

BIBLIOTEKARSKI TERMINOLOŠKI SLOVAR

Ivan Kanič, Zvonka Leder, Majda Ujčič,
Polona Vilar, Gorazd Vodeb

CIP – kataložni zapis o publikaciji
Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

02(038)=163.6

BIBLIOTEKARSKI terminološki slovar / Ivan Kanič ... [et al.] ;
[uredil Ivan Kanič]. - Ljubljana : Zveza bibliotekarskih društev
Slovenije : Narodna in univerzitetna knjižnica, 2009. - (Knjižnica,
ISSN 0023-2424 ; 2009/3-4)

ISBN 978-961-6162-55-5 (Narodna in univerzitetna knjižnica)
1. Kanič, Ivan
105534208

Kazalo

Predgovor	7
Strokovni sodelavci	9
Oris priprave slovarja	9
Pojasnilo k zgradbi slovarja	17
Označevalniki	20
Slovar	23
Znaki in simboli	369

Predgovor

Natančno in enoznačno sporazumevanje med ljudmi je *conditio sine qua non* organizirane družbe, vzdrževanja že doseženih vrednot in vzpostavljanja novih. Vse bolj zapletene oblike sporazumevanja in sodelovanja med posamezniki in skupinami to zahtevo še bolj postavljajo v ospredje. Obsežni enojezični razlagalni slovarji omogočajo tako poglobljeno in enoznačno razumevanje pripadnikov istega jezika, večjezični, pretežno prevajalni slovarji, pa sporazumevanje med pripadniki različnih jezikov. Razvoj družbe in njena stratifikacija na razvejena in ozko specializirana strokovna področja se odraža tudi v razvoju jezika stroke. Strokovna terminologija je tako dokaz moči, pestrosti, razvitosti in samostojnosti nekega jezika, istočasno pa tudi stroke, v kateri se uporablja, zato je jasno, da je treba strokovno terminologijo ustrezno gojiti in negovati, po drugi strani pa tudi normirati in kodificirati v enojezičnih terminoloških slovarjih.

Bibliotekarstvo je stroka, ki ima med Slovenci in v slovenskem prostoru dokajšnjo tradicijo; bibliotekar v Licejski knjižnici, današnji Narodni in univerzitetni knjižnici, je bil na primer v 19. stoletju tudi genialni jezikoslovec, znanec devetnajstih jezikov Matija Čop. Slovenski strokovni termini so se kljub močnemu in stalnemu vplivu nemškega jezika v 19. in 20. stoletju, v sedanjosti pa vplivu angleške strokovne literature in s tem tudi terminologije, razvili, utrdili in tudi uveljavili. Ves ta čas bibliotekarskim terminom ni bila namenjena sistematična skrb ali organiziran poskus njihove kodifikacije in normiranja. Raba je slonela predvsem na jezikovni praksi in normi posameznih "šol" ali na pomembnih in vplivnih posameznikih, npr. Avgustu Pirjevcu, Pavlu Kalanu in drugih priznanih bibliotekarjih, kar pogosto ni bilo niti oblikovno niti semantično usklajeno. Sodobni strokovni stiki v svetu, hiter razvoj računalniške opreme in s tem vnos sprememb v tehnologijo in metodologijo obdelave ter pojav množice novih nekonvencionalnih nosilcev zapisov, ki kot knjižnično gradivo prihajajo v knjižnice, so povzročili ne samo vdor tujih poimenovanj ampak tudi napačno rabo, ki jo je povzročil vir, iz katerega je črpana informacija.

Zaradi spoznanja, da bibliotekarska stroka v slovenščini nima niti enojezičnega razlagalnega niti večjezičnega prevajalnega slovarja, je postala izdelava slovarja nujna. V ožjem krogu strokovnjakov se je porodila misel o projektu, ki bi zapolnil to vrzel v bibliotekarski stroki. Ideja je postala resničnost, ko sta Ivan Kanič in Mirko Popovič pripravila organizacijska in kasneje tudi strokovna izhodišča za delovanje projektne

skupine, ki je začela z delom leta 1987. Začela se je priprava večletnega projekta za sestavo terminološkega slovarja, katerega trajanja in časovnega načrtovanja ni bilo mogoče natančneje določiti zaradi neobstajanja osnov za delo in slovarjev, na katere bi se lahko skupina oprla. Veljalo je spoznanje, da je bibliotekarstvo razvejeno področje, zato bo inventarizacija izrazja zahtevno delo. Še realnejše je bilo dejstvo, da kroga sodelavcev zaradi načina dela, ki poteka na usklajevalnih sestankih in izključno v prostem času sodelujočih strokovnjakov, ni mogoče širiti. Gotovo je bilo samo to, da bo priprava slovarjev dolgoročen in zahteven večletni projekt.

Cilji projekta za ureditev bibliotekarske terminologije in s tem tudi slovenske Bibliotekarske terminološke komisije so bili:

1. Kodificiranje slovenske bibliotekarske terminologije, ki temelji na
 - evidentiranju strokovnih izrazov, ki se v bibliotekarstvu uporabljajo danes ali so se uporabljali v preteklosti,
 - pomenski analizi posameznega termina in ugotavljanju pomenskih povezav ter sinonimnih ali antonimnih odnosov med njimi,
 - normiranju glede na knjižno normo in zahteve urejene strokovne terminologije.
2. Sestava in izdaja terminoloških slovarjev bibliotekarstva in informacijske znanosti, tj.
 - enojezičnega razlagalnega terminološkega slovarja in
 - večjezičnega prevajalnega slovarja.
3. Jezikovno svetovanje in presoja ob tekočih terminoloških vprašanjih rabe strokovnih izrazov v bibliotekarstvu in informacijski znanosti, ki se opira na za slovar opravljenih pomenskih analizah terminov.
4. Objavljanje rezultatov v strokovni literaturi, predvsem v strokovni reviji Knjižnica, in predstavitev delovanja v drugih strokovnih krogih.

Projektna skupina je delovala od ustanovitve kot Bibliotekarska sekcija Terminološke komisije Inštituta za slovenski jezik Frana Ramovša ZRC SAZU in je bila kot Sekcija za bibliotekarsko terminologijo ustanovljena 9. junija 1987 ob združenih strokovnih prizadevanjih Terminološke komisije Zveze bibliotekarskih društev Slovenije, takrat nanovo ustanovljenega Oddelka za bibliotekarstvo na Filozofski fakulteti in Narodne in univerzitetne knjižnice v Ljubljani, pozneje pa se je osamosvojila.

Delovanje Bibliotekarske terminološke komisije in priprava prvega

slovenskega bibliotekarskega terminološkega slovarja je bilo v začetku določen čas sofinancirano kot projekt v okviru Narodne in univerzitetne knjižnice pri Ministrstvu za kulturo in Ministrstvu za znanost in tehnologijo. Dodatno pomoč, predvsem za manjše zaključene segmente in potrebno opremo, je komisija občasno dobila iz drugih virov, tj. ZRC SAZU, Zavoda za odprto družbo Slovenije, Ekonomske fakultete in I-Rose kot sponzorja. Od leta 2001 je delovala komisija brez kakršne koli denarne podpore, v zaključni fazi leta 2009 pa sta priskočili na pomoč Zveza bibliotekarskih društev Slovenije in revija Knjižnica, ki je tudi omogočila izid tiskanega slovarja.

Strokovni sodelavci

Izvajalci oziroma člani omenjene komisije so vsa leta njenega delovanja priznani strokovnjaki s področja bibliotekarstva, dokumentalistike, informatike, jezikoslovja in leksikografije. Doslej so sodelovali v pripravi gradiv *Ivan Kanič*, *Zvonka Leder*, *Majda Ujčič*, *Polona Vilar* in *Gorazd Vodeb*, krajši ali daljši čas pa tudi *Branko Berčič*, *Zlata Dimec*, *Darja Gabrovšek Homšak*, *Tomaž Kobe*, *Jože Kokole*, *Jože Munda*, *Mirko Popovič*, *Bernard Rajh*, *Ksenija Slabe*, *Stane Suhadolnik*, *Alenka Šauperl*, *Maks Veselko*, *Franci Zore*, *Saša Zupanič*, *Maja Žumer* in drugi.

Oris priprave slovarja

Slovenski terminološki slovar bibliotekarstva in informacijske znanosti je razlagalni in normativni slovar, v katerem so zajeti tisti bibliotekarski strokovni izrazi, ki so v rabi in omogočajo komuniciranje v stroki. V slovarju so obdelani:

- veljavni bibliotekarski termini,
- slovenski termini s področja informacijske znanosti,
- pomembnejša zastarela poimenovanja,
- udomačeni žargonski izrazi,
- splošno rabljene okrajšave in pomembnejše kratice,
- strokovni izrazi s področja tiskarstva, založništva, knjigarstva, računalništva, dokumentalistike in informatike, če posegajo v bibliotekarsko stroko.

Komisija se je ravnala po sodobnih načelih leksikografije; delo je temeljilo na izpisih bibliotekarskih izrazov iz obsežnega korpusa slovenskih strokovnih besedil in po njih izdelanem geslovníku. Ta je bil osnova za izbor v slovarju obdelanih strokovnih pojmov in primerjanje z

izborom v tujejezičnih strokovnih slovarjih. Pri izboru terminov, ki so obravnavani v slovarju, je v okviru posamezne besedne družine, v kateri je iz istega pojmovnega sklopa več besednih vrst, praviloma dana prednost samostalnemu, medtem ko so druge besedne vrste vključene glede na pogostnost rabe.

Delo komisije bo najslikoviteje prikazano v kronologiji vsega dogajanja, ki odraža delovne faze dosedanjega dela komisije, in sicer:

- Delovanje komisije z natančno opredeljenimi cilji se je začelo v letu 1987.
- V času od ustanovitve komisije do konca redakcije decembra 2009 je bilo 586 skupnih usklajevalnih sej zunaj delovnega časa članov komisije, tudi vse ostalo delo je potekalo praviloma v prostem času sodelavcev.
- V času priprave slovarja je krajši ali daljši čas sodelovalo 20 strokovnjakov.
- V prvi fazi izpisovanja izbrane slovenske bibliotekarske strokovne literature, ki je potekalo v letih 1987 do 1992, je bilo ekscerpiranih 61 strokovnih besedil. *Temeljno izpisovanje* je tako zajelo okrog 2.200 strani besedila, rezultat pa je bilo 4.662 računalniško obdelanih izpisov. V njih je bilo podčrtanih 10.570 strokovnih izrazov; nekateri med njimi se ponavljajo, zato je bilo dejansko identificiranih 6.534 terminov.
- Namen druge faze, ki je potekala v letih 1996 in 1997, je bilo *dopolnilno in rezervno izpisovanje*. Po ponovni presoji in izboru je bilo pregledanih še 139 besedil na skupaj 2.716 straneh. V računalniško zbirko je bilo dodanih 4.235 izpisov z 9.161 podčrtanimi terminološkimi zvezami, ki prinašajo v alfabetařij dodatno še 5.926 različnih terminov.
- Tretja faza, ki je potekala leta 1999, je bila namenjena predvsem *dopolnilnemu izpisovanju* novjših besedil, ki so bila objavljena v času po prvih dveh izpisovanjih. Zajela je 91 strokovnih besedil na skupaj 1.659 straneh, rezultat pa je 1.405 novih izpisov z 2.703 podčrtanimi terminološkimi zvezami, ki prinašajo v dosedanjı alfabetařij še 1.166 doslej neevidentiranih terminov.
- V letih 1987 - 1993 je vzporedno z izpisovanjem potekala ob podpori tujih virov redakcija štirıjezičnega prevajalnega slovarja v obliki angleško-slovensko-nemško-francoskega slovarja, ta pa je postal zasnova širšega mednarodnega projekta, ki ga vodijo sodelavci Bibliotekarske terminološke komisije. Iz gradiva za pripravo Angleško-slovenskega slovarja bibliotekarske terminologije, ki je

izšel leta 2002 v sklopu mednarodnega projekta "*Multilingual dictionary of library terminology*", je bilo v alfabetařij vključenih 4.900 slovenskih izrazov.

- Sedaj vsebuje računalniška zbirka 10.300 ekscerptov iz 291 slovenskih strokovnih besedil, odraz izpisovanja pa je abecedno urejen geslovnik v tiskani obliki - prva izdaja z okrog 9.500 iztočnicami je izšla leta 1992, spremljalo jo je tudi permutirano kazalo. Druga izdaja alfabetařija leta 1997 je bila znatno dopolnjena in obsega že 13.497 iztočnic. Tretja dopolnjena izdaja alfabetařija je rezultat vseh treh faz izpisovanja 291 slovenskih strokovnih bibliotekarskih besedil, ki so bila objavljena v letih med 1940 in 1999 na skupaj 6.566 straneh. Obsega 16.578 iztočnic; iz gradiva za alfabetařij je bilo leta 2000 izdelano tudi permutirano kazalo s 34.900 enotami.
- Zbrano in računalniško obdelano gradivo izpisovanja in geslovnik sta bila leta 1998 objavljena na optičnem disku CD-R kot delovno gradivo za člane Bibliotekarske terminološke komisije z ustrezno aplikacijo za iskanje in prikaz. Naslednja elektronska izdaja na spletu je vsebovala vseh 10.300 izpisov.
- Od leta 1993 poteka redakcija terminov na podlagi zbranega gradiva z oblikovanjem razlag in izdelavo celovite podobe slovarskega članka. Do zaključne redakcije slovarja decembra 2009 je bilo tako pripravljeno prečiščeno gradivo 6.522 iztočnic, ki je bilo ves čas priprave slovarja dostopno članom komisije zaradi usklajevanja tudi v elektronski obliki.
- Prilagojena je bila ustrezna programska oprema na osebni računalniku. Slovarsko gradivo je uporabno v strukturirani obliki s preverjeno specifično programsko opremo na osebni računalniku, strukturirana zasnova slovarskega članka pa omogoča računalniški zapis posamezne redakcije iztočnic in pripravo publikacije v namiznem založništvu.
- Avgusta 1996 je v nakladi 500 izvodov izšel Poskusni snopič Bibliotekarskega terminološkega slovarja, ki obsega 578 izbranih slovarskih člankov in ustreznike v treh tujih jezikih. Slednje je končna redakcija opustila zlasti zaradi obsežnosti dela in pomanjkanja finančnih sredstev. Priprava 20.000 ustreznikov v tujih jezikih bi izid slovarja pomaknila močno v negotovo prihodnost.
- Od začetka leta 2008 je celotno delovno gradivo za terminološki slovar javno dostopno na spletišču revije Knjižnica.
- Občasno je komisija reševala terminološka vprašanja na zahtevo posameznikov, strokovnih skupin ali institucij ter nekatera

terminološka vprašanja in odgovore objavila v strokovni reviji Knjižnica.

- Komisija je sodelovala pri oblikovanju izrazov in redakciji nekaterih novejših prevodov bibliotekarskih standardov in priročnikov (8 standardov ISBD, nekateri področni standardi ISO).
- Komisija je svoje delo tekoče predstavljala na svoji spletni strani, kjer so navedeni tudi podatki o vseh objavah, v večji meri so besedila na spletu dostopna tudi v elektronski obliki. Več predstavitev je bilo tudi na različnih posvetovanjih v slovenskem in v mednarodnem prostoru.

Vse gradivo je računalniško obdelano. Ustrezna programska oprema na osebem računalniku zagotavlja zajemanje rezultatov izpisovanja, pripravo geslovníkov, vsebinsko redakcijo slovarskega gradiva in različne oblike delovnih izpisov ter namizno založništvo za oblikovanje samega slovarja. Slovarsko gradivo nastaja kot podatkovna zbirka, posamezen slovarski članek pa predstavlja podrobno strukturiran zapis, kar omogoča različne vrste zelo specializiranih obdelav in morebiten kasnejši prenos v drugačna programska okolja. Izdaja celotnega terminološkega slovarja je predvidena tudi v računalniški obliki kot vzporedna spletna izdaja.

Faza dela, ki je potekala vse od leta 1993, je bila glede na sprejeta redakcijska in tematska načela usmerjena v izdelavo razlag za enojezični slovar, ki naj bi kar se da izčrpno zajel strokovno izrazje bibliotekarske stroke. S pojmom *razlaga* opredeljujemo opis vsebine določenega pojma in njegovega formalnega znaka, to je strokovnega izraza, ki ga zaznamuje, tako da so upoštevani tisti podatki, ki omogočajo, da dobi uporabnik osnovno predstavo o razlaganem; pri pomenskem ubesedovanju, to je pisanju slovarske pomenske razlage, je upoštevano načelo poljudnosti in predstavnosti, posebne pozornosti pa je bila deležna pravilno izbrana nosilna beseda razlage, to je beseda, ki pomensko in vrstno opredeli termin, ga uvrsti v pojmovno skupino, nakaže njegovo pojmovno odvisnost in seveda ni sopomenka.

Veliko pozornosti je namenjene tudi ugotavljanju sinonimnih odnosov med posameznimi strokovnimi poimenovanji. Problem je za vsako terminologijo zelo pereč. O tem, kaj je *sopomenka*, je več gledanj in definicij; mi jo obravnavamo kot istopomensko besedo, pri čemer upoštevamo glede na normo knjižnega jezika njeno stilno nevtralnost in nenevtralnost, glede na pomenske prvine ali gre za popolno, delno ali približno sopomenko, glede na frekvenco ali je enako rabljena, bolj

rabljena ali manj rabljena in glede na izvor ali je domača ali tuja. Za označevanje teh odnosov so uporabljeni označevalniki, ki poleg nevtralnosti služijo tudi za označevanje ostalih informacij.

Vse delo je potekalo po pisnih navodilih, ki so bila pripravljena sprva za evidentiranje bibliotekarskega izrazja z izpisovanjem slovenske strokovne bibliotekarske literature, pozneje pa za samo redakcijo slovarskih iztočnic. Oboja so temeljila na sodobnih leksikografskih in uveljavljenih redakcijskih načelih.

Zahtevno pomensko analizo strokovnih izrazov na podlagi izdelanih pisnih navodil so opravljali predstavniki specializiranih področij bibliotekarske stroke, ki tudi tvorijo redaktorsko skupino slovarja. Iztočnica, obdelana v slovarskem članku zato ni predstavljeno samo informativno, ampak upošteva tudi normativnost glede na knjižno normo in zlasti glede na zahteve, ki jih ima urejena terminologija stroke.

Realizacija začrtane obdelave in strokovne predstavitve bibliotekarske terminologije je bila predstavljena strokovni javnosti v presojo v poskusnem snopiču leta 1996, vendar odmevnejše kritike ni bilo. Tudi prosto dostopna spletna izdaja delovnih gradiv slovarja ni doživela tovrstnih odmevov.

Struktura slovarske podatkovne zbirke

Podatkovna zbirka obsega v času izida tiskane izdaje slovarja 6560 zapisov, od tega 6520 slovarskih člankov in 40 grafičnih znakov, podatkovna struktura pa je odraz različnih potreb, ki jih mora slovar izpolniti. Strukturiran vnos podatkov omogoča različne obdelave in analize podatkov za potrebe redakcijske skupine, obdelavo in pripravo izpisov za tiskano izdajo slovaja in predvsem tudi prenos podatkov v okolja, ki omogočajo enostavno in učinkovito uporabo elektronskega slovarja na cederomu in na svetovnem spletu. V posameznem zapisu slovarskega članka je zato predvideno 74 polj, kar se je doslej izkazalo kot dovolj učinkovita struktura za vse, tudi za najzahtevnejše obdelave in pretvorbe v druge formate. Pregled terminološke slovarske zbirke ponuja nekatere zanimive ugotovitve:

- eno ali več pomenskih razlag ima skupaj 5.084 gesel, ker ostajajo brez razlage podrejeni sinonimi (**nekompatibilni**), kratice (**IFLA**) in gesla z vrednostnim kvalifikatorjem *neustr.* (**avtorski katalog**);

- med temi je mnogo večpomenskih izrazov, ki so prav tako predstavljeni s polno pomensko razlago; eno samo razlago ima 4446 gesel, 536 gesel je dvopomenskih, 80 gesel ima tri razložene pomene, štiri pomene ima 12 gesel, dve gesli imata pet pomenov (**rokopis, zbirka**) in eno geslo šest pomenov (**knjiga**);
- 1.532 gesel je usmerjenih z *gl.* k nevtralnemu sinonimu s polno pomensko razlago (**normativna zbirka**);
- 5.907 gesel ima osnovne slovnične informacije (drugi sklon, akcent, spol, število, glagolski vid, besednovrstno oznako);
- gesla z vrednostnim kvalifikatorjem *neustr.* (**separatni odtis**) in nekateri nesklonljivi, predvsem latinski izrazi (**sine loco**) nimajo slovničnega označevalnika;
- 5.767 gesel ima označevalnik za spol, od tega *m* 2.486, *ž* 2.483 in *s* 798;
- 66 gesel ima označevalnik *neskl.* (**glej tudi**);
- 123 gesel se uporablja v množini (**knjige v tisku**), 22 pa navadno v množini (**avtorska tantiema**);
- glagolov je 71, pri teh je označen tudi glagolski vid (24 *dov.*, 16 *nedov.* in 31 *dov. in nedov.*);
- 184 je kratic in 164 okrajšav (**AIK, dvoj. pag.**);
- besednovrstno oznako ima 71 gesel, praviloma so to pridevniki 68, po eden pa je predlog, prislov in veznik;
- izgovor, dodan v oglatem oklepaju, je prisoten predvsem pri kraticah in izrazih v tujem jeziku (**UDK, index**), zabeležen je v 511 primerih;
- vrednostni kvalifikator ima 1.155 gesel (*neustr.*, *žarg.*, *zastar.*);
- 1.070 gesel je opremljenih s strokovnim kvalifikatorjem za označevanje strokovnega področja (v *katalogizaciji*, v *tiskarstvu*);
- 1.837 je povezav med sopomenkami (*sin.*);
- med protipomenkami je 208 povezav (*ant.*);
- 1.935 povezav kaže s primerjavo na pomensko sorodne termine (*prim.*);
- slovar obravnava tudi pogostejše uporabljana neustrezna poimenovanja (425), žargonske izraze (67) in nekatere zastarele izraze (101);
- prevladujejo iztočnice, sestavljene iz dveh besed (3548), sledijo enostavne iztočnice, ki sestojijo iz ene same besede (1854), trobesednih zvez je 854, štiribesednih 181 itn. Šest iztočnic sestavlja po osem besed, vendar to niso temini v tradicionalnem pomenu, pač pa poimenovanja mednarodnih standardov.

Računalniška obdelava slovarskih podatkov

Zaradi zagotavljanja večje operativnosti pri samem delu in učinkovitejše uporabe delovnih gradiv se je delovna skupina odločila v celoti avtomatizirati zajemanje in obdelavo vseh podatkov, pripravo izpisov in samo uporabo slovarja. V ta namen je bila pripravljena in natančno opredeljena razčlenjena struktura zapisov, ki omogoča fleksibilnost obdelav in morebitno kasnejšo konverzijo podatkov.

Vse obdelave potekajo s programskim sistemom EVA avtorja Primoža Jakopina v okolju Windows xp/7, ki je namenjen obdelavi besedil, podatkovnih zbirk in slikovnih podatkov, posebni moduli pa so namenjeni tudi lingvističnim obdelavam. Iz skromnega urejevalnika besedil, ki je nastal leta 1985, se je program razvil v močno orodje, ki je že služilo obdelavi večjega števila besedilnih korpusov in slovarjev v slovenskem akademskem okolju.

Svojo pot v računalniškem okolju je slovar nastopil že takoj od svojih začetkov, prve zasnove še na Sinclairjevem Spectrumu 48K, nato se je preselil na Atari ST, od leta 1991 je bil uporaben v okolju DOS, nato na celotni paleti operacijskih sistemov Windows 3.11/95/98/2000/NT/xp/7. Program je bil že od samega začetka zasnovan kot fleksibilno orodje, ki ga lahko uporabnik sam prilagaja različnim potrebam in okoljem. Pri delu je povsem avtonomen in ima lasten nabor znakov na tipkovnici ter na zaslonu in tiskalniku, bogat nabor funkcij za obdelavo podatkovnih zbirk, grafični urejevalnik, sistem za optično razpoznavanje znakov in namizno založništvo, ki omogoča lastno izdelavo kvalitetnih tiskarskih filmov.

Njegova spletna različica NEVA je omogočila tudi neposreden prenos in namestitvev slovarskega gradiva v internetno okolje na spletni strežnik z učinkovitim iskanjem, kar je delovna skupina pri svojem delu ves čas s pridom uporabljala. Od leta 2008 je na tak način slovarsko gradivo javno dostopno na spletišču revije Knjižnica vsem uporabnikom spleta brez omejitev. Uporabniški vmesnik je enostaven in pregleden, na razpolago je zaslonska pomoč, nekaj osnovnih podatkov o slovarju in njegovi strukturi, neposredno pa je dosegljiv tudi zahtevnejši ukazni način, ki omogoča tudi zelo zahtevna in zapletena iskanja.

Ob izidu slovarja

Kot je bilo omenjeno v uvodu, v slovenščini doslej še nismo premogli bibliotekarskega terminološkega slovarja, niti ni bilo popisano strokovno izrazje, ki se uporablja v stroki. Ob silovitem prodoru sodobne tehnologije prihajajo v slovenski strokovni jezik bibliotekarjev novi izrazi, novi nosilci zapisov so v knjižnici knjižnično gradivo, ki ga mora bibliotekar prepoznati in opisati (zapisljivi optični disk), istočasno nekateri starejši izrazi izginjajo (zbirni listek). Tri za slovenski jezik pomembne cilje, to je popis izrazja v bibliotekarski stroki, njegovo kodifikacijo in nato objavo v obliki tiskanega in elektronskega slovarja, je bilo mogoče doseči le s projektno zasnovano akcijo, ki jo je izvedla multidisciplinarna skupina strokovnjakov s področja bibliotekarstva, dokumentalistike, informatike in leksikografije z občasno pomočjo strokovnjakov za nekatera druga strokovna področja. Inventarizacija izrazja je bila z metodo izpisovanja strokovnih besedil na tak način opravljena kot izhodiščna faza projekta in je trajala več let, zahteven segment selekcije in vrednotenja terminov, pomenska analiza z vzpostavitvijo pomenskih zvez med izbranimi termini in oblikovanje razlag je predstavljalo osrednje delo terminološke skupine. Prav ta zaključni segment leksikografskega dela in objava slovarskega gradiva v tiskani in vzporedni elektronski obliki je zaradi zahtevnosti, predvsem pa dolgotrajnosti postopkov, dolgo pričakovana realizacija zadanih nalog.

Ivan Kanič

Bibliotekarska terminološka komisija

V Ljubljani, decembra 2009

Pojasnila k zgradbi slovarja

Bibliotekarski terminološki slovar je razlagalni, normativni in informativni slovar, ki to izrazje pomensko in jezikovno opisuje in vrednoti.

Vsak bibliotekarski strokovni izraz je iztočnica samostojnega slovarskega članka, ne glede na to ali so poimenovanja enobesedna ali večbesedna. Ti so razvrščeni po abecedi, pri tem je upoštevan sistem razvrščanja iztočnic beseda za besedo kot v Slovenski bibliografiji, in sicer tako, da je vsaka beseda večbesednega termina v abecedni razvrstitvi obravnavana kot samostojna enota, in ne po absolutni abecedi, uveljavljeni v terminoloških slovarjih. To velja tudi pri iztočnicah, kjer sta dve besedi povezani z vezajem (**avtorsko-naslovni katalog**). Za kratice in okrajšave velja, da je enaka iztočnica brez pike uvrščena pred iztočnico s piko (**p** in **p.**). Mala črka ima prednost pred veliko črko (npr. **p** in **P**).

Iztočnice so najpogostejše samostalniki ali besedne zveze s samostalniškim jedrom, ki so navedeni v ednini in izjemoma v množini, pridevniki, glagoli in uveljavljene kratice. Pri zapisu iztočnic je upoštevana raba v stroki in določila Slovenskega pravopisa 2001.

Samostalniške iztočnice in kratice so navedene v prvem sklonu ednine, pridevniki v določni obliki, glagol v nedoločniku.

Iztočnica ima praviloma podatek o naglasu, ki je določen po rabi v stroki in jezikovnih smernicah, vendar nima navedenih naglasnih dvojnic.

Vsaka iztočnica je opisana z naslednjimi podatki:

Pri enobesedni iztočnici je navedena drugosklonska oblika (**knjižnica** – e), medtem ko ima večbesedna iztočnica drugosklonsko obliko navedeno za vsako besedo zveze (**bibliografska podatkovna zbirka** -e -e -e); pri večbesedni iztočnici s sklonsko neujemalnimi členi je nespremenjena sklonska oblika označena z dvema črticama (**enota knjižničnega gradiva** -e -- --). Izraz, ki se ne sklanja, ima označevalnik *neskl.* (**kompletno, ni izšlo**). Pri vseh iztočnicah je naveden spol (m ž s), ki se pri večbesednih iztočnicah ravna po samostalniškem jedru (**kataložni zapis o publikaciji** -ega -a -- -- m).

Če je iztočnica kratica, je v okroglem oklepaju ubesedena oblika v angleščini (**COBISS, GSARE**) in za označevalnikom *gl.* ustrezen slovenski strokovni izraz, ki je v slovarju obdelan v slovarskem članku na

abecedno ustreznem mestu (**Kooperativni online bibliografski sistem in servisi, Smernice za predmetne normativne napotilne vpise**) ali je v okroglem oklepaju navedena tudi ubesedena oblika v angleščini, ki ji sledi razlaga (**STM, UNICODE**). Kratico slovenskega strokovnega izraza usmeri označevalnik *gl.* k iztočnici, ki je na abecedno ustreznem mestu in je razložena (**SBL, DK**).

Iztočnica ima označeno mesto in kakovost naglasa: dolžine so označene z ostrivcem, kračine s krativcem, širine pa s strešico (**katalog, internet, dokument, servis**), drugosklonski obliki pa sledi označevalnik za spol, množino in v oglatem oklepaju izgovor skupaj z naglasom, če se zapis razlikuje od izgovora (**Bradfordov zakon** –ega –ona [brêdfordov], **Deweyea decimalna klasifikacija** –e –e –e [djúijeva]), sicer je iztočnica samostojno onaglašena (**errata, efemeride**). Izgovor je naveden tudi pri vseh domačih in tujih kraticah (**SBL, SIC, FRBR**) in izjemoma pri okrajšavah (**e-mail**).

Pri pridevniku kot iztočnici je navedena njegova trispolnost in besednovrstna oznaka *prid.* (**broširani** –a –o); pri glagolu prvoosebna končnica in glagolski vid (**katalogizirati** –am *nedov.*, **alfabetizirati** –am, *dov. in nedov.*). Tujejezične iztočnice so praviloma obravnavane kot slovenske, le pri nekaterih ni navedena drugosklonska oblika, označevalnik za spol in število.

Slovar prikazuje poimenovalni sistem stroke, zlasti poimenovanja pisne zvrsti stroke, in deloma upošteva strokovno neustrezna in zastarela poimenovanja, ki jih označuje s kvalifikatorjema *neustr.* in *zastar.*

Strokovno in jezikovno ustrezna poimenovanja, ki so iztočnice, so pomensko opisana s t.im. polno pomensko razlago, ki jo lahko dopolni vrednotenjski označevalnik ali kvalifikatorsko pojasnilo, na koncu pa so, če obstajajo, za podpičjem navedene za označevalnikom *sin.* vse sopomenke (**bibliotekarstvo**); če obstaja, sledi označevalnik *ant.* za protipomeko (**nekonvencionalna publikacija**) in temu označevalnik *prim.* za pomensko sorodna poimenovanja (**centralni katalog, imprimatur**).

Sopomenki, ki jima stroka daje enako veljavo, imata polno pomensko razlago in navedene obstoječe sopomenke, protipomenke in opozorilo o vsebinski povezanosti z drugimi termini (**geslo (1), katalog (2)**).

Strokovno in jezikovno neustrezna poimenovanja so usmerjena s

kvalifikatorjem *neustr.* in označevalnikom *gl.* k ustrežnejšemu, pogostejšemu in pomensko opisanemu poimenovanju (**dokumentacijska obdelava, faktografska banka podatkov**) in niso navedena kot sopomenke pri iztočnici s polno pomensko razlago. Iztočnice, označene s kvalifikatorjem *zastar.*, so prav tako z označevalnikom *gl.* napotene k ustreznemu, pomensko opisanemu poimenovanju, in so tu navedene kot sopomenke (**akcesijska knjiga**); kvalifikator označuje tudi strokovno opuščena poimenovanja, ki so razložena, vendar nimajo strokovno veljavnega ustreznika (**gramatikalna stvarna značnica, mehanična stvarna značnica**).

Iztočnica ima lahko več pomenov; ti so označeni z arabskimi številkami (**katalog, zbirka**). Vsak od pomenov večpomenske iztočnice je predstavljen kot pomen enopomenske iztočnice.

Nepolna pomenska razlaga zajema samo najvažnejše sestavine pomena; navadno ima obliko oziralnega stavka (**bralec (2), katalogizat**).

Posredna razlaga določa pomen posredno, ker je ta razviden iz izhodiščnega pomena (**menijski, iluminator**).

Arabska številka v okroglem oklepaju pri strokovnem izrazu, uporabljenem v razlagi, pove, v katerem pomenu je treba razumeti uporabljeni izraz (**bralnik**). Enako funkcijo ima pri navedbi sopomenk (**elektronski zapis**).

Za opredeljevanje bibliotekarskih strokovnih izrazov, njihovih pomenov in sopomenk so v slovarju uporabljeni označevalniki ali kvalifikatorji; to so navadno krajšave, ki so uporabljene za označevanje slovničnih informacij (*m ž s*, *mn.* ali *nav. v mn.*), tujega ustreznika (*ang.*, *lat.*, *nem.*), za vrednotenje strokovnih izrazov (*neustr.*, *zastar.*).

V slovarju so uporabljena tudi kvalifikatorska pojasnila; to so krajša ali daljša pojasnila, ki označujejo strokovno področje (**migracija, namizno založništvo**), v okviru katerega je razumeti razlago, ali pojasnila, ki razlago kako drugače zamejijo (**napotilni vpisi, naravni jezik**).

Označevalniki so uporabljeni za:

- označevanje slovničnih informacij:

m	- samostalnik ali samostalniška besedna zveza moškega spola
ž	- samostalnik ali samostalniška besedna zveza ženskega spola
s	- samostalnik ali samostalniška besedna zveza srednjega spola
mn.	- množina
nav. v mn.	- navadno v množini
dv.	- dvojina
prid.	- pridevnik
neskl.	- strokovni izraz, ki se ne da sklanjati
dov.	- dovršno
nedov.	- nedovršno
dov. in nedov.	- dovršno in nedovršno

- označevanje tujega ustreznika:

ang.	- angleško
nem.	- nemško
lat.	- latinsko
fra.	- francosko
gr.	- grško
srb.	- srbsko

- vrednotenje strokovnih izrazov:

in	- uvaja enakovredno pisno in izgovorno različico
krat.	- kratica, tj. ustaljena krajšava strokovnega izraza iz začetnih črk slovenskega ali angleškega izraza
neustr.	- neustrezen strokovni izraz, ki ga stroka zavrača
okrajš.	- okrajšava, tj. ustaljena krajšava besede, besedne zveze
ant.:	- protipomenka ali antonim, tj. strokovni izraz z nasprotnim pomenom
poljudno	- izraz, ki je v širši rabi, pa ni v skladu s terminologijo
prim.:	- primerjaj pomensko ožji ali pomensko širši strokovni izrazi
sin.:	- sopomenka ali sinonim, tj. strokovni izraz z enakim pomenom
tudi	- uvaja manj rabljeno pisno inačico
zastar.	- zastarel strokovni izraz, ki je v rabi v starejši literaturi

- gl. - označevalnik, ki je napotilo k strokovnemu izrazu, pri katerem je celotna informacija ali k pisno ustrežnejšemu strokovnemu izrazu
- nekdaj - strokovni izraz, rabljen v ne natančno določenem času
- žarg. - izraz, ki je uporabljan v govoru stroke
- () - okrogli oklepaj za navajanje pojasnil, številčnih oznak pomenov
- [] - oglati oklepaj za navajanje izgovora

- kvalifikatorska pojasnila:

kot pojasnilo
 pri inventarizaciji
 pri normativni kontroli
 pri obdelavi
 pri opremljanju knjižničnega gradiva
 pri poizvedovanju
 pri vsebinski obdelavi
 v bibliografiji
 v bibliometriji
 v COBIB-u
 v COMARC-formatu
 v dokumentalistiki
 v FZBZ-ju
 v informatiki
 v inventarizaciji
 v katalogizaciji
 v klasičnem katalogu
 v klasifikaciji
 v knjigotrštvu
 v knjigoveštvu
 v MARC-formatih
 v papirništvu
 v podatkovni zbirki
 v podatkovni zbirki, računalniškem katalogu
 v pravu
 v računalniškem katalogu
 v računalništvu
 v restavratorstvu
 v sistemu COBISS
 v tezavru
 v tiskarstvu

v UDK
v UNIMARC-formatu
v vzajemnem katalogu
v založništvu

SLOVAR

*Si quem dura manet sententia iudicis olim,
Damnatum aerumnis suppliciisque caput:
Hunc neque fabrili lassent ergastula massa
Nec regidas vexent fossa metalla manus,
Lexica contexat: nam cetera quid moror? omnes
Poenarum facies hic labor unus habet.*

Če hoče sodišče koga kaznovati,
naj ga ne obsodi na ječo,
marveč naj mu ukaže sestavljati slovar,
kajti v tej kazni so združene vse druge.

Joseph Justus Scaliger (1540–1609)
znanstvenik in filozof

A

a. p. neskl. [apé] okrajš., gl. avtorska pola

AACR AACR-a [aaceèr] m, krat. (ang. Anglo-American Cataloguing Rules) gl. Angloameriška katalogizacijska pravila

AAD neskl. [aadé] m, krat. (ang. Analogue Analogue Digital) oznaka na laserski plošči, da je pri snemanju, mešanju in/ali urejanju zvočnega zapisa uporabljena analogna naprava, pri izdelavi laserske plošče pa digitalna naprava; prim. ADD, DDD

abecedá -e ž ustaljeno zaporedje črk v kaki pisavi, zlasti v latinici; sin. alfabet (2); prim. alfabet (1), azbuka

abecedíranje -a s razvrščanje, urejanje po abecedi; sin. abecedno razvrščanje, alfabetiranje

abecedírati -am dov. in nedov. razvrščati, urejati po abecedi; sin. alfabetirati

abecedna iménska katalogizácia -e -e -e ž, gl. opisna katalogizacija

abecedna iménska uredítev -e -e -tve ž, gl. imenska ureditev

abecedna uredítev -e -tve ž ureditev, pri kateri so knjižnično gradivo, bibliografski vpisi, kataložni vpisi razvrščeni po abecedi značnic, gesel, drugih elementov bibliografskega opisa, npr. imenska, geselska, naslovna, križna ureditev, ureditev črka za črko, ureditev beseda za besedo

abecedna značnica neustr., gl. značnica

abecedni gêselski katalóg -ega -ega -a m, gl. abecedni stvarni katalog

abecedni iménski katalóg -ega -ega -a m (krat. AIK) katalog (1), urejen po abecedi imen avtorjev ali stvarnih naslovov; sin. nominalni katalog

abecedni katalóg -ega -a m po abecedi urejen popis knjižničnega gradiva, npr. abecedni imenski katalog, abecedni stvarni katalog, naslovni katalog, križni katalog; sin. alfabetski katalog

abecedni predmétni katalóg -ega -ega -a m, gl. abecedni stvarni katalog

abecedni register -ega -tra m kazalo (2), urejeno po abecedi; sin. abecedno kazalo; prim. predmetno kazalo

abecedni stvární katalóg -ega -ega -a m (krat. ASK) stvarni katalog, urejen po abecedi predmetnih oznak; sin. abecedni geselski katalog, besedni katalog, geselski katalog, abecedni predmetni katalog, predmetni katalog, geselski stvarni katalog; prim. sistematski katalog, stvarni katalog

abecedni tezáver -ega -vra m tezaver, pri katerem so deskriptorji urejeni po abecedi; prim. sistematski tezaver, grafični tezaver

abecedník -a m učbenik za začetni pouk branja in pisanja; sin. prva čitanka, prvo berilo

abecedno ávtorsko kazálo -ega -ega -a s, gl. avtorsko kazalo (1)

abecedno gêselsko kazálo -ega -ega -a s, gl. predmetno kazalo

- abecedno kazálo** -ega -a s kazalo (2), urejeno po abecedi; sin. abecedni register; prim. predmetno kazalo
- abecedno kazálo ávtorjev** -ega -a -- s, gl. avtorsko kazalo (1)
- abecedno kazálo krájev** -ega -a -- s, gl. kazalo krajev
- abecedno kazálo strók** -ega -a -- s, gl. kazalo po strokah
- abecedno predmétno kazálo** -ega -ega -a s, gl. predmetno kazalo
- abecedno razvršćanje** -ega -a s, gl. abecediranje
- abecedno stvárno kazálo** -ega -ega -a s, gl. predmetno kazalo
- abecednoimenski katalog** neutr., gl. abecedni imenski katalog
- abonmá** -ja m, gl. stalno naročilo
- abreviatúra** -e ž ustaljena okrajšava, zlasti v starejših besedilih, npr. Pont. Max. (Pontifex Maximus); prim. kratica, sigla (2)
- absolutna lokacija** neutr., gl. stalna postavitev
- absórpćija informáćije** -e -- ž element kompleksa ETAKSA kot ciljna faza organiziranega pretoka informacij, v kateri uporabnik sprejme informacijo
- abstrahíranje** -a s, pri vsebinski obdelavi predstavitev vsebine dokumenta (1) z izvlečkom; prim. anotiranje, povzemanje
- abstrákt** -a m zgoščena predstavitev vsebine dokumenta (1) brez pojasnjevanj ali kritičnih osvetlitev; sin. izvleček; prim. anotacija (1), povzetek (2), sinopsis (1)
- abstraktna revija** neutr., gl. bilten izvlečkov
- abstraktni časopis** neutr., gl. bilten izvlečkov
- ad usum delphini** neskl. [ád úzum delfíni] lat. **1.** (za kraljeviča) za različne namene prirejene izdaje besedila **2.** zgod. po latinskih piscih prirejene izdaje za kraljeviča, sina Ludvika XIV.
- adaptírano délo** -ega -a s predelano in/ali prirejeno delo
- ADD** neskl. [adedé] m, krat. (ang. Analogue Digital Digital) oznaka na laserski plošči, da je pri snemanju zvočnega zapisa uporabljena analogna naprava, pri mešanju in/ali urejanju zvočnega zapisa ter izdelavi laserske plošče pa digitalna naprava; prim. AAD, DDD
- adligát** -a m samostojno izdana publikacija, ki je uvezana z drugimi samostojno izdanimi publikacijami v eno knjigoveško enoto; sin. privezek
- adresánt** -a m avtor pisma, poslanice; sin. odpošiljatelj; prim. naslovljenec
- adresár** -ja m publikacija, ki vsebuje seznam naslovov oseb, institucij, navadno urejen po abecedi; prim. imenik (2)
- adresát** -a m, gl. naslovljenec
- adversária** neskl., lat., zgod. knjige pri Rimljanih, v katerih so listi popisani samo po eni strani, da je bila druga prazna za zapiske
- aeronávćićna kárta** -e -e ž karta, ki se uporablja za letalske polete
- aferénća informáćij** -e -- ž posredovanje informacij v okviru lastnega informacijskega sistema in informacijskih virov, npr. v knjižničnem informacijskem sistemu univerze; prim. eferenca informacij

- áfna** -e ž (znak @) žarg., v računalništvu znak, ki se uporablja npr. v naslovih elektronske pošte in ima dogovorjen pomen ali funkcijo; sin. pri
- agnómen** -mna m **1.** vzdevek nekaterih starorimskih avtorjev, npr. Publius, Cicero **2.** ime, dodano rodbinskemu imenu, za razlikovanje med posameznimi vejami rodbine, npr. v irskih večdelnih priimkih; prim. vzdevek, stalni pridevek
- agregácija** -e ž nabor podatkovnih zbirk, elektronskih časopisov in drugih elektronskih virov, navadno različnih založnikov, ki so zbrani in dostopni uporabniku na enem portalu
- agregátor** -ja m ponudnik informacijskih virov, ki zbere podatkovne zbirke, elektronske časopise in druge elektronske vire, navadno različnih založnikov, na enem portalu
- AHCI** AHCI-ja [ahaceí] m, krat. (ang. Arts & Humanities Citation Index) citatno kazalo za področje umetnosti in humanistike, ki ga pripravlja in izdaja Inštitut za znanstvene informacije; prim. SCI, SSCI
- AI** AI-ja [aí] m, krat. (ang. Artificial Intelligence) gl. umetna inteligenca
- AIK** AIK-ja [aiká] m, krat., gl. abecedni imenski katalog
- akademijska knjižnica** -e -e ž knjižnica, ki deluje za potrebe in v sestavi znanstvene akademije
- Akadémska in raziskoválna mréža Slovénije** -e -- -e -e -- ž (krat. ARNES) javni zavod, ki skrbi za načrtovanje, organiziranje in upravljanje računalniških povezav med raziskovalnimi, razvojnimi, izobraževalnimi in kulturnimi organizacijami v Sloveniji, za povezovanje z izobraževalnimi in raziskovalnimi omrežji v drugih državah
- akadémska knjižnica** -e -e ž, gl. visokošolska knjižnica
- akcesija** -e ž **1.** postopek vpisovanja na novo pridobljenega gradiva v knjižnične evidence in dajanje identifikacijskih oznak gradivu; prim. inventarizacija **2.** oddelek v knjižnici, ki vodi evidence o knjižničnem gradivu **3.** neustr., gl. nabava
- akcesijska knjiga** -e -e ž, zastar., gl. inventarna knjiga
- akcesijska številka** -e -e ž, zastar., gl. inventarna številka
- akcesijski katalóg** -ega -a m, zastar. pomožni katalog, ki se uporablja v akcesiji (1); prim. inventarni katalog, seznam prirastka
- akcesijski protokól** -ega -a m, v 19. stoletju popis prirastka knjižničnega gradiva po zaporedju prihoda v knjižnico; prim. inventar (2), inventarna knjiga, inventarni katalog, seznam prirastka
- akroním** -a m ustaljena okrajšava večbesednih imen, navadno iz začetnih črk ali zlogov, npr. CeZaR; prim. kratica
- aksiálni informacijski procés** -ega -ega -a m proces posredovanja informacij, ki je vezan na individualno delo z določenim uporabnikom, npr. referenčna dejavnost; prim. retikularni informacijski proces
- ákt** -a m uradna listina, navadno dokument (3)

- aktivna članica kooperativnega sistema** -e -e -- -- ž knjižnica, ki prispeva nove zapise (2) v kooperativni katalog, npr. COBISS; sin. aktivna knjižnica v kooperativnem sistemu; prim. pasivna članica kooperativnega sistema
- aktivna članica sistema vzajemne katalogizacije** -e -e -- -- ž, gl. polnopravna članica sistema vzajemne katalogizacije
- aktivna knjižnica v kooperativnem sistemu** -e -e -- -- ž knjižnica, ki prispeva nove zapise (2) v kooperativni katalog, npr. COBISS; sin. aktivna članica kooperativnega sistema; prim. pasivna knjižnica v kooperativnem sistemu
- aktivna knjižnična zaloga** -e -e -e ž, gl. aktivna knjižnična zbirka in aktivni knjižnični fond
- aktivna knjižnična zbirka** -e -e -e ž del knjižnične zbirke, ki je v uporabi; sin. aktivni knjižnični fond, aktivna knjižnična zaloga, aktivni fond, aktivna zbirka, aktivna zaloga, živa knjižnična zbirka; prim. pasivna knjižnična zbirka
- aktivna slika** -e -e ž, v hipermedijskem dokumentu grafični element s hipermedijsko povezavo na drug dokument; prim. aktivno besedilo
- aktivna zaloga** -e -e ž, gl. aktivna knjižnična zbirka in aktivni knjižnični fond in živa knjižnična zbirka in živi knjižnični fond
- aktivna zbirka** -e -e ž, gl. aktivna knjižnična zbirka in aktivni knjižnični fond in živa knjižnična zbirka in živi knjižnični fond
- aktivni fond** -ega -a m, gl. aktivni knjižnični fond in aktivna knjižnična zbirka in živa knjižnična zbirka in živi knjižnični fond
- aktivni knjižnični fond** -ega -ega -a m del knjižničnega fonda, ki je v uporabi; sin. aktivna knjižnična zbirka, aktivna knjižnična zaloga, aktivni fond, aktivna zbirka, aktivna zaloga, živi knjižnični fond; prim. pasivni knjižnični fond
- aktivni sistem za varovanje knjižničnega gradiva** -ega -a -- -- -- m sistem za elektronsko varovanje knjižničnega gradiva pred odtujevanjem, pri katerem se varovalni element, vgrajen v knjižnično gradivo, pri izposoji navadno razmagnet, deaktivira in uporabnik lahko dobi izposojeno gradivo še v varovanem območju, ob vračanju gradiva pa se element zopet namagnet, aktivira; prim. pasivni sistem za varovanje knjižničnega gradiva
- aktivni tekst** -ega -a m, gl. aktivno besedilo
- aktivno besedilo** -ega -a s, v hipermedijskem dokumentu del besedila s hipertekstno povezavo na drug dokument; sin. aktivni tekst; prim. aktivna slika
- aktivno informiranje** -ega -a s informiranje uporabnika glede na njegove znane ali predvidevane interese, vendar ne na njegovo neposredno zahtevo; ant. pasivno informiranje
- akumulacija informacije** -e -- ž element kompleksa ETAKSA kot vmesna faza v organiziranem pretoku informacij, v kateri se te zbirajo

- akvatínta** -e ž **1.** v tiskarstvu ploski tisk, pri katerem jedkanje kovinske plošče omogoča odtenke od svetlega do temnega **2.** odtis v taki tehniki
- akvizítêr** -ja m, v knjigotrštvu oseba, ki zbira naročnike, predplačnike za knjige, publikacije in jih lahko tudi prodaja
- akvizitêrski izvôd** -ega -ôda m izvod publikacije, ki ga akviziter v reklamne namene dá za določen čas na ogled potencialnemu naročniku; sin. akviziterski primerek; prim. ogledni izvod (2), reklamni izvod, promocijski izvod
- akvizitêrski primérek** -ega -rka m izvod publikacije, ki ga akviziter v reklamne namene dá za določen čas na ogled potencialnemu naročniku; sin. akviziterski izvod; prim. ogledni primerek (2), reklamni izvod, promocijski izvod
- ALA** ALE [ála] ž, krat. (ang. American Library Association) gl. Ameriško knjižničarsko združenje
- álbum** -a m **1.** knjiga za vlaganje fotografij, znamk, časopisnih izrezkov **2.** knjiga z žepki za gramofonske, laserske plošče, navadno z dekorativnim ovitkom, na katerem je krajše besedilo
- alefbét** -a m hebrejski črkopis, sestavljen iz 22 črk in 5 končnih črk
- Aleksandrijska knjižnica** -e -e ž največja knjižnica v starem veku, zasnovana v 3. st. pr.n.št., ki je v celoti pogorela okrog leta 390 n. št.; sin. Aleksandrijska knjižnica, Ptolemajska knjižnica
- Aleksandrińska knjižnica** -e -e ž, gl. Aleksandrijska knjižnica
- álfa papír** -- -ja m, zastar., gl. esparto papir
- alfabét** -a m **1.** ustaljeno zaporedje črk v kaki pisavi, zlasti v grščini; prim. abeceda, azbuka **2.** zastar., gl. abeceda
- alfabetárij** -a m po abecedi urejen seznam gesel (1, 2); prim. geslovnik
- alfabétični znák** -ega -a m, zastar., gl. črkovni znak
- alfabetíranje** -a s, gl. abecediranje
- alfabetírati** -am dov. in nedov., gl. abecedirati
- alfabetográfska písáva** -e -e ž, zastar., gl. črkovna pisava
- alfabétski katalóg** -ega -a m, zastar., gl. abecedni katalog
- alfabétski znák** -ega -a m, zastar., gl. črkovni znak
- álfanumêrična klasifikácija** -e -e ž klasifikacijski sistem s klasifikacijskimi oznakami, sestavljenimi iz črk in števk; prim. numerična klasifikacija
- álfanumêrična oznáka** -e -e ž oznaka, ki sestoji iz črk in števk; sin. črkovno-številčna oznaka; prim. številčna oznaka, črkovna oznaka
- álfanumêrični podátek** -ega -tka m podatek, ki je zapisan z znaki latinične abecede in/ali desetiški števkami; prim. črkovni podatek, besedilni podatek, numerični podatek
- álfanumêrični znáki** -ih -ov m, mn. znaki (1), ki predstavljajo črke in/ali številke; prim. črkovni znak, numerični znak
- algorítem** -tma m, v računalništvu zaporedje pravil, postopkov, ukazov, ki zagotavljajo rešitev nekega problema v končnem številu korakov

ALI neutr., gl. logični ALI

alínea -e ž nova vrsta, odstavek

almanáh -a m **1.** zbornik z leposlovnimi, strokovnimi prispevki, ki navadno izide enkrat na leto; prim. letopis (2) **2.** astronomski koledar s poučnimi in zabavnimi prispevki

alónga -e ž, gl. podaljšani list

alternatívna oblika iména -e -e -- ž vsaka od različnih oblik istega imena, ki jih avtor uporablja

alternatívna značnica -e -e ž, gl. vzporedna značnica (2)

alternatívni médij -ega -a m vsaka od dveh ali več vrst medijev (1), na katerih je objavljena določena publikacija; prim. nadomestni medij

alternatívni naslòv -ega -òva m, v katalogizaciji drugi del stvarnega naslova, sestavljenega iz dveh delov, od katerih vsak zase velja kot naslov, povezuje pa ju veznik *ali*

amanuensis -a [amanuénzis] m **1.** nekaj pomožni uslužbenec v knjižnici; prim. skriptor (1) **2.** zgod., v starem Rimu suženj, ki so ga uporabljali za pisanje, branje; prim. pisar, prepisovalec, skriptor (2)

amáte -a m, zgod. celulozna pisna podlaga, podobna klobučevini, ki so jo uporabljali Indijanci v Srednji Ameriki

amatél -a m papirju podobna pisna podlaga iz drevesne skorje, ki so jo uporabljali Indijanci v predkolumbovski Ameriki

amatérska knjižničarka -e -e ž ženska, ki nepoklicno dela v knjižnici; sin. knjižničarka amaterka; ant. poklicna knjižničarka; prim. volonterska knjižničarka

amatérski knjižničar -ega -ja m oseba, ki nepoklicno dela v knjižnici; sin. knjižničar amater; ant. poklicni knjižničar; prim. volonterski knjižničar

amerikánski formát -ega -a m, zastar., gl. standardni format kataložnega listka

Amériško knjižničarsko združenje -ega -ega -a s (krat. ALA) knjižničarsko združenje v ZDA

anaglífni tisk -ega -a m, v tiskarstvu dvobarvni tisk, zlasti zemljevidov, ki omogoča z uporabo dvobarvnih očal tridimenzionalno gledanje

analékta -ekt s, mn. zbirka citatov in izpiskov iz literarnih del enega ali več avtorjev, npr. čitanka

análi -ov m, mn. zapisi pomembnejših dogodkov po letih; prim. letopis (1), kronika

analítičarka -e ž, v dokumentalistiki ženska, ki vsebinsko, analitično obdeluje publikacije, dokumente; prim. geslilka, klasifikatorka

analítična bibliografíja -e -e ž bibliografija (2), ki v bibliografski opombi podaja zgoščeno vsebino opisanega dokumenta, publikacije; sin. anotirana bibliografija (2); prim. kritična bibliografija

analítična bibliográfska obdeláva -e -e -e ž **1.** bibliografska obdelava, ki v bibliografski opombi, anotaciji prinaša informacijo o vsebini bibliografske

- enote 2.** v bibliografiji bibliografska obdelava sestavnih delov samostojne publikacije; sin. analitična obdelava (2)
- analitična informacija** -e -e ž **1.** nekdanja informacija s podrobnejšo predstavitev vsebine z gesli, izvlečkom **2.** gl. analitični opis
- analitična kárta** -e -e ž kartica z izvlečkom vsebine opisanega dokumenta; sin. referatna kartica
- analitična klasifikacija** -e -e ž klasifikacijski sistem, zasnovan na nespremenljivih odnosih med pojmi, razredi, ki prehaja od splošnega k posebnemu s pomočjo hierarhičnih odnosov; ant. sintetična klasifikacija
- analitična obdelava** -e -e ž **1.** v dokumentalistiki jedrnata predstavitev vsebine dokumenta, publikacije z določanjem vsebinskih oznak in izdelavo izvlečka za katalog (1), bibliografijo (2); sin. analiza dokumentov; prim. analitično-sintetična obdelava, vsebinska obdelava **2.** v bibliografiji bibliografska obdelava sestavnih delov samostojne publikacije; sin. analitična bibliografska obdelava (2)
- analitična opomba** -e -e ž, v katalogizaciji opomba (2) v analitičnem vpisu, ki povezuje sestavni del enote z matično publikacijo, npr. opis članka z naslovom serijske publikacije
- analitična pisava** -e -e ž pisava, ki je vmesna razvojna stopnja med slikovno in črkovno pisavo, npr. kitajska pisava
- analitični biltén** -ega -a m, gl. bilten izvlečkov
- analitični dodatni vpis** -ega -ega -a m, v klasičnem katalogu dodatni vpis za vsako izmed samostojnih del v publikaciji, ki pri glavnem vpisu niso iskalni element
- analitični indeks** -ega -a m, gl. analitično kazalo
- analitični izvleček** neutr., gl. informativni izvleček
- analitični katalog** -ega -a m katalog (2), ki vsebuje tudi opombe o vsebini, izvoru, umetniški vrednosti opisanih predmetov
- analitični odnós** -ega -ôsa m, v katalogizaciji povezava med matično publikacijo in njenim sestavnim delom
- analitični opis** -ega -a m, v dokumentalistiki predstavitev dokumenta, publikacije z vsebinskimi oznakami, izvlečkom, anotacijo; sin. analitična informacija (2)
- analitični podatek** neutr., gl. analitična informacija (1)
- analitični predmetni vpis** neutr., gl. analitični opis
- analitični pregléd** -ega -éda m ovrednotena predstavitev kakega področja s povzemanjem vsebine publikacij, dokumentov, nastalih v določenem obdobju; prim. pregled dosežkov
- analitični vpis** -ega -a m **1.** kataložni, bibliografski vpis za nesamostojno bibliografsko enoto, ki vključuje tudi podatke o matični publikaciji; prim. glavni vpis, dodatni vpis **2.** neutr., gl. analitični dodatni vpis
- analitično kazálo** -ega -a s kazalo (2), urejeno po vsebinskih oznakah; sin. analitični indeks; prim. predmetno kazalo

- analitično-dokumentacijska informácija** -e -e ž predstavitev dokumenta, publikacije z analitičnim in dokumentacijskim opisom
- analitično-informácijska služba** -e -e ž organizacija, oddelek, ki pripravlja analitično-dokumentacijske informacije
- analitično-sintétična klasifikácija** -e -e ž, pri vsebinski obdelavi klasifikacija (1), ki dopušča prosto oblikovanje in/ali sestavljanje klasifikacijskih oznak, npr. fasetna klasifikacija
- analitično-sintétična obdeláva** -e -e ž, v dokumentalistiki predstavitev vsebine več tematsko povezanih dokumentov, publikacij z zbirnim izvlečkom in/ali sintetičnim prikazom; prim. analitična obdelava (1)
- analítik** -a ž, v dokumentalistiki oseba, ki vsebinsko, analitično obdeluje publikacije, dokumente; prim. geslilec, klasifikator
- analítik dokumentov** neustr., gl. dokumentalist
- analítika** neustr., gl. sestavni del
- analítska obdelava** neustr., gl. analitična obdelava
- analíza** -e ž, žarg. pregled vsebine publikacije, dokumenta za njeno predstavitev z gesli, vrstilci, izvlečkom
- analíza brálcev** -e -- ž, gl. analiza uporabnikov
- analiza citatov** neustr., gl. analiza citiranja
- analíza citíranja** -e -- ž ugotavljanje povezav med članki, časopisi, avtorji s proučevanjem bibliografskih citatov
- analíza citíranosti** -e -- ž ugotavljanje, kolikokrat in v kakšnih okoliščinah je bil članek, časopis, avtor citiran (2)
- analíza dokuméntov** -e -- ž, žarg., gl. analitična obdelava (1)
- analiza fóna** -e -- ž, gl. analiza knjižničnega fonda in analiza knjižnične zbirke
- analíza informacijskega probléma** -e -- -- ž del informacijskega procesa, v katerem se identificirajo informacijske potrebe uporabnika
- analíza informacijskih potreb** -e -- -- ž ugotavljanje informacijskih potreb, ki jih imajo uporabniki in potencialni uporabniki določene knjižnice, informacijskega centra, ki omogoča načrtovanje informacijske politike in nabavne politike
- analíza knjižnične zalóge** -e -- -- ž, gl. analiza knjižnične zbirke in analiza knjižničnega fonda
- analíza knjižnične zbírke** -e -- -- ž ugotavljanje sestave knjižnične zbirke za njeno vrednotenje; sin. analiza knjižničnega fonda, analiza knjižnične zaloge, analiza zbirke, analiza fonda, analiza zaloge; prim. vrednotenje knjižnične zbirke
- analíza knjižničnega fóna** -e -- -- ž ugotavljanje sestave knjižničnega fonda za njegovo vrednotenje; sin. analiza knjižnične zbirke, analiza knjižnične zaloge, analiza fonda, analiza zbirke, analiza zaloge; prim. vrednotenje knjižničnega fonda

- analíza nèuspéha** -e -- ž del informacijskega procesa, v katerem se ugotavljajo vzroki za neustrezen rezultat iskanja podatkov, informacij
- analiza priklicanih informacij** neustr., gl. analiza relevantnosti
- analíza relevántnosti** -e -- ž del informacijskega procesa, v katerem se ugotavlja relevantnost rezultatov poizvedovanja
- analíza uporabnikov** -e -- ž ugotavljanje značilnosti v raziskavo vključenih uporabnikov knjižnice glede na spol, starost, izobrazbo, poklic, informacijske zahteve, potrebe; sin. analiza bralcev
- analíza vprašánja** -e -- ž ugotavljanje ustreznosti informacijskega vprašanja glede na dejanske informacijske potrebe uporabnika
- analíza zalóge** -e -- ž, gl. analiza knjižničnega fonda in analiza knjižnične zbirke
- analíza zbírke** -e -- ž, gl. analiza knjižnične zbirke in analiza knjižničnega fonda
- analógni zápis** -ega -a m zapis (1) podatkov z zvezno spremenljivo fizikalno veličino, npr. z globino brazde na gramofonski plošči, z jakostjo magnetnega polja; prim. digitalni zapis (1)
- anastátični tisk** -ega -a m, nekdaž, v tiskarstvu tisk z neposrednim prenosom originala na litografski kamen brez fotografiranja
- AND** AND-a [énd] m, ang., pri poizvedovanju simbol za logični operator konjunkcije
- anekdóta** -e ž kratka, duhovita zgodbica o znanem človeku
- anepigráf** -a m publikacija, dokument brez naslova
- angléška bastárda** -e -e ž, nekdaž predvsem knjižna pisava, precej lepša od sočasnih pisarniških pisav v 15. stoletju
- angléška gótska kurzíva** -e -e -e ž, nekdaž kaligrafska pisava, ki so jo uporabljali v kraljevih in cerkvenih skriptorijih od 13. stoletja dalje
- angléška vezáva** -e -e ž, v knjigoveštvu vezava, pri kateri je trdi ovoj izdelan ločeno od knjižnega bloka in mu je dodan kasneje
- Ángloamêriška katalogizácijska pravíla** -ih -ih -íl ž, mn. (krat. AACR) pravila za opisno katalogizacijo, ki so nastala v angleško govorečih okoljih
- Angloameriška pravíla za katalogizácijo** neustr., gl. Angloameriška katalogizacijska pravila
- ankéta** -e ž metoda zbiranja podatkov ali mnenj z vnaprej pripravljenim vprašalnikom
- anoním** -a m **1.** delo, pri katerem avtor ni znan ali ni ugotovljen ali je naveden s kriptonomom ali apelativom; sin. anonimno delo (1); ant. avtorsko delo (1); prim. anonimna publikacija (1) **2.** žarg., v katalogizaciji delo več kot treh primarnih avtorjev; sin. anonimno delo (2); ant. avtorsko delo (2); prim. anonimna publikacija (2) **3.** avtor, avtorica, ki v delu, publikaciji ni imenovan, imenovana; sin. anonimni avtor, anonimna avtorica; prim. neznani avtor, neznana avtorica

- anonimna ávtorica** -e -e ž avtorica ki v dokumentu, publikaciji ni imenovana; sin. anonim (3); prim. neznana avtorica
- anonimna izdája** -e -- ž izdaja, pri kateri avtor ni naveden, ni znan
- anonimna navédba odgovórnosti** -e -e -- ž, v katalogizaciji navedba na opisovani enoti, ki bi bila razpoznana kot navedba odgovornosti, če bi bilo v njej navedeno tudi ime osebe ali korporacije, npr. "Prevod iz ruščine"
- anonimna publikácija** -e -e ž **1.** publikacija, ki vsebuje anonimno delo, več anonimnih del; sin. anonimni spis; prim. anonimno delo (1) **2.** žarg., v katalogizaciji publikacija, ki vsebuje delo ali dela več kot treh primarnih avtorjev; prim. anonimno delo (2)
- anonimni ávtor** -ega -ja m avtor, ki v dokumentu, publikaciji ni imenovan; sin. anonim (3); prim. neznani avtor
- anonimni klasik** neustr., gl. anonimno klasično delo
- anonimni spís** -ega -a m, zastar., gl. anonimna publikacija (1)
- anonimni tisk** -ega -a m anonimna publikacija v tiskani obliki
- anonimno délo** -ega -a s **1.** delo, pri katerem avtor ni znan ali ni ugotovljen ali je naveden s kriptonomom ali apelativom; sin. anonim (1); ant. avtorsko delo (1); prim. anonimna publikacija (1) **2.** žarg., v katalogizaciji delo več kot treh primarnih avtorjev; sin. anonim (2); ant. avtorsko delo (2); prim. anonimna publikacija (2)
- anonimno klásično délo** -ega -ega -a s, v katalogizaciji klasično delo navadno neznanega ali neugotovljenega avtorja, ki izhaja pod različnimi naslovi in ki se pojavlja v različnih izdajah, verzijah in/ali prevodih, npr. Sveto pismo, Beowulf
- anopistográf** -a m papirusov zvitek, pergament (2) z besedilom samo po eni strani lista; prim. opistograf
- anopistográfski tisk** -ega -a m, v tiskarstvu enostranski tisk najzgodnejših knjig; prim. opistografski tisk
- anotácija** -e ž **1.** v dokumentalistiki zgoščena predstavitev vsebine dokumenta, ki dopolnjuje stvarni naslov bibliografske enote; prim. izvleček, povzetek (2), sinopsis (1) **2.** v bibliografiji opomba, ki dopolnjuje opis bibliografske enote s podatki o zunanjih značilnostih enote, o njenem nastanku, o načinu razmnožitve
- anotírani seznám literatúre** -ega -a -- m seznam literature, dopolnjen z opombami k posameznim enotam
- anotírana bibliografíja** -e -e ž **1.** bibliografija (2), v kateri so bibliografske enote dopolnjene z anotacijami (1) **2.** gl. analitična bibliografija
- anotírani** -a -o prid. opremljen, dopolnjen z anotacijo (1), opombo
- anotíranje** -a s, pri vsebinski obdelavi predstavitev vsebine dokumenta z anotacijo (1); prim. abstrahiranje, povzemanje
- anotírano besedílo** -ega -a s besedilo (2) z opombami, ki pojasnjujejo njegovo vsebino; prim. komentirano besedilo
- anotírati** -am dov. in nedov. pripraviti, dodati anotacijo (1)

- antedatirani** -a -o prid. opremljen z datumom, ki je starejši od pravega, npr. antedatirani rokopis; ant. postdatirani
- antična ávtorica** -e -e ž avtorica iz obdobja stare grške in rimske kulture; sin. klasična avtorica (1)
- antična literatúra** -e -e ž literatura starega veka, zlasti grška in rimska; sin. antično slovstvo
- antični ávtor** -ega -ja m avtor iz obdobja stare grške in rimske kulture; sin. klasični avtor (1), klasik
- antično slóvstvo** -ega -a s, gl. antična literatura
- antifonár** -ja m knjiga koralnih spevov; sin. antifonarij
- antifonárij** -a m, gl. antifonar
- antíkva** -e ž, gl. latinska pisava in latinica
- antikvár** -ja m oseba, ki se ukvarja s kupovanjem in prodajanjem zlasti starih, rabljenih knjig
- antikvariát** -a m trgovina s starimi, rabljenimi knjigami, predmeti
- antikvárna knjíga** -e -e ž **1.** stara, navadno rabljena knjiga **2.** knjiga, ki je dragocena zaradi svoje starosti, redkosti **3.** v katalogizaciji knjiga, ki je izšla pred uvedbo strojnega stavljenja, to je do okrog 1835; sin. starejša knjiga
- antikvární katalóg** -ega -a m popis publikacij, dokumentov, predmetov, ki so naprodaj v antikvariatu
- antologíja** -e ž po določenih vidikih sestavljen in objavljen izbor literarnih del, odlomkov del različnih avtorjev; sin. cvetnik, cvetober, zbirka (5); prim. hrestomatija
- antonímni odnòs** -ega -ôsa m, pri vsebinski obdelavi odnos med pojmom, ki imata nasprotni pomen; sin. nasprotni odnos; prim. sinonimni odnos
- ántropogeográfski zemljevíd** -ega -a m zemljevid, ki prikazuje geografske razmere s posebnim poudarkom na ljudi, prebivalstvo
- AOP** AOP-ja [aopé-êja] m, krat., gl. avtomatska obdelava podatkov
- apelatív** -a m občno ime kot psevdonim, npr. Slovenski glasbenik; sin. apelativni psevdonim
- apelatívni psevdoním** -ega -a m, gl. apelativ
- apertúrna kártica** -e -e ž kartica z odprtino, v kateri je en mikrofilmski posnetek ali več mikrofilmskih posnetkov
- aplikácija** -e ž, gl. uporabniški program
- aplikatívna prográmska opréma** -e -e -e ž, gl. uporabniška programska oprema
- aplikatívni prográm** -ega -a m, gl. uporabniški program
- apográf** -a m natančen prepis rokopisnega izvirnika (2)
- apokríf** -a m nepristen, ponarejen stari spis, knjiga, npr. apokrifni evangelij
- apologíja** -e ž pisni ali ustni zagovor, obramba kake osebe, stvari
- apostróf** -a m (znak ') **1.** grafično znamenje za označevanje izpuščene črke; sin. opuščaj **2.** v UDK znak za nekatere posebne privesne vrstilce in za sestavljanje vrstilcev
- aprobácija** -e ž uradna odobritev, potrditev, npr. učbenika; prim. imprimatur

- arab. pisáva** okrajš. (arabska pisava) v katalogizaciji oznaka v bibliografskem opisu, ki pove, da so podatki v opisovani enoti v arabski pisavi in so v bibliografskem opisu transliterirani
- arábska pisáva** -e -e ž **1.** kurzivna pisava z 28 osnovnimi znaki, ki se piše od desne proti levi in se uporablja od 6. stoletja pr.n.št. v arabskih in nekaterih drugih jezikih **2.** gl. arab. pisava
- arábske številke** -ih -lk ž, mn. deset simbolov za zapisovanje števk od 0 do 9, ki so jih v Evropo prinesli Arabci, v rokopisih so se pojavili v 12. st., konec srednjega veka so v foliaciji, paginaciji izpodrinili rimske številke; prim. rimske številke (1)
- araméjska pisáva** -e -e ž črkovna pisava, ki ima znake samo za soglasnike, uporabljana v Arameji od 8. stoletja pr.n.št.
- aranžêr** -ja m kdor priredi skladbo, navadno za drug inštrument
- aranžêrka** -e ž ženska, ki priredi skladbo, navadno za drug inštrument
- aranžirano délo** -ega -a s glasbeno delo (1), prirejeno za drugačno instrumentalno, vokalno izvedbo
- árheobibliotekárstvo** -a s, gl. praknjižničarstvo
- arhetip** -a m **1.** v tiskarstvu prvotni izvirni natis **2.** zgod. pregledan rokopis, sprejet kot neoporečna predloga za prepisovanje
- arhív** -a m **1.** urejena zbirka listin, spisov, dokumentov in drugega gradiva, ki imajo zgodovinsko in/ali dokumentarno vrednost **2.** ustanova, ki se ukvarja z arhivsko dejavnostjo **3.** prostor ali stavba, kjer je shranjeno arhivsko gradivo, arhivski izvodi
- arhív elektrónskega časopisa** -a -- m podatkovna zbirka, v kateri so shranjena besedila starejših števil, letnikov elektronskega časopisa
- arhív knjižnice** -a -- m **1.** skladišče arhivskih izvodov knjižničnega gradiva, tudi dragocenih, redkih knjig **2.** zbirka (1) dokumentov o poslovanju knjižnice
- arhív zalóžbe** -a -- m urejena zbirka (1) arhivskih izvodov lastne produkcije, ki jih hrani založba za svoje potrebe; sin. založniški arhiv
- arhiválie** -lij ž, mn., gl. arhivsko gradivo (1)
- arhivár** -ja m strokovni delavec v arhivu
- arhivárka** -e ž strokovna delavka v arhivu
- arhivíranje** -a s vključevanje arhivskega gradiva v arhiv
- arhivíranje podatkov** -a -- s, v računalništvu shranjevanje kopije podatkov, navadno na drugem mediju (1) in na drugi lokaciji, zaradi njihovega zavarovanja v primeru poškodbe ali uničenja originalnih podatkov
- arhivírati** -am dov. in nedov. **1.** strokovno obdelati arhivsko gradivo **2.** vključiti arhivsko gradivo v arhiv **3.** v računalništvu narediti arhivsko kopijo (1)
- arhivíst** -a m strokovni delavec z visoko izobrazbo v arhivu
- arhivístika** -e ž veda o strokovnem delu v arhivu
- arhivístka** -e ž strokovna delavka z visoko izobrazbo v arhivu

- arhívská knjižnica** -e -e ž **1.** knjižnica, ki hrani arhivsko knjižnično gradivo; sin. konservacijska knjižnica; prim. depozitna knjižnica (2) **2.** specialna knjižnica v arhivu (2)
- arhívská kópia** -e -e ž **1.** v računalništvu kopija podatkov, navadno na drugem mediju (1) in drugi lokaciji, ki se uporabi, če so poškodovani ali uničeni originalni podatki; sin. varnostna kopija **2.** kopija mikrofilma, mikrofiša, namenjena trajnemu arhiviranju posnetih dokumentov, publikacij; prim. delovna kopija, glavni negativ
- arhívská zbirka** -e -e ž knjižnično gradivo, ki je namenjeno stalnemu hranjenju in se uporablja pod posebnimi pogoji; sin. arhivski fond
- arhívski fónđ** -ega -a m knjižnično gradivo, ki je namenjeno stalnemu hranjenju in se uporablja pod posebnimi pogoji; sin. arhivska zbirka
- arhívski izvòđ** -ega -óđa m izvod knjižničnega gradiva, namenjen stalnemu hranjenju, ne pa izposoji; sin. arhivski primerek; prim. obvezni izvod, izvod za izposajo, postavitveni izvod
- arhívski primérek** -ega -rka m, gl. arhivski izvod
- arhívsko gradívo** -ega -a s **1.** listine, dokumenti, spisi in drugo gradivo, ki ima zgodovinsko in/ali dokumentarno vrednost in se hrani v arhivu; sin. arhivalije **2.** knjižnično gradivo, ki je namenjeno stalnemu hranjenju in se ne izposoja; prim. fond za izposajo
- arhívsko mikrofilmanje** -ega -a s mikrofilmanje dragocenih dokumentov, publikacij, arhivskih izvodov zaradi njihove zaščite; sin. varnostno mikrofilmanje
- armárij** -a m, nekđaj shramba, omara za shranjevanje zvitkov, kodeksov (1), knjig; sin. armarium
- armárium** -a m, lat., gl. armarij
- armárius** -a m, lat., zgod. srednjeveški bibliotekar v samostanski knjižnici
- ÁRNES** ARNES-a m, krat. (ang. Academic and Research Network of Slovenia) gl. Akademska in raziskovalna mreža Slovenije
- artotéčni fónđ** -ega -a m artotečno gradivo, ki ga hrani artoteka (1)
- artotéčno grádivo** -ega -a s likovna dela v artoteki
- artotéka** -e ž **1.** ustanova, oddelek, ki zbira, obdeluje, hrani in posređuje artotečno gradivo in informacije o njem **2.** sistematično urejena zbirka (1) artotečnega gradiva
- artotékar** -ja m strokovni delavec v artoteki
- artotékarka** -e ž strokovna delavka v artoteki
- ASCII** ASCII-ja [áskii] m, krat. (ang. American Standard Code for Information Interchange) v računalništvu ameriški standard za zapis črkovnih, številskih in posebnih nadzornih znakov, med katerimi ni znakov za šumnike, preglase; prim. posebni znaki
- ASCII-formát** -a [áskii] m, v računalništvu oblika zapisa podatkov, navadno besedil, ki vsebuje le standardne znake ASCII; sin. format ASCII
- ASK** ASK-ja [aeská] m, krat., gl. abecedni stvarni katalog

- asociativni odnòs** -ega -òsa m, pri vsebinski obdelavi razmerje med pojmom, ki sta vsebinsko povezana in nista v hierarhičnem ali ekvivalenčnem odnosu, npr. knjiga in knjižnica
- asterísk** -a m (znak *) v tiskarstvu grafično znamenje za označevanje opombe pod črto; sin. zvezdica (1)
- ASTM coden** -- -a [aesteèm kóden] m (ang. American Society for Testing Materials coden) gl. coden
- astronómska kárta** -e -e ž, gl. nebesna karta in zvezdna karta
- astronómske táblíce** -ih -ic ž, mn. zbirka tabel z izračuni lege Sonca, Lune, planetov, zvezd, pomembnih za navigacijo; prim. astronomski koledar, navtični almanah
- astronómski átlas** -ega -a m knjiga zvezdnih kart
- astronómski koledár** -ega -ja m koledar (1) s podatki o legah nebesnih teles in drugimi astronomskimi podatki; sin. efemeride; prim. astronomske tablice, navtični almanah
- atlánt** -a m, gl. atlas (1)
- átlas** -a m **1.** knjiga zemljevidov; sin. atlant **2.** knjiga slik, ilustracij iz določene stroke, npr. anatomske atlas **3.** v knjigoveštvu knjižni format (2) velikosti neprepognjene tiskovne pole
- atraméntum** -a m, nekdaž črnilo, ki so ga uporabljali za pisanje in risanje v antiki, npr. atramentum pictorium, atramentum scriptorium, atramentum tectorium
- atribút** -a m vsaka značilnost, lastnost, identifikacijska oznaka opisanih entitet (2), npr. naslov dela, ime avtorja
- AV** AV-ja [avé -êja] m, krat., gl. avdiovizualni
- AV-gradivo** -a [avé] s, gl. avdiovizualno gradivo
- AV-médij** -a [ávé-] m, gl. avdiovizualni medij
- AV-zapís** -a [avé-] m, gl. avdiovizualni zapis
- audio kaseta** neustr., gl. avdiokaseta
- audio zapis** neustr., gl. zvočni zapis in fonogram in zvočni posnetek (2)
- ávdiočítálnica** -e ž čitalnica za uporabo zvočnega gradiva; prim. glasbena čitalnica
- ávdiodokumènt** -ênta m, gl. zvočni posnetek (1)
- ávdiokaséta** -e ž kaseta z zapisom govora, glasbe, zvokov na magnetnem traku; sin. zvočna kaseta, slušna kaseta
- ávdiotrák** -u m magnetni trak z zapisom govora, glasbe, zvokov; sin. zvočni trak
- ávdiovizuálni** -lna -o prid. (krat. AV) namenjen poslušanju in gledanju
- ávdiovizuálni dokumènt** -ega -ênta m dokument s posnetki zvoka, slike, namenjen gledanju in poslušanju
- ávdiovizuálni médij** -ega -a m (krat. AV-medij) medij (1) za shranjevanje in predvajanje zvočnih in vizualnih zapisov, npr. videotrak, DVD

- áudiovizuální zápis** -ega -a m (krat. AV-zapis) posnetek zvoka, slike, namenjen gledanju in poslušanju
- áudiovizuální dělo** -ega -a s delo (1), predstavljeno s posnetki zvoka, gibljivih slik, namenjeno gledanju in poslušanju, npr. film (3)
- áudiovizuální gradivo** -ega -a s (krat. AV-gradivo) neknjižno gradivo, shranjeno na avdiovizualnem mediju, ki je namenjeno gledanju in poslušanju; prim. zvočno gradivo
- audiovizualno sredstvo** neustr., gl. avdiovizualni medij
- áudiozaložništvo** -a s založništvo zvočnih knjig, glasbenih del na analognih in digitalnih medijih
- áudiozapis** -a m, gl. zvočni zapis in fonogram (1) in zvočni posnetek (2)
- avditivni posnetek** neustr., gl. zvočni posnetek (2)
- avditivno gradivo** neustr., gl. zvočno gradivo
- avionski zemljevid** neustr., gl. aeronavtična karta
- ávkcijjski katalóg** -ega -a m katalog (3) s popisom publikacij, dokumentov in drugih predmetov, namenjenih za javno prodajo na licitaciji
- Avstrijska nacionálna knjižnica** -e -e -e ž (nem. Österreichische Nationalbibliothek, krat. ÖNB) nacionalna knjižnica, ki je nastala iz Dvorne knjižnice na Dunaju, prvič omenjene leta 1504
- avtentikácija** -e ž, gl. overitev
- ávtobibliografija** -e ž bibliografija (2), ki jo sestavi o svojih delih sam avtor
- ávtobiografija** -e ž prikaz lastnega življenja, dela
- ávtobiográfski román** -ega -a m roman, napisan kot prikaz lastnega življenja, dela
- ávtocitát** -a m, gl. samocitat
- avtodafé** -ja m, zgod. ukaz inkvizicije, oblasti za sežig krivoverskih knjig
- avtográf** -a m vsak rokopis, napisan lastnoročno, ali tipkopis z lastnoročnimi avtorjevimi dostavki, popravki
- avtográ** -a m lastnoročni podpis, zlasti pomembnejše, znane osebe
- ávtokárta** -e ž zemljevid, posebej prirejen za avtomobiliste
- avtomatično indeksiranje** neustr., gl. avtomatsko indeksiranje
- avtomatizácija** -e ž uvajanje, uporaba določene tehnologije, zlasti računalniške, pri poslovanju
- avtomatizacija knjižnice** neustr., gl. avtomatizacija knjižničnega poslovanja
- avtomatizácija knjižničnega poslovánja** -e -- -- ž uvajanje, uporaba določene tehnologije, zlasti računalniške, pri posameznih postopkih ali pri celotnem knjižničnem poslovanju; sin. avtomatizacija poslovanja knjižnice
- avtomatizácija poslovánja knjižnic** -e -- -- ž, gl. avtomatizacija knjižničnega poslovanja
- avtomatizírana izposója** -e -e ž izposoja, pri kateri so postopki vodeni računalniško; sin. računalniška izposoja
- avtomatizírani** -a -o prid. voden z uporabo določene tehnologije, zlasti računalniške opreme, npr. avtomatizirana izposoja; prim. računalniški

- avtomatizirani informacijski systém** -ega -ega -a m informacijski sistem, ki je voden z določeno tehnologijo, zlasti računalniško opremo; prim. računalniški informacijski sistem
- avtomatizirani katalóg** -ega -a m katalog (1), pri katerem so podatki vneseni in dostopni z računalnikom; sin. elektronski katalog, računalniški katalog; ant. klasični katalog
- avtomátska diseminácia informácií** -e -e -- ž elektronsko razširjanje, razpošiljanje informacij uporabnikom
- avtomátska izdeláva abstráktov** -e -e -- ž, gl. avtomatska izdelava izvlečkov
- avtomátska izdeláva izvlečkov** -e -e -- ž, v informatiki izbor ključnih besed in pomembnejših stavkov iz besedila dokumenta ter priprava abstrakta s pomočjo računalnika; sin. avtomatska izdelava abstraktov, računalniška izdelava abstraktov, računalniška izdelava izvlečkov
- avtomátska krnitév** -e -tve ž, v informatiki krnitev, ki jo v skladu z določenimi pravili, algoritmi pri poizvedovanju v računalniški zbirki, katalogu izvede računalniški program; prim. ročna krnitev, avtomatsko krajšanje
- avtomátska obdeláva podátkov** -e -e -- ž (krat. AOP) zbiranje, vnos, urejanje, shranjevanje, iskanje in uporaba podatkov s pomočjo računalnika; sin. elektronska obdelava podatkov, računalniška obdelava podatkov, strojna obdelava podatkov
- avtomátski odrèz** -ega -éza m, gl. avtomatsko krajšanje
- avtomatski prevajalec** *neustr.*, gl. avtomatski prevajalnik
- avtomátski prevajálnik** -ega -a m **1.** program za računalniško prevajanje besedil iz enega jezika v drugega **2.** naprava s takim programom, navadno žepnih dimenzij
- avtomátsko indeksíranje** -ega -a s, pri vsebinski obdelavi izbor ključnih besed iz besedila, dokumenta s pomočjo računalnika brez sodelovanja človeka; sin. računalniško indeksiranje; ant. intelektualno indeksiranje
- avtomátsko klasificíranje** -ega -a s analiziranje in klasificiranje dokumenta s pomočjo računalnika brez sodelovanja človeka; sin. računalniško klasificiranje
- avtomátsko krájšanje** -ega -a s, pri poizvedovanju desni odrez, ki ga sistem za poizvedovanje samodejno upošteva, ne da bi bil v iskalnem izrazu uporabljen znak za odrez; sin. avtomatski odrez; prim. avtomatska krnitev
- avtomátsko poprávľjanje napák** -ega -a -- s računalniško odkrivanje in odpravljanje logičnih napak v računalniških zapisih, npr. v kataložnih zapisih računalniškega kataloga
- avtomátsko prevájanie** -ega -a s prevajanje besedil iz enega jezika v drugega s pomočjo računalnika in z avtomatskim prevajalnikom (1); sin. računalniško prevajanje
- avtomatsko procesíranje** *neustr.*, gl. avtomatska obdelava podatkov
- avtomátsko zľívanie beséd** -ega -a -- s, v informatiki računalniško združevanje semantično podobnih in morfološko različnih besed z avtomatsko

krnitvijo besed, predvsem pri izdelavi kazal za računalniško poizvedovanje po besedilnih podatkovnih zbirkah

avtomobilski zemljevid neustr., gl. avtokarta

avtopsija -e ž neposreden ogled, pregled, npr. publikacije, dokumenta; prim. obdelava po avtopsiji

ávtor -ja m **1.** kdor ustvari intelektualno ali umetniško delo, npr. avtor razprave, avtor romana; prim. individualni avtor, korporativni avtor, primarni avtor, sekundarni avtor **2.** v katalogizaciji kdor je kakorkoli odgovoren za intelektualno ali umetniško vsebino dela; sin. nosilec odgovornosti

ávtor citátov -ja -- m avtor, katerega delo se v obliki daljših citatov (1), odlomkov pojavlja v delu drugega avtorja

ávtorica -e ž **1.** ženska, ki ustvari intelektualno ali umetniško delo, npr. avtorica razprave, avtorica romana; sin. avtorka; prim. individualna avtorica, primarna avtorica, sekundarna avtorica **2.** v katalogizaciji ženska, ki je kakorkoli odgovorna za intelektualno in umetniško vsebino dela; sin. nosilka odgovornosti (1)

ávtorica citátov -e -- ž avtorica, katere delo se v obliki daljših citatov (1), odlomkov pojavlja v delu drugega avtorja

ávtoričin poprávek -ega -vka m avtoričina z roko vnesena sprememba v besedilo

ávtoričin rokopís -ega -a m **1.** besedilo, ki ga je avtorica napisala z roko **2.** besedilo, ki ga je avtorica napisala s pisalnim strojem, računalnikom

ávtoričino imé -ega -na s osebno ime in priimek avtorice

avtorizácija -e ž **1.** avtorjevo oziroma avtoričino dovoljenje za prevod, priredbo, objavo njegovega oziroma njenega dela **2.** dodelitev pooblastila, pravice za dostop uporabniku, sistemu; prim. overitev

avtorizírani -a -o prid. objavljen z avtorjevim oziroma avtoričinim ali založnikovim dovoljenjem ali sodelovanjem, npr. avtorizirana izdaja, avtorizirani članek, avtorizirani prevod; ant. neavtorizirani

ávtorjev poprávek -ega -vka m avtorjeva z roko vnesena sprememba v besedilo

avtorjev povzetek neustr., gl. avtorski povzetek

ávtorjev rokopís -ega -a m **1.** besedilo, ki ga je avtor napisal z roko **2.** besedilo, ki ga je avtor napisal s pisalnim strojem, računalnikom

ávtorjevo imé -ega -na s **1.** osebno ime in priimek avtorja; sin. ime avtorja **2.** beseda, več besed, ki se uporabljajo za poimenovanje avtorja **3.** ime korporativnega avtorja

ávtorjevo poimenováñje -ega -a s avtorjevo ime in/ali avtorjevo ime s stalnim pridevkom, pridevki, npr. Fran Maselj Podlimbarski; sin. poimenovanje avtorja

ávtorka -e ž, gl. avtorica

- ávtorska agéncija** -e -e ž ustanova, ki se ukvarja z zastopanjem in posredovanjem avtorskih pravic
- ávtorska normatívna datotéka** -e -e -e ž normativna datoteka enotnih avtorskih značnic, ki omogoča nedvoumno identifikacijo avtorjev; sin. imenska normativna datoteka
- ávtorska póla** -e -e ž (krat. a. p.) enota za merjenje osebnega avtorskega dela, ki obsega 30.000 grafičnih znakov in je osnova za obračun honorarja; prim. tiskovna pola (2)
- ávtorska pravíca** -e -e ž po mednarodnih predpisih določena avtorjeva oziroma avtoričina pravica, sestavljena iz premoženjskih in osebnostnih upravičenj, da sam oziroma sama razpolaga s svojim delom glede objavljanja, prevajanja, uprizarjanja, kopiranja
- ávtorska signatúra** -e -e ž signatura, katere sestavni del je tudi ime avtorja, avtorice; prim. Cutterjeva signatura
- ávtorska števílka** -e -e ž številka serijske publikacije, v kateri so objavljena dela enega samega avtorja oziroma ene same avtorice; prim. monotematska številka
- ávtorska tantiéma** -e -e ž, nav. v mn. avtorjev oziroma avtoričin delež dohodka od objavljenega, javno izvajanega dela; sin. tantiema
- ávtorska znáčnica** -e -e ž značnica, določena na podlagi imena individualnega ali korporativnega avtorja oziroma avtorice; sin. imenska značnica; prim. osebna značnica, korporativna značnica, predmetna značnica
- ávtorski abstrákt** -ega -a m abstrakt, ki ga sestavi avtor oziroma avtorica dokumenta; sin. avtorski izvleček
- ávtorski honorár** -ega -ja m plačilo avtorju oziroma avtorici za njegovo oziroma njeno avtorsko delo (3)
- ávtorski izvléček** -ega -čka m izvleček, ki ga sestavi avtor oziroma avtorica dokumenta; sin. avtorski abstrakt
- ávtorski izvód** -ega -a m izvod, ki ga zastonj dobi avtor oziroma avtorica, sodelavec ob izidu svojega dela
- avtorski katalog** neustr., gl. abecedni imenski katalog
- ávtorski povzétek** -ega -tka m povzetek, ki ga sestavi avtor dokumenta oziroma avtorica dokumenta
- ávtorski sinópsis** -ega -a m sinopsis, ki ga sestavi avtor dokumenta oziroma avtorica dokumenta
- ávtorsko délo** -ega -a s **1.** delo enega ali več znanih avtorjev oziroma avtoric; ant. anonimno delo (1) **2.** v katalogizaciji delo največ treh primarnih avtorjev oziroma avtoric; ant. anonimno delo (2) **3.** delo, ki ga lahko avtor oziroma avtorica ali nosilec oziroma nosilka avtorskih pravic zavaruje in uveljavlja pravice iz njega; ant. delo brez avtorskih pravic
- ávtorsko iskánje** -ega -a s, gl. iskanje po avtorju

- ávtorско kazálo** -ega -a s **1.** kazalo (1), urejeno po abecedi imen avtorjev oziroma avtoric; sin. abecedno avtorsko kazalo, abecedno kazalo avtorjev
- 2.** v bibliografiji abecedni seznam imen avtorjev oziroma avtoric z navedbo strani, bibliografske enote, kjer je avtor naveden oziroma je avtorica navedena
- ávtorско naslóvno kazálo** -ega -ega -a s po strokah urejeni bibliografiji (2) dodano kazalo avtorjev oziroma avtoric s stvarnimi naslovi njihovih del z navedbo številke ustreznih bibliografskih enot (2); sin. imensko naslovno kazalo
- ávtorско-naslóvno kazálo** -ega -a s križno kazalo avtorjev oziroma avtoric in stvarnih naslovov enot, navedenih v bibliografiji (2), z dodano številko bibliografske enote (2); prim. imensko-naslovno kazalo
- ávtorско právo** -ega -a s zakoni in predpisi, ki urejajo avtorske pravice
- ávtorstvo** -a s dejstvo, da je kdo avtor česa, npr. individualno, korporativno avtorstvo
- ázbuka** -e ž ustaljeno zaporedje črk v glagolici ali cirilici; prim. abeceda, alfabet (1)
- ažurírani** -a -o prid. posodobljen, dopolnjen z (naj)novejšimi podatki, npr. ažurirana izdaja, ažurirana različica
- ažuríranje** -a s, gl. **1.** posodobitev (1, 2) **2.** osvežitev
- ažurírati** -am dov. in nedov. posodobiti, dopolniti z (naj)novejšimi podatki, npr. ažurirati katalog

B

- b. d.** okrajš. (brez datuma) v katalogizaciji oznaka v bibliografskem opisu, ki pove, da v opisovani enoti ni naveden in ni ugotovljen datum izida; sin. s. d.
- b. i.** okrajš. (brez imena) v katalogizaciji oznaka v bibliografskem opisu, ki pove, da v opisovani enoti ni naveden in ni ugotovljen založnik; sin. s. n.
- b. i. k.** okrajš. (brez imena in kraja) v katalogizaciji oznaka v bibliografskem opisu, ki pove, da v opisovani enoti nista navedena in nista ugotovljena založnik in kraj izida; sin. s. n. l.
- b. i. k. d.** okrajš. (brez imena, kraja in datuma) v katalogizaciji oznaka v bibliografskem opisu, ki pove, da v opisovani enoti niso navedeni in niso ugotovljeni založnik, kraj in leto oziroma datum izida; sin. s. n. l. a.
- b. k.** okrajš. (brez kraja) v katalogizaciji oznaka v bibliografskem opisu, ki pove, da v opisovani enoti ni naveden in ni ugotovljen kraj izida; sin. s. l.
- b. k. l.** okrajš. (brez kraja in leta) v katalogizaciji oznaka v bibliografskem opisu, ki pove, da v opisovani enoti nista navedena in nista ugotovljena kraj in leto izida; sin. s. l. a.

- b. k. t.** okrajš. (brez kraja, založbe in tiskarne) v katalogizaciji oznaka v bibliografskem opisu, ki pove, da v opisovani enoti niso navedeni in niso ugotovljeni kraj, založba in tiskarna
- b. k. t. l.** okrajš. (brez kraja, tiskarne in leta) v katalogizaciji oznaka v bibliografskem opisu, ki pove, da v opisovani enoti niso navedeni in niso ugotovljeni kraj izida, založba, tiskarna in leto izida; sin. s. l. t. a.
- b. l.** okrajš. (brez leta) v katalogizaciji oznaka v bibliografskem opisu, ki pove, da v opisovani enoti ni navedeno in ni ugotovljeno leto izida; sin. s. a.
- b. pag.** okrajš. (brez paginacije) v katalogizaciji oznaka v bibliografskem opisu obsežnejših publikacij, ki pove, da strani v opisovani enoti niso oštevilčene
- b. t.** okrajš. (brez tiskarne) v katalogizaciji oznaka v bibliografskem opisu, ki pove, da v opisovani enoti nista navedena in nista ugotovljena založba in tiskarna; sin. s. t.
- bakroréz** -a m **1.** v tiskarstvu globoki tisk, pri katerem graviranje bakrene plošče omogoča črtno risbo **2.** odtis v taki tehniki **3.** gravirana bakrena plošča
- balétno délo** -ega -a s s koreografskimi znaki zapisano delo plesne umetnosti
- bánka podátkov** -e -- ž **1.** več med seboj povezanih podatkovnih zbirk, namenjenih za javno uporabo; prim. podatkovna zbirka (2) **2.** gl. faktografska podatkovna zbirka
- baróčni naslòv** -ega -ôva m dolg stvarni naslov knjige kot je bil značilen v dobi baroka; prim. dolgovezni naslov
- bárve** bárv ž, mn., v katalogizaciji oznaka v bibliografskem opisu, ki pove, da je slikovni del opisovane enote večbarven; sin. barvni (2); prim. črno-belo
- bárvni** -vna -o prid. **1.** ki se nanaša na barve **2.** v katalogizaciji oznaka v bibliografskem opisu, ki pove, da je slikovni del opisovane enote večbarven; sin. barve
- bárvni tisk** -ega -a m, v tiskarstvu tisk, pri katerem sta uporabljeni dve barvi ali več barv; sin. večbarvni tisk, kromotipija
- báza podátkov** -e -- ž, gl. podatkovna zbirka (2) in zbirka podatkov (2)
- baza podatkov full-tekst** neustr., gl. podatkovna zbirka besedil in podatkovna zbirka celotnih besedil
- báza znánja** -e -- ž strukturirana zbirka pravil in podatkov, ki je sestavni del ekspertnega sistema in mu omogoča opravljanje ekspertnih nalog
- BD** BD-ja [bedé -êja] m, krat., gl. Blu-ray disk
- BD-R** BD-R-ja [bedeèr] m, krat., gl. zapisljivi Blu-ray disk (1)
- BD-RE** BD-RE-ja [bederé] m, krat., gl. zapisljivi Blu-ray disk (2)
- béla knjíga** -e -e ž **1.** zbirka mednarodnih diplomatskih dokumentov o spornih zadevah navadno med dvema državama **2.** zbirka dokumentov, ki obravnavajo problematiko določenega področja, območja
- béla umétnost** -e -i ž, nekdam poimenovanje večšine ročnega izdelovanja papirja; prim. črna umetnost

- béle strani** -ih -- ž, mn. telefonski imenik ali del telefonskega imenika, ki vsebuje podatke o fizičnih in pravnih osebah, urejene po kraju bivanja in po abecedi; prim. rumene strani
- beletrija** -e ž, gl. leposlovje
- beletristika** -e ž, gl. leposlovje
- béljenje** -a s, v restavraciji postopek čiščenja porjavelega, umazanega papirja v dokumentih, publikacijah
- benediktínsko knjižničarstvo** -ega -a s ureditev knjižnic v benediktinskih samostanih, razvita po določilih F. A. Kasiodorja in Benedikta iz Nursije in prevzeta pri drugih meniških redovih
- berílo** -a s **1.** učbenik s krajšimi sestavki za jezikovni pouk; sin. čitanka (1) **2.** kar je namenjeno branju; sin. branje (3), čitanje (3), čtivo
- Bérnska konvencija** -e -e ž, v pravu mednarodna konvencija iz 1886. leta o varstvu avtorskih pravic književnih in umetniških del; prim. Svetovna konvencija o avtorski pravici
- beseda za besedo** neustr., gl. ureditev beseda za besedo
- besedílna podátkovna zbirka** -e -e -e ž podatkovna zbirka (2), v kateri so podatki pretežno v obliki besedila; sin. besedilna zbirka; prim. numerična podatkovna zbirka
- besedílna zbirka** -e -e ž, gl. besedilna podatkovna zbirka
- besedílni podátek** -ega -tka m **1.** podatek, ki je predstavljen v obliki besedila; prim. alfanumerični podatek **2.** v MARC-formatih podatek, ki je v katalognem zapisu izpisan z besedo, za razliko od šifriranega podatka
- besedílo** -a s **1.** sporočilo, pri katerem miselna vsebina dobi materialno obliko obstajanja **2.** zapis (1) tega sporočila; sin. tekst **3.** zapis (1), narejen pretežno s črkami; sin. tekst
- besedílo k slíki** -a -- -- s besedilo, ki pojasnjuje sliko v publikaciji
- besedílo, tísmano v obrátni sméri** -a -ega -- -- s, v katalogizaciji oznaka v bibliografskem opisu, ki pove, da se besedili začneta na obeh koncih knjige in se v sredini srečata; prim. obratni tisk
- besédni índeks** -ega -a m abecedni seznam besed, imen kot rezultat besednega indeksiranja posameznega polja, polj računalniške podatkovne zbirke; sin. besedni slovar; prim. frazni indeks
- besédni katalóg** -ega -a m, zastar., gl. abecedni stvarni katalog
- besédni regíster** -ega -tra m abecedno kazalo v dokumentu, publikaciji uporabljenih besed z navedbo strani, mesta omembe v besedilu; sin. besedno kazalo; prim. predmetno kazalo
- besédni slovár** -ega -ja m, gl. besedni indeks
- besednják** -a m, gl. slovar (1)
- besédno índeksíranje** -ega -a s izdelava indeksa (2) za določeno iskalno polje, iskalna polja podatkovne zbirke, tako da je v kazalo uvrščena vsaka posamezna beseda besedila, naslova, imena; prim. frazno indeksiranje

- besédno indeksirano polje** -- -ega -a s iskalno polje, za katero je izdelan besedni indeks, ki omogoča iskanje po posameznih besedah; prim. frazno indeksirano polje
- besédno iskanje** -ega -a s iskanje z uporabo posameznih besed; prim. frazno iskanje
- besédno kazálo** -ega -a s, gl. besedni register
- béstséler** -ja m, gl. uspešnica
- bíblia páuperum** -e -- ž, lat., zgod. srednjeveška Biblija v slikah za nepismene
- bíblíístika** -e ž strokovno proučevanje Biblije
- bíblid** -a m (ang. Bibliographic Identification of Contributors in Serials and Books) sistem za označevanje in identifikacijo člankov in prispevkov, namenjen klasičnim in računalniškim evidencam
- Bíblija** -e ž temeljna knjiga krščanstva; sin. Sveto pismo
- biblijska knjiga** -e -e ž posamezni del Svetega pisma, npr. Mojzesove knjige, Knjiga psalmov
- biblijski papír** -ega -ja m, v papirništvu tanek, močen, neprosojen papir, ki se navadno uporablja za natis obsežnih besedil
- bibliobús** -a m avtobus, prirejen za delovanje potujoče knjižnice
- bibliobúsno izposojevalíšče** -ega -a s kraj, kjer se bibliobus ustavlja zaradi izposoje knjižničnega gradiva
- bibliofág** -a m, gl. knjigožer
- bibliofíl** -a m ljubitelj, zbiralec zlasti lepih in redkih knjig; sin. knjigoljub
- bibliofilíja** -e ž ljubiteljstvo, zbirateljstvo zlasti lepih in redkih knjig; sin. knjigoljubstvo
- bibliofílska izdája** -e -e ž ljubiteljem knjig namenjena izdaja v manjši nakladi, navadno s posebno opremo, bibliofilsko vezavo
- bibliofílska vezáva** -e -e ž posebna, navadno razkošnejša, ljubiteljem knjig namenjena vezava, ki se razlikuje od običajne
- bibliofilstvo** neustr., gl. bibliofilija
- bibliofobíja** -e ž bolezenski strah pred knjigami
- bibliofón** -a m knjižnična storitev, ki omogoča članom knjižnice podaljšanje roka izposoje po telefonu
- bibliográf** -a m **1.** strokovnjak za bibliografijo (1) **2.** sestavljalec bibliografije (2)
- bibliografíja** -e ž **1.** veda o zbiranju, vrednotenju, opisovanju bibliografskega gradiva, urejanju bibliografskih enot in posredovanju bibliografskih informacij **2.** strokovno urejen popis bibliografskih enot, npr. bibliografija knjig, časopisja, člankov, prevodov; sin. bibliografski popis, bibliografski pregled; prim. bibliografski vir (1) **3.** seznam literature kot dodatek k razpravi, članku; sin. bibliografski seznam; prim. literatura (2) **4.** zgod., v antični Grčiji pisanje ali prepisovanje knjig
- bibliografíja bibliografíj** -e -- ž bibliografija (2), ki popisuje bibliografije (2)
- bibliografíja citátov** -e -- ž, gl. citatni leksikon in leksikon citatov

- bibliografija prevódov** -e -- ž bibliografija (2), ki popisuje prevedene dokumente, publikacije, npr. Index translationum; sin. prevodna bibliografija
- bibliografiranec** -nca m avtor del, ki jih popisuje osebna bibliografija
- bibliografiranka** -e ž avtorica del, ki jih popisuje osebna bibliografija
- bibliografirati** -am nedov. po določenih pravilih izdelovati bibliografske vpise (1), bibliografske zapise; prim. katalogizirati (1)
- bibliográfka** -e ž **1.** strokovnjakinja za bibliografijo (1) **2.** sestavljalca bibliografije (2)
- bibliografska baza** neustr., gl. bibliografska podatkovna zbirka
- bibliográfška báza podátkov** -e -e -- ž, gl. bibliografska podatkovna zbirka
- bibliográfška enôta** -e -e ž **1.** publikacija, dokument v enem ali več delih, ki je predmet bibliografske obdelave; sin. enota (2); prim. enota knjižničnega gradiva, delo (1), katalogizacijska enota, opisovana enota **2.** osnovna enota bibliografije (2), ki vsebuje bibliografski opis in razporejevalne elemente; sin. bibliografski vpis (1)
- bibliográfška entitéta** -e -e ž entiteta (2) v bibliografski podatkovni zbirki, katalogu (1), bibliografiji (2)
- bibliográfška informácija** -e -e ž **1.** informacija (1), ki vsebuje bibliografske podatke; sin. informacija o gradivu; prim. informacija iz gradiva, faktografska informacija **2.** neustr., gl. bibliografski podatek
- bibliográfška kontróla** -e -e ž sistem enotnega zajemanja bibliografskih opisov publikacij z določenega območja; prim. Splošna bibliografska kontrola
- bibliográfška manšéta** -e -e ž, gl. bibliografski trak
- bibliográfška navédba** -e -e ž navedba bibliografskih podatkov o dokumentu, publikaciji v drugem dokumentu, publikaciji zaradi identifikacije citiranega dela, publikacije; sin. citat (2), bibliografski citat (1), bibliografska referenca, referenca (2)
- bibliográfška obdeláva** -e -e ž opisovanje bibliografskega gradiva, namenjeno sestavi bibliografije (2); prim. dokumentalistična obdelava, obdelava
- bibliográfška opómbe** -e -e ž dopolnilo k bibliografskemu opisu z dodatnimi podatki o vsebini in/ali obliki bibliografske enote (1); sin. opomba (2)
- bibliográfška opréma dokumênta** -e -e -- ž podatki o avtorju, vsebinske oznake, izvleček, živa pagina, ki so del dokumenta, predvsem članka v serijski publikaciji in prispevka v kongresnem zborniku
- bibliográfška podátkovna zbirka** -e -e -e ž podatkovna zbirka z bibliografskimi zapisi; sin. bibliografska baza podatkov, bibliografska zbirka
- bibliográfška poizvédba** -e -e ž poizvedba, ki je omejena na iskanje bibliografskih podatkov; prim. faktografska poizvedba
- bibliográfška pretéklost déla** -e -i -- ž, v katalogizaciji podatki o prejšnjih izdajah dela, objavljenega v opisovani publikaciji
- bibliográfica preteklost dokumenta** neustr., gl. bibliografska preteklost dela

- bibliografska preteklost publikacije** *neustr., gl. bibliografska preteklost dela*
- bibliografska prvina** -e -e ž, gl. element bibliografskega opisa
- bibliografska referenca** -e -e ž, gl. bibliografski citat in bibliografska navedba
- bibliografska zbirka** -e -e ž, gl. bibliografska podatkovna zbirka
- bibliografski aparat** *neustr., gl. bibliografsko pomagalo*
- bibliografski cénter** -ega -tra m služba za bibliografsko obdelavo podatkov in bibliografsko kontrolo
- bibliografski citát** -ega -a m **1.** navedba bibliografskih podatkov o dokumentu, publikaciji v drugem dokumentu, publikaciji zaradi identifikacije citiranega dela, publikacije; *sin. citat (2), bibliografska navedba, bibliografska referenca, referenca (2)* **2.** navadno standardna ali okrajšana oblika oznake za kako publikacijo v seznamih, bibliografijah, ki opisujejo zgodnje tiskane knjige, ki se zapiše v opombi o bibliografskem citatu, npr. Hain 7937
- bibliografski elemènt** -ega -ènta m, gl. element bibliografskega opisa
- bibliografski formát** -ega -a m **1.** v računalniškem katalogu, bibliografiji format računalniško čitljivega zapisa za bibliografske zapise **2.** gl. naravni format in knjižni format (2)
- bibliografski nivó** -ega -ja m, v katalogizaciji **1.** bibliografski opis, izbran glede na vrsto opisovane bibliografske enote, npr. monografski nivo, serijski nivo, analitični nivo, zbirni nivo **2.** delež upoštevanih bibliografskih elementov za bibliografski opis, npr. popolni bibliografski nivo, srednji bibliografski nivo, nivo skrajšanega bibliografskega opisa
- bibliografski oddélek** -ega -lka m delovna enota v knjižnici, ustanovi, kjer se sestavljajo bibliografije (2) in posredujejo bibliografske informacije
- bibliografski odnòs** -ega -òsa m odnos med dvema bibliografskima entitetama, ki sta na kakršenkoli način povezani, npr. odnos med različnimi izdajami določenega dela, med izvirnikom (1) in prevodom, med knjigami iste knjižne zbirke, med knjigami istega založnika, med deli z istim bibliografskim predhodnikom na različnih medijih (1)
- bibliografski opis** -ega -a m po strokovnih načelih izbrani in razporejeni bibliografski podatki; *prim. bibliografski vpis, bibliografski zapis*
- bibliografski podátek** -ega -tka m vsak podatek o delu, dokumentu, publikaciji, ki skupaj z drugimi podatki omogoča njegovo identifikacijo in/ali opis; *prim. faktografski podatek*
- bibliografski popis** -ega -a m, gl. bibliografija (2)
- bibliografski predhódnik** -ega -a m, v katalogizaciji **1.** delo (1, 2), iz katerega je s priredbo, predelavo nastala opisovana enota **2.** avtor dela, na katerem delno ali v celoti temelji delo v opisovani enoti, npr. avtor nadaljevanega dela; *sin. prvotni avtor*
- bibliografski preglèd** -ega -éda m, gl. bibliografija (2)
- bibliografski priróčnik** -ega -a m publikacija z navodili in podatki za bibliografsko delo

- bibliografski sêrvís** -ega -a m **1.** ustanova, oddelek ustanove, ki oblikuje in vzdržuje bibliografske podatkovne zbirke in jih uporablja za informacijske storitve **2.** ustanova, ki vzdržuje in daje v uporabo vzajemni katalog in druge podatkovne zbirke, npr. OCLC, IZUM; sin. bibliografsko-kataložni servis
- bibliografski seznám** -ega -a m, gl. bibliografija (3)
- bibliografski systém** -ega -a m informacijski sistem, ki omogoča načrtno in sistematično zbiranje, obdelavo, shranjevanje in iskanje bibliografskih podatkov
- bibliografski systém za poizvedovanje** -ega -a -- -- m informacijski sistem za učinkovito poizvedovanje v bibliografskih zbirkah
- bibliografski trák** -ega -ú m elementi bibliografskega opisa, praviloma navedeni na ovoj vsakega strokovnega, znanstvenega časopisa, revije; sin. bibliografska manšeta, bibliografski zavihek
- bibliografski vír** -ega -a m **1.** publikacija, dokument, ki navaja bibliografske podatke; prim. bibliografija (2) **2.** v katalogizaciji pojavna oblika dela, ki je predloga za bibliografski opis
- bibliografski vpís** -ega -a m **1.** osnovna enota bibliografije (2), ki vsebuje bibliografski opis in razporejevalne elemente; sin. bibliografska enota (2); prim. bibliografski zapis, kataložni vpis **2.** osnovna enota knjižničnega kataloga, ki vsebuje bibliografski opis, razporejevalne, lokacijske in druge podatke; prim. bibliografski zapis, kataložni vpis, normativni vpis, kataložna enota
- bibliografski zapís** -ega -a m računalniški zapis (1) bibliografskega vpisa (1); prim. kataložni zapis, napotilni zapis
- bibliografski zavihek** -ega -hka m, gl. bibliografski trak
- bibliografsko gradívo** -ega -a s tekstovni, zvočni, slikovni zapisi, predmeti intelektualne in/ali umetniške vsebine, ki so predmet bibliografske obdelave
- bibliografsko iskánje** -ega -a s, gl. iskanje po bibliografskih podatkih
- bibliografsko kazálo** -ega -a s bibliografija (2), ki popisuje prispevke, objavljene v določeni periodični publikaciji v več letnikih ali v vseh letnikih, npr. Bibliografsko kazalo Ljubljanskega zvona 1881-1941; prim. vsebinsko kazalo časopisa, letno kazalo
- bibliografsko nêsamostójno délo** -- -ega -a s samostojno delo, objavljeno v publikaciji skupaj z drugim delom, drugimi deli
- bibliografsko pomagálo** -ega -a s priročnik, strokovna publikacija za bibliografsko delo in dajanje informacij
- bibliografsko samostójna prilóga** -- -e -e ž samostojno delo, objavljeno kot dodatek glavni publikaciji v obliki spremnega gradiva ali uvezane priloge
- bibliografsko-katalóžna báza podátkov** -e -e -- ž podatkovna zbirka, ki združuje funkcije bibliografije (2) in kataloga (1)
- bibliografsko-kataložni sêrvís** -ega -a m, gl. bibliografski servis (2)

- biblioklást** -a m človek, ki uničuje knjige z izrezovanjem, trganjem posameznih listov, delov
- bibliokleptomanija** -e ž bolezensko nagnenje k prisvajanju tujih knjig
- bibliologija** -e ž veda o knjigi in njenem razvoju; sin. nauk o knjigah (1); prim. knjigoznanstvo
- bibliomanija** -e ž bolezenska strast do zbiranja knjig
- bibliométrična analíza** -e -e ž matematično in statistično ugotavljanje kvantitativnih vidikov produkcije, diseminacije informacij in uporabe zlasti znanstvenih informacij
- bibliometrija** -e ž proučevanje informacijskih virov in njihove uporabe z matematičnimi in statističnimi metodami
- bibliopedagógika** -e ž veda o izobraževanju, vzgoji bralcev za uporabo knjižničnega gradiva, storitev, informacijskih virov; prim. bibliopedagoško delo
- bibliopedagósko délo** -ega -a s izobraževanje zlasti mladih o uporabi knjižnice in informacijskih virov; prim. knjižnična vzgoja (2), bibliopedagogika
- bibliopsihologija** -e ž področje psihologije, ki proučuje tipe bralcev, njihove potrebe, navade; sin. psihologija bralcev
- bibliosociologija** -e ž veda o funkciji knjige in knjižnic v družbi
- bibliotéčna délavka** -e -e ž, gl. knjižnična delavka
- bibliotéčna fávna** -e -e ž, gl. knjižnična favna
- bibliotéčna flóra** -e -e ž, gl. knjižnična flora in knjižnična mikroflore
- Bibliotéčna instrúkcija** -e -e ž, zgod. uradni državni predpis za poslovanje univerzitetnih, licejskih in študijskih knjižnic v Avstriji iz leta 1778 in 1825; sin. državna bibliotéčna instrukcija
- bibliotéčna klíma in ambiènt** -e -e -- -ènta ž, gl. knjižnična klima in ambient
- bibliotéčna kompeténca** -e -e ž, gl. knjižnična pismenost
- bibliotéčna míkroflóra** -e -e ž, gl. knjižnična mikroflore in knjižnična flora
- bibliotéčna polítika** -e -e ž, gl. knjižnična politika
- bibliotéčna slúžba** -e -e ž, gl. knjižnična služba (1, 2)
- bibliotéčna stávba** -e -e ž, gl. knjižnična stavba
- bibliotéčna vezáva** -e -e ž, gl. knjižnična vezava
- bibliotéčni délavec** -ega -vca m, gl. knjižnični delavec
- bibliotéka** -e ž **1.** sistematično urejena zbirka knjižničnega gradiva; sin. knjižnica (2) **2.** prostor ali stavba, kjer je urejeno in shranjeno knjižnično gradivo; sin. knjižnica (3) **3.** zastar., gl. knjižna zbirka (1)
- bibliotekár** -ja m **1.** do 2009 strokovni naziv v bibliotekarstvu za delavca z visoko izobrazbo **2.** delavec v knjižničarstvu; sin. knjižničarski delavec, knjižničar (1) **3.** strokovni naziv v bibliotekarstvu za delavca s specializacijo po višješolski izobrazbi ali z visokošolsko izobrazbo **4.** strokovni naziv v bibliotekarstvu za delavca s specializacijo po

- visokošolski izobrazbi ali z visokošolsko univerzitetno izobrazbo in magisterijem
- bibliotekár informátor** -ja -ja m bibliotekar (1), ki je usposobljen za zahtevnejše informacijsko delo v knjižnici; prim. referenčni bibliotekar
- bibliotekár specialist** -ja -a m, do 2009 strokovni naziv v bibliotekarstvu za delavca z visoko izobrazbo in specialističnim izpitom
- bibliotekár z doktorátom** -ja -- -- m strokovni naziv v bibliotekarstvu za delavca z doktoratom znanosti
- bibliotekár z magistêrijem** -ja -- -- m strokovni naziv v bibliotekarstvu za delavca s specializacijo po univerzitetni izobrazbi ali z magisterijem
- bibliotekárka** -e ž **1.** do 2009 strokovni naziv v bibliotekarstvu za delavko z visoko izobrazbo **2.** delavka v knjižničarstvu; sin. knjižničarska delavka, knjižničarka (1) **3.** strokovni naziv v bibliotekarstvu za delavko s specializacijo po višješolski izobrazbi ali z visokošolsko izobrazbo **4.** strokovni naziv v bibliotekarstvu za delavko s specializacijo po visokošolski izobrazbi ali z visokošolsko univerzitetno izobrazbo in magisterijem
- bibliotekárka informátorka** -e -e ž bibliotekarka (1), ki je usposobljena za zahtevnejše informacijsko delo v knjižnici; prim. referenčna bibliotekarka
- bibliotekárka specialistka** -e -e ž, do 2009 strokovni naziv v bibliotekarstvu za delavko z visoko izobrazbo in specialističnim izpitom
- bibliotekárka z doktorátom** -e -- -- ž strokovni naziv v bibliotekarstvu za delavko z doktoratom znanosti
- bibliotekárka z magistêrijem** -e -- -- ž strokovni naziv v bibliotekarstvu za delavko s specializacijo po univerzitetni izobrazbi ali z magisterijem
- bibliotekárska dejavnost** neustr., gl. knjižničarstvo
- bibliotekárska literatúra** -e -e ž strokovne in znanstvene publikacije s področja bibliotekarstva; prim. knjižničarska literatura
- bibliotekárska načêla** -ih -êl s, mn., gl. knjižničarska načela
- bibliotekarska obdelava** neustr., gl. obdelava
- bibliotekárska referêntka** -e -e ž strokovni naziv v bibliotekarstvu, za stopnjo višji od bibliotekarke (3)
- bibliotekárska sodêlavka** -e -e ž strokovni naziv v bibliotekarstvu, za stopnjo višji od višje knjižničarke
- bibliotekárska specialistka** -e -e ž strokovni naziv v bibliotekarstvu, za stopnjo višji od višje bibliotekarke
- bibliotekárska stróka** -e -e ž, gl. bibliotekarstvo (1) in knjižničarstvo in knjižničarska dejavnost
- bibliotekárska strokóvna kvalifikácia** -e -e -e ž formalno priznana usposobljenost za opravljanje strokovnega dela v knjižnici (1)
- bibliotekárska svétnica** -e -e ž strokovni naziv v bibliotekarstvu, za stopnjo višji od bibliotekarke z doktoratom

- bibliotekárska svetováka** -e -e [ɯk] ž **1.** do 2009 najvišji strokovni naziv za delavko v bibliotekarstvu **2.** strokovni naziv v bibliotekarstvu, za stopnjo višji od bibliotekarke z magisterijem
- bibliotekárska šóla** -e -e ž visokošolska ustanova za izobraževanje v bibliotekarstvu; prim. knjižničarska šola
- bibliotekárska véda** -e -e ž vsako od samostojnih znanstvenoraziskovalnih področij bibliotekarstva (2), npr. primerjalno bibliotekarstvo, bibliotekologija
- bibliotekárska víšja svétnica** -e -e -e ž najvišji strokovni naziv v bibliotekarstvu, za stopnjo višji od bibliotekarske svetnice
- bibliotekárska znánost** -e -i ž, gl. bibliotekarstvo (2)
- bibliotekárski priróčník** -ega -a m publikacija z navodili, podatki za strokovno delo v knjižničarstvu; sin. knjižničarski priročnik
- bibliotekárski referènt** -ega -ènta m strokovni naziv v bibliotekarstvu, za stopnjo višji od bibliotekarja (3)
- bibliotekárski sodélavec** -ega -vca m strokovni naziv v bibliotekarstvu, za stopnjo višji od višjega knjižničarja
- bibliotekárski specialíst** -ega -a m strokovni naziv v bibliotekarstvu, za stopnjo višji od višjega bibliotekarja
- bibliotekárski svétnik** -ega -a m strokovni naziv v bibliotekarstvu, za stopnjo višji od bibliotekarja z doktoratom
- bibliotekárski svetoválec** -ega -lca [ɯc] m **1.** do 2009 najvišji strokovni naziv za delavca v bibliotekarstvu **2.** strokovni naziv v bibliotekarstvu, za stopnjo višji od bibliotekarja z magisterijem
- bibliotekárski téhnik** -ega -a m, nekdanj strokovni naziv v bibliotekarstvu za delavca oziroma delavko z osnovnošolsko izobrazbo
- bibliotekárski víšji svétnik** -ega -ega -a m najvišji strokovni naziv v bibliotekarstvu, za stopnjo višji od bibliotekarskega svetnika
- bibliotekársko drúštvo** -ega -a s stanovska organizacija delavcev v knjižničarstvu; sin. društvo bibliotekarjev
- bibliotekársko komunicíranje** -ega -a s metode informacijskega dela z uporabniki v knjižnici
- bibliotekárstvo** -a s **1.** dejavnost, ki se ukvarja s sistematičnim zbiranjem, obdelavo, hranjenjem in posredovanjem knjižničnega gradiva, informacij ter z organizacijo in poslovanjem knjižnic; sin. knjižničarstvo, knjižničarska dejavnost, bibliotekarska stroka, knjižničarska stroka; prim. knjižnična dejavnost **2.** znanost, ki proučuje teorijo, načela, razvoj in delovanje knjižničarstva; sin. bibliotekarska znanost; prim. informacijska znanost
- bibliotekologíja** -e ž veda o zgodovinskem razvoju knjižnic in knjižničarstva; sin. zgodovina knjižničarstva, knjižničarska zgodovina; prim. zgodovina bibliotekarstva

- bibliotekonomija** -e ž veda o organiziranosti in poslovanju knjižnice in knjižničarstva; sin. nauk o knjižnicah; prim. splošna bibliotekonomija, strokovna bibliotekonomija
- biblioterapévtski postopek** -ega -pka m postopek za odpravljanje poškodb obolelega knjižničnega gradiva
- biblioterapija** -e ž **1.** psihološka metoda zdravljenja z branjem **2.** odpravljanje poškodb obolelega knjižničnega gradiva
- BICI** BICI-ja [bíci] m, krat. (ang. Book and Component Identifier) gl. identifikator knjige in sestavnega dela in označevalnik knjige in sestavnega dela
- bilten** -a m serijska publikacija, navadno broširana, ki jo izdaja upravni organ, ustanova, organizacija, združenje, podjetje
- bilten izvlečkov** -a -- m serijska publikacija, ki prinaša analitično bibliografijo z izvlečki; sin. referatni časopis, referatni žurnal, referatni bilten, analitični bilten
- bilten novosti** -a -- m **1.** bilten, v katerem knjižnica predstavlja svoje najnovejše knjižnično gradivo **2.** bilten s podatki o najnovejših knjigah na tržišču, ki ga izda založnik
- bilten signalnih informacij** -a -- m bilten, v katerem so objavljene signalne informacije (2), navadno kot kopije kazal strokovnih in znanstvenih časopisov; sin. signalni bilten
- biobibliografija** -e ž bibliografija (2), ki vsebuje tudi življenjepisne podatke bibliografiranca, bibliografirancev
- biobibliografski katalóg** -ega -a m po abecedi urejen popis avtorjev z njihovim življenjepisom in bibliografijo (2)
- biobibliografski léksikon** -ega -a m leksikon, ki obsega hkrati biografske in bibliografske informacije
- biográf** -a m sestavljaec, pisec biografije; sin. življenjepisec
- biografija** -e ž pisni prikaz življenja, dela kake osebe; sin. življenjepis; prim. biografski roman, biografsko delo
- biografíranec** -nca m oseba, ki jo opisuje biografija
- biográfski léksikon** -ega -a m leksikon s podatki o pomembnih osebnostih in njihovem delu; prim. biografski vodnik
- biográfski román** -ega -a m življenje, delo kake osebe v obliki romana; prim. biografija, biografsko delo
- biográfski vodník** -ega -a m publikacija s podatki o življenju, delu znanih osebnosti, navadno na določenem področju, npr. Kdo je kdo?; prim. biografski leksikon
- biográfsko délo** -ega -a s delo, ki obravnava, prikazuje življenje, delo kake osebe; prim. biografija, biografski roman
- BL** BL-a [beél -êla] m, krat. (ang. British Library) gl. Britanska knjižnica

- blískovni pomník** -ega -a m pomnilniški medij majhnih dimenzij in velike zmogljivosti, ki se uporablja zlasti v prenosnih napravah, npr. v USB-ključu, digitalnem fotoaparatu
- blóg** -a m, gl. spletni dnevnik
- blóger** -ja m avtor spletnega dnevnika; sin. spletničar
- blók** -a m **1.** snopič zlepljenih, spetih listov, npr. blok slik **2.** v MARC-formatih s standardom določena skupina podatkov v bibliografskem opisu, npr. blok kodiranih podatkov, blok za opisne podatke **3.** neustr. gl. knjižni blok
- blok bibliografskega opisa** neustr., gl. blok za opisne podatke
- blok glavnega opisa** neustr., gl. blok za opisne podatke
- blók kodiranih podátkov** -a -- -- m, v MARC-formatih skupina polj in podpolj s podatki v kodirani obliki, tj. splošnimi podatki a) o obdelavi, npr. datum vnosa, transliteracija b) o jeziku opisovane enote, državi izida c) o vrsti gradiva, npr. kartografsko gradivo; sin. blok šifriranih podatkov
- blók slík** -a -- m komplet vsebinsko povezanih listov s podatki, slikami, namenjen prikazovanju na stojalu
- blók šifriranih podátkov** -a -- -- m, v MARC-formatih skupina polj in podpolj s podatki v šifrirani obliki, tj. splošnimi podatki a) o obdelavi, npr. datum vnosa, transliteracija b) o jeziku opisovane enote, državi izida c) o vrsti gradiva, npr. kartografsko gradivo; sin. blok kodiranih podatkov
- blók za identifikácijo** -a -- -- m, v MARC-formatih skupina polj in podpolj s številkami za identifikacijo zapisa in v njem obdelane opisovane enote, npr. identifikator zapisa, ISBN, ISSN, prstni odtis, CODEN, identifikator članka
- blók za intelektuálno odgovórnost** -a -- -- -- m, v MARC-formatih skupina polj in podpolj z imeni oseb ali korporacij, ki nosijo primarno ali sekundarno odgovornost za nastanek opisovane enote
- blók za mednárodno rábo** -a -- -- -- m, v MARC-formatih skupina polj in podpolj s podatki za mednarodno izmenjavo bibliografskih zapisov, npr. vir podatkov, nacionalni center za ISSN, elektronska lokacija in dostop
- blók za nacionálno rábo** -a -- -- -- m, v MARC-formatih skupina polj in podpolj s podatki za nacionalno rabo v bibliografskih sistemih, ki uporabljajo UNIMARC-format kot osnovo za lastni format, npr. podatki o zalogi v COMARC-formatu
- blók za opisne podátke** -a -- -- m, v MARC-formatih skupina polj in podpolj, ki vsebuje vsa območja ISBD-ja razen opomb (2) in standardnih števil
- blók za opómbe** -a -- -- m, v MARC-formatih skupina polj in podpolj z opombami (2), ki dopolnjujejo in pojasnjujejo bibliografski opis, opisujejo videz opisovane enote, njeno vsebino
- blók za povezováne** -a -- -- m, v MARC-formatih skupina polj in podpolj s podatki, pomembnimi za povezavo z drugimi bibliografskimi zapisi

- blók za soródne naslôve** -a -- -- -- m, v MARC-formatih skupina polj in podpolj z vsemi naslovi opisovane enote razen stvarnega naslova, npr. enotni naslov, variantni naslov, dodatni naslov
- blók za vsebínsko analízo** -a -- -- -- m, v MARC-formatih skupina polj in podpolj z vsebinskimi oznakami, npr. z gesli, UDK-vrstilci
- blokirana beséda** -e -e ž beseda, ki je zaradi pogostosti ali nepomembnosti izločena iz postopkov poizvedovanja, avtomatskega indeksiranja, npr. veznik
- blokiranje beséd** -a -- s izločanje blokiranih besed iz postopkov poizvedovanja, avtomatskega indeksiranja
- Blu-ray dísk** -- -a [blú réj] m (krat. BD) (ang. Blu-ray Disc) optični disk premera 12 cm, ki ima zaradi izboljšane tehnologije mnogo večjo zmogljivost kot kompaktni disk in DVD
- bluesheet** -a [blušít] m, ang., gl. navodila za uporabo (podatkovne zbirke)
- boh.** okrajš. (bohoričica) v katalogizaciji oznaka v bibliografskem opisu, ki pove, da so podatki v opisovani enoti v bohoričici in v bibliografskem opisu transliterirani
- bohoričica** -e ž 1. črkopis pri Slovencih do srede 19. stoletja, poimenovan po Adamu Bohoriču (1520-1598) 2. gl. boh.
- bolníšnična knjižnica** -e -e ž specializirana knjižnica za bolnike; prim. medicinska knjižnica
- Boolov izráz** -ega -a [búlov] m, v informatiki iskalni izraz, ki je sestavljen z uporabo Boolovih operatorjev; sin. logični izraz
- Boolov logični operator** neustr., gl. Boolov operator
- Boolov operátor** -ega -ja [búlov] m, v informatiki operator, ki določa, katera logična operacija se izvede pri poizvedovanju, zlasti konjunkcija, disjunkcija in negacija; sin. logični operator; prim. operator bližine, relacijski operator
- Boolova algébra** -e -e [búlova] ž, v informatiki sistem pravil (poimenovan po angleškem matematiku G. F. Boolu, 1815-1864), za izvajanje logičnih operacij z logičnimi spremenljivkami, ki lahko zavzamejo samo vrednosti *da* in *ne*
- Boolova lógika** -e -e [búlova] ž, v informatiki logika, ki temelji na Boolovi algebri
- Boolovo iskanje** neustr., gl. Boolovo poizvedovanje
- Boolovo poizvedováñje** -ega -a [búlovo] s, žarg., v informatiki poizvedovanje, pri katerem je iskalni zahtevek podan z Boolovim izrazom
- bosanč.** okrajš. (bosančica) v katalogizaciji oznaka v bibliografskem opisu, ki pove, da so podatki v opisovani enoti v bosančici in so v bibliografskem opisu transliterirani
- bosánčica** -e ž 1. različica cirilice, ki se je uporabljala v Bosni, Dubrovniku in srednji Dalmaciji v srednjem veku 2. gl. bosanč.

br. okrajš. (broširani) oznaka v bibliografskem opisu, ki pove, da je opisovana enota v broširani vezavi; sin. broš.

Bradfordov zákon -ega -óna [brêdfordov] m, v bibliometriji (poimenovan po S. C. Bradfordu, 1878-1948) zakon o razporeditvi člankov v znanstvenih časopisih glede na njihovo znanstveno področje; sin. zakon o razpršenosti člankov, zakon o distribuciji člankov; prim. Lotkov zakon

Braillova pisáva -e -e [brájlova in brájeva] ž (poimenovana po L. Braillu, 1809-1852) pisava za slepe z reliefnimi pismenkami, sestavljenimi iz točk in jo je za slovenski jezik priredil Vinko Bek leta 1889; sin. brajlica, brajica; prim. reliefni tisk

Braillova vrstica -e -e [brájlova in brájeva] ž dodatek tipkovnici, ki slepim omogoča branje (2) podatkov z računalniškega zaslona v brajlici

brajica -e ž (poimenovana po L. Braillu, 1809-1852) pisava za slepe z reliefnimi pismenkami, sestavljenimi iz točk in jo je za slovenski jezik priredil Vinko Bek leta 1889; sin. brajlica, Braillova pisava; prim. reliefni tisk

brájlica -e ž (poimenovana po L. Braillu, 1809-1852) pisava za slepe z reliefnimi pismenkami, sestavljenimi iz točk in jo je za slovenski jezik priredil Vinko Bek leta 1889; sin. Braillova pisava, brajica; prim. reliefni tisk

bralčev kónto -ega -a [uč] m kartotečni list, računalniški zapis (1) z bralčevimi osebnimi podatki in evidenco izposojenega gradiva; sin. bralčev list; prim. bralni listek

bralčev list -ega -a [uč] m, gl. bralčev konto

bralčev žêpek -ega -pka [uč] m kartonski zavihek za shranjevanje bralčevega konta in knjižnih listkov izposojenega gradiva

bralčeva izkáznica -e -e [uč] ž dokazilo o članstvu, ki identificira bralca (2) in mu daje pravico do uporabe knjižnice in njenih storitev; sin. članska izkaznica

bralčeva števílka -e -e [uč] ž številka, ki jo dobi uporabnik ob vpisu v knjižnico in se uporablja za evidenco izposojenega gradiva; sin. evidenčna številka bralca

braléc -lca [uc] m **1.** kdor v knjižnici uporablja knjižnične storitve in knjižnično gradivo; sin. knjižnični uporabnik, uporabnik knjižnice, obiskovalec knjižnice (2), knjižnični obiskovalec (2), uporabnik (1); ant. nebralec (1); prim. izposojevalec (2) **2.** kdor bere; sin. čitatelj **3.** v množini širši krog ljudi, ki bere; sin. bralstvo, čitateljstvo

brálka -e [uk] ž **1.** ženska, ki v knjižnici uporablja knjižnične storitve in knjižnično gradivo; sin. uporabnica knjižnice, obiskovalka knjižnice (2), knjižnična obiskovalka (2), knjižnična uporabnica, uporabnica (1); prim. izposojevalka (2) **2.** ženska, ki bere; sin. čitateljica **3.** žarg., gl. bralna ura

brálna célica -e -e ž manjši prostor v knjižnici, ki je namenjen za delo posameznika; sin. karel, študijska celica; prim. bralna niša

- bralna kultura** -e -e ž obvladovanje vseh vrst branja, zanimanje za različne literarne zvrsti in njihovo poznavanje; sin. kultura branja
- bralna naváda** -e -e ž **1.** v množini navade, ki jih ima kdo v zvezi z branjem **2.** osebni odnos do branja, njegove pogostnosti, vrste čtiva
- bralna níša** -e -e ž zamejen prostor v čitalnici ali v območju prostega pristopa, namenjen za delo posameznika ali manjše skupine; prim. bralna celica
- bralna sposobnost** -e -i ž obvladovanje zahtevnejših tehnik branja z istočasnim razumevanjem in zmožnostjo interpretacije prebranega; prim. bralna spretnost
- bralna sprétnost** -e -i ž obvladovanje osnovne tehnike branja (**1**); prim. bralna sposobnost
- bralna úra** -e -e ž skupinska oblika knjižne vzgoje z branjem za otroke; sin. bralka (**3**), ura branja; prim. ura pravljíc
- bralna vzgója** -e -e ž načrtno razvijanje bralne sposobnosti
- bralna znáčka** -e -e ž akcija podeljevanja priznanj mladim bralcem za organizirano branje leposlovja
- bralni interés** -ega -a m interes za določeno vrsto branja kot individualna značilnost bralca
- bralni listek** -ega -tka m bralčevemu kontu podoben listek, navadno v šolskih knjižnicah, namenjen beleženju bralčevih navad, interesov; prim. bralčev konto
- bralni púlt** -ega -a m pult s poševno vrhnjo ploskvijo za branje večjih knjig
- bralni trák** -ega -ú m v knjižni blok uvezan trak za zaznamovanje strani; prim. knjižno znamenje
- bralni večér** -ega -a m kulturna prireditev, namenjena glasnemu branju zlasti literarnih besedil, pogosto z nastopom avtorja, avtorjev
- bralni znák** -ega -a m, gl. knjižno znamenje
- bralnica** -e ž, zastar., gl. čitalnica
- bralnik** -a m **1.** v računalništvu naprava, ki bere (**3**) podatke na fizičnem nosilcu (**1**) in jih pretvori v digitalno obliko, npr. optični bralnik; sin. čitalnik (**1**) **2.** računalniški program za branje (**2**) elektronskih knjig (**1**, **2**) **3.** manjša prenosna računalniška naprava za listanje, branje (**2**) elektronskih dokumentov; sin. čitalnik (**3**), elektronska knjiga (**3**)
- bralnik črtne kóde** -a -- -- m, v računalništvu vhodna enota za branje (**4**) črtnih kod; sin. čitalnik črtne kode, čitalnik palične kode
- bralnik mikrofilmov** -a -- m naprava za branje, gledanje mikrofilmov; sin. čitalnik mikrofilmov, mikrofilmski čitalnik; prim. mikročitalnik
- bralnik mikrofišev** -a -- m naprava za branje, gledanje mikrofišev; sin. čitalnik mikrofišev; prim. mikročitalnik
- bralnik mikrokártic** -a -- m naprava za branje, gledanje mikrokartic; sin. čitalnik mikrokartic; prim. mikročitalnik

- bralno društvo** -ega -a s **1.** združenje, ki se ukvarja z razširjanjem branja, bralne kulture in njihovim proučevanjem; prim. društvena knjižnica (1) **2.** zgod. splošna knjižnica (2), organizirana kot kulturno-prosvetno društvo; prim. čitalnica (2)
- bralno obdobje** -ega -a s **1.** vsaka od stopenj v procesu bralnega razvoja bralca **2.** obdobje, ko otroci že berejo in pridobivajo bralne navade; prim. predbralno obdobje
- bralno znamenje** -ega -a s, gl. knjižno znamenje
- bralstvo** -a [ʊs] s širši krog ljudi, ki bere; sin. bralec (3), čitateljstvo
- branje** -a s **1.** razpoznavanje znakov za glasove in njihovo vezanje v besede; sin. čitanje (1) **2.** razpoznavanje znakov, besed in dojemanje vsebine besedila, sporočila, npr. aktivno, kognitivno branje; sin. čitanje (2) **3.** kar je namenjeno branju; sin. berilo (2), čitanje (3), čtivo **4.** v računalništvu dobivanje podatkov s pomnilniškega medija ali vhodne enote, npr. branje podatkov z diskete; sin. čitanje (4)
- brati** bêrem nedov. **1.** razpoznavati znake za glasove in jih vezati v besede, npr. brati gotico; sin. čitati (1) **2.** razpoznavati znake, besede in dojemati vsebino besedila, sporočila, npr. brati knjigo; sin. čitati (2) **3.** v računalništvu dobivati podatke s pomnilniškega medija ali vhodne enote, npr. brati podatke s trdega diska; sin. čitati (3)
- brati korektûre** bêrem -- nedov., v tiskarstvu označevati, popravljati napake, nastale pri tipkanju, stavljenju
- brève** -a m krajši papeški odlok ali listina, izdan v manj slovesni obliki; prim. bula
- brevír** -ja m knjiga vsakdanjih obveznih molitev za duhovnike
- brezkislinski papír** -ega -ja m, v papirništvu papir brez kislin in drugih škodljivih kemičnih snovi, ki se uporablja za zaščito arhivskih izvodov tiskanih publikacij; prim. časovno obstojni papir, nevtralni papir
- brezlésni papír** -ega -ja m, v papirništvu kvaliteten tiskovni, pisalni papir; prim. lesni papir, papir iz krpovine
- brezpláčna storítev** -e -tve ž knjižnična storitev, do katere imajo uporabniki knjižnice pravico brez plačila nadomestila, npr. uporaba čitalnice, izposoja; ant. plačljiva storitev
- Británska knjižnica** -e -e ž (krat. BL) nacionalna knjižnica v Veliki Britaniji
- brkljálNIK** -a m, gl. pregledovalnik
- broš.** okrajš. (broširani) oznaka v bibliografskem opisu, ki pove, da je opisovana enota v broširani vezavi; sin. br.
- brošírana knjíga** -e -e ž, v knjigoveštvu knjiga v mehki vezavi; prim. brošura (1)
- brošírana vezáva** -e -e ž, gl. mehka vezava
- brošírani** -a -o prid. **1.** ki je v mehki vezavi, npr. broširana izdaja **2.** gl. br. in broš.

- brošúra** -e ž **1.** publikacija v mehki vezavi; prim. broširana knjiga, knjiga (2) **2.** po Unescovi razvrstitvi tiskana monografska publikacija, ki obsega 5 do 48 strani; prim. knjiga (3)
- brskálnik** -a m, gl. pregledovalnik
- břskanje** -a s **1.** prizadevno iskanje, zlasti z listanjem po knjigah, dokumentih **2.** nenačrtno iskanje, pregledovanje informacij po elektronskih virih
- bůkovnik** -a m, zgod. samouki kmet, rokodelec, ki se je ukvarjal s prepisovanjem, prevajanjem, prirejanjem protestantskih, kasneje tudi katoliških in posvetnih besedil
- bukvárna** -e ž, zastar., gl. knjigarna
- bukvárnica** -e ž, zastar., gl. **1.** knjigarna **2.** knjižnica (1)
- bůkve** -kev ž, mn., zastar., gl. knjiga (1)
- bůkvice** -ic ž, mn., zastar., gl. knjiga (1)
- bůla** -e ž pomembna papeška ali vladarska listina s kovinskim pečatom, npr. zlata bula Karla IV.; prim. breve
- bulvárski tisk** -ega -a m lahkoten, manj vreden tisk (2), literatura; prim. rumeni tisk
- bustrofedón** -a m (gr. boustrophedon) zgod. način pisanja z menjavanjem smeri od leve na desno v eni vrsti in od desne na levo v naslednji vrsti

C

- C** neskl. [cè] m oznaka za postavitev leposlovja v šolski ali mladinski knjižnici, ki je primerno za otroke do 3. razreda osnovne šole; prim. P, M, L
- ca** okrajš. (lat. circa; okoli) v katalogizaciji oznaka v bibliografskem opisu pred podatkom, npr. trajanje posnetka, leto izida, ki je samo ocenjen, npr. ca 60 min; sin. ok.
- capsa** -e [kápsa] ž, lat., zgod. škatla v obliki valja, namenjena za shranjevanje zvitkov v antičnih knjižnicah; prim. scrinium
- carniólica** -e [karniólika] ž, lat., gl. karniolika
- cartridge** -a [kártridž] m, ang., gl. sklenjenotračna kaset
- CBK** CBK-ja [cebeká] m, krat., gl. Centralna biotehniška knjižnica
- CCF** CCF-a [ceceèf -êfa] m, krat. (ang. Common Communication Format) gl. Skupni komunikacijski format
- CD** CD-ja [cedé -êja] m, krat. (ang. Compact Disk) gl. kompaktni disk in zgoščenka
- CD-A** CD-A-ja [cedeá] m, krat. (ang. Compact Disk Audio) gl. zvočni CD
- CD-bralnik** neustr., gl. laserski gramofon
- CD-čitalnik** neustr., gl. laserski gramofon
- CD-gramofón** -a [cedé] m, gl. laserski gramofon
- CD-I** CD-I-ja [cedéi] m, krat. (ang. Compact Disk Interactive) gl. interaktivni CD in interaktivni kompaktni disk

- CD-plóšča** -e [cedé] ž, gl. kompaktni disk in zgoščenka
- CD-Plus** -a [cedé] m kompaktni disk, na katerem so podatki v računalniško čitljivi obliki in zvočni zapisi združeni tako, da se jih da uporabljati v računalniku v celoti, na laserskem gramofonu pa samo zvočni del
- CD-predvajálnik** -a [cedé] m, gl. laserski gramofon
- CD-R** CD-R-a [cedeèr -êra] m, krat. (ang. Compact Disk Recordable) gl. zapisljivi CD (1)
- CD-ROM** CD-ROM-a [cederóm] m, krat. (ang. Compact Disk Read-Only Memory) kompaktni disk, s katerega je mogoče podatke samo brati (3) in jih nanj ni mogoče zapisovati (2); sin. cederom; prim. zapisljivi CD (1, 2)
- CD-ROM-brálnik** -a [cederóm] m, gl. CD-ROM-enota
- CD-ROM-čítálnik** -a [cederóm] m, gl. CD-ROM-enota
- CD-ROM-enôta** -e [cederóm] ž, v računalništvu naprava za branje (4) CD-ROM-ov; sin. cederom enota, CD-ROM-čitalnik, CD-ROM-pogon, CD-ROM-bralnik, CD-ROM-predvajalnik
- CD-ROM-pogón** -a [cederóm] m, gl. CD-ROM-enota
- CD-ROM-predvajálnik** -a [cederóm] m, gl. CD-ROM-enota
- CD-ROM-publikácija** -e [cederóm] ž, žarg. elektronska publikacija na CD-ROM-u
- CD-RW** CD-RW-ja [cedeervé -êja] m, krat. (ang. Compact Disk Rewritable) gl. zapisljivi CD (2)
- CD-zapísóválnik** -a [cedé] m, v računalništvu naprava za zapisovanje podatkov na zapisljivi CD
- CDNL** CDNL-a [cedeenèl -êla] m, krat. (angl. Conference of Directors of National Libraries) gl. Konferenca direktorjev nacionalnih knjižnic
- cedé** -êja m, gl. kompaktni disk in zgoščenka
- cedêjka** -e ž, žarg., gl. kompaktni disk in zgoščenka
- cederóm** -a m, gl. CD-ROM
- cederóm enôta** -- -e ž, gl. CD-ROM-enota
- CEK** CEK-a [cék] m, krat., gl. Centralna ekonomska knjižnica
- celo ime** neustr., gl. polno ime
- célo plátno** -ega -a s **1.** v knjigoveštvu knjižna vezava, pri kateri je celoten ovoj oblečen v platno; sin. platnena vezava, platno; prim. polplatno **2.** gl. pl in pl.
- célo úsnje** -ega -a s **1.** v knjigoveštvu knjižna vezava, pri kateri je celoten ovoj oblečen v usnje; sin. usnjena vezava; prim. polusnje **2.** gl. us
- celostránski** -a -o prid. ki obsega celotno stran, npr. celostranski oglas, celostranska ilustracija
- celôtni dokumènt** -ega -ênta m dokument v neokrnjeni in neskrajšani obliki; sin. integralni dokument
- celôtno besedílo** -ega -a s **1.** neokrnjeno besedilo dela, dokumenta, publikacije, sporočila; sin. integralno besedilo **2.** celoten dokument v elektronski obliki, npr. celotno besedilo članka; sin. polno besedilo

celovita vezava -e -e ž, v knjigoveštvu vezava, pri kateri so hrbet in platnice prevlečeni z istim materialom, npr. celo platno, celo usnje; prim. polovična vezava

CENL CENL-ja in CENL-a [cæənələ in ceeənəl -êla] m, krat. (ang. Conference of European National Librarians) gl. Konferenca direktorjev evropskih nacionalnih knjižnic

centralizirana baza podatkov -e -e -- ž, gl. centralizirana podatkovna zbirka

centralizirana katalogizacija -e -e ž, gl. centralna katalogizacija

centralizirana knjižnica -e -e ž več knjižnic s skupnim upravnim in strokovnim vodenjem; ant. decentralizirana knjižnica

centralizirana nabava -e -e ž nabava knjižničnega gradiva za več knjižnic z enega mesta; sin. osrednja nabava

centralizirana obdelava -e -e ž obdelava knjižničnega gradiva na enem mestu za več knjižnic; ant. decentralizirana obdelava

centralizirana podatkovna zbirka -e -e -e ž podatkovna zbirka, organizirana tako, da jo na enem računalniku gradi več organizacij, knjižnic; sin. centralizirana baza podatkov; ant. distribuirana podatkovna zbirka

centralizirana postavitve knjižničnega gradiva -e -tve -- -- ž postavitev knjižničnega gradiva ene knjižnice na eni lokaciji; ant. decentralizirana postavitev knjižničnega gradiva

Centralna biotéhiška knjižnica -e -e -e ž (krat. CBK) osrednja knjižnica za področje biotehnike Biotehniške fakultete Univerze v Ljubljani

Centralna ekonomska knjižnica -e -e -e ž (krat. CEK) osrednja knjižnica za področje ekonomije Ekonomske fakultete Univerze v Ljubljani

centralna katalogizacija -e -e ž izdelava kataložnih vpisov za potrebe več knjižnic na enem mestu zaradi poenotene in racionalizirane obdelave publikacij; sin. centralizirana katalogizacija; prim. enkratna katalogizacija

centralna katalogizacija slovénskega tiska -e -e -- -- ž (krat. CKST) centralna katalogizacija, ki jo opravlja Narodna in univerzitetna knjižnica na podlagi obveznih izvodov z območja Slovenije

centralna knjižnica -e -e ž knjižnica, ki povezuje, usklajuje delovanje več knjižnic določenega strokovnega področja, območja ali določene organizacije; sin. osrednja knjižnica, središčna knjižnica

Centralna medicinska knjižnica -e -e -e ž (krat. CMK) osrednja knjižnica za področje medicine Medicinske fakultete Univerze v Ljubljani

Centralna téhiška knjižnica -e -e -e ž (krat. CTK) osrednja knjižnica za področje tehnike Univerze v Ljubljani

centralni katalóg -ega -a m katalog (1), v katerem so v enoten pregled združeni in s siglami knjižnic opremljeni kataložni vpisi gradiva več knjižnic z določenega območja ali strokovnega področja, npr. centralni katalog knjig, centralni katalog periodičnih publikacij; sin. zbirni katalog; prim. kooperativni katalog, vzajemni katalog

- Centrální katalóg knjižnic Slovénije** -ega -a -- -- m, nekdanj sistem centralnih katalogov, voden pri Narodni in univerzitetni knjižnici, v katerem so v enoten pregled združeni in s siglami knjižnic opremljeni vpisi predvsem tujih publikacij, ki jih hranijo pomembnejše slovenske knjižnice
- cenzor** -ja m kdor opravlja cenzuro
- cenzúra** -e ž **1.** omejevanje dostopa do gradiva, dokumentov, delov dokumentov, ki ne temelji na strokovnih načelih **2.** uradno pregledovanje javnosti namenjenih del **3.** gl. cenzurni urad
- cenzurírani rokopís** -ega -a m od cenzurnega urada pregledan rokopis, navadno s črtanimi deli besedila
- cenzúrni izvód** -ega -a m primerek rokopisa, odtisa namenjen cenzurnemu pregledu; sin. nadzorni izvod
- cenzúrni urád** -ega -a m urad za opravljanje cenzure in odobritev natasa; sin. cenzura (3)
- cénzus** -a m seznam ohranjenih izvodov redke knjige ali tiskov (2) določenega tiskarja
- cepítev sérijske publikácie** -tve -- -- ž razdelitev serijske publikacije na dve novi in ločeni serijski publikaciji ali na več takih publikacij; sin. razcepitev serijske publikacije; prim. odcepitev serijske publikacije, združitev serijske publikacije, prevzem serijske publikacije
- cépljenje lístov** -a -- s, v restavraciji metoda utrjevanja posameznega lista z njegovim razpolavljanjem po debelini in ponovnim zlepljenjem
- cerkvéna knjižnica** -e -e ž knjižnica, ki deluje v okviru cerkvene ustanove, npr. župnijska, škofijska, papeška knjižnica
- cerkvéno imé** -ega -éna s ime cerkvenih dostojanstvenikov, npr. papeško ime; ant. svetno ime
- CERL** CERL -ja in CERL -a [cæɾələ in cêrl] m, krat. (ang. Consortium of European Research Libraries) gl. Konzorcij evropskih znanstvenih knjižnic
- cesárska knjižnica** -e -e ž zasebna knjižnica, ki je last cesarske rodbine, npr. Cesarsko-kraljeva dvorna knjižnica na Dunaju; prim. kraljevska knjižnica (1)
- cícero** -a m, v tiskarstvu osnovna merska enota velikosti tiskarskih črk (okrog 4,5 mm)
- cikel iskanja** neustr., gl. iskalni cikel in poizvedovalni cikel
- cikl.** okrajš. (ciklostil) v katalogizaciji oznaka v bibliografskem opisu, ki pove, da je opisovana enota razmnožena na stroju za odtis z matric (1), ki prepuščajo barvo; sin. strojep. avtogr.
- ciklično délo** -ega -a s, zastar. delo, ki izide v več zvezkih, npr. trilogija
- ciklostil** -a m **1.** v tiskarstvu naprava za razmnoževanje večje naklade odtisov z matric (1), ki prepuščajo barvo; prim. šapirograf **2.** v tiskarstvu postopek razmnoževanja odtisov z matric (1), ki prepuščajo barvo **3.** žarg. publikacija, natisnjena na stroju za razmnoževanje odtisov z matric (1), ki prepuščajo barvo **4.** gl. cikl.
- cílna báza podátkov** -e -e -- ž, gl. ciljna podatkovna zbirka (1, 2)

- ciljna podatkovna zbirka** -e -e -e ž **1.** podatkovna zbirka, v katero se prenašajo, shranjujejo podatki iz druge zbirke, drugih zbirk; sin. ciljna baza podatkov (1), ciljna zbirka (1); prim. izvorna podatkovna zbirka **2.** podatkovna zbirka, ki jo za poizvedovanje izbere uporabnik, spletni iskalnik; sin. ciljna baza podatkov (2), ciljna zbirka (2)
- ciljna skupina uporabnikov** -e -e -- ž po določenih merilih izbrana skupina uporabnikov, ki ji je namenjena neka dejavnost knjižnice, npr. predšolski otroci, raziskovalci, študentje
- ciljna zbirka** -e -e ž, gl. ciljna podatkovna zbirka (1, 2)
- ciljni formát** -ega -a m, v MARC-formatih format računalniško čitljivega zapisa, v katerega bodo podatki konvertirani; prim. izvorni format
- ciljni tezáver** -ega -vra m tezaver, ki nastane na podlagi enega ali več izhodiščnih tezavrov; prim. izvorni tezaver
- ciljni uporabnik** neustr., gl. končni uporabnik
- ciljni zadetek** neustr., gl. zadetek
- ciljno iskánje** neustr., gl. poizvedovanje
- cimélíja** -e ž antični ali srednjeveški dragoceni rokopis, kodeks v knjižnici, cerkveni zakladnici; prim. dragoceno gradivo (1)
- CIP** CIP-a [cíp] m, krat. (ang. Cataloguing in publication), gl. kataložni zapis o publikaciji
- CIP-zapis** -a [cíp] m, gl. zapis za CIP
- cir.** okrajš. (cirilica) v katalogizaciji oznaka v bibliografskem opisu, ki pove, da so podatki v opisovani enoti v cirilici in so v bibliografskem opisu transliterirani
- cirílíca** -e ž **1.** črkovna pisava, ki je po grški uncialni pisavi in glagolici nastala na Balkanskem polotoku v 10. stoletju, npr. makedonska, srbska, ruska cirilica **2.** gl. cir.
- cirográf** -a m, gl. kirograf (1, 2)
- citát** -a m **1.** besedilo, del besedila, ki je naveden dobesedno; sin. navedek **2.** gl. bibliografski citat (1) in bibliografska navedba
- citátíni ínedeks** -ega -a m popis dokumentov z dodanim seznamom vseh bibliografskih navedb v vsakem od teh dokumentov, ki omogoča iskanje tudi po bibliografskih navedbah, npr. Social Sciences Citation Index; sin. citatno kazalo, indeks citatov, kazalo citatov
- citátíni léksíkon** -ega -a m leksikon, ki navaja in popisuje krajše izreke, krilatice, odlomke, citate (1), jih vsebinsko razlaga, prevaja, če je izvirnik (1) v tujem jeziku, in navaja natančne bibliografske podatke o izvoru; sin. bibliografija citatov, leksikon citatov
- citátíno kazálo** -ega -a s popis dokumentov z dodanim seznamom vseh bibliografskih navedb v vsakem od dokumentov, ki omogoča iskanje tudi po bibliografskih navedbah, npr. Social Sciences Citation Index; sin. citatni indeks, indeks citatov, kazalo citatov

- citirani dokument** -ega -ênta m **1.** dokument, o katerem avtor v delu navaja (2) bibliografske podatke **2.** tak dokument v citatnem kazalu
- citiranje** -a s **1.** dobesedno podajanje dela drugega besedila, navadno z navedbo vira; sin. navajanje (1) **2.** podajanje bibliografskih podatkov o dokumentu, publikaciji, npr. citiranje literature; sin. navajanje (2)
- citiranost** -i ž dejstvo, da je neki dokument citiran (2), npr. velika citiranost, stopnja citiranosti
- citirati** -am dov. in nedov. **1.** dobesedno podajati del drugega besedila, navadno z navedbo vira; sin. navajati (1) **2.** podati bibliografske podatke o dokumentu, npr. citirati literaturo; sin. navajati (2)
- CKST** CKST-ja [cekaesté -êja] m, krat., gl. centralna katalogizacija slovenskega tiska
- cm** okrajš. (centimeter) v katalogizaciji oznaka merske enote v bibliografskem opisu pri navedbi mer opisovane enote; prim. palec
- CMK** CMK-ja [ceemká] m, krat., gl. Centralna medicinska knjižnica
- cm/s** okrajš. (centimeter na sekundo) v katalogizaciji oznaka merske enote v bibliografskem opisu neknjižnega gradiva pri navedbi hitrosti vrtenja, npr. magnetofonskega traku
- COBIB** COBIB-a [kóbib] m, krat. (ang. Cooperative Bibliographic DataBase) gl. Kooperativna bibliografska podatkovna zbirka
- COBISS** COBISS-a [kóbis] m, krat. (ang. Cooperative Online Bibliographic System and Services) gl. Kooperativni online bibliografski sistem in servisi
- coden** -a [kóden] m (ang. CODE Number) iz petih črk sestavljena koda, ki se uporablja v bibliografskih sistemih za nedvoumno identifikacijo serijskih publikacij namesto polnega ali skrajšanega naslova (2); sin. ASTM coden
- cóla** -e ž, gl. palec
- COM** COM-a [kóm] m, krat. (ang. computer output on microform) gl. računalniški izpis na mikroobliko
- COMARC-formát** -a [kómark] m, (ang. Cooperative MARC) **1.** od leta 1991 različica formata MARC, ki se v Sloveniji uporablja v sistemu COBISS **2.** od leta 1975 različica formata MARC za izmenjavo zapisov v ZDA
- continuánda** -e [kontinuánda] ž, lat., gl. kontinuanda
- cop.** okrajš. (copyright) v katalogizaciji oznaka v bibliografskem opisu, ki pove, da je pri opisovani enoti navedeno samo leto copyrighta
- copyright** -a [kópirajt] m, ang., v založništvu **1.** izključna pravica za javno izkoriščanje avtorskega dela; prim. založniška pravica **2.** (znak ©) znamenje, žig v knjigi, ki opozarja na to pravico **3.** gl. cop.
- córpus separátum** -a -a [kórpus] m, lat., gl. korpus separatum
- corr.** okrajš. **1.** (lat. correxit; popravil je) oznaka v besedilu, navadno rokopisu, kodeksu, pred katero je ime osebe, ki je besedilo popravila **2.** nekdanj, v katalogizaciji (lat. corrigenda) oznaka v bibliografskem opisu, ki pove, da je publikaciji dodan list s seznamom napak in popravkov

corrigénda -end [korigénda] s, mn., lat. **1.** seznam tiskarskih napak z ustreznimi popravki; sin. errata (1) **2.** publikaciji priložen listek s seznamom napak in popravkov; sin. popravki, errata (2); prim. tectura **3.** gl. corr. (1, 2)

COSEC -a [kósec] m, krat. (ang. Consortium of Slovenian Electronic Collections) prvi knjižnični konzorcij v Sloveniji, namenjen učinkovitejši nabavi elektronskih virov za vse vrste knjižnic, ustanovljen leta 2003

CTK CTK-ja [ceteká] m, krat., gl. Centralna tehniška knjižnica

Cutterjev znak -ega -a [káterjev] m, gl. Cutterjeva signatura

Cutterjeva klasifikacija -e -e [káterjeva] ž po C. A. Cutterju (1837-1903) poimenovani klasifikacijski sistem s črkovnimi oznakami, pri katerem se uporablja sedem razširljivih shem, ki imajo različen obseg glede na velikost knjižnice

Cutterjeva signatúra -e -e [káterjeva] m po C. A. Cutterju (1837-1903) poimenovani del signature v obliki niza črk in števil, ki navadno izhajajo iz imena avtorja, naslova publikacije, in je namenjen podrobnejši razvrstitvi knjižničnega gradiva v okviru klasifikacijske oznake; sin. Cutterjev znak; prim. avtorska signatura

cvétnik -a m, gl. antologija

cvetobêr -a m, gl. antologija

Č

č-b okrajš. (črno-belo) v katalogizaciji oznaka v bibliografskem opisu, ki pove, da je opisovana enota v črno-beli barvi

časnik -a m serijska publikacija, ki izhaja navadno dnevno ali tedensko v večjem formatu in prinaša poročila, informacije o tekočih dogodkih in splošnih temah; sin. list (3); prim. časopis

časopis -a m serijska publikacija, ki izhaja tedensko ali v daljših presledkih in se po vsebini omejuje na določeno strokovno področje ali na določen sloj prebivalcev; sin. revija; prim. časnik

časopisje -a s skupno poimenovanje za časnike in časopise; prim. periodični tisk

časopisna čitalnica -e -e ž čitalnica, v kateri je na razpolago časopisje; sin. revijska čitalnica

časopisna knjižna zbirka -e -e -e ž, v založništvu knjižna zbirka (1, 2) navadno ponatisnjenih uspešnic, ki jo izda časopisna založba in jo prodaja po nizki ceni s svojim časopisom, časnikom

časopisna zbirka -e -e ž zbirka knjižničnega gradiva, ki obsega predvsem časnike in časopise

časopisni izrezek -ega -zka m iz časnika, časopisa izrezan članek, novica, fotografija, oglas

- časopisni oddélek** -ega -lka m oddelek knjižnice, ki zbira, hrani, obdeluje in daje v uporabo časnike in časopise; sin. revijski oddelek
- časopisni papír** -ega -ja m, v papirništvu tanjši lesni papir, navadno v zvitkih, za tiskanje časnikov, časopisov
- časóvna determináнта** -e -e ž, gl. časovno določilo
- časóvna oznáka** -e -e ž oznaka na serijski publikaciji, ki z letnico ali datumom označuje časovno obdobje, za katerega je publikacija izšla, npr. maj 1972; prim. časovna predmetna oznaka, časovno določilo, številčenje (2)
- časóvna predmétna oznáka** -e -e -e ž, pri vsebinski obdelavi predmetna oznaka, ki označuje časovno obdobje, obravnavano v dokumentu, publikaciji, npr. srednji vek, 16. stoletje, 1990-1999; prim. časovna oznaka
- časóvna uredítev** -e -tve ž, gl. kronološka ureditev
- časóvni regíster** -ega -tra m, gl. časovno kazalo (1, 2) in kronološko kazalo (1, 2)
- časóvno določílo** -ega -a s, pri vsebinski obdelavi določilo, ki podrobneje časovno opredeli in/ali omeji predmetno značnico; sin. časovna determinanta, kronološka determinanta; prim. časovna oznaka
- časóvno kazálo** -ega -a s **1.** bibliografiji (1) dodan pregled bibliografskih enot, urejenih po času nastanka, z navedbo številke bibliografske enote; sin. časovni register, kronološko kazalo (1) **2.** časovni pregled v publikaciji, dokumentu omenjenih dogodkov po letih, obdobjih; sin. časovni register (2), kronološko kazalo (2)
- časóvno obstójni papír** -- -ega -ja m, v papirništvu tiskovni papir brez kislin in drugih škodljivih kemičnih snovi; sin. permanentni papir, trajno obstojni papir, trajni papir, trajnostni papir; prim. brezislinski papir, nevtralni papir
- časóvno omejëna dostópnost** -- -e -i ž omejitev uporabe gradiva na čas, ki je krajši od običajnega roka izposoje; prim. delna dostopnost, omejena dostopnost
- čekíranje** neustr., gl. evidenca dotoka serijskih publikacij
- čel. nasl.** okrajš. (čelni naslov) v katalogizaciji oznaka v bibliografskem opisu, ki pove, da je pri opisovani enoti upoštevan čelni naslov, ali uvaja variantni naslov, ki je nad začetkom besedila
- čélna strán** -e -i ž zgornja, prva oziroma neparna stran popisanega papirusa, pergamenta, potiskanega lista papirja; sin. recto, desna stran; prim. hrbtna stran
- čélni naslòv** -ega -óva m **1.** naslov, ki je naveden neposredno nad začetkom besedila **2.** gl. čel. nasl.
- četrtlétna publikácija** -e -e ž, gl. četrtnik in tromesečnik
- četrtlétnik** -a m serijska publikacija, ki izide štirikrat v letu; sin. tromesečnik, četrtna publikacija
- četrvérka** -e ž (simbol 4°) v knjigoveštvu knjižni format (2) velikosti četrte tiskovne pole; sin. kvart

- čip módul** -- -a m, v računalništvu izmenljiv, trajno zaprt modul z integriranim vezjem kot nosilcem elektronskih podatkov, programov
- čiščenje gradiva** -a -- s, v restavraciji odstranjevanje umazanije s knjižničnega gradiva, npr. mokro čiščenje, suho čiščenje gradiva; prim. elektronsko čiščenje gradiva
- čitalec mikrofilmov** neutr., gl. čitalnik mikrofilmov in bralnik mikrofilmov
- čitalec mikrokartic** neutr., gl. čitalnik mikrokartic in bralnik mikrokartic
- čitalnica** -e ž prostor, namenjen za branje, študij, uporabo knjižničnega gradiva; sin. bralnica
- čitalnik** -a m **1.** v računalništvu naprava, ki bere (3) podatke na fizičnem nosilcu (1) in jih pretvori v digitalno obliko, npr. optični čitalnik; sin. bralnik (1) **2.** naprava za čitanje (2) nekaterih vrst nekonvencionalnega gradiva, npr. mikrofišev **3.** manjša prenosna računalniška naprava za listanje, branje (2) elektronskih dokumentov; sin. bralnik (3), elektronska knjiga (3)
- čitalnik črtne kóde** -a -- -- m, v računalništvu vhodna enota za branje (4) črtnih kod; sin. bralnik črtne kode, bralnik palične kode
- čitalnik mikrofilmov** -a -- m naprava za branje, gledanje mikrofilmov; sin. bralnik mikrofilmov, mikrofilmski čitalnik; prim. mikročitalnik
- čitalnik mikrofišev** -a -- m naprava za branje, gledanje mikrofišev; sin. bralnik mikrofišev; prim. mikročitalnik
- čitalnik mikrokártic** -a -- m naprava za branje, gledanje mikrokartic; sin. bralnik mikrokartic; prim. mikročitalnik
- čitalnik pálične kóde** -a -- -- m, zastar., gl. čitalnik črtne kode in bralnik črtne kode
- čitalnik-kopirnik** neutr., gl. mikročitalnik-kopirnik in mikrobralnik-kopirnik
- čitalnik-tiskalnik** neutr., gl. mikročitalnik-kopirnik in mikrobralnik-kopirnik
- čitalniška izposója** -e -e ž izposojanje knjižničnega gradiva za uporabo v čitalnici; sin. izposoja v čitalnici; ant. izposoja na dom; prim. prezenčna izposoja, prezenčna uporaba, referenčna izposoja
- čitalniška knjižnica** -e -e ž, zgod. knjižnica, organizirana v okviru narodnopolitičnega društva Narodna čitalnica v drugi polovici 19. st.
- čitalniška zbirka** -e -e ž knjižnično gradivo, ki je postavljeno v čitalnici; sin. čitalniški fond
- čitalniški fónd** -ega -a m knjižnično gradivo, ki je postavljeno v čitalnici; sin. čitalniška zbirka
- čitalniški katalóg** -ega -a m katalog (1) čitalniške zbirke
- čitalniški nadzórnik** -ega -a m oseba, ki skrbi za izposajo in red v čitalnici; sin. nadzornik v čitalnici, nadzornik čitalnice
- čitalniški réd** -ega -a m navodila za poslovanje čitalnice
- čitanje** -a s **1.** razpoznavanje znakov za glasove in njihovo vezanje v besede; sin. branje (1) **2.** razpoznavanje znakov, besed in dojetje vsebine besedila; sin. branje (2) **3.** kar je namenjeno branju; sin. branje (3), berilo

(2), čtivo **4.** v računalništvu dobivanje podatkov s pomnilniškega medija ali vhodne enote, npr. čitanje podatkov z diskete; sin. branje (4)

čitanka -e ž **1.** učbenik s krajšimi sestavki za jezikovni pouk; sin. berilo (1) **2.** pomožni učbenik z izbranimi sestavki iz kake stroke, npr. zgodovinska čitanka

čitatelj -a m, zastar., gl. bralec (2)

čitateljica -e ž, zastar., gl. bralka (2)

čitateljstvo -a s, zastar., gl. bralstvo

čitati -am nedov. **1.** razpoznavati znake za glasove in jih vezati v besede, npr. čitati gotico; sin. brati (1) **2.** razpoznavati znake, besede in dojemati vsebino besedila, sporočila, npr. čitati časopis; sin. brati (2) **3.** v računalništvu dobivati podatke s pomnilniškega medija ali vhodne enote, npr. čitati črtno kodo; sin. brati (3)

člán knjižnice -a -- m kdor je včlanjen v knjižnico; ant. nečlan knjižnice

članarina -e ž znesek, ki ga v nekaterih knjižnicah navadno letno plačujejo člani knjižnice in tako pridobijo pravico uporabe knjižničnih storitev

článek -nka m krajši sestavek v serijski publikaciji, zborniku, navadno neliterarne vsebine; prim. sestavni del, prispevek

článska izkáznica -e -e ž dokazilo o članstvu, ki identificira bralca (2) in mu daje pravico do uporabe knjižnice in njenih storitev; sin. bralčeva izkaznica

črka za črko neustr., gl. ureditev črka za črko

črkóvna oznáka -e -e ž oznaka, ki sestoji samo iz črk; prim. številčna oznaka, alfanumerična oznaka

črkóvna písáva -e -e ž glasovna pisava, pri kateri pismenke zaznamujejo določen glas, npr. latinica, cirilica; sin. alfabetografska pisava, literalna pisava; prim. fonetična pisava, zlogovna pisava

črkóvni podátek -ega -tka m podatek, ki ga predstavljajo znaki abecede; ant. številski podatek; prim. alfanumerični podatek

črkóvni znák -ega -a m znak, ki predstavlja črko abecede; sin. alfabetski znak, alfabetični znak; prim. numerični znak, alfanumerični znaki

črkóvno-števílna oznáka -e -e ž oznaka, ki sestoji iz črk in števč; sin. alfanumerična oznaka; prim. številčna oznaka, črkovna oznaka

črna lísta uporabníkov -e -e -- ž seznam uporabnikov knjižnice, ki jim je zaradi neupoštevanja knjižničnih pravil odvzeta pravica uporabe nekaterih storitev

črna umétnost -e -i ž, nekdam poimenovanje tiskarstva v Guttenbergovem času; prim. bela umetnost

črnílo -a m tinta navadno črne barve, npr. železagalno črnilo

črno-belo neskl. **1.** v katalogizaciji oznaka v bibliografskem opisu, ki pove, da je slikovni del opisovane enote v črno-beli barvi; prim. barve **2.** gl. č-b

črtica -e ž (znak -) **1.** v katalogizaciji znak, ki nadomesti števko v neznani, neugotovljeni letnici; prim. pomišljaj **2.** v UDK simbol, ki uvaja nekatere posebne privesne vrstilce

črtna kóda -e ž kodiran zapis (1), sestavljen iz različno debelih vzporednih črt in presledkov, za označevanje knjižničnega gradiva, članskih izkaznic; sin. palična koda

čtivo -a s kar je namenjeno branju, npr. domače, obvezno čtivo; sin. branje (3), berilo (2), čitanje (3)

D

D neskl. [dè] m, krat. (dar) pri inventarizaciji oznaka v inventarni knjigi za način pridobitve knjižničnega gradiva z darovanjem, donacijo

dajánje informácij -a -- s nudenje, sporočanje informacij na zahtevo, npr. dajanje informacij po telefonu; prim. informiranje, posredovanje informacij

dajáti informácije dájem -- nedov. nuditi, sporočati informacije na zahtevo, npr. dajati informacije po telefonu; prim. informirati, posredovati informacije

dájńčica -e ž poskus črkopisa pri Slovencih v prvi polovici 19. stoletja, poimenovan po Petru Dajniku (1787-1873)

daktiloskrípt -a m, gl. tipkopis

daljinski dostop neustr., gl. dostop na daljavo

damnátur -ja m, zgod. cenzorjeva prepoved natisa določenega dela; ant. imprimatur (1)

dár -ú m **1.** knjižnično gradivo, ki ga knjižnici daruje fizična, pravna oseba; sin. donacija **2.** gl. D

daroválec -lca [uç] m oseba ali korporacija, ki je gradivo podarila sedanjemu lastniku; sin. donator; prim. sponzor, pokrovitelj, mecen

darováłka -e [uk] ž ženska ali korporacija, ki je gradivo podarila sedanjemu lastniku; sin. donatorka; prim. sponzorka, pokroviteljica, mecenka

DAT DAT-a [dát] m, krat. (ang. Digital Audio Tape) v kaseto vložen avdiotrak z digitalnim zapisom, ki omogoča kvalitetnejšo reprodukcijo zvoka kot analogni zapis; sin. digitalni avdiotrak

dat. okrajš. (datirani) v katalogizaciji oznaka v bibliografskem opisu, ki pove, da je opisovana enota datirana

datírani -a -o prid. **1.** opremljen z datumom, navadno nastanka, npr. datirana listina; ant. nedatirani **2.** opredeljen glede časa nastanka **3.** gl. dat.

datotéka -e ž skupek podatkov, shranjenih v računalniško čitljivi obliki; sin. računalniška datoteka

dátum izída -a -- m dan, mesec in leto, ko je publikacija izšla; prim. leto izida, leto objave

dátum privilégija -a -- m dan, mesec in leto, ko je bila podeljena pravica za izdajo, natis publikacije

- dátum tiskanja** -a -- m dan, mesec in leto, ko je bila publikacija natisnjena; prim. leto tiskanja
- DBJ** DBJ-ja [dɔbəjə] m, gl. Društvo bibliotekarjev Jugoslavije
- DBMS** DBMS-a [debeeməs -êsa] m, krat. (ang. Data Base Management System) sistem za upravljanje podatkovnih zbirk
- DBS** DBS-a [debeəs -êsa] m, krat., gl. Društvo bibliotekarjev Slovenije
- DDC** DDC-ja [dedecé -êja] m, krat. (ang. Dewey Decimal Classification) gl. Deweyeva decimalna klasifikacija
- DDD** neskl. [dededé] m, krat. (ang. Digital Digital Digital) oznaka na laserski plošči, da je pri snemanju, mešanju in/ali urejanju zvočnega zapisa ter izdelavi laserske plošče uporabljena digitalna naprava; prim. AAD, ADD
- DDK** DDK-ja [dedeká] m, krat., gl. Deweyeva decimalna klasifikacija
- deacidifikacija** -e ž, v restavraciji zaščita knjižničnega gradiva s kemično nevtralizacijo papirja; sin. razkisljevanje, nevtralizacija
- decentralizirana knjižnica** -e -e ž knjižnica, katere delovne ali organizacijske enote poslujejo na več lokacijah; ant. centralizirana knjižnica
- decentralizirana obdelava** -e -e ž obdelava knjižničnega gradiva, ki se dogovorno opravlja v več sodelujočih knjižnicah; ant. centralizirana obdelava; prim. kooperativna katalogizacija
- decentralizirana postavitve knjižničnega gradiva** -e -tve -- -- ž postavitve knjižničnega gradiva ene knjižnice na več lokacijah, v več skladiščih, zbirkah (2); ant. centralizirana postavitve knjižničnega gradiva
- decimalka** -e ž vsaka od števk v decimalnem vrstilu
- decimálna klasifikacija** -e -e ž (krat. DK) hierarhična klasifikacija z desetiško delitvijo razredov, podrazredov, npr. Deweyeva decimalna klasifikacija, Univerzalna decimalna klasifikacija
- decimálni katalóg** -ega -a m 1. sistematski katalog z decimalno ureditvijo 2. žarg., gl. UDK-katalog
- decimálni vrstilec** -ega -lca m notacija v decimalni klasifikaciji
- dedikacijski izvod** -ega -óda m izvod s posvetilom, navadno podarjen
- deféktni izvod** -ega -óda m izvod z napako, npr. slabo tiskan izvod; sin. makulatura, makulturni izvod; prim. nepopolni izvod, poškodovani izvod
- dejánska informacijska potreba** -e -e -e ž resnična informacijska potreba, ki je lahko tudi v neskladju z informacijskim vprašanjem; prim. potencialna informacijska potreba, izražena informacijska potreba
- dejánski uporabnik** -ega -a m uporabnik knjižnice, ki v določenem času vsaj enkrat uporabi knjižnične storitve; prim. potencialni uporabnik, nebralec (1)
- dejávník vplíva** -a -- m, gl. faktor vpliva in mera vpliva
- dekretáli** -ov m, mn. papeški odloki o verskih zadevah
- dél** -a m 1. vsaka izmed sestavin, poglavij, ki skupaj tvorijo celotno delo, publikacijo in ki ima lahko lasten naslov 2. vsaka fizična enota knjižničnega gradiva; sin. kos 3. gl. p. (2)

- dél zemljevída** -a -- m del (1) posameznega zemljevida, ki je nastal zaradi rezanja zemljevida na več kosov ali zaradi omejene velikosti papirja za tiskarski stroj
- délavska knjižnica** -e -e ž, zgod. knjižnica, namenjena splošni vzgoji, izobraževanju, kulturi in razvedrilu delavcev, včlanjenih v socialistično usmerjeno stanovsko organizacijo
- delimiter** neustr., gl. 1. omejevalec iskanja 2. ločilec
- deljêna odgovórnost** -e -i ž, v katalogizaciji odgovornost dveh ali več avtorjev, ki so opravili istovrstno delo; prim. mešana odgovornost, deljeno avtorstvo
- deljêni katalóg** -ega -a m katalog (1), ki je zaradi obsega, formata ali različnih pravil razdeljen v več zaporedij
- deljêno ávtorstvo** -ega -a s, v katalogizaciji soavtorstvo dveh ali več avtorjev, ki so opravili istovrstno delo; prim. deljena odgovornost, mešana avtorstvo
- délna dostópnost** -e -i ž omejitev uporabe gradiva glede na vrsto, njegovo občutljivost, poškodovanost, dragocenost, npr. samo za uporabo v čitalnici, samo za raziskovalce, samo z dovoljenjem avtorja; prim. časovno omejena dostopnost, omejena dostopnost
- délna inventúra** -e -e ž inventura določenega dela knjižničnega fonda; prim. kontinuirana inventura
- délni naslòv** -ega -ôva m vsak izmed naslovov bibliografsko nesamostojnih del, ki so navedeni na naslovni strani; prim. vmesni naslov
- délo** -a s 1. kar je uresničeno z ubesedovanjem, upodabljanjem ali uglasbitvijo; sin. literarna enota; prim. bibliografska enota (1) 2. takšna intelektualna ali umetniška stvaritev, predstavljena v rokopisu ali objavljena v publikaciji, posredovana z ustnim izročilom, govorom ali upodobljena 3. v FZBZ-ju abstraktna stvaritev ali umetniška stvaritev, ki obstaja samo kot skupna vsebina posameznih izraznih oblik 4. neustr., gl. knjiga (1)
- délo brez ávtorskih pravíc** -a -- -- s, v pravu delo, ki postane splošno dobro in ga je mogoče uporabljati, izvajati, izdati brez dovoljenja; ant. avtorsko delo (3); prim. delo v javni lasti
- délo v jávni lásti** -a -- -- s delo, za katero avtor ne uveljavlja avtorskih pravic; prim. delo brez avtorskih pravic
- délo z brálci** -a -- -- s dejavnosti knjižnice, ki so neposredno povezane z njenimi uporabniki, obiskovalci; sin. delo z uporabniki; prim. referenčno delo
- délo z uporábni**ki -a -- -- s dejavnosti knjižnice, ki so neposredno povezane z njenimi uporabniki, obiskovalci; sin. delo z bralci; prim. referenčno delo
- délovna kópija** -e -e ž kopija, navadno mikrofilma, mikrofiša, namenjena za uporabo, distribucijo; sin. referenčna kopija; prim. glavni negativ, arhivska kopija (2)

- délovna postája** -e -e ž, v računalništvu zmogljivejši osebni računalnik z ustrezno periferno opremo, navadno povezan v lokalno računalniško omrežje in/ali v internet, npr. uporabniška delovna postaja
- délovni zvězek** -ega -zka m knjiga z nalogami, vprašanji in prostorom za vpisovanje rešitev, odgovorov
- demográfski zemljevíd** -ega -a m zemljevid, ki kaže stanje, sestavo in gibanje prebivalstva
- demótična písáva** -e -e ž, gl. demotska pisava
- demótska kurzíva** -e -e ž, gl. demotska pisava
- demótska písáva** -e -e ž poenostavljena hieratska pisava v starem Egiptu; sin. demotska kurziva, demotična pisava
- depó** -ja m zaprto skladišče, navadno za manj uporabljano knjižnično gradivo
- depozít** neutr., gl. 1. obvezni izvod 2. zapuščina
- depozítarna knjižnica** neutr., gl. depozitna knjižnica
- depozítna knjižnica** -e -e ž 1. knjižnica, ki sprejema v hrambo knjižnično gradivo drugih knjižnic; sin. skladiščna knjižnica (2) 2. knjižnica, ki po predpisu, pogodbi, dogovoru sprejema določeno knjižnično gradivo, navadno brezplačno; prim. arhivska knjižnica (1)
- depozítni izvod** neutr., gl. obvezni izvod
- depozítno skladišče** -ega -a s skladišče, ki sprejema v hrambo izloženo knjižnično gradivo določenih knjižnic, npr. neke regije, države; sin. repozitorij (1)
- dermatóid** -a m, nekdam usnju podoben umetni material za zavijanje, zaščito knjig
- deskriptívna bibliografíja** -e -e ž, gl. opisna bibliografija
- deskriptívna bibliográfška obdeláva** -e -e ž, gl. opisna bibliografska obdelava
- deskriptívna katalogizácija** -e -e ž, gl. opisna katalogizacija
- deskriptívni abstrákt** -ega -a m, gl. deskriptivni izvleček
- deskriptívni izvleček** -ega -čka m izvleček, ki povzema vsebino dokumenta, a je ne vrednoti; sin. deskriptivni abstrakt; prim. kritični izvleček
- deskriptor** -ja m, pri vsebinski obdelavi standardizirana predmetna oznaka za določen pojem v tezavru; ant. nedeskriptor; prim. predmetni niz, ključna beseda (1), sprejeti izraz, nesprejeti izraz
- deskriptorski** -a -o prid. ki se nanaša na deskriptor, npr. deskriptorski jezik
- deskriptorski jězik** -ega -íka m dokumentacijski jezik, ki se uporablja za vsebinsko obdelavo dokumentov, publikacij
- deskriptorski systém** -ega -a m sistem označevanja, razvrščanja pojmov, dokumentov, publikacij po vsebini, zvrsti s pomočjo deskriptorjev; prim. klasifikacijski sistem, klasifikacija (3)
- deskriptorsko kazálo** -ega -a s kazalo (2) deskriptorjev, ki je pomožni del tezavra
- désna strán** -e -í ž, gl. recto in čelna stran

desna trunkacija neustr., gl. desni odrez in desno krajšanje

désni odrèz -ega -éza m, pri poizvedovanju najpogostejši odrez, pri katerem se z znakom za odrez okrajša konec besede, besedne zveze; sin. desno krajšanje; prim. levi odrez, sredinski odrez

désno krájšanje -ega --a s, pri poizvedovanju najpogostejši odrez, pri katerem se z znakom za odrez okrajša konec besede, besedne zveze; sin. desni odrez; prim. levi odrez, sredinski odrez

determinánta -e ž, gl. določilo

devedé -êja m, gl. DVD

Deweyeva decimálna klasifikácija -e -e -e [djúijeva] ž (krat. DDK in DDC) decimalna klasifikacija, poimenovana po M. Deweyu (1851-1931); prim. Univerzalna decimalna klasifikacija

deziderát -a m dokument, publikacija, ki ga knjižnica želi pridobiti

dezinfékcija -e ž, v restavraciji zaščita knjižničnega gradiva z uničevanjem mikroorganizmov, plesni

dezinsékcija -e ž, v restavraciji zaščita knjižničnega gradiva z uničevanjem mrčesa

dežèlna knjižnica -e -e ž osrednja knjižnica dežele, ki ima navadno funkcijo državne knjižnice za to upravno območje

Di neskl. [deí] m, krat. (dolžnostni izvod) pri inventarizaciji oznaka v inventarni knjigi za način pridobitve knjižničnega gradiva z dolžnostnim izvodom; prim. O

diáfílm -a m niz po vsebini povezanih diapozitivov na filmskem traku

diagnóstično sporočilo -ega -a s, v računalništvu sporočilo računalniškega programa o napakah, težavah v delovanju računalniškega sistema, pri delu s programom, v obdelavi podatkov

diagonálno bránje -ega -a s tehnika hitrega branja za iskanje podatkov ali spoznanj v dokumentih

diagr. okrajš. (diagram) v katalogizaciji oznaka v bibliografskem opisu, ki pove, da opisovana enota vsebuje diagrame

diakrítični znák -ega -a m znak, ki pri črkah zaznamuje poseben izgovor

díamírokártica -e ž prosojna mikrokartica v velikosti diapozitiva

diapozítív -a m pozitivna fotografska slika na filmu ali steklu, ki jo je mogoče projicirati

diatéka -e ž zbirka diapozitivov

digitalizácija -e ž, v računalništvu pretvorba analognih podatkov v digitalno obliko za računalniško obdelavo, prenos podatkov, npr. digitalizacija zvoka, slike, tiskanega besedila; prim. skeniranje

digitalizátor -ja m naprava za pretvarjanje analognih podatkov v digitalne, npr. skener

digitalízirani dokumènt -ega -ênta m elektronski dokument, ki je nastal z digitalizacijo konvencionalnega dokumenta, analognega zvočnega zapisa,

mikrooblike, npr. digitalizirani rokopis; prim. izvorno elektronski dokument, digitalni dokument

digitalizirati -am dov. in nedov., v računalništvu pretvoriti analogne podatke v digitalno obliko za računalniško obdelavo, prenos podatkov, npr. digitalizirati sliko, tiskano besedilo, srednjeveški rokopis, zvočni posnetek z gramofonske plošče; prim. skenirati

digitalna knjižnica -e -e ž **1.** knjižnične in informacijske storitve, ki omogočajo uporabo decentraliziranih elektronskih informacijskih virov s strojno, komunikacijsko in programsko opremo brez časovnih in prostorskih omejitev; sin. virtualna knjižnica (1), knjižnica brez zidov; prim. tradicionalna knjižnica, hibridna knjižnica **2.** knjižnica, ki daje uporabnikom na razpolago knjižnično gradivo v elektronski obliki; sin. elektronska knjižnica; prim. hibridna knjižnica, tradicionalna knjižnica, virtualna knjižnica (1)

Digitálna knjižnica Slovénijs -e -e -- ž (okrajš. dLib.si) spletni portal za dostop do digitaliziranih dokumentov večjega števila slovenskih knjižnic

digitalna ločnica -e -e ž razlika, ki nastaja v informiranosti in znanju tistih, ki imajo na razpolago sodobno informacijsko tehnologijo in tistih, ki tega nimajo

digitalna referénčna slúžba -e -e -e ž dejavnost referenčne službe z uporabo računalnika, navadno po internetu; sin. elektronska referenčna služba

digitalna storítev -e -tve ž knjižnična storitev, opravljena z računalnikom, npr. elektronska dostava dokumentov, elektronska referenčna služba; sin. elektronska storitev; prim. klasična knjižnična storitev

digitalna vèrzija -e -e ž elektronska oblika dokumenta, ki obstaja tudi v konvencionalni obliki; sin. elektronska verzija; prim. elektronska izdaja

digitalni arhív -ega -a m **1.** arhiv (1) digitalnih dokumentov; sin. elektronski arhiv (1) **2.** zbirka (1) vsebinsko, logično povezanih elektronskih dokumentov, npr. disertacij, starejših letnikov elektronskih časopisov; sin. elektronski arhiv (2)

digitalni ávdiotràk -ega -ú m (krat. DAT) v kaseto vložen avdiotrak z digitalnim zapisom, ki omogoča kvalitetnejšo reprodukcijo zvoka kot analogni zapis

digitalni dokumènt -ega -ênta m dokument, ki je dostopen na elektronskem mediju (1) in je nastal z digitalizacijo ali že izvorno z računalnikom; sin. elektronski dokument; prim. digitalizirani dokument, izvorno elektronski dokument

digitalni médij -ega -a m fizični medij za shranjevanje podatkov v digitalni obliki, npr. magnetni disk, laserski disk, bliskovni pomnilnik; prim. elektronski medij (1)

digitalni óptični dísk -ega -ega -a m (krat. DOD) disk za lasersko zapisovanje (2) in branje (4) digitalnih zvočnih zapisov (npr. CD), videozapisov (npr. videodisk) ter računalniških podatkov in programov (npr. CD-ROM)

- digitalni tisk** -ega -a m, v tiskarstvu tiskanje z računalnikom pripravljenega gradiva neposredno na tiskalniku brez tiskovne forme, npr. laserski, kapljični tisk; sin. računalniški tisk
- digitalni zapis** -ega -a m **1.** zapis (1) podatkov z diskretnimi signali, npr. zapis v računalniškem pomnilniku v binarni obliki; prim. analogni zapis **2.** zapis (1) besedila, podatkov v računalniško čitljivi obliki na elektronskem mediju (1); sin. elektronski zapis (2), računalniški zapis (2), strojni zapis
- dijaška knjižnica** -e -e ž del šolske knjižnice, ki je namenjen dijakom srednje šole; prim. profesorska knjižnica
- dijaški list** -ega -a m leposlovni časopis dijakov srednje šole
- dinamična baza** neutr., gl. dinamična podatkovna zbirka
- dinamična podatkovna zbirka** -e -e -e ž podatkovna zbirka, v kateri se podatki spreminjajo, popravljajo, dopolnjujejo in/ali vanjo dodajajo novi zapisi, npr. računalniški katalog, telefonski imenik; ant. statična podatkovna zbirka
- dinamični podatek** -ega -tka m podatek, ki se zaradi svoje narave in/ali vsebine pogosto spreminja, npr. borzni tečaji, vremenski podatki; sin. spremenljivi podatek; ant. statični podatek
- dinastično ime** -ega -na s ime pripadnikov iste vladarske rodbine, npr. Habsburžani
- diorama** -e ž tridimenzionalna upodobitev s predmeti, liki, postavljenimi pred dvodimenzionalnim ozadjem
- diploma** -e ž **1.** zgod. srednjeveška listina o podelitvi kake pravice, naslova, posesti **2.** dokument o zaključenem šolanju, navadno na višji ali visoki šoli **3.** neutr., gl. diplomsko delo **4.** dokument o priznanju za uspeh
- diplomatika** -e ž veda o srednjeveških listinah
- diplomirana bibliotekarka** -e -e ž naslov (3), ki si ga ženska pridobi ob zaključku univerzitetnega študija bibliotekarstva
- diplomirani bibliotekar** -ega -ja m naslov (3), ki si ga kdo pridobi ob zaključku univerzitetnega študija bibliotekarstva
- diplomska naloga** -e -e ž, gl. diplomsko delo
- diplomsko delo** -ega -a s delo, ki ga predloži kandidat ob zaključku študija na višji ali visoki šoli; sin. diplomska naloga
- díptih** -a m, zgod. dve z obročki ali usnjenimi trakovi povezani preklopni povošчени tablici; prim. triptih, poliptih
- diréktni dostòp** -ega -ópa m, gl. lokalni dostop (2) in neposredni dostop
- diréktor knjižnice** -ja -- m kdor ima vodilni in upravni položaj v knjižnici; sin. predstojnik knjižnice, ravnatelj knjižnice, ravnatelj biblioteke, predstojnik biblioteke, upravnik knjižnice, upravnik biblioteke; prim. vodja knjižnice
- diréktorica knjižnice** -e -- ž ženska, ki ima vodilni in upravni položaj v knjižnici; sin. predstojnica knjižnice, ravnateljica knjižnice, predstojnica biblioteke, ravnateljica biblioteke, upravnica knjižnice, upravnica biblioteke; prim. vodja knjižnice
- dirigènt** -ènta m kdor umetniško vodi orkester, pevski zbor; prim. zborovodja

- dirigéntka** -e ž ženska, ki umetniško vodi orkester, pevski zbor; prim. zborovodkinja
- diseminácija informácij** -e -- ž priprava in posredovanje informacij posameznikom in/ali ciljnim skupinam uporabnikov; sin. razširjanje informacij
- diseminacija selektivnih informacij** neutr., gl. selektivna diseminacija informacij
- disertácija** -e ž **1.** znanstveno delo, ki ga avtor predloži za pridobitev naslova doktor znanosti; sin. doktorska disertacija, doktorska teza **2.** gl. dokt. disert. in diss.
- disertánt** -a m oseba, ki brani disertacijo; sin. izpraševanec (1), respondent
- disertántka** -e ž ženska, ki brani disertacijo; sin. izpraševanka (1), respondentka
- disjúnkcija** -e ž, pri poizvedovanju logična operacija, pri kateri sta operanda v iskalnem izrazu povezana z logičnim ALI, rezultat poizvedovanja pa so zadetki, ki vsebujejo vsaj eno od iskalnih besed ali obe iskalni besedi; prim. konjunkcija, negacija
- dísk** -a m elektronski medij (1) v obliki krožne plošče, npr. trdi disk, gibki disk, optični disk
- diskéta** -e ž disk v obliki gibke plastične folije v ovitku, namenjen za magnetno zapisovanje (2) podatkov, standardne velikosti 8 palcev, 5,25 palca in 3,5 palca; sin. gibki disk, magnetna disketa, računalniška disketa; prim. trdi disk
- diskétna enóta** -e -e ž računalniška periferna enota za zapisovanje podatkov na disketo in branje podatkov z diskete; sin. disketni pogon, disketnik
- diskétni pogón** -ega -óna m, gl. disketna enota
- diskétnik** -a m, žarg., gl. disketna enota
- diskografija** -e ž strokovno urejen popis gramofonskih in/ali laserskih plošč
- diskotéka** -e ž sistematično urejena zbirka gramofonskih in/ali kompaktnih plošč; prim. fonoteka
- diskôvna enóta** -e -e ž računalniška periferna enota, ki obsega trdi disk in naprave za zapisovanje ter branje podatkov s tega diska; sin. diskovni pogon
- diskôvni pogón** -ega -a m, gl. diskovna enota
- dislocírana enóta** -e -e ž enota knjižnice, ki posluje na drugi lokaciji
- dislocírani oddélek** -ega -lka m oddelk knjižnice, ki posluje na drugi lokaciji
- dislokacijski ključ** -ega -a m, v klasičnem katalogu na vsakem glavnem vpisu matičnega kataloga zabeležena navedba vseh značnic, gesel, decimalnih vrstilcev, inventarnih števil, pod katerimi je publikacija uvrščena v knjižnične kataloge, evidence; sin. razporejevalni ključ, razvidnica vpisov; prim. sledišče (2), razporejevalni element, razvid pomožnih vpisov
- diss.** okrajš. (lat dissertatio; doktorska disertacija) v katalogizaciji oznaka v bibliografskem opisu, ki pove, da je opisovana enota doktorska disertacija; sin. dokt. disert.

- distribúcija** -e ž razdeljevanje, razpošiljanje ali drugačno razširjanje naklade; sin. razpečevanje
- distribuirana podatkovna zbirka** -e -e -e ž podatkovna zbirka, sestavljena iz več na različnih računalnikih shranjenih datotek, po katerih je mogoče sočasno poizvedovanje; ant. centralizirana podatkovna zbirka
- distribuirani informacijski systém** -ega -ega -a m, gl. porazdeljeni informacijski sistem
- distribuirati** -am dov. in nedov. razdeljevati, razpošiljati ali drugače razširjati naklado; sin. razpečevati
- distributêr** -ja m kdor razdeljuje, razpošilja ali drugače razširja naklado; sin. razpečevalec
- distributêrka** -e ž ženska, ki razdeljuje, razpošilja ali drugače razširja naklado; sin. razpečevalka
- distriktna bibliotéka** -e -e ž, gl. okrajna knjižnica
- DK** DK-ja [deká] m, krat., gl. decimalna klasifikacija
- dLib.si** neskl. [dəlīb sí] m, okrajš. (ang. Digital Library of Slovenia) gl. Digitalna knjižnica Slovenije
- dnévni tisk** -ega -a m časniki, ki izhajajo navadno vsak dan; sin. dnevnoinformativni tisk
- dnévnik** -a m **1.** časnik, ki izhaja vsak dan **2.** osebni, uradni zapiski o doživljajih, dogodkih
- dnevno časopisje** neustr., gl. dnevni tisk
- dnévnoinformativni tisk** -ega -a m, gl. dnevni tisk
- DOD** DOD-ja [deodé -êja] m, krat. (ang. Digital Optical Disk) gl. digitalni optični disk
- dod.** okrajš. (dodatek) v katalogizaciji oznaka v bibliografskem opisu, ki pove, da opisovana enota vsebuje dodatek (1)
- dodatek** -tka m **1.** publikacija, dodana glavni publikaciji ob izidu ali kasneje; prim. priloga (1) **2.** del publikacije, ki to publikacijo vsebinsko dopolnjuje, npr. dodatno besedilo **3.** gl. dod.
- dodatek k naslóvu** -tka -- -- m, v katalogizaciji beseda, besedna zveza, skupina znakov, ki opredeljuje ali dopolnjuje naslov, pojasnjuje značaj, vsebino, nastanek publikacije in se pojavlja v zvezi s stvarnim ali katerim koli drugim naslovom; sin. dodatek k stvarnemu naslovu; prim. podnaslov, nadnaslov, dostavek k stvarnemu naslovu
- dodatek k stvárnemu naslóvu** -tka -- -- -- m, zastar., gl. dodatek k naslovu
- dodatek k značnici** -tka -- -- m, v katalogizaciji **1.** oznaka, ki sledi značnici in omogoča razlikovanje soimenjakov, npr. letnica rojstva, smrti, področje delovanja; sin. dopolnilo k značnici (1), identifikacijska oznaka (2); prim. kvalifikator **2.** oznaka naslova (3), geografska oznaka pri značnici za vladarja, cerkvenega dostojanstvenika; sin. dopolnilo k značnici (2); prim. kvalifikator
- dodatek pri značnici** neustr., gl. dodatek k značnici

- dodátna naslòvna strán** -e -e -í ž, v katalogizaciji stran, ki je pred naslovno stranjo ali ji sledi, in je izbrana kot osnova za opis enote
- dodátna navédba izdáj**e -e -e -- ž **1.** navedba izdaje, ki se nanaša na izdajo znotraj določene izdaje, npr. *ponatis tretje izdaje* **2.** dopolnilo k osnovni navedbi izdaje, npr. *tretja izdaja s popravki*
- dodátni ín**deks -ega -a m abecedno ali numerično urejen seznam besed, besednih zvez, numeričnih podatkov kot rezultat indeksiranja (2) posameznih iskalnih polj podatkovne zbirke; sin. dodatno kazalo, dodatni slovar; prim. osnovni indeks, pomožno kazalo
- dodátni katalóg** -ega -a m katalog (1), ki je dopolnilo k abecednemu imenskemu, stvarnemu in sistematskemu katalogu, npr. naslovni katalog, tematski katalog
- dodátni naslòv** -ega -óva m naslov, ki ga pri katalogiziranju določi katalogizator kot dodatni iskalni element
- dodátni natís** -ega -a m, gl. dotis
- dodátni slovár** -ega -ja m, gl. dodatni indeks
- dodátni vpís** -ega -a m, v klasičnem katalogu kataložni vpis, ki pod drugo značnico v celoti ali delno ponovi podatke glavnega vpisa; sin. kazalka (2); prim. glavni vpis, analitični vpis
- dodátno besedílo** -ega -a s besedilo, ki dopolnjuje glavno besedilo, npr. predgovor, spremna beseda, uvod
- dodátno gradívo** -ega -a s, zastar., gl. spremno gradivo
- dodátno kazálo** -ega -a s, gl. dodatni indeks
- dogovorjèni naslòv** -ega -óva m naslov, pod katerim je delo, ki izhaja pod različnimi naslovi, bolj znano; sin. konvencionalni naslov
- DOI** DOI-a [dój] m, krat. (ang. Digital Object Identifier) gl. identifikator digitalnega objekta in označevalnik digitalnega objekta
- dokònčni vpís** -ega -a m z vsemi podatki dopolnjen bibliografski opis publikacije v več zvezkih, kosih, po izidu zadnjega zvezka
- doksográf** -a m, zgod. antični pisec, ki je sistematično uredil in ohranil misli, spise znamenitih predhodnikov
- dokt. disert.** okrajš. (doktorska disertacija) v katalogizaciji oznaka v bibliografskem opisu, ki pove, da je opisovana enota doktorska disertacija; sin. diss.
- dóktorska disertácija** -e -e ž **1.** znanstveno delo, ki ga avtor predloži za pridobitev naslova doktor znanosti; sin. disertacija, doktorska teza **2.** gl. dokt. disert. in diss.
- dóktorska téza** -e -e ž, gl. disertacija in doktorska disertacija
- dokumènt** -ènta m **1.** prenosu informacije namenjena materializirana oblika duhovne stvaritve, npr. članek, zapis (1), slika, publikacija **2.** kar je predmet dokumentalistične obdelave; sin. dokumentacijska enota (1) **3.** listina z uradno veljavo; sin. uradni spis (2)

- dokumentácija** -e ž **1.** urejena zbirka dokumentov in/ali podatkov o dokumentih **2.** podatki, literatura o določeni problematiki, npr. investicijska dokumentacija **3.** zastar., gl. dokumentalistika
- dokumentacijska dejavnost** -e -i ž dejavnost, ki se ukvarja z zbiranjem dokumentov, njihovim dokumentiranjem (1), oblikovanjem informacijskih zbirk; prim. informacijska dejavnost
- dokumentacijska enôta** -e -e ž **1.** kar je predmet dokumentalistične obdelave; sin. dokument (2) **2.** posamezni vpis dokumenta v dokumentacijo
- dokumentacijska kártica** -e -e ž listek, kartica z bibliografskimi podatki dokumenta, publikacije in vsebinskimi oznakami, oblikovanimi po načelih dokumentalistične obdelave; prim. kataložni listek
- dokumentacijska kartotéka** -e -e ž kartoteka, v kateri so urejene dokumentacijske kartice
- dokumentacijska obdelava** neustr., gl. dokumentalistična obdelava
- dokumentacijska poizvédba** -e -e ž poizvedba v dokumentacijskem sistemu
- dokumentacijska služba** -e - ž, gl. dokumentacijski center
- dokumentacijska vrédnost** -e -i ž primernost dokumenta, publikacije za dokumentalistično obdelavo v določenem dokumentacijskem sistemu
- dokumentacijski biltén** -ega -a m bilten s popisom dokumentacijskih enot
- dokumentacijski cénter** -ega -tra m ustanova, enota ustanove, ki opravlja dokumentacijsko dejavnost; sin. dokumentacijska služba
- dokumentacijski jézik** -ega -íka m standardizirani jezik za indeksiranje (1) in iskanje podatkov v določenem dokumentacijskem sistemu
- dokumentacijski opis** -ega -a m bibliografski opis dokumenta, publikacije, izdelan po pravilih določenega dokumentacijskega sistema
- dokumentacijski systém** -ega -a m sistem, ki zagotavlja optimalno zajemanje, obdelavo, shranjevanje in iskanje dokumentov, informacij v okviru določenega strokovnega, znanstvenega področja; sin. informacijsko-dokumentacijski sistem
- dokumentacijsko gradivo** -ega -a s gradivo, ki je predmet dokumentalistične obdelave
- dokumentacijsko-informacijska dejavnost** -e -i ž, gl. informacijsko-dokumentacijska dejavnost
- dokumentálist** -a m strokovnjak za dokumentalistiko, zlasti za analitično obdelavo (1) dokumentov
- dokumentálistična obdeláva** -e -e ž opisna bibliografska obdelava in analitična obdelava (1) dokumenta, publikacije po pravilih dokumentalistike; prim. dokumentiranje (1), bibliografska obdelava
- dokumentálistika** -e ž dejavnost, ki se ukvarja s teorijo in prakso izbiranja dokumentov in njihovo analitično obdelavo (1), oblikovanjem informacijskih zbirk in diseminacijo informacij; sin. dokumentacija (3); prim. dokumentologija

- dokumentalistka** -e ž strokovnjakinja za dokumentalistiko, zlasti za analitično obdelavo (1) dokumentov
- dokumentárna bibliografija** -e -e ž, zastar. bibliografija (2), ki popisuje dokumente, publikacije, ki pričajo o kulturnem delu kakega naroda, pokrajine, mesta
- dokumentárno gradívo** -ega -a s 1. gradivo, s katerim se kaj dokumentira 2. tako gradivo, nastalo navadno pri uradnem dopisovanju, poslovanju
- dokumentíranje** -a s 1. v dokumentalistiki oblikovanje dokumentacijskih enot z izdelavo bibliografskih vpisov, zlasti z opredelitvijo vsebine dokumentov, publikacij z metodami analitične obdelave (1); prim. dokumentalistična obdelava 2. izpričanje, podprtje česa z dokumenti, npr. dokumentiranje gradiva
- dokumentírati** -am dov. in nedov. 1. v dokumentalistiki oblikovati dokumentacijske enote z izdelavo bibliografskih vpisov, zlasti z opredelitvijo vsebine dokumentov, publikacij z metodami analitične obdelave (1) 2. izpričati, podpreti kaj z dokumenti, npr. dokumentirati gradivo
- dokumentologíja** -e ž, nekdam veda, ki proučuje vsebino in zgradbo dokumentov; prim. dokumentalistika
- dólar** -ja m (znak \$) 1. pri poizvedovanju eden pogostejše uporabljanih znakov za krajšanje; prim. grabljice (2) 2. v MARC-formatih znak za razmejevalec podpolja, npr. \$a
- dolgovézni naslòv** -ega -ôva m dolg stvarni naslov dokumenta, publikacije, ki se v bibliografskem opisu lahko okrajša; prim. baročni naslov, skrajšani naslov (1)
- dolívanje papírne máse** -a -- -- s, v restavratorstvu restavriranje močno poškodovanih listov papirja z dodajanjem celulozne mase
- določanje gêsel** -a -- s, pri vsebinski obdelavi označevanje vsebine dokumenta (1) z izbiranjem in dodeljevanjem gesel (1, 2); sin. gesljenje; prim. določanje vrstilcev
- določanje ponderjev** neustr., gl. uteževanje
- določanje vrstilcev** -a -- s, pri vsebinski obdelavi klasificiranje publikacij, dokumentov z izbiranjem in dodeljevanjem ustreznih vrstilcev; prim. razbiranje vrstilcev, določanje gesel
- določílo** -a s, pri vsebinski obdelavi beseda, besedna zveza, ki dodatno opredeli ali omeji predmetno značnico in skupaj z njo tvori predmetni niz, npr. tematsko določilo; sin. determinanta
- določni naslov** neustr., gl. izraziti naslov
- dolžína polic** -e -- ž v tekočih metrih izražen seštevek dolžine vseh poličnic v knjižničnem skladišču, prostem pristopu za prikaz kapacitete skladišča, območja v prostem pristopu
- dolžnóstni izvòd** -ega -óda m 1. izvod, ki ga mora po zakonu zavezanec, navadno izdelovalec ali založnik, oddati določeni ustanovi, organu; sin.

- obvezni izvod, obvezni primerek; prim. arhivski izvod, obvezno pošiljanje tiskov **2.** gl. Di
- dolžnostni primerek** neutr., gl. dolžnostni izvod
- domáča knjíga** -e -e ž knjiga, ki je izšla v državi, v kateri je knjižnica, ki jo kupi, obdela; ant. tuja knjiga
- domáča literatúra** -e -e ž publikacije, ki so izšle v državi, v kateri je knjižnica, ki jih kupuje, obdeluje; ant. tuja literatura
- domáča strán** -e -í ž spletna stran z vsebino o določeni osebi, instituciji; sin. predstavitevna stran
- domáči uporabnik** -ega -a m uporabnik, ki pripada matični inštituciji knjižnice, navadno specialne, visokošolske; ant. zunanji uporabnik
- domnévna ávtorica** -e -e ž avtorica dela, ki ni dognana, a se ji delo prisoja; prim. prava avtorica, neugotovljena avtorica, neznana avtorica, anonimna avtorica
- domnévni ávtor** -ega -ja m avtor dela, ki ni dognan, a se mu delo prisoja; prim. neugotovljeni avtor, neznani avtor, pravi avtor, anonimni avtor
- domovinoznánstvo** neutr., gl. domoznanstvo
- domoznánec** -nca m kdor se ukvarja z domoznanstvom
- domoznánka** -e ž ženska, ki se ukvarja z domoznanstvom
- domoznánska bibliografíja** -e -e ž bibliografija (2), ki popisuje dokumente, publikacije: **a)** o domačem kraju, območju **b)** osebnostih iz tega kraja, območja **c)** avtorjih, ki so rojeni v tem kraju, na tem območju; prim. krajevna bibliografija, pokrajinska bibliografija
- domoznánska dejávnost** -e -i ž sistematično zbiranje domoznanskega gradiva, njegovo obdelovanje, hranjenje in nudenje v uporabo
- domoznánska dokumentácíja** -e -e ž dokumentacija (1), ki se nanaša na domoznanstvo
- domoznánska knjižnica** -e -e ž knjižnica, ki zbira predvsem domoznansko gradivo
- domoznánska zbirka** -e -e ž **1.** knjižnična zbirka z domoznanskim gradivom **2.** neutr., gl. domoznanski oddelek
- domoznánski oddélek** -ega -lka m oddelek knjižnice, ki opravlja domoznansko dejavnost
- domoznánsko gradívo** -ega -a s knjižnično gradivo, ki je nastalo v domačem kraju, pokrajini oziroma se nanju nanaša, ali so ga objavili domači avtorji in ki je predmet domoznanske dejavnosti; sin. patriotika; prim. lokalno gradivo
- domoznánstvo** -a s raziskovanje, proučevanje domačega kraja, pokrajine z različnih vidikov
- dómska knjižnica** -e -e ž knjižnica za gojence in vzgojitelje v dijaškem, študentskem domu
- donácíja** -e ž, gl. dar (1)

- donátor** -ja m oseba ali korporacija, ki je podarila gradivo sedanjemu lastniku; sin. darovalec; prim. sponzor, pokrovitelj, mecen
- donátorka** -e ž ženska ali korporacija, ki je podarila gradivo sedanjemu lastniku; sin. darovalka; prim. sponzorka, pokroviteljica, mecenka
- dopolnilni list** -ega -a [ɯn] m dopolnilo (3), ki izide na posameznem listu, listih za dopolnjevanje nevezane publikacije, npr. priročnika; sin. list z dopolnili
- dopolnilo** -a [ɯn] s **1.** v katalogizaciji pojasnilo v bibliografskem opisu, ki ga katalogizator doda navedbam, povzetim z opisovane publikacije, npr. pri navedbi odgovornosti; prim. vrinek **2.** v katalogizaciji publikacija, ki dopolnjuje določeno izdajo kakega dela, a se katalogizira kot enota osnovnega dela, ker nima lastnega izrazitega naslova; sin. priloga (1), sekundarna enota; prim. dodatek (1), suplement **3.** novi in/ali spremenjeni podatki, ki se dodajajo obstoječim ali zamenjajo obstoječe; sin. posodobitev (3)
- dopolnilo k značnici** -a -- -- [ɯn] s, gl. dodatek k značnici (1, 2) in identifikacijska oznaka (2)
- dopolnjena izdaja** -e -e [ɯn] ž nova izdaja z dodano ali izpopolnjeno vsebino; sin. izpopolnjena izdaja; prim. razširjena izdaja
- dopolnjevanje fónda** -a -- [ɯn] s, gl. dopolnjevanje knjižničnega fonda in dopolnjevanje knjižnične zbirke
- dopolnjevanje gradíva** -a -- [ɯn] s, gl. dopolnjevanje knjižničnega gradiva
- dopolnjevanje katalóga** -a -- [ɯn] s vnašanje kataložnih enot na novo pridobljenih dokumentov, publikacij v katalog
- dopolnjevanje knjižnične zalóge** -a -- -- [ɯn] s, gl. dopolnjevanje knjižničnega fonda in dopolnjevanje knjižnične zbirke
- dopolnjevanje knjižnične zbirke** -a -- -- [ɯn] s izpopolnjevanje knjižnične zbirke z nakupi, zamenjavami, darovi, obveznimi izvodi; sin. dopolnjevanje fonda, dopolnjevanje knjižničnega fonda, dopolnjevanje zaloge, dopolnjevanje knjižnične zaloge, dopolnjevanje zbirke
- dopolnjevanje knjižničnega fónda** -a -- -- [ɯn] s izpopolnjevanje knjižničnega fonda z nakupi, zamenjavami, darovi, obveznimi izvodi; sin. dopolnjevanje fonda, dopolnjevanje zaloge, dopolnjevanje knjižnične zaloge, dopolnjevanje zbirke, dopolnjevanje knjižnične zbirke
- dopolnjevanje knjižničnega gradíva** -a -- -- [ɯn] s izpopolnjevanje knjižnične zbirke z nakupi, zamenjavami, darovi, obveznimi izvodi; sin. dopolnjevanje gradiva; prim. dotok gradiva
- dopolnjevanje zalóge** -a -- [ɯn] s, gl. dopolnjevanje knjižničnega fonda in dopolnjevanje knjižnične zbirke
- dopolnjevanje zbirke** -a -- [ɯn] s, gl. dopolnjevanje knjižničnega fonda in dopolnjevanje knjižnične zbirke
- dosjé** -ja m mapa spisov o določeni zadevi, osebi
- dostava dokumentov** neutr., gl. posredovanje dokumentov

- dostáva knjižničnega gradiva** -e -- -- ž **1.** prinos gradiva od dobavitelja v knjižnico **2.** prinos izposojenega gradiva uporabniku na dom in vračilo tega gradiva nazaj
- dostávek k stvárnemu naslôvu** -vka -- -- m dopolnilo nejasnega stvarnega naslova, ki opredeli vrsto in/ali vsebino dela, npr. katalog, referat, skripta; prim. podnaslov, dodatek k naslovu, nadnaslov
- dostôp** -ôpa m, v računalništvu doseganje virov, podatkov, programov na elektronskih medijih
- dostôp na daljávo** -ôpa -- -- m, v računalništvu dostop do elektronskega vira, ki je zunaj neposrednega fizičnega dosega uporabnika, npr. po računalniškem omrežju; sin. oddaljeni dostop; prim. lokalni dostop (1), mrežni dostop
- dostôp z zamikom** -ôpa -- -- m dostop do internetnega vira, navadno elektronskega časopisa, pri katerem je s pogodbo med založnikom in ponudnikom informacijskega vira določeno, da sme biti dovoljen dostop do najnovejše številke šele določen čas po izidu vzporedne tiskane izdaje; prim. embargo
- dostôpni element** -ega -ênta m, gl. iskalni element
- dostôpnost** -i ž možnost uporabe dokumenta, knjižničnega gradiva, npr. delna dostopnost, omejena dostopnost
- dotís** -a m natis po stavku prvega natisa brez vsakršnih sprememb; sin. dodatni natis; prim. ponatis, nespremenjeni natis
- dotôk gradiva** -ôka -- m prihajanje gradiva v knjižnico ne glede na način pridobivanja; prim. dopolnjevanje knjižničnega gradiva
- dovezáva** -e ž kasnejša vezava tiskovnih pol, če ob izidu ni bila zvezana celotna naklada publikacije
- dovoljênje za natís** -a -- -- s, gl. imprimatur (1)
- dragocéna knjíga** -e -e ž **1.** knjiga z razkošno vezavo **2.** knjiga, ki je ohranjena v manjšem številu izvodov; sin. redka knjiga; prim. rariteta
- dragocéna vezáva** -e -e ž, gl. razkošna vezava in luksuzna vezava
- dragocéno gradívo** -ega -a s **1.** v malo izvodih ohranjeno, izdano knjižnično gradivo; prim. cimelija **2.** knjižnično gradivo s posebnimi, neobičajnimi značilnostmi
- dramatizácija** -e ž predelava proznega ali pesniškega dela v dramsko delo
- dramatizátor** -ja m predelovalec proznega ali pesniškega dela v dramsko delo
- dramatizátorka** -e ž predelovalka proznega ali pesniškega dela v dramsko delo
- drôbni tisk** -ega -a m **1.** publikacija, ki obsega največ štiri strani, npr. lepak ali plakat, prospekt, letak, trosilni listek, nalepka, vabilo, vizitka **2.** publikacija brez strnjenega besedila, npr. obrazec, žepni, stenski, namizni koledar, izkaznica; prim. efemerno gradivo
- drúga stôpnja bibliográfskega opísa** -e -e -- -- ž, v katalogizaciji drugi del stopenjskega opisa publikacije v več zvezkih/kosih, serijske publikacije, ki

- obsega le podatke, značilne samo za posamezne letnike, zvezke, kose; prim. prva stopnja bibliografskega opisa
- drugôtna ávtorica** -e -e ž avtorica, ki je sodelovala pri nastanku dela, dokumenta, publikacije, a ni primarna avtorica, npr. ilustratorica, prevajalka, urednica; sin. sekundarna avtorica; prim. primarna avtorica
- drugôtni ávtor** -ega -ja m avtor, ki je sodeloval pri nastanku dela, dokumenta, publikacije, a ni primarni avtor, npr. ilustrator, prevajalec, urednik; sin. sekundarni avtor; prim. primarni avtor
- drugotni medij** neustr., gl. nadomestni medij in nadomestni nosilec
- drugôtni nosilec** -ega -lca [ȣc] m, gl. nadomestni medij in nadomestni nosilec
- drugôtni vír** -ega -a m **1.** vir informacije, ki je sekundarni dokument (2), sekundarna publikacija; sin. sekundarni vir, sekundarni informacijski vir (1) **2.** v katalogizaciji vir bibliografskih podatkov, ki ni prednostni vir
- društvena čítálnica** -e -e ž čitalnica v prostorih društva, namenjena predvsem njegovim članom
- društvena knjižnica** -e -e ž **1.** splošna knjižnica (2), ki deluje v okviru kulturno-prosvetnega društva; prim. bralno društvo (1) **2.** specialna knjižnica, ki deluje v okviru strokovnega društva; prim. klubska knjižnica
- društveni spís** -ega -a m publikacija, ki jo izda društvo in v njej poroča o svojih članih in svojem delovanju; prim. korporativni spis
- društvo bibliotekárjev** -a -- s, gl. bibliotekarsko društvo
- Društvo bibliotekárjev Jugoslávije** -tva -- -- s (krat. DBJ, srb. Društvo bibliotekara Jugoslavije) zgod., do 1941 bibliotekarsko društvo s sekcijami v Beogradu, Zagrebu in Ljubljani, ustanovljeno leta 1931; prim. Zveza bibliotekarskih društev Jugoslavije
- Društvo bibliotekárjev Slovénije** -a -- -- s (krat. DBS) do 1983 bibliotekarsko društvo v Sloveniji; prim. Zveza bibliotekarskih društev Slovenije
- Družbeni systém informíranja** -ega -a -- m (krat. DSI) zgod. državni sistem za evidentiranje, zbiranje, obdelavo in diseminacijo podatkov, pomembnih za družbeni razvoj
- družboslôvna knjižnica** -e -e ž visokošolska ali specialna knjižnica za področje družboslovja
- družínska knjižnica** -e -e ž zasebna knjižnica, ki je last določene družine
- družínsko imé** -ega -na s ime, ki ga ima kdo navadno po starših; sin. priimek, rodbinsko ime
- družno délo** -ega -a s skupno delo, pri katerem deleži posameznih avtorjev niso razvidni
- držávna bibliografíja** -e -e ž bibliografija (2), ki popisuje publikacije nacionalne ali večnacionalne države, npr. Bibliografija Jugoslavije; prim. nacionalna bibliografija, narodna bibliografija
- držávna bibliotéčna instrúkcija** -e -e -e ž, gl. Bibliotečna instrukcija
- držávna knjižnica** -e -e ž osrednja knjižnica države, navadno s funkcijo nacionalne knjižnice

- Državna knjižnica v Berlinu** -e -e -- -- ž (nem. Staatsbibliothek zu Berlin, krat. SBB) največja nemška univerzitetna in znanstvena knjižnica, ki je nastala iz leta 1661 ustanovljene Kraljeve knjižnice
- državni arhiv** -ega -a m arhiv, ki hrani arhivsko gradivo državnih institucij
- DSI** DSI-ja [deesi] m, krat., nekdam Družbeni sistem informiranja
- DualDisc** -a [djúəl dísk] m, ang., gl. obojestranski disk
- dubléta** -e ž, gl. dvojnica
- Dublin Core** -- -a [dáblin kór] m, ang. eden od standardnih naborov metapodatkov, namenjen predvsem opisovanju elektronskih publikacij
- dúktus** -a m poteze, značilne za določen rokopolis (4)
- duodéc** -a m (simbol 12°) v knjigoveštvu knjižni format (2) velikosti dvanajstine tiskovne pole; sin. dvanajsterka
- duplikát** -a m **1.** drugi izvod originalne listine; sin. dvojniki; prim. triplikati (1) **2.** gl. dvojnica **3.** žarg., gl. duplikatni zapis in podvojeni zapis
- duplikatni zapis** -ega -a m ponovni kataložni zapis za isto kataložno enoto; sin. duplikat (3), podvojeni zapis
- dvá médija** -eh -ev m, dvoj., v katalogizaciji splošna oznaka gradiva za publikacijo na dveh različnih medijih, ki se dopolnjujeta, npr. tiskani učbenik in zvočna kaset
- dvaintridesetérka** -e ž, v knjigoveštvu knjižni format (2) velikosti dvaintridesetine tiskovne pole
- dvanajstérka** -e ž (simbol 12°) v knjigoveštvu knjižni format (2) velikosti dvanajstine tiskovne pole; sin. duodec
- DVD** DVD-ja [devedé -êja] m, krat. (ang. Digital Video Disc in Digital Versatile Disc) optični disk z večjo zmogljivostjo kot kompaktni disk, prvotno namenjen zlasti za shranjevanje videoposnetkov; sin. devede
- DVD-brálnik** -a [devedé] m, gl. DVD-enota
- DVD-čítálnik** -a [devedé] m, gl. DVD-enota
- DVD-enôta** -e [devedé] ž, v računalništvu naprava za branje (4) DVD-jev; sin. DVD-čitalnik, DVD-pogon, DVD-bralnik, DVD-predvajalnik
- DVD-pogón** -a [devedé] m, gl. DVD-enota
- DVD-predvájálnik** -a [devedé] m, gl. DVD-enota
- DVD-R** DVD-R-a [devedeèr -êra] m, krat. (ang. Digital Video Disc Recordable in Digital Versatile Disc Recordable) gl. zapisljivi DVD (1)
- DVD-RW** DVD-RW-ja [devedeervé -êja] m, krat. (ang. Digital Video Disc Rewritable in Digital Versatile Disc Rewritable) gl. zapisljivi DVD (2)
- DVD-zapísóválnik** -a [devedé] m, v računalništvu naprava za zapisovanje podatkov na zapisljivi DVD
- dvéri** -i ž, mn., gl. portal
- dvóbesédni psevdónim** -ega -a m, v katalogizaciji psevdonim, sestavljen iz dveh besed, od katerih ena opravlja funkcijo priimka, npr. Pavle Zidar, Prežihov Voranc; prim. večbesedni psevdonim

- dvoj. pag.** okrajš. (dvojna paginacija) v katalogizaciji oznaka v bibliografskem opisu, ki pove, da je v opisovani enoti uporabljena dvojna paginacija
- dvójezični** -a -o prid. ki vsebuje besedilo v dveh jezikih, npr. dvojezična publikacija, dvojezični slovar; prim. enojezični, večjezični
- dvójezični slovár** -ega -ja m slovar (1), v katerem so gesla (3) v enem jeziku, razlage in/ali ustrezniki pa v drugem jeziku; prim. enojezični slovar, večjezični slovar
- dvójna paginácija** -e -e ž **1.** številčenje strani, ki teče od sprednjega in zadnjega konca proti sredini knjige; prim. ločena paginacija, vzporedna paginacija **2.** številčenje strani pri separatu, ki ima poleg številčenja strani iz celotne publikacije tudi lastno **3.** gl. dvoj. pag
- dvójni lévi koníčasti oklepáj** -ega -ega -ega -a m (znak <<) pri normativni kontroli znak, ki pove, da je bila za sorodno značnico, ki sledi temu znaku, izdelana vodilka na enotno značnico, npr. Slovenska akademija znanosti in umetnosti << Akademija znanosti in umetnosti; prim. glej tudi
- dvójni príimek** -ega -mka m, v katalogizaciji priimek, sestavljen iz dveh piimkov, ki sta različnega izvora, npr. dekliški priimek in priimek po možu, priimek po očetu in po materi, možev in ženin priimek, posvojitveni in materin priimek, priimek in psevdonim; prim. sestavljeni priimek
- dvójnica** -e ž drugi in vsak naslednji izvod iste publikacije v knjižnici; sin. dubleta, duplikat (2); prim. triplikat
- dvójník** -a m drugi izvod originalne listine; sin. duplikat (1); prim. triplikat (1)
- dvójno dvópičje** -ega -a s (znak : :) v UDK znak za stalno zaporedje dveh navedenih vrstilcev
- dvólétník** -a m serijska publikacija, ki izhaja vsaki dve leti
- dvómésečnik** -a m serijska publikacija, ki izhaja vsaka dva meseca
- dvópičje** -a s (znak :) **1.** v katalogizaciji ločilo, ki kot del interpunkcijskega znaka v posameznih območjih bibliografskega opisa uvaja določene elemente, npr. dodatek k naslovu, založnika, navedbo ilustracij **2.** v UDK simbol za odnos med dvema navedenima vrstilcema; sin. proti
- dvópična klasifikácija** -e -e ž, gl. Ranganathanova klasifikacija
- dvoránska knjižnica** -e -e ž knjižnica, katere dejavnost poteka v enem samem, dvoransko oblikovanem prostoru, npr. samostanska, baročna knjižnica
- dvórna knjižnica** -e -e ž zasebna knjižnica, ki ima prostore na dvoru knežje ali kraljevske rodbine
- dvóslójni DVD** -ega DVD-ja [devedé -êja] m DVD, na katerem je zaradi povečanja kapacitete optični zapis v dveh plasteh
- dvósmérni zápis** -ega -a m zapis (1) v dveh pisavah, od katerih je ena pisana od leve proti desni, druga pa od desne proti levi
- dvóstópenjski opis** -ega -a m, v katalogizaciji stopenjski opis, ki sestoji iz dveh stopenj
- dvóstránska políca** -e -e ž prosto stoječa knjižna polica s poličnicami na obeh straneh; prim. enostranska polica

dvóstránska prilóga -e -e ž priloga (2), potiskana po obeh straneh lista
dvóstránski tisk -ega -a m, v tiskarstvu tisk po obeh straneh lista; sin. obojestranski tisk; ant. enostranski tisk
džúbóks sistém -- -a m, žarg. del računalniške opreme za samodejno vlaganje, menjavo laserskih diskov

E

e- okrajš., gl. elektronski (1)
é-časopis -a m, okrajš., gl. elektronski časopis
é-knjíga -e ž, okrajš., gl. elektronska knjiga
é-knjíge po naročilu -ig -- -- ž, mn., gl. elektronske knjige po naročilu
e-mail -a [íméjl] m, okrajš., gl. elektronska pošta
é-papír -ja m, okrajš., gl. elektronski papir
é-póšta -e ž, okrajš., gl. elektronska pošta
é-publikácija -a m, okrajš., gl. elektronska publikacija
é-revíja -e ž, okrajš., gl. elektronski časopis
e-zín -a m, okrajš., gl. elektronski magazin
EAN EAN-a [eán] m, krat. (ang. European Article Numbering) gl. Evropsko številčenje proizvodov
EDC EDC-ja [edecé -êja] m, krat. (ang. European Documentation Centre) gl. Evropski dokumentacijski center
EDI neskl. [édi] m, krat. (ang. Electronic Data Interchange) gl. elektronska izmenjava podatkov
edicija -e ž, gl. izdaja
edikt -a m uradni razglas, odlok
editio castráta neskl. [edício kastráta] lat., zgod. iz moralnih razlogov vsebinsko prečiščena izdaja; sin. editio expurgata
editio definitíva neskl. [edício] lat., zgod. zadnja, dokončna izdaja, pri kateri je sodeloval avtor
editio expurgáta neskl. [edício ekspurgáta] lat., zgod. iz moralnih razlogov vsebinsko prečiščena izdaja; sin. editio castrata
editio óptima neskl. [edício] lat., zgod. najboljša izdaja glede na kakovost izdelave
editio prínceps neskl. [edício] lat., zgod. 1. prvotna, prva tiskana izdaja kakega dela (1), npr. prvi natis 2. najrazkošnejša izdaja kakega dela (1)
efeméra -e ž, gl. efemerno gradivo
efemeríde -rid ž, mn. koledar (1) s podatki o legah nebesnih teles in drugimi astronomskimi podatki; sin. astronomski koledar; prim. astronomske tablice, navtični almanah
efemérno gradívo -ega -a s manj pomembno gradivo s kratkotrajno vrednostjo; sin. efemera; prim. drobn tisk (2)

- eferenca informacij** -e -- ž posredovanje informacij v obliki primarnih in sekundarnih dokumentov o znanstveni, strokovni ustvarjalnosti lastnega geolingvističnega območja v svetovno omrežje; prim. aferenca informacij
- egipčanska pisava** -e -e ž slikovna pisava v starem Egiptu, npr. hieroglifska, hieratična, hierografska, demotska pisava
- ekološki papir** -ega -ja m, gl. reciklirani papir
- ekonomska knjižnica** -e -e ž visokošolska ali specialna knjižnica za področje ekonomije
- ekrán** -a m, gl. zaslon
- ekscêrpt** -a m **1.** del besedila, vzet iz sobesedila; sin. izpisek **2.** neustr., gl. izvleček
- ekslibris** -a m (lat. ex libris) navadno umetniško zasnovana grafika za knjižno nalepko, ki označuje lastnika knjige; prim. lastniški znak, super ekslibris
- ekspertîza** -e ž izvedensko strokovno mnenje, poročilo
- ekspêrtni sistém** -ega -a m računalniški program, pri katerem je vgrajeno znanje in strokovno sklepanje, ki omogoča opravljanje zahtevnih strokovnih nalog brez udeležbe strokovnjaka ali z njegovo soudeležbo
- éksplícit** -a m (lat. explicit) zaključni obrazec v srednjeveških kodeksih, inkunabulah s podatki o avtorju, prepisovalcu, tiskarju, kraju in času nastanka dela; prim. incipit, kolofon
- ekstêrnika** -e ž, gl. inozemika
- ékstranét** -a m povezava intranetov dveh ali več institucij; prim. intranet, internet
- ekvivalénčni odnòs** -ega -ôsa m, pri vsebinski obdelavi formalni odnos dveh enakovrednih pojmov; sin. odnos enakosti; prim. preferenčni odnos
- elaborát** -a m izčrpen, strokovno dokumentiran spis o kaki stvari, temi
- ELAG** ELAG-a [élag] m, krat. (ang. European Library Automation Group) gl. Evropska skupina za avtomatizacijo knjižnic
- elektrónska bibliografîja** -e -e ž bibliografija (2) na elektronskem mediju; prim. tiskana bibliografija
- elektrónska dostáva dokumênta** -e -e -- ž **1.** dostava dokumenta, publikacije naročniku v elektronski obliki, navadno po računalniškem omrežju **2.** gl. elektronsko posredovanje dokumentov
- elektronska hitra cesta** neustr., gl. informacijska hitra cesta
- elektrónska ígra** -e -e ž, gl. računalniška igra (2)
- elektrónska informácîja** -e -e ž informacija v računalniško čitljivi obliki
- elektrónska izdája** -e -e ž, v založništvu z računalnikom pripravljeno in na elektronskem mediju (1) razmnoženo in/ali distribuirano delo, kot izide v enkratni nakladi, obliki; prim. tiskana izdaja, elektronska verzija
- elektrónska izmenjáva podátkov** -e -e -- ž (krat. EDI) prenos uradnih, poslovnih podatkov med računalniki poslovnih partnerjev

- elektrónska knjíga** -e -e ž (okrajš. e-knjíga) **1.** monografska publikacija na elektronskem mediju (1), predvsem na optičnih diskih, internetu; prim. tiskana knjiga, elektronski časopis, elektronska serijska publikacija **2.** monografska publikacija v elektronski obliki, ki se jo lahko uporablja le s temu namenjeno posebno programsko opremo na osebnem računalniku **3.** prenosna računalniška naprava za listanje, branje (2) elektronskih dokumentov; sin. bralnik (3), čitalnik (3)
- elektrónska knjižnica** -e -e ž knjižnica, ki daje uporabnikom na razpolago knjižnično gradivo v elektronski obliki; sin. digitalna knjižnica (2); prim. hibridna knjižnica, tradicionalna knjižnica, virtualna knjižnica (1)
- elektrónska obdeláva podátkov** -e -e -- ž, gl. avtomatska obdelava podatkov in računalniška obdelava podatkov
- elektrónska póšta** -e -e ž, v računalništvu sistem za prenos sporočil, podatkov med uporabniki računalnikov, ki so priključeni na računalniško omrežje; sin. e-pošta in e-mail
- elektrónska publikácija** -e -e ž publikacija, ki izide na elektronskem mediju (1), npr. elektronska knjiga, elektronski časopis; sin. e-publikacija; prim. razmnožena publikacija, tiskana publikacija
- elektrónska referénčna slúžba** -e -e -e ž dejavnost referenčne službe z uporabo računalnika, navadno po internetu; sin. digitalna referenčna služba
- elektrónska revija** -e -e ž (okrajš. e-revija) gl. elektronski časopis
- elektrónska sêrijska publikácija** -e -e -e ž serijska publikacija, ki je pripravljena z računalnikom in izhaja na elektronskem mediju (1), navadno na internetu; prim. elektronska knjiga (1)
- elektrónska storitev** -e -tve ž knjižnična storitev, opravljena z računalnikom, npr. elektronska dostava dokumentov, elektronska referenčna služba; sin. digitalna storitev; prim. klasična knjižnična storitev
- elektrónska vêrzija** -e -e ž elektronska oblika dokumenta, ki obstaja tudi v konvencionalni obliki; sin. digitalna verzija; prim. elektronska izdaja
- elektrónska zalóžba** -e -e ž založba, ki zalaga elektronske publikacije
- elektrónske knjíge po naročilu** -ih -íg -- -- ž, mn. (krat. EOD) sodobna knjižnična storitev, ki omogoča uporabnikom naročiti digitalizirane kopije knjig; sin. e-knjige po naročilu
- elektrónski** -a -o prid. (okrajš. e-) **1.** ki deluje s pomočjo elektronskih naprav, npr. elektronska pošta, elektronska publikacija **2.** voden z računalnikom in ustrezno programsko opremo; sin. računalniški; prim. avtomatizirani
- elektrónski arhív** -ega -a m, gl. **1.** digitalni arhiv (1) **2.** digitalni arhiv (2)
- elektrónski časopis** -ega -a m časopis, ki je pripravljen z računalnikom in izhaja na elektronskem mediju (1), navadno na internetu; sin. elektronska revija, e-časopis, e-revija; prim. elektronska knjiga (1)
- elektrónski dokumènt** -ega -ênta m dokument, ki je dostopen na elektronskem mediju (1) in je nastal z digitalizacijo ali že izvorno z računalnikom, npr.

- elektronski članek; sin. digitalni dokument; prim. digitaliziran dokument, izvorno elektronski dokument
- elektronski katalog** -ega -a m katalog (1), pri katerem so podatki vneseni in dostopni z računalnikom; sin. avtomatizirani katalog, računalniški katalog; ant. klasični katalog
- elektronski magazin** -ega -a m elektronski časopis z aktualno, poljudno, zabavno vsebino; sin. e-zin
- elektronski medij** -ega -a m **1.** medij, ki omogoča shranjevanje in prenos računalniških zapisov (2), npr. magnetni trak, disk, disketa, CD-ROM; sin. računalniški medij; prim. digitalni medij **2.** posrednik podatkov, informacij v elektronski obliki, npr. radio, televizija, internet
- elektronski obrazec** -ega -zca m zaslonski obrazec za vnos in pošiljanje podatkov z računalnikom, npr. anketa, prijavnica
- elektronski papir** -ega -ja m, v računalništvu tanka in gibka elektronska prikazovalna podlaga bele barve v bralnikih (3), ki sama ne oddaja svetlobe; sin. e-papir
- elektronski slovar** -ega -ja m slovar (1) na elektronskem mediju s programom za njegovo uporabo; sin. računalniški slovar
- elektronski vir** -ega -a m **1.** vir (2) v elektronski obliki ali na elektronskem mediju (1), npr. podatkovna zbirka, elektronska knjiga, elektronski časopis, spletna stran; sin. računalniški informacijski vir; prim. pisni vir, tiskani vir **2.** v katalogizaciji splošna oznaka gradiva, ki pove, da je opisovana enota shranjena na elektronskem mediju (1) ali dostopna na daljavo; sin. računalniški vir
- elektronski zapis** -ega -a m **1.** v računalništvu skupek logično povezanih podatkov, ki je osnovna enota podatkovne zbirke, npr. podatki o vsakem članu v evidenci uporabnikov knjižnice, bibliografski vpis v računalniškem katalogu; sin. računalniški zapis (1), zapis (2) **2.** zapis (1) besedila, podatkov v računalniško čitljivi obliki na elektronskem mediju (1); sin. računalniški zapis (2), strojni zapis, digitalni zapis (2)
- elektronski zemljevid** -ega -a m zemljevid, ki je dostopen na elektronskem mediju (1) in je nastal z digitalizacijo ali že izvorno z računalnikom; sin. računalniška karta, računalniški zemljevid
- elektronsko arhiviranje** -ega -a s hranjenje kopij dokumentov na enem od elektronskih medijev (1); sin. elektronsko hranjenje dokumentov
- elektronsko čiščenje gradiva** -ega -a -- s, v restavraciji presnemavanje navadno starejšega zvočnega gradiva z elektronskim odstranjevanjem nezaželenih шумov, popačenj; prim. čiščenje gradiva
- elektronsko gradivo** -ega -a s gradivo v elektronski obliki ali na elektronskem mediju (1); prim. tiskano gradivo, pisno gradivo, razmnoženina, razmnožena publikacija
- elektronsko hranjenje dokuméntov** -ega -a -- s hranjenje kopij dokumentov na enem od elektronskih medijev (1); sin. elektronsko arhiviranje

- elektrónsko naročanje** -ega -a s 1. naročanje knjižničnega gradiva po računalniku za izposoj; sin. računalniško naročanje (1) 2. neposredno naročanje publikacij pri založbah, knjigarnah po računalniku; sin. računalniško naročanje (2)
- elektrónsko posredovanje dokumentov** -ega -a -- s posredovanje izvorno elektronskih ali digitaliziranih elektronskih dokumentov po telekomunikacijah, npr. po elektronski pošti; sin. elektronska dostava dokumentov (2)
- elektrónsko publiciranje** -ega -a s objavljane elektronskih dokumentov; prim. elektronsko založništvo
- elektrónsko varovanje** -ega -a s varovanje knjižničnega gradiva pred nepooblaščenim odnašanjem iz knjižnice s pomočjo elektronskih detektorjev na izhodih knjižnice in magnetnih nitk (2), vlepljenih v/na knjižničnem gradivu
- elektrónsko založništvo** -ega -a s priprava publikacije z računalnikom ter njena izdaja in distribucija na elektronskih medijih (1), predvsem optičnih diskih, računalniških omrežjih; prim. elektronsko publiciranje
- elektrostatični tisk** -ega -a m, v tiskarstvu postopek razmnoževanja, kopiranja z elektrostatičnim prenosom barvila na papir, npr. kserografija, laserski tisk
- element bibliografskega opisa** -ênta -- -- m vsak od značilnih podatkov, ki omogočajo opis bibliografske enote; sin. bibliografski element, bibliografska prvina; prim. element bibliografskega zapisa
- element bibliografskega zapisa** -ênta -- -- m vsak od značilnih podatkov, ki omogočajo opis bibliografske enote v računalniškem zapisu (1); prim. element bibliografskega opisa
- element kataložnega vpisa** -ênta -- -- m vsak od značilnih podatkov, ki sestavljajo kataložni vpis in omogočajo njegovo identifikacijo ali razvrščanje v katalogu; sin. element vpisa
- element vpisa** -ênta -a m, gl. element kataložnega vpisa
- element za razvrščanje** -ênta -- -- m, v klasičnem katalogu, bibliografiji, v MARC-formatih element bibliografskega zapisa, kataložnega vpisa, po katerem je mogoče razvrstiti bibliografske zapise, kataložne vpise; prim. značnica
- elementarna bibliografija** -e -e ž, gl. temeljna bibliografija
- embargo** -a m začasna prepoved, omejitev dostopa do določenega internetnega vira, navadno do najnovejše številke elektronskega časopisa, npr. enoletni embargo; prim. dostop z zamikom
- emigrantska literatura** -e -e ž dela v tujini živečih izseljencev in/ali dela o njih
- emisija informacije** -e -- ž element kompleksa ETAKSA, ki je izhodišče organiziranega pretoka informacij, v katerem se z zapisom nove informacije omogoči njeno širjenje
- enačaj** -a m (znak =) 1. v katalogizaciji pisno znamenje, ki kot interpunkcijski znak v posameznih območjih bibliografskega opisa uvaja vzporedne

podatke v drugem jeziku in/ali pisavi, npr. vzporedni naslov, vzporedno navedbo založnika **2.** v UDK znak, ki uvaja nekatere splošne privesne vrstilce **3.** pri poizvedovanju relacijski operator za enakost

enakozvóčnica -e ž, gl. homonim

encíklika -e ž papeževo pismo, okrožnica o verskih vprašanjih

enciklopédično délo -ega -a s obsežno delo, ki daje vsestranski pregled nad določenim strokovnim področjem, področji; prim. enciklopedija

enciklopedíja -e ž sistematično, navadno abecedno urejena publikacija, ki informira o osnovah in razvoju celotne človeške vednosti ali posameznih znanostih, npr. splošna, strokovna, tematska enciklopedija; prim. enciklopedično delo, leksikon (1)

ênkratna katalogizácija -e -e ž katalogizacija (1) v kooperativnem bibliografskem sistemu, kjer je bibliografska enota (1) obdelana enkrat za ves sistem; prim. centralna katalogizacija

enkratna obdelava neutr., gl. enkratna katalogizacija

ênočlénska znáčnica -e -e ž značnica, ki sestoji samo iz iztočnice; prim. veččlenska značnica

ênojezični -a -o prid. ki je v celoti v enem samem jeziku, npr. enojezična publikacija, enojezični slovar; prim. dvojezični, večjezični

ênojezični slovár -ega -ja m slovar (1), v katerem so gesla (3) in razlage v istem jeziku; prim. dvojezični slovar, večjezični slovar

enójnik -a m, gl. unikat

enolíčni krajévník víra -ega -a -- m (krat. URL) v računalništvu **1.** naslovni sistem za določanje lokacije elektronskega vira v računalniškem omrežju, sestavljen iz navedbe protokola in identifikatorja servisa; sin. enotni naslov vira (1) **2.** naslov elektronskega vira v tem sistemu; sin. enotni naslov vira (2); prim. enotno ime vira, enotni identifikator vira

enolíčno ime vira neutr., gl. enotno ime vira

ênolistni tisk -ega -a m **1.** samostojno objavljen in po eni strani z besedilom potiskan list iz obdobja zgodnjega tiskarstva **2.** samostojno objavljen tiskan list, npr. lepak, plakat, letak

enostávna predmétna oznáka -e -e -e ž, pri vsebinski obdelavi predmetna oznaka, ki sestoji iz ene besede; ant. sestavljena predmetna oznaka; prim. enostavno geslo, sestavljeno geslo

enostávna znáčnica -e -e ž, pri vsebinski obdelavi predmetna značnica, ki sestoji iz ene besede; ant. sestavljena značnica; prim. enostavno geslo

enostávni deskriptor -ega -ja m, pri vsebinski obdelavi deskriptor, ki sestoji samo iz ene besede; ant. sestavljeni deskriptor

enostávni odnòs -ega -ôsa m, v UDK vsebinska omejitev dveh ali več vrstilcev UDK, ki se označuje z znakom :

enostávni podátek -ega -tka m podatek, ki sestoji iz enega podatkovnega elementa; ant. sestavljeni podatek

- enostávní vrstílec** -ega -lca m, v klasifikaciji vrstílec, ki navadno sestoji samo iz glavnega ali privesnega vrstílica; ant. sestavljeni vrstílec
- enostávnó gêslo** -ega -a s, pri vsebinski obdelavi geslo (1, 2), ki sestoji iz ene same besede, navadno samostalnika, npr. Nanos, katalog; ant. sestavljeno geslo, sestavljena predmetna oznaka; prim. enostavna predmetna oznaka, enostavna značnica
- enostavno iskanje** -ega -a s, v podatkovni zbirki, računalniškem katalogu iskanje z uporabniškim vmesnikom, ki je namenjen manj veščim uporabnikom in ki v iskalnem obrazcu ponuja le iskanje po nekaj pomembnejših poljih; ant. zahtevno iskanje
- enostávnó osébnó imé** -ega -ega -na s, nekdanje lastno ime osebe brez vzdevka, priimka
- ênostôpenjski opis** -ega -a m, v katalogizaciji bibliografski opis publikacije v več zvezkih ali kosih, pri katerem ni uporabljen stopenjski opis
- enostopenjski vpis** neustr., gl. enostopenjski opis
- ênostránska políca** -e -e ž obstenska knjižna polica s poličnicami na eni strani; prim. dvostranska polica
- ênostránska prilóga** -e -e ž priloga (2), potiskana samo po eni strani
- ênostránski tisk** -ega -a m, v tiskarstvu tisk samo po eni strani lista; ant. dvostranski tisk
- enôta** -e ž **1.** kar predstavlja, tvori funkcionalno celoto, navadno gradiva; sin. fizična enota **2.** gl. bibliografska enota (1) **3.** gl. katalogizacijska enota **4.** v FZBZ-ju posamezni primerek pojavnih oblik dela; prim. izvod (1)
- enôta knjižnega gradíva** -e -- -- ž enota (1) gradiva s tiskanimi besedili in slikovnimi zapisi (1) intelektualne in/ali umetniške vsebine, npr. knjiga, letnik serijske publikacije
- enôta knjižnice** -e -- -- ž dislocirana organizacijska enota samostojne knjižnice, ki izvaja knjižnično dejavnost za manjše število uporabnikov
- enôta knjižničnega gradíva** -e -- -- ž kos knjižničnega gradiva, ki je osnova za obdelavo, npr. zvezek pri monografskih publikacijah, letnik pri serijskih publikacijah, vsak samostojno uporabljen kos pri neknjižnem gradivu; prim. bibliografska enota (1), knjigoveška enota, katalogizacijska enota
- enôtna znáčnica** -e -e ž značnica, ki je po pravilih za katalogizacijo, klasifikacijo uporabljena v bibliografskem zapisu
- enôtni identifikátor víra** -ega -ja -- m (krat. URI) standardna sestavljena oznaka za lociranje internetnega vira z naslovnimi sistemi kot so URL, URN; sin. enotni označevalnik víra; prim. enotni naslov víra (2)
- enôtni naslòv** -ega -ôva m, v katalogizaciji naslov, izbran za identifikacijo dela, ki izhaja pod različnimi naslovi; prim. konvencionalni naslov (1)
- enôtni naslòv víra** -ega -ôva -- m (krat. URL) v računalništvu **1.** naslovni sistem za določanje lokacije elektronskega vira v računalniškem omrežju, sestavljen iz navedbe protokola in identifikatorja servisa; sin. enolični

- krajevnik vira (1) **2.** naslov elektronskega vira v tem sistemu; sin. enolični krajevnik vira (2); prim. enotno ime vira, enotni identifikator vira
- enôtni označeválnik víra** -ega -a -- m (krat. URI) standardna sestavljena oznaka za lociranje internetnega vira z naslovnimi sistemi kot so URL, URN; sin. enotni identifikator vira; prim. enotni naslov vira (2)
- enotni zbirni naslov** neustr., gl. zbirni enotni naslov
- enôtno imé víra** -ega -na -- s (krat. URN) označevalec internetnih virov, ki je neodvisen od lokacije, protokola, gostitelja in omogoča trajen dostop do kontinuiranih virov; prim. enotni naslov vira (2)
- ênouporábniška instalácija** -e -e ž, gl. enouporabniška namestitvev
- ênouporábniška namestitév** -e -tve ž, v računalništvu namestitvev uporabniškega programa, ki omogoča delo enega samega uporabnika hkrati; sin. enouporabniška instalacija; ant. večuporabniška namestitvev
- entitéta** -e ž **1.** kar je, obstaja **2.** kar je opisano v podatkovni zbirki, npr. publikacija v katalogu, avtor v imenski normativni zbirki
- EOD** EOD-ja [eodé -êja] m, krat. (ang. E-books On Demand) gl. elektronske knjige po naročilu
- epigráfika** -e ž veda o starih, antičnih zapisih (1)
- epilóg** -a m sklepna beseda, zaključno poglavje literarnega dela
- err.** okrajš. (lat. erratum) gl. errata
- erráta** -at s, mn. (okrajš. err.) **1.** seznam tiskarskih napak z ustreznimi popravki; sin. corrigenda (1) **2.** publikaciji priložen listek s seznamom napak in popravkov; sin. popravki, corrigenda (2); prim. tektura
- espárto papír** -- -ja m, v papirništvu debel, grob, zelo lahek papir, ki se je uporabljal za izdelavo obsežnejših knjig; sin. alfa papir
- et al.** okrajš. (lat. et alii; in drugi) v katalogizaciji oznaka v bibliografskem opisu, ki pove, da je poleg navedenega še več avtorjev; sin. in dr.
- ETAKSA-kompléks** -a [etáksa] m (Emisija Transmisija AKumulacija Selekcija Absorpcija) shematska predstavitev organiziranega pretoka informacij od nastanka in začetka emisije, preko vmesnih faz transmisije, akumulacije in selekcije do uporabnikove absorpcije informacije; sin. ETAKSA-sistem, kompleks ETAKSA; prim. informacijski cikel
- ETAKSA-sistém** -a [etáksa] m, gl. ETAKSA-kompleks in kompleks ETAKSA
- etc.** okrajš. (lat. et cetera; in tako dalje) v katalogizaciji oznaka v bibliografskem opisu, ki pove, da je pri opisovani enoti poleg navedenega kraja in/ali založnika še več krajev in/ali založnikov; sin. itd.
- étični kódeks knjížničarjev** -ega -a -- m družbeno, strokovno priznan in uveljavljen sistem pravil, ravnanj knjižničarjev
- etikéta** -e ž, gl. nalepka
- etruščánska písáva** -e -e ž črkovna pisava, ki so jo po grški pisavi pred 3. tisočletjem pr.n.št. razvili Etruščani in se je pozneje preoblikovala v latinično pisavo
- evaluacija** neustr., gl. vrednotenje

- evalvacija** -e ž, gl. vrednotenje
- evalvacija fónda** -a -- ž, gl. vrednotenje knjižničnega fonda in vrednotenje knjižnične zbirke
- evalvacija informacij** -e -- ž, gl. vrednotenje informacij
- evalvacija informacijskih virov** -e -- -- ž, gl. vrednotenje informacijskih virov
- evalvacija iskanja** -e -- ž, gl. vrednotenje iskanja
- evalvacija knjižnične zalóge** -e -- -- ž, gl. vrednotenje knjižnične zbirke in vrednotenje knjižničnega fonda
- evalvacija knjižnične zbirke** -e -- -- ž, gl. vrednotenje knjižnične zbirke in vrednotenje knjižničnega fonda
- evalvacija knjižničnega fónda** -e -- -- ž, gl. vrednotenje knjižničnega fonda in vrednotenje knjižnične zbirke
- evalvacija rezultatov iskanja** -e -- -- ž, gl. vrednotenje rezultatov iskanja in vrednotenje rezultatov poizvedovanja
- evalvacija rezultatov poizvedovanja** -e -- -- ž, gl. vrednotenje rezultatov iskanja in vrednotenje rezultatov poizvedovanja
- evalvacija zalóge** -a -- ž, gl. vrednotenje knjižnične zbirke in vrednotenje knjižničnega fonda
- evalvacija zbirke** -a -- ž, gl. vrednotenje knjižnične zaloge in vrednotenje knjižničnega fonda
- evangeljár** -ja m knjiga z evangeliji
- evangelistár** -ja m evangeliar, ki ima besedila prirejena za branje pri nedeljskem bogoslužju
- evidénca dotóka gradíva** -e -- -- ž sistematično spremljanje dotoka gradiva in vpisovanje podatkov o dotoku
- evidénca dotóka sêrijskih publikácij** -e -- -- -- ž sistematično spremljanje dotoka serijskih publikacij (2) in vpisovanje podatkov o posameznih številkah
- evidénca izposóje** -e -- ž vodenje podatkov o tem, komu in kdaj je bilo določeno gradivo izposojeno; sin. registriranje izposoje
- evidénca izposójenega gradíva** -e -- -- ž kartotečni ali računalniški pregled izposojenega gradiva, izteka roka izposoje in rezervacij
- evidénčna števílka brálca** -e -e -- [uč] ž številka, ki jo dobi uporabnik ob vpisu v knjižnico in se uporablja za evidenco izposojenega gradiva; sin. bralčeva številka
- evidentíranje** -a s namensko sistematično spremljanje, vpisovanje podatkov o čem
- Evrópska knjižnica** -e -e ž (ang. The European Library, krat. TEL) knjižnični portal evropskih nacionalnih knjižnic, ki omogoča dostop do zbirk (1) digitaliziranih dokumentov, publikacij nacionalnega pomena, računalniških katalogov, ustanovljen 2004 v Haagu
- Evrópska skupína za avtomatizácijo knjižnic** -e -e -- -- -- ž (krat. ELAG) neformalno združenje evropskih strokovnjakov za avtomatizacijo knjižnic

Evrópski dokumentacíjski cênter -ega -ega -tra m (krat. EDC) dokumentacijski center, ki opravlja informacijsko-dokumentacijsko dejavnost o Evropski uniji

Evrópsko števílčenje proizvodov -ega -a -- s (krat. EAN) evropski standardizirani sistem za označevanje in identifikacijo izdelkov s črtno kodo, npr. ISBN, ISSN

ex authenticó libro neskl. [éks auténtiko] lat., zgod. zagotovilo v srednjeveškem rokopisu, da je natančen prepis predloge

ex dóno -- -a [éks] m, lat. oznaka posameznega primerka iz daru določenega darovalca, ki ji sledi darovalčevo ime

ex libris -- -a [éks] m, lat., gl. ekslibris

explicit -a [éksplícit] m, lat., gl. explicit

F

f. okrajš. (folij) v katalogizaciji oznaka v bibliografskem opisu, uporabljena pri navedbi obsega opisovane enote, kadar so oštevilčeni samo listi; prim. s. in str.

facetna klasifikacija neustr., gl. fasetna klasifikacija

faks. okrajš. (faksimile) v katalogizaciji oznaka v bibliografskem opisu, ki pove, da je opisovana enota faksimile

faksímile -a m **1.** posnetek dragocenega izvirnika, ki skuša podati njegovo čim natančnejšo notranjo in zunanjo podobo, vključno z obliko, kvaliteto, barvo papirja, morebitnimi pomanjkljivostmi; sin. faksimilirani ponatis; prim. reprint **2.** gl. faks.

faksimile izdaja neustr., gl. faksimilirana izdaja

faksimilirana izdája -e -e ž izdaja, tiskana ali razmnožena kot faksimile

faksimilirani ponatís -ega -a m, gl. faksimile

faktogrúfska banka podatkov neustr., gl. faktogrúfska podatkovna zbirka

faktogrúfska báza podátkov -e -e -- ž, gl. faktogrúfska podatkovna zbirka

faktogrúfska informácija -e -e ž informacija, ki vsebuje faktografske podatke; sin. stvarna informacija (2); prim. bibliografska informacija (1)

faktogrúfska podatkována zbirka -e -e -e ž podatkovna zbirka s faktografskimi podatki, npr. statističnimi podatki; sin. faktogrúfska baza podatkov, faktogrúfska zbirka, banka podatkov (2)

faktogrúfska poizvédba -e -e ž poizvedba, ki je omejena na iskanje faktografskih podatkov; prim. bibliografska poizvedba

faktogrúfska zbirka -e -e ž, gl. faktogrúfska podatkovna zbirka

faktogrúfski podátek -ega -tka m podatek o dejstvih, npr. statistični podatek; prim. bibliografski podatek

faktogrúfsko iskánje -ega -a s iskanje, ki je omejeno na faktografske podatke

- fáktor vplíva** -ja -- m število bibliografskih citatov za posamezno delo v določenem obdobju; sin. dejavnik vpliva, mera vpliva; prim. pogostost citiranja (1)
- fáktor vplíva časópísa** -ja -- m povprečje faktorjev vpliva v časopisu objavljenih člankov
- fakultétna knjižnica** -e -e ž visokošolska knjižnica na fakulteti
- fakultétna knjižničarka** -e -e ž visokošolska knjižničarka v fakultetni knjižnici
- fakultétni knjižničar** -ega -ja m visokošolski knjižničar v fakultetni knjižnici
- falzifikát** -a m ponarejen, potvorjen dokument; sin. ponaredek
- falzifikátor** -ja m kdor izdela falzifikat; sin. ponarejevalec
- falzifikátorka** -e ž ženska, ki izdela falzifikat; sin. ponarejevalka
- fantóm** -a m **1.** karton v velikosti knjige, vložen na njenem mestu v skladišču in z oznako ob signaturi, kam je knjiga začasno postavljena **2.** kartonček z žepkom za namestitev zadolžnice, ki, vložen na mesto knjige v skladišču, dokumentira njeno izposajo
- fantómska izdája** -e -e ž izdaja, ki je opisana v bibliografijah, katalogih, drugih bibliografskih virih, vendar v resnici ni nikoli izšla; sin. navidezna izdaja
- fantómski ávtor** -ega -ja m skrivni avtor dela, ki izide pod imenom drugega avtorja
- fárna knjižnica** -e -e ž **1.** cerkvena knjižnica, ki deluje v okviru župnije; sin. župnijska knjižnica **2.** nekdanja splošna knjižnica (2) v okviru bralnega društva za prebivalce določene fare
- fasc.** okrajš. (fascikel) oznaka v bibliografskem opisu, ki pove, da je opisovana enota fascikel ali vsebuje fascikle
- fascíkel** -kla m **1.** mapa, sveženj z listinami, rokopisi, drobnimi tiski med kartonoma, povezanima s trakovi, ki se navadno nanašajo na določeno vsebino; prim. mapa **2.** gl. fasc.
- fascíkel katalóg** -- -a m, zgod. katalog (1), v katerem so listki povezani v svežnje; prim. listkovni katalog, knjižni katalog
- faséta** -e ž, pri vsebinski obdelavi vsak od vidikov, po katerih je mogoče opisati vsebino dokumenta, publikacije, npr. čas, kraj
- fasétna klasifikácija** -e -e ž klasifikacijski sistem za uvrščanje pojmov (1) glede na fasete, npr. Ranganathanova klasifikacija; prim. hierarhična klasifikacija
- fasétni tezáver** -ega -vra m tezaver, pri katerem so deskriptorji uvrščeni v skupine po fasetah
- fázno poročílo** -ega -a s, gl. vmesno poročilo
- Federálni zbírni cénter** -ega -ega -tra m (krat. FZC) od leta 1945 do 1948 pri Ministrstvu za prosveto ustanovljen center za zbiranje, hranjenje in razdeljevanje knjig in drugih kulturnozgodovinskih predmetov, predvsem zaplenjenih med 2. svetovno vojno in po njej

feničánska písáva -e -e ž najstarejša črkovna pisava, ki ima znake samo za soglasnike, uporabljana v Feniciji od 1200 pr.n.št.

FIAB FIAB-a [fíab] m, krat. (fra. Fédération internationale des associations de bibliothécaires) gl. Mednarodna zveza bibliotekarskih društev in ustanov

FID FID-a [fid] m, gl. (fra. Fédération Internationale d'information et documentation) gl. **1.** Mednarodna zveza za dokumentacijo **2.** Mednarodna zveza za informacijo in dokumentacijo

fiksna poličnica neustr., gl. nepremična poličnica

filigrán -a m, gl. vodni znak

film -a m **1.** prožen, prozoren trak, prevlečen s snovjo, občutljivo na svetlobo, na katerem se s fotografskim postopkom napravijo fotografski posnetki; sin. filmski trak **2.** tak trak s posnetki, ki omogoča reprodukcijo slik, navadno na projekcijskem platnu ali zaslonu, in daje vtis gibanja upodobljenega **3.** pojavna oblika dela, zapisana na tak način, npr. celovečerni film

filmografíja -e ž strokovno narejen popis filmov

filmotéka -e ž sistematično urejena zbirka filmskega gradiva; sin. filmska zbirka

filmska zbirka -e -e ž, gl. filmoteka

filmski arhív -ega -a m arhiv, ki hrani filmsko gradivo

filmski trák -ega -ú m prožen, prozoren trak, prevlečen s snovjo, občutljivo na svetlobo, na katerem se s fotografskim postopkom napravijo fotografski posnetki; sin. film (1)

filmsko gradívo -ega -a s gradivo na filmskem traku

finá abecéda -e -e ž abecedna razvrstitev po vseh črkah iztočnice in nato besed, ki sooblikujejo značnico, geslo, naslov; sin. notranja abeceda (2); ant. groba abeceda

finá klasifikácíja -e -e ž podrobno razvrščanje pojmov (1), publikacij, dokumentov navadno v najnižje podrazrede v klasifikacijskem sistemu; ant. groba klasifikacija

fing. okrajš. (fingirani) v katalogizaciji oznaka v bibliografskem opisu, ki pove, da je podatek fingiran, npr. fing. naslov

fingírana znáčnica -e -e ž, v katalogizaciji **1.** stvarna značnica, ki sestoji iz fingiranega naslova; prim. posebna stvarna značnica **2.** značnica zbirnega zapisa

fingirani -a -o prid. **1.** v katalogizaciji tak, ki ga katalogizator dá glede na vsebino ali obliko publikacije, dokumenta, čeprav ga opisovana enota ne vsebuje, npr. fingirani naslov, fingirano številčenje **2.** tak, ki prikazuje izmišljen, potvorjen podatek kot resničen, npr. fingirani impresum **3.** gl. fing.

fingírani naslòv -ega -ôva m, v katalogizaciji naslov (2), ki ga katalogizator dá glede na vsebino publikacije, dokumenta brez naslova in ki prevzame

funkcijo stvarnega naslova; sin. izmišljeni naslov, nadomestni naslov; prim. vsebinski naslov

fingirano številčenje -ega -a s, v katalogizaciji številčenje (1) enote pri publikaciji v več zvezkih, kosih, kadar na predlogi manjka zaporedna številka, oznaka

fizična enôta -e -e ž, gl. enota (1)

fizični médij -ega -a m **1.** snov, predmet na katerem je zapis (1), npr. magnetni trak, kaseta, zgoščenska; sin. fizični nosilec (1), medij (1) **2.** v FZBZ-ju snov, iz katere je izdelan predmet kot pojavna oblika dela, npr. papir, plastika

fizični nosilec -ega -lca [ɫc] m **1.** snov, predmet na katerem je zapis (1), npr. magnetni trak, kaseta, zgoščenska; sin. fizični medij (1), medij (1) **2.** v FZBZ-ju predmet kot pojavna oblika dela, npr. knjiga, videokaseta

fizični obsèg -ega -éga m, gl. obseg

fizični opis -ega -a m, v katalogizaciji **1.** podatki o zunanjih značilnostih publikacije, npr. obseg, format (1) **2.** neustr., gl. območje fizičnega opisa

fizični zemljevid -ega -a m zemljevid, ki prikazuje naravne oblike Zemljinega površja

foliácija -e ž označitev listov z zaporednimi številkami, črkami; prim. paginacija

foliánt -a m knjiga v velikosti folia

foliírani -a -o prid. ki je označen z zaporednimi številkami, črkami listov; prim. paginirani

foliírati -am dov. in nedov. označiti liste z zaporednimi številkami, črkami; prim. paginirati

fólij -a m **1.** list (2) v starinski rokopisni ali tiskani knjigi **2.** v knjigoveštvu kos po določenem formatu izdelanega, rezanega papirja; sin. list (1) **3.** gl. f.

fólio -a m (simbol 2°) v knjigoveštvu knjižni format (2) velikosti polovične tiskovne pole

folio paginacija neustr., gl. foliacija

fóliopaginácija -e ž označevanje dveh nasprotnih, vsebinsko povezanih strani z eno samo številko, npr. pri zemljevidu na dveh straneh

fónd -a m, gl. knjižnični fond in knjižnična zbirka (2)

fónd za izposójo -a -- -- m knjižnični fond, namenjen za izposajo; prim. arhivsko gradivo (2)

fónd za zamenjávo -a -- -- m knjižnično gradivo, namenjeno izmenjavi med knjižnicami

fonétična písáva -e -e ž pisava s pismenkami za posamezne glasove; sin. glasovna pisava; prim. črkovna pisava, zlogovna pisava

fonétični zapís -ega -a m pisava z mednarodno sprejetimi znaki, ki omogočajo čim natančnejšo označitev izgovora besed

fonográfska plóšča -e -e ž, gl. gramofonska plošča in plošča

fonográfsko gradívo -ega -a s, gl. zvočno gradivo

- fonogram** -a m **1.** poslušanju namenjeni posnetek govora, glasbe, zvokov; sin. avdiozapis, tonski zapis, zvočni posnetek (**2**), zvočni zapis, slušni zapis **2.** pismenka za fonetično enoto, glas
- fonotéka** -e ž sistematično urejena zbirka zvočnih zapisov; sin. zvočna knjižnica; prim. diskoteka
- formalizirana informacijska potreba** -e -e -e ž, gl. oblikovana informacijska potreba in izražena informacijska potreba
- formálna determináнта** -e -e ž, gl. formalno določilo
- formalna katalogizacija** neustr., gl. opisna katalogizacija
- formalna obdelava** neustr., gl. opisna katalogizacija
- formálna pòdznáčnica** -e -e ž podznačnica, ki označuje zvrst dokumenta, publikacije glede na njegovo vsebino, npr. statut, ustava
- formálna predmétna oznáka** -e -e -e ž, gl. oblikovna predmetna oznaka
- formálna znáčnica** -e -e ž korporativna značnica z dodano formalno podznačnico, npr. Slovenija. Ustava
- formálni katalóg** -ega -a m katalog (**1**), urejen po podatkih, ki ne opisujejo vsebine publikacije, dokumenta, npr. naslovni katalog
- formálni naslòv** -ega -òva m, zastar., gl. vrstni naslov in generični naslov
- formálni odnòs** -ega -òsa m, pri vsebinski obdelavi odnos med pojmi, ki jih predstavljajo njihova poimenovanja ali razredi v dokumentacijskem jeziku
- formálno določilo** -ega -a s, pri vsebinski obdelavi določilo, ki podrobneje opredeli in/ali omeji zvrst dokumenta, publikacije ali teme v predmetni značnici, npr. enciklopedije, posvetovanja; sin. formalna determinanta, oblikovna determinanta, oblikovno določilo
- formát** -a m **1.** oblika, velikost kosa knjižničnega gradiva **2.** neustr., gl. format računalniško čitljivega zapisa **3.** v katalogizaciji podatek o višini, včasih tudi širini publikacije, izražen v cm ali s simbolom, npr. osmerka, kvart; prim. knjižni format, prečni format
- formát ASCII** -a -- [áskii] m, v računalništvu oblika zapisa podatkov, navadno besedil, ki vsebuje le standardne znake ASCII; sin. ASCII-format
- formát izpisa** -a -- m oblika, v kateri je bibliografski zapis prikazan na zaslonu ali kako drugače izpisan, npr. polni, skrajšani format izpisa; sin. izpisni format
- formát knjíge** -a -- m **1.** višina knjižnega hrbta, včasih tudi širina knjige, publikacije, izražena v centimetrih; sin. merjeni format, knjižni format (**1**) **2.** gl. knjižni format (**2**) in naravni format
- formát MARC** -a -- [márk] m (ang. Machine Readable Cataloguing) **1.** format računalniško čitljivega zapisa s strukturo, ki ustreza elementom kataložnega in/ali bibliografskega vpisa; sin. MARC-format (**1**); prim. podatkovni format bibliografskega sistema **2.** prvi tak format, ki je bil zasnovan v Kongresni knjižnici; sin. MARC-format (**2**)
- formát papírja** -a -- m, v papirništvu standardizirana velikost lista, pole papirja, npr. A4, B2

- formát računalniško čitljivega zapisa** -a -- -- -- m dogovorjena struktura podatkov za zapisovanje na elektronskih medijih (1); sin. računalniški format
- formát UKMARC** -a -- [ukmárk] m (ang. United Kingdom MARC) različica MARC-formata, ki se uporablja v Veliki Britaniji; sin. UKMARC-format
- formát UNIMARC** -a -- [unimárk] m (ang. Universal MARC) različica MARC-formata, ki je nastala pod okriljem IFLE za mednarodno izmenjavo kataložnih, bibliografskih zapisov; sin. UNIMARC-format
- formát USMARC** -a -- [uesmárk] m (ang. United States MARC) različica MARC-formata, ki se uporablja predvsem v ZDA; sin. USMARC-format
- formát za izmenjavo podatkov** -a -- -- -- m standardizirani format računalniško čitljivega zapisa, ki omogoča izmenjavo bibliografskih zapisov med knjižnicami, bibliografskimi, informacijskimi centri
- formulár** -ja m, gl. obrazec (1)
- fóto CD** -- CD-ja [cedé -êja] m kompaktni disk za shranjevanje in predvajanje diapozitivov, pozitivov (1) ali negativov v digitalni obliki; sin. slikovni CD
- fotogr.** okrajš. (fotografija) v katalogizaciji oznaka v bibliografskem opisu, ki pove, da je opisovana enota fotografija ali da opisovana enota vsebuje fotografije
- fotográf** -a m avtor fotografije
- fotografija** -e ž 1. slika, ki nastane z optično preslikavo česa na snov, občutljivo za svetlobo, navadno na papirnato podlago 2. gl. fotogr.
- fotográfka** -e ž avtorica fotografije
- fotográfski papír** -ega -ja m, v papirništvu s svetlobnoobčutljivim slojem prevlečeni papir za fotografske slike
- fótokópia** -e ž kopija, narejena s fotokopiranjem
- fótokopiranje** -a s reproduciranje s fotoelektričnim postopkom nanašanja barvila navadno na papir
- fototéka** -e ž sistematično urejena zbirka fotografskega gradiva
- fragment** -ênta m okrnjen ostanek, odlomek takega pomembnega rokopisa, kodeksa, tiska
- fraktúra** -e ž, gl. gotica
- Francóska nacionalna knjižnica** -e -e -e ž (fra. Bibliothèque nationale de France, krat. BnF) nacionalna knjižnica v Parizu, ki je nastala iz fondov leta 1670 ustanovljene Kraljeve knjižnice in je bila leta 1735 odprta za javnost
- frázni indeks** -ega -a m abecedni seznam dvo- in večbesednih gesel, deskriptorjev, imen kot rezultat fraznega indeksiranja posameznega polja, polj računalniške podatkovne zbirke; sin. frazni slovar; prim. besedni indeks
- frazni psevdonim** neutr., gl. apelativ
- frazni slovár** -ega -ja m, gl. frazni indeks
- frazno indeksiranje** -ega -a s izdelava indeksa (2) za določeno iskalno polje, iskalna polja podatkovne zbirke, tako da so v kazalo uvrščene besedne

zveze, ki predstavljajo sestavljeno geslo, deskriptor, ime; prim. besedno indeksiranje

frázno indeksíranó pólje -- -ega -a s iskalno polje, za katero je izdelan frazni indeks, ki omogoča iskanje po besednih zvezah, npr. večbesednih geslih, deskriptorjih, imenih; prim. besedno indeksirano polje

frázno iskánje -ega -a s iskanje z uporabo besednih zvez, fraz; prim. besedno iskanje

FRBR -ja [fəɾəbərə] m, krat. (ang. Functional requirements for bibliographic records) gl. Funkcionalne zahteve za bibliografske zapise

frekvénca izhájanja -e -- ž, gl. pogostost izhajanja

frekvénčno kazálo -ega -a s kazalo (2) z navedbami pogostosti pojavljanja posameznega izraza v dokumentu, publikaciji, podatkovni zbirki

frontispíc -a m ilustracija na naslovni strani ali listu pred naslovno stranjo zlasti v starejših knjigah

full-text neustr., gl. celotno besedilo (2)

full-text baza podatkov neustr., gl. podatkovna zbirka besedil

fúndus -a m, zastar., gl. knjižnični fond in knjižnična zbirka (2)

funkcionálna informacijska písmenost -e -e -i ž sposobnost razumevanja in interpretacije informacijskih virov, ki jih nekdo potrebuje za iskanje in pridobivanje informacij za samostojno rabo

funkcionálna písmenost -e -i ž pridobljena sposobnost razumevanja in uporabljanja pisnih podatkov, informacij; prim. informacijska pismenost

Funkcionálne zahtéve za bibliográfske zápise -ih -ev -- -- ž, mn. (krat. FZBZ in FRBR) študija, ki definira osnovne funkcije kataloga in opisuje teoretični entitetno-relacijski model kataloga

FZBZ FZBZ-ja [fəzəbəzə] m, krat., gl. Funkcionalne zahteve za bibliografske zapise

FZC FZC-ja [fəzəcə] m, krat., gl. Federalni zbirni center

G

gájica -e ž črkopis, ki je v rabi pri Slovencih in Hrvatih (poimenovan po Ljudevitu Gaju, 1809-1872)

galúnska kóža -e -e ž, zgod., v knjigoveštvu, v restavratorstvu v belo, mehko in trpežno usnje predelana koža v srednjem veku zlasti za izdelavo pregibnih delov vezave kodeksov

GARE neskl. [gáre] m, krat. (ang. Guidelines for Authority and Reference Entries) gl. Smernice za normativne napotilne vpise

garnitúra -e ž **1.** v katalogizaciji publikacija v več kosih, ki so na različnih fizičnih nosilcih (1); sin. multimedijška publikacija (2), večvrstna publikacija, multimedijška enota **2.** gl. razni mediji

- geneal. tabla** okrajš. (genealoška tabla) v katalogizaciji oznaka v bibliografskem opisu, ki pove, da je opisovana enota rodoslovna preglednica ali da opisovana enota vsebuje rodoslovno preglednico
- genealogíja** -e ž **1.** veda, ki proučuje družinska in sorodstvena razmerja, rodovnike **2.** rokopisna ali tiskana knjiga s prikazom izvora, razvoja družine, rodu
- genealóška preglédnica** -e -e ž **1.** shematski prikaz rodoslovnih podatkov; sin. rodoslovna preglednica **2.** gl. geneal. tabla
- genealóška tábla** -e -e ž, zastar., gl. genealoška preglednica in rodoslovna preglednica
- genêrični izráz** -ega -a m **1.** poimenovanje skupine po skupni značilnosti ali po tipičnem predstavniku, npr. selotejp za lepilne trakove **2.** v katalogizaciji skupno poimenovanje po vrsti dela, publikacije, npr. razprave
- genêrični naslòv** -ega -ôva m naslov, ki je privzet po zvrsti publikacije, npr. Adresar, Bilten, Letopis, Statut; sin. formalni naslov, vrstni naslov; ant. izraziti naslov
- genêrični odnòs** -ega -ôsa m, pri vsebinski obdelavi hierarhični odnos med pojmom, pri katerem je eden od njiju rod, drugi predstavnik rodu, npr. slovenska bibliografija je bibliografija
- generíranje informacijskih vírov** -a -- -- s, gl. oblikovanje informacijskih virov
- genétski odnòs** -ega -ôsa m, pri vsebinski obdelavi asociativni odnos, kjer sta pojma med seboj v hierarhično enakovrednem položaju in v hčerinskem razmerju do enega starševskega pojma, npr. sin in hči
- geográfška determináнта** -e -e ž, gl. zemljepisno določilo in geografsko določilo
- geográfška kárta** -e -e ž, gl. zemljevid in karta (1)
- geográfška oznáka** -e -e ž, gl. geografska predmetna oznaka in zemljepisna predmetna oznaka
- geográfška predmétna oznáka** -e -e -e ž, pri vsebinski obdelavi predmetna oznaka, ki označuje kraj ali zemljepisni pojem, obravnavan v dokumentu, publikaciji, npr. Alpe, Ptuj; sin. geografska oznaka, zemljepisna oznaka, zemljepisna predmetna oznaka
- geográfška uredítev** -e -tve ž **1.** abecedna ureditev po kraju izida, nastanka dokumenta **2.** ureditev po geografskih vsebinskih oznakah
- geográfško določílo** -ega -a s, pri vsebinski obdelavi določilo, ki podrobneje zemljepisno opredeli in/ali omeji predmetno značnico; sin. zemljepisno določilo, geografska determinanta
- geol. karta** okrajš. (geološka karta) v katalogizaciji oznaka v bibliografskem opisu, ki pove, da je opisovana enota geološka karta ali da opisovana enota vsebuje geološko karto
- geolóška kárta** -e -e ž **1.** karta (2) z vrisanimi geološkimi podatki **2.** gl. geol. karta
- geoním** -a m vzdevek, psevdonim po geografski pripadnosti, npr. Ziljski

- gêselnik** -a m sistematično, navadno po abecedi urejen seznam gesel (1, 2); sin. geslovník; prim. alfabetaríj
- gêselnska uredítev** -e -tve ž abecedna ureditev kazala, kataloga po geslih (1); sin. ureditev po geslih, ureditev po stvarnih geslih; prim. ureditev po vsebinskih oznakah
- gêselnski katalóg** -ega -a m, gl. abecedni stvarni katalog
- gêselnski lístek** -ega -tka m kataložni listek v abecednem stvarnem katalogu
- gêselnski stvární katalóg** -ega -ega -a m, gl. abecedni stvarni katalog
- gêselnsko kazálo** -ega -a s, gl. predmetno kazalo
- geslílec** -lca [ȳc] m oseba, ki določa predmetne oznake; prim. analitik, klasifikator
- geslílka** -e [ȳk] ž ženska, ki določa predmetne oznake; prim. analitičarka, klasifikatorka
- gêsljenje** -a s, pri vsebinski obdelavi označevanje vsebine dokumenta (1) z izbiranjem in dodeljevanjem gesel (1, 2); sin. določanje gesel; prim. določanje vrstílec
- gêslo** -a s **1.** beseda, besedna zveza, vzeta iz vnaprej določenega seznama, ki opredeljuje vsebino, temo dokumenta; sin. predmetna oznaka, stvarno geslo; prim. klasifikacijska oznaka, vsebinska oznaka **2.** poljubno ali po strokovnih načelih izbrana beseda, besedna zveza, ki opredeli vsebino dokumenta; prim. umetna značnica **3.** beseda, besedna zveza v slovarju, enciklopediji, razložena s pojasnili ali ustrezniki **4.** v računalništvu dogovorjeno zaporedje znakov, ki dovoljuje dostop do določenega računalniškega sistema, elektronskega vira (1); sin. koda (2), šifra (2); prim. uporabniško ime
- geslóvník** -a m sistematično, navadno po abecedi urejen seznam gesel (1, 2); sin. geselník; prim. alfabetaríj
- Geslóvník Kongrésne knjižnice** -a -- -- m (krat. LCSH) sistematično urejen seznam gesel (1) Kongresne knjižnice
- Geslóvník Sears** -a -- [sírs] m (ang. Sears List of Subject Headings) sistematično urejen seznam gesel (1), ki ga je pripravila Minnie Earl Sears leta 1923 in je od tedaj v uporabi v šolskih in manjših splošnih knjižnicah predvsem v ZDA
- gíbki dísk** -ega -a m disk v obliki gibke plastične folije v ovitku, namenjen za magnetno zapisovanje (2) podatkov, standardne velikosti 8 palcev, 5,25 palca ali 3,5 palca; sin. disketa, magnetna disketa, računalniška disketa; prim. trdi disk
- gimnazíjska knjižnica** -e -e ž šolska knjižnica na gimnaziji
- GIP** GIP-a [geipé -êja] m, krat. (ang. General Information Programme) gl. Splošni informacijski program
- gl.** okrajš., gl. glej (1)
- gl. stv. nasl.** okrajš. (glavni stvarni naslov) v katalogizaciji oznaka v sledišču (2), ki pove, da je stvarni naslov dobil dodatni vpis; prim. stv. nasl.

- glag.** okrajš. (glagolica) v katalogizaciji oznaka v bibliografskem opisu, ki pove, da so podatki v opisovani enoti v glagolici in so v bibliografskem opisu transliterirani
- glagólíca** -e ž **1.** črkovna pisava, ki je s stilizacijo kurzivne grške pisave nastala na Balkanskem polotoku v 9. stoletju **2.** gl. glag.
- glás** -ú m, gl. part
- glásbena čítálnica** -e -e ž čitalnica, v kateri je na razpolago predvsem glasbeno gradivo, npr. notni in zvočni zapisi; prim. avdiočitalnica
- glásbena kaséta** -e -e ž zvočna kaset a z zapisom (1) glasbe
- glásbena knjižnica** -e -e ž knjižnica (1) z glasbenim gradivom in gradivom o glasbi
- glásbena plôšča** -e -e ž gramofonska ali laserska plošča z zapisom (1) glasbe
- glásbena publikácija** -e -e ž publikacija na katerem koli mediju, ki z vidnim ali zvočnim zapisom posreduje glasbeno delo; prim. glasbeni tisk, glasbeno gradivo, muzikalija
- glásbena zalóžba** -e -e ž specializirana založba za glasbene tiske, plošče, kasete in za muzikološko strokovno literaturo
- glásbena zbirka** -e -e ž **1.** zbirka (2) z glasbenim gradivom in gradivom o glasbi **2.** neustr., gl. glasbeni odderek
- glásbeni CD** -ega CD-ja [cedé -êja] m zvočni CD z zapisom (1) glasbe
- glásbeni oddélek** -ega -lka m odderek knjižnice (1) z glasbenim gradivom in gradivom o glasbi
- glásbeni rokopís** -ega -a m rokopis (3), ki vsebuje glasbeno delo (1)
- glásbeni tísk** -ega -a m tiskana ali kako drugače razmnožena publikacija z notnimi zapisi glasbenih del; sin. tiskana muzikalija; prim. glasbena publikacija, glasbeno gradivo, muzikalija, rokopisna muzikalija
- glásbenica** -e ž ženska, ki izvaja glasbeno delo ali prispeva h glasbeni vsebini dela
- glásbenik** -a m kdor izvaja glasbeno delo ali prispeva h glasbeni vsebini dela
- glásbeno délo** -ega -a s **1.** skladba, ki je namenjena izvedbi kot celota **2.** v katalogizaciji skupek skladb z zbirnim naslovom, ki ni nujno namenjen izvedbi v celoti **3.** skupek skladb z enotno številko opusa
- glásbeno gradívo** -ega -a s gradivo na katerem koli mediju, ki z vidnimi in/ali zvočnimi zapisi posreduje glasbeno delo; prim. glasbena publikacija, glasbeni tisk, muzikalija
- glasílo** -a s serijska publikacija, s katero določena skupina, organizacija, politična stranka razširja svoje ideje, sporočila, npr. šolsko glasilo, glasilo podjetja; sin. glasnik; prim. vestnik, izvestje
- glasník** -a m, gl. glasilo
- glasôvna písáva** -e -e ž pisava s pismenkami za posamezne glasove; sin. fonetična pisava; prim. črkovna pisava, zlogovna pisava

- gláva** -e ž navedba naslova, lastništva, urednikov časnika, periodične publikacije, navadno na uredniški strani, prvi strani ali na strani s kazalom vsebine
- gláva hrbta** -e -- ž, v knjigovestvu zgornji del hrbta knjige ali knjižnega bloka; prim. noga hrbta
- gláva lista** -e -- ž, nekdej, v katalogizaciji zgornji del kataložnega listka s signaturo, gesli (2); prim. trup lista, vzožje lista
- gláva zapisa** -e -- ž, v MARC-formatih prvi del računalniškega bibliografskega zapisa z osnovnimi identifikacijskimi podatki
- glávna ávtorica** -e -e ž avtorica, ki je pri delu, dokumentu, publikaciji, ki je rezultat dela več avtorjev, avtoric posebej označena ali so drugi avtorji, avtorice označeni samo kot sodelavci, sodelavke; sin. izpostavljena avtorica, poglavitna avtorica
- glávna čítálnica** -e -e ž navadno največja splošna čitalnica v knjižnici; sin. osrednja čitalnica
- glávna naslówna strán** -e -e -í ž, v katalogizaciji naslovna stran, ki je med več naslovnimi stranmi izbrana kot prednostni vir podatkov
- glávna publikácija** -e -e ž publikacija, ki ima vsaj eno prilogo (1); prim. glavna serijska publikacija
- glávna sêrija** -e -e ž, zastar., gl. glavna zbirka
- glávna sêrijska publikácija** -e -e -e ž serijska publikacija, pri kateri izhajajo podrejene serijske publikacije, suplementi, ki nosijo poleg skupnega naslova še podrejeni naslov; prim. podrejena serijska publikacija, glavna publikacija
- glávna zbirka** -e -e ž zbirka (2), ki ima eno ali več podzbirk; sin. glavna serija
- glávna znáčnica** -e -e ž, v katalogizaciji prvi del značnice, ki mu sledi podznačnica
- glávne táblíce** -ih -ic ž, mn., v UDK seznam glavnih vrstilcev s pripadajočimi posebnimi privesnimi vrstilci; prim. pomožne tablice
- glávni ávtor** -ega -ja m avtor, ki je pri delu, dokumentu, publikaciji, ki je rezultat dela več avtorjev, avtoric posebej označen ali so drugi avtorji označeni samo kot sodelavci; sin. izpostavljeni avtor, poglavitni avtor
- glávni katalóg** -ega -a m katalog (1), ki zajema vpise večine gradiva knjižnice, ki ima poleg tega tudi posebne kataloge; prim. izbirni katalog, posebni katalog, splošni katalog
- glávni kataložni vpis** neustr., gl. glavni vpis
- glávni kráj izída** -ega -a -- m, v katalogizaciji kraj izida, ki je med več kraji na publikaciji grafično poudarjen
- glávni naslòv** -ega -ôva m, v katalogizaciji vsi podatki, natisnjeni na naslovni strani ali nadomestilu naslovne strani, ki določeno publikacijo поблиže označujejo in so osnova za njeno istovetenje; sin. naslov v širšem smislu; prim. naslov (2), stvarni naslov

- glávni négativ** -ega -a m negativ (1), navadno izvornik (2), ki se uporablja za izdelovanje delovnih kopij; sin. osnovni negativ; prim. arhivska kopija (2), osnovna kopija filma, delovna kopija
- glávni opis** neustr., gl. glavni vpis
- glávni stvární naslòv** -ega -ega -ôva m, gl. 1. stvarni naslov (1) 2. gl. stv. nasl.
- glávni uredník** -ega -a m 1. kdor usmerja in izvaja založniško politiko založbe, serijske publikacije 2. urednik (1), ki je strokovno odgovoren za vsebino publikacije; prim. odgovorni urednik, tehnični urednik
- glávni vír podátkov** -ega -a -- m, gl. prednostni vir podatkov
- glávni vpís** -ega -a m, v klasičnem katalogu kataložni vpis, ki ga sestavljajo vsi elementi ali večina elementov bibliografskega opisa in po katalogizacijskih pravilih določena značnica; prim. dodatni vpis, analitični vpis
- glávni vrstílec** -ega -lca [uč] m, v UDK vrstilec, ki samostojno opredeljuje vsebino dokumenta, publikacije; prim. privesni vrstilec
- glávni zápis** neustr., gl. nadrejeni zapis
- glávno besedílo** -ega -a s temeljno besedilo dela, dokumenta, publikacije, ki vsebuje tudi dodatna besedila
- glávno délo** -ega -a s, v katalogizaciji delo (1), ki zavzema večji del publikacije, dodano pa mu je še eno samostojno delo ali več samostojnih del; prim. osnovno delo, priključeno delo, prikrito delo
- glávno imé** -ega -na s tisti del poimenovanja starorimskega avtorja, ki je v splošni rabi edini uporabljan, npr. Vergil
- gledalíška knjižnica** -e -e ž knjižnica (1) za področje gledališča
- gléj** neskl., kot pojasnilo 1. napotilo, ki v katalogu, bibliografiji, geslovníku uvaja kazalko in napoti uporabnika na drugo mesto; prim. glej tudi, levi koničasti oklepaj 2. gl. gl.
- gléj túdi** 1. neskl., kot pojasnilo napotilo, ki v katalogu, bibliografiji, enciklopediji, geslovníku uvaja vodilko in napoti uporabnika na dodatno informacijo; prim. glej (1), dvojni levi koničasti oklepaj 2. gl. GT
- glínasta plòščica** -e -e ž, zgod. ploščica, izdelana iz gline, sušena na soncu in kasneje žgana v pečeh, ki je ena najstarejših pisnih podlag, in na kateri se je razvil klinopis; sin. glinasta tablica, glinena ploščica, glinena tablica
- glínasta táblica** -e -e ž, zgod. ploščica, izdelana iz gline, sušena na soncu in kasneje žgana v pečeh, ki je ena najstarejših pisnih podlag, in na kateri se je razvil klinopis; sin. glinasta ploščica, glinena ploščica, glinena tablica
- glinéna plòščica** -e -e ž, gl. glinasta ploščica in glinasta tablica
- glinéna táblica** -e -e ž, gl. glinasta ploščica in glinasta tablica
- globálni pretòk podátkov** -ega -óka -- m (krat. TDF) prost pretok podatkov in informacij po celem svetu brez geografskih in/ali političnih omejitev
- globálni separátor** -ega -ja m, gl. ločilec polja
- globálno omréžje** -ega -a s računalniško omrežje, ki obsega velik del zemeljske površine in ki povezuje različna računalniška omrežja

- globôki tisk** -ega -a m, v tiskarstvu tisk, pri katerem je tiskovna površina izdolbena; prim. ploski tisk, visoki tisk
- glôbus** -a m kartografsko gradivo, ki v obliki krogle v pomanjšanem merilu ponazarja Zemljo, vesolje, npr. zemeljski globus, nebesni globus
- glôsa** -e ž krajše pojasnilo, pripis k besedilu; sin. opomba (1); prim. komentar
- glosár** -ja m slovar (1), ki je navadno sestavni del kake publikacije in pojasnjuje v njej uporabljene znane in tuje besede
- glosátor** -ja m pisec rokopisnih opomb v tiskani knjigi
- gostítelj podátkovne zbirke** -a -- -- m gostitelj sistema (2), ki prevzema podatke od graditelja podatkovne zbirke, pripravlja programsko opremo in omogoča javno uporabo te podatkovne zbirke; prim. informacijski servis (1)
- gostítelj sistéma** -a -- m **1.** računalniški sistem, vključen v računalniško omrežje, ki omogoča npr. elektronsko pošto, poizvedovanje po podatkovnih zbirkah, spletnih straneh; sin. računalnik **gostitelj** **2.** organizacija, služba, ki tak sistem vzdržuje
- gostôta zapísa** -e -- ž, v računalništvu lastnost računalniškega zapisa (2) na fizičnem nosilcu (1), izražena s številom zapisanih bitov na dolžinsko enoto traku, sledi na disku, disketi, npr. dvojna gostota, visoka gostota zapisa
- got.** okrajš. (gotica) v katalogizaciji oznaka v bibliografskem opisu, ki pove, da so podatki v opisovani enoti v gotici in so v bibliografskem opisu transliterirani
- gótica** -e ž **1.** preoblikovana karolina s stisnjenimi in ožjimi črkami, ozkimi loki in zašiljenimi koti, nastala v 6. stoletju; sin. fraktura **2.** gl. got.
- gôvor** -a m, v katalogizaciji objavljeno, natisnjeno govorno delo
- govoréča knjiga** -e -e ž zvočni zapis besedila knjige; sin. zvočna knjiga, zvočnica
- gôvorna kaséta** -e -e ž zvočna kaseta z zapisom (1) govora
- gôvorna plôšča** -e -e ž gramofonska ali laserska plošča z zapisom (1) govora, npr. plošča z radijsko igro, jezikovnim tečajem
- gôvorni CD** -ega CD-ja [cedé -êja] m zvočni CD z zapisom (1) govora
- gôvorno délo** -ega -a s delo, izraženo z živo besedo, npr. predavanje, govor, intervju
- grábljice** -ic ž mn., (znak #) **1.** znak, ki se uporablja npr. v označevalnih jezikih, pri poizvedovanju, na telefonski tipkovnici, in ima dogovorjen pomen ali funkcijo; sin. lojtra **2.** pri poizvedovanju eden pogostejše uporabljanih znakov za krajšanje; prim. dolar (1), zvezdica (3)
- gradítelj podátkovne zbirke** -a -- -- m organizacija, služba, ki pripravlja, oblikuje podatke za vključitev v podatkovno zbirko; prim. kreator zapisa
- gradívo** -a s **1.** kar je zbrano po določenih merilih, urejeno po določenih kriterijih in namenjeno za določeno uporabo, npr. arhivsko, bibliografsko, dokumentacijsko, delovno gradivo **2.** besedilni, zvočni, slikovni zapisi,

- predmeti intelektualne in/ali umetniške vsebine v knjižnici; sin. knjižnično gradivo
- graduál** -a m knjiga liturgičnih spevov
- gráf. prikázi** okrajš. (grafični prikaz) v katalogizaciji oznaka v bibliografskem opisu, ki pove, da opisovana enota vsebuje grafične prikaze
- gráfična mápa** -e -e ž mapa z grafičnimi listi, ki velja kot ena bibliografska enota (1); sin. umetniška mapa
- gráfična zbirka** -e -e ž zbirka (2) grafičnih listov; sin. grafoteka
- gráfični list** -ega -a m vsak od odtisov v grafični tehniki, ki jih umetnik naredi v omejenem številu, npr. bakrorez, gravura, litografija
- gráfični podátek** -ega -tka m podatek v obliki slike; sin. slikovni podatek
- gráfični prikáz** -ega -áza m **1.** grafično ponazorilo statističnih ali drugih podatkov, npr. grafikon, diagram **2.** gl. graf. prikazi
- gráfični tezáver** -ega -vra m tezaver, v katerem so odnosi med deskriptorji prikazani grafično; prim. abecedni tezaver, sistematski tezaver
- grafotéka** -e ž zbirka (2) grafičnih listov; sin. grafična zbirka
- grájska knjižnica** -e -e ž zasebna knjižnica v gradu navadno plemiške rodbine
- gramátični princíp** -ega -a m, nekdam, gl. slovnično načelo
- gramátično načêlo** -ega -a s, nekdam, gl. slovnično načelo
- gramatikálna stvárna znáčnica** -e -e ž, nekdam, v katalogizaciji stvarna značnica, v kateri je iztočnica določena po slovničnem načelu; prim. mehanična stvarna značnica
- gramof. plošča** okrajš. (gramofonska plošča) v katalogizaciji oznaka v bibliografskem opisu, ki pove, da je opisovana enota gramofonska plošča ali da opisovana enota vsebuje tudi gramofonsko ploščo
- gramofónska plôšča** -e -e ž **1.** plošča z analognim zapisom zvoka, ki se predvaja z gramofonom, npr. mala plošča, velika plošča; sin. plošča, fonografska plošča **2.** gl. gramof. plošča
- graphium** -a [gráfium] m, gr., gl. stilus
- gravitacijsko obmóčje** -ega -a s območje, katerega prebivalci obiskujejo določeno splošno knjižnico in je izhodišče za izračune določil standardov
- grbovnica** -e ž, gl. grbovnik
- grbovnik** -a m knjiga s podobami, popisom grbov; sin. knjiga grbov, grbovnica
- gróba abecéda** -e -e ž abecedna razvrstitev po začetni črki iztočnic, ki se uporabi v prvi fazi postopka abecediranja; ant. fina abeceda, stroga abeceda, notranja abeceda
- gróba klasifikácia** -e -e ž okvirno razvrščanje pojmov (1), publikacij, dokumentov navadno v hierarhično nadrejene razrede in obširnejše razrede v klasifikacijskem sistemu; ant. fina klasifikacija
- grška písáva** -e -e ž črkovna pisava s 24 črkami za soglasnike in samoglasnike, prevzetimi iz feničanske in aramejske pisave, uporabljana pri Grkih od 5. stoletja pr.n.št.

GSARE neskl. [gsáre] m, krat. (ang. Guidelines for Subject Authority and Reference Entries) gl. Smernice za predmetne normativne napotilne vpise

GT neskl. [geté] m, krat. (glej tudi) pri normativni kontroli oznaka za napotilo, ki uvaja vodilko

gumb -a m **1.** v računalništvu označeni del zaslona pri uporabniškem vmesniku (1), navadno z ikono ali kratkim besedilom, na katerega se klikne za izbiro navedene možnosti **2.** polkrožni ali ploščati, navadno kovinski deli, pritrjeni na platnice srednjeveške knjige, namenjeni zaščiti platnic pred obrabo in/ali okrasu, npr. vogalni, sredinski, okrogli, železni, medeninasti gumb; sin. kovinski gumb, ščitnik

H

hártón -a m, gr., zgod. več metrov dolg trak, pisna podloga iz papirusa (1); sin. tomos

hebr. písáva okrajš. (hebrejska pisava) v katalogizaciji oznaka v bibliografskem opisu, ki pove, da so podatki v opisovani enoti v hebrejski pisavi in so v bibliografskem opisu transliterirani

hebréjska písáva -e -e ž **1.** črkovna pisava, ki ima znake za velike in male črke samo za soglasnike, uporabljana pri Hebrejcih v Kanaanu od 8. stoletja pr.n.št. **2.** gl. hebr. pisava

hemerotéka -e ž zbirka izrezkov, navadno v mapah; sin. klipning (2), mapa z izrezki

herbárij -a m mapa, zvezek (1) s stisnjenimi in posušenimi rastlinami

hibridna knjižnica -e -e ž knjižnica, ki omogoča uporabo informacijskih virov na različnih fizičnih nosilcih in dostop do elektronskih virov; prim. elektronska knjižnica, tradicionalna knjižnica, virtualna knjižnica (1)

hibridno iskánje -ega -a s hkratno iskanje v konvencionalnih in nekonvencionalnih virih

hierárhična klasifikácija -e -e ž klasifikacijski sistem, v katerem imajo razredi lahko več podrejenih razredov, npr. UDK, DDK; prim. fasetna klasifikacija

hierárhični nivó -ega -ja m, v MARC-formatih oznaka v bibliografskem zapisu, ki pove, da je zapis podrejen ali nadrejen; prim. hierarhični odnos (2)

hierárhični odnòs -ega -ôsa m **1.** pri vsebinski obdelavi razmerje nadrejenosti in podrejenosti med deskriptorji; ant. nehierarhični odnos **2.** v katalogizaciji razmerje nadrejenosti in podrejenosti med bibliografskimi zapisi; prim. hierarhični nivo, nadrejeni zapis, podrejeni zapis

hierátična kurzíva -e -e ž, gl. hieratska pisava

hierátična písáva -e -e ž, gl. hieratska pisava

hierátska písáva -e -e ž svečeniška pisava s hieroglifi v starem Egiptu; sin. hieratična kurziva, hieratična pisava

hieroglíf -a m pismenka slikovne pisave starih Egipčanov

- hieroglífska písáva** -e -e ž slikovna pisava s hieroglifi
- hierográfska písáva** -e -e ž skrivna svečeniška pisava s hieroglifi v starem Egiptu
- higiéna knjíge** -e -- ž vzdrževanje ustreznih pogojev za hranjenje knjig; prim. varovanje knjižničnega gradiva, nega knjižničnega gradiva
- hiperbesedilo** neustr., gl. hipertekst
- hipermédij** -a m **1.** interaktivno asociativno povezovanje multimedijskih dokumentov **2.** neustr., gl. hipermedijski dokument
- hipermédijska povezáva** -e -e ž interaktivna asociativna povezava hipermedijskega dokumenta z drugim dokumentom, dokumenti, deli dokumentov; prim. hipertekstna povezava
- hipermédijski dokumènt** -ega -ênta m multimedijski dokument, ki vsebuje hipermedijske povezave
- hiperpovezava** neustr., gl. **1.** hipertekstna povezava **2.** hipermedijska povezava
- hipértékt** -a m **1.** interaktivno asociativno povezovanje besedil (2) z drugimi besedili (2); sin. nadbesedilo **2.** neustr., gl. hipertekstni dokument
- hipértékstna povezáva** -e -e ž interaktivna asociativna povezava hipertekstnega dokumenta z drugim dokumentom, dokumenti, deli dokumentov; prim. hipermedijska povezava
- hipértékstni dokumènt** -ega -ênta m besedilni dokument, ki vsebuje hipertekstne povezave
- hipértékstni označeválni jêzik** -ega -ega -íka m (krat. HTML) v računalništvu označevalni jezik za pripravo hipertekstnih in hipermedijskih dokumentov
- hipértékstni prenósní protokól** -ega -ega -a m (krat. http) protokol za prenos hipertekstnih in hipermedijskih dokumentov
- hítre straní** -ih -- ž, mn., gl. viki in wiki
- hítro bránje** -ega -a s branje (2), namenjeno hitremu pregledu dokumenta, publikacije, navadno za seznanitev z vsebino, temo
- hkrátni dostóp** -ega -ópa m uporaba elektronskega vira z dostopom na daljavo, pri kateri lahko ta vir sočasno uporablja več uporabnikov; sin. sočasni dostop, vzporedni dostop
- hkrátni uporábník** -ega -a m vsak od uporabnikov, ki v istem trenutku uporabljajo elektronski vir z dostopom na daljavo; sin. sočasni uporabnik
- hkrátno iskánje** -ega -a s istočasno iskanje po dveh ali več podatkovnih zbirkah; sin. sočasno iskanje, paralelno iskanje
- holding** neustr., gl. zaloga (2)
- holográám** -a m slika, posneta z uporabo svetlobne interference, ki daje vtis tridimenzionalnosti
- homoním** -a m beseda, ki ima enako zvočno ali pisno podobo kot druga beseda, a drugačen pomen; sin. enakozvočnica
- horárij** -a m, gl. knjiga ur
- host** neustr., gl. **1.** gostitelj sistema **2.** gostitelj podatkovne zbirke

- hramba knjig** -e -- ž, zastar., gl. hranjenje knjižničnega gradiva
- hranilišče** -a s, gl. hranišče
- hranišče** -a s prostor, kjer so shranjeni redki, dragoceni dokumenti, publikacije, predmeti, npr. v knjižnici, arhivu; sin. hranilišče, nahajališče
- hranjenje knjižničnega gradiva** -a -- -- s postavljanje, varovanje obdelanega knjižničnega gradiva po strokovnih merilih; sin. hramba knjig
- hrbet** -bta m, v knjigoveštvu del knjižne vezave, ki povezuje sprednjo in zadnjo platnico, npr. hrbet knjige, hrbet knjižnega bloka, ravni hrbet, okrogli hrbet; prim. glava hrbta, noga hrbta
- hrbet naslovne strani** neustr., gl. hrbtina stran naslovnega lista
- hrbtina strán** -e -í ž spodnja, druga oziroma parna stran popisanega papirusa, pergamenta, potiskanega lista papirja; sin. leva stran, verso; prim. čelna stran
- hrbtina strán naslovnega lista** -e -í -- -- ž stran naslovnega lista, ki ni naslovna
- hrbtini naslòv** -ega -ôva m, v katalogizaciji naslov, ki je na hrbtu knjige
- hrestomatija** -e ž zbirka krajših literarnih sestavkov, odlomkov, namenjena zlasti za pouk; prim. antologija
- HTML** HTML-a in, HTML-ja [hateemèl -êla in hətəmələ] m, krat. (ang. Hypertext Markup Language) gl. hipertekstni označevalni jezik
- http** http-ja [hatetepé -êja in hətətəpə] m, krat. (ang. Hypertext Transfer Protocol) gl. hipertekstni prenosni protokol
- humanistična knjižnica** -e -e ž visokošolska ali specialna knjižnica za področje humanistike

I

- i. e.** okrajš. (lat. id est; to je) v katalogizaciji oznaka v bibliografskem opisu pri napačnih ali okrajšanih podatkih na predlogi, ki ji sledi popravljen ali izpisan podatek; sin. tj.; prim. sic
- i. z.** okrajš. (izdaja zaključena) v katalogizaciji oznaka na koncu kataložnega vpisa publikacije v več zvezkih, ki pove, da je izšel zadnji zvezek in je publikacija ostalanezaključena; prim. ne izhaja več
- IATUL** IATUL-a [iatúl] m, krat. (ang. International Association of Technological University Libraries) gl. Mednarodna zveza tehniških univerzitetnih knjižnic
- ib.** okrajš., gl. ibidem
- IBBY** IBBY-ja [ibebeí] m, krat. (ang. International Board on Books for Young People) gl. Mednarodni kuratorij za mladinsko književnost
- ibid.** okrajš., gl. ibidem
- íbidem** neskl., lat. (prav tam; okrajš. ib., ibid.) oznaka v besedilu, ki pove, da je določen podatek, citat (1) v istem, že prej navedenem viru; prim. loco citato
- IBMI** IBMI-ja [ibeemí] m, krat., gl. Inštitut za biomedicinsko informatiko

- ID** ID-ja [idé -êja] m, krat., gl. identifikacijska oznaka (1)
- idêjna začétnica** -e -e ž ženska ali korporacija, odgovorna za izvirno zamisel, na kateri temelji delo
- idêjni začétnik** -ega -a m oseba ali korporacija, odgovorna za izvirno zamisel, na kateri temelji delo
- identificiranje ávtorja** -a -- s prepoznavanje, ugotavljanje identičnosti avtorja, npr. med soimenjaki; sin. istovetenje avtorja
- identificiranje publikácie** -a -- s prepoznavanje, ugotavljanje identitete določene publikacije s pomočjo določenih elementov bibliografskega opisa, npr. avtorjevega imena, naslova; sin. istovetenje publikacije
- identifikacijska oznáka** -e -e ž 1. oznaka za nedvoumno identifikacijo entitete 2. v katalogizaciji (krat. ID) oznaka, ki sledi značnici in omogoča razlikovanje soimenjakov, npr. letnica rojstva, smrti, področje delovanja; sin. dodatek k značnici (1), dopolnilo k značnici; prim. kvalifikator
- identifikacijska številka** -e -e ž standardna ali druga številka, oznaka za nedvoumno identifikacijo publikacije, kataložnega zapisa; prim. napotilna številka
- identifikátor článka** -ja -- m enolična in nedvoumna oznaka, dodeljena časopisnemu članku v določenem identifikacijskem sistemu, npr. biblid, SICI
- identifikátor digitálnega objéкта** -ja -- m (krat. DOI) alfanumerična oznaka v mednarodnem sistemu za identifikacijo publikacij in njihovih sestavnih delov, namenjena za zaščito intelektualne lastnine zlasti elektronskih dokumentov; sin. označevalnik digitalnega objekta
- identifikátor knjíge in sestávnege déla** -ja -- m (krat. BICI) oznaka v mednarodnem sistemu za identifikacijo posamezne elektronske monografske publikacije, njenih logičnih sestavin, npr. poglavja, predgovora, bibliografije, kazala (1), in tudi fizičnih sestavin, npr. določenega števila strani; sin. označevalnik knjige in sestavnega dela; prim. identifikator serijske publikacije in prispevka
- identifikátor naslóva** -ja -- m tretja od štirih skupin števil v ISBN-u, ki označuje določeno izdajo, vezavo posameznega založnika in jo dodeli založnik sam; prim. identifikator skupine, identifikator založnika
- identifikátor sêrijske publikácie in prispévka** -ja -- m (krat. SICI) oznaka v mednarodnem sistemu za identifikacijo posamezne številke elektronske serijske publikacije ali posameznega sestavnega dela v njej, npr. članka, ki je neodvisna od medija (1), na katerem je objavljen, npr. na papirju, laserskem disku, mikrofilmu; sin. označevalnik serijske publikacije in prispevka; prim. identifikator knjige in sestavnega dela
- identifikátor skupíne** -ja -- m prva od štirih skupin števil v ISBN-u, ki označuje državo ali jezikovno skupino in jo dodeli Mednarodna agencija za ISBN; prim. identifikator naslova, identifikator založnika

- identifikátor založnika** -ja -- m druga od štirih skupin števil v ISBN-u, ki označuje določenega založnika in jo dodeli nacionalna ali regionalna agencija za ISBN; prim. identifikator naslova, identifikator skupine
- identifikátor zapisa** -ja -- m, v MARC-formatih oznaka, ki enolično identificira zapis (2)
- ideografska pisava** -e -e ž, gl. pojmovna pisava
- ideogram** -a m pismenka slikovne pisave, ki označuje tudi abstraktni pojem, dejanje; sin. pojmovni znak
- IFLA** IFLE [ífla] ž, krat. (ang. International Federation of Library Associations and Institutions) gl. Mednarodna zveza bibliotekarskih društev in ustanov
- ígra** -e ž **1.** knjižnično gradivo, namenjeno za igro, razvedrilo v skladu s pravili, npr. človek ne jezi se, šah; prim. igrača, igralno gradivo **2.** žarg., gl. računalniška igra (1)
- igrača** -e ž knjižnično gradivo, navadno predmet, namenjen domišljjski igri in zabavi otrok; prim. igra (1), igralno gradivo
- igralno gradivo** -ega -a s gradivo (2), ki obsega komplete predmetov, namenjene za igranje, pouk; prim. igra (1), igrača
- igrotéka** -e ž sistematično urejena zbirka (1) igralnega gradiva; sin. ludoteka
- ikóna** -e ž, v računalništvu grafična predstavitev datoteke, programa pri uporabniškem vmesniku (1)
- ílegalna izdaja** -e -e ž izdaja, ki izide kljub prepovedi oblasti; sin. podtalna izdaja; prim. prikrita izdaja
- ílegalna publikacija** -e -e ž publikacija, ki izide kljub prepovedi oblasti; sin. podtalna publikacija
- ílegalni tisk** -ega -a m tiskane, razmnožene publikacije, ki izidejo kljub prepovedi oblasti; sin. podtalni tisk
- ILL** ILL-ja [ilələ] m, krat. (ang. Interlibrary Loan) gl. medknjižnična izposoja
- iluminácija** -e ž slikarski okras srednjeveškega rokopisa; prim. ilustracija (1), krizografija
- iluminátor** -ja m avtor iluminacije
- iluminirani** -a -o prid. ki je bogato slikarsko okrašen, npr. iluminirani rokopis, iluminirana inicialka
- ilustr.** okrajš., v katalogizaciji **1.** (ilustrirani) oznaka v bibliografskem opisu, ki pove, da je opisovana enota ilustrirana **2.** (ilustracija) oznaka v bibliografskem opisu pri navedbi števila ilustracij
- ilustrácija** -e ž **1.** risba, slika kot pojasnilo, okras besedila; prim. iluminacija **2.** v katalogizaciji skupni izraz za risbe, note, fotografije, zemljevide in druge slikovne in/ali grafične prikaze v publikaciji **3.** gl. ilustr. (2)
- ilustrativno gradivo** -ega -a s gradivo (1), uporabljeno za pojasnilo, podkrepitev sporočila v dokumentu, publikaciji
- ilustrátor** -ja m avtor ilustracij (1)
- ilustrátorka** -e ž avtorica ilustracij (1)
- ilustrirana izdaja** -e -e ž izdaja z ilustracijami

- ilustrirani** -a -o prid. **1.** ki ima ilustracije (1) **2.** gl. ilustr. (1)
- ilustrirano besedilo** -ega -a s besedilo, ki ga dopolnjujejo ilustracije (1)
- imé** -na s **1.** beseda, več besed, ki se uporabljajo za poimenovanje oseb, bitij, krajev, izdelkov, npr. ime avtorja, publikacije, založbe, distributerja; sin. naziv (2) **2.** lastno ime človeka; sin. osebno ime
- imé ávtorja** -na -- s, gl. avtorjevo ime (1)
- imeník** -a m **1.** seznam imen, navadno urejen po abecedi **2.** publikacija, ki vsebuje seznam imen oseb, institucij, navadno z naslovi, urejen po abecedi; prim. adresar
- imeník článov** -a -- m abecedno urejen seznam članov knjižnice; sin. register bralcev; prim. kartoteka članov
- imeník izposojeválcev** -a -- m, zastar. po datumu vpisa in zaporedni številki urejen seznam članov knjižnice; prim. kartoteka bralcev
- imenoválec znáčnice** -lca -- [ȳc] m, zastar., gl. iztočnica
- iménska katalogizácia** -e -e ž, gl. opisna katalogizacija
- iménska kazálka** -e -e ž, nekdam kazalka
- iménska normatívna datotéka** -e -e ž normativna datoteka enotnih avtorskih značnic, ki omogoča nedvoumno identifikacijo avtorjev; sin. avtorska normativna datoteka
- iménska predmétna oznáka** -e -e ž, pri vsebinski obdelavi predmetna oznaka, ki označuje osebo, obravnavano v dokumentu, publikaciji, npr. Prešeren, France; Pius, XII, papež
- iménska sestávina** -e -e ž vsaka beseda, ki je sestavni del poimenovanja, imena
- iménska uredítev** -e -tve ž abecedna ureditev po imenih avtorjev; sin. abecedna imenska ureditev
- iménska znáčnica** -e -e ž značnica, določena na podlagi imena individualnega ali korporativnega avtorja oziroma avtorice; sin. avtorska značnica; prim. osebna značnica, korporativna značnica, predmetna značnica
- iménski indeks** -ega -a m, gl. imensko kazalo
- imenski katalog** neustr., gl. abecedni imenski katalog
- iménsko določílo** -ega -a s dodatek k imenu, značnici za razlikovanje soimenjakov, npr. Janko Kersnik, st., Janko Kersnik, ml.
- iménsko kazálo** -ega -a s abecedni pregled v publikaciji, dokumentu omenjenih imen z navedbo strani, mesta omembe; sin. imenski indeks; prim. kazalo oseb
- iménsko naslóvno kazálo** -ega -ega -a s, gl. avtorsko naslovno kazalo
- iménsko-naslóvno kazálo** -ega -a s križno kazalo imen in stvarnih naslovov bibliografskih enot, navedenih v bibliografiji (2), z dodano številko bibliografske enote (2); prim. avtorsko-naslovno kazalo
- impakt faktor** neustr., gl. faktor vpliva
- imprésum** -a m **1.** navadno na zadnjem listu knjige navedeni podatki o avtorju, naslovu, založniku, izdajatelju, uredniku, tiskarju, kraju in času

- izida, nakladi, natisu; sin. kolofon; prim. eksplícit **2.** podatki o založniku, kraju in času izida
- imprim.** okrajš. (imprimatur) v katalogizaciji oznaka v bibliografskem opisu, ki pove, da je v opisovani enoti navedena samo letnica odobritve za natis
- imprimátur** -ja m **1.** cenzurna ali predstojnikova odobritev, da se delo lahko natisne; sin. dovoljenje za natis; ant. damnatur; prim. aprobacija **2.** gl. imprim.
- IN** neutr., gl. logični IN
- in 1.** (znak +) v UDK simbol za prirejenost dveh navedenih vrstilcev; prim. plus **2.** (znak &) v katalogizaciji znak, ki se v stvarnem naslovu ubesedi v jeziku publikacije
- in** okrajš. (ang. inch; palec) v katalogizaciji oznaka merske enote v bibliografskem opisu pri navedbi mer opisovane enote elektronskega gradiva; prim. cm
- in dr.** okrajš. (in drugi) v katalogizaciji oznaka v bibliografskem opisu, ki pove, da je poleg navedenega še več avtorjev; sin. et al.
- incipit** -a m, lat. uvodni obrazec v srednjeveških kodeksih, inkunabulah s podatki o avtorju in naslovu dela; prim. eksplícit, naslovna vrstica
- ínč** -a m, gl. palec
- ínča** -e ž, gl. palec
- índeks** -a m **1.** seznam v publikaciji, dokumentu omenjenih imen oseb, stvari, krajev z navedbo strani, mesta omembe; sin. kazalo (2), register (1); prim. konkordanca (1) **2.** del indeksirane podatkovne zbirke, ki omogoča pregledovanje vsebine iskalnih elementov in poizvedovanje po njih **3.** prikaz vsebine iskalnega elementa pri indeksiranih podatkovnih zbirkah, navadno s številom pojavljanj vsake vrednosti; sin. slovar iskalnega elementa, iskalni indeks, slovar polja
- índeks citátov** -a -- m, gl. citatni indeks in citatno kazalo
- Índeks prepovédanih knjíg** -a -- -- m uradni seznam knjig, ki jih je Cerkev prepovedovala zlasti zaradi heretične vsebine, in je bil prvič natisnjem leta 1559, odpravljen pa leta 1965; sin. Index librorum prohibitorum; prim. Index expurgatorium
- índeksator** neutr., gl. analitik
- índeksirana podátkovna zbirka** -e -e -e ž podatkovna zbirka z izdelanimi besednimi, fraznimi indeksi za poizvedovanje; sin. invertirana podatkovna zbirka, invertirana zbirka
- índeksiranje** -a s **1.** pri vsebinski obdelavi označevanje vsebine dokumenta, publikacije z indeksirnimi izrazi, npr. deskriptorji, ključnimi besedami, notacijami določene klasifikacije; sin. vsebinsko označevanje **2.** v računalništvu postopek izdelave indeksa (2)
- índeksirati** -am dov. in nedov. **1.** pri vsebinski obdelavi označevati vsebino dokumenta, publikacije z indeksirnimi izrazi, npr. deskriptorji, ključnimi besedami, notacijami določene klasifikacije **2.** v računalništvu izdelovati indeks (2) po določenem postopku

- indeksirni izraz** -ega -áza m, pri vsebinski obdelavi beseda, besedna zveza iz naravnega jezika ali klasifikacijski simbol za označevanje abstraktne predstave, predmeta, kraja, dogodka, npr. deskriptor, vrstilec
- indeksirni jezik** -ega -íka m, pri vsebinski obdelavi nabor indeksirnih izrazov iz naravnega jezika (1) ali umetnega jezika (1), ki se uporablja v določenem indeksirnem sistemu
- indeksirni systém** -ega -a m, pri vsebinski obdelavi sistem za izbiranje in dodeljevanje indeksirnih izrazov, npr. tezaver, klasifikacijski sistem
- indeksni časopis** neustr., gl. bilten izvlečkov
- indeksni jezik** neustr., gl. deskriptorski jezik
- indeksno iskánje** -ega -a s iskanje v indeksirani podatkovni zbirki; sin. kazalčno iskanje; prim. sekvenčno iskanje
- index** -a [índeks] m, lat., zgod. paličica z naslovnim trakom na papirusovem zvitku; sin. situbos
- Index expurgatórium** -a -- [índeks ekspurgatórium] m, lat. seznam mest, ki jih je bilo treba odstraniti iz besedil, predno so bila po oceni rimskokatoliške cerkve primerna za branje; prim. Indeks prepovedanih knjig
- Index librórum prohibitórum** -a -- -- [índeks] m, lat., gl. Indeks prepovedanih knjig
- Index translationum** -a -- [índeks translaciónum] m (lat. kazalo prevodov) mednarodna bibliografija prevodov del v posamezne jezike v določenem obdobju, npr. slovenskih del v nemščino, tujih del v slovenščino
- índijska písáva** -e -e ž slikovna in fonetična pisava s piktogrami, ideogrami in fonogrami (2), uporabljana na Indijskem polotoku od 3. tisočletja pr.n.št.
- indikativna bibliografíja** -e -e ž, gl. 1. napovedna bibliografija 2. popisna bibliografija
- indikativni abstrákt** -ega -a m, gl. indikativni izvleček
- indikativni izvleček** -ega -čka m izvleček, ki samo nakazuje vsebino dokumenta in način njene obravnave; sin. indikativni abstrakt
- indikativno-informatívni izvleček** -ega -čka m kombinacija informativnega in indikativnega izvlečka, ki prikazuje osrednje teme dokumenta informativno, obrobne pa samo omenja
- indikátor** -ja m, v MARC-formatih znak, ki dá dodatno informacijo o vsebini polja, o odnosu tega polja do drugih polj v zapisu ali o tem, kaj je potrebno narediti s temi podatki
- individuálna ávtorica** -e -e ž ženska, ki ustvari intelektualno ali umetniško delo; sin. osebna avtorica
- individuální ávtor** -ega -ja m oseba, ki ustvari intelektualno ali umetniško delo; sin. osebni avtor, personalni avtor; prim. korporativni avtor
- individuálno ávtorstvo** -ega -a s dejstvo, da je fizična oseba avtor ali soavtor dela, dokumenta, publikacije; prim. korporativno avtorstvo
- INDOK** INDOK-a [índok] okrajš. 1. gl. informacijsko-dokumentacijski 2. neustr., gl. INDOK-center

- INDOK-cênter** -tra [índok] m ustanova, oddelek, ki opravlja informacijsko-dokumentacijsko dejavnost; sin. informacijsko-dokumentacijski center
- INDOK-dejávnost** -i [índok] ž, gl. informacijsko-dokumentacijska dejavnost
- INDOK-sistém** -a [índok] m, gl. dokumentacijski sistem in informacijsko-dokumentacijski sistem
- informácija** -e ž **1.** skupek podatkov v osmisljeni obliki, navadno zapisanih na fizičnem nosilcu, ki jih je mogoče posredovati uporabniku; prim. podatek (1) **2.** celota vednosti o določeni dejavnosti ali področju, namenjena javnosti, npr. krajevne informacije
- informácija iz gradíva** -e -- -- ž informacija (1), dobljena iz vsebine dokumenta, publikacije; sin. stvarna informacija (1); prim. bibliografska informacija (1)
- informácija o gradívu** -e -- -- ž, gl. bibliografska informacija (1)
- informácijska ávtocésta** -e -e ž, gl. informacijska hitra cesta
- informácijska dejávnost** -e -i ž dejavnost, ki se ukvarja z zbiranjem, izbiranjem, obdelavo, hranjenjem in posredovanjem informacij; prim. dokumentacijska dejavnost, komunikacijska dejavnost
- informácijska dôba** -e -e ž obdobje, v katerem je za razvoj družbe poudarjen pomen informacij, informacijskih služb in storitev
- informácijska družba** -e -e ž družba, ki priznava pomen informacij, informacijskih služb in storitev za svoj razvoj
- informácijska eksplozija** -e -e ž veliko naraščanje količine informacij na kakem področju ali v družbi nasploh; prim. informacijski infarkt
- informácijska hítra césta** -e -e -e ž računalniške povezave velikih zmogljivosti in hitrosti; sin. informacijska avtocesta
- informácijska ménedžerka** -e -e ž strokovnjakinja za informacijski menedžment
- informácijska písmenost** -e -i ž usposobljenost za obvladovanje, iskanje, vrednotenje, interpretacijo in uporabo informacij; prim. funkcionalna pismenost
- informácijska polítika** -e -e ž uresničevanje ciljev neke družbe na informacijskem področju z zagotavljanjem najboljše možne mreže informacijskih služb
- informácijska ponúdba** -e -e ž informacijski viri, sistemi za poizvedovanje in informacijske storitve, namenjeni kaki uporabniški skupini
- informácijska potreba** -e -e ž težnja po razrešitvi informacijskega problema z ustreznimi informacijami
- informácijska slúžba** -e -e ž organizacija, del organizacije, ki opravlja informacijske storitve; prim. referenčna služba
- informácijska specialístka** -e -e ž strokovnjakinja za določeno strokovno področje, ki opravlja informacijsko dejavnost
- informácijska sprétnost** -e -i ž obvladovanje postopkov iskanja, vrednotenja, interpretacije podatkov, informacij

- informacijska storitev** -e -tve ž storitev, namenjena zagotavljanju informacij z informacijskimi viri, npr. v knjižnici, informacijskem centru
- informacijska tehnologija** -e -e ž računalniška strojna, programska in komunikacijska oprema v in postopki njene uporabe
- informacijska usluga** *neustr.*, gl. informacijska storitev
- informacijska zahteva** -e -e ž, gl. informacijsko vprašanje in referenčno vprašanje
- informacijska znanost** -e -i ž interdisciplinarna znanost, ki proučuje organizacijo, upravljanje in uporabo informacijskih virov in informacijskih služb, sisteme za poizvedovanje in vključuje raziskave o nastajanju, zbiranju, organiziranju in uporabi vseh vrst informacij; sin. informatologija; prim. bibliotekarstvo (2)
- informacijska znanstvenica** -e -e ž strokovnjakinja za področje informacijske znanosti; prim. informatičarka
- informacijski cênter** -ega -tra m samostojna ustanova, oddelek knjižnice, ki opravlja informacijske storitve za uporabnike
- informacijski cîklus** -ega -a m neprekinjen proces nastajanja, zbiranja, obdelave, razširjanja in uporabe informacij; prim. ETAKSA-kompleks
- informacijski infárkt** -ega -a m nesorazmerje med veliko informacijsko ponudbo in velikimi informacijskimi potrebami informacijske družbe; prim. informacijska eksplozija
- informacijski kanál** -ega -a m vsaka od poti, načinov za prenos informacij od vira informacij do uporabnika informacij
- informacijski management** *neustr.*, gl. informacijski menedžment
- informacijski manager** *neustr.*, gl. informacijski menedžer
- informacijski ménedžer** -ega -ja m strokovnjak za informacijski menedžment
- informacijski ménedžment** -ega -a m uporaba načel in metod podjetniškega menedžmenta za upravljanje z informacijami
- informacijski oddélek** -ega -lka m oddelek knjižnice, ki opravlja informacijske storitve za uporabnike
- informacijski ponúdnik** -ega -a m, gl. 1. ponudnik informacijskih virov 2. ponudnik informacijskih storitev
- informacijski posrédnik** -ega -a m kdor na zahtevo končnega uporabnika posreduje informacije iz informacijskih virov; prim. končni uporabnik, neposredni uporabnik
- informacijski problém** -ega -a m problem, za katerega razumevanje, rešitev so potrebne ustrezne informacije
- informacijski procés** -ega -a m 1. proces obdelave informacije od njenega zajetja, obdelave, shranjevanja in preoblikovanja do primerne prikaza, vrednotenja in uporabe 2. proces, v katerem skuša posameznik zadovoljiti svojo informacijsko potrebo
- informacijski púlt** -ega -a m pult, miza, pri katerem obiskovalec, uporabnik knjižnice lahko dobi informacije

- informacijski sêrvis** -ega -a m 1. ustanova, ki z ustrezno računalniško in komunikacijsko opremo omogoča uporabo podatkovnih zbirk in lahko nudi informacijske storitve; prim. gostitelj podatkovne zbirke 2. neustr., gl. informacijska storitev
- informacijski sistém** -ega -a m sistem, katerega namen je posredovanje informacij in ki združuje načrtno zbrane in organizirane podatke, informacijske vire, ter vsa potrebna orodja, postopke in človeka
- Informacijski sistém o raziskovalni dejavnosti Slovénijs** -ega -a -- -- -- m (krat. SICRIS) specializirana podatkovna zbirka o raziskovalni dejavnosti v Sloveniji, raziskovalnih skupinah, projektih, posameznih raziskovalcih in njihovih osebnih bibliografijah, ki je na internetu javno dostopna od leta 1998
- Informacijski sistém odprétega arhivíranja** -ega -a -- -- m (krat. OAIS) referenčni model za arhiviranje javno dostopnih elektronskih virov
- informacijski specialist** -ega -a m strokovnjak za določeno strokovno področje, ki opravlja informacijsko dejavnost
- informacijski šúm** -ega -a m, pri poizvedovanju zadetki, ki formalno izpolnjujejo zahteve iskalnega izraza, vsebinsko pa ne prinašajo želene informacije, npr. zaradi uporabljanja homonimov; sin. šum
- informacijski vír** -ega -a m dokument (I), publikacija, podatkovna zbirka, kjer lahko uporabnik dobi informacijo; prim. vir informacije
- informacijski zahtévek** -ega -vka m, gl. informacijsko vprašanje in referenčno vprašanje
- informacijski znánstvenik** -ega -a m strokovnjak za področje informacijske znanosti; prim. informatik
- informacijsko gradívo** -ega -a s vse gradivo, ki služi kot vir informacij
- informacijsko obnášanje** -ega -a s ravnanje posameznika ob pridobivanju in uporabi informacij; sin. informacijsko vedenje
- informacijsko opismenjevánje** -ega -a s načrtno izobraževanje za uporabo informacijskih virov, vključno s poznavanjem razpoložljivih virov, njihovim iskanjem, vrednotenjem virov in pridobljenih informacij ter uporabo pridobljenih informacij
- informacijsko vedénje** -ega -a s ravnanje posameznika ob pridobivanju in uporabi informacij; sin. informacijsko obnašanje
- informacijsko vprašánje** -ega -a s ubesedenje informacijske potrebe; sin. informacijski zahtevak, informacijska zahteva, referenčno vprašanje
- informacijsko-dokumentacijska dejávnost** -e -i ž (okrajš. INDOK-dejavnost) dejavnost, ki se ukvarja z zbiranjem dokumentov, njihovim dokumentiranjem (I), oblikovanjem informacijskih zbirk in posredovanjem informacij; sin. dokumentacijsko-informacijska dejavnost
- informacijsko-dokumentacijski** -a -o prid. (krat. INDOK) ki se nanaša na zajemanje, obdelavo, shranjevanje in posredovanje dokumentov, informacij

- informacijsko-dokumentacijski cênter** -ega -tra m ustanova, oddelek, ki opravlja informacijsko-dokumentacijsko dejavnost; sin. INDOK-center
- informacijsko-dokumentacijski systém** -ega -a m (okrajš. INDOK-sistem) sistem, ki zagotavlja optimalno zajemanje, obdelavo, shranjevanje in iskanje dokumentov, informacij v okviru določenega strokovnega, znanstvenega področja; sin. dokumentacijski sistem
- informatičarka** -e ž strokovnjakinja za informatiko; prim. informacijska znanstvenica
- informatik** -a m strokovnjak za informatiko; prim. informacijski znanstvenik
- informatika** -e ž **1.** discipline in tehnologije, ki omogočajo sistematsko obravnavo podatkov in informacij, njihovo ohranjanje v času in komunikacijo v prostoru **2.** veda o temeljih računalniške obdelave podatkov in njeni uporabi
- informatívna bibliografíja** -e -e ž bibliografija (2), ki obvešča o novostih na knjižnem trgu, v knjižnici; sin. signalna bibliografija, opozorilna bibliografija; prim. opisna bibliografija, popisna bibliografija, signalna informacija (2)
- informatívna periódika** -e -e ž tiskane ali elektronske periodične publikacije splošnega informativnega in poljudnoznanstvenega značaja; prim. informativni periodični tisk
- informatívni abstrákt** -ega -a m, gl. informativni izvleček
- informativni bilten** neustr., gl. bilten izvlečkov
- informatívni izvléček** -ega -čka m izvleček, ki predstavlja bistvene kvantitativne in kvalitativne vsebinske značilnosti dokumenta, glavne teze in zaključke; sin. informativni abstrakt
- informativni list** neustr., gl. časnik
- informatívni periódíčni tisk** -ega -ega -a m tiskane periodične publikacije splošnega informativnega in poljudnoznanstvenega značaja; prim. informativna periodika
- informatívno gradívo** -ega -a s raznovrstno gradivo s krajšimi, osnovnimi informacijami o čem, npr. zgibanka s predstavitvijo knjižnice; prim. propagandno gradivo
- informatizacija** neustr., gl. avtomatizacija
- informatológ** -a m strokovnjak za informatologijo
- informatológíja** -e ž interdisciplinarna znanost, ki proučuje organizacijo, upravljanje in uporabo informacijskih virov in informacijskih služb, sisteme za poizvedovanje in vključuje raziskave o nastajanju, zbiranju, organiziranju in uporabi vseh vrst informacij; sin. informacijska znanost; prim. bibliotekarstvo (2)
- informatológinja** -e ž strokovnjakinja za informatologijo
- informátor** -ja m, gl. knjižničar informator
- informátorka** -e ž, gl. knjižničarka informatorka

- informiranje** -a s seznanjanje, obveščanje o nečem; prim. posredovanje informacij, dajanje informacij
- informirati** -am dov. in nedov. seznaniti, obvestiti o nečem; prim. posredovati informacije, dajati informacije
- iniciala** -e ž, gl. inicialka (1, 2)
- inicialka** -e ž **1.** velika začetna črka besede, imena; sin. začetnica, iniciala (1) **2.** velika, zlasti okrašena črka, s katero se začenja besedilo, poglavje; sin. iniciala (2)
- inkunábula** -e ž knjiga, tiskana do vključno leta 1500; sin. prvotisk, paleotip; prim. tabularna inkunabula, tipografska inkunabula
- inkunabulístika** -e ž veda o inkunabulah, njihovem nastanku, opremi, vezavi
- inozémika** -e ž publikacije, izdane v tujini; sin. eksternika; prim. slovenika
- inozémska knjiga** -e -e ž knjiga, ki je izšla zunaj države, v kateri je knjižnica, ki jo kupi, obdela; sin. tuja knjiga; ant. domača knjiga
- inozémska literatúra** -e -e ž publikacije, ki so izšle zunaj države, v kateri je knjižnica, ki jih kupuje, obdeluje; sin. tuja literatura; ant. domača literatura; prim. zamejski tisk
- instalácija** -e ž, gl. namestitev
- instinktívna informacijska potreba** -e -e -e ž informacijska potreba, ki obstaja, vendar ni izražena
- institúcija politíchnoteritoriálne enôte** -e -- -- ž, v katalogizaciji korporacija, ki jo ustanovi in/ali upravlja politíchnoteritorialna enota in opravlja izobraževalne, vzgojne, znanstvene, tehnične, kulturne, zdravstvene, socialne, finančne ali gospodarske dejavnosti, npr. šola, knjižnica, muzej, bolnišnica, banka; prim. organ politíchnoteritorialne enote
- instrumentácija** -e ž **1.** porazdelitev orkestralnih partov na ustrezna glasbila **2.** prireditev kake skladbe za izvajanje z drugimi glasbili
- Inštitút informacijskih znánosti** -a -- -- m (krat. IZUM) osrednji slovenski bibliografski servis (2) in informacijski servis za slovenske raziskovalne ustanove, ki ima sedež v Mariboru
- Inštitút za bíomedicínsko informátiko** -a -- -- -- m (krat. IBMI) informacijski center za področje biomedicine pri Medicinski fakulteti v Ljubljani
- Inštitút za znánstvene informácie** -a -- -- -- m (krat. ISI) (ang. Institute for Scientific Information) pomemben gostitelj podatkovnih zbirk v ZDA, znan predvsem po citatnih indeksih (Science Citation Index, Social Sciences Citation Index, Arts and Humanities Citation Index)
- inštitútska knjižnica** -e -e ž **1.** specialna knjižnica za potrebe znanstvenega, razvojnega inštituta **2.** visokošolska knjižnica za potrebe visokošolskega zavoda, inštituta
- integrálni dokumènt** -ega -ênta m dokument v neokrnjeni in neskrajšani obliki; sin. celotni dokument
- integrálno besedilo** -ega -a s neokrnjeno besedilo dela, dokumenta, publikacije, sporočila; sin. celotno besedilo (1)

- integrirana obdeláva podatkov** -e -e -- ž avtomatska obdelava podatkov, pri kateri je več funkcij združenih v en sistem, celoto, npr. katalogizacija, javni online katalog in izposoja
- integrirani računalniški systém** -ega -ega -a m sistem za integrirano obdelavo podatkov; sin. integrirani sistem
- integrirani systém** -ega -a m, gl. integrirani računalniški sistem
- integrirni vir** -ega -a m, v katalogizaciji zaključen ali nezaključen bibliografski vir (2), ki se dopolnjuje in/ali spreminja z dodatki, dopolnili, ki ne ostajajo ločeni, ampak se zlijejo v celoto, npr. publikacija z nevezanimi listi, spletna stran, ki se občasno dopolnjuje
- intelektuálna lastnina** -e -e ž, v pravu 1. stvaritve človeškega uma na industrijskem, znanstvenem in umetniškem področju, ki so pravno zaščitene 2. pravice, ki se nanašajo na intelektualne aktivnosti na industrijskem in gospodarskem področju ter v znanosti in umetnosti
- intelektuálno indeksiranje** -ega -a s, pri vsebinski obdelavi indeksiranje, ki ga opravi človek s svojim intelektualnim delom; sin. ročno indeksiranje; ant. avtomatsko indeksiranje
- interaktivna obdeláva podatkov** -e -e -- ž neposredno delo z računalniškim sistemom s takojšnjim odzivom sistema, ki omogoča sprotno preverjanje rezultatov in prilagajanje dela; prim. paketna obdelava podatkov
- interaktivni** -vna -o prid. ki se nanaša na sprotno obojestransko komuniciranje človeka z računalniškim sistemom
- interaktivni CD** -ega CD-ja [cedé -êja] m (krat. CD-I) kompaktni disk za shranjevanje videozapisov, zvočnih in slikovnih zapisov v digitalni obliki in za njihovo predvajanje na televizijskem zaslonu z možnostjo uporabnikovega aktivnega poseganja v dogajanje; sin. interaktivni kompaktni disk
- interaktivni dostop** -ega -ópa m dostop do interaktivnega informacijskega sistema; sin. interaktivno vključevanje
- interaktivni informacijski systém** -ega -ega -a m informacijski sistem, ki omogoča neposredno delo z računalnikom s takojšnjim odzivom sistema
- interaktivni kompaktni disk** -ega -ega -a m (krat. CD-I) kompaktni disk za shranjevanje videozapisov, zvočnih in slikovnih zapisov v digitalni obliki in za njihovo predvajanje na televizijskem zaslonu z možnostjo uporabnikovega aktivnega poseganja v dogajanje; sin. interaktivni CD
- interaktivni vnòs podatkov** -ega -ôsa -- m neposreden vnos podatkov v informacijski sistem s takojšnjim odzivom sistema; prim. paketni vnos podatkov
- interaktivno iskanje** -ega -a s neposredno iskanje v računalniškem sistemu s takojšnjim odzivom sistema, ki omogoča sprotno preverjanje rezultatov, prilagajanje iskalne strategije; prim. online iskanje
- interaktivno vključevanje** -ega -a s, gl. interaktivni dostop

- interdisciplinárni článék** -ega -nka m članek, ki obravnava teme iz različnih znanstvenih in strokovnih področij
- interésni profil** -ega -a m z iskalnimi izrazi opisano ožje znanstveno, strokovno področje, ki zanima uporabnika; sin. profil uporabnika (2); prim. profil SDI
- interfoliácia** -e ž **1.** uvezava praznih, nepotiskanih listov med potiskane za dopisovanje podatkov ali zaščito barvnih prilog **2.** gl. intf.
- interfoliirana izdaja** -e -e ž izdaja, ki ima med potiskanimi listi uvezane prazne, nepotiskane liste
- intêrna izposója** -e -e ž, žarg. izposoja (1) delavcem lastne ustanovee
- intêrna knjižnica** -e -e ž knjižnica, ki jo ustanova organizira za potrebe svojih članov
- intêrna publikácia** -e -e ž publikacija, namenjena predvsem članom podjetja, ustanove, društva; prim. interni tisk
- intêrna stroková služba** -e -e -e ž oddelek, služba v knjižnici, ki opravlja strokovna opravila notranjega poslovanja knjižnice, npr. oddelek za dopolnjevanje knjižničnega gradiva, oddelek za katalogizacijo, oddelek za vsebinsko obdelavo; prim. oddelek za delo z uporabniki
- internacionalna bibliografija** -e -e ž, gl. mednarodna bibliografija
- internét** -a m globalno računalniško omrežje, ki s protokolom TCP/IP omogoča elektronsko komuniciranje; sin. medmrežje; prim. intranet, ekstranet
- internétni vír** -ega -a m elektronski informacijski vir, dostopen na internetu
- intêrni dokumént** -ega -ênta m dokument (1), namenjen predvsem članom podjetja, ustanove, društva
- intêrni katalóg** -ega -a m katalog (1), namenjen knjižničnim delavcem in načeloma ni dostopen javnosti; ant. javni katalog
- intêrni tisk** -ega -a m tiskane publikacije, ki jih izda podjetje, ustanova, društvo predvsem za svoje člane; prim. interna publikacija
- intêrno bibliotekársko délo** -ega -ega -a s, gl. interno knjižničarsko delo
- intêrno knjižničarsko délo** -ega -ega -a s delo v knjižnici, pri katerem knjižničar ni v stiku z uporabniki, npr. katalogizacija; sin. interno bibliotekarsko delo
- interoperabilnost** -i ž sposobnost sistema, da sodeluje z okoljem drugega sistema brez uporabnikovega poseganja, npr. omogočanje povezljivosti informacijskih virov na internetu; sin. skupna uporabnost
- interpúnkcija** -e ž, v katalogizaciji **1.** ločila ali druga pisna znamenja, ki se uporabljajo v bibliografskem opisu **2.** gl. interpunkcijski znak
- interpunkcijski simbol** neustr., gl. interpunkcijski znak
- interpúnkcijski znák** -ega -a m, v katalogizaciji predpisana kombinacija ločil ali drugih pisnih znamenj in presledkov, ki uvaja posamezne elemente bibliografskega opisa ali območje bibliografskega opisa; sin. interpunkcija (2)

- intervjú** -ja m javnosti namenjen pogovor, v katerem kdo odgovarja na vnaprej pripravljena vprašanja
- intervjúvanec** -nca m oseba, ki v intervjuju odgovarja na vprašanja; sin. vpraševanec, izpraševanec (2); prim. intervjuvar
- intervjúvanka** -e ž ženska, ki v intervjuju odgovarja na vprašanja; sin. vpraševanka, izpraševanka; prim. intervjuvarka
- intervjúvar** -ja m oseba, ki vodi pogovor, zastavlja vprašanja in pripravi intervju za objavo; sin. vpraševalec, izpraševalec, zapisovalec razgovora; prim. intervjuvanec
- intervjúvarka** -e ž ženska, ki vodi pogovor, zastavlja vprašanja in pripravi intervju za objavo; sin. vpraševalka, izpraševalka, zapisovalka razgovora; prim. intervjuvanka
- intf.** okrajš. (interfoliirani, interfoliacija) v katalogizaciji oznaka v bibliografskem opisu, ki pove, da je opisovana enota interfoliirana
- interfoliirani** -a -o prid. **1.** ki ima med potiskanimi listi uvezane prazne, nepotiskane liste **2.** gl. intf.
- ítranét** -a m lokalni informacijski sistem zaključene skupine uporabnikov, navadno posamezne institucije, ki temelji na protokolih in storitvah interneta; prim. ekstranet, internet
- inventár** -ja m **1.** predmeti, oprema, knjižnično gradivo, ki je v lasti knjižnice; prim. inventarna knjiga, inventarni katalog **2.** zgod. popis prirastka knjižničnega gradiva po zaporedju prihoda v knjižnico, ki se vodi iz leta v leto; prim. akcisijski protokol, seznam prirastka
- inventarizácija** -e ž postopek vpisovanja novo pridobljenega knjižničnega gradiva v inventarno knjigo vključno z označitvijo lastništva, vpisom inventarne številke na gradivo; prim. akcesija (1)
- inventarizátor** -ja m knjižničar (1), ki inventarizira knjižnično gradivo
- inventarizátorka** -e ž knjižničarka (1), ki inventarizira knjižnično gradivo
- inventarizirano gradivo** -ega -a s knjižnično gradivo, ki je vpisano v inventarno knjigo, opremljeno z inventarno številko in lastniškim žigom knjižnice
- inventarizirati** -am dov. in nedov. v inventarno knjigo vpisati enoto knjižničnega gradiva, jo opremiti z inventarno številko in označiti lastništvo
- inventárna enôta** -e -e ž enota knjižničnega gradiva, ki je vpisana v inventarni knjigi pod določeno inventarno številko
- inventárna knjíga** -e -e ž uradna evidenca, v kateri je pod zaporedno številko vpisan posamični izvod na novo pridobljenega knjižničnega gradiva; sin. akcisijska knjiga; prim. inventarni katalog, akcisijski katalog, akcisijski protokol, inventar (1), seznam prirastka, inventarni zapisnik
- inventárna števílka** -e -e ž zaporedna številka, pod katero je vpisan vsak kos knjižničnega gradiva v inventarni knjigi, inventarnem katalogu; sin. akcisijska številka

- inventárni katalóg** -ega -a m katalog, urejen po inventarnih številkah; prim. inventarna knjiga, akcesijski katalog, akcesijski protokol, inventar (1), seznam prirastka
- inventárni zapísnik** -ega -a m, zgod. po inventarnih številkah urejen, v zvezek vpisovan seznam pridobljenih knjig, serijskih publikacij; prim. inventarna knjiga, seznam prirastka
- inventúra** -e ž sistematično popisovanje knjižničnega gradiva na določen dan z ugotavljanjem razlik v primerjavi s stanjem v knjižničnih evidencah, tj. v inventarni knjigi, katalogu, evidenci izposojenega gradiva, npr. delna inventura; sin. popis knjižničnega fonda, popis knjižnične zbirke; prim. inventurni popis, revizija
- inventúrni popis** -ega -a m popis, ki prikazuje z inventuro ugotovljeno stanje; prim. inventura, revizija
- inventúrni primanjkljáj** -ega -a m knjižnično gradivo, ki ga pri inventuri ni mogoče najti, niti ni podatkov o tem, kje je; prim. inventurni višek
- inventúrni višek** -ega -ška m knjižnično gradivo, ki se ga pri inventuri popiše, a ni vpisano v knjižničnih evidencah; prim. inventurni primanjkljaj
- invertírana datotéka** -e -e ž datoteka z indeksom (2)
- invertírana podatkovna zbirka** -e -e -e ž, gl. indeksirana podatkovna zbirka
- invertírana zbirka** -e -e ž, gl. indeksirana podatkovna zbirka
- invertírani naslòv** -ega -ôva m, nekdam, v katalogizaciji stvarni naslov, pri katerem je značnica praviloma prvi samostalni, npr. Narod, Slovenski; Novice, Kmetijske in rokodelske
- invertirano iskanje** neustr., gl. indeksno iskanje
- invêrzija** -e ž nenavaden, spremenjen vrstni red besed v besedni zvezi, npr. postavitev priimka pred osebno ime, samostalnika pred pridevnik; prim. neinvertirana oblika
- invêrzija iména** -e -- ž, v katalogizaciji pri oblikovanju značnice postavitev priimka pred osebno ime, npr. Cankar, Ivan; prim. neinvertirana oblika
- IR** IR-a [ièr -êra] m, krat. (ang. Information Retrieval) gl. poizvedovanje
- IR-sistém** -a [ièr] m, gl. sistem za poizvedovanje
- IRA** IRE [íra] ž, krat. (ang. International Reading Association) gl. Mednarodno bralno društvo
- írelevantni** -tna -o prid. neustrezen glede na informacijsko vprašanje, npr. nerelevanten dokument, podatek, zadetek; sin. nerelevantni; ant. relevantni
- IRS** IRS-a [ierès -êsa] m, krat. (ang. Information Retrieval System) gl. sistem za poizvedovanje
- ISAN** ISAN-a [isán] m, krat. (ang. International Standard AudioVisual Number) gl. Mednarodna standardna številka avdiovizualnega dela
- ISBD** ISBD-ja [iesbedé -êja] m, krat. (ang. International Standard Bibliographic Description) gl. mednarodni standardni bibliografski opis
- ISBD(A)** ISBD(A)-ja [iesbedéá] m, krat. (ang. International Standard Bibliographic Description for Older Monographic Publications)

- (Antiquarian)) gl. Mednarodni standardni bibliografski opis starejših (antikvarnih) monografskih publikacij
- ISBD(CF)** ISBD(CF)-a [iesbedéceêf -êfa] m, krat. (ang. International Standard Bibliographic Description for Computer Files) gl. Mednarodni standardni bibliografski opis računalniških datotek
- ISBD(CM)** ISBD(CM)-a [iesbedéceêm -êma] m, krat. (ang. International Standard Bibliographic Description for Cartographic Materials) gl. Mednarodni standardni bibliografski opis kartografskega gradiva
- ISBD(CR)** ISBD(CR)-a [iesbedéceèr -êra] m, krat. (ang. International Standard Bibliographic Description for Continuing Resources) gl. Mednarodni standardni bibliografski opis kontinuiranih virov
- ISBD(ER)** ISBD(ER)-a [iesbedéceèr -êra] m, krat. (ang. International Standard Bibliographic Description for Electronic Resources) gl. Mednarodni standardni bibliografski opis elektronskih virov
- ISBD(G)** ISBD(G)-ja [iesbedégé -êja] m, krat. (ang. General International Standard Bibliographic Description) gl. Splošni mednarodni standardni bibliografski opis
- ISBD(M)** ISBD(M)-a [iesbedéêm -êma] m, krat. (ang. International Standard Bibliographic Description for Monographic Publications) gl. Mednarodni standardni bibliografski opis monografskih publikacij
- ISBD(NBM)** ISBD(NBM)-a [iesbedéenbeêm -êma] m, krat. (ang. International Standard Bibliographic Description for Non-Book Materials) gl. Mednarodni standardni bibliografski opis neknjižnega gradiva
- ISBD(PM)** ISBD(PM)-a [iesbedépeêm -êma] m, krat. (ang. International Standard Bibliographic Description for Printed Music) gl. Mednarodni standardni bibliografski opis glasbenih tiskov
- ISBD(S)** ISBD(S)-a [iesbedéès -êsa] m, krat. (ang. International Standard Bibliographic Description for Serials) gl. Mednarodni standardni bibliografski opis serijskih publikacij
- ISBN** ISBN-a [iesbeèn -êna] m, krat. (ang. International Standard Book Number) gl. Mednarodna standardna številka knjige in Mednarodna standardna knjižna številka
- ISBN-številka** neutr., gl. Mednarodna standardna številka knjige in Mednarodna standardna knjižna številka
- ISDS** ISDS-a [iesdeès -êsa] m, krat. (ang. International Serial Data System) gl. Mednarodni podatkovni sistem serijskih publikacij
- ISI** ISI-ja [iesí] m, krat. (ang. Institute for Scientific Information) gl. Inštitut za znanstvene informacije
- iskálna beséda** -e -e ž beseda, uporabljena pri poizvedovanju, ki sama ali skupaj z iskalno predpono nastopa kot operand v iskalnem izrazu; prim. iskalni pojem (2)

- iskálna fúnkcija** -e -e ž, v katalogizaciji naloga abecednega imenskega kataloga, da omogoča iskanje del določenega avtorja, anonimnih del, njihovih različnih izdaj, prevodov, ki jih ima knjižnica; prim. zbirna funkcija
- iskálna lógika** -e -e ž uporaba Boolove algebre pri oblikovanju iskalnega izraza
- iskálna metóda** -e -e ž metoda, ki se uporablja pri iskanju glede na vrsto informacijskega vira, npr. konvencionalna iskalna metoda, sodobna iskalna metoda
- iskalna pravila** neustr., gl. iskalna sintaksa
- iskálna predpóna** -e -e ž skrajšana oznaka iskalnega polja pred iskalnim pojmom (2), ki skupaj z njim nastopa kot operand v iskalnem izrazu; prim. iskalna pripona
- iskálna pripóna** -e -e ž skrajšana oznaka iskalnega polja za iskalno besedo, ki skupaj z njo tvori operand; prim. iskalna predpona
- iskálna sintáksa** -e -e ž pravila za oblikovanje iskalnega izraza
- iskálna strategíja** -e -e ž načrt za poizvedovanje od izbire informacijskih virov do oblikovanja iskalnih zahtev; sin. poizvedovalna strategija, strategija iskanja
- iskalna tehnika** neustr., gl. iskalna metoda
- iskalna uspešnost** neustr., gl. uspešnost iskanja
- iskálna zahtéva** -e -e ž vprašanje, oblikovano za poizvedovanje, ki je sestavljeno po pravilih sistema za poizvedovanje in z upoštevanjem iskalnih elementov; sin. iskalni zahtev, poizvedba (3)
- iskální cíkulus** -ega -a m zaključeno zaporedje postopkov od izražene informacijske potrebe preko oblikovanja iskalnega izraza, postopkov iskanja ter pridobivanja in vrednotenja rezultatov poizvedovanja; sin. poizvedovalni cikel
- iskální elemént** -ega -ênta m vsak del računalniškega zapisa (1), po katerem je mogoče poizvedovati, npr. avtorjevo ime, leto izida, vsebinska oznaka; sin. dostopni element, iskalni ključ, vstopna točka (2); prim. iskalno polje
- iskální índeks** -ega -a m, gl. indeks (3) in slovar iskalnega elementa
- iskální izráz** -ega -áza m vprašanje, oblikovano za poizvedovanje, sestavljeno iz operandov in operatorjev po pravilih iskalne sintakse; sin. iskalni niz
- iskální jêzik** -ega -íka m umetni jezik za oblikovanje iskalnega izraza, npr. SQL; sin. poizvedovalni jezik
- iskální kljúč** -ega -a m, gl. iskalni element
- iskální níz** -ega -a m, gl. iskalni izraz
- iskalni pogoj** neustr., gl. iskalni izraz
- iskální pójem** -ega -jma m **1.** pojem kot miselna tvorba, ki ubesedena predstavlja predmet, vsebino iskanja **2.** beseda, besedna zveza, niz znakov, uporabljen pri poizvedovanju, ki sam ali z iskalno predpono, iskalno pripono nastopa kot operand v iskalnem izrazu; prim. iskalna beseda

- iskálni postópek** -ega -pka m zaporedje korakov, po katerih poteka poizvedovanje
- iskalni set** neustr., gl. vmesni rezultat iskanja
- iskálni strójt** -ega -ôja m, gl. **1.** iskalnik **2.** spletni iskalnik
- iskálni vmésnik** -ega -a m uporabniški vmesnik (1) za poizvedovanje
- iskálni zahtévek** -ega -vka m vprašanje, oblikovano za poizvedovanje, ki je sestavljeno po pravilih sistema za poizvedovanje in z upoštevanjem iskalnih elementov; sin. iskalna zahteva, poizvedba (3)
- iskálnik** -a m uporabniški program, namenjen učinkovitemu poizvedovanju po dokumentih, podatkovni zbirki, zbirkah, npr. združevalni iskalnik; sin. iskalni stroj (1)
- iskálno oródtje** -ega -a s programska oprema za poizvedovanje
- iskálno póltje** -ega -a s polje, po katerem je mogoče poizvedovati; prim. iskalni element
- iskálno vedénje** -ega -a s ravnanje posameznika pri iskanju informacij; prim. poizvedovalno vedenje
- iskalno vprašanje** neustr., gl. iskalni zahtev
- iskánje** -a s prizadevanje, odkriti, priti do želenih podatkov, informacij v informacijskih virih, npr. iskanje v slovarju, leksikonu, katalogu, po polnem besedilu, po internetu; prim. poizvedovanje
- iskánje informácij** -a -- s **1.** prizadevanje, priti do želene informacije **2.** zastar., gl. poizvedovanje
- iskánje po ávtorju** -a -- -- s poizvedovanje, pri katerem je iskalni pojem avtorjevo ime; sin. avtorsko iskanje
- iskánje po bibliográfskih podátkih** -a -- -- -- s poizvedovanje, pri katerem je iskalni pojem bibliografski podatek; sin. bibliografsko iskanje; prim. iskanje po vsebini
- iskánje po načélu optimálnega primérjanja** -a -- -- -- -- s poizvedovanje, pri katerem je rezultat poizvedovanja seznam zapisov, urejen po verjetnosti, da zapisi ustrezajo poizvedbi
- iskánje po naslóvu** -a -- -- s poizvedovanje, pri katerem je iskalni pojem naslov publikacije, dokumenta
- iskánje po vsebíni** -a -- -- s poizvedovanje, pri katerem je iskalni pojem vsebinska oznaka; sin. tematsko iskanje, tematsko poizvedovanje; prim. iskanje po bibliografskih podatkih
- iskánje podátkov** -a -- s **1.** prizadevanje, priti do želenih podatkov **2.** zastar., gl. poizvedovanje
- iskánje s povrátno zánko** -a -- -- -- s poizvedovanje, pri katerem uporabnik v rezultatu poizvedbe označi relevantne zapise, sistem pa mu na osnovi te informacije izpiše nadaljnje zapise, ki bi utegnili biti relevantni
- iskánje v narávnem jezíku** -a -- -- -- s poizvedovanje, pri katerem je iskalni zahtev oblikovan kot stavek brez omejitev glede na iskalne ključ, iskalno sintakso; sin. poizvedovanje v naravnem jeziku

- ISMN** ISMN-a [iesemèn -êna] m, krat. (ang. International Standard Music Number) gl. Mednarodna standardna številka glasbenega tiska
- ISMN-številka** neutr., gl. Mednarodna standardna številka glasbenega tiska
- ISO** ISA [íso] m, krat. (ang. International Organization for Standardization) gl. Mednarodna organizacija za standardizacijo
- ISRC** ISRC-ja [iesercé -êja] m, krat. (ang. International Standard Recording Code) gl. Mednarodna standardna koda posnetka
- ISRN** ISRN-a [ieserèn -êna] m, krat. (ang. International Standard Report Number) gl. Mednarodna standardna številka strokovnega poročila
- ISSN** ISSN-a [iesesèn -êna] m, krat. (ang. International Standard Serials Number) gl. Mednarodna standardna številka serijske publikacije
- ISSN-sistém** -a [iesesèn] m mednarodni podatkovni sistem, ki temelji na sodelovanju Mednarodnega centra ISSN v Parizu ter številnih nacionalnih in regionalnih centrov ISSN, in ki skrbi za registracijo serijskih publikacij in njihovo enolično identifikacijo; prim. Mednarodni podatkovni sistem serijskih publikacij
- ISSN-številka** neutr., gl. Mednarodna standardna številka serijske publikacije
- ISTC** ISTC-ja [isətəcə] m, krat. (ang. International Standard Text Code) gl. Mednarodna standardna koda besedila
- istovétenje ávtorja** -a -- s prepoznavanje, ugotavljanje istovetnosti avtorja, npr. med soimenjaki; sin. identificiranje avtorja
- istovétenje publikácije** -a -- s prepoznavanje, ugotavljanje istovetnosti določene publikacije s pomočjo določenih bibliografskih elementov, npr. avtorjevega imena, naslova; sin. identificiranje publikacije
- ISWC** ISWC-ja [isəvəcə] m, krat. (ang. International Standard Work Code) gl. Mednarodna standardna koda dela
- it.** okrajš. (italijanski) v katalogizaciji oznaka v bibliografskem opisu, ki pove, da je opisovana enota v italijanski vezavi
- italijánska vezáva** -e -e ž **1.** v knjigoveštvu trda vezava z ravnim hrbtom in navadno lakiranim ovojem **2.** gl. it.
- itd.** okrajš. (in tako dalje) v katalogizaciji oznaka v bibliografskem opisu, ki pove, da je pri opisovani enoti poleg navedenega kraja in/ali založnika še več krajev in/ali založnikov; sin. etc.
- iterácija** -e ž **1.** v katalogizaciji primerek integrirnega vira ob izidu ali ob kateri koli spremembi; sin. ponovitev; prim. verzija **2.** pri poizvedovanju ponovitev iskanje s preoblikovanjem poizvedbe
- iterativno iskánje** -ega -a s poizvedovanje v več korakih, ki se nadaljuje na podlagi rezultatov predhodnega poizvedovanja, poizvedovanj; sin. večstopenjsko iskanje
- iugoslavica** -e [jugoslávika] ž, lat., gl. jugoslavika
- izbíranje bibliográfskega gradíva** -a -- -- s faza bibliografskega dela pri pripravi bibliografije, v kateri se iz zbranega gradiva izbere tisto, ki ustreza vnaprej določenim kriterijem

- izbirna bibliografija** -e -e ž bibliografija (2), ki popisuje bibliografske enote, izbrane po dodatnem kriteriju, npr. glede na vsebino, pomembnost, aktualnost, namembnost, čas; sin. selektivna bibliografija; ant. izčrpna bibliografija
- izbirni katalog** -ega -a m katalog (1), ki zajema vpise le dela knjižničnega gradiva, npr. čitalniški katalog, tematski katalog; prim. posebni katalog, glavni katalog, skupni katalog
- izbirni meni** neustr., gl. meni
- izbør informacijskega víra** -ôra -- -- m odločanje o izbiri najprimernejšega informacijskega vira za zadovoljitev določene informacijske potrebe
- izbør knjižničnega gradíva** -ôra -- -- m **1.** po strokovnih načelih določeno in za določene vrste knjižnic primerno knjižnično gradivo, npr. izbor knjig za mladino **2.** postopek določanja takega gradiva
- izbør rezultatov** -ôra -- m, pri poizvedovanju odločitev za zadetke, ki jih posameznik navadno uporabi
- izbráno délo** -ega -a s več del istega avtorja, ki so izbrana po določenih kriterijih in objavljena v isti publikaciji; prim. zbrano delo
- izbrisani zapis** -ega -a m, v MARC-formatih kataložni zapis, ki ne velja več in dobi v glavi zapisa ustrezno oznako o stanju zapisa
- izbrisati** -išem dov., v računalništvu trajno odstraniti podatke z elektronskega medija (1), npr. izbrisati datoteko; prim. shraniti, zapisati (2)
- izbrisljívi dísk** -ega -a m laserski disk, na katerem je mogoče podatke zapisovati, spreminjati in brisati, npr. CD-RW, DVD-RW; sin. zbrisljivi disk
- izbrisljívi láserski dísk** -ega -ega -a m laserski disk, na katerem je mogoče podatke izbrisati, npr. CD-RW, DVD-RW; sin. izbrisljivi optični disk; prim. zapisljivi laserski disk (1, 2)
- izbrisljívi óptični dísk** -ega -ega -a m optični disk, na katerem je mogoče podatke izbrisati, npr. CD-RW, DVD-RW; sin. izbrisljivi laserski disk; prim. zapisljivi optični disk (1, 2)
- izčrpána nakláda** -e -e ž naklada, katere izvodi pri izdajatelju, založniku, distributerju niso več dostopni; prim. razprodana naklada
- izčrpna bibliografija** -e -e ž bibliografija (2), ki v okviru izbranega kriterija vključuje bibliografske enote kar se da popolno; ant. izbirna bibliografija
- izčrpnó gêslienje** -ega -a s gesljenje, pri katerem so z gesli opisane vse teme ali velika večina tem, ki nastopajo v delu, dokumentu, publikaciji; prim. podrobno gesljenje
- izd.** okrajš. (izdaja) v katalogizaciji oznaka v bibliografskem opisu, ki pove, da je opisovana enota izšla v določeni izdaji, npr. 3. izd.
- izdája** -e ž **1.** v založništvu tiskano ali kako drugače razmnoženo delo, kot izide v enkratni nakladi, npr. avtorizirana izdaja, ilustrirana izdaja, luksuzna izdaja; sin. edicija; prim. objava, natis **2.** gl. izd.
- izdája na drúgem médiju** -e -- -- -- ž, gl. vzporedna izdaja
- izdája za knjižnice** -e -- -- ž, gl. knjižnična izdaja

izdája za mladíno -e -- -- ž, gl. mladinska izdaja

izdája za otróke -e -- -- ž, gl. otroška izdaja

izdája za slépe -e -- -- ž publikacija, izdana v Braillovi pisavi ali na zvočnem posnetku, namenjena slepim, slabovidnim

izdájanje -a s, v založništvu objavljane knjig, publikacij, npr. izdajanje bibliografij, kataloga

izdájanje na zahtévo -a -- -- s izdajanje elektronsko izdelane publikacije tako, da se ne natisne celotna naklada, ampak se vsakič natiska, dotiska, izdela samo število naročenih izvodov; prim. tiskanje na zahtevo, založništvo na zahtevo

izdajátelj -a m **1.** v založništvu korporacija, ki pripravi rokopis knjige, publikacije in ga odstopi založbi za natis, izdelavo in ni založnik, npr. izdajatelj SAZU, založnik DZS **2.** podjetje, ustanova, ki financira in navadno tudi pripravi izdajo in natis publikacije in distribuira naklado; sin. založnik

izdajáteljica -e ž **1.** v založništvu korporacija, ki pripravi rokopis knjige, publikacije in ga odstopi založbi za natis, izdelavo in ni založnik **2.** podjetje, ustanova, ki financira in navadno tudi pripravi izdajo in natis publikacije in distribuira naklado, npr. izdajateljica SAZU; sin. založnica

izdajáteljska pravíca -e -e ž, gl. pravica izdajanja

izdáje v več formátih -áj -- -- -- ž, mn. vzporedne elektronske izdaje, ki se razlikujejo v računalniškem formatu, npr. v formatu HTML in formatu PDF

izdáno délo -ega -a s na kakršnem koli mediju objavljeno delo

izdáno kot rokopís neskl., kot pojasnilo navedek v publikaciji, ki opozarja, pojasnjuje, da obdelava snovi ni dokončna

izdáti -am dov. pripraviti rokopis knjige, publikacije, da se pojavi kot tiskano ali kako drugače razmnoženo delo; prim. založiti (1)

izdeloválec -lca [uc] m oseba ali institucija, ki izdela celotno naklado, npr. razmnoževalec laserskih diskov, filma; prim. proizvajalec

izgrádnja knjižnične zbírke -e -- -- ž načrtno oblikovanje knjižničnega fonda v skladu s standardi, priporočili in poslanstvom knjižnice

izgublěno neskl., kot pojasnilo, pri obdelavi oznaka v kataložnem zapisu, knjižničnih evidencah, ki pove, da je publikacija, dokument izgubljen in zato ni dostopen; prim. nenajdljivo gradivo, založeno

izhájati v nadaljevánjih -am -- -- nedov. izhajati v več zvezkih, delih, ki izidejo eden za drugim

izhódna strán -e -í ž zadnja stran starejših knjig, poglavij v njih, oblikovana tako, da se natisnjeno besedilo klinasto zoži in koničasto konča

izíd -a m dejstvo, da je publikacija dana v prodajo, distribucijo

izíti -ídem dov. pojaviti se v tiskani ali kako drugače razmnoženi obliki

- izkušeni uporabnik** -ega -a m uporabnik (2), ki ima izkušnje z uporabo sistemov za poizvedovanje, znanje o njihovi uporabi in zato uporablja zahtevno iskanje; sin. zahtevni uporabnik; ant. neizkušeni uporabnik
- izlôčanje knjižničnega gradiva** -a -- -- s odstranjevanje knjižničnega gradiva iz redne postavitve zaradi neustreznosti, zastarelosti, poškodb, obrabe; prim. odpisovanje knjižničnega gradiva
- izlôčeni izvôd knjižničnega gradiva** -ega -ôda -- -- m izvod knjižničnega gradiva, ki je bil odstranjen iz redne postavitve; prim. odpisani izvod knjižničnega gradiva
- izlôčeni vpis** -ega -a m iz kataloga odstranjen kataložni vpis
- izlôčeno knjižnično gradivo** -ega -ega -a s knjižnično gradivo, ki je zaradi neustreznosti, zastarelosti, poškodb, obrabe umaknjeno iz redne postavitve; prim. odpisano knjižnično gradivo
- izlôčiti knjižnično gradivo** -im -- -- dov. umakniti iz redne postavitve knjižnično gradivo, ki je neustrezno, zastarelo, poškodovano, obrabljeno; prim. odpisati knjižnično gradivo
- izlôčitveni dejávník** -ega -a m vzrok za izlôčitev knjižničnega gradiva, npr. zastarelost, obraba; sin. izlôčitveni faktor
- izlôčitveni fáktor** -ega -ja m, gl. izlôčitveni dejavnik
- izmenjáva bibliográfskih zápisov** -e -- -- ž dajanje in/ali sprejemanje bibliografskih zapisov med knjižnicami, bibliografskimi servisi, navadno po sistemu mednarodne izmenjave bibliografskih informacij
- izmenjeválni formát** -ega -a m, v računalništvu format računalniško čitljivega zapisa, ki omogoča izmenjavo bibliografskih zapisov, npr. MARC-format
- izmenljívi disk** -ega -a m, v računalništvu trdi disk, ki je prirejen za enostavno zamenjavo v računalniku in za prenašanje; prim. zunanji disk
- izmišljjeni imprésúm** -ega -a m impresum, ki iz določenih razlogov, npr. zaradi cenzure, z lažnimi podatki prikriva prave
- izmišljjeni naslòv** -ega -ôva m, v katalogizaciji naslov (2), ki ga katalogizator dá glede na vsebino publikacije, dokumenta brez stvarnega naslova in ki prevzame njegovo funkcijo; sin. fingirani naslov, nadomestni naslov; prim. vsebinski naslov
- izmišljeno imé** -ega -na s, gl. psevdonim (1, 2)
- izobraževánje uporabnikov** -a -- s načrtno individualno ali skupinsko usposabljanje uporabnikov za samostojno uporabo knjižnice in informacijskih virov
- izpís** -a m predstavitev podatkov, dokumenta na računalniškem zaslonu ali na papirju s pomočjo tiskalnika; prim. prikaz
- izpísana oblíka naslòva** -e -e -- ž, gl. izpisana oblika stvarnega naslova
- izpísana oblíka stvárnega naslòva** -e -e -- -- ž, v katalogizaciji z besedami izpisan naslov, ki je na publikaciji naveden v obliki kratice, akronima, številke; sin. izpisana oblika naslova

- izpísani naslòv** -ega -ôva m razvezana kratica, izpisana številka, grafični znak, ki je stvarni naslov ali del stvarnega naslova publikacije
- izpísek** -ska m, gl. ekscerpt (1)
- izpísni formát** -ega -a m oblika, v kateri je bibliografski zapis prikazan na zaslону ali kako drugače izpisan, npr. polni, skrajšani izpísni format; sin. format izpisa
- izpopòlnjena izdájá** -e -e ž, gl. dopolnjena izdaja
- izposója** -e ž **1.** dajanje knjižničnega gradiva v uporabo in vodenje ustrezne evidence; prim. vračilo, uporaba knjižničnega gradiva **2.** žarg., gl. oddelek za izposajo
- izposója na dóm** -e -- -- ž izposoja (1) za uporabo zunaj knjižnice; ant. čitalniška izposoja; prim. izposojevalna knjižnica
- izposója na dómu** -e -- -- ž izposoja (1) z dostavo gradiva uporabniku na dom
- izposója pri púltnu** -e -- -- ž izposoja (1) v knjižnici, kjer uporabnik nima dostopa do knjižničnega gradiva, ampak mu ga posreduje knjižničar (1) pri izposojevalnem pultu; sin. pultna izposoja
- izposója v čítalnici** -e -- -- ž, gl. čitalniška izposoja
- izposója z zadólužnico** -e -- -- [už] ž izposoja (1), navadno v znanstvenih, visokošolskih in specialnih knjižnicah, pri kateri uporabnik knjižnice izpolni zadolžnico
- izposója za dolóčen čas** -e -- -- -- ž izposoja (1), pri kateri je določen rok izposoje, navadno od nekaj dni do nekaj tednov; sin. začasna izposoja; prim. izposoja za nedoločen čas (2)
- izposója za nédolóčen čas** -e -- -- -- ž **1.** izposoja (1) gradiva iz skladišča v čitalnico, oddelke, navadno do zamenjave z novejšo izdajo; sin. trajna izposoja (1) **2.** interna izposoja domačim uporabnikom knjižnice brez omejenega roka izposoje; sin. trajna izposoja (2); prim. izposoja za določen čas
- izposójati** -am nedov. dajati knjižnično gradivo v uporabo in voditi ustrezne evidence o tem
- izposójeno gradívo** -ega -a s knjižnično gradivo, ki je v uporabi; prim. prosti izvod
- izposojeválec** -lca [uc] m **1.** uslužbenec knjižnice, ki izdaja knjižnično gradivo uporabnikom in vodi ustrezne evidence o tem **2.** kdor si v knjižnici izposodi gradivo za uporabo v čitalnici ali na domu; prim. bralec (1), uporabnik (1)
- izposojevalíšče** -a s **1.** stalno mesto za izposajo **2.** del knjižnice, kjer se na določeni lokaciji izposoja knjižnično gradivo; sin. izposojevalnica
- izposojevalíšče potujoče knjižnice** neustr., gl. postajališče potujoče knjižnice
- izposojeváлка** -e [uk] ž **1.** uslužbenka knjižnice, ki izdaja knjižnično gradivo uporabnikom in vodi ustrezne evidence o tem **2.** ženska, ki si v knjižnici izposodi gradivo za uporabo v čitalnici ali na domu; prim. bralka (1), uporabnica (1)

- izposojevalna knjižnica** -e -e ž knjižnica, ki izposoja knjižnično gradivo za uporabo zunaj svojih prostorov; sin. posodivna bukvarnica; ant. prezenčna knjižnica; prim. izposoja na dom
- izposojevalna služba** -e -e ž, gl. oddelek za izposajo
- izposojevalna številka** -e -e ž številka, navadno na nalepki s črtno kodo, ki označuje vsak kos knjižničnega gradiva in omogoča evidenco izposoje, zlasti računalniške; sin. številka za izposajo
- izposojevalni lístek** -ega -tka m, gl. zadolžnica
- izposojevalni púlt** -ega -a m pult, miza, pri katerem se gradivo izposoja ali vrača; sin. knjižni pult
- izposojevalni rók** -ega -a m, gl. rok izposoje
- izposojevalnica** -e ž, nekdej, gl. izposojevališče
- izposojevalnina** -e ž, nekdej, gl. izposojnina
- izposójni rók** -ega -a m, gl. rok izposoje
- izposojnina** -e ž odškodnina za uporabo izposojenega gradiva; sin. izposojevalnina, posojnina; prim. uporabnina
- izpostávljena ávtorica** -e -e ž, zastar., gl. glavna avtorica
- izpostávljeni ávtor** -ega -ja m, zastar., gl. glavni avtor
- izpraševálec** -lca [ʉc] m, gl. intervjuvar
- izpraševálka** -e [ʉk] ž, gl. intervjuvarka
- izpraševánec** -nca m, gl. 1. disertant 2. intervjuvanec
- izpraševánka** -e ž, gl. 1. disertantka 2. intervjuvanka
- izrazíti naslòv** -ega -ôva m prepoznaven stvarni naslov; sin. značilni naslov; ant. generični naslov
- izrázna oblika** -e -e ž, v FZBZ-ju intelektualna ali umetniška oblika, ki jo delo (3) dobi ob vsaki materializaciji z ubesedenjem, notnim zapisom, zvokom, slikovnim prikazom, npr. prevod, skrajšana različica, priredba za otroke; prim. pojavna oblika
- izrážena informacijska potreba** -e -e -e ž informacijska potreba, ki jo posameznik izrazi v okviru svojih sposobnosti, svojega znanja; sin. formalizirana informacijska potreba, oblikovana informacijska potreba; prim. neizražena informacijska potreba, potencialna informacijska potreba, dejanska informacijska potreba
- izrédna številka** -e -e ž, gl. posebna številka
- izrézek** -zka m članek, prispevek, ki je izrezan iz časnika, časopisa za oblikovanje hemeroteke; sin. kliping (1)
- izséljenski tisk** -ega -a m publikacije, ki jih izdajajo izseljenci v tujini; prim. zamejski tisk
- izterjáva** -e ž postopek, s katerim skuša knjižnica zagotoviti vrnitev izposojenega gradiva po izteku roka izposoje, npr. pošiljanje opominov, tožba
- izterjáva obvéznega izvóda** -e -- -- ž postopki, s katerimi skuša depozitna knjižnica (2) zagotoviti pridobivanje neoddanega obveznega izvoda

- iztóčnica** -e ž navadno prva beseda značnice; sin. imenovalec značnice; prim. večdelna iztočnica
- iztróšeno knjižnično gradívo** -ega -ega -a s knjižnično gradivo, ki je poškodovano ali uničeno tako, da ni več primerno za uporabo v knjižnici
- iztržek** -žka m sestavek, ki je objavljen v kaki publikaciji in hkrati odtisnjen brez lastne naslovne strani; prim. separat
- IZUM** IZUM-a [ízum] m, krat., gl. Inštitut informacijskih znanosti
- izv.** okrajš. (izvod) oznaka za izvod
- izv. izd.** okrajš. (izvirna izdaja) v katalogizaciji oznaka v bibliografskem opisu, ki pove, da je opisovana enota izšla v izvirni izdaji
- izv. stv. nasl.** okrajš. (izvirni stvarni naslov) v katalogizaciji oznaka v bibliografskem opisu, ki uvede navedbo izvirnega naslova; prim. prevod dela
- izvajálec** -lca [uc] m oseba, ki igra ali kako drugače izvaja svojo vlogo v glasbeni, dramski uprizoritvi, filmu
- izvedêno délo** -ega -a s duhovna stvaritev, ki je predstavljena ustno, z glasbilom, gibom, z razporeditvijo predmetov, npr. ustno izročilo, koncert, predavanje, gledališka predstava, razstava
- izvéstje** -a s šolska, javnosti namenjena publikacija s podatki o učnem osebju, učencih, pouku, uspehu; prim. glasilo
- izvirna izdája** -e -e ž **1.** prva izdaja kakega dela; sin. originalna izdaja **2.** gl. izv. izd.
- izvirna katalogizácija** -e -e ž prva izdelava kataložnega zapisa; prim. prevzem zapisa
- izvirna vezáva** -e -e ž, v knjigoveštvu vezava, ki jo dobi knjiga, zvezek že ob samem izidu; sin. primarna vezava; prim. poznejša vezava, prevezava
- izvirne platnice** -ih -nic ž, mn., v knjigoveštvu prvotne, ob izidu knjige uvezane platnice; sin. originalne platnice
- izvirni dokumènt** -ega -ênta m dokument, ki vsebuje izvirno delo; sin. originalni dokument
- izvirni naslòv** -ega -ôva m **1.** naslov, pod katerim je delo prvič objavljeno; sin. izvirni stvarni naslov, originalni naslov, naslov izvirnika, naslov originala; prim. prevod dela **2.** gl. izv. stv. nasl.
- izvirni stváрни naslòv** -ega -ega -ôva m, gl. izvirni naslov
- izvirni znánstveni článek** -ega -ega -nka m, gl. znanstveni članek
- izvirnik** -a m **1.** delo v obliki in jeziku nastanka; sin. original (1), izvirno delo (1), originalno delo; prim. izvirno besedilo (1), prevedeno delo (2) **2.** prvi, prvotni izvod, primerek listine, publikacije; sin. original (2); prim. kopija, reprodukcija (1)
- izvirno besedílo** -ega -a s **1.** besedilo v obliki in jeziku nastanka; prim. izvirnik (1), prevedeno delo **2.** besedilo, ki ni plagiat, prevod, priredba

- izvirno délo** -ega -a s **1.** delo v obliki in jeziku nastanka; sin. izvirnik (1), original (1), originalno delo; prim. izvirno besedilo, prevedeno delo **2.** delo, ki ni plagiat, priredba, predelava
- izvirno imé** -ega -na s pravo ime avtorja, ki uporablja spremenjeno ime; prim. privzeto ime
- izvléček** -čka m zgoščena predstavitev vsebine dokumenta brez pojasnjevanj ali kritičnih osvetlitev; sin. abstrakt; prim. anotacija (1), sinopsis (1), povzetek (2)
- izvòd** -óda m **1.** vsaka od več istovrstnih tiskanih, razmnoženih publikacij, dokumentov; prim. kopija, enota (4) **2.** gl. izv.
- izvòd s pretéklostjo** -óda -- -- m izvod, ki vsebuje oznake, dokaze o svoji preteklosti, npr. knjiga, ki je nekoč pripadala knjižnici Žige Zoisa
- izvòd za izposójo** -óda -- -- m izvod knjižničnega gradiva, namenjen za izposajo; prim. arhivski izvod
- izvòd za oséбно uporábo** -óda -- -- -- m **1.** izvod, kopija dokumenta, publikacije, ki se ga sme po zakonskih določilih pod posebnimi pogoji uporabljati brez avtorjevega, založnikovega dovoljenja, npr. izvod za kritiko, poročanje, poučevanje **2.** izvod publikacije, ki ga strokovnjak, znanstvenik prejme ob njenem izidu v promocijske namene
- izvòd za zamenjávo** -óda -- -- m izvod knjižničnega gradiva, namenjen zamenjavi; sin. izvod za zamenjo
- izvòd za zaméno** -óda -- -- m, gl. izvod za zamenjavo
- izvòr** -ôra ž podatki o zgodovini in lastništvu določenega predmeta, dokumenta, publikacije, na podlagi katerih se določata pristnost in lastništvo; sin. provenienca
- izvórna podátkovna zbirka** -e -e -e ž podatkovna zbirka, iz katere se prenašajo podatki v drugo zbirko, druge zbirke; sin. izvorna zbirka; prim. ciljna podatkovna zbirka (1)
- izvórna zbirka** -e -e ž, gl. izvorna podatkovna zbirka
- izvórni formát** -ega -a m, v MARC-formatih format računalniško čitljivega zapisa pred konverzijo; prim. ciljni format
- izvórni tezáver** -ega -vra m tezaver, ki je izhodišče za razvijanje novih tezavrov; prim. ciljni tezaver
- izvórno digitálni dokumènt** -- -ega -ênta m elektronski dokument, ki je že nastal v digitalni obliki ne pa z digitalizacijo; sin. izvorno elektronski dokument; prim. digitalizirani dokument, digitalni dokument
- izvórno elektrónski dokumènt** -- -ega -ênta m elektronski dokument, ki je že nastal v elektronski obliki ne pa z digitalizacijo; sin. izvorno digitalni dokument; prim. digitalizirani dokument, digitalni dokument
- izvòz podatkov** -ôza -- m dajanje podatkov iz lastnega informacijskega sistema v drugega; prim. uvoz podatkov

J

- jaháč** -a m ploščica na kataložnem pregradniku z oznako za ločevanje skupin različnih listkov, npr. na začetku nove črke, novega vrstila; sin. jeziček
- jap.** okrajš. (japonski) v katalogizaciji **1.** oznaka v bibliografskem opisu, ki pove, da ima opisovana enota japonsko paginacijo **2.** oznaka v bibliografskem opisu, ki pove, da je opisovana enota v japonski vezavi
- japónska paginácija** -e -e ž **1.** označitev strani, pri kateri tečejo številke v publikaciji, dokumentu od desne proti levi **2.** gl. jap. (1)
- japónska vezáva** -e -e ž **1.** v knjigoveštvu vezava, pri kateri blok iz traku, svitka zgibanih listov ni obrezan in so listi potiskani le po zunanji strani; sin. orientalska knjiga **2.** gl. jap. (2)
- japónski načín izdáje** -ega -a -- m izdaja publikacije v japonski vezavi in z japonsko paginacijo
- japónski papír** -ega -ja m, v papirništvu papir s svilnato teksturo za pisanje, tiskanje diplom, voščilnic, vezavo, restavriranje knjig
- jávna bibliotéka** -e -e ž, gl. javna knjižnica
- jávna čítálnica** -e -e ž čitalnica, ki je brez omejitve dostopna članom in nečlanom knjižnice
- jávna knjižnica** -e -e ž knjižnica, financirana iz javnih sredstev, ki opravlja javno službo; sin. javna biblioteka; ant. zasebna knjižnica
- jávna knjižnična mréža** -e -e -e ž v sistem povezane javne, navadno splošne knjižnice
- jávna knjižnična slúžba** -e -e -e ž sistem knjižničnih storitev, ki jih opravlja javna knjižnična mreža
- jávni katalóg** -ega -a m katalog (1), namenjen uporabnikom knjižnice; sin. uporabniški katalog; ant. interni katalog
- jávni online katalóg** -ega -- -a [onláj] m, gl. javni računalniški katalog
- jávni račúnálniški katalóg** -ega -ega -a m (krat. OPAC) računalniški katalog, ki je interaktivno dostopen uporabnikom knjižnice; sin. javni online katalog
- jávni terminál** -ega -a m prosto dostopen, uporabnikom namenjen terminal za iskanje v katalogu, za izposajo, naročanje gradiva; sin. uporabniški terminal
- jávno dostópen informacijski vír** -- -nega -ega -a m informacijski vir, ki je brezplačno in brez omejitev namenjen vsem uporabnikom; prim. komercialni informacijski vir
- jávno dostópna podatkována zbirka** -- -e -e -e ž podatkovna zbirka, ki je brezplačno in brez omejitev namenjena vsem uporabnikom; prim. komercialna podatkovna zbirka
- jávno géslo** -ega -a s geslo (4), namenjeno vsem uporabnikom za dostop do javno dostopnih informacijskih virov, npr. *opac*, *info*, *guest*, *anonymous*

- JBÍ** JBI-ja [jəbəí] m, krat. (srb. Jugoslovenski bibliografski institut) gl. Jugoslovanski bibliografski inštitut
- jédkanica** -e ž **1.** v tiskarstvu grafična tehnika, pri kateri jedkanje kovinske plošče omogoča črtno risbo **2.** odtis v taki tehniki
- jetníška knjižnica** -e -e ž, gl. zaporniška knjižnica
- jezíček** -čka m, gl. jahač
- jezik iskanja** neutr., gl. iskalni jezik in poizvedovalni jezik
- jèzik katalogizácie** -íka -- m, gl. jezik ustanove
- jezik poizvedovanja** neutr., gl. poizvedovalni jezik in iskalni jezik
- jèzik publikácie** -íka -- m jezik, v katerem je besedilo publikacije; prim. jezik ustanove
- jèzik ustanóve** -íka -- m jezik, ki ga uporablja knjižnica pri izdelavi bibliografskih opisov, npr. v bloku za opombe; sin. jezik katalogizacije; prim. jezik publikacije
- jubiléjna izdája** -e -e ž izdaja, ki izide ob jubileju podjetja, ustanove, posameznika, dogodka
- jubiléjna publikácia** -e -e ž publikacija, ki izide ob jubileju podjetja, ustanove, posameznika, dogodka; sin. jubilejni spis, spomenica; prim. prigodna publikacija, priložnostna publikacija
- jubiléjna števílka** -e -e ž številka serijske publikacije, ki je posvečena pomembnejši obletnici posameznika, inštitucije, dogodka; prim. jubilejni zbornik, posebna številka, redna številka
- jubiléjni spís** -ega -a m, nekdej, gl. jubilejna publikacija
- jubiléjni zbórník** -ega -a m zbornik, ki je posvečen pomembnejši obletnici posameznika, inštitucije, dogodka; prim. jubilejna številka
- jugoslávika** -e ž, zgod. publikacije, dokumenti z območja nekdanje Jugoslavije ali o njej; sin. iugoslavica
- Jugoslovánski bibliográfski inštitút** -ega -ega -a m (krat. JBI) inštitut s sedežem v Beogradu, ki je od leta 1950 do 1991 sestavljal in izdajal skupno bibliografijo za vse republike SFR Jugoslavije
- jurídíčna knjižnica** -e -e ž, gl. pravna knjižnica
- jútranja izdája** -e -e ž izdaja časnika, dnevnika, katerega del naklade izide v jutranjih urah in objavlja novice prejšnjega dne; prim. večerna izdaja
- jútranjik** -a m dnevnik (1), ki izhaja zjutraj; prim. večernik

K

- kálamus** -a m, zgod. (lat. calamus) pisalna cevka, pisalo
- kaligráf** -a m umetnik lepega pisanja, pisec predvsem srednjeveških in orientalskih rokopisov; sin. lepopisec
- kaligrafíja** -e ž pisanje z lepimi, čitljivimi črkami; sin. lepopisje
- kamnotísk** -a m, gl. litografija (1, 2)

kapacitéta -e ž, gl. zmogljivost

kapacitéta políc -e -- ž izračunano število enot knjižničnega gradiva, ki se ga da postaviti na knjižne police

kapacitéta pomnilniškega médija -e -- -- ž največja količina podatkov, ki jih je mogoče shraniti na pomnilniškem mediju; sin. zmogljivost pomnilniškega medija

kapacitéta skladišča -e -- ž podatek o tem, koliko enot knjižničnega gradiva je mogoče shraniti v knjižničnem skladišču glede na njegovo velikost in opremljenost; sin. zmogljivost skladišča

kapitálni trák -ega -ú m končna okrasna vezica na glavi in nogi hrbta

kapitél -a m, v knjigoveštvu zaščitni, okrasni obšitek na glavi in nogi hrbta knjižnega bloka

kapitélka -e ž latinična pisava velikih črk za napise na spomenikih

kápljični tisk -ega -a m, v tiskarstvu računalniški tisk s tiskalnikom, ki brizga na tiskovno podlago drobne kapljice barvnih črnih

kápsa -e ž, zgod. (lat. capsa) tok za rokopisne zvitke

kárdeks -a m kartoteka, navadno za evidenco periodičnega tiska, v kateri so listi razporejeni stopničasto, kar omogoča pregled nad več naslovi naenkrat; sin. ležeča kartoteka

karél -a m, gl. bralna celica in študijska celica

karniólika -e ž publikacije, dokumenti z območja Kranjske ali o njej; sin. carniolica; prim. slovenika, stiriaka

karolína -e ž latinična pisava s pravilno oblikovanimi velikimi, tanjšimi malimi črkami iz časa Karla Velikega

kart. okrajš. (kartonirani) oznaka za kartonirano vezavo; sin. karton.

kárta -e ž **1.** dvodimenzionalna upodobitev dela Zemljinega površja, objektov na njem v pomanjšanem merilu, navadno na papirju, npr. stenska karta, žepna karta; sin. zemljevid, geografska karta **2.** taka upodobitev z vrisanimi podatki o pojavih, stanjih, npr. geološka, dialektološka karta **3.** gl. zvd in zvd.

kartográf -a m avtor kartografskega gradiva

kartográfka -e ž avtorica kartografskega gradiva

kartográfka omára -e -e ž predalnik z nizkimi predali za shranjevanje razgrnjenih zemljevidov

kartográfka publikácija -e -e ž publikacija, ki na katerem koli mediju (1) v celoti ali po delih prikazuje Zemljo ali katero koli drugo nebesno telo v kakršnem koli merilu in kakršni koli projekciji; prim. kartografsko gradivo

kartográfka zbírka -e -e ž **1.** zbirka (2) s kartografskim gradivom **2.** neustr., gl. kartografski oddelek

kartográfski oddélek -ega -lka m oddelek knjižnice (1) s kartografskim gradivom

- kartografsko gradivo** -ega -a s knjižnično gradivo, ki v celoti ali po delih prikazuje Zemljo ali katero koli drugo nebesno telo v kakršnem koli merilu in kakršni koli projekciji; prim. kartografska publikacija
- kartón** -a m, v papirništvu papirni izdelek iz več plasti, navadno tanjši, kvalitetnejši od lepenke
- karton**, okrajš. (kartonirani) oznaka za kartonirano vezavo; sin. kart.
- kartonirana vezáva** -e -e ž, v knjigoveštvu knjižna vezava, pri kateri so platnice in hrbet iz kartona
- kartonirani** -a -o prid. 1. ki je v kartonirani vezavi 2. gl. kart. in karton.
- kartónka** -e ž publikacija, navadno za otroke v predbralnem obdobju, z debelimi kartonskimi listi
- kartotéčna bibliografija** -e -e ž, gl. listkovna bibliografija
- kartotéka** -e ž sistematično urejena zbirka listkov, kartončkov z določenimi podatki; prim. katalog (1)
- kartotéka brálcev** -e -- [ȳc] ž abecedno urejena kartoteka s podatki o uporabnikih knjižnice; sin. kartoteka uporabnikov; prim. imenik izposojevalcev
- kartotéka članov** -e -- ž abecedno urejena kartoteka s podatki o članih knjižnice; prim. imenik članov
- kartotéka daróv** -e -- ž abecedno urejena kartoteka s podatki o publikacijah, ki so bile knjižnici darovane
- kartotéka deziderát** -e -- ž kartoteka s predlogi za nabavo knjižničnega gradiva; prim. knjiga deziderat
- kartotéka izposójenega gradiva** -e -- -- ž, nekdanj kartoteka s knjižnimi listki izposojenega gradiva, urejena po datumih izposoje in signaturah; prim. prezenčni katalog
- kartotéka naročénih publikácij** -e -- -- ž kartoteka s podatki o publikacijah, ki jih je knjižnica naročila, a jih še ni prejela; sin. kartoteka naročil
- kartotéka naročil** -e -- ž, gl. kartoteka naročenih publikacij
- kartotéka naročnikov** -e -- ž abecedno urejena kartoteka s podatki o naročnikih določene publikacije, storitve; sin. naročniška kartoteka
- kartotéka periódicnih publikácij** -e -- -- ž kartoteka za evidenco dotoka novih številčk časopisja, urejena po abecedi stvarnih naslovov
- kartotéka uporabnikov** -e -- ž abecedno urejena kartoteka s podatki o uporabnikih knjižnice; sin. kartoteka bralcev; prim. imenik izposojevalcev
- kartoteka za periodiko** ^{neustr., gl. kartoteka periodičnih publikacij}
- kartridž** ^{neustr., gl. sklenjenotračna kaseta}
- kaséta** -e ž trajno zaprta škatla z navitim filmskim ali magnetnim trakom, npr. nesklenjenotračna kaseta, sklenjenotračna kaseta; sin. tračna kaseta
- kasétni film** -ega -a m filmski trak v sklenjenotračni kaseti; prim. kolut filma
- kastigátor** -ja m, zgod. cenzor, ki izloča nemoralna besedila
- katalóg** -a m 1. po abecedi ali po kakem drugem sistemu urejen popis knjižničnega gradiva; sin. knjižnični katalog; prim. kartoteka 2. publikacija,

- ki popisuje, opisuje, pojasnjuje ali našteva razstavljena dela; sin. razstavni katalog, katalog razstave **3.** publikacija s popisom del, izdelkov
- katalóg knjigárne** -a -- m, gl. knjigotrški katalog
- katalóg naslóvov** -a -- m, gl. naslovni katalog
- katalóg novósti** -a -- m katalog (1, 3), ki zajema na novo pridobljeno knjižnično gradivo
- katalóg periódicnih publikácij** -a -- -- m katalog (1), ki zajema periodične publikacije; sin. katalog periodike
- katalóg periódike** -a -- m, žarg., gl. katalog periodičnih publikacij
- katalóg razstáve** -a -- m, gl. razstavni katalog in katalog (2)
- katalóg rokopisov** -a -- m posebni katalog, ki zajema rokopisno gradivo
- katalóg sérijskih publikácij** -a -- -- m katalog (1), ki zajema serijske publikacije
- katalóg v knjížni oblíki** -a -- -- -- m, gl. knjižni katalog
- katalogizácija** -e ž **1.** izdelava kataložnih vpisov, kataložnih zapisov po določenih pravilih **2.** gl. opisna katalogizacija
- katalogizácija v knjigi** neustr., gl. kataložni zapis o publikaciji
- katalogizácijska enóta** -e -e ž publikacija, predmet, dokument v enem ali več delih, ki je predmet katalogizacije; sin. enota (3); prim. bibliografska enota (1), enota knjižničnega gradiva, opisovana enota
- katalogizácijska práksa** -e -e ž ustaljen, dogovorjen način katalogizacije, ki včasih odstopa od veljavnih katalogizacijskih pravil
- katalogizácijska pravíla** -ih -il ž, mn. pravila, ki določajo način vpisovanja knjižničnega gradiva v abecedni imenski katalog; sin. pravila za katalogizacijo, kataložna instrukcija; prim. katalogizacijski pravilnik, katalogizacijski priročnik
- katalogizácijski pravílnik** -ega -a m zbrana in urejena pravila za katalogizacijo; prim. katalogizacijska pravila, katalogizacijski priročnik
- katalogizácijski priročník** -ega -a m publikacija z navodili za katalogizacijo, obdelanimi primeri in dodanimi pomagali; prim. katalogizacijski pravilnik, katalogizacijska pravila
- katalogizát** -a m kar nastane s katalogizacijo
- katalogizátor** -ja m knjižničar (1), ki je usposobljen za katalogizacijo in izdeluje kataložne vpise
- katalogizátorka** -e ž knjižničarka (1), ki je usposobljena za katalogizacijo in izdeluje kataložne vpise
- katalogizírano gradívo** -ega -a s po določenih pravilih popisano in v katalog vključeno knjižnično gradivo
- katalogizírati** -am dov. in nedov. **1.** po določenih pravilih izdelovati kataložne vpise, kataložne zapise; prim. bibliografirati **2.** po določenih pravilih izdelovati kataložne vpise, kataložne zapise brez vključevanja vsebinskih oznak
- katalógna enóta** -e -e ž, zastar., gl. kataložni vpis in kataložna enota
- katalógni** -gna -o prid., zastar., gl. kataložni

- katalóška céna** -e -e ž, gl. kataložna cena
- kataložna céna** -e -e ž v knjigotrškem katalogu navedena cena publikacije, ki jo določi založnik in se zato pri prodajalcih ne spreminja; sin. katalóška cena; prim. nabavna cena
- kataložna enôta** -e -e ž osnovna enota knjižničnega kataloga, ki vsebuje ali bibliografski vpis (2) ali normativni vpis ali napotilni vpis; sin. kataložni vpis, katalogna enota; prim. kataložni zapis, bibliografska enota (2), bibliografski vpis (2)
- kataložna instrúkcija** -e -e ž, zastar., gl. katalogizacijska pravila in pravila za katalogizacijo
- kataložna kártica** -e -e ž, gl. kataložni listek
- kataložna omárica** -e -e ž omara s predali ustreznih dimenzij za kataložne listke
- kataložni** -a -o prid. ki se nanaša na katalog; sin. katalogni
- kataložni listek** -ega -tka m listek, kartica s kataložnim vpisom, praviloma mednarodnega formata v listkovnem katalogu; sin. kataložna kartica; prim. dokumentacijska kartica
- kataložni napis** -ega -a m napis na kataložni omarici ali predalčku z informacijo o njegovi vsebini
- kataložni opis** ^{neustr.}, gl. kataložni vpis
- kataložni opórník** -ega -a m pripomoček, ki daje oporo kataložnim listkom v kataložnem predalu; sin. opornik listkov, opornik (2); prim. kataložni pregradnik
- kataložni predál** -ega -a m del kataložne omarice za hranjenje kataložnih listkov
- kataložni pregrádník** -ega -a m kartonček v listkovnem katalogu, ki označuje začetek nove črke, skupine listkov; sin. pregradnik, vodilni list, vodilnica; prim. opornik listkov, kataložni opornik
- kataložni systém** -ega -a m sistem, po katerem je urejen katalog; prim. ureditev kataloga
- kataložni vpís** -ega -a m osnovna enota knjižničnega kataloga, ki vsebuje ali bibliografski vpis (2) ali normativni vpis ali napotilni vpis; sin. katalogna enota, kataložna enota; prim. kataložni zapis, bibliografska enota (2), bibliografski vpis (2)
- kataložni zapís** -ega -a m računalniški zapis (1) kataložnega vpisa; prim. bibliografski zapis, kataložni vpis
- kataložni zapís o publikácii** -ega -a -- -- m (krat. CIP) kataložni vpis o publikaciji, v kateri je natisnjen; sin. kataložni zapis v publikaciji
- kataložni zapís v publikácii** -ega -a -- -- m, gl. kataložni zapis o publikaciji
- kataložno napótilo** -ega -a s kataložni vpis, ki vsebuje splošno navodilo za iskanje v katalogu, npr. kazalka, vodilka
- katekízem** -zma m knjiga z zgoščeno razlago krščanskega nauka z vprašanji in odgovori

kazálčno iskánje -ega -a s, gl. indeksno iskanje

kazálec -lca m, v računalništvu znak, ki na zaslonu kaže trenutni položaj pri vnosu znakov, besedila; sin. kurzor, utripač

kazálec uspešnosti knjižnice -lca -- -- m analitični podatek za oceno kakovosti in uspešnosti storitev ter določenih aktivnosti knjižnice in učinkovitosti izrabe materialnih ter človeških virov, ki jih je knjižnica temu namenila; sin. kazalnik uspešnosti knjižnice

kazálka -e ž **1.** napotilo, ki v katalogu, bibliografiji, enciklopediji opozarja uporabnika, naj želeni podatek išče pod značnico, kije navadno za *glej*; sin. imenska kazalka; prim. vodilka **2.** gl., nekdam dodatni vpis

kazálnik uspešnosti knjižnice -a -- -- m, nav. v mn. analitični podatek za oceno kakovosti in uspešnosti storitev ter drugih aktivnosti knjižnice in učinkovitosti izrabe materialnih ter človeških virov, ki jih je knjižnica temu namenila; sin. kazalec uspešnosti knjižnice

kazálo -a s **1.** seznam naslovov poglavij, sestavkov, člankov, objavljenih v publikaciji, z navedbo strani; sin. vsebinsko kazalo, kazalo vsebine **2.** seznam v publikaciji, dokumentu omenjenih imen oseb, stvari, krajev z navedbo strani, mesta omembe; sin. register (1), indeks (1), konkordanca (1)

kazálo citátov -a -- s, gl. citatni indeks in citatno kazalo

kazálo hranilišč -a -- s seznam ustanov, zasebnikov, ki hranijo v dokumentu, publikaciji navedena umetniška ali druga dela

kazálo jezikov -a -- s seznam v bibliografiji (2) navedenih bibliografskih enot, urejen po jezikih, v katerem so pisane, z navedbo številke bibliografske enote

kazálo knjižnih zbirk -a -- -- s seznam knjižnih zbirk, v katerih so izšle publikacije, navedene v bibliografiji (2), z dodano številko bibliografske enote

kazálo krájev -a -- s seznam v publikaciji omenjenih krajev z navedbo strani; sin. abecedno kazalo krajev, topografsko kazalo

kazálo krájev izída -a -- -- s seznam krajev, v katerih imajo sedež založbe, pri katerih so izšle publikacije, navedene v bibliografiji (2), z dodano številko bibliografske enote

kazálo naslôvov -a -- s bibliografiji (2) dodan seznam stvarnih naslovov z navedbo številke bibliografske enote; sin. naslovno kazalo (2)

kazálo oséb -a -- s abecedni seznam v publikaciji, dokumentu omenjenih imen oseb z navedbo strani, mesta omembe; sin. osebno kazalo; prim. imensko kazalo

kazálo po strókah -a -- -- s po abecedi imen avtorjev urejeni bibliografiji (2) dodan seznam bibliografskih enot, ki je urejen po UDK ali kakem drugem klasifikacijskem sistemu, sistematiki strok, z navedbo številke bibliografske enote; sin. abecedno kazalo strok

kazálo vsebíne -a -- s, gl. kazalo (1)

- kazálo založníkov** -a -- s seznam založnikov, založb v bibliografiji (2) navedenih bibliografskih enot z navedbo številke bibliografske enote
- kaznílniška knjižnica** -e -e ž, nekdam knjižnica v kaznilnici, namenjena zapornikom; prim. zaporniška knjižnica
- kémični zápis** -ega -a m zapis (1) sporočil na pisni podlagi s kemičnimi postopki, npr. s fotografskim postopkom, jedkanjem; prim. mehanski zapis, magnetni zapis, optični zapis
- kemigráf** -a m izdelovalec ilustracij, risb s klišeja
- kemigráfka** -e ž izdelovalka ilustracij, risb s klišeja
- kirográf** -a m, zgod. 1. pisan dokument pri starih Rimljanih; sin. cirograf (1) 2. v srednjem veku postopek dokazovanja pravne veljavnosti listine s kosom prerezanega pergamenta, na katerem je napisana dogovorjena beseda; sin. cirograf (2)
- KIS** KIS-a [kís] m, krat., gl. knjižnični informacijski sistem
- kíslost papírja** -i -- ž lastnost papirja, da zaradi načina izdelave vsebuje kisle sestavine, ki vplivajo na razkrajanje celuloznih vlaken in papirja
- KISS** KISS-a [kíss] m, krat., gl. Knjižnični informacijski sistem Slovenije
- KISUL** KISUL-a [kísul] m, krat., gl. Knjižnični informacijski sistem Univerze v Ljubljani
- KISUM** KISUM-a [kísu] m, krat., gl. Knjižnični informacijski sistem Univerze v Mariboru
- kitájska písáva** -e -e ž slikovna pisava s kvadratnimi pismenkami za piktograme, znana od 2. tisočletja pr.n.št.
- klásična ávtorica** -e -e ž 1. avtorica iz stare grške in rimske kulture; sin. antična avtorica 2. avtorica, ki sodi v književnosti ali stroki pri posameznih narodih med najpomembnejše
- klásična knjižnična storítev** -e -e -tve ž knjižnična storitev, ki so jo knjižnice opravljale tudi v preteklosti in pred uporabo računalnika, npr. izposoja (1), referenčno delo brez uporabe računalnika; sin. tradicionalna knjižnična storitev; prim. elektronska storitev
- klásični ávtor** -ega -ja m 1. avtor iz stare grške in rimske kulture; sin. antični avtor, klasik 2. avtor, ki sodi v književnosti ali stroki pri posameznih narodih med najpomembnejše
- klásični informacijski vír** -ega -ega -a m, gl. konvencionalni vir
- klásični katalóg** -ega -a m katalog (1), pri katerem so podatki vneseni in neposredno dostopni na kataložnih listkih, v knjigi; sin. tradicionalni katalog; ant. avtomatizirani katalog; prim. knjižnični katalog
- klásično délo** -ega -a s 1. delo (2) iz obdobja stare grške in rimske kulture 2. delo (2), ki sodi v književnosti ali stroki pri posameznih narodih med najpomembnejše
- klasificíranje** -a s razvrščanje pojmov (1), publikacij, dokumentov po vsebini v vrsti, razrede; sin. klasifikacija (2); prim. določanje vrstilcev

- klasifikácija** -e ž **1.** sistem za razvrščanje, razporejanje v razrede, skupine, vrste glede na enake ali podobne lastnosti, npr. klasifikacija dejavnosti, poklicev **2.** razvrščanje pojmov (1), publikacij, dokumentov po vsebini, zvrsti v razrede; sin. klasificiranje **3.** sistem razvrščanja pojmov, dokumentov, publikacij po vsebini, zvrsti v razrede s pomočjo klasifikacijskih oznak, npr. decimalna klasifikacija; sin. klasifikacijski sistem; prim. deskriptorski sistem
- Klasifikácija Kongrésne knjižnice** -e -- -- ž (krat. LCC) klasifikacijski sistem Kongresne knjižnice
- klasifikácijska oznáka** -e -e ž, v klasifikaciji črka, številka, simbol ali njihova kombinacija, ki opredeljuje vsebino, zvrst publikacije, dokumenta in ga razvršča v določeno skupino klasifikacijskega sistema; sin. notacija (2), vrstilec; prim. predmetna oznaka
- klasifikacijski simból** -ega -a m, v klasifikaciji simbol (2) v klasifikacijskem sistemu, npr. dvopičje v Univerzalni decimalni klasifikaciji; sin. klasifikacijski znak
- klasifikácijski sistém** -ega -a m sistem razvrščanja pojmov, dokumentov, publikacij po vsebini, zvrsti v razrede s pomočjo klasifikacijskih oznak, npr. decimalna klasifikacija; sin. klasifikacija (3); prim. deskriptorski sistem
- klasifikacijski znák** -ega -a m, gl. klasifikacijski simbol
- klasifikátor** -ja m oseba, ki določa klasifikacijske oznake; prim. analitik, geslilec
- klasifikátorka** -e ž ženska, ki določa klasifikacijske oznake; prim. analitičarka, geslilka
- klásik** -a m, gl. klasični avtor (1) in antični avtor
- klavzúra** -e ž, gl. zapona
- klêj** -a m, v knjigovestvu, v restavratorstvu organsko lepilo iz kosti in kož za spajanje knjižnega bloka s platnicami
- klicáj** -a m (znak !) v katalogizaciji znak, ki v oglatem oklepaju označuje tiskarsko napako, prepisano iz publikacije; prim. sic, tj.
- klient** neustr., gl. odjemalec
- klinopís** -a m, zgod. pisava s klinastimi znaki, ki so jo ustvarili Sumeri v 3. tisočletju pr.n.št.
- klíping** -a m, žarg., gl. **1.** izrezek **2.** hemeroteka
- klišé** -êja m, v tiskarstvu na osnovi risbe, fotografije narejena navadno kovinska plošča za tiskanje slik
- kljúč** -a m **1.** knjiga z rešitvami nalog, z odgovori na vprašanja **2.** žarg., gl. USB-ključ
- kljúč USB** -a -- [usəbə in uesbé] m, gl. USB-ključ
- ključ za iskanje** neustr., gl. iskalni element
- ključna beséda** -e -e ž **1.** pri vsebinski obdelavi geslo (2), poljubno izbrano iz naslova, izvlečka, besedila dokumenta; prim. deskriptor, predmetni niz, umetna značnica **2.** pri poizvedovanju iskalna beseda iz osnovnega indeksa

ključne beséde in besedílo -ih -ed -- -a ž, mn. (krat. KWAC) seznam ključnih besed (1) iz naslovov dokumentov, publikacij, natisnjen in abecedno urejen tako, da vsaka beseda iz naslova enkrat nastopi na prvem mestu, besede, ki tej ključni besedi sledijo, so natisnjene za njo, nazadnje pa so po vrsti natisnjene še besede izpred ključne besede; sin. ključne besede vzdolž besedila; prim. ključne besede v besedilu, ključne besede zunaj besedila

ključne beséde v besedílu -ih -ed -- -- ž, mn. (krat. KWIC) seznam naslovov dokumentov, publikacij s poudarjenimi posameznimi ključnimi besedami (1) v teh naslovih ter natisnjen in abecedno urejen tako, da se vsak naslov pojavi tolikokrat, kolikor ključnih besed vsebuje; prim. ključne besede in besedilo, ključne besede zunaj besedila, konkordanca

ključne beséde vzdólž besedíla -ih -ed -- -- ž, mn., gl. ključne besede in besedilo

ključne beséde zúnaj besedíla -ih -ed -- -- ž, mn. (krat. KWOC) seznam ključnih besed (1) iz naslovov dokumentov, publikacij natisnjen in abecedno urejen tako, da se vsaka ključna beseda iz vsakega naslova pojavi enkrat na prvem mestu, sledi pa ji celoten naslov; prim. ključne besede in besedilo, ključne besede v besedilu

ključni naslòv -ega -ôva m enotno ime, ki ga serijski publikaciji dodeli Mednarodni ISSN center in je neločljivo povezano z oznako ISSN

klúbska knjižnica -e -e ž knjižnica, ki deluje v okviru kluba; prim. društvena knjižnica (2)

knéžja knjižnica -e -e ž zasebna knjižnica, ki je last knežje rodbine

knj. okrajš. (knjiga) oznaka v bibliografskem opisu, ki pove, da je opisovana enota določena knjiga (5) publikacije v več zvezkih, npr. knj. 5

knjiga -e ž **1.** javnosti namenjena tiskana ali z drugimi tehničnimi sredstvi izdelana publikacija z besedilom, ilustracijami, drugače oblikovanim sporočilom, natisnjenim na straneh, listih, polah knjižnega bloka in zaščitnim z vezavo; sin. bukve, bukvice **2.** tiskana monografska publikacija z besedilom, ilustracijami v enem ali več zvezkih; prim. brošura (1) **3.** po Unescovi razvrstitvi tiskana monografska publikacija, ki obsega najmanj 49 strani; prim. brošura (2) **4.** zgod. kakršen koli zapis daljšega sporočila na pisni podlagi z namenom, da se ohrani in razširja **5.** vsak od kosov tiskane monografske publikacije; sin. zvezek (2), volumen (2) **6.** gl. knj.

knjiga abstráktov -e -- ž publikacija z izvlečki strokovnih, znanstvenih prispevkov, referatov (1); sin. knjiga izvlečkov; prim. kongresna publikacija

knjiga deziderát -e -- ž v knjižni obliki vodena zbirka predlogov za nabavo knjižničnega gradiva; prim. kartoteka deziderat, knjiga želja

knjiga gríbov -e -- ž, gl. grbovnik

knjiga izvléčkov -e -- ž publikacija z izvlečki strokovnih, znanstvenih prispevkov, referatov (1); sin. knjiga abstraktov; prim. kongresna publikacija

knjiga lesorezov neustr., gl. ksilografska knjiga

- knjiga úr** -e -- ž, zgod. poznosrednjeveški razkošno opremljen osebni molitvenik; sin. horarij
- knjiga v več délih** -e -- -- -- ž, gl. knjiga v več zvezkih
- knjiga v več zvezkih** -e -- -- -- ž tiskana monografska publikacija v omejenem številu fizično ločenih zvezkov; sin. knjiga v več delih
- knjiga željá** -e -- ž evidenca predlogov uporabnikov za nabavo določenih publikacij; prim. knjiga deziderat
- knjigár** -ja m **1.** v založništvu strokovnjak za področje knjištva (1), založništva in knjigotrštva **2.** zastar., gl. knjigarnar (1, 2)
- knjigaríja** -e ž, nekda j knjigarna (1)
- knjigárna** -e ž **1.** v založništvu trgovina s knjigami, publikacijami; sin. bukvarna, bukvarnica (1), knjigarija, knjigarnica (2), knjigotržnica **2.** nekda j, gl. knjižnica
- knjigárnar** -ja m **1.** v založništvu kdor se ukvarja z organizirano prodajo knjig, publikacij; sin. knjigotržec, knjigar (1) **2.** lastnik knjigarne; sin. knjigar (2)
- knjigárnica** -e ž, gl. **1.** zastar. knjižnica **2.** nekda j knjigarna
- knjigárniški komisionár** -ega -ja m, v založništvu posrednik pri naročanju knjig, publikacij med knjigarnami in založbami; prim. komisijska založba, založniški komisionar
- knjigárništvo** -a s, v založništvu prodaja knjig, publikacij v knjigarnah; sin. knjigarstvo (2)
- knjigárstvo** -a s **1.** veda o razvoju knjištva (1), založništva in knjigotrštva; sin. knjigoznanstvo; prim. bibliologija **2.** zastar. gl. knjigarništvo
- knjige na zalógi** -ig -- -- ž, mn. popis publikacij, ki so še dosegljive na knjižnem trgu; prim. knjige v tisku, knjižni oglasnik
- knjige v tisku** -ig -- -- ž, mn. seznam, bilten s popisom publikacij, ki bodo v kratkem izšle; prim. knjige na zalogi, knjižna napoved
- knjigoljúb** -a m, zastar., gl. bibliofil
- knjigoljúbstvo** -a s, zastar., gl. bibliofilija
- knjigomát** -a m avtomat, na katerem lahko člani knjižnice sami evidentirajo izposajo ali vrnejo knjižnično gradivo
- knjigotisk** -a m, zgod., v tiskarstvu najstarejši postopek tiskanja knjig z ročnim ali strojnim stavljenjem
- knjigotrška mréža** -e -e ž, v založništvu organizirana razvejanost knjigotrštva na določenem območju
- knjigotrški katalóg** -ega -a m tiskan ali drugače razmnožen seznam publikacij, ki so v prodaji v knjigarni; sin. katalog knjigarne
- knjigotrštvo** -a s, v založništvu dejavnosti, potrebne za organizirano prodajo knjig, publikacij
- knjigotržec** -žca m, v založništvu kdor se ukvarja z organizirano prodajo knjig, publikacij; sin. knjigarnar (1)
- knjigotržnica** -e ž, nekda j knjigarna (1)

- knjigoveška enóta** -e -e ž, v knjigoveštvu kar je vezano v en kos; sin. knjigoveški kos, knjigoveški zvezek; prim. enota knjižničnega gradiva
- knjigoveška pôla** -e -e ž pola papirja določene velikosti, ki navadno trikrat prepognjena dá v knjigi 16 strani
- knjigoveški kós** -ega -a m, gl. knjigoveška enota
- knjigoveški naslón** -ega -ôva m na platnicah, hrbtu knjigoveške enote zapisan, navadno skrajšan naslov (1)
- knjigoveški papír** -ega -ja m, v papirništvu papir, ki se uporablja pri izdelavi ovoja knjige; prim. prevlečni papir
- knjigoveški slóg** -ega -a m, v knjigoveštvu umetnostna in tehnična obdelava knjižne vezave, značilna za določeno obdobje, smer, npr. antična, srednjeveška, karolinška, romanska, gotska, renesančna, rokokojska, romantična, empirska, impresionistična, ekspresionistična, surrealistična vezava
- knjigoveški zvézek** -ega -zka m, gl. knjigoveška enota
- knjigoveštvo** -a s dejavnost, ki se ukvarja z vezavo knjig, publikacij
- knjigovéz** -a m, v knjigoveštvu strokovni delavec na področju knjigoveštva
- knjigovézница** -e ž, v knjigoveštvu delavnica za vezavo knjig, publikacij
- knjigoznánstvo** -a s veda o razvoju knjištva (1), založništva in knjigotrštva; sin. knjigarstvo (1), nauk o knjigah; prim. bibliologija
- knjigožêr** -a m kdor veliko, hitro bere; sin. bibliofag; prim. knjižni molj
- knjištvo** -a s **1.** komunikacijska funkcija knjige v družbi in vsi dejavniki, ki jo omogočajo in nanjo vplivajo **2.** nekdanj književnost, literatura
- književna nagrâda** -e -e ž nagrada za najboljša umetniška dela na področju književnosti
- književnica** -e ž avtorica del s področja književnosti; sin. literatka
- književnik** -a m avtor del s področja književnosti; sin. literat
- književnost** -i ž umetnost, katere izrazno sredstvo je beseda, jezik; sin. literatura (3), pismenstvo (2)
- knjižna bibliografîja** -e -e ž bibliografija (2), objavljena kot samostojno delo v obliki knjige; prim. listkovna bibliografija
- knjižna družba** -e -e ž založba, ki je organizirana kot združenje, društvo in predvsem za svoje člane izdaja redno letno knjižno zbirko (2) in druge izbrane publikacije, npr. Mohorjeva družba, Prešernova družba, Slovenska matica
- knjižna enota** neutr., gl. enota knjižničnega gradiva in enota knjižnega gradiva
- knjižna izdâja** -e -e ž izdaja v knjižni obliki
- knjižna kultúra** -e -e ž razvitost, kakovost družbe na področju branja, knjištva (1)
- knjižna napóved** -e -i ž obvestilo o knjigi pred njenim izidom; prim. knjige v tisku
- knjižna novóst** -e -i ž, nav. v mn. **1.** knjiga, ki je izšla nedavno; prim. novost **2.** javno obvestilo, navadno bilten, o knjigah, ki so nedavno izšle

- knjižna omára** -e -e ž omara za shranjevanje knjig, ki se zapira in odpira z vrati; sin. zaprta polica
- knjižna opréma** -e -e ž zunanja, notranja likovno, tiskarsko oblikovana podoba knjige; sin. oprema knjige
- knjižna polica** -e -e ž polica, prirejena za postavitev, shranjevanje knjižnega gradiva; sin. knjižni regal; prim. polica za časopise
- knjižna produkcijska** -e -e ž knjige, izdane in/ali založene v določenem časovnem obdobju; prim. založniška produkcija, nezaložniška produkcija
- knjižna razstáva** -e -e ž po določenih kriterijih zbrane in javnosti predstavljene knjige, npr. razstava novosti
- knjižna serija** neustr., gl. knjižna zbirka (2)
- knjižna številka** -e -e ž številka za označevanje knjig v kakem sistemu, npr. ISBN
- knjižna umétnost** -e -i ž umetnost oblikovanja knjige s tiskom, z vezavo, ilustracijami, s krizografijo
- knjižna úš** -e -í ž drobna nekrilata žuželka, ki živi v/na starih knjigah in se hrani z lepili in drugimi organskimi snovmi
- knjižna vezáva** -e -e ž, v knjigovestvu s platnicami in hrbtom obdan in povezan knjižni blok; prim. ovoj
- knjižna vzgója** -e -e ž sistematična, starostni stopnji prilagojena vzgoja zlasti mladih bralcev za pridobivanje, izboljševanje bralnih navad, bralne kulture
- knjižna zaloga** neustr., gl. 1. knjižnični fond in knjižnična zbirka (2) 2. knjižni fond
- knjižna zapuščina** -e -e ž knjige, knjižnica (2), ki je del zapuščine umrlega
- knjižna zbirka** -e -e ž 1. založniška oznaka za skupino posameznih knjig (2) s skupnim naslovom, npr. Knjižnica Sinjega galeba, Kondor; sin. biblioteka (3), knjižnica (4), založniška serija; prim. številčena knjižna zbirka, neštevilčena knjižna zbirka, zbirka (2) 2. skupina knjig (2), ki so izšle s tako založniško oznako; sin. založniška serija; prim. zbirka (3)
- knjižni blók** -ega -a m, v knjigovestvu zaporedno zložene in sešite, zlepljene tiskovne pole, posamezni listi knjige, publikacije
- knjižni čévelj** -ega -vlja m zaščitna opora za starejše knjige, kodekse, ki podpira knjižni blok, hrbet pa ostaja odprt in viden
- knjižni fónđ** -ega -a m del knjižničnega fonda, ki vsebuje knjižno gradivo
- knjižni formát** -ega -a m 1. višina knjižnega hrba, včasih tudi širina knjige, izražena v centimetrih; sin. merjeni format, format knjige (1) 2. v knjigovestvu standardizirana velikost knjige, publikacije glede na število listov, ki se jih dobi s prepogibanjem tiskovne pole, npr. folio, kvart, oktav, sedec; sin. bibliografski format (2), naravni format, format knjige (2); prim. merjeni format
- knjižni katalóg** -ega -a m katalog (1) v obliki knjige; sin. katalog v knjižni obliki; prim. listkovni katalog, fascikel katalog

- knjižni klúb** -ega -a m knjigarna, ki po dogovoru z založbami prodaja njihove knjige članom kluba pod ugodnejšimi pogoji, npr. Svet knjige
- knjižni kôvček** -ega -čka m za potujočo knjižnico prirejen kovček za prevoz manjšega izbora knjig, ki so na voljo bralcem v odročnejših izposojevališčih (2)
- knjižni listek** -ega -tka m listek, kartonček s podatki o enoti knjižnega gradiva ter z navedbo bralcev in datumov izposoje
- knjižni mólj** -ega -ólja m kdor mnogo bere, študira; prim. knjigožer
- knjižni oglasník** -ega -a m, nekda bilten, vestnik založbe o knjigah, ki so naprodaj; prim. knjige na zalogi
- knjižni opórnik** -a -a m pripomoček, ki daje oporo knjigam na knjižnih policah; sin. opornik (1)
- knjižni ovítek** -ega -tka m zaščitni, likovno oblikovan ovitek knjige, navadno s podatki o delu, avtorju; sin. ščitni ovitek (1)
- knjižni papír** -ega -ja m, v papirništvu gladek, neprosojen papir za tiskanje knjig
- knjižni parazítí** -ih -ov m, mn., gl. knjižni zajedalci
- knjižni púlt** -ega -a m, gl. izposojevalni pult
- knjižni regál** -ega -a m polica, prirejena za postavitev, shranjevanje knjižnega gradiva; sin. knjižna polica; prim. polica za časopise
- knjižni sêjem** -ega -jma m sejem, na katerem založniki, knjigotržci razstavljajo knjige, publikacije in sklepajo pogodbe o prodaji, nakupu
- knjižni tók** -ega -a m, v papirništvu obliki knjige tesno prilegajoča se zaščitna škatla, navadno iz kartona
- knjižni trǵ** -ega -a m **1.** prodajanje in kupovanje knjig, publikacij glede na ponudbo in povpraševanje na tržišču **2.** tržišče, na katerem se knjige, publikacije prodajajo in kupujejo
- knjižni vozíček** -ega -čka m knjižnični opremi prilagojeno vozilo za prevažanje knjižničnega gradiva
- knjižni zajedálci** -ih -cev [ʉc] m, mn. knjižnična favna in knjižnična flora, ki uničuje knjižnično gradivo; sin. knjižni paraziti
- knjižni zvezek** neustr., gl. zvezek (2) in knjiga (5)
- knjižni zvitek** neustr., gl. zvitek
- knjižni žépek** -ega -pka m na notranji strani platnice vlepljeni žepek za hranjenje knjižnega listka, spremnega gradiva
- Knjižnica** -e ž strokovni časopis, ki ga od leta 1957 kot četrtletnik izdaja strokovno združenja slovenskih bibliotekarjev, od leta 2001 tudi kot elektronsko izdajo
- knjižnica** -e ž **1.** ustanova, enota ustanove, ki sistematično zbira, obdeluje, hrani in posreduje knjižnično gradivo in informacije; sin. bukvarnica (2), knjigarna (2), knjigarnica (1) **2.** sistematično zbrano in urejeno knjižnično gradivo; sin. biblioteka (1) **3.** prostor ali stavba, kjer je urejeno in shranjeno knjižnično gradivo; sin. biblioteka (2) **4.** gl. knjižna zbirka (1)

- knjižnica brez zidov** -e -- -- ž, gl. digitalna knjižnica (1) in virtualna knjižnica (1)
- Knjižnica kránjskih deželnih stanov** -e -- -- -- ž, zgod. prva javna knjižnica na Slovenskem, osnovana leta 1569, namenjena protestantski stanovski šoli in cerkveni občini v Ljubljani
- knjižnica za posébné vrste brálcev** -e -- -- -- ž, gl. specializirana knjižnica
- knjižnica za slépe** -e -- ž specializirana knjižnica za slepe in slabovidne
- knjižnica zaprtega típa** -e -- -- ž knjižnica, ki je namenjena ožjemu krogu uporabnikov in ne opravlja javne službe
- knjižničar** -ja m **1.** delavec v knjižničarstvu; sin. bibliotekar (2), knjižničarski delavec **2.** do 2009 strokovni naziv v bibliotekarstvu za delavca s srednjo izobrazbo; sin. knjižničarski tehnik **3.** strokovni naziv v bibliotekarstvu za delavca s srednjo strokovno ali srednjo splošno izobrazbo
- knjižničar amatêr** -ja -ja m, gl. amaterski knjižničar
- knjižničar informátor** -ja -ja m knjižničar (1), ki daje informacije v knjižnici; sin. informator; prim. referenčni knjižničar
- knjižničar volontêr** -ja -ja m, gl. volonterski knjižničar
- knjižničarka** -e ž **1.** delavka v knjižničarstvu; sin. bibliotekarka (2), knjižničarska delavka **2.** do 2009 strokovni naziv v bibliotekarstvu za delavko s srednjo izobrazbo; sin. knjižničarski tehnik **3.** strokovni naziv v bibliotekarstvu za delavko s srednjo strokovno ali srednjo splošno izobrazbo
- knjižničarka amatêrka** -e -e ž, gl. amaterska knjižničarka
- knjižničarka informátorka** -e -e ž knjižničarka (1), ki daje informacije v knjižnici; sin. informatorka; prim. referenčna knjižničarka
- knjižničarka volontêrka** -e -e ž, gl. volonterska knjižničarka
- knjižničarska dejávnost** -e -i ž dejavnost, ki se ukvarja s sistematičnim zbiranjem, obdelavo, hranjenjem in posredovanjem knjižničnega gradiva, informacij ter z organizacijo in poslovanjem knjižnic; sin. knjižničarstvo, bibliotekarstvo (1), bibliotekarska stroka, knjižničarska stroka; prim. knjižnična dejavnost
- knjižničarska délavka** -e -e ž delavka v knjižničarstvu; sin. knjižničarka (1), bibliotekarka (2)
- knjižničarska kvalifikácia** neustr., gl. bibliotekarska strokovna kvalifikacija
- knjižničarska literatúra** -e -e ž strokovne publikacije s področja knjižničarstva; prim. bibliotekarska literatura
- knjižničarska manipulántka** -e -e ž **1.** delavka, ki je usposobljena za opravljanje tehničnih in manj zahtevnih strokovnih opravil v knjižnici; sin. manipulantka **2.** do 1978 strokovni naziv v bibliotekarstvu za delavko z osnovno izobrazbo
- knjižničarska načêla** -ih --êl s, mn. bistvena strokovna določila, ki veljajo v knjižničarstvu; sin. bibliotekarska načela

- knjižničarska politika** -e -e ž usmerjanje knjižničarske dejavnosti in odločanje o njej
- knjižničarska publikacija** -e -e ž publikacija, ki obravnava organizacijska ali strokovna vprašanja knjižničarstva; prim. bibliotekarska literatura
- knjižničarska referentka** -e -e ž **1.** do 2009 strokovni naziv v knjižničarstvu za knjižničarko (2) z večletnimi izkušnjami **2.** strokovni naziv v bibliotekarstvu, za stopnjo višji od knjižničarke (3)
- knjižničarska služba** -e -e ž organizirana oblika strokovnega dela v knjižničarstvu
- knjižničarska stróka** -e -e ž, gl. knjižničarstvo in bibliotekarstvo (1) in knjižničarska dejavnost
- knjižničarska šóla** -e -e ž osnovno strokovno izobraževanje za delo v knjižnicah; prim. bibliotekarska šola, knjižničarski tečaj
- knjižničarska tehnologija** neustr., gl. knjižnična tehnologija
- knjižničarska zakonodája** -e -e ž zakoni in predpisi, ki obravnavajo knjižničarstvo
- knjižničarska zgodovina** -e -e ž, gl. bibliotekologija in zgodovina knjižničarstva
- Knjižničarske novíce** -ih -vic ž, mn. bilten z novicami, obvestili in strokovnimi članki s področja bibliotekarstva, ki ga od leta 1991 kot četrtletnik izdaja Narodna in univerzitetna knjižnica, od leta 2004 tudi kot elektronsko izdajo
- knjižničarski délavec** -ega -vca m delavec v knjižničarstvu; sin. knjižničar (1), bibliotekar (2)
- knjižničarski káder** -ega -dra m v knjižničarstvu zaposleni delavci s strokovnimi nazivi iz bibliotekarstva; sin. knjižnično osebje; prim. osebje knjižnice
- knjižničarski manipulánt** -ega -a m **1.** kdor je usposobljen za opravljanje tehničnih in manj zahtevnih strokovnih opravil v knjižnici; sin. manipulant **2.** do 1978 strokovni naziv v bibliotekarstvu za delavca z osnovno izobrazbo
- knjižničarski normatívi** -h -ov m, mn. določena količinska merila za organiziranje in opravljanje dejavnosti v knjižničarstvu; prim. knjižničarski standardi, knjižnični standardi
- knjižničarski priróčnik** -ega -a m publikacija z navodili, podatki za strokovno delo v knjižničarstvu; sin. bibliotekarski priročnik
- knjižničarski referènt** -ega -ênta m **1.** do 2009 strokovni naziv v knjižničarstvu za knjižničarja (2) z večletnimi izkušnjami **2.** strokovni naziv v bibliotekarstvu, za stopnjo višji od knjižničarja (3)
- knjižničarski stándardi** -ih -ov m, mn. enotni strokovni predpisi za opravljanje dejavnosti v knjižničarstvu; sin. standardi knjižničarske dejavnosti; prim. knjižnični standardi, knjižničarski normativi
- knjižničarski tečáj** -ega -a m krajša oblika strokovnega usposabljanja za delo v knjižnicah; prim. knjižničarska šola

- knjižničarski téhnik** -ega -a m, nekdanj strokovni naziv v bibliotekarstvu za delavca s srednjo izobrazbo; sin. knjižničar (2)
- knjižničarsko gradivo** neustr., gl. knjižnično gradivo
- knjižničarstvo** -a s dejavnost, ki se ukvarja s sistematičnim zbiranjem, obdelavo, hranjenjem in posredovanjem knjižničnega gradiva, informacij ter z organizacijo in poslovanjem knjižnic; sin. bibliotekarstvo (1), knjižničarska dejavnost, bibliotekarska stroka, knjižničarska stroka; prim. knjižnična dejavnost
- knjižnična arhitektúra** -e -e ž načrtovanje in oblikovanje zgradb in prostorov za knjižnice
- knjižnična dejavnost** -e -i ž knjižničarsko, informacijsko, komunikacijsko, raziskovalno, kulturno in izobraževalno delo knjižnice; prim. knjižničarstvo
- knjižnična délavka** -e -e ž ženska, ki dela v knjižnici; sin. bibliotečna delavka
- knjižnična enóta** -e -e ž, gl. 1. nekdanj podružnična knjižnica 2. neustr. enota knjižničnega gradiva
- knjižnična fávna** -e -e ž glodalci, žuželke, ki uničujejo knjižnično gradivo; sin. bibliotečna favna
- knjižnična flóra** -e -e ž plesni, glivice, ki uničujejo knjižnično gradivo; sin. bibliotečna flora, knjižnična mikroflora
- knjižnična informacijska dejavnost** -e -e -i ž informacijska dejavnost knjižnic
- knjižnična inštrukcija** neustr., gl. Bibliotečna instrukcija
- knjižnična izdája** -e -e ž izdaja, izdelana za potrebe knjižnice, ki izide v močnejši, trajnejši vezavi, kot je običajna; sin. izdaja za knjižnice; prim. knjižnična vezava
- knjižnična klasifikácija** -e -e ž klasifikacija (1), ki se uporablja v knjižnicah, npr. Univerzalna decimalna klasifikacija
- knjižnična klíma in ambiènt** -e -e -- -ènta m soodvisnost vplivanja svetlobe, zraka, temperature in vlage na knjižnično gradivo; sin. bibliotečna klima in ambient
- knjižnična komisíja** -e -e ž telo, ki upravlja nesamostojno knjižnico, npr. na fakulteti
- knjižnična mikroflóra** -e -e ž plesni, glivice, ki uničujejo knjižnično gradivo; sin. bibliotečna mikroflora, knjižnična flora
- knjižnična mréža** -e -e ž organizirana strokovna in/ali teritorialna povezava določenih knjižnic; sin. mreža knjižnic; prim. knjižnični sistem, knjižnični informacijski sistem (1)
- knjižnična obdeláva** -e -e ž, gl. obdelava
- knjižnična obiskováka** -e -e [uk] ž 1. ženska, ki prihaja v knjižnico; sin. obiskovalka knjižnice (1) 2. ženska, ki v knjižnici uporablja knjižnične storitve in gradivo; sin. bralka (1), obiskovalka knjižnice (2), uporabnica knjižnice, knjižnična uporabnica

- knjižnična oprema** -e -e ž potrebam dela v knjižnicah prilagojena pohištvena in tehnična oprema delovnih prostorov in postopkov
- knjižnična pismenost** -e -i ž obvladovanje osnovnih veščin za uporabo knjižnice in knjižničnega gradiva; sin. biblioteka kompetenca
- knjižnična politika** -e -e ž usmerjanje poslovanja knjižnice in odločanje o njem; sin. biblioteka politika
- knjižnična pravila** -ih -il s, mn. določila, ki podrobneje urejajo delovanje knjižnice; sin. pravila knjižnice, knjižnični poslovnik, poslovnik knjižnice, poslovni red knjižnice; prim. knjižnični red, statut knjižnice, pravila za uporabo knjižnice
- knjižnična propaganda** -e -e ž opozarjanje javnosti na delo knjižnice zaradi pridobivanja obiskovalcev
- knjižnična služba** -e -e ž **1.** oddelek v knjižnici; sin. biblioteka služba (1) **2.** dejavnost posameznega oddelka v knjižnici; sin. biblioteka služba (2)
- knjižnična statistika** -e -e ž zbiranje in statistična obdelava podatkov o knjižnicah in njihovem delovanju
- knjižnična stavba** -e -e ž stavba, grajena za potrebe delovanja knjižnice; sin. biblioteka stavba
- knjižnična storitev** -e -tve ž dejavnost knjižnice, namenjena uporabniku, npr. izposoja, informiranje
- knjižnična štampljka** -e -e ž znak z imenom knjižnice kot dokaz o lastništvu knjižničnega gradiva; prim. knjižnični žig
- knjižnična številka** -e -e ž stalna evidenčna in identifikacijska številka knjižnice v razvidu knjižnic, kooperativnem katalogu; sin. sigla (1)
- knjižnična tehnologija** -e -e ž skupek postopkov in delovnih sredstev za opravljanje dela v knjižnici
- knjižnična uporabnica** -e -e ž ženska, ki v knjižnici uporablja knjižnične storitve in gradivo; sin. bralka (1), knjižnična obiskovalka (2), obiskovalka knjižnice (2), uporabnica knjižnice, uporabnica (1)
- knjižnična vezava** -e -e ž posebna, za knjižnico značilna strokovna izvedba vezave in/ali opreme njenega fonda; sin. biblioteka vezava; prim. knjižnična izdaja, meniška vezava, ojačena vezava
- knjižnična vzgoja** -e -e ž **1.** usposabljanje uporabnikov za samostojno uporabo knjižnice **2.** vzgoja zlasti mladih bralcev za uporabo knjižnice in knjižničnega gradiva; prim. bibliopedagoško delo
- knjižnična zaloga** -e -e ž, gl. knjižnični fond in knjižnična zbirka (2)
- knjižnična zbirka** -e -e ž **1.** sistematično urejena skupina istovrstnega knjižničnega gradiva **2.** knjižnično gradivo, ki je v lasti določene knjižnice; sin. fond, fundus, zbirka (4), knjižnični fond, knjižnični sklad, knjižnična zaloga
- knjižnična zgodovina** -e -e ž, gl. zgodovina knjižnice
- knjižnične dvéři** -ih -- ž, mn., gl. knjižnični portal

- knjižnični délavec** -ega -vca m oseba, ki dela v knjižnici; sin. bibliotečni delavec
- knjižnični fónđ** -ega -a m knjižnično gradivo, ki je v lasti določene knjižnice; sin. fond, fundus, knjižnični sklad, knjižnična zaloga, knjižnična zbirka (2), zbirka (4)
- knjižnični informacijski systém** -ega -ega -a m (krat. KIS) 1. organizirana strokovna in delovno usklajena povezava knjižnic na določenem območju, področju, ki zagotavlja dostopnost do informacij in knjižničnega gradiva; prim. knjižnični sistem, knjižnična mreža 2. informacijski sistem v knjižnici
- Knjižnični informacijski systém Slovénije** -ega -ega -a -- m (krat. KISS) knjižnični informacijski sistem na območju Slovenije, opredeljen z Zakonom o knjižničarstvu
- Knjižnični informacijski systém Univêrže v Ljubljáni** -ega -ega -a -- -- m (krat. KISUL) knjižnični informacijski sistem, ki deluje na Univerzi v Ljubljani
- Knjižnični informacijski systém Univêrže v Máriboru** -ega -ega -a -- -- m (krat. KISUM) knjižnični informacijski sistem, ki deluje na Univerzi v Mariboru
- knjižnični katalóg** -ega -a m po abecedi ali po kakem drugem sistemu urejen popis knjižničnega gradiva, npr. abecedni imenski katalog; sin. katalog (1); prim. kartoteka, klasični katalog
- knjižnični management** -ega -a [ménedžment] m, gl. knjižnični menedžment (1, 2)
- knjižnični márketing** -ega -a m uporaba marketinških metod v knjižnici
- knjižnični ménedžment** -ega -a m 1. uporaba načel in metod podjetniškega menedžmenta za vodenje in upravljanje knjižnic; sin. knjižnični management (1); prim. organizacija knjižnice 2. osebe, ki na različnih organizacijskih ravneh vodijo in upravljajo knjižnico po načelih podjetniškega menedžmenta; sin. knjižnični management (2)
- knjižnični obiskoválec** -ega -lca [uč] m 1. kdor prihaja v knjižnico; sin. obiskovalec knjižnice (1) 2. kdor v knjižnici uporablja knjižnične storitve in gradivo; sin. bralec (1), knjižnični uporabnik, uporabnik knjižnice, obiskovalec knjižnice (2), uporabnik (1)
- knjižnični odbòr** -ega -òra m, nekđaj organ upravljanja knjižnice
- knjižnični portál** -ega -a m portal, v katerem knjižnica ponudi svojim uporabnikom možnost hkratnega iskanja po velikem številu izbranih informacijskih virov, povezavo na celotna besedila elektronskih dokumentov, osebno uporabniško prilagoditev vmesnika (2), povezovanje z drugimi portali; sin. knjižnične dveri; prim. metaiskalnik
- knjižnični poslóvnik** -ega -a m, zastar., gl. knjižnična pravila in poslovnik knjižnice
- knjižnični réđ** -ega -a m pravila, ki veljajo za uporabnike knjižnice; prim. knjižnična pravila
- knjižnični servis** neustr., gl. knjižnična storitev

- knjižnični systém** -ega -a m organizirana, strokovno usklajena povezava knjižnic na določenem območju, področju, ki zagotavlja uporabnikom knjižnične storitve; prim. knjižnični informacijski sistem (1), knjižnična mreža
- knjižnični sklád** -ega -a m, zastar., gl. knjižnični fond in knjižnična zbirka (2)
- knjižnični stándardi** -h -ov m, mn obvezni enotni strokovni predpisi za organiziranost in delovanje knjižnice; prim. knjižničarski standardi, knjižničarski normativi
- knjižnični svèt** -ega -éta m najvišji organ upravljanja v knjižnici; sin. svet knjižnice
- knjižnični uporabnik** -ega -a m kdor v knjižnici uporablja knjižnične storitve in knjižnično gradivo; sin. bralec (1), uporabnik knjižnice, obiskovalec knjižnice (2), knjižnični obiskovalec (2), uporabnik (1)
- knjižnični vodič** -ega -a m, gl. knjižnični vodnik
- knjižnični vodník** -ega -a m publikacija s podatki o organiziranju in poslovanju knjižnice; sin. knjižnični vodič
- knjižnični znák** -ega -a m dogovorjeni lik in/ali napis, ki označuje določeno knjižnico; sin. logotip knjižnice
- knjižnični žíg** -ega -a m uradni znak z imenom knjižnice kot dokaz o verodostojnosti izdane listine; prim. knjižnična štampljka
- knjižnično gradívo** -ega -a s besedilni, zvočni, slikovni zapisi, predmeti intelektualne in/ali umetniške vsebine v knjižnici; sin. gradivo (2); prim. knjižno gradivo
- knjižnično informacijski sistem** neustr., gl. knjižnični informacijski sistem
- knjižnično nadomestílo** -ega -a s denarni prispevek avtorjem kot nadomestilo za izposajo in/ali uporabo njihovih del v knjižnici
- knjižnično osébjé** -ega -a s v knjižnici zaposleni delavci; sin. osebje knjižnice; prim. knjižničarski kader
- knjižnično poslovánje** -ega -a s opravljanje del v zvezi z nalogami knjižnice; sin. poslovanje knjižnice
- knjižnično skladišče** -ega -a s prostor v knjižnici, ki je urejen, opremljen za hranjenje knjižničnega gradiva; sin. skladišče
- knjižnično-informacijska dejavnost** neustr., gl. knjižnična informacijska dejavnost
- knjižnično-informacijski sistem** neustr., gl. knjižnični informacijski sistem
- knjižničnoinformacijska dejavnost** neustr., gl. knjižnična informacijska dejavnost
- knjižničnoinformacijski sistem** neustr., gl. knjižnični informacijski sistem
- knjižno dvigálo** -ega -a s električno dvigalo za prevoz knjižničnega gradiva med etažami knjižnice
- knjižno gradívo** -ega -a s tiskani besedilni in slikovni zapisi intelektualne in/ali umetniške vsebine, navadno v obliki knjige; ant. neknjižno gradivo; prim. knjižnično gradivo, posebno knjižnično gradivo

- knjižno stojálo** -ega -a s stojalo s policičnicami za postavitev, razstavljanje knjižničnega gradiva, npr. vrtljivo knjižno stojalo
- knjižno známenje** -ega -a s trak, tanjši predmet, navadno likovno oblikovan, za označevanje strani v knjigi; sin. bralni znak, bralno znamenje; prim. bralni trak
- kòávtor** -ja m, gl. soavtor
- kòávtorica** -e ž, gl. soavtorica
- kòávtorstvo** -a s, gl. soavtorstvo
- kòcítiranost** -i ž dejstvo, da sta dva dokumenta citirana (2) v istem dokumentu
- kóda** -e ž **1.** dogovorjen znak iz ene ali več črk, števk, besed za lažje, hitrejše označevanje, razvrščanje; sin. šifra (1) **2.** v računalništvu dogovorjeno zaporedje znakov, ki dovoli dostop do določenega računalniškega sistema, elektronskega vira (1); sin. geslo (4), šifra (2); prim. uporabniško ime
- kódeks** -a m **1.** z roko napisana srednjeveška knjiga pred iznajdbo tiska, npr. Supraseljski kodeks; sin. rokopisna knjiga; prim. tiskana knjiga **2.** zakonik, zbirka zakonov, npr. Napoleonov kodeks
- kodikologija** -e ž veda o kodeksih (1), njihovem nastanku, pisavah, poslikavah, vezavah
- kodirani bibliográfski podátek** -ega -ega -tka m bibliografski podatek, ki je v računalniškem zapisu (1) predstavljen s šifro (1), npr. jezik publikacije, vrsta gradiva; sin. šifrirani bibliografski podatek
- kodiranje** -a s zapisovanje s kodami (1), šiframi (2)
- kolacioniranje** -a s **1.** natančna primerjava izvodov zaradi identifikacije dvojnic **2.** primerjava prepisa z izvirnikom
- kolacionirati** -am dov. in nedov. **1.** natančno primerjati izvode zaradi identifikacije dvojnic **2.** primerjati prepis z izvirnikom
- koledár** -ja m **1.** list, več listov z razdelitvijo leta na dneve, tedne in mesece, navadno s podatki o svetnikih, praznikih, luninih menah **2.** letna publikacija, ki vsebuje poleg koledarskih podatkov še poučne, literarne sestavke
- kolekcija** neustr., gl. zbirka
- kolékcija potujóče knjižnice** -e -- -- ž izbor knjižničnega gradiva potujoče knjižnice za knjižni kovček
- kolektívni ávtor** -ega -ja m, nekdej, gl. korporativni avtor
- kolektívni psevdoním** -ega -a m, gl. skupinski psevdonim
- kolektívno ávtorstvo** -ega -a s avtorstvo dveh ali več avtorjev oziroma avtoric pri ustvarjanju kakega dela; sin. množno avtorstvo, skupno avtorstvo
- kolíbrijska knjiga** -e -e ž zelo majhna miniatura knjiga; sin. liliputska knjiga
- kolo** neustr., gl. podzbirka

- kolofón** -a m navadno na zadnjem listu knjige navedeni podatki o avtorju, naslovu, založniku, izdajatelju, uredniku, tiskarju, kraju in času izida, nakladi, natisu; sin. impresum (1); prim. eksplisit
- kolonska klasifikacija** neustr., gl. Ranganathanova klasifikacija
- kolportáža** -e ž **1.** prodaja publikacij v trafikah, kioskih **2.** žarg., gl. kolportážna literatura **3.** zgod., v srednjem veku potujoča, krošnjarska prodaja knjig
- kolportážna literatura** -e -e ž publikacije, ki so naprodaj v trafikah, kioskih; sin. kolportáža (2)
- kolúma** -e ž **1.** stalen mnenjski, polemični sestavek v časopisu, ki ga navadno piše vedno isti novinar, komentator; sin. rubrika (1) **2.** besedilo v stolpcu, npr. kolumna na papirusovem zvitku
- kolút filma** -a -- m odprt kolut s filmskim trakom, ki se med predvajanjem previja na drugi kolut; prim. kasetni film
- kolút mikrofilma** -a -- m odprt kolut, na katerem je navit mikrofilmski trak; prim. trak mikrofilma, mikrofilmski zvitek
- komentár** -ja m besedilo, ki kaj pojasnjuje, razlaga; prim. opomba (1)
- komentátor** -ja m avtor komentarja
- komentátorka** -e ž avtorica komentarja
- komentírana izdája** -e -e ž publikacija, ki vsebuje osnovno delo s komentarjem
- komentírano besedilo** -ega -a s besedilo (2) s komentarjem; prim. anotirano besedilo
- komerciálna podatkována zbirka** -e -e -e ž podatkovna zbirka, ki je dostopna proti plačilu; prim. javno dostopna podatkovna zbirka
- komerciálni informacijski vír** -ega -ega -a m informacijski vir, ki je dostopen z določenimi omejitvami in proti plačilu; prim. javno dostopen informacijski vir
- komisijska zalóžba** -e -e ž, v založništvu posredniška organizacija za distribucijo knjig, publikacij med založbami in knjigarnami ali drugimi kupci; prim. knjigarniški komisionar, založniški komisionar
- komisionar** neustr., gl. knjigarniški komisionar
- kompáktna kaséta** -e -e ž, gl. nesklenjenotračna kaseta
- kompáktna plóšča** -e -e ž (krat. CD) gl. kompaktni disk in zgoščenka
- kompaktne police** neustr., gl. kompaktni sistem polic
- kompáktni dísk** -ega -a m (krat. CD) optični disk premera 12 cm, ki se je pojavil na tržišču leta 1982, prvotno namenjen za distribucijo in predvajanje zvočnih zapisov v digitalni obliki, npr. glasbeni CD; sin. cede, cedejka, zgoščenka, kompaktna plošča, CD-plošča
- kompáktni systém polic** -ega -a -- m sistem premičnih knjižnih polic, knjižnih omar na tirnicah v zaprtem skladišču, ki omogoča boljši izkoristek prostora; sin. kompaktus; prim. premična polica
- kompaktno skladišče** -ega -a s, neustr., gl. skladišče s kompaktnim sistemom polic

- kompáktus** -a m, gl. kompaktni sistem políc
- kompatibílni** -lna -o prid., gl. združljivi
- kompatibílnost** -i ž, gl. združljivost
- kompatibílnost podátkov** -i -- ž, gl. združljivost podatkov
- kompéndij** -a m priročnik s kratkim, preglednim prikazom snovi kake stroke; prim. leksikon (1)
- kompilácia** -e ž delo, ki vsebuje sistematično zbrane ugotovitve, gradivo iz drugih del, npr. glasbena kompilacija
- kompilátor** -ja m avtor, ki sistematično zbere ugotovitve, gradivo iz drugih del in jih objavi v kompilaciji; prim. sestavljalca (1, 2), zbiralec
- kompilátorka** -e ž avtorica, ki sistematično zbere ugotovitve, gradivo iz drugih del in jih objavi v kompilaciji; prim. sestavljalca (1, 2), zbiralka
- kompleks ETÁKSA** -a -- m (Emisija Transmisija AKumulacija Selekcija Absorpcija) shematska predstavitev organiziranega pretoka informacij od nastanka in začetka emisije, preko vmesnih faz transmisije, akumulacije in selekcije do uporabnikove absorpcije informacije; sin. ETAKSA-kompleks, ETAKSA-sistem; prim. informacijski cikel
- komplét** -a m **1.** monografska publikacija v več kosih, ki skupaj tvorijo celoto, npr. enciklopedija v več zvezkih **2.** neutr., gl. garnitura
- kompletácia** -e ž, žarg. **1.** priključitev zvezkov istega kompleta (1), ki jih knjižnica pridobi za prvim, z dodajanjem inventarne številke, signature **2.** vsak od zvezkov, kosov istega kompleta (1), ki pride v obdelavo za prvim
- komplétna izdája UDK-táblíc** -e -e -- [udeká] ž, gl. popolna izdaja UDK-tablic
- komplétno** neskl., kot pojasnilo **1.** dejstvo, da so izšle vse predvidene številke določenega letnika (1), vsi zvezki določene publikacije **2.** gl. kpl.
- kompromísna informacijska potreba** -e -e -e ž, gl. usklajena informacijska potreba
- komunicíranje** -a s izmenjavanje podatkov, informacij, sporočil
- komunikácia** -e ž **1.** izmenjava podatkov, informacij, sporočil **2.** sistem, naprava, ki omogoča komuniciranje
- komunikácia informacij** neutr., gl. informiranje
- komunikácijska dejávnost** -e -i ž dejavnost, ki se ukvarja s prenosom podatkov, informacij, sporočil od vira do uporabnika; prim. informacijska dejavnost
- komunikácijski protokól** -ega -a m, v računalništvu dogovorjena pravila, po katerih se računalniški podatki prenašajo po računalniškem omrežju, npr. TCP/IP
- komunikologija** -e ž veda o komuniciranju, komunikacijskih sredstvih in komunikacijskih procesih
- kônčna létnica** -e -e ž, v katalogizaciji letnica izida zadnjega zvezka, številke opisovane publikacije; prim. začetna letnica
- kônčni naslòv** -ega -ôva m naslov na koncu knjige, filma; prim. naslov v kolofonu (1)

- kônčni uporabnik** -ega -a m uporabnik, ki sam ali s pomočjo informacijskega posrednika rešuje svoj informacijski problem; prim. neposredni uporabnik, informacijski posrednik
- kônčno poročilo** -ega -a s, gl. zaključno poročilo
- Konferénca diréktorjev evrópskih nacionálnih knjižnic** -e -- -- -- ž (krat. CENL) združenje direktorjev nacionalnih knjižnic evropskih držav, ki so članice Sveta Evrope
- Konferénca diréktorjev nacionálnih knjižnic** -e -- -- -- ž (krat. CDNL) združenje direktorjev nacionalnih knjižnic, ki deluje v okviru Mednarodne zveze bibliotekarskih združenj in ustanov
- konferénčno gradivo** -ega -a s, gl. kongresno gradivo (1)
- konfiskácija** -e ž uradna prepoved razširjanja in zaplemba celotne naklade
- konfiskát** -a m prepovedan in zaplenjen časnik, knjiga
- Kongrésna knjižnica** -e -e ž (krat. LC) knjižnica Kongresa Združenih držav Amerike in nacionalna knjižnica v tej državi
- kongrésna publikácija** -e -e ž, v katalogizaciji publikacija, ki vsebuje referate, prispevke strokovnih, znanstvenih, političnih, poslovnih sestankov, npr. kongresov, posvetovanj, simpozijev, prireditev; sin. kongresni spis, simpozijsko gradivo; prim. knjiga izvlečkov
- kongrésni spís** -ega -a m, nekdej, gl. kongresna publikacija
- kongrésno gradivo** -ega -a s **1.** v katalogizaciji zbrani referati, prispevki strokovnih, znanstvenih političnih, poslovnih sestankov, npr. kongresov, posvetovanj, simpozijev, srečanj, zborovanj; sin. konferénčno gradivo, simpozijsko gradivo **2.** v katalogizaciji dokumenti, publikacije kulturnih, športnih, gospodarskih prireditev, npr. festivalov, tekmovanj, sejmov, odprav
- koničasti oklepáj** -ega -a m (znak < >) v katalogizaciji znak, ki v posameznih območjih bibliografskega opisa obdaja začasne podatke; sin. lomljeni oklepaj; prim. levi koničasti oklepaj, dvojni levi koničasti oklepaj
- konjúncija** -e ž, pri poizvedovanju logična operacija, pri kateri sta operanda v iskalnem izrazu povezana z logičnim IN, rezultat poizvedovanja pa so zadetki, ki vsebujejo obe iskalni besedi; prim. disjunkcija, negacija
- konkordánca** -e ž **1.** abecedni seznam besed, imen z navedbo mesta omembe v besedilu, urejen tako, da je prikazano tudi sobesedilo; prim. indeks (1) **2.** pri vsebinski obdelavi z avtomatskim indeksiranjem izdelan abecedni seznam v publikaciji, dokumentu uporabljenih besed, imen, prikazanih v sobesedilu; prim. ključne besede v besedilu
- konsekutívni odnòs** -ega -ôsa m, pri vsebinski obdelavi asociativni odnos, pri katerem dva medsebojno povezana pojma sledita drug drugemu
- konservácijska knjižnica** -e -e ž, zastar., gl. arhivska knjižnica (1)
- konserviranje knjižničnega gradiva** neustr., gl. konzerviranje knjižničnega gradiva

- konspékt** -a m, zastar. kratka vsebina, pregled dokumenta, publikacije; prim. povzetek (2)
- kontejner** neustr., gl. vsebnik
- kontekstni operator** neustr., gl. operator bližine
- kontinuánda** -e ž monografska publikacija v več zvezkih, kosih, katere izhajanje še ni končano; sin. continuanda, nadaljevanje (3), nezaključena monografska publikacija
- kontinuírana inventúra** -e -e ž inventura knjižničnega fonda, ki poteka postopoma več let; prim. delna inventura
- kontinuíрани vir** -ega -a m, v katalogizaciji bibliografski vir (2), ki izhaja zaporedno in konec izhajanja ni predviden, npr. serijska publikacija, nezaključeni integrirni vir; sin. vir v nadaljevanju, nezaključeni vir, nadaljujoči vir
- kontrákcija** -e ž skrajševanje dolgih in pogosto ponavljajočih se besed v starih tiskih in rokopisih, npr. DS = Dominus; sin. skrčenje
- kontrolá knjižnih polic** -e -- -- ž, žarg. pregledovanje, urejanje gradiva na knjižnih policah pri prostem pristopu; prim. urejanje knjižnih polic
- kontrolíрани izráz** -ega -áza m predmetna oznaka iz kontroliranega slovarja, npr. deskriptor; ant. nekontrolirani izraz
- kontrolíрани slovár** -ega -ja m seznam vsebinskih oznak z natančno določeno strukturo in pravili za njihovo oblikovanje, dopolnjevanje; sin. slovar kontroliranih izrazov; prim. tezaver
- kontrolíráno indeksíranje** -ega -a s indeksiranje z uporabo predpisanega seznama indeksirnih izrazov, npr. tezavra, geslovnika, klasifikacijskega sistema; ant. prosto indeksiranje
- kontrolná številka** -e -e ž **1.** v računalništvu zadnja številka v podatku, izračunana po posebni formuli, ki omogoča preverjanje pravilnosti ali nepravilnosti podatka, npr. prebrane črtne kode **2.** zadnja številka v ISBN-u, ki je izračunana po posebni formuli iz ostalih števil in omogoča ugotovitev njegove pravilnosti ali nepravilnosti
- kontrolní znák** -ega -a m, v podatkovni zbirki dogovorjen znak, ki ni del podatkov, ima pa poseben pomen, npr. zaključevalec zapisa, ločilec polja
- kontrolní žíg** -ega -a m posebna oznaka lastništva v kosu knjižničnega gradiva, odtisnjena na določenih straneh, ki jih knjižnica izbere po posebnem, samo njej znanem ključu
- konvenc. nasl.** okrajš. (konvencionalni naslov) v katalogizaciji oznaka v bibliografskem opisu, ki pove, da je pri opisovani enoti uporabljen konvencionalni naslov, da so podatki iz konvencionalnega naslova ali uvede konvencionalni naslov
- konvencionálna publikácia** -e -e ž publikacija, pri kateri za uporabo niso potrebni posebni tehnični pripomočki, npr. knjiga, časopis, plakat; ant. nekonvencionalna publikacija (1); prim. tiskana publikacija
- konvencionalna značnica** neustr., gl. formalna značnica

- konvencionalni dokument** -ega -ênta m dokument (1), zapisan v obliki in na nosilcu, ki omogoča njegovo uporabo brez posebnih tehničnih pripomočkov; ant. nekonvencionalni dokument
- konvencionalni informacijski vir** -ega -ega -a m, gl. konvencionalni vir
- konvencionalni naslov** -ega ôva m **1.** naslov, pod katerim je delo, ki izhaja pod različnimi naslovi, bolj znano; sin. dogovorjeni naslov; prim. enotni naslov **2.** gl. konvenc. nasl.
- konvencionalni stvarni naslov** -ega -ega -ôva m stvarni naslov, pod katerim je delo, ki izhaja pod raznimi naslovi, bolj znano
- konvencionalni vir** -ega -a m informacijski vir, pri katerem za uporabo niso potrebni tehnični pripomočki; sin. konvencionalni informacijski vir, tradicionalni informacijski vir, klasični informacijski vir; ant. nekonvencionalni vir
- konvencionalno gradivo** -ega -a s knjižnično gradivo v obliki in na nosilcu, ki omogoča njegovo uporabo brez tehničnih pripomočkov; ant. nekonvencionalno gradivo; prim. neknjižno gradivo (1)
- konvencionalno ime** -ega -na s skrajšano ali drugače spremenjeno ime korporacije, uveljavljeno namesto uradne oblike imena; prim. pravo ime, uradno ime korporacije
- konvencionalno iskanje** -ega -a s iskanje v informacijskih virih brez uporabe tehničnih pripomočkov; sin. ročno iskanje; ant. nekonvencionalno iskanje; prim. računalniško iskanje
- konvêrzija** -e ž predelava, prepis podatkov iz ene oblike v drugo; sin. pretvorba podatkov
- konvêrzija podatkovne zbirke** -e -- -- ž predelava, prepis podatkovne zbirke iz ene oblike v drugo, npr. konverzija iz COMARC-a v UNIMARC
- konvolút** -a m **1.** sveženj, snopič, zbirna mapa s spisi, ki sodijo skupaj **2.** v knjigovestvu knjige, tiski (2), ki se v antikvariatu prodajajo skupaj **3.** vezan letnik časnika, revije
- konzervátor** -ja m strokovnjak za konzerviranje knjižničnega gradiva; prim. restavrator
- konzervátorka** -e ž strokovnjakinja za konzerviranje knjižničnega gradiva; prim. restavratorka
- konzervátorstvo** -a s **1.** dejavnost, ki se ukvarja s postopki za vzdrževanje in ohranjanje knjižničnega gradiva; prim. restavratorstvo (1) **2.** znanost, ki proučuje metode za vzdrževanje in ohranjanje knjižničnega gradiva; prim. restavratorstvo (2)
- konzerviranje knjižničnega gradiva** -a -- -- s postopki za vzdrževanje in ohranjanje knjižničnega gradiva; prim. restavriranje knjižničnega gradiva, varovanje knjižničnega gradiva
- Konzorcij evrópskih znánstvenih knjižnic** -a -- -- m (krat. CERL) združenje evropskih znanstvenih knjižnic, ki gradi bibliografsko podatkovno zbirko za stare tiske

- konzorcij knjižnic** -a -- m skupina knjižnic, ki se združujejo za skupno doseganje dogovorjenih ciljev, npr. skupno nabavo elektronskih publikacij, obdelavo gradiva v vzajemnem katalogu
- konzultánt** -a m, gl. svetovalec
- konzultántka** -e ž, gl. svetovalka
- Kooperativna bibliografska podatkovna zbirka** -e -e -e -e ž (krat. COBIB) kooperativna podatkovna zbirka kataložnih, bibliografskih zapisov, ki jih kreirajo članice združenja COBISS
- kooperativna katalogizacija** -e -e ž katalogizacija za kooperativni katalog; prim. vzajemna katalogizacija, decentralizirana obdelava
- kooperativna obdelava** neustr., gl. kooperativna katalogizacija
- kooperativna podatkovna zbirka** -e -e -e ž podatkovna zbirka (2), ki jo gradi in vzdržuje večje število sodelujočih institucij
- kooperativni bibliografski systém** -ega -ega -a m bibliografski sistem, ki ga gradi in vzdržuje večje število sodelujočih knjižnic, npr. kooperativni katalog
- kooperativni katalóg** -ega -a m katalog (1), v katerem sodeluje več knjižnic s svojimi kataložnimi zapisi; prim. centralni katalog, skupni katalog, vzajemni katalog
- Kooperativni online bibliografski systém in sérvisi** -ega -ega -a -- -ov [onláj] m (krat. COBISS) **1.** sistem in programska oprema za oblikovanje skupne podatkovne zbirke in za avtomatizacijo knjižničnega poslovanja **2.** združenje slovenskih knjižnic, informacijskih centrov in informacijskih servisov, ki razvijajo in uporabljajo ta sistem
- koordinácija nabáve** -e -e ž načrtno in sistematično usklajevanje nabavne politike in nabave knjižničnega gradiva dveh ali več knjižnic, npr. koordinacija nabave inozemskih časopisov; sin. usklajevanje nabave
- koordinácijski króg** -ega -a m, nekdam po določenem kriteriju zbrana skupina knjižnic, ki usklajujejo nabavo, npr. koordinacijski krog za medicino
- koordinátni odnòs** -ega -ôsa m, pri vsebinski obdelavi formalni odnos dveh povezanih pojmov na enaki hierarhični ravni
- koordinirani odnòs** -ega -ôsa m, pri vsebinski obdelavi asociativni odnos, kjer sta pojma med seboj v hierarhično enakovrednem položaju in predstavljata različno vrsto nadrejenega razreda,
- kópija** -e ž prvi in vsak naslednji prepis, preslikava izvirnika (2); prim. izvod (1), plagiat, reprodukcija (1), izvirnik (2)
- kopirani zápis** -ega -a m kataložni zapis, ki je bil prevzet iz drugega računalniškega kataloga, navadno vzajemnega; sin. prevzeti zapis; prim. primarni zapis
- kopirati** -ram dov. in nedov. **1.** prepisovati, prerisovati po predlogi **2.** v tiskarstvu razmnoževati, reproducirati (1) navadno s fotokopiranjem **3.** v računalništvu narediti računalniško kopijo celega ali dela besedila, slike, datoteke

- kopirati zapis** -am -- dov. in nedov., v katalogizaciji vključiti v katalog kataložni zapis iz drugega, navadno iz vzajemnega kataloga; sin. prevzeti zapis; prim. kreirati zapis
- kopist** -a m, gl. prepisovalec
- kòprodúkcija** -e ž **1.** v založništvu sodelovanje dveh ali več založb; sin. sozaložništvo **2.** sodelovanje dveh ali več producentov
- Korán** -a m temeljna knjiga islama
- korektúra** -e ž pred natisom ugotovljene in s korekturnimi znamenji označene ter popravljene napake v besedilu
- koreográf** -a m avtor baleta, plesa, športno-umetniškega programa
- koreográfka** -e ž avtorica baleta, plesa, športno-umetniškega programa
- korespondénca** -e ž načrtno zbrana in strokovno urejena zbirka pisem, dopisov pomembnih oseb
- korító za slíkanice** -a -- -- s nizek, navadno lesen zaboj, v katerem so zložene slikanice za otroke, namenjene izposoji
- korporácija** -e ž organizirana skupina fizičnih in/ali pravnih oseb z imenom in sedežem, ki jo identificirata, npr. ustanova, društvo, kongres
- korporatívna pòdznáchnica** -e -e ž podznačnica, ki v značnici sledi imenu korporacije in obsega ime podrejene korporacije, npr. Upravni odbor, Razvojni oddelek
- korporatívna predmétna oznáka** -e -e -e ž, pri vsebinski obdelavi predmetna oznaka, ki označuje korporacijo, obravnavano v dokumentu, publikaciji, npr. Ljubljanske mlekarne
- korporatívna publikácija** -e -e ž publikacija, katere vsebina je rezultat skupnega dela korporacije in je odraz kolektivnega mišljenja ali prikaz njene dejavnosti, npr. izvestja, poročila o delu, statuti; sin. korporativni spis; prim. društveni spis
- korporatívna znáchnica** -e -e ž avtorska značnica za ime korporativnega avtorja; prim. osebna značnica, predmetna značnica
- korporatívni ávtor** -ega -ja m korporacija kot avtor dela, dokumenta, publikacije ali kot nosilka odgovornosti za vsebino, ki se nanaša na njen ustroj in/ali dejavnost; sin. kolektivni avtor; prim. individualni avtor
- korporatívni spís** -ega -a m publikacija, katere vsebina je rezultat skupnega dela korporacije in je odraz kolektivnega mišljenja ali prikaz njene dejavnosti, npr. izvestja, poročila o delu, statuti; sin. korporativna publikacija; prim. društveni spis
- korporatívno ávtorstvo** -ega -a s dejstvo, da je korporacija avtor dela, dokumenta, publikacije ali je nosilka odgovornosti za vsebino, ki se nanaša na njen ustroj in/ali dejavnost; prim. individualno avtorstvo
- korporatívno telo** neustr., gl. korporacija
- kórpús separátum** -a -a m v sklopu knjižničnega fonda posebej postavljena zbirka knjižničnega gradiva; sin. corpus separatum
- kós** -a m vsaka fizična enota knjižničnega gradiva; sin. del (2)

- košarica** -e ž, gl. seznam označenih zadetkov
- kovinski gumb** -ega -a m, gl. gumb (2) in ščitnik
- kovinsko okóvje** -ega -a s, gl. okovje
- kpl.** okrajš. (kompletno) oznaka v bibliografskem opisu, inventarnih evidencah, ki pove, da so izšle vse predvidene številke določenega letnika (1), vsi zvezki določene publikacije
- kráj distribúcije** -a -- m kraj, kjer ima distributer svoj sedež
- kraj izdajatelja** neustr., gl. kraj izida
- kráj izdáje** -a -- m, gl. kraj izida
- kráj izdeláve** -a -- m kraj, kjer ima izdelovalec publikacije svoj sedež
- kráj izhájanja** -a -- m kraj, kjer ima izdajatelj, založnik serijske publikacije svoj sedež
- kráj izída** -a -- m kraj, kjer ima založba, ki je izdala publikacijo, svoj sedež; sin. kraj izdaje
- kráj tiskanja** -a -- m kraj, kjer ima tiskarna, ki je natisnila publikacijo, svoj sedež
- krajéвна bibliografija** -e -e ž bibliografija (2), ki popisuje dokumente, publikacije avtorjev iz določenega kraja in/ali dokumente, publikacije o tem kraju; sin. lokalna bibliografija; prim. domoznanska bibliografija
- krajevna determinanta** neustr., gl. geografsko določilo in zemljepisno določilo
- krajéвна knjižnica** -e -e ž organizacijska enota, ki jo osrednja splošna knjižnica ustanovi za izvajanje knjižnične dejavnosti na določenem geografskem območju
- krajevna oznaka** neustr., gl. zemljepisna predmetna oznaka in geografska predmetna oznaka
- krajéвна značnica** -e -e ž predmetna značnica, ki sestoji iz imena kraja
- krajévní katalóg** -ega -a m, zastar., gl. lokacijski katalog in signaturni katalog
- krajevno določilo** neustr., gl. zemljepisno določilo in geografsko določilo
- krájšanje** -a s **1.** ohranjanje dela besede, besedne zveze, okrnjene v nezačetnem delu **2.** pri poizvedovanju izpuščanje delov besed, besednih zvez, navadno predpon in/ali pripon, v iskalnem izrazu, npr. levo krajšanje, desno krajšanje; sin. odrez; prim. krnitev (1), maskiranje
- krajšáva** -e ž, gl. okrajšava
- kraljévska knjižnica** -e -e ž **1.** zasebna knjižnica, ki je last kraljevske rodbine ali je bila v njeni lasti; prim. cesarska knjižnica **2.** taka knjižnica v funkciji osrednje državne knjižnice
- krasôtna izdája** -e -e ž, zastar., gl. razkošna izdaja in luksuzna izdaja
- krasôtna vezáva** -e -e ž, zastar., gl. razkošna vezava
- kratica** -e ž beseda, nastala iz začetnih ali značilnih črk večbesedne zveze; prim. abreviatura, akronim, ligatura, okrajšava, sigla (2)
- kreátor zapísa** -ja -- m strokovnjak, ki je prvi oblikoval in vnesel podatke za nov kataložni zapis; prim. graditelj podatkovne zbirke

- kreátorka zapísa** -e -- ž strokovnjakinja, ki je prva oblikovala in vnesla podatke za nov kataložni zapis
- kreírati zapís** -am -- dov. in nedov., v katalogizaciji oblikovati in vnesti podatke za nov kataložni zapis; prim. kopirati zapis
- krêpki tisk** -ega -a m, v tiskarstvu natis besedila s črkami z debelimi potezami
- krestomatija** neustr., gl. hrestomatija
- kríhkost papírja** -i -- ž pojav, da se papir zaradi kislosti, izsušenosti drobi
- kriptóním** -a m psevdonim (1), ki nima oblike imena in je navadno zapisan z začetnicami, zvezdicami ali drugimi znaki; sin. skrito ime, skrivno ime
- krítična bibliografíja** -e -e ž bibliografija (2), ki v opombah kritično vrednoti vsebino bibliografskih enot; prim. analitična bibliografija
- krítična izdájá** -e -e ž izdaja, ki ob besedilu vključuje literarnozgodovinske, jezikoslovne, zgodovinske ali drugačne opombe
- krítična opómba** -e -e ž 1. bibliografska opomba, ki vrednoti, ocenjuje opisovano publikacijo 2. žarg. bibliografska poročila o opisovani publikaciji
- krítični abstrákt** -ega -a m, gl. kritični izvleček
- krítični izvleček** -ega -čka m izvleček, ki dodaja opisu vsebine dokumenta tudi kritično mnenje; sin. kritični abstrakt; prim. deskriptivni izvleček
- krítika** -e ž strokovno mnenje o objavljenem, izvedenem delu; prim. recenzija (3), ocena
- krizografíja** -e ž, zgod. tehnika pisanja in slikanja z barvilom iz zlatega prahu v zgodnjem krščanstvu in bizantinski umetnosti; prim. iluminacija
- križna kazalka** neustr., gl. vodilka
- križna razvrstítev** -e -tve ž, gl. križna ureditev
- križna uredítev** -e -tve ž abecedna ureditev z večkratno uvrstitvijo vsake bibliografske enote v istem katalogu, kazalu, bibliografiji po različnih elementih, npr. po avtorjih, naslovih, geslih; sin. križna razvrstitev
- križna vodílka** -e -e [uk] ž vodilka, ki uporabnika opozarja na podobne pojme na enaki hierarhični stopnji, npr. skavti in taborniki, fakultetna in inštitutska knjižnica
- krížni katalóg** -ega -a m katalog (1), v katerem je v eno abecedno zaporedje združenih dvoje ali več abecednih katalogov, in sicer abecedni imenski, abecedni stvarni in naslovni katalog
- krížno kazálo** -ega -a s v eno abecedno zaporedje urejen pregled imen avtorjev, stvarnih gesel in/ali stvarnih naslovov enot, navedenih v bibliografiji (2), z dodano številko bibliografske enote
- križno napotilo** neustr., gl. vodilka
- krnítev** -tve ž 1. postopek, pri katerem se ob upoštevanju oblikoslovnih zakonitosti jezika beseda skrči na koren, krn, npr. pri avtomatskem indeksiranju; sin. krnjenje (1); prim. krajšanje (2) 2. neustr., gl. odrez in krajšanje (2)
- krnitveni znak** neustr., gl. znak za odrez

- krnjenje** -a s **1.** postopek, pri katerem se ob upoštevanju oblikoslovnih zakonitosti jezika beseda skrči na koren, krn, npr. pri avtomatskem indeksiranju; sin. krnitev (1); prim. krajšanje (2) **2.** neustr., gl. odrez in krajšanje (2)
- kromotipija** -e ž, gl. barvni tisk
- krónika** -e ž obširnejši zapis pomembnejših dogodkov po zaporedju dogajanja; prim. letopis (1), anali
- kronogr.** okrajš. (kronogram) v katalogizaciji oznaka v bibliografskem opisu, ki pove, da je pri opisovani enoti letnica navedena kot kronogram
- kronográ́m** -a m **1.** v katalogizaciji v naslovu, navadno z velikimi črkami oziroma rimskimi številkami, izražena letnica izida knjig, npr. Apes aCaDeMiCae Operosorum **2.** gl. kronogr.
- kronolóška determináнта** -e -e ž, gl. časovno določilo
- kronolóška razvrstítev** -e -tve ž, gl. kronološka ureditev
- kronolóška uredítev** -e -tve ž razvrstitev bibliografskih enot v časovnem zaporedju nastanka, izida; sin. časovna ureditev, kronološko zaporedje, kronološka razvrstitev
- kronolóški katalóg** -ega -a m katalog, urejen po času nastanka, izida publikacij, dokumentov
- kronolóško kazálo** -ega -a s **1.** bibliografiji (2) dodan pregled bibliografskih enot, urejenih po času nastanka, z navedbo številke bibliografske enote; sin. časovni register (1), časovno kazalo (1) **2.** časovni pregled v publikaciji, dokumentu omenjenih dogodkov po letih, obdobjih; sin. časovni register (2), časovno kazalo (2)
- kronolóško navájanje** -ega -a s navajanje (2) bibliografskih podatkov po letih izida publikacij, dokumentov
- kronolóško zaporédje** -ega -a s, gl. kronološka ureditev
- króženje publikácij** -a -- s organizirano dajanje novejšega gradiva, navadno serijskih publikacij v specialnih knjižnicah, v uporabo domačim uporabnikom za krajši čas
- krpáanje papírja** -a -- s, v restavratorstvu restavriranje fizično močno poškodovanega papirja z dodajanjem nadomestnih koščkov papirja
- krpovínski papír** -ega -ja m, v papirništvu kakovostnejši papir, ki mu med izdelavo dodajajo krpe; sin. papir iz krpovine; prim. lesni papir, brezlesni papir
- krístno imé** -ega -na s osebno ime, ki se dobi pri krstu; prim. rojstno ime
- krtáčni odtís** -ega -a m, v tiskarstvu tiskarniški odtis besedila v stolpcih, pripravljen za branje korektur
- kserografíja** -e ž suhi postopek fotokopiranja v črno-beli tehniki
- ksilográfska knjiga** -e -e ž, zgod. knjiga, pri kateri so strani odtisnjene z lesoreznih plošč; prim. tabularna inkunabula
- kultúra bránja** -e -- ž, gl. bralna kultura

- kulturna dediščina** -e -e ž knjižnično gradivo posebnega nacionalnega pomena, ki je opredeljeno v zakonu o kulturni dediščini
- kumulativna bibliografija** -e -e ž bibliografija (2), ki združuje bibliografske enote iz že objavljenih bibliografij v nov enotni popis
- kumulativna izdaja** -e -e ž izdaja, ki vključuje vsebino že objavljenih izdaj v novo celoto, npr. letna, polletna kumulativna izdaja
- kumulativni abstrakt** -ega -a m, gl. kumulativni izvleček in skupni izvleček in zbirni izvleček
- kumulativni indeks** -ega -a m indeks (1), ki vključuje vsebino že objavljenih indeksov v novo celoto
- kumulativni izvleček** -ega -čka m izvleček, ki povzema vsebino več praviloma vsebinsko povezanih dokumentov; sin. skupni izvleček, zbirni izvleček, kumulativni abstrakt, skupni abstrakt, zbirni abstrakt
- kumulativni katalog** -ega -a m katalog (1), ki vključuje kataložne vpise že objavljenih katalogov v nov, enoten popis
- kumulativno kazalo** -ega -a s kazalo, ki združuje več prej objavljenih kazal v snopičih izhajajoče bibliografije ali druge publikacije; sin. zbirno kazalo; prim. skupno kazalo
- kurziva** -e ž **1.** pisava z manj skrbno zapisanimi, manjšimi in med seboj povezanimi pismenkami, npr. hieratska kurziva **2.** tiskana pisava s postrani oblikovanimi črkami; sin. ležeča pisava
- kúrzor** -ja m, gl. kazalec
- kustóda** -e ž **1.** številka ali črka na dnu zadnje strani vsake lege v starih rokopisnih knjigah; prim. tiskarska signatura **2.** začetna beseda ali zlog v starih tiskanih knjigah, naveden na dnu strani in s katerim se začenja naslednja stran; prim. reklamant
- kústos** -a m, zgod. **1.** strokovni delavec, vodja v licejski, študijski knjižnici **2.** varuh rokopisov, kodeksov v srednjeveškem samostanu
- kvadr.** okrajš. (kvadrofonski) v katalogizaciji oznaka v bibliografskem opisu, ki pove, da je zvočni posnetek kvadrofonski; sin. kvadro
- kvádro** okrajš. (kvadrofonski) v katalogizaciji oznaka v bibliografskem opisu, ki pove, da je zvočni posnetek kvadrofonski; sin. kvadr.; prim. stereo, mono
- kvadrofónski** -a -o prid. **1.** ki omogoča reprodukcijo zvoka s štirimi neodvisnimi kanali in štirimi zvočniki ter daje poslušalcu močnejši prostorski zvočni vtis; prim. monofonski, stereofonski **2.** gl. kvadr. in kvadro
- kvalifikátor** -ja m beseda, dodana imenu osebe, korporacije ali predmetni oznaki za razločevanje med enakimi imeni, homonimi, ali za pojasnitev pomena predmetne oznake, npr. geografsko ime, letnica, vrsta korporacije; prim. dodatek k značnici (1, 2)
- kvárt** -a m (simbol 4°) v knjigoveštvu knjižni format (2) velikosti četrte tiskovne pole; sin. četverka
- kvartárni dokumènt** -ega -ênta m, v dokumentalistiki dokument, ki je rezultat predelovanja, zgostitve, preureditve podatkov iz že obstoječih primarnih,

sekundarnih in terciarnih dokumentov; prim. primarni dokument, sekundarni dokument (2), terciarni dokument

KWAC KWAC-a [kvák] m, krat. (ang. Key Word And Context in Key Word Alongside Context) gl. ključne besede in besedilo

KWIC KWIC-a [kvík] m, krat. (ang. Key Word In Context) gl. ključne besede v besedilu

KWOC KWOC-a [kvók] m, krat. (ang. Key Word Out of Context) gl. ključne besede zunaj besedila

L

L neskl. [lâ] m oznaka za postavitev ljudskega slovstva v šolski ali mladinski knjižnici; prim. C, P, M

l. c. okrajš., gl. loco citato

láhko bránje -ega -a s, žarg. čtivo, namenjeno razvedrilu in prostemu času; sin. lažje branje

laminácija -e ž, gl. laminiranje

laminiranje -a s, v restavraciji spajanje papirnih plasti s termoplasti pri povišani temperaturi in tlaku; sin. laminacija

LAN LAN-a [lán] m, krat. (ang. Local Area Network) gl. lokalno računalniško omrežje

láaserska plôšča -e -e ž, gl. laserski disk in optični disk

láaserska videoplôšča -e -e ž optični disk za shranjevanje in predvajanje videoposnetkov; sin. videodisk

láaserski disk -ega -a m disk za lasersko zapisovanje (2) in branje (4) zvočnih zapisov (npr. CD), videozapisov (npr. videodisk) ter računalniških podatkov in programov (npr. CD-ROM); sin. optični disk, optična plošča, laserska plošča

láaserski gramofón -ega -a m naprava za predvajanje zvočnih zapisov s kompaktnih plošč; sin. CD-gramofon, CD-predvajalnik

láaserski médij -ega -a m fizični medij za shranjevanje podatkov s pomočjo laserskega žarka, npr. optični disk; sin. laserski nosilec, optični nosilec, optični medij

láaserski nosílec -ega -lca [ȳc] m fizični medij za shranjevanje podatkov s pomočjo laserskega žarka, npr. optični disk; sin. laserski medij, optični medij, optični nosilec

láaserski tisk -ega -a m, v tiskarstvu računalniški elektrostatični tisk z laserskim tiskalnikom, pogosto uporabljen v namiznem založništvu

láaserski zapís -ega -a m, gl. optični zapis

lásna strán pergamênta -e -í -- ž zunanja stran kože, kjer je pergament bolj hrapav in rumenkaste, slonokoščene barve; prim. mesna stran pergamenta

lastníca ávtorske pravíce -e -- -- ž, gl. nosilka avtorske pravice

lastnik ávtorske pravíce -a -- -- m, gl. nosilec avtorske pravice

lastníška oznáka -e -e ž dodana oznaka v knjigi ali na njej, ki pove, kdo je njen lastnik, npr. žig knjižnice, ekslibris

lastníški znák -ega -a m oznaka z navedbo lastništva, npr. rokopisni vpis, žig; sin. oznaka lastništva; prim. ekslibris

lástno imé -ega -na s ime posamezne osebe, kraja, korporacije

lat. okrajš. (latinica) v katalogizaciji oznaka v bibliografskem opisu, ki pove, da so podatki v opisovani enoti tudi v latinici

latínica -e ž **1.** črkovna pisava, ki se je okrog 6. stoletja pr.n.št. razvila v Laciju iz grške in etruščanske pisave ter vsaka pisava, ki se je razvila iz nje; sin. latinska pisava, antikva **2.** gl. lat.

latíníčna písáva -e -e ž vsaka od pisav, ki uporablja latinico, npr. gotica, unciala; prim. nelatinična pisava

latinizírano imé -ega -na s v latinščino prevedeno ali z latinsko končnico pisano ime, npr. Jacobus Gallus, Homerus; sin. polatinjeno ime; prim. nacionalna oblika imena, pogrčeno ime

latínska písáva -e -e ž črkovna pisava, ki se je okrog 6. stoletja pr.n.št. razvila v Laciju iz grške in etruščanske pisave ter vsaka pisava, ki se je razvila iz nje; sin. antikva, latinica

lážje bránje -ga -a s, gl. lahko branje

LC LC-ja [elcé -êja] m, krat. (ang. Library of Congress) gl. Kongresna knjižnica

LCC LCC-ja [elcecé -êja] m, krat. (ang. Library of Congress Classification) gl. Klasifikacija Kongresne knjižnice

LCSH LCSH-ja [elceeshá] m, krat. (ang. Library of Congress Subject Headings) gl. Geslovník Kongresne knjižnice

legát -a m, gl. zapuščina

legénda -e ž napotek za branje in razumevanje okrajšav, simbolov, barv npr. pri tabeli, zemljevidu

léksikon -a m **1.** sistematičen, navadno abecedno urejen priročnik, ki v kratki in strnjeni obliki podaja osnovne informacije s področja določene stroke; prim. enciklopedija, kompendij **2.** nekdam besednjak ali slovar

léksikon citátov -a -- m leksikon, ki navaja in popisuje krajše izreke, krilatice, odlomke, citate (1), jih vsebinsko razlaga, prevaja, če je izvirnik (1) v tujem jeziku, in navaja natančne bibliografske podatke o izvoru; sin. citatni leksikon, bibliografija citatov

lepák -a m enolistni tisk (2), navadno namenjen lepljenju, izobešanju; prim. letak, plakat

lepénka -e ž, v papirništvu papirni izdelek iz več plasti, navadno težji, debelejši od kartona

lépljena knjíga -e -e ž, v knjigoveštvu knjiga, izdelana z lepljenjem knjižnega bloka in knjižne vezave; prim. nešivana vezava, šivana knjiga

lepopíséc -sca m umetnik lepega pisanja, pisec predvsem srednjeveških in orientalskih rokopisov; sin. kaligraf

- lepopísje** -a s pisanje z lepimi, čitljivimi črkami; sin. kaligrafija
- lepor.** okrajš. (leporelo) v katalogizaciji oznaka v bibliografskem opisu, ki pove, da je opisovana enota leporelo
- leporélo** -a m 1. zgibanki podobna publikacija iz listov, povezanih kot harmonika; prim. zloženka 2. gl. lepor.
- leposlôvje** -a s umetniška dela s področja poezije, proze, dramatike; sin. beletrija, beletristika; prim. strokovna literatura (1)
- lepôtna izdâja** -e -e ž, zastar., gl. razkošna izdaja in luksuzna izdaja
- leséna knjíga** -e -e ž, zgod. povezane lesene ploščice, v katere je besedilo vrezano, vžigano ali zapisano s tinto
- lésni papír** -ega -ja m, v papirništvu manj kakovosten tiskovni, pisalni papir; prim. brezlesni papir, krpovinski papir
- lesoréz** -a m 1. v tiskarstvu globoki tisk, pri katerem graviranje lesene plošče omogoča črtno risbo 2. odtis v taki tehniki 3. gravirana lesena plošča
- leták** -a m enolistni tisk (2), navadno namenjen razdeljevanju, trosenju po cestah; prim. lepak, plakat
- letn.** okrajš. (letnik) v katalogizaciji oznaka za letnik
- létna bibliografíja** -e -e ž tekoča bibliografija, ki izhaja enkrat na leto
- létna publikácija** -e -e ž serijska publikacija, pri kateri imajo posamezne enote, zvezki, kosi enak, navadno vrstni naslov, in izhaja praviloma enkrat na leto ali redkeje, npr. adresar, almanah, koledar, letopis; prim. letnik (2), vrstna publikacija
- létnik** -a m 1. vse številke serijske publikacije, ki izidejo praviloma v enem koledarskem ali šolskem letu; sin. volumen (1) 2. serijska publikacija, ki izhaja praviloma enkrat na leto ali redkeje; prim. letna publikacija, vrstna publikacija 3. gl. letn.
- létno kazálo** -ega -a s kazalo prispevkov, objavljenih v enem letniku časopisa; prim. bibliografsko kazalo
- létno naročilo** -ega -a s naročilo serijske publikacije, ki velja za eno leto in ga je treba vsako leto obnoviti; prim. abonma, stalno naročilo
- létno poročílo** -ega -a s poročilo o delu, dosežkih v določenem letu
- leto copyrighta** -a -- [kopirájta] s leto, ko je bil pridobljen copyright publikacije; prim. navedba leta copyrighta
- leto izdaje** neustr., gl. leto izida
- léto izída** -a -- s leto, ko je publikacija izšla; prim. datum izida, leto objave, navedba leta izida
- léto natísá** -a -- s leto, ko je bila publikacija natisnjena; sin. leto tiskanja; prim. datum tiskanja
- léto objáve** -a -- s leto, ko je bilo delo objavljeno, izvajano; prim. leto izida, datum izida
- léto posnétja** -a -- s leto, ko je bil zvočni zapis posnet
- léto tískanja** -a -- s leto, je bila publikacija natisnjena; sin. leto natisa; prim. datum tiskanja

- letopís** -a m **1.** letna publikacija z zapisi (1) pomembnejših dogodkov v določenem letu; prim. anali, kronika **2.** letna publikacija s samostojnimi prispevki več avtorjev; prim. almanah (1)
- léva strán** -e -í ž, gl. verso in hrbtna stran
- leva trunkacija** neustr., gl. levi odrez in levo krajšanje
- lévi koničasti oklepáj** -ega -ega -a m (znak <) pri normativni kontroli znak, ki naznačuje, da je bila za sorodno značnico, ki sledi temu znaku, izdelana kazalka na enotno značnico, npr. Prešeren, France < Prešern, France; prim. glej
- lévi odrěz** -ega -éza m, pri poizvedovanju manj pogosti odrez, pri katerem se z znakom za odrez okrajša začetek besede, besedne zveze; sin. levo krajšanje; prim. desni odrez, sredinski odrez
- lévo krájšanje** -ega -a s, pri poizvedovanju manj pogosti odrez, pri katerem se z znakom za odrez okrajša začetek besede, besedne zveze; sin. levi odrez; prim. desni odrez, sredinski odrez
- ležéča kartotéka** -e -e ž kartoteka, navadno za evidenco periodičnega tiska, v kateri so listi razporejeni stopničasto, kar omogoča pregled nad več naslovi nenkrat; sin. kardeks
- ležéča písáva** -e -e ž, gl. kurziva (2)
- librárius** -a m, lat., zgod. menih, ki je delal v skriptoriju kot prepisovalec ali iluminator
- libretíst** -a m pisec libreta
- libréto** -a m dramsko delo kot besedilni del opere; sin. operno besedilo
- líbri catenati** neskl. [katenáti] m, mn., lat., gl. priklenjene knjige
- Licéjska knjižnica** -e -e ž, zgod. leta 1774 zasnovana knjižnica liceja v Ljubljani, predhodnica Narodne in univerzitetne knjižnice
- licéjska knjižnica** -e -e ž knjižnica na liceju
- licénca** -e ž **1.** potrdilo o strokovni usposobljenosti in dovoljenje za opravljanje določenih zahtevnejših nalog, npr. licenca za aktivno sodelovanje v kooperativnem bibliografskem sistemu **2.** v pravu pogodba, ki opredeljuje pravice in dolžnosti knjižnice in informacijskega ponudnika ter določa pogoje uporabe elektronskega vira
- ligatúra** -e ž znak, ki nastane s spojitvijo dveh ali več črk, npr. æ (difong ae), & (et); prim. kratica
- lilipútska knjiga** -e -e ž zelo majhna miniaturna knjiga; sin. kolibrijska knjiga
- lineárna písáva** -e -e ž zlogovna pisava v Grčiji med 17. in 13. stoletjem pr.n.št.
- linijska poizvedba** neustr., gl. online poizvedba
- linijsko iskanje** neustr., gl. online iskanje
- LISA** LISE [lísa] ž, krat. (ang. Library and Information Science Abstracts) mednarodni bilten izvlečkov za področje bibliotekarstva in informacijske znanosti, ki je od leta 1950 izhajal kot štirinajstdnevnik, nato postal dostopen kot online bibliografska podatkovna zbirka pri ponudniku DIALOG in kasneje na optičnem disku ter svetovnem spletu

- líst** -a m **1.** v knjigoveštvu kos po določenem formatu izdelanega, rezanega papirja; sin. folij **(2)** **2.** tak kos kot del pisanega, tiskanega dokumenta, publikacije **3.** zastar., gl. časnik
- líst z dopolnili** -a -- -- m, gl. dopolnilni list
- LISTA** LISTE [lísta] ž (ang. Library, Information Science & Technology Abstracts) online podatkovna zbirka za področje bibliotekarstva, informacijske znanosti in informacijske tehnologije
- lístek centrálne katalogizácije** -tka -- -- m kataložni listek, izdelan za distribucijo v okviru centralne katalogizacije
- lístina** -e ž v posebni obliki sestavljen in potrjen uradni zapis **(1)** o dogodku, stanju pravne narave, npr. pogodba; prim. spis **(2)**
- lístkovna bibliografíja** -e -e ž bibliografija **(2)** na kartončkih, listkih; sin. kartotečna bibliografija; prim. knjižna bibliografija
- lístkovni katalóg** -ega -a m katalog, sestavljen iz kataložnih listkov; prim. knjižni katalog, fascikel katalog
- literálna písáva** -e -e ž, gl. črkovna pisava
- literárna enóta** -e -e ž, zastar., gl. delo **(1)**
- literárno bránje** -ega -a s branje **(2)** leposlovja, umetniške literature
- literát** -a m avtor del s področja literature **(4)**; sin. književnik
- literátka** -e ž avtorica del s področja literature **(4)**; sin. književnica
- literatura** -e ž **1.** publikacije, dokumenti, ki jih družijo a) nivo razprave (npr. znanstvena literatura) b) vsebina (npr. filozofska literatura) c) namembnost (npr. izpitna literatura) **2.** seznam naslovov takih publikacij, dokumentov; prim. bibliografija **(3)** **3.** umetnost, katere izrazno sredstvo je beseda, jezik; sin. književnost, pismenstvo
- litografíja** -e ž **1.** v tiskarstvu ploski tisk z odtisi na kamniti plošči; sin. kamnotisk **(1)** **2.** odtis v tej tehniki; sin. kamnotisk **(2)**
- ljúdska izdájá** -e -e ž izdaja, navadno knjige, tiskana na cenejšem papirju in vezana v cenejši vezavi, lahko tudi s skromnejšo knjižno opremo, npr. brez ilustracij
- ljúdska knjižnica** -e -e ž, gl. splošna knjižnica **(2)** in splošnoizobraževalna knjižnica
- ljúdska knjižničarka** -e -e ž, gl. splošna knjižničarka
- ljúdski knjižničar** -ega -ja m, gl. splošni knjižničar
- ljúdski oddélek** -ega -lka m, nekdam oddelek splošne knjižnice **(2)**, ki je namenjen splošni vzgoji, izobraževanju, kulturi in razvedrilu; prim. študijski oddelek
- loco citáto** neskl. [lóko] lat. (na navedenem mestu; okrajš. l. c.) oznaka v besedilu, ki pove, da je določen podatek, citat **(1)** v navedenem viru; prim. ibidem
- locus** -a [lókus] m, lat., gl. lokus

- loč. f.** okrajš. (ločena foliacija) v katalogizaciji oznaka v bibliografskem opisu, ki pove, da je navedeni obseg publikacije seštevek posameznih številčenj listov vsakega prispevka, navadno v knjigi; prim. loč. pag.
- loč. pag.** okrajš. (ločena paginacija) v katalogizaciji oznaka v bibliografskem opisu, ki pove, da je navedeni obseg publikacije seštevek posameznih številčenj strani vsakega prispevka, navadno v knjigi; prim. loč. f.
- ločena foliacija** -e -e ž **1.** samostojno številčenje listov vsakega prispevka v publikaciji posebej; prim. ločena paginacija **2.** gl. loč. f
- ločena paginacija** -e -e ž **1.** samostojno številčenje strani vsakega prispevka v publikaciji; prim. dvojna paginacija, ločena foliacija **2.** gl. loč. pag.
- ločevalec** neustr., gl. ločilec
- ločilec** -lca [ɥc] m, v računalništvu znak, več znakov, ki se uporabljajo za označitev začetka ali konca polja, podpolja, zapisa (2), npr. ločilec podpolja; sin. razmejevalec
- ločilec pòdpólja** -lca -- [ɥc] m znak, več znakov, ki se uporabljajo za označitev začetka ali konca podpolja; sin. lokalni separator; prim. razmejevalec podpolja
- ločilec pólja** -lca -- [ɥc] m znak, več znakov, ki se uporabljajo za označitev začetka ali konca polja; sin. globalni separator
- lógíčni ALI** -ega -- m, pri poizvedovanju logični operator disjunkcije, navadno predstavljen s simbolom OR
- lógíčni IN** -ega -- m, pri poizvedovanju logični operator konjunkcije, navadno predstavljen s simbolom AND
- logíčni izraz** -ega -a m, pri poizvedovanju iskalni izraz, ki je sestavljen z uporabo Boolovih operatorjev; sin. Boolov izraz
- lógíčni NE** -ega -- m, pri poizvedovanju logični operator negacije, navadno predstavljen s simbolom NOT (1)
- lógíčni operátor** -ega -ja m, pri poizvedovanju operator, ki določa, katera logična operacija se izvede pri poizvedovanju, zlasti konjunkcija, disjunkcija in negacija; sin. Boolov operator; prim. operator bližine, relacijski operator
- login** neustr., gl. prijava
- logoff** neustr., gl. odjava
- logográfška písáva** -e -e ž, gl. zlogovna pisava in silabična pisava
- logotíp knjižnice** -a -- m dogovorjeni lik in/ali napis, ki označuje določeno knjižnico; sin. knjižnični znak
- logout** neustr., gl. odjava
- lójtra** -e ž, gl. grabljice
- lokacijska oznáka** -e -e ž **1.** oznaka, ki pove, na katerem mestu v knjižnici je shranjen kos knjižničnega gradiva; prim. lokacijski podatek (1) **2.** signatura, ki jo v skupnem katalogu dopolnjuje sigla (1)
- lokacijski katalóg** -ega -a m katalog (1), urejen po lokusih, kakor si posamezni kosi sledijo na policah v skladišču; sin. lokalni katalog (2), krajevni

- katalog, signaturni katalog, topografski katalog (2); prim. signaturna knjiga
- lokacijski podátek** -ega -tka m, nav. v mn. **1.** podatek v kataložnem vpisu o mestu v knjižnici, na katerem je shranjen kos knjižničnega gradiva; prim. lokacijska oznaka (1) **2.** v COMARC-formatu podatek v kataložnem zapisu, ki se nanaša na posamezno enoto knjižničnega gradiva, npr. inventarna številka, signatura, dobavitelj
- lokálna báza** -e -e ž **1.** gl. lokalna podatkovna zbirka **2.** neutr., gl. lokalni katalog (1)
- lokálna bibliografíja** -e -e ž, gl. krajevna bibliografija
- lokálna izdája** -e -e ž izdaja periodične publikacije, ki v delu naklade prinaša na določeni strani krajevne novice, zanimivosti
- lokálna mréža** -e -e ž, gl. lokalno računalniško omrežje
- lokálna podátkovna zbírka** -e -e -e ž podatkovna zbirka z lokalnim dostopom; sin. lokalna baza (1); prim. podatkovna zbirka z dostopom na daljavo
- lokální dostòp** -ega -ópa m **1.** v računalništvu dostop do elektronskega vira na lokalnem računalniškem sistemu; prim. dostop na daljavo, mrežni dostop **2.** v katalogizaciji dostop do elektronskega vira na fizičnem nosilcu, na disketi, laserskem disku, ki ga uporabnik, katalogizator sam vstavi v periferno enoto; sin. neposredni dostop, direktni dostop; prim. oddaljeni elektronski vir (2)
- lokální katalóg** -ega -a m **1.** navadno računalniški katalog posamezne knjižnice, vključene v kooperativno obdelavo; prim. skupni katalog, vzajemna podatkovna zbirka **2.** zastar., gl. lokacijski katalog in signaturni katalog
- lokální podátek** -ega -tka m podatek, ki je shranjen v lokalnem katalogu posamezne knjižnice in ga ni v skupnem katalogu ali je drugačen, npr. podatki o dobavitelju, omejitvi izposoje
- lokální separátor** -ega -ja m, gl. ločilec podpolja
- lokálno gradívo** -ega -a s knjižnično gradivo o določenem kraju, osebnostih tega kraja; prim. domoznansko gradivo
- lokálno račúnálníško omréžje** -ega -ega -a s (krat. LAN) manjše računalniško omrežje, navadno omejeno na eno stavbo ali nekaj prostorov; sin. lokalna mreža
- lókus** -a m (lat. locus) številka, črkovna ali kombinirana oznaka mesta, na katerem je shranjen kos knjižničnega gradiva v knjižnici; sin. signatura (1)
- lómljena létnica** -e -e ž podatek, ki zlasti pri letnikih serijskih publikacij označuje dve zaporedni letnici, npr. 2000/2001
- lómljeni létník** -ega -a m letnik (1), ki izhaja v dveh zaporednih koledarskih letih
- lómljeni oklepáj** -ega -a m (znak < >) v katalogizaciji znak, ki v posameznih območjih bibliografskega opisa obdajačasne podatke; sin. koničasti oklepaj; prim. levi koničasti oklepaj, dvojni koničasti oklepaj

Lótkov zákon -ega -óna m, v bibliometriji (poimenovan po Alfredu J. Lotki, 1880-1949) zakon o stalnem razmerju med avtorji z večjim številom objav glede na avtorje, ki objavijo en članek; sin. zakon o produktivnosti avtorjev; prim. Bradfordov zakon

LP-plōšča -e [elpé] ž (ang. Long Playing) vinilna gramofonska plošča premera 30 cm z analognim zvočnim zapisom, nekdanj zelo razširjen nosilec zvočnega zapisa; sin. velika plošča; prim. mala plošča

ludotéka -e ž sistematično urejena zbirka (l) igralnega gradiva; sin. igroteka

lúknjana dokumentacijska kártica -e -e -e ž, nekdanj, v dokumentalistiki dokumentacijska kartica, na kateri so vsebinske oznake zapisane s sistemom luknjic, npr. robno luknjana kartica, sredinsko luknjana kartica

lúknjana kártica -e -e ž, nekdanj, v računalništvu fizični nosilec (l) z digitalnim zapisom v obliki kartonske kartice

lúksuzna izdájá -e -e ž izdaja, ki je v celoti natisnjena na boljšem papirju in vezana v razkošno vezavo; sin. krasotna izdaja, lepotna izdaja, razkošna izdaja

lúksuzna vezáva -e -e ž, gl. razkošna vezava

M

M neskl. [mè] m oznaka za postavitev leposlovja v šolski ali mladinski knjižnici, ki je primerno za mladostnike; prim. C, P, L

mag. delo okrajš. (magistrsko delo) v katalogizaciji oznaka v bibliografskem opisu, ki pove, da je opisovana enota magistrsko delo

magazín -a m revija s poljudno, zabavno vsebino in številnimi ilustracijami

magístrska nalóga -e -e ž, gl. magistrsko delo

magístrsko délo -ega -a s **1.** znanstveno delo, ki ga avtor predloži za pridobitev naslova magister; sin. magistrska naloga **2.** gl. mag. delo

magnétna diskéta -e -e ž, gl. disketa in gibki disk

magnétna kártica -e -e ž plastična kartica z namagnetenim trakom, ki vsebuje podatke npr. o uporabniku

magnetna kaseta neutr., gl. magnetna tračna kaseta

magnétna nítka -e -e ž **1.** plastična nitka, trakec, prevlečen s tanko plastjo namagnetene snovi, na katerega se lahko zapisuje manjšo količino podatkov **2.** taka nitka, navadno vlepljena v/na knjižnično gradivo, za elektronsko varovanje

magnétna tráčna kaséta -e -e -e ž kaseta z magnetnim trakom za shranjevanje zvočnih posnetkov ali računalniško čitljivih podatkov

magnetna vrvíca neutr., gl. magnetna nitka

magnétni dísk -ega -a m disk v obliki toge kovinske plošče za magnetno zapisovanje (2) podatkov; sin. trdi disk; prim. disketa

- magnétni médij** -ega -a m fizični medij (1) za shranjevanje podatkov z namagnetanjem snovi, npr. magnetni trak, magnetni disk; sin. magnetni nosilec
- magnétni nosílec** -ega -lca [uč] m fizični medij (1) za shranjevanje podatkov z namagnetanjem snovi, npr. magnetni trak, magnetni disk; sin. magnetni medij
- magnétni trák** -ega -ú m fizični medij (1) v obliki traku, navadno navit v kaseti ali na kolutu, za shranjevanje zvočnih, avdiovizualnih, računalniško čitljivih podatkov
- magnétni zápis** -ega -a m zapis (1) podatkov, sporočil na medijih (1) s feromagnetnimi lastnostmi, npr. na magnetnem traku, disketi; prim. kemični zapis, mehanski zapis, optični zapis
- magnétni zvóčni zápis** -ega -ega -a m zvočni zapis na magnetnem mediju, npr. na magnetofonskem traku
- magnétno-óptični dísk** -ega -a m disk za lasersko zapisovanje (2) podatkov na magnetno površino
- magnetof. trak** okrajš. (magnetofonski trak) v katalogizaciji oznaka v bibliografskem opisu, ki pove, da je opisovana enota magnetofonski trak ali da opisovana enota vsebuje tudi magnetofonski trak
- magnetofónska kaséta** -e -e ž plastična kasetna z magnetnim trakom za zapisovanje in reproduciranje zvočnih zapisov z magnetofonom
- magnetofónski trák** -ega -ú m 1. magnetni trak na kolutu ali v kaseti za zapisovanje in predvajanje zvočnih zapisov s pomočjo magnetofona 2. gl. magnetof. trak
- magnetofónski zápis** -ega -a m zvočni zapis na magnetofonskem traku
- majúskula** -e ž velika črka; sin. verzalka; ant. minuskula
- majúskulna kurzíva** -e -e ž, gl. unciala
- makéta knjíge** -e -- ž natančna knjigoveška kopija knjige z nepotiskanimi listi za predstavitev njene zunanje podobe
- mákrodokumènt** -ênta m, v dokumentalistiki dokument o obširnejšem vprašanju, temi, navadno v obliki knjige, razprave; prim. mikrodokument
- mákrotezáver** -vra m tezaver, ki vsebuje splošne deskriptorje in pokriva širše strokovno področje; prim. mikrotezaver
- makulatúra** -e ž izvod z napako, npr. slabo tiskan, napačno vezan izvod; sin. defektni izvod, makulturni izvod; prim. poškodovani izvod, nepopolni izvod
- makulatúrna pôla** -e -e ž tiskovna pola, odtisnjena z napakami in/ali praznimi, nepotiskanimi stranmi
- makulatúrni izvòd** -ega -óda m izvod z napako, npr. slabo tiskan izvod; sin. defektni izvod, makulatura; prim. poškodovani izvod, nepopolni izvod
- mála čítálnica** -e -e ž, žarg. pomožna in/ali specialna čitalnica v knjižnici
- mála osmérka** -e -e m (simbol M8") v knjigovestvu osmerka velikosti do 18,5 cm; sin. mali oktav

- mála plôšča** -e -e ž vinilna gramofonska plošča premera 18 cm z analognim zvočnim zapisom, nekdanj zelo razširjen nosilec zvočnega zapisa; prim. velika plošča
- mále ávtorske pravíce** -ih -ih -vic ž, nav. v mn. z avtorsko pogodbo določene pravice do javnega izvajanja neodrskih knjižnih in glasbenih del; prim. velike avtorske pravice
- máli fólio** -ega -a m (simbol f°, 2°) v knjigoveštvu folio velikosti 35 do 45 cm
- máli oktav** -ega -a m (simbol M8°) v knjigoveštvu oktav velikosti do 18,5 cm; sin. mala osmerka
- máli založník** -ega -a m založnik, ki je navadno specializiran za izdajanje publikacij z določenega področja in ki v 10 letih izda manj kot 100 naslovov publikacij
- málo popravílo gradíva** -ega -a -- s enostavnejše popravilo manjše poškodbe knjižničnega gradiva, za katero ni potrebno posebno znanje knjigoveštva, restavratorstva; prim. popravilo gradiva
- manifestacija** neustr., gl. pojavna oblika
- manipulánt** -a m, gl. knjižničarski manipulant (1)
- manipulántka** -e ž, gl. knjižničarska manipulantka (1)
- manjkajóča števílka** -e -e ž številka serijske publikacije, ki je knjižnica nima in je letnik (1) zato nepopoln
- manjkajóči izvòd** -ega -óda m izvod, ki manjka v kompletu, neki celoti
- manjkajóči létnik** -ega -a m letnik (1), ki ga knjižnica nima in je zato knjižnični fond nepopoln
- mánjši formát** -ega -a m knjižni format (2), ki je manjši od standardnega knjižnega formata (2), npr. šestnajsterka; prim. večji format
- manuskrípt** -a m **1.** z roko napisano besedilo; sin. rokopis (1) **2.** besedilo, predloženo za objavo, natis; sin. rokopis (2) **3.** gl. ms. in rkp.
- manuskriptologíja** -e ž veda o srednjeveških rokopisih in rokopisnih knjigah, njihovih značilnostih in razvoju
- mápa** -e ž ovoj iz kartona za shranjevanje nepovezanih listov, spisov (2), risb; prim. fascikel
- mápa z izrézki** -e -- -- ž, gl. hemeroteka
- mápa za časopíse** -e -- -- ž mapa, fascikel za shranjevanje nevezanih števil, letnikov časopisov
- mápa za períódiko** -e -- -- ž mapa, fascikel za shranjevanje nevezanih števil, letnikov periodičnih publikacij
- MARC 21** -a -- [márk] m, krat. mednarodno uveljavljena različica MARC-formata, nastala kot uskladitev in nadgradnja USMARC in CAN/MARC
- MARC-formát** -a [márk] m (ang. Machine Readable Cataloguing) **1.** nav. v mn. format računalniško čitljivega zapisa s strukturo, ki ustreza elementom kataložnega in/ali bibliografskega vpisa; sin. format MARC (1); prim.

- podatkovni format bibliografskega sistema **2.** prvi tak format, ki je bil zasnovan v Kongresni knjižnici; sin. format MARC (2)
- márgina** -e ž prazen rob ob besedilu, npr. v knjigi
- marginálíja** -e ž, nav. v mn. zaznamki vsebine, pojasnila, opozorila k besedilu, natisnjeni na robu strani z drugačnimi črkami; sin. obrobnica; prim. obrobna pripomba
- marmorírani papír** -ega -ja m, v papirništvu gladek papir z marmornim barvnim vzorcem, ki se uporablja v knjigoveštvu, navadno za prevleko platnic; sin. marmornati papir
- marmoríranje** -a s, v papirništvu postopek barvanja knjigoveškega papirja, obreze z vzorcem in barvo, ki spominjata na marmor
- mármornati papír** -ega -ja m, gl. marmorirani papir
- máska za vnòs podátkov** -e -- -- ž, gl. vnosna maska
- maskíranje** -a s, pri poizvedovanju nadomeščanje posameznega znaka, črke z maskirnim znakom v besedi, besedni zvezi, ki nastopa v iskalnem izrazu; prim. krajšanje (2)
- maskírni znák** -ega -a m, pri poizvedovanju znak, ki pri maskiranju nadomesti posamezno črko v besedi, besedni zvezi, navadno znak (?) in ki v postopku iskanja pomeni katero koli črko; sin. nadomestni znak; prim. znak za odrez
- masovna nevtralizacija** neustr., gl. množična nevtralizacija
- masovni mediji** neustr., gl. množični mediji
- master** neustr., gl. matrica
- master film** neustr., gl. osnovna kopija filma
- master kopija** neustr., gl. matrica (2) in osnovna kopija
- mášna knjíga** -e -e ž liturgična knjiga z mašnimi pesmimi in molitvami; sin. misal
- materiál** -a m **1.** snov, iz katere je enota neknjižnega gradiva, npr. les, mavec **2.** neustr., gl. gradivo
- materiálna ávtorska pravíca** -e -e -e ž, v pravo pravica avtorja oziroma avtorice do materialne koristi od avtorskega dela, ki je časovno omejena in jo je mogoče prodati z avtorsko pogodbo; prim. moralna avtorska pravica
- materialni opis** neustr., gl. fizični opis
- mátíčna dejávnost** -e -i ž skrb za strokovnost in organiziranost knjižnic, knjižničnih mrež, sistemov na določenem območju, področju; prim. matična knjižnica
- mátíčna enota** neustr., gl. matična publikacija
- mátíčna knjížnica** -e -e ž knjižnica, ki skrbi za strokovni razvoj knjižničarstva na določenem območju, področju; prim. matična dejavnost, matična služba
- mátíčna publikácia** -e -e ž publikacija, ki vsebuje sestavne dele
- mátíčna slúžba** -e -e ž oddelek knjižnice (1), ki skrbi za strokovni razvoj knjižničarstva na določenem območju, strokovnem področju; prim. matična knjižnica

- matični abecedni iménski katalóg** -ega -ega -ega -a m matični katalog, urejen po abecedi imen avtorjev in stvarnih naslovov
- matični katalóg** -ega -a m katalog (1), navadno interni, v katerem glavni vpisi vsebujejo tudi razporejevalni ključ
- matični list** -ega -a m, zastar., gl. matični listek
- matični listek** -ega -tka m kataložni listek v matičnem katalogu; sin. matični list
- matríca** -e ž **1.** v tiskarstvu negativ izvirnika (2), ki je predloga za tiskanje, razmnoževanje **2.** izvirni izvod, ki se uporablja za izdelovanje kopij, npr. matrica za CD-ROM, matrica mikrofilma; sin. osnovna kopija
- mecén** -a m zaščitnik in podpornik umetnika; sin. podpornik; prim. donator, sponzor, pokrovitelj
- mecénka** -e ž zaščitnica in podpornica umetnika; sin. podpornica; prim. donatorka, sponzorka, pokroviteljica
- medbibliotéčna izposója** -e -e ž, gl. medknjižnična izposoja
- medbibliotéčna izposojeválna mreža** -e -e -e ž, gl. medknjižnična izposojevalna mreža
- mediatéka** -e ž knjižnica, ki hrani poleg knjižnega gradiva tudi ali predvsem nekonvencionalno gradivo; sin. medijski center
- medicínska knjižnica** -e -e ž visokošolska ali specialna knjižnica za področje medicine; prim. bolnišnična knjižnica
- médij** -a m **1.** snov, predmet, na katerem je zapis (1), npr. papir, magnetni trak, kaseta, zgoščanka; sin. fizični medij (1), fizični nosilec (1) **2.** kar omogoča predstavljanje informacij, npr. besedilo, slika, zvok, videoposnetek; sin. predstavnost **3.** gl. množični medij
- medijski cénter** -ega -tra m knjižnica, ki hrani poleg knjižnega gradiva tudi ali predvsem nekonvencionalno gradivo; sin. mediateka
- medioteka** neustr., gl. mediateka
- medknjižnična izposója** -e -e ž (krat. ILL) izposoja knjižničnega gradiva med knjižnicami; sin. medbibliotéčna izposoja; prim. elektronsko posredovanje dokumentov
- medknjižnična izposojeválna mreža** -e -e -e ž mreža registriranih knjižnic, ki si za svoje uporabnike medsebojno izposojajo knjižnično gradivo; sin. medbibliotéčna izposojevalna mreža
- medknjižnična zadóžnica** -e -e [už] ž obrazec (1), na katerem naročnik s podpisom potrdi prejem po medknjižnični izposoji pridobljenega knjižničnega gradiva; sin. obrazec za medknjižnično izposajo
- medknjižnično naročilo** -ega -a s naročilo, zahtevak, s katerim knjižnica naroči gradivo pri drugi knjižnici v sistemu medknjižnične izposoje; sin. medknjižnično zaprosilo
- medknjižnično zaprosílo** -ega -a s, gl. medknjižnično naročilo
- medmréžje** -a s, gl. internet

- Mednarodna agencija za ISBN** -e -e -- -- [iesbeén] ž (ang. International ISBN Agency) osrednja agencija, odgovorna za delovanje in povezovanje sistema ISBN po vsem svetu, ki ima sedež v Berlinu; prim. nacionalna agencija za ISBN
- mednarodna bibliografija** -e -e ž bibliografija (2), ki vsebuje bibliografske enote dveh ali več narodov, držav; sin. internacionalna bibliografija; prim. svetovna bibliografija
- mednarodna bibliografska evidenca** neustr., gl. Splošna bibliografska kontrola in Univerzalna bibliografska kontrola
- mednarodna bibliografska kontrola** neustr., gl. Splošna bibliografska kontrola in Univerzalna bibliografska kontrola
- mednarodna decimalna klasifikacija** neustr., gl. Univerzalna decimalna klasifikacija
- Mednarodna federacija bibliotekarskih združenj** neustr., gl. Mednarodna zveza bibliotekarskih združenj in ustanov
- mednarodna izmenjava bibliografskih informacij** -e -e -- -- ž izmenjava bibliografskih zapisov, navadno med nacionalnimi bibliografskimi sistemi
- mednarodna klasifikacija** neustr., gl. Univerzalna decimalna klasifikacija
- mednarodna medknjižnična izposoja** -e -e -e ž medknjižnična izposoja med knjižnicami v različnih državah; prim. nacionalna medknjižnična izposoja
- Mednarodna organizacija za standardizacijo** -e -e -- -- ž (krat. ISO) organizacija, ki usklajuje standardizacijo med državami članicami
- Mednarodna standardna knjižna številka** -e -e -e -e ž (krat. ISBN) številka v mednarodnem sistemu za identifikacijo posamezne izdaje monografske publikacije, ki vključuje tudi oznako države ali jezika, založbe in knjige, publikacije; sin. Mednarodna standardna številka knjige
- Mednarodna standardna koda besedila** -e -e -e -- ž (krat. ISTC) koda v mednarodnem sistemu za identifikacijo intelektualne lastnine besedilnega dela
- Mednarodna standardna koda dela** -e -e -e -- ž (krat. ISWC) koda v mednarodnem sistemu za identifikacijo intelektualne lastnine glasbenega dela
- Mednarodna standardna koda posnetka** -e -e -e -- ž (krat. ISRC) koda v mednarodnem sistemu za identifikacijo zvočnih posnetkov
- mednarodna standardna serijska številka** neustr., gl. Mednarodna standardna številka serijske publikacije
- Mednarodna standardna številka avdiovizualnega dela** -e -e -e -- -- ž (krat. ISAN) standardna številka v mednarodnem sistemu za identifikacijo avdiovizualnega gradiva
- Mednarodna standardna številka avdiovizualnega dela - identifikator verzije** -e -e -e -- -- -ja -- ž (krat. V-ISAN) razširjena oblika Mednarodne standardne številke avdiovizualnega dela, ki omogoča tudi identifikacijo določene verzije določenega avdiovizualnega dela

- Mednarodna stándardna števílka glásbenega tíska** -e -e -e -- -- ž (krat. ISMN) številka v mednarodnem sistemu za identifikacijo glasbenih tiskov in muzikalij na katerem koli fizičnem nosilcu
- Mednarodna stándardna števílka knjíge** -e -e -e -- -- ž (krat. ISBN) številka v mednarodnem sistemu za identifikacijo posamezne izdaje monografske publikacije, ki vključuje tudi oznako države ali jezikovne skupine, založbe in knjige, publikacije; sin. Mednarodna standardna knjižna številka
- Mednarodna stándardna števílka sérijske publikácije** -e -e -e -- -- ž (krat. ISSN) številka v mednarodnem sistemu za identifikacijo serijskih publikacij
- Mednarodna stándardna števílka strokóvnega poročíla** -e -e -e -- -- ž (krat. ISRN) številka v mednarodnem sistemu za identifikacijo strokovnih poročil
- Mednarodna zvéza bibliotékárskih drúštev in ustanóv** -e -e -- -- -- -- ž (krat., ang. IFLA, fra. FIAB) mednarodno bibliotekarsko združenje s sedežem v Haagu
- Mednarodna zvéza téhniških univerzitétnih knjižnic** -e -e -- -- -- -- ž (krat. IATUL) mednarodno združenje za pospeševanje sodelovanja med tehničnimi univerzitetnimi knjižnicami, ustanovljeno leta 1955 v Bruslju
- Mednarodna zvéza za dokumentácijo** -e -e -- -- -- -- ž (krat. FID) do 1988 mednarodno združenje za dokumentalistiko s sedežem v Haagu, ustanovljeno leta 1895 v Bruslju; prim. Mednarodna zveza za informacijo in dokumentacijo
- Mednarodna zvéza za informácijo in dokumentácijo** -e -e -- -- -- -- ž (krat. FID) do 2000 mednarodno združenje za informatiko in dokumentalistiko s sedežem v Haagu, ustanovljeno leta 1895 v Bruslju; prim. Mednarodna zveza za dokumentacijo
- mednárodni formát katalóžnega lístka** -ega -a -- -- m, gl. standardni format kataložnega listka
- Mednárodni kuratórij za mladínsko knjižévnost** -ega -a -- -- -- m (krat. IBBY) mednarodna organizacija za pospeševanje mladinske književnosti, ustanovljena leta 1953 v Zürichu
- Mednárodni podátkovni sistém sérijskih publikácij** -ega -ega -a -- -- m (krat. ISDS) do 1993 mednarodna mreža centrov, ki so skupaj odgovorni za oblikovanje in vzdrževanje podatkovnih zbirk serijskih publikacij z vsega sveta; sin. Mednarodni sistem registracije serijskih publikacij; prim. ISSN-sistem
- Mednárodni sistém registrácije sérijskih publikácij** -ega -a -- -- -- m gl. Mednarodni podatkovni sistem serijskih publikacij
- mednárodni standard za bibliográfski opis** neustr., gl. mednarodni standardni bibliografski opis
- mednárodni stándardni bibliográfski opis** -ega -ega -ega -a m (krat. ISBD) vsako od mednarodnih določil za bibliografski opis posameznih vrst publikacij in knjižničnega gradiva
- Mednárodni stándardni bibliográfski opis elektrónskih vírov** -ega -ega -ega -a -- -- m (krat. ISBD(ER)) določila za bibliografski opis in identifikacijo

elektronskih virov; prim. Mednarodni standardni bibliografski opis računalniških datotek

Mednarodni standardni bibliografski opis glásbenih tiskov -ega -ega -ega -a -- -- m (krat. ISBD(PM)) določila za bibliografski opis in identifikacijo glasbenih tiskov

Mednarodni standardni bibliografski opis kartografskega gradiva -ega -ega -ega -a -- -- m (krat. ISBD(CM)) določila za bibliografski opis in identifikacijo kartografskega gradiva

Mednarodni standardni bibliografski opis kontinuiranih virov -ega -ega -ega -a -- -- m (krat. ISBD(CR)) določila za bibliografski opis in identifikacijo kontinuiranih virov; prim. Mednarodni standardni bibliografski opis serijskih publikacij

Mednarodni standardni bibliografski opis monografskih publikacij -ega -ega -ega -a -- -- m (krat. ISBD(M)) določila za bibliografski opis in identifikacijo monografskih publikacij; sin. Mednarodni standardni bibliografski opis zaključenih publikacij

Mednarodni standardni bibliografski opis neknižnega gradiva -ega -ega -ega -a -- -- m (krat. ISBD(NBM)) določila za bibliografski opis in identifikacijo neknižnega gradiva

Mednarodni standardni bibliografski opis računalniških datoték -ega -ega -ega -a -- -- m (krat. ISBD(CF)) do sprejema ISBD(ER) določila za bibliografski opis in identifikacijo računalniških datotek; prim. Mednarodni standardni bibliografski opis elektronskih virov

Mednarodni standardni bibliografski opis sérijskih publikacij -ega -ega -ega -a -- -- m (krat. ISBD(S)) določila za bibliografski opis in identifikacijo serijskih publikacij; sin. Mednarodni standardni bibliografski opis tekočih publikacij; prim. Mednarodni standardni bibliografski opis kontinuiranih virov

Mednarodni standardni bibliografski opis staréjših (antikvárnih) monografskih publikacij -ega -ega -ega -a -- -- -- m (krat. ISBD(A)) določila za bibliografski opis in identifikacijo starejših monografskih publikacij

Mednarodni standardni bibliografski opis tekóčih publikacij -ega -ega -ega -a -- -- m (krat. ISBD(S)) do izida slovenskega prevoda predelane izdaje leta 1997, gl. Mednarodni standardni bibliografski opis serijskih publikacij

Mednarodni standardni bibliografski opis zaključenih publikacij -ega -ega -ega -a -- -- m (krat. ISBD(M)) do izida prevoda 2. izdaje leta 1997, gl. Mednarodni standardni bibliografski opis monografskih publikacij

Mednarodno bráлно društvo -ega -ega -a s (krat. IRA) mednarodno združenje, ustanovljeno 1956, ki se ukvarja z razširjanjem branja, bralne kulture in njunim proučevanjem

medzaložniška bibliografija -e -e ž skupna založniška bibliografija več založb; prim. medzaložniški katalog

- medzaložniški katalóg** -ega -a m skupni založniški katalog več založb; prim. medzaložniška bibliografija
- mehánična stvárna znáčnica** -e -e ž, nekdej, v katalogizaciji stvarna značnica, določena praviloma po prvi besedi stvarnega naslova; prim. gramatikalna stvarna značnica
- mehánično razvrščanje** -ega -a s urejanje po nekem formalnem sistemu, npr. po inventarni številki, po abecedi
- mehanizem za sklépanje** -zma -- -- m računalniški program, ki poveže pravila iz baze znanja s podatki v podatkovni bazi pri izpeljavi zaključkov ekspertnega sistema
- mehánski zápis** -ega -a m zapis (l) sporočil na pisni podlagi z enostavnimi pisali, pripravami, npr. s svinčnikom, pisalnim strojem; prim. kemični zapis, magnetni zapis, optični zapis
- méhka vezáva** -e -e ž, v knjigoveštvu vezava, pri kateri so platnice iz papirja, mehkejšega kartona; sin. broširana vezava; prim. trda vezava
- ménédzment informácij** -a -- m, gl. upravljanje informacij in upravljanje z informacijami
- ménédzment knjižnične zbírke** -a -- -- m, gl. upravljanje knjižnične zbirke
- mení** -ja m seznam na zaslonu ponujenih možnosti, ki jih uporabnik lahko izbere pri delu z uporabniškim programom; sin. zaslonski meni
- menijski** -a -o prid., v računalništvu ki je voden s pomočjo menija, npr. menijski način dela; sin. menijsko voden; prim. ukazni
- menijsko vódeni** -- -a -- -o prid., v računalništvu ki je voden s pomočjo menija, npr. menijsko vodeno delo; sin. menijski; prim. ukazni
- meniška vezáva** -e -e ž, v knjigoveštvu vezava in oprema knjižničnega fonda, značilna za posamezni samostan; sin. samostanska vezava; prim. knjižnična vezava
- meniško imé** -ega -na s, gl. redovniško ime
- menológ** -a m liturgična knjiga pravoslavne cerkve, v kateri so po koledarskem zaporedju razvrščene himne
- méntor** -ja m **1.** oseba, ki usmerja in nadzira pripravo raziskovalnega, diplomskega, magistrskega, doktorskega dela **2.** oseba, ki nadzira strokovno usposabljanje knjižničnega delavca na delovnem mestu
- méntorica** -e ž **1.** ženska, ki usmerja in nadzira pripravo raziskovalnega, diplomskega, magistrskega, doktorskega dela **2.** ženska, ki nadzira strokovno usposabljanje knjižničnega delavca na delovnem mestu
- menu** neutr., gl. meni
- méra** -e ž, nav. v mn. **1.** v merskih enotah, navadno v centimetrih, izražena višina, širina, pri trodimenzionalnih enotah tudi globina, pri okroglih premer, s katerimi je podana velikost opisovane enote **2.** v katalogizaciji element bibliografskega opisa, ki označuje velikost opisovane enote; sin. mere enote

- méra vpliva** -e -- ž število bibliografskih citatov za posamezno delo v določenem obdobju; sin. dejavnik vpliva, faktor vpliva
- mére enôte** mér -- ž, gl. mere (2)
- merilo** -a s 1. razmerje med dejanskimi razdaljami in razdaljami, ki so prikazane v kartografskem gradivu; prim. navedba merila 2. v katalogizaciji element bibliografskega opisa, ki navaja to razmerje
- mérjeni formát** -ega -a m višina knjižnega hrbta, včasih tudi širina knjige, publikacije, izražena v centimetrih; sin. knjižni format (1), format knjige (1); prim. naravni format
- mésečna bibliografija** -e -e ž tekoča bibliografija, ki izhaja vsak mesec
- mésečna publikácija** -e -e ž serijska publikacija, ki izhaja vsak mesec; prim. mesečnik
- mésečnik** -a m časopis, ki izhaja navadno vsak mesec; prim. mesečna publikacija
- MESH** MESH-a [mêš] m, krat. (ang. Medical Subject Headings) tezaver za področje biomedicine, ki ga gradi Nacionalna knjižnica za medicino v ZDA, preveden v številne jezike, delno tudi v slovenščino
- mésna strán pergamênta** -e -i -- ž notranja stran kože, kjer je pergament bolj bel in gladek; prim. lasna stran pergamenta
- méstna knjižnica** -e -e ž osrednja knjižnica mesta
- mešana odgovórnost** -e -i ž, v katalogizaciji odgovornost dveh ali več avtorjev, ki so opravili raznovrstno delo, npr. besedilo in ilustracije; prim. deljena odgovornost, mešano avtorstvo
- mešano ávtorstvo** -ega -a s, v katalogizaciji soavtorstvo več avtorjev, ki so opravili raznovrstno delo; prim. deljeno avtorstvo, mešana odgovornost
- métaiskálnik** -a m iskalnik, ki omogoča hkratno poizvedovanje po več različnih iskalnikih, podatkovnih zbirkah z uporabo le enega uporabniškega vmesnika; sin. združevalni iskalnik; prim. knjižnični portal
- métapodátki** -ov m, mn. podatki, ki označujejo, opisujejo druge podatke, dokumente, npr. bibliografski opis, Dublin Core
- metélčica** -e ž poskus črkopisa pri Slovencih v prvi polovici 19. stoletja z nekaterimi cirilskim črkam podobnimi znaki, poimenovan po Francu Metelku (1789-1860)
- migrácija** -e ž 1. v računalništvu premeščanje podatkov, podatkovne zbirke, kataloga z enega računalniškega sistema na drugega, navadno zaradi zamenjave računalnika, programske opreme; prim. posodobitev (1) 2. premeščanje podatkov, vsebine publikacije, dokumenta z enega medija (1) na nadomestni medij, navadno zaradi zagotavljanja večje dostopnosti, varovanja, npr. mikrofilmanje, skeniranje
- mikrát** -a m mikrofilmski fotonegativ s sličicami velikosti okrog 1 mm in pomanjšavo strani do 210-krat
- míkrobesedílo** -a s mikroposnetek besedila

- mikrobrálník** -a m naprava za branje, gledanje mikrooblik; sin. mikročitalnik; prim. bralnik mikrofilmov, bralnik mikrofišev, bralnik mikrokartic
- mikrobrálník-kopírník** -a -a m mikrobralnik, ki omogoča poleg pregledovanja mikrooblik tudi njihovo povečavo in tiskanje kopije na papir; sin. mikročitalnik-kopirnik
- mikročítalec** neustr., gl. mikročitalnik in mikrobralnik
- mikročítálník** -a m naprava za branje, gledanje mikrooblik; sin. mikrobralnik; prim. čitalnik mikrofilmov, čitalnik mikrofišev, čitalnik mikrokartic
- mikročítálník-kopírník** -a -a m mikročitalnik, ki omogoča poleg pregledovanja mikrooblik tudi njihovo povečavo in tiskanje kopije na papir; sin. mikrobralnik-kopirnik
- mikrodokumént** -ênta m, v dokumentalistiki krajše sporočilo o določeni temi, npr. časopisni članek, poglavje v knjigi; prim. makrodokument
- mikrodokumentácija** -e ž **1.** urejena zbirka dokumentov na mikrofilmih, mikrofiših in podatkov o njih **2.** podatki, literatura o določeni problematiki na mikrofilmih, mikrofiših
- mikrofilm** -a m film (1), namenjen shranjevanju publikacij, dokumentov na pomanjšanih posnetkih; sin. mikrofilmski trak
- mikrofilmanje** -a s presnemavanje dokumentov, publikacij na mikrofilm, mikrofiš, npr. tekoče mikrofilmanje, retrospektivno mikrofilmanje
- mikrofilmotéka** -e ž sistematično urejena zbirka mikrofilmov
- mikrofilmska kópíja** -e -e ž kopija posnetka dokumenta, publikacije na mikrofilmu
- mikrofilmska publikácija** -e -e ž publikacija, ki izide na mikrofilmu, mikrofišu
- mikrofilmski čítálník** -ega -a m naprava za branje, gledanje mikrofilmov; sin. čitalnik mikrofilmov, bralnik mikrofilmov; prim. mikročitalnik
- mikrofilmski trák** -ega -ú m film (1), namenjen shranjevanju publikacij, dokumentov na pomanjšanih posnetkih; sin. mikrofilm
- mikrofilmski zvítek** -ega -tka m v rolo zvit mikrofilmski trak; prim. kolut mikrofilma, trak mikrofilma
- mikrofilmski žépek** -ega -pka m ovoj iz prozorne folije za shranjevanje razrezanih kosov mikrofilma, trakov mikrofilma; sin. mikrožepek
- mikrofiš** -a m prozorna kartica standardnih dimenzij s pomanjšanimi posnetki publikacij, dokumentov, na kateri je navadno 48 ali 60 posnetkov; prim. mikrokartica
- mikrofiš katalóg** -- -a m katalog s podatki, posnetimi na mikrofiš, npr. COM-katalog
- mikroforma** neustr., gl. mikrooblika
- mikrokártica** -e ž prosojna kartica različnih dimenzij s pomanjšanimi posnetki publikacij, dokumentov; prim. mikrofiš
- mikrokaséta** -e ž **1.** kaseta z mikrofilmskim trakom **2.** majhna kaseta z magnetnim trakom za varnostno arhiviranje računalniških podatkov
- mikrokópíja** -e ž, gl. mikroposnetek

- mí krooblí ka** -e ž nosilec pomanjšanih posnetkov publikacij, dokumentov, berljivih z mikročitalnikom, npr. mikrofílm, mikrofiš, mikrokartica
- míkroposnétek** -tka m pomanjšani posnetek publikacije, dokumenta na mikrofílm, mikrofišu; sin. mikrokopija
- míkroreprodúkcija** -e ž **1.** slika, posnetek dokumenta, publikacije na mikrofílm, mikrofišu **2.** izdelovanje takih slik, posnetkov
- míkrotezáver** -vra m tezaver ali del tezavra, ki pokriva ožje strokovno področje; prim. makrotezaver
- míkrožêpek** -pka m, žarg., gl. mikrofílmski žepek
- min** in **min.** okrajš. (minuta) v katalogizaciji oznaka merske enote v bibliografskem opisu ob navedbi trajanja posnetka, npr. 35 min
- míni CD** -- CD-ja [cedé -êja] m (ang. Compact Disk) manjši kompaktni disk premera 8 cm
- míni DVD** -- DVD-ja [devedé -êja] m (ang. Digital Video Disc in Digital Versatile DISC) manjši DVD premera 8 cm
- miniátor** -ja m, zgod. izdelovalec miniatúr
- miniátúra** -e ž **1.** zgod. okrašena inicialka (2), naslovnica ali pobarvan okras v starih rokopisnih knjigah **2.** majhna, fino izdelana risba ali slika
- miniátúrka** -e ž knjiga majhnega formata z višino hrbta do 10 cm, npr. kolibrijska, liliputska, mikroskopska knjiga; sin. miniaturna knjiga
- miniátúrna izdája** -e -e ž izdaja knjige v majhnem formatu z višino hrbta do 10 cm; prim. miniaturna knjiga
- miniátúrna knjíga** -e -e ž knjiga majhnega formata z višino hrbta do 10 cm, npr. kolibrijska, liliputska, mikroskopska knjiga; sin. miniatúrka
- minimálni bibliográfski opis** -ega -ega -a m bibliografski opis z najmanjšim številom elementov, ki še omogočajo identifikacijo bibliografske enote; prim. skrajšani bibliografski opis, popolni bibliografski opis
- minúskula** -e ž **1.** mala črka; ant. majuskula **2.** latinična pisava z majhnimi kurzivnimi črkami iz 7. do 9. stoletja
- minúta** -e ž **1.** v katalogizaciji oznaka merske enote v bibliografskem opisu, ki v okrajšani obliki pove trajanje posnetka **2.** gl. min in min.
- minutáza** -e ž, žarg. trajanje posnetka, izraženo v minutah
- misál** -a m liturgična knjiga z mašnimi pesmimi in molitvami; sin. mašna knjiga
- miscellanea** neskl. [miscelánea] ž, nav. v mn., lat. zbirka spisov različne vsebine in različnih avtorjev
- míška** -e ž, v računalništvu naprava za vnos podatkov, ukazov kot dodatek tipkovnici
- mladínska čítálnica** -e -e ž čitalnica, namenjena otrokom in mladini
- mladínska izdája** -e -e ž izdaja, katere vsebina je prirejena za otroke in mladino; sin. izdaja za mladino
- mladínska knjižnica** -e -e ž specializirana knjižnica za otroke in mladino; prim. pionirska knjižnica, otroška knjižnica

- mladinska knjižničarka** -e -e ž knjižničarka, ki dela v mladinski knjižnici ali mladinskem oddelku knjižnice; prim. otroška knjižničarka
- mladinska literatura** -e -e ž literatura, ki je vsebinsko in oblikovno primerna za mladino; prim. otroška literatura
- mladinski knjižničar** -ega -ja m knjižničar, ki dela v mladinski knjižnici ali mladinskem oddelku knjižnice; prim. otroški knjižničar
- mladinski oddélek** -ega -lka m oddelok knjižnice (1), namenjen otrokom in mladini; prim. otroški oddelok
- mm** okrajš. (milimeter) v katalogizaciji oznaka merske enote v bibliografskem opisu pri navedbi mer (1) nekaterih neknjižnih gradiv
- mnóžična nevtralizácija** -e -e ž, v restavratorstvu nevtralizacija velikih količin dokumentov, publikacij hkrati
- mnóžična občíla** -ih -il s, mn. tehnološka sredstva za razširjanje mnenj, informacij, sporočil občinstvu, npr. časnik, radio, televizija, film; sin. množični medij, medij (3)
- mnóžični médij** -ega -a m, nav. v mn. tehnološka sredstva za razširjanje mnenj, informacij, sporočil občinstvu, npr. časnik, radio, televizija, film; sin. množična občila, medij (3)
- mnóžno ávtorstvo** -ega -a s, zastar., gl. kolektivno avtorstvo
- modificírana poizvédba** -e -e ž, gl. preoblikovana poizvedba
- modificíran zápis** -ega -a m **1.** v MARC-formatih bibliografski zapis, ki zaradi nezadostnega nabora znakov nastane po preoblikovanju, npr. s transliteracijo **2.** v računalništvu računalniški zapis (1), ki je bil spremenjen, dopolnjen in se zato razlikuje od prvotne verzije; sin. preoblikovan zapis
- modificíranje poizvédbe** -a -- s, gl. preoblikovanje poizvedbe
- módul za tolmáčenje** -a -- -- m zapis in/ali prikaz reševanja naloge v ekspertnem sistemu
- móкро číščenje** -ega -a s, v restavratorstvu čiščenje gradiva z vodo, vodnimi raztopinami nevtralnih sredstev; prim. suho čiščenje
- mónitor** -ja m naprava z zaslonom za prikazovanje statične ali dinamične slike
- móno** okrajš. (monofonski) v katalogizaciji oznaka v bibliografskem opisu, ki pove, da je zvočni posnetek monofonski; prim. stereo, kvadro
- monofónski** -a -o prid. **1.** ki omogoča reprodukcijo zvoka z enim samim kanalom, za kar zadošča en zvočnik; prim. kvadrofonski, stereofonski **2.** gl. mono
- monografíja** -e ž **1.** navadno znanstvena publikacija, ki obravnava eno vprašanje ali eno temo **2.** neustr., gl. monografska publikacija
- monográfska publikácija** -e -e ž publikacija, ki izide navadno v enem kosu, enem zvezku in je vnaprej omejena; sin. zaključena publikacija; prim. serijska publikacija
- monográfska publikácija v več kósih** -e -e -- -- ž, gl. publikacija v več kosih

- monografska publikacija v več zvezkih** -e -e -- -- -- ž, gl. publikacija v več zvezkih
- monografska serija** neustr., gl. monografska zbirka
- monografska zbirka** -e -e ž zaključena knjižna zbirka (2) z deli enega avtorja
- monotematska številka** -e -e ž številka serijske publikacije, ki je v celoti posvečena eni sami tematiki; sin. tematska številka; prim. avtorska številka
- morálna avtorska pravica** -e -e -e ž, v pravu pravica, vezana izključno na avtorja oziroma avtorico, ki je časovno neomejena in se lahko prenaša le z dedovanjem, npr. pravica biti naveden kot avtor; prim. materialna avtorska pravica
- móžni uporabnik** -ega -a m vsakdo, ki mu je knjižnica namenjena, a je še ne uporablja; sin. potencialni uporabnik; prim. nebralec (1), dejanski uporabnik
- mréža javnih knjižnic** -e -- -- ž organizirana strokovna in/ali teritorialna povezava javnih knjižnic
- mréža knjižnic** -e -- -- ž, gl. knjižnična mreža
- mréžna instalácija** -e -e ž, gl. mrežna namestitev
- mréžna licenca** -e -e ž licenca (2), ki dovoljuje mrežno namestitev in uporabo elektronskega vira
- mréžna namestitev** -e -tve ž, v računalništvu namestitev uporabniškega programa, ki omogoča uporabnikom dostop na daljavo; sin. mrežna instalacija; prim. večuporabniška namestitev
- mréžni dostóp** -ega -ópa m dostop na daljavo po računalniškem omrežju; sin. online dostop; prim. lokalni dostop (1)
- mrtva página** -e -e ž, v tiskarstvu prazna, neoštevilčena stran, ki se pri številčenju upošteva; prim. neoštevilčene strani, oštevilčene strani
- mrtva zaloga** neustr., gl. mrtvi knjižnični fond in nerabljeni fond
- mrtva zbirka** neustr., gl. mrtvi knjižnični fond in nerabljeni fond
- mrtvi fónđ** -ega -a m, gl. mrtvi knjižnični fond in nerabljeni fond
- mrtvi knjižnični fónđ** -ega -ega -a m zastarelo, dalj časa neuporabljano, neizposojano knjižnično gradivo; sin. mrtvi fond, nerabljeni fond; prim. živi knjižnični fond
- mrtvo gradivo** neustr., gl. mrtvi knjižnični fond
- ms.** okrajš. (manuskript) v katalogizaciji oznaka v bibliografskem opisu, ki pove, da je opisovana enota rokopis ali da opisovana enota vsebuje rokopis; sin. rkp.
- múltimediálnost** -i ž, gl. večpredstavnost (1)
- múltimédij** -a m, nav. v mn. **1.** v računalništvu naprave, programska oprema in postopki za računalniško predstavljanje dokumentov z besedilom, sliko, zvokom, videoposnetkom; sin. večpredstavnost (2) **2.** gl. multimedijaska publikacija (1)
- múltimédijska enôta** -e -e ž, gl. garnitura (1) in multimedijaska publikacija (2) in večvrstna publikacija

- múltimédijska publikácia** -e -e ž **1.** elektronska publikacija, pri kateri je vsebina predstavljena s kombinacijo besedila, slike, zvoka; sin. multimedij (2); prim. multimedijско gradivo (1) **2.** v katalogizaciji publikacija v več kosih, ki so na različnih fizičnih medijih; sin. garnitura (1), večvrstna publikacija, multimedijška enota; prim. multimedijско gradivo (2)
- múltimédijski** -a -o prid. ki omogoča predstavljanje informacij s hkratnim prikazovanjem besedila, slike, zvoka, videoposnetka, npr. multimedijški dokument; sin. večpredstavnostni
- múltimédijski dokumènt** -ega -ènta m elektronski dokument, pri katerem je vsebina predstavljena s kombinacijo besedila, slike, zvoka
- multimedijški komplet** neustr., gl. multimedijška publikacija (2) in garnitura (1) in večvrstna publikacija
- múltimédijsko gradívo** -ega -a s **1.** gradivo na elektronskih medijih, pri katerem je vsebina predstavljena s kombinacijo besedila, slike, zvoka; prim. multimedijška publikacija (1) **2.** v katalogizaciji gradivo v več kosih, ki so na različnih medijih; sin. večmedijsko gradivo; prim. multimedijška publikacija (2)
- múltimédijsko publicíranje** -ega -a s priprava, izdaja in distribucija multimedijških publikacij
- muzêjska knjížnica** -e -e ž specialna knjižnica, ki deluje v okviru muzeja
- muzikálja** -e ž list, zvezek, knjiga s tiskanimi ali pisanimi glasbenimi deli v notnem zapisu; sin. notno gradivo, nota (2); prim. glasbena publikacija, glasbeni tisk, glasbeno gradivo, notna knjiga

N

- N** neskl. [nè] m, krat. (nakup) pri inventarizaciji oznaka v inventarni knjigi za način pridobitve knjižničnega gradiva z nakupom
- n. s.** okrajš. (nova serija) v katalogizaciji oznaka v bibliografskem opisu, ki pove, da je opisovana enota nova serija; sin. n. v.
- n. v.** okrajš. (nova vrsta) v katalogizaciji oznaka v bibliografskem opisu, ki pove, da je opisovana enota nova vrsta; sin. n. s.
- na dotík občútljív zaslòn** -- -- -ega -ôna m, gl. zaslon na dotik
- nabáva** -e ž pridobivanje knjižničnega gradiva z nakupom, zamenjavo
- nabávna céna** -e -e ž cena z vsemi dajatvami in popusti, ki jo knjižnica plača za nakup publikacije; prim. kataložna cena
- nabávna komisija** -e -e ž komisija, navadno sestavljena iz strokovnjakov za različna strokovna področja, ki odloča o nabavi knjižničnega gradiva
- nabávna polítika** -e -e ž sistematičen dolgoročni načrt, smernice za nabavo knjižničnega gradiva in oblikovanje knjižnične zbirke (2) v skladu s cilji in poslanstvom knjižnice ter potrebami uporabnikov; sin. nabavna usmeritev

- nabávna referèntka** -e -e ž knjižničarka (1), zadolžena za nabavo
- nabávna usmerítev** -e -tve ž sistematičen dolgoročni načrt, smernice za nabavo knjižničnega gradiva in oblikovanje knjižnične zbirke (2) v skladu s cilji in poslanstvom knjižnice ter potrebami uporabnikov; sin. nabavna politika
- nabávni oddélek** -ega -lka m, žarg., gl. oddetek za pridobivanje knjižničnega gradiva in oddetek za dopolnjevanje knjižničnega gradiva
- nabávni referènt** -ega -ênta m knjižničar (1), zadolžen za nabavo
- nabíranje na íglo** -a -- -- s, nekdej, v dokumentalistiki mehanska obdelava, iskanje informacij na luknjanih dokumentacijskih karticah s pomočjo sortirne igle
- nabòr podátkov** -ôra -- m množica podatkov, ki omogočajo opisovanje posameznih entitet v podatkovni zbirki
- nabòr ukázov** -ôra -- m množica ukazov, ki jih lahko izvaja določen mikroprocesor, računalniški program
- nabòr znákov** -ôra -- m zaključena množica znakov kake pisave ali znakov, ki jih prepozna računalnik, npr. nabor znakov ASCII, latinični nabor znakov
- nacionálka** -e ž, žarg., gl. nacionalna knjižnica
- nacionálna agencíja za ISBN** -e -e -- -- [iesbeén] ž agencija, ki je odgovorna za delovanje sistema ISBN v določeni državi; prim. Mednarodna agencija za ISBN
- nacionálna bibliografíja** -e -e ž bibliografija (2), ki popisuje dokumente, publikacije, objavljene v določeni državi, ne glede na jezik in pisavo; prim. narodna bibliografija, državna bibliografija
- nacionalna bibliografska baza** neustr., gl. nacionalna bibliografska podatkovna zbirka
- nacionálna bibliográfška podatkována zbírka** -e -e -e -e ž bibliografska podatkovna zbirka, ki jo gradi, vzdržuje nacionalna bibliografska ustanova
- nacionálna bibliográfška ustanóva** -e -e -e ž ustanova, ki izdeluje, izdaja nacionalno bibliografijo, npr. nacionalna knjižnica, nacionalni bibliografski inštitut; prim. nacionalni katalogizacijski center
- nacionálna článica sistéma vzajemne katalogizácie** -e -e -- -- -- ž, v sistemu COBISS nacionalna knjižnica, ki aktivno sodeluje v sistemu vzajemne katalogizacije in lahko opravlja tudi posebne naloge, npr. katalogizacijo nacionalne produkcije, izobraževanje knjižničarjev, preverjanje usposobljenosti kreatorjev zapisov, nadzorovanje kakovosti bibliografske obdelave gradiva
- nacionálna informacijska politíka** -e -e -e ž informacijska politika na območju določene države, naroda
- nacionálna katalogizácijska pravíla** -ih -ih -il s, mn. katalogizacijska pravila, ki se uporabljajo v določeni državi

- nacionalna knjižna produkcija** -e -e -e ž knjižna produkcija na območju določene države, naroda
- nacionalna knjižnica** -e -e ž knjižnica, ki sprejema obvezne izvode, izdeluje nacionalno in/ali narodno bibliografijo, navadno deluje kot nacionalni informacijski in referalni center, usmerja centralne in/ali vzajemne kataloge in knjižnični sistem države; sin. narodna knjižnica (2), nacionalka
- nacionalna knjižnična zbirka** -e -e -e ž, gl. nacionalna zbirka knjižničnega gradiva
- nacionalna medknjižnična izposoja** -e -e -e ž medknjižnična izposoja med knjižnicami v isti državi; prim. mednarodna medknjižnična izposoja
- nacionalna oblika iména** -e -e -- ž prvotna oblika poimenovanja avtorja, ki je bolj znan z imenom v polatinjeni, pogrčeni ali fonetizirani obliki, npr. Jakob Petelin; prim. polatinjeno ime, pogrčeno ime
- nacionalna produkcija** neustr., gl. nacionalna knjižna produkcija
- nacionalna retrospektivna bibliografija** -e -e -e ž bibliografija (2), ki popisuje dokumente, publikacije, objavljene v določeni državi ne glede na jezik in pisavo, ki so izšli v krajšem, daljšem ali celotnem preteklem obdobju; prim. tekoča nacionalna bibliografija
- nacionalna zbirka** -e -e ž, gl. nacionalna knjižnična zbirka
- nacionalna zbirka knjižničnega gradiva** -e -e -- -- ž knjižnična zbirka (2), ki jo zbira, hrani, upravlja navadno nacionalna knjižnica, in ki vsebuje poleg celotne produkcije knjižničnega gradiva v državi tudi publikacije, dokumente, ki se vsebinsko nanašajo na državo, narod ali posamezne ustvarjalce tega naroda, in ki so izšli kjerkoli zunaj države; sin. nacionalna knjižnična zbirka, nacionalna zbirka
- nacionalni arhív** -ega -a m arhiv, ki hrani arhivsko gradivo določene nacije; prim. narodni arhiv
- nacionalni bibliografski informacijski cénter** -ega -ega -ega -tra m ustanova, ki popisuje gradivo za nacionalno bibliografijo in daje informacije o tem gradivu, npr. nacionalna knjižnica
- nacionalni bibliografski inštitút** -ega -ega -a m inštitut, ki deluje kot nacionalna bibliografska ustanova
- nacionalni bibliografski systém** -ega -ega -a m bibliografski sistem, ki povezuje knjižnice v določeni državi
- nacionalni centrálni katalóg** -ega -ega -a m centralni katalog, v katerega navadno prispeva svoje podatke večina knjižnic določene države; prim. regionalni katalog
- nacionalni katalogizacijski cénter** -ega -ega -tra m osrednja ustanova, ki izvaja centralno katalogizacijo za potrebe nacionalnega bibliografskega sistema, npr. nacionalna knjižnica; prim. nacionalna bibliografska ustanova
- nacionalni stándard** -ega -a m standard, ki ga za določeno državo sprejme ustrezeni organ, npr. SIST

Nacionalni svet za knjižnično dejavnost -ega sveta -- -- -- m strokovno in posvetovalno telo, ki odloča o strokovnih zadevah na področju knjižnične dejavnosti in ga imenuje Vlada Republike Slovenije na podlagi Zakona o knjižničarstvu

nacionalno ime *neustr., gl. nacionalna oblika imena*

načela bibliotekarstva -êl -- s, mn. načela, ki oblikujejo odnos knjižničnih delavcev do knjižnice in pripadnikov knjižničarske stroke, do knjižničnega gradiva in informacij, do pridobivanja, obdelave, hranjenja in posredovanja gradiva in informacij ter do uporabnikov; *sin. načela knjižničarstva*

načela knjižničarstva -êl -- s, mn. načela, ki oblikujejo odnos knjižničnih delavcev do knjižnice in pripadnikov knjižničarske stroke, do knjižničnega gradiva in informacij, do pridobivanja, obdelave, hranjenja in posredovanja gradiva in informacij ter do uporabnikov; *sin. načela bibliotekarstva*

načelo enkratnega zajemanja podatkov -a -- -- -- s načelo, ki preprečuje podvajanje obdelave knjižničnega gradiva pri vzajemni katalogizaciji tako, da vsako bibliografsko enoto (1) obdelo samo ena od sodelujočih institucij

načelo natančnega ujemanja -a -- -- s, pri poizvedovanju metoda poizvedovanja, ki se uporablja v večini današnjih podatkovnih zbirk, in pomeni popolno ujemanje iskalnega izraza in iskalnih elementov zapisov v podatkovni zbirki, npr. Boolovo poizvedovanje; *prim. načelo optimalnega ujemanja*

načelo optimalnega primerjanja *neustr., gl. načelo optimalnega ujemanja*

načelo optimalnega ujemanja -a -- -- s, pri poizvedovanju metoda poizvedovanja, pri kateri se na različne načine določa približno ujemanje iskalnega izraza in iskalnih elementov zapisov v podatkovni zbirki, npr. verjetnostni model, model vektorskega prostora, razvrščanje v šope; *prim. načelo natančnega ujemanja*

načelo splošne dostopnosti -a -- -- s načelo, ki zagotavlja uporabnikom splošno dostopnost gradiva in informacij

način nabave *neustr., gl. način pridobivanja knjižničnega gradiva*

način pridobivanja knjižničnega gradiva -a -- -- -- m, pri inventarizaciji vsaka od štirih vrst pridobivanja knjižničnega gradiva, npr. dar, nakup

načrt -a m **1.** v katalogizaciji posebna oznaka gradiva v bibliografskem opisu za načrt mesta, kraja **2.** gl. pl.

načrt mesta -a -- m zemljevid, ki prikazuje načrt ulic kakega kraja

načrt za primer nesreč -a -- -- -- m načrt varovanja knjižničnega gradiva, opreme ki ga knjižnica pripravi za primer naravne ali druge nesreče

nadaljevalec déla -lca -- [ʉc] m kdor nadaljuje, dokonča delo koga drugega

nadaljevalka déla -e -- [ʉc] ž ženska, ki nadaljuje, dokonča delo koga drugega

nadaljevalna kártica -e -e ž, zastar., gl. nadaljevalni listek

- nadaljevalni listek** -ega -tka m, v katalogizaciji kataložni listek, na katerem je nadaljevanje daljšega kataložnega vpisa; sin. nadaljevalna kartica
- nadaljevanje** -a s **1.** vsak od delov besedila, filma, posnetka, ki je objavljen, predvajan eden za drugim, npr. članek v nadaljevanjih, roman v nadaljevanjih **2.** samostojno literarno delo, navadno roman ali film (3), ki nadaljuje zgodbo nekega drugega samostojnega dela; prim. predzgodba **3.** zastar., gl. kontinuanda in nezaključena monografska publikacija
- nadaljujóči vír** -ega -a m, gl. kontinuirani vir
- nàdbesedílo** -a s, gl. hipertekst (1)
- nàdnaslòv** -ôva m dodatek k naslovu, ki je naveden nad stvarnim naslovom; prim. podnaslov, dostavek k stvarnemu naslovu
- nadomestílo izgubljàne knjíge** -a -- -- s enaka knjiga ali denarna protivrednost, s katero uporabnik nadomesti izposojeno knjigo, ki jo je izgubil, uničil
- nadomestílo naslòvne straní** -a -- -- s, v katalogizaciji stran publikacije, ki pravzame vlogo manjkajoče naslovne strani
- nadoméstna kópíja** -e -e ž **1.** kopija knjižničnega gradiva, s katero knjižnica nadomesti izgubljeno, založeno, uničeno ali kako drugače izginulo gradivo; sin. nadomestni izvod (1) **2.** kopija izvornika (1), ki je samo tako dostopen uporabnikom; sin. nadomestni izvod (2)
- nadoméstni abstrákt** -ega -a m, gl. nadomestni izvleček
- nadoméstni izvléček** -ega -čka m izvleček, ki povzema vsebino tako, da lahko nadomesti branje originalnega dokumenta; sin. nadomestni abstrakt; prim. povzetek (1)
- nadoméstni izvòd** -ega -óda m **1.** izvod knjižničnega gradiva, s katero knjižnica nadomesti izgubljen, založen, uničen ali kako drugače izginuli izvod; sin. nadomestna kopija (1) **2.** gl. nadomestna kopija (2)
- nadoméstni médíj** -ega -a m medij (1), na katerega se prenese vsebino publikacije, dokumenta z namenom omogočiti dostopnost uporabnikom in hkrati zaščititi izvirnik (2); sin. nadomestni nosilec, drugotni nosilec; prim. alternativni medij
- nadoméstni naslòv** -ega -ôva m, gl. fingirani naslov in izmišljeni naslov
- nadoméstni nosílec** -ega -lca [ȳc] m medij (1), na katerega se prenese vsebino publikacije, dokumenta z namenom omogočiti dostopnost uporabnikom in hkrati zaščititi izvirnik (2); sin. nadomestni medij, drugotni nosilec; prim. alternativni medij
- nadoméstni znák** -ega -a m, gl. maskirni znak
- nadrejèni dél stvárnega naslòva** -ega -a -- -- m, gl. skupni naslov (1)
- nadrejèni izràz** -ega -áza m, v tezavru deskriptor, ki označuje pojem, ki je hierarhično nadrejen drugemu izrazu z bolj specifičnim pomenom, npr. naravoslovje - fizika; sin. širši izraz; ant. podrejeni izraz
- nadrejeni naslov** neutr., gl. skupni naslov (1)

- nadreženi zapis** -ega -a m, v katalogizaciji bibliografski zapis za celotno publikacijo, na katerega je vezan podrejeni zapis ali več podrejenih zapisov; prim. hierarhični odnos (2)
- nadzorni izvód** -ega -óda m, nekdanj, gl. cenzurni izvod
- nadzornik čitalnice** -a -- m, gl. čitalniški nadzornik
- nadzornik v čitalnici** -a -- -- m, gl. čitalniški nadzornik
- nahajališče** -a s, gl. hranišče
- najširši izraz** -ega -áza m, v tezavru deskriptor, ki začenja sistem hierarhičnih odnosov; prim. širši izraz, ožji izraz
- nakláda** -e ž, v založništvu celotno število natisnjenih, izdelanih izvodov določene izdaje; sin. tiraža
- naključni adligát** -ega -a m vsak od adligatov, ki jih v eno knjigoveško enoto združi lastnik, navadno zasebnik, in imajo navadno podoben samo format, ne pa vsebine; sin. naključni privezek; prim. založniški adligat, tiskarski adligat
- naključni privézek** -ega -zka m vsak od privezkov, ki jih v eno knjigoveško enoto združi lastnik, navadno zasebnik, in imajo navadno podoben samo format, ne pa vsebine; sin. naključni adligat; prim. založniški privezek, tiskarski privezek
- nakúp** -a m **1.** dopolnjevanje knjižničnega gradiva s kupovanjem **2.** tako pridobljeno knjižnično gradivo **3.** gl. N
- naláganje** -a s, v računalništvu branje podatkov, programov z zunanjega pomnilnika v delovni pomnilnik računalnika, npr. nalaganje programa; prim. namestitev
- naláganje podátkov** -a -- s, v računalništvu pošiljanje podatkov, programov z lokalnega računalnika, navadno osebnega, na oddaljeni računalnik, npr. nalaganje spletne strani na internet; prim. snemanje podatkov
- naléпка** -e ž listič z navedbo določenih podatkov, npr. s signaturo, inventarno številko, številko za izposajo, nalepljen na vsakem kosu knjižničnega gradiva, članski izkaznici; sin. etiketa
- naléпка s črtno kódo** -e -- -- ž nalepka, navadno iz obstojnejšega materiala ali plastificirana, z natisnjeno črtno kodo, navadno namenjena evidentiranju izposoje, inventarja
- namestítev** -tve ž, v računalništvu prva naložitev programske opreme, elektronske publikacije in njena prilagoditev za delo na določenem računalniku, npr. namestitev programa; sin. instalacija; prim. nalaganje
- namízno založništvo** -ega -a s, v založništvu priprava besedila za izdajo in natis publikacije z uporabo osebnega računalnika in ustrezne programske opreme
- napís na polici** -a -- -- m ploščica, listič, pritrjen na polico, navadno v prostem pristopu, z napisom, ki označuje, katero knjižnično gradivo je postavljeno na določeni polici; sin. oznaka na polici

napotilna številka -e -e ž številka v kazalu (2), bibliografiji (2), pod katero je mogoče najti podatke o dokumentu, publikaciji v podatkovni zbirki, bibliografiji; sin. referenčna številka; prim. identifikacijska številka

napotilna značnica -e -e ž, v katalogizaciji značnica na napotilnem vpisu, ki uporabnika kataloga usmeri na enotno značnico, normativno značnico, npr. značnica kazalke; sin. značnica napotilnega vpisa

napotilni listek neustr., gl. napotilni vpis

napotilni vpis -ega -a m, v katalogu, bibliografiji kataložni vpis, ki se začneja z iskalnim elementom v obliki variantne ali sorodne značnice in usmerja z variantne značnice na enotno značnico ali z enotne značnice na sorodne značnice, npr. kazalka, vodilka; prim. referenca (1), normativni vpis, napotilo

napotilni zapis -ega -a m računalniški zapis (1) napotilnega vpisa; prim. bibliografski zapis, normativni zapis

napotilo -a s napotitev v katalogu, bibliografiji, tezavru, besedilu na drugo značnico, besedo, ime, mesto v besedilu, npr. *glej, glej tudi, rabi, rabi za*; sin. referenca (1); prim. napotilni vpis, vodilka

napotitvena dejavnost -e -i ž, gl. referalna dejavnost

napotitvena informacija -e -e ž informacija, ki napoti uporabnika na druge informacijske vire, oddelke, druge knjižnice, kjer bo našel potrebno informacijo, rešil svoj informacijski problem; sin. usmerjevalna informacija, referalna informacija; prim. referenčna informacija

napôvedna bibliografija -e -e ž bibliografija (2), ki obvešča o publikacijah pred njihovim izidom; sin. indikativna bibliografija (1)

napôvednik -a m kratek film (3), sestavljen iz izbranih prizorov napovedanega, reklamiranega filma (3)

napredni uporabnik neustr., gl. izkušeni uporabnik

napredno iskanje neustr., gl. zahtevno iskanje

narávní formát -ega -a m, v knjigoveštvu standardizirana velikost knjige, publikacije glede na število listov, ki se jih dobi s prepogibanjem tiskovne pole, npr. folio, kvart, oktav, sedec; sin. knjižni format (2), format knjige (2), bibliografski format (2); prim. merjeni format

narávní jêzik -ega -íka m **1.** pri poizvedovanju jezik, ki odraža pravila in strukturo govornega in pisanega jezika; prim. umetni jezik (2) **2.** v računalništvu človeški jezik za govorno in pisno sporazumevanje, ki v nasprotju s programskimi jeziki ni namenjen določanju algoritmov in programiranju

narekováj -a m (znak ") v UDK znak, ki uvaja nekatere splošne privesne vrstilce

naróčanje dokumêntov -a -- s naročanje izvirnih dokumentov, fotokopij, elektronskih dokumentov pri knjižnicah, centrih za oskrbo z dokumenti, elektronskih založnikih; prim. oskrba z dokumenti

- naróčanje gradíva** -a -- s **1.** opravilo pred akcesijo (1), pri katerem oddelek za nabavo naroča publikacije pri izbranem dobavitelju; prim. predakcesija **2.** posredovanje naročila oddelku za izposojlo za želeno knjižnično gradivo, navadno tako, ki je shranjeno v skladišču
- naročeno** neskl., kot pojasnilo, pri obdelavi oznaka v kataložnem zapisu, knjižničnih evidencah, da je publikacija, dokument že naročen, vendar v knjižnico še ni prispel; prim. v obdelavi
- naročilo** -a s pisna zahteva za dobavo dokumenta, publikacije pri izbranem dobavitelju, npr. medknjižnično naročilo
- naročniška kartotéka** -e -e ž, gl. kartoteka naročnikov
- národna bibliografíja** -e -e ž bibliografija (2), ki popisuje dokumente, publikacije avtorjev določenega naroda, ne glede na kraj izida in jezik; prim. nacionalna bibliografija, državna bibliografija
- narodna biblioteka** neustr., gl. narodna knjižnica
- Národna in štúdijska knjižnica** -e -- -e -e ž (krat. NŠK) osrednja kulturna in znanstvena ustanova Slovencev v Italiji, ustanovljena leta 1947 v Trstu kot društvo in od leta 1951 odprta za javnost
- Národna in univerzitétna knjižnica** -e -- -e -e ž (krat. NUK) nacionalna knjižnica Republike Slovenije in glavna knjižnica Univerze v Ljubljani, katere predhodnica je Licejska knjižnica
- narodna knjižnica** -e -e ž **1.** knjižnica, ki zbira in hrani knjižnično gradivo določenega naroda in knjižnično gradivo o njem, navadno z nekaterimi funkcijami nacionalne knjižnice **2.** gl. nacionalna knjižnica
- národni arhív** -ega -a m arhiv, ki hrani arhivsko gradivo določenega naroda; prim. nacionalni arhiv
- nasl.** okrajš. (naslov) v katalogizaciji oznaka v bibliografskem opisu za naslov, npr. ov. nasl.
- nasl. list** okrajš. (naslovni list) v katalogizaciji oznaka v bibliografskem opisu za naslovni list
- nasl. str.** okrajš. (naslovna stran) v katalogizaciji oznaka v bibliografskem opisu za naslovno stran
- naslòv** -ôva m **1.** ime dela, publikacije, dokumenta **2.** v katalogizaciji skupina podatkov, navadno navedena na naslovni strani, ki označujejo publikacijo in so osnova za njeno istovetenje; prim. glavni naslov, stvarni naslov **3.** beseda, več besed, ki označujejo visoko, višjo stopnjo izobrazbe ali višjo, visoko stopnjo na hierarhični lestvici v kaki družbi, organizaciji, npr. doktor znanosti, plemiški, vladarski naslov **4.** gl. nasl.
- naslòv dodátka** -ôva -- m naslov, ki identificira dodatek publikacije ali del publikacije
- naslòv glávne publikácie** -ôva -- -- m naslov, ki identificira glavno publikacijo
- naslòv izvírnika** -ôva -- m, gl. izvirni naslov

naslòv knjižne zbirke -ôva -- -- m skupni naslov več knjig, od katerih ima vsaka še svoj lastni naslov; sin. skupni naslov knjižne zbirke; prim. naslov zbirke

naslov na ovoju neustr., gl. ovojni naslov

naslov na platnicah neustr., gl. ovojni naslov

naslov oddelka neustr., gl. naslov razdelka

naslòv originála -ôva -- m, gl. izvirni naslov

naslòv razdélka -ôva -- m za posamezen razdelek značilni naslov, ki označuje posamezen del v skupini sorodnih publikacij s skupnim naslovom

naslòv sêrijske publikácije -ôva -- -- m naslov, ki identificira serijsko publikacijo

naslòv v kolofónu -ôva -- -- m 1. naslov, ki je naveden v kolofonu; prim. končni naslov 2. v katalogizaciji oznaka v bibliografskem opisu, ki uvede opombo o variantnem naslovu, ki je v kolofonu

naslov v normi neustr., gl. norma in spodnji naslov

naslòv v óžjem smíslu -ôva -- -- -- m, gl. stvarni naslov (1)

naslòv v širšem smíslu -ôva -- -- -- m, gl. glavni naslov

naslov za razvrščanje neustr., gl. enotni naslov

naslòv zbirke -ôva -- m skupni naslov (1) več publikacij, od katerih ima vsaka še svoj lastni naslov; prim. naslov knjižne zbirke

naslovljêneec -nca m oseba, na katero je naslovljeno pismo; sin. adresat, naslovnik; prim. adresant

naslòvna izdájá -e -e ž izdaja, pri kateri je glede na prejšnjo izdajo spremenjen samo naslovni list

naslòvna kartotéka -e -e ž kartoteka, urejena po abecedi naslovov del, publikacij

naslòvna pôla -e -e ž prva tiskarska pola (1) knjige, kjer so navadno naslov (2), posvetilo, kazalo, predgovor, in je lahko oštevilčena z rimskimi številkami; prim. začetne strani

naslòvna slíčica -e -e ž sličica, ki ni del vsebine enote projicirnega gradiva in vsebuje podatke o njej; prim. naslovna stran (1), naslovni zaslon

naslòvna strán -e -í ž 1. stran, na kateri je ime publikacije in navadno najpomembnejši podatki o njej; sin. naslovnica (3); prim. naslovni zaslon, naslovna sličica 2. gl. nasl. str.

naslòvna táblica -e -e ž, zgod. tablica z napisom, pritrjena na koncu zvitka v staroveški knjižnici, namenjena prepoznavanju vsebine; prim. naslovni trak

naslòvna uredítev -e -tve ž abecedna ureditev po naslovih dokumentov, publikacij

naslòvna vrstíca -e -e ž prva vrstica besedila dokumenta, publikacije brez stvarnega naslova in brez naslovne strani, iz katere se prepiše nadomestilo stvarnega naslova; prim. incipit

naslòvni katalóg -ega -a m katalog (1), urejen po abecedi naslovov del, publikacij; sin. katalog naslovov

- naslôvni list** -ega -a m **1.** eden od začetnih listov publikacije, na katerem je naslovna stran **2.** gl. nasl. list
- naslôvni trák** -ega -ú m (gr. silibos, lat. titulus) pergamentni trak na koncu zvitka z značilno oznako vsebine dokumenta, npr. z incipitom; prim. naslovna tablica
- naslôvni zaslôn** -ega -ôna m prikaz osnovnih podatkov o publikaciji, dokumentu, navadno na prvem oziroma začetnem prikazu elektronskega vira; prim. naslovna stran, naslovna slička
- naslôvnica** -e ž **1.** barvna naslovna stran revije **2.** v založništvu ilustrirana platnica, navadno pri broširani knjigi **3.** žarg., gl. naslovna stran
- naslôvnik** -a m, gl. naslovljenec
- naslovno iskanje** neustr., gl. iskanje po naslovu
- naslôvno kazálo** -ega -a s **1.** abecedni seznam naslovov del z navedbo strani, bibliografske enote, kjer je del omenjeno **2.** gl. kazalo naslovov
- nasprôtni odnôs** -ega -ôsa m, pri vsebinski obdelavi odnos med pojmom, ki imata nasprotni pomen; sin. antonimni odnos; prim. sopomenski odnos
- natánčnost** -i ž mera kakovosti poizvedbe (1), izražena z razmerjem med številom relevantnih zadetkov in številom vseh zadetkov; sin. preciznost
- nátis** -a m tiskana publikacija, kot izide v enkratni nakladi; prim. izdaja, nespremenjeni natis
- náuk o knjígah** -a -- -- m, gl. **1.** bibliologija **2.** knjigoznanstvo
- náuk o knjižnicah** -a -- -- m, zastar., gl. bibliotekonomija
- navájanje** -a s **1.** dobesedno podajanje dela drugega besedila, navadno z navedbo vira; sin. citiranje (1) **2.** podajanje bibliografskih podatkov o dokumentu, publikaciji, npr. citiranje literature; sin. citiranje (2)
- navájati** -am nedov. **1.** dobesedno podajati del drugega besedila, navadno z navedbo vira, npr. navajati literaturo; sin. citirati (1) **2.** podati bibliografske podatke o dokumentu; sin. citirati (2)
- navédba ávtorstva** -e -- ž, gl. navedba odgovornosti
- navédba bárv** -e -- ž, v katalogizaciji element bibliografskega opisa, ki pove, da je posnetek v barvah, da so ilustracije barvne
- navédba copyrighta** -e -- [kópirajta] ž, v katalogizaciji element bibliografskega opisa, ki vsebuje leto copyrighta in nadomesti manjkajočo letnico izida publikacije
- navédba distribúcije** -e -- ž, v katalogizaciji element bibliografskega opisa, ki pove, kdo je prevzel in je zadolžen za distribucijo opisovane publikacije
- navédba dodátka k naslóvu** -e -- -- -- ž, v katalogizaciji element bibliografskega opisa, ki navaja dodatek k naslovu
- navédba ilustrácij** -e -- ž, v katalogizaciji element bibliografskega opisa, ki pove, da publikacija, dokument vsebuje ilustracije
- navédba izdájé** -e -- ž, v katalogizaciji element bibliografskega opisa, ki z besedo, številko označuje izdajo

- navédba knjižne zbirke** -e -- -- ž, v katalogizaciji elementi bibliografskega opisa, ki identificirajo knjižno zbirko, vključno s številčenjem (2) posamezne publikacije v knjižni zbirki; prim. navedba zbirke
- navédba léta izída** -e -- -- ž, v katalogizaciji element bibliografskega opisa, ki vsebuje letnico, ko je opisovana publikacija izšla, ali letnico, ki je ugotovljena ali približno določena; prim. leto izida
- navédba léta posnétja** -e -- -- ž, v katalogizaciji element bibliografskega opisa, ki vsebuje letnico z oznako "p" in pove, kdaj je bil zvočni zapis posnet, npr. p 2005; prim. leto posnetja
- navédba meríla** -e -- -- ž, v katalogizaciji element bibliografskega opisa, ki pove, v kakšnem merilu je izdelano kartografsko gradivo; prim. merilo (1)
- navédba obséga** -e -- -- ž, v katalogizaciji element bibliografskega opisa, ki pove, koliko strani, listov ali stolpcev, uvezanih prilog ali zvezkov obsega opisovana publikacija, dokument
- navédba odgovórnosti** -e -- -- ž, v katalogizaciji element bibliografskega opisa, ki navaja imena, besedne zveze, ki identificirajo osebe, korporacije, odgovorne za intelektualno ali umetniško vsebino dela; sin. navedba avtorstva; prim. podatki o avtorstvu
- navédba odgovórnosti, nanašájócih se na izdájó** -e -- -- -- -- ž, v katalogizaciji element bibliografskega opisa, ki pove, kdo je odgovoren za spremembe v opisovani izdaji glede na dosedanje izdaje
- navédba odgovórnosti, nanašájócih se na zbirko ali pòdzbirko** -e -- -- -- -- -- ž, v katalogizaciji element bibliografskega opisa, ki pove, kdo je uredil, izdal zbirko ali podzbirko, v kateri je izšla opisovana publikacija
- navédba pòdzbirke** -e -- -- ž, v katalogizaciji element bibliografskega opisa, ki identificira podzbirko, vključno s številčenjem posamezne publikacije znotraj podzbirke
- navédba pogódsti izhájanja** -e -- -- ž, v katalogizaciji element bibliografskega opisa, ki pove, kako pogosto izhaja serijska publikacija, npr. mesečnik, polletnik
- navédba projékcije** -e -- -- ž, v katalogizaciji element bibliografskega opisa kartografskega gradiva, ki pove, v kateri projekciji je narisana opisovana enota
- navédba sprémnega gradíva** -e -- -- ž, v katalogizaciji element bibliografskega opisa, ki na kratko poimenuje spremno gradivo
- navédba števílčénja** -e -- -- ž, gl. številčenje (2)
- navédba vzporédnega naslôva** -e -- -- ž, v katalogizaciji element bibliografskega opisa, ki v drugem jeziku poda vzporedni naslov, če je ta v opisovani publikaciji naveden
- navédba založníštva** -e -- -- ž, v katalogizaciji element bibliografskega opisa, ki pove, kdo je izdal, založil opisovano publikacijo

- navédba zbirke** -e -- ž, v katalogizaciji element bibliografskega opisa, ki identificira zbirko (2) vključno s številčenjem (2) posamezne publikacije v zbirki; prim. navedba knjižne zbirke
- navédba zvóka** -e -- ž, v katalogizaciji element bibliografskega opisa, ki pove, da je v publikaciji prisoten zvok
- navédek** -dka m besedilo, del besedila, ki je naveden dobesedno; sin. citat (1)
- navídezna izdája** -e -e ž izdaja, ki je opisana v bibliografijah, katalogih, drugih bibliografskih virih, vendar v resnici ni nikoli izšla; sin. fantomska izdaja
- navídezni dvójni priímek** -ega -ega -mka m, v katalogizaciji združena priimka dveh avtorjev, ki sta na publikaciji navedena kot dvojni priimek, npr. Špolar Tavčar za Ivana Špolarja in Mitjo Tavčarja
- navigácijska kárta** -e -e ž zemljevid za potrebe navigacije
- navodíla za uporábo (podátkovne zbirke)** -il -- -- -- s, mn. (ang. bluesheet) zgoščeni napotki za uporabo podatkovne zbirke, navadno natisnjeni na modrem papirju
- navpíčna léga** -e -e ž, v katalogizaciji oznaka položaja sličic na mikrofilmu, diafilmu, pri katerem je daljša stranica okvira pravokotna na robove filma; ant. vodoravna lega
- návtična kárta** -e -e ž karta (1), ki prikazuje morske površine z označenimi globinami, vodnimi tokovi, in obalni pas z orientacijsko pomembnimi objekti; sin. pomorska karta
- návtični almanáh** -ega -a m koledar (1) z izračuni lege Sonca, Lune, planetov, zvezd, pomembnih za navigacijo; prim. astronomske tablice, astronomski koledar
- navzkrižna referenca** neutr., gl. vodilka
- navzkrižno napotílo** neutr., gl. vodilka
- nazív** -a m **1.** beseda, več besed, ki izražajo, označujejo dejavnost, položaj v delovni organizaciji, na delovnem mestu, npr. strokovni naziv **2.** gl. ime (1)
- NE** neutr., gl. logični NE
- ne izhája věč** nedov., samo 3. os. ed. sedanjika oznaka v evidencah, bibliografskem opisu, ki pove, da je serijska publikacija prenehala izhajati; prim. i. z.
- nèavtorízirani** -a -o prid. ki je objavljen brez avtorjevega oziroma avtoričinega ali založnikovega dovoljenja, npr. neavtorizirana izdaja, neavtorizirani prevod; ant. avtorizirani
- nebésna kárta** -e -e ž dvodimenzionalna upodobitev lege nebesnih teles; sin. astronomska karta, zvezdna karta, nebovid; prim. vesoljska karta
- nebésni átlas** -ega -a m knjiga zvezdnih kart; sin. zvezdni atlas
- nèbístveni dél besedíla** -ega -a -- m, v katalogizaciji del besedila v dolgoveznem, navadno baročnem naslovu, ki ga sme katalogizator krajšati
- nebovíd** -a m, zastar., gl. zvezdna karta in nebesna karta

- nèbrálec** -lca [ȳc] m **1.** oseba, ki v knjižnico ne zahaja; ant. bralec (1); prim. potencialni uporabnik, dejanski uporabnik **2.** kdor ne bere in kdor uporablja samo slikovno gradivo
- nèčlán knjižnice** -a -- m kdor ni včlanjen v knjižnico; ant. član knjižnice
- nèdatírani** -a -o prid. ki je brez navedbe datuma, navadno nastanka, npr. nedatirana listina; ant. datirani (1)
- nèdeskriptor** -ja m, pri vsebinski obdelavi predmetna oznaka, ki jo tezaver ali slovar deskriptorjev označujeta kot neustrezno in napotujeta k deskriptorju; ant. deskriptor; prim. sprejeti izraz, nesprejeti izraz
- nèdokončána publikácija** -e -e ž monografska publikacija v več zvezkih, ki je prenehala izhajati, preden je izšla v celoti
- nèdokončáno délo** -ega -a s delo, ki ga avtor ni dokončal
- nedovoljeni izraz** neustr., gl. nedeskriptor
- nèdovóljeni znák** -ega -a m, pri poizvedovanju znak, ki pri oblikovanju iskalnega izraza ni dovoljen
- nèfoliírani** -a -o prid. ki ni označen z zaporednimi številkami, črkami listov; prim. foliirani
- néga knjižničnega gradíva** -e -- -- ž ustrezno hranjenje in vzdrževanje knjižničnega gradiva; prim. varovanje knjižničnega gradiva, higiena knjige
- negácija** -e ž, pri poizvedovanju logična operacija, pri kateri sta operanda v iskalnem izrazu povezana z logičnim NE, rezultat poizvedovanja pa so zadetki, ki vsebujejo prvo iskalno besedo, druge pa ne; prim. disjunkcija, konjunkcija
- negacijski odnos** neustr., gl. antonimni odnos
- négativ** -a m **1.** posnetek, navadno na filmu, na katerem so obrnjene barvne vrednosti, npr. zamenjani bela in črna barva; ant. pozitiv; prim. pozitivni mikrofilm **2.** v tiskarstvu predloga za tiskanje z obrnjenimi barvnimi vrednostmi
- négativ film** -- -a m film (1), na katerem so posnetki z obrnjenimi barvnimi vrednostmi, npr. bela in črna barva sta zamenjani; ant. pozitiv film
- nèhierárhični odnòs** -ega -ôsa m, pri vsebinski obdelavi odnos med deskriptorji, ki temelji na semantičnih povezavah brez nadrejenosti in podrejenosti; ant. hierarhični odnos (1)
- nèinvertírana oblíka** -e -e ž naravno zaporedje besed v večdelni besedni zvezi, npr. ime in priimek, pridevnik in samostalnik; prim. inverzija, inverzija imena
- nèizkúšeni uporabnik** -ega -a m uporabnik (2), ki nima izkušenj s poizvedovanjem, zato uporablja enostavno iskanje; ant. izkušeni uporabnik
- nèizpóljnena zahtéva** -e -e ž, gl. neizpolnjeno informacijsko vprašanje
- nèizpóljneno informacijsko vprašanje** -ega -ega -a s informacijsko vprašanje, na katero uporabnik ni dobil odgovora, informacije; sin. neizpolnjena zahteva

- nèizrážena informacijska potreba** -e -e -e ž informacijska potreba, ki se je posameznik sicer zaveda, a je še ni izrazil, je še ni znal izraziti; prim. izražena informacijska potreba
- nèizterljivi** -a -o prid. ki ga uporabnik ne vrne in ga od njega ni mogoče izterjati, npr. neizterljiva knjiga
- nèknjižni fónđ** -ega -a m knjižnični fond ali del knjižničnega fonda, ki ga sestavlja neknjižno gradivo (1)
- nèknjižno gradívo** -ega -a s **1.** gradivo, pri katerem glavni nosilec sporočila ni tiskano besedilo in/ali nima oblike knjige, npr. kartografsko, notno gradivo, elektronski viri; ant. knjižno gradivo; prim. posebno knjižnično gradivo **2.** v katalogizaciji gradivo, za katero je bibliografski opis izdelan po ISBD(NBM), npr. avdiovizualno gradivo, mikrofilm
- nèkompatibílni** -lna -o prid., gl. nezdružljivi
- nèkompatibílnost podátkov** -i -- ž, gl. nezdružljivost podatkov
- nèkontrolírani izráz** -ega -áza m predmetna oznaka, ki je izbrana poljubno in ni v kontroliranem slovarju, npr. ključna beseda (1); ant. kontrolirani izraz
- nèkonvencionálna publikácija** -e -e ž **1.** publikacija v obliki in na nosilcu, ki zahteva za prikaz, branje uporabo posebnih tehničnih pripomočkov; ant. konvencionalna publikacija; prim. tiskana publikacija **2.** neutr., gl. polpublikacija
- nèkonvencionální dokumènt** -ega -ênta m dokument (1), zapisan v obliki in na nosilcu, ki zahteva za prikaz, branje uporabo posebnih tehničnih pripomočkov; ant. konvencionalni dokument
- nèkonvencionální informacijski vír** -ega -ega -a m, gl. nekonvencionalni vir
- nèkonvencionální vír** -ega -a m informacijski vir, pri katerem je za uporabo potreben poseben tehnični pripomoček; sin. nekonvencionalni informacijski vir; ant. konvencionalni vir
- nèkonvencionálno gradívo** -ega -a s **1.** gradivo v obliki in na nosilcu, ki zahteva za prikaz, branje uporabo posebnih tehničnih pripomočkov; ant. konvencionalno gradivo; prim. neknjižno gradivo (1), posebno gradivo **2.** neutr., gl. siva literatura
- nèkonvencionálno iskáňje** -ega -a s iskanje v informacijskih virih z uporabo tehničnih pripomočkov; ant. konvencionalno iskanje; prim. računalniško iskanje, računalniško poizvedovanje
- nèlatíníčna písáva** -e -e ž vsaka od pisav, ki ne uporablja latinice, npr. grška pisava, cirilica, arabska pisava; prim. latinična pisava
- némi fílm** -ega -a m, do zvočnega filma film (2) brez zvoka, pri katerem dogajanje pojasnjujejo vstavljeni mednapisi, uporabljan predvsem v času od leta 1895 do 1927; prim. zvočni film
- némo** neskl., v katalogizaciji oznaka v bibliografskem opisu, ki pove, da opisovana enota ni ozvočena
- Némška katalogizácijska pravíla** -ih -ih -vil s, mn. (krat. RAK) pravila za opisno katalogizacijo, ki veljajo v nemško govorečih okoljih

- némška pravíla za katalogizácijo** neustr., gl. Nemška katalogizacijska pravila
- nénajdljívó gradívó** -ega -a s knjižnično gradivo, za katero ni mogoče ugotoviti, kje je, vendar je še vedno zabeleženo v knjižničnih evidencah; prim. izgubljeno, založeno
- nèobdélana zalóga** -e -e ž celotna količina neobdelanega gradiva v knjižnici
- nèobdélano gradívó** -ega -a s gradivo, ki je v postopku pridobivanja knjižničnega gradiva prispelo v knjižnico, vendar še čaka na obdelavo; ant. obdelano gradivo
- nèobičájna oblíka knjíge** -e -e -- ž oblika, ki za knjigo ni običajna, npr. okrogla knjiga, slikanica v obliki živali
- nèobjávljeni dokumént** -ega -ênta m dokument, ki se v tiskani ali kako drugače razmnoženi obliki ne pojavi v javnosti; ant. objavljeni dokument
- nèobjávljeno délo** -ega -a s delo, ki ga avtor ustvari, a se ne pojavi v javnosti
- nèobrézana knjíga** -e -e ž mehko vezana knjiga, pri kateri v postopku vezave robovi niso bili obrezani, zato knjige ni mogoče prelistati; sin. nerazrezana knjiga; prim. neobrezani blok
- nèobrézani blók** -ega -a m knjižni blok, pri katerem v postopku vezave robovi niso bili obrezani, zato listov posamezne tiskovne pole (l) ni mogoče odpreti; sin. nerazrezani blok; prim. neobrezana knjiga
- nèobvézni elemént bibliográfskega opísa** -ega -ênta -- -- m, v katalogizaciji element bibliografskega opisa, ki po določilih katalogizacijskih pravil v bibliografskem opisu lahko manjka; ant. obvezni element bibliografskega opisa
- nèobvézno pólje** -ega -a s polje, ki po določilih pravilnika za vnos, računalniško obdelavo podatkov lahko ostane neizpolnjeno; ant. obvezno polje
- nèostraníčeni** -a -o prid., gl. nepaginirani
- nèoštevíłčene strání** -ih -- ž, mn. strani, ki niso označene z zaporednimi številkami, črkami; ant. oštevilčene strani; prim. mrtva pagina
- nèoštevíłčeni lísti** -ih -ov m, mn. listi, ki niso označeni z zaporednimi številkami, črkami; ant. oštevilčeni listi
- nèpagínirani** -a -o prid. ki ni označen z zaporednimi številkami, črkami strani; sin. neostraničeni; ant. paginirani
- nèpertinéntni** -a -o prid. ki je neustrezen glede na informacijsko potrebo; ant. pertinentni; prim. nerelevantni
- nèpomémnbna ilustrácija** -e -e ž, v katalogizaciji okrasek v knjigi, ki ni povezan z besedilom in se nanj v bibliografskem opisu ne opozarja, npr. vinjeta
- nèpopísani médij** -ega -a m medij (l), na katerem še niso bili zapisani podatki, npr. nepopisana disketa, nepopisan magnetni trak; sin. prazni medij, neposneti medij, nepopisani nosilec informacij
- nèpopísani nosílec informácij** -ega -lca -- m, gl. nepopisani medij
- nèpopólni izvòd** -ega -óda [un] m izvod, ki mu manjkajo posamezni listi, pole, priloge; prim. defektni izvokod, poškodovani izvod

- nèposnéti médij** -ega -a m, gl. nepopisani medij
- nèposrédna odgovórnost** -e -i ž, v katalogizaciji odgovornost za konkretno opisovano delo, ne pa za delo predhodnik, npr. odgovornost prevajalca; ant. posredna odgovornost
- nèposrédni dostòp** -ega -ópa m, v katalogizaciji dostop do elektronskega vira na fizičnem nosilcu, na disketi, cederomu, ki ga uporabnik, katalogizator sam vstavi v periferno enoto; sin. lokalni dostop (2), direktni dostop; prim. dostop na daljavo, oddaljeni elektronski vir (2)
- nèposrédni uporabnik** -ega -a m uporabnik, ki samostojno uporablja informacijske vire; prim. končni uporabnik, informacijski posrednik
- nèposrédni vir informácij** -ega -a -- m vir informacij, ki ni zapisan na fizičnem nosilcu; ant. posredni vir informacij
- nèpotískani líst** -ega -a m posamezen list, navadno na začetku ali na koncu knjižnega bloka, ki ostaja nepotiskan
- nèpovéžani zapís** -ega -a m, nav. v mn., v vzajemnem katalogu računalniški zapisa za isto bibliografsko enoto (1), ki sta istočasno v lokalnem katalogu (1) in v vzajemni podatkovni zbirki, vendar logično nista povezana; ant. povezani zapis (2)
- nèprédnostni izráz** -ega -áza m, žarg., gl. nesprejeti izraz
- nèpremična poličnica** -e -e ž poličnica, ki je postavljena na stalni višini in se je ne da premikati; ant. premična poličnica
- nèprodáni izvòd** -ega -óda m, nav. v mn. neprodana knjiga, serijska publikacija, ki se iz prodaje vrne založniku, distributerju; sin. remitenda, preostali izvod
- nèrábljeni fònd** -ega -a m zastarelo, dalj časa neuporabljano, neizposojano knjižnično gradivo; sin. mrtvi knjižnični fond, mrtvi fond; prim. živa knjižnična zbirka
- nèrazréšeni psevdoním** -ega -a m, v katalogizaciji, bibliografiji psevdonim, ki ostane nerazrešen, ker avtorjevo pravo ime ni bilo ugotovljeno
- nèrazrézana knjíga** -e -e ž, gl. neobrezana knjiga
- nerazrezane strani** neustr., gl. nerazrezani listi
- nèrazréžani blók** -ega -a m, gl. neobrezani blok
- nèrazréžani lísti** -ih -ov m, mn. listi v knjižnem bloku, ki so ostali neobrezani ali slabo obrezani
- nerédno izhájanje** -ega -a s izhajanje serijske publikacije v časovnih intervalih, ki niso v skladu s predvidenimi; ant. redno izhajanje; prim. občasno izhajanje
- nèrelevántni** -a -o prid. ki je neustrezen glede na informacijsko vprašanje, npr. nerelevanten dokument, podatek, zadetek; sin. irelevantni; ant. relevantni; prim. nepertinentni
- nèrelevántnost** -i ž neustreznost glede na informacijsko vprašanje; ant. relevantnost

nèsamostójna bibliográfška enóta -e -e -e ž, v katalogizaciji vsak od delov matične publikacije, ki ga za potrebe bibliografskega opisa in/ali dosegljivosti identificira naslov publikacije, v kateri je objavljen, npr. članek v serijski publikaciji, prispevek v zborniku, skladba na zvočnem CD-ju; sin. sestavni del; ant. samostojna bibliografska enota

nèsamostójna knjižnica -e -e ž knjižnica, ki deluje kot organizacijska in/ali delovna enota v okviru ustanove, zavoda, podjetja; ant. samostojna knjižnica

nèsamostójna korporácija -e -e ž **1.** korporacija, ki je podrejena drugi, nadrejeni korporaciji in je z njo upravno povezana, od nje odvisna; prim. podrejena korporacija **2.** v katalogizaciji podrejena korporacija, ki že z imenom izraža podrejenost oziroma nesamostojnost, zato za identifikacijo potrebuje ime nadrejene korporacije, npr. Sekcija za splošne knjižnice, Oddelek za geografijo

nèsignírana knjíga -e -e ž knjiga, ki še ni opremljena s signaturo (1)

nèsignírani -a -o prid. ki še ni opremljen s signaturo (1), npr. nesignirana knjiga; ant. signirani

nèsklenjenotráčna kaséta -e -e ž kaseta z dvema kolutoma za navijanje in odvijanje filmskega ali magnetnega traku, npr. videokaseta, magnetofonska kaseta; sin. kompaktna kaseta; prim. sklenjenotračna kaseta

nespr. izd. okrajš. (nespremenjena izdaja) v katalogizaciji oznaka v bibliografskem opisu, ki pove, da je opisovana enota izšla kot nespremenjena izdaja

nèsprejéti izráz -ega -a m, pri vsebinski obdelavi pojem (1), ki je v določenem indeksirnem sistemu označen kot neustrezen in se namesto njega uporablja sprejeti izraz, na katerega se napoti z *rabi* ali *glej*; sin. neprednostni izraz; ant. sprejeti izraz; prim. deskriptor, nedeskriptor

nèspremenjéna izdája -e -e ž **1.** ponovna izdaja publikacije, ki se v ničemer ne razlikuje od predhodne izdaje, razen morda v letnici izida; prim. nespremenjeni natis **2.** gl. nespr. izd.

nèspremenjéni nátis -ega -a m ponovni natis publikacije, ki se v ničemer ne razlikuje od predhodnega natisa, razen morda v letnici izida; prim. dotis, natis, nespremenjena izdaja (1)

nèspremenljívi podátek -ega -tka m, gl. statični podatek

nèšívana vezáva -e -e ž, v knjigoveštvu manj odporna vezava, pri kateri knjižni blok in hrbet nista šivana; prim. lepljena knjiga, šivana knjiga

nešteta knjižna zbirka neutr., gl. neštevilčena knjižna zbirka

nešteta zbirka neutr., gl. neštevilčena knjižna zbirka

nèštevílčena knjižna zbíрка -e -e -e ž knjižna zbirka, katere zvezki, kosi izhajajo redno ali občasno, a niso oštevilčeni; prim. številčena knjižna zbirka

nèštevílčeni -a -o prid. ki je brez zaporednih števil, črk, npr. neštevilčena knjižna zbirka; ant. številčeni

- nètískano gradívo** -ega -a s gradivo, ki je razmnoženo z drugačno tehniko kot s tiskom, npr. razmnoženina, elektronsko gradivo; prim. tiskano gradivo
- nèugotovljèna ávtorica** -e -e ž avtorica, ki je v publikaciji navedena s psevdonimom ali drugače, a njenega pravega imena ni mogoče dognati; prim. domnevna avtorica, neznana avtorica, prava avtorica, anonimna avtorica
- nèugotovljèni ávtor** -ega -ja m avtor, ki je v publikaciji naveden s psevdonimom ali drugače, a njegovega pravega imena ni mogoče dognati; prim. domnevni avtor, neznani avtor, pravi avtor, anonimni avtor
- nèvézana knjíga** -e -e ž knjižni blok, ki ni obdan in povezan s platnicami in hrbtom; ant. vezana knjiga
- nèvézani lísti** -ih -ov m, mn., v katalogizaciji oznaka v opombi bibliografskega opisa, ki pove, da publikacija ni vezana, listi so navadno shranjeni v mapi in/ali povezani z mehanizmom, ki omogoča dodajanje, odvzemanje, zamenjavanje listov, na katerih so navadno spremembe, dopolnitve; prim. publikacija z nevezanimi listi
- nevtralizácija** -e ž, v restavratorstvu zaščita knjižničnega gradiva s kemično nevtralizacijo papirja; sin. deacidifikacija, razkisljenje
- nevtrálni papír** -ega -ja m, v papirništvu papir brez kislin in drugih škodljivih kemičnih snovi z nevtralno PH vrednostjo; prim. brezislinski papir, časovno obstojni papir
- nèzadovoljèn informacijski zahtévek** -ega -ega -vka m, gl. nezadovoljena informacijska zahteva
- nèzadovoljèna informacijska zahtéva** -e -e -e ž informacijsko vprašanje, na katero uporabnik knjižnice ni dobil zadostnega števila dovolj kakovostnih, relevantnih informacij; sin. nezadovoljen informacijski zahtevak; ant. zadovoljena informacijska zahteva
- nèzaključèna knjižna zbirka** -e -e -e ž knjižna zbirka (1), ki še izhaja; prim. zaključena knjižna zbirka (1)
- nèzaključèna monográfška publikácija** -e -e -e ž, v katalogizaciji monografska publikacija v več zvezkih, kosih, katere izhajanje še ni končano; sin. kontinuanda, nadaljevanje (3)
- nezaključèna serija** neustr., gl. nezaključena knjižna zbirka
- nèzaključèna sèrijska publikácija** -e -e -e ž serijska publikacija, ki še izhaja; sin. tekoča publikacija (1); prim. prenehana publikacija
- nèzaključèni integrírni vír** -ega -ega -a m integrirni vir, pri katerem se spremembe, dopolnila stapljajo v novo celoto in se od prejšnjih vsebin jasno ne ločujejo, konec izhajanja pa ni predviden, npr. spletna stran, podatkovna zbirka, tiskana publikacija z nevezanimi listi; ant. zaključeni integrirni vir
- nèzaključèni vír** -ega -a m, gl. kontinuirani vir
- nèzaložníška prodúkcija** -e -e ž publikacije, ki jih izdajo in/ali založijo v določenem časovnem obdobju, na določenem območju posamezniki,

- korporacije, katerih osnovna dejavnost ni založniška; prim. založniška produkcija, knjižna produkcija
- nezavédna informacijska potreba** -e -e -e ž informacijska potreba, ki jo posameznik ima, a se je ne zaveda; prim. zavestna informacijska potreba
- nezdružljivi** -a -o prid., v računalništvu ki se logično in tehnično ne more povezovati, združevati z drugimi sistemi, napravami, npr. nezdružljivi podatki, nezdružljiva računalniška oprema; sin. nekompatibilni; ant. združljivi
- nezdružljivost podatkov** -i -- ž nezmožnost povezovanja, združevanja, prenosa podatkov v druge sisteme zaradi razlike v formatu računalniško čitljivega zapisa, v programski opremi, npr. nezdružljivost bibliografskih podatkov; sin. nekompatibilnost podatkov; ant. združljivost podatkov
- neznána ávtorica** -e -e ž avtorica, ki v publikaciji ni navedena in je ni mogoče dognati; prim. anonimna avtorica, domnevna avtorica, neugotovljena avtorica, prava avtorica
- neznáni ávtor** -ega -ja m avtor, ki v publikaciji ni naveden in ga ni mogoče dognati; prim. anonimni avtor, domnevni avtor, neugotovljeni avtor, pravi avtor
- ní izšló** neskl., kot pojasnilo oznaka v evidencah, ki pove, da navedena publikacija kljub najavi še ni bila objavljena; prim. ni v prodaji
- ní v prodáji** neskl., kot pojasnilo oznaka v evidencah, v bibliografskem opisu, ki pove, da določene publikacije na knjižnem trgu (2) ni mogoče kupiti, npr. zbornik, ki ga dobijo le udeleženci kongresa; prim. ni izšlo
- nížja bibliotekárska svétnica** -e -e -e ž strokovni naziv v bibliotekarstvu, za stopnjo višji od višje bibliotekarske svetovalke
- nížji bibliotekárski svétnik** -ega -ega -a m strokovni naziv v bibliotekarstvu, za stopnjo višji od višjega bibliotekarskega svetovalca
- nôga hrbta** -e -- ž, v knjigoveštvu spodnji del hrbta knjige ali knjižnega bloka; sin. peta hrbta; prim. glava hrbta
- nominálni katalóg** -ega -a m, zastar., gl. abecedni imenski katalog
- nórma** -e ž, v tiskarstvu navadno skrajšan naslov, ki je natisnjen pod besedilom poleg tiskarske signature na vsaki prvi strani tiskovne pole; sin. spodnji naslov
- normálni formát** -ega -a m, v papirništvu v Nemčiji leta 1883 uveden standardni format pisalnega papirja z velikostjo pole 34 x 42 cm
- normatív** -a m količina sredstev, virov potrebnih za izvedbo določenega opravila, dejavnosti; prim. standard (1), priporočilo
- normatívna datotéka** -e -e ž datoteka z normativnimi zapisi, ki omogoča normativno kontrolo
- normativna datoteka avtorjev** neustr., gl. normativna datoteka imen avtorjev
- normatívna datotéka gêsel** -e -e -- ž, gl. normativna datoteka predmetnih oznak

- normativna datotéka imén ávtorjev** -e -e -- -- ž normativna datoteka, v kateri so navedeni podatki o avtorjih
- normativna datotéka predmétnih oznák** -e -e -- -- ž normativna datoteka, v kateri so navedene predmetne oznake in podatki o njih; sin. normativna datoteka gesel
- normatívna kontróla** -e -e ž obvezni postopki, s katerimi se v katalogu, bibliografiji zagotovi nedvoumna identifikacija avtorjev, naslovov (1) in vsebinskih oznak ter njihovo povezovanje s pripadajočimi bibliografskimi vpisi
- normatívna podátkovna zbirka** -e -e -e ž podatkovna zbirka z normativnimi zapisi, ki omogoča normativno kontrolo; sin. normativna zbirka
- normatívna zbirka** -e -e ž, gl. normativna podatkovna zbirka
- normatívna značnica** -e -e ž enotna značnica v normativnem zapisu
- normatívni** -a -o prid. **1.** ki določa predpisano obliko podatkov, npr. normativna značnica, normativna kontrola **2.** ki se nanaša na normativ, npr. normativno navodilo
- normatívni vpís** -ega -a m kataložni vpis, ki se začneja z iskalnim elementom v obliki enotne značnice, lahko pa vsebuje še opombe, variantne značnice in sorodne značnice; prim. normativni zapis, bibliografski vpis (2), pregledni listek
- normatívni zápis** -ega -a m računalniški zapis (1) normativnega vpisa; prim. napotilni zapis, normativni vpis
- nosílec ávtorske pravíce** -lca -- -- [ȳc] m kdor ima avtorsko pravico; sin. lastnik avtorske pravice
- nosílec odgovórnosti** -lca -- [ȳc] m, v katalogizaciji kdor je kakorkoli odgovoren za intelektualno ali umetniško vsebino dela; sin. avtor (2)
- nosílec projékta** -lca -- [ȳc] m oseba, ki je odgovorna za pripravo dokumentacije, potek projekta in poročanje o njem
- nosílka ávtorske pravíce** -e -- -- [ȳk] ž ženska, ki ima avtorsko pravico; sin. lastnica avtorske pravice
- nosílka odgovórnosti** -e -- [ȳk] ž, v katalogizaciji **1.** ženska, ki je kakorkoli odgovorna za intelektualno ali umetniško vsebino dela; sin. avtorica (2) **2.** korporacija, odgovorna za intelektualno ali umetniško vsebino dela
- nosílka projékta** -e -- [ȳk] ž ženska, ki je odgovorna za pripravo dokumentacije, potek projekta in poročanje o njem
- NOT** NOT-a [nót] m, ang. **1.** pri poizvedovanju simbol za logični operator konjunkcije **2.** skrajšana oblika kombinacije operatorjev AND in NOT
- nóta** -e ž **1.** grafični znak za zapisovanje glasbenih tonov **2.** mn., žarg. muzikalija
- notácija** -e ž **1.** v klasifikaciji sistem označevanja skupin v klasifikacijskem sistemu s črkami, števki, simboli ali njihovimi kombinacijami **2.** gl. klasifikacijska oznaka in vrstilec

- notna knjiga** -e -e ž publikacija s pisanimi, tiskanimi glasbenimi deli v notni pisavi; prim. muzikalija
- notni papir** -ega -ja m, v papirništvu papir z notnim črtovjem
- notni zapis** -ega -a m zapis (1) glasbe z notami (1)
- notno gradivo** -ega -a s, gl. muzikalija
- notr. str. ov. lista** okrajš. (notranja stran ovojnega lista) v katalogizaciji oznaka v bibliografskem opisu, ki pove, da je pri opisovani enoti navedeni podatek na notranji strani ovojnega lista
- notránja abecéda** -e -e ž **1.** razvrstitev bibliografskih ali kataložnih enot v okviru iste značnice, gesla po abecedi naslovov ali drugih elementov **2.** abecedna razvrstitev po vseh črkah iztočnice in nato besed, ki sooblikujejo značnico, geslo, naslov; sin. fina abeceda, stroga abeceda; ant. groba abeceda
- notranja platnica** neustr., gl. notranja stran platnice
- notranja strán ovójnega lísta** -e -í -- -- ž **1.** v knjigoveštvu notranji del sprednjega ali zadnjega ovojnega lista; prim. notranja stran platnice **2.** gl. notr. str. ov. lista
- notranja strán platníce** -e -í -- ž, v knjigoveštvu notranji del sprednje ali zadnje platnice, ki ga navadno spojni list veže s knjižnim blokom; prim. notranja stran ovojnega lista (1)
- notranja ureditev kataloga** neustr., gl. ureditev kataloga
- notranje krájšanje** -ega -a s, gl. sredinsko krajšanje in sredinski odrez
- notranje poslovánje knjižnice** -ega -a -- s knjižnično poslovanje, ki ni povezano z javnostjo, npr. računovodstvo, obdelava
- notranji odréz** -ega -éza m, gl. sredinski odrez in sredinsko krajšanje
- notranji pregíb** -ega -a m, v knjigoveštvu pregib med platnico in knjižnim blokom; prim. zunanji pregib
- notranji rób knjíge** -ega -a -- m, v knjigoveštvu skrajni zunanji del knjižnega bloka; prim. zunanji rob knjige
- nôva izdája** -e -e ž izdaja, ki prinaša bistvene spremembe v odnosu do predhodnje, prvotne izdaje, tako da predstavlja novo delo s spremenjenim ali enakim naslovom
- nôva sêrija** -e -e ž **1.** serijska publikacija, ki je po daljši prekinitvi začela ponovno izhajati, vendar z novim številčenjem (2); sin. nova vrsta (1) **2.** gl. n. s. in n. v.
- nôva vrsta** -e -e ž **1.** serijska publikacija, ki je po daljši prekinitvi začela ponovno izhajati, vendar z novim številčenjem (2); sin. nova serija (1) **2.** gl. n. v. in n. s.
- novitéta** -e ž **1.** publikacija, ki je izšla nedavno; sin. novost (1); prim. knjižna novost (1) **2.** dokument, publikacija, ki je pred kratkim prišla v knjižnico; sin. novost (2); prim. novo knjižnično gradivo (1)
- novó knjižnično gradívo** -ega -ega -a s knjižnično gradivo, ki je bilo pridobljeno nedavno; prim. noviteta (2)

- novóšt** -i ž **1.** publikacija, ki je izšla nedavno; sin. noviteta (1); prim. knjižna novost (1) **2.** dokument, publikacija, ki je pred kratkim prišla v knjižnico; sin. noviteta (2)
- NŠK** -ja [nəšəkə] m, krat., gl. Narodna in študijska knjižnica
- núdenje informacijskih virov** -a -- -- s omogočanje dostopa do informacijskih virov določene knjižnice, informacijskega centra
- NUK** NUK-a [núk] m, krat., gl. Narodna in univerzitetna knjižnica
- numerátor** -ja m priprava, navadno ročna, za oštevilčenje z zaporednimi številkami, npr. za inventarne številke
- numérična báza podatkov** -e -e -- ž, gl. numerična podatkovna zbirka
- numérična klasifikácija** -e -e ž klasifikacijski sistem s klasifikacijskimi oznakami, sestavljenimi iz števk; prim. alfanumerična klasifikacija
- numérična oznáka** -e -e ž, gl. številčna oznaka
- numérična podatkovna zbirka** -e -e -e ž podatkovna zbirka (2), v kateri so pretežno številske podatki, navadno namenjeni nadaljnji obdelavi; sin. numerična baza podatkov, numerična zbirka; prim. besedilna podatkovna zbirka
- numérična zbirka** -e -e ž, gl. numerična podatkovna zbirka
- numérični podátek** -ega -tka m podatek, ki ga predstavljajo številke; sin. številske podatke; ant. črkovni podatek; prim. alfanumerični podatek
- numérični znák** -ega -a m znak, ki predstavlja številko; sin. številske znaki; prim. črkovni znak, alfanumerični znaki
- númerus currens** -a -a [kúrens] m, lat. zaporedna številka kot kriterij za mehanično razvrščanje gradiva, npr. postavitev po numerusu currensu; sin. tekoča številka (4)

O

- O** neskl. [ó] m, krat. (obvezni izvod) pri inventarizaciji oznaka v inventarni knjigi za način pridobitve knjižničnega gradiva z obveznim izvodom; prim. Di
- o/m** okrajš. (obrat na minuto) v katalogizaciji oznaka merske enote v bibliografskem opisu zvočnih posnetkov pri navedbi hitrosti vrtenja npr. gramofonske plošče
- OAI** OAI-ja [oaí] m, krat. (ang. Open Archive Initiative) organizacija, ki razvija standarde za skupno uporabnost, namenjene učinkovitejšemu razširjanju digitalnih vsebin, in vzpodbuja uporabo digitalnih arhivov znanstvenih dokumentov, publikacij
- OAIS** OAIS-a [oaís] m, krat. (ang. Open Archival Information System) gl. Informacijski sistem odprtega arhiviranja
- občasna prilóga** -e -e ž priloga (3) periodične publikacije, ki ne izhajajo redno, ampak se pojavljajo občasno, neredno; prim. redna priloga

- občasno** neskl., v katalogizaciji oznaka v bibliografskem opisu, ki pove, da periodična publikacija ne izhaja redno
- občasno izhájanje** -ega -a s izhajanje serijske publikacije v nedoločenih časovnih intervalih; prim. neredno izhajanje
- občinska knjižnica** -e -e ž splošna knjižnica za območje občine
- občinska mátična knjižnica** -e -e -e ž matična knjižnica za območje določene občine
- občinska mreža splošnoizobraževalnih knjižnic** -e -e -- -- ž, nekdam knjižnična mreža splošnih knjižnic na območju določene občine
- obdelana enóta** -e -e ž enota knjižničnega gradiva, ki je inventarizirana, katalogizirana, vsebinsko opredeljena, opremljena in postavljena v skladišče, prosti pristop
- obdelano gradívo** -ega -a s knjižnično gradivo, ki je inventarizirano, katalogizirano, vsebinsko opredeljeno, opremljeno in postavljeno v skladišče, prosti pristop; ant. neobdelano gradivo
- obdeláva** -e ž evidentiranje, opremljanje in postavitev knjižničnega gradiva po knjižničarskih načelih, standardih, npr. inventarizacija, katalogizacija; sin. knjižnična obdelava; prim. bibliografska obdelava, dokumentalistična obdelava
- obdeláva de visu** -e -- -- [vízu] ž obdelava z neposrednim ogledom, pregledom posamezne enote knjižničnega gradiva; sin. obdelava po avtopsiji
- obdeláva po avtopsíji** -e -- -- ž obdelava z neposrednim ogledom, pregledom posamezne enote knjižničnega gradiva; sin. obdelava de visu
- obdeláva podátkov** -e -- ž zbiranje, evidentiranje, urejanje, shranjevanje, iskanje in uporaba podatkov; prim. računalniška obdelava podatkov
- obdelava vsebine dokumentov** neustr., gl. vsebinska obdelava
- obhódni systém za varováne knjižničnega gradíva** -ega -a -- -- -- m gl. pasivni sistem za varovanje knjižničnega gradiva
- obísk** -a m število uporabnikov, ki pridejo v knjižnico v določenem časovnem obdobju, npr. dnevni obisk, letni obisk
- obiskoválec** -lca [ʊc] m, žarg., gl. obiskovalec knjižnice (1, 2)
- obiskoválec knjižnice** -lca -- [ʊc] m **1.** kdor prihaja v knjižnico; sin. knjižnični obiskovalec (1), obiskovalec (1) **2.** kdor v knjižnici uporablja knjižnične storitve in gradivo; sin. bralec (1), knjižnični uporabnik, uporabnik knjižnice, knjižnični obiskovalec (2), obiskovalec (2), uporabnik (1)
- obiskováka** -e [ʊk] ž, žarg., gl. obiskovalka knjižnice (1, 2)
- obiskováka knjižnice** -e -e [ʊk] ž **1.** ženska, ki prihaja v knjižnico; sin. knjižnična obiskovalka (1), obiskovalka (1) **2.** ženska, ki v knjižnici uporablja knjižnične storitve in gradivo; sin. bralka (1), uporabnica knjižnice, knjižnična obiskovalka (2), knjižnična uporabnica, obiskovalka (2), uporabnica (1)
- objáva** -e ž predstavitev dela javnosti v tiskani, kako drugače razmnoženi ali elektronski obliki, npr. knjižna objava, spletna objava; prim. izdaja

- objáviti** -im dov. narediti delo javno dostopno v tiskani, kako drugače razmnoženi ali elektronski obliki; sin. publicirati; prim. založiti (1)
- objávljena bibliografija** -e -e ž bibliografija (2), ki je izšla kot samostojna publikacija ali kot dodatek v dokumentu, publikaciji; prim. priknjižna bibliografija, skrita bibliografija
- objávljeni dokumènt** -ega -ênta m dokument, ki je v tiskani, kako drugače razmnoženi ali elektronski obliki dostopen javnosti, npr. na internetu objavljen dokument; ant. neobjavljeni dokument
- objektivna bibliografija** -e -e ž bibliografija (2) o določenem predmetu, kraju, osebi; prim. tematska bibliografija
- objektivna osébná bibliografija** -e -e -e ž bibliografija (2) o določeni osebi; prim. subjektivna osebna bibliografija
- obledél** -éla -o prid. ki izgubi prvotno izrazite barve, najpogosteje zaradi starosti, obrabe, npr. obledela pisava
- Oblika in struktúra korporativnih znáčnic** -e -- -e -- -- ž (krat. OSKZ) standardizirana priporočena pravila o obliki in strukturi korporativnih značnic, ki jih je v izvirniku izdala IFLA
- oblika katalóga** -e -- ž fizična podoba kataloga (1), npr. listkovna, knjižna, elektronska, računalniška oblika, mikrooblika; sin. zunanja oblika kataloga
- oblikoválec** -lca [ɯc] m oseba ali korporacija, odgovorna za celotno grafično podobo publikacije, vključno z oblikovanjem besedila in ilustracij, izbiro materialov in tehnoloških postopkov; prim. opremljevalec
- oblikováлка** -e [ɯk] ž ženska, odgovorna za celotno grafično podobo publikacije, vključno z oblikovanjem besedila in ilustracij, izbiro materialov in tehnoloških postopkov; prim. opremljevalka
- oblikována informacijska potreba** -e -e -e ž informacijska potreba, ki jo posameznik izrazi v okviru svojih sposobnosti, svojega znanja; sin. formalizirana informacijska potreba, izražena informacijska potreba; prim. potencialna informacijska potreba, neizražena informacijska potreba, dejanska informacijska potreba
- oblikováňje informacijskih vírov** -a -- -- s ustvarjanje novih informacijskih virov iz obstoječih; sin. generiranje informacijskih virov
- oblikováňje poizvédbé** -a -- s, pri poizvedovanju pretvarjanje izražene informacijske potrebe, informacijskega vprašanja v iskalni izraz z uporabo ustrezne sintakse
- oblikóvna determináнта** -e -e ž, gl. formalno določilo
- oblikóvna predmétna oznáka** -e -e -e ž, pri vsebinski obdelavi predmetna oznaka, ki označuje vrsto ali namembnost dokumenta, publikacije, npr. adresar, kuharski recepti, učni programi za srednje šole; sin. formalna predmetna oznaka
- oblikóvno določílo** -ega -a s, gl. formalno določilo

- območje** -a s, v katalogizaciji skupina podatkov bibliografskega opisa z določenimi značilnostmi, npr. območje naslova in navedbe odgovornosti, območje fizičnega opisa; sin. območje bibliografskega opisa
- območje avtorstva** *neustr., gl. območje naslova in navedbe odgovornosti*
- območje bibliografskega opisa** -a -- -- s, gl. območje
- območje fizičnega opisa** -a -- -- s, v katalogizaciji peta skupina podatkov bibliografskega opisa, v kateri je navedena posebna oznaka gradiva in/ali obseg, ilustriranost, druge zunanje podrobnosti, mere in podatki o spremnem gradivu
- območje imprésoma** -a -- s, gl. območje založništva, distribucije
- območje izdaje** -a -- s, v katalogizaciji druga skupina podatkov bibliografskega opisa, v kateri so navedeni podatki o izdaji in podatki o odgovornosti za izdajo
- območje knjižne zbirke** -a -- -- s, v katalogizaciji šesta skupina podatkov bibliografskega opisa, v kateri je naveden naslov zbirke (1), odgovornost za zbirko (1), ISSN zbirke (1) in številčenje zbirke
- območje mednarodne standardne ali druge številke** -a -- -- -- -- s nekaj, gl. območje standardne ali druge številke in pogojev dobave in območje standardne ali druge številke in pogojev dostopnosti
- območje standardne ali druge številke in pogojev dobave** -a -- -- -- -- -- s, v katalogizaciji osma skupina podatkov bibliografskega opisa, ki vsebuje mednarodno standardno številko za določeno vrsto gradiva ali drugo številko, npr. založniško številko, prstni odtis, in podatke o pogojih dostopnosti; sin. območje standardne ali druge številke in pogojev dostopnosti in območje mednarodne standardne ali druge številke
- območje standardne ali druge številke in pogojev dostopnosti** -a -- -- -- -- -- -- s, v katalogizaciji osma skupina podatkov bibliografskega opisa, ki vsebuje mednarodno standardno številko za določeno vrsto gradiva ali drugo številko, npr. založniško številko, prstni odtis, in podatke o pogojih dostopnosti; sin. območje standardne ali druge številke in pogojev dobave in območje mednarodne standardne ali druge številke
- območje naslova** *neustr., gl. območje naslova in navedbe odgovornosti*
- območje naslova in avtorstva** *neustr., gl. območje naslova in navedbe odgovornosti*
- območje naslova in navedbe odgovornosti** -a -- -- -- -- s, v katalogizaciji prva skupina podatkov bibliografskega opisa, v kateri so navedeni podatki o naslovih, avtorjih
- območje opomb** -a -- s, v katalogizaciji sedma skupina podatkov bibliografskega opisa, v kateri so lahko navedene opombe k posameznim elementom predhodnih območij in/ali k celotni opisovani enoti
- območje posebnih podatkov o gradivu** -a -- -- -- -- s, v katalogizaciji tretja skupina podatkov bibliografskega opisa, v kateri so lahko podatki, značilni za določeno vrsto gradiva, npr. navedba merila, številčenje (2)

- in/ali časovna oznaka, posebna oblika glasbenega tiska, vrsta in obseg elektronskega vira
- območje prôstega pristôpa** -a -- -- s del območja za uporabnike, kjer je gradivo postavljeno v prostem pristopu
- območje prstnega odtisa** -a -- -- s, v katalogizaciji osma skupina podatkov bibliografskega opisa starejših monografskih publikacij, ki vsebuje prstni odtis
- območje za délo z uporabniki** -a -- -- -- s del območja za uporabnike, kjer sta knjižničar in uporabnik v neposrednem stiku, npr. pri referenčnem delu
- območje za uporabnike** -a -- -- s območje v knjižnici, ki je namenjeno uporabnikom
- območje založništva, distribúcije** -a -- -- -- s, v katalogizaciji četrta skupina podatkov bibliografskega opisa, v kateri so navedeni podatki o kraju, krajih izida, založniku, založnikih, letu izida in tiskanju, izdelavi; sin. območje impresuma
- območna knjižnica** -e -e ž knjižnica, katere dejavnost je omejena na določeno ozemlje, upravno-politično enoto ali naselje, npr. pokrajinska, regionalna, okrajna, občinska, mestna, krajevna knjižnica
- območna mreža splošnoizobraževalnih knjižnic** -e -e -- -- ž, nekdanja knjižnična mreža splošnih knjižnic na določenem območju
- območni centralni katalóg** -ega -ega -a m centralni katalog, ki zajema popis knjižničnega gradiva knjižnic določenega območja; sin. regionalni katalog
- obnavljanje knjižnične zalóge** -a -- -- s, gl. obnavljanje knjižnične zbirke
- obnavljanje knjižnične zbirke** -a -- -- s sistematično, načrtno pridobivanje in izločanje knjižničnega gradiva zaradi vzdrževanja kakovosti knjižnične zbirke; sin. obnavljanje knjižničnega fonda, obnavljanje knjižnične zaloge; prim. upravljanje knjižnične zbirke
- obnavljanje knjižnične fónda** -a -- -- s, gl. obnavljanje knjižnične zbirke
- obnavljanje podatkovne zbirke** -a -- -- s ponovno vzpostavljanje poškodovane, izbrisane podatkovne zbirke, navadno s pomočjo arhivske kopije (1); sin. obnavljanje zbirke podatkov
- obnavljanje zbirke podatkov** -a -- -- s ponovno vzpostavljanje poškodovane, izbrisane zbirke podatkov, navadno s pomočjo arhivske kopije (1); sin. obnavljanje podatkovne zbirke
- obnoviti naročilo** -m -- dov. podaljšati obstoječe naročniško razmerje za naslednje dogovorjeno obdobje, npr. obnoviti letno naročilo; prim. preklicati stalno naročilo
- obojestránski dísk** -ega -a m (ang. DualDisc) optični disk, ki ima na eni strani zapis (1) kot zvočni CD, na drugi strani pa kot DVD
- obojestránski tisk** -ega -a m, gl. dvostranski tisk
- obrába gradíva** -e -- ž poškodbe knjižničnega gradiva, ki nastanejo zaradi njegove pogoste in/ali neprimerne uporabe

- obrábljena knjíga** -e -e ž zaradi pogoste in/ali neprimerne uporabe poškodovana knjiga, ki ni primerna za nadaljnjo uporabo
- obrábljena vezáva** -e -e ž vezava, ki je poškodovana zaradi pogoste in/ali neprimerne uporabe gradiva
- obračálka** -e ž pravokoten košček usnja, prilepljen na stranski rob navadno srednjeveških folijev (1), listov zaradi zaščite pri njihovem obračanju
- obrát** -áta m **1.** zasuk okrog osi, npr. obrati na minuto **2.** žarg. gl. obrat knjižničnega fonda in obrat knjižnične zbirke
- obrát knjižnične zalóge** -áta -- -- m, gl. obrat knjižničnega fonda in obrat knjižnične zbirke
- obrát knjižnične zbírke** -áta -- -- m statistični podatek o tem, kolikšen del knjižnične zbirke je bil v določenem časovnem obdobju v uporabi; sin. obrat (2), obrat knjižničnega fonda, obrat knjižnične zaloge
- obrát knjižničnega fónða** -áta -- -- m statistični podatek o tem, kolikšen del knjižničnega fonda je bil v določenem časovnem obdobju v uporabi; sin. obrat (2), obrat knjižnične zbirke, obrat knjižnične zaloge
- obrát na minúto** -áta -- -- m, nav. v mn. **1.** merska enota za navajanje hitrosti vrtenja fizičnega nosilca pri predvajanju **2.** gl. o/m
- obrátni tisk** -ega -a m tisk navadno dveh besedil, ki se začenjata vsako na svojem koncu knjige in se v sredini srečata; sin. tête-bêche; prim. besedilo, tiskano v obratni smeri
- obrázec** -zca m **1.** list z okvirnim besedilom in rubrikami za vnos ustreznih podatkov, npr. obrazec za izposajo; sin. formular **2.** žarg. gl. zasloni obrazec
- obrázec za izposójo** -zca -- -- m, gl. zadolžnica
- obrázec za medknjižnično izposójo** -zca -- -- m, gl. medknjižnična zadolžnica
- obréza** -e ž, v knjigovestvu zunanji robovi obrezanega knjižnega bloka, npr. a) po mestu: zgornja, sprednja, spodnja obreza b) po izvedbi: okrogla, ravna obreza c) po obarvanju: bela, zlata, srebrna, barvasta obreza
- obróbna pripómba** -e -e ž kratka označba ali razlaga na robu rokopisa ali knjige; sin. robna opomba; prim. marginalija
- obróbna** -e ž, gl. marginalija
- obsèg** -éga m, v katalogizaciji element bibliografskega opisa, ki navaja število strani, listov, stolpcev, prilog, zvezkov, kosov; sin. fizični obseg; prim. obseg knjige
- obsèg fónða** -éga -- m, gl. obseg knjižnične zbirke
- obsèg knjíge** -éga -- m število strani, listov, stolpcev, pol, zvezkov, prilog v knjigi
- obsèg knjižnične zbírke** -éga -- -- m velikost knjižnične zbirke (2), izražena v številu naslovov, enot knjižničnega gradiva; sin. obseg fonda, obseg zaloge, obseg zbirke
- obsèg zalóge** -éga -- m, gl. obseg knjižnične zbirke
- obsèg zbírke** -éga -- m, gl. obseg knjižnične zbirke

obstojni papir *neustr., gl. časovno obstojni papir*

obvezni element bibliografskega opisa -ega -ênta -- -- m, v katalogizaciji element bibliografskega opisa, ki po določenih katalogizacijskih pravilih v bibliografskem opisu ne sme manjkati; ant. neobvezni element bibliografskega opisa

obvezni izvod -ega -ôda m **1.** izvod, ki ga mora po zakonu zavezanec, navadno izdelovalec ali založnik, oddati določeni ustanovi, organu; sin. dolžnostni izvod, obvezni primerek; prim. arhivski izvod, obvezno pošiljanje tiskov **2.** izvod, ki ga mora zavezanec po pogodbi, dogovoru oddati knjižnici **3.** gl. O

obvezni primerek -ega -rka m, gl. obvezni izvod in dolžnostni izvod

obvezno polje -ega -a s polje, ki po določenih pravilnika za vnos, računalniško obdelavo podatkov ne sme ostati neizpolnjeno; ant. neobvezno polje

obvezno pošiljanje tiskov -ega -a -- s z zakonom predpisano oddajanje obveznega izvoda tiskanih publikacij določeni ustanovi, organu; prim. obvezni izvod

océna -e ž kritičen prikaz z vrednotenjem objavljenega, izvedenega dela; prim. kritika, recenzija (3)

OCLC OCLC-ja [oceelcé -êja tudi ousielsí] m, krat. (ang. Online Computer Library Center) mednarodni bibliografski servis (2) s sedežem v Dublinu, ZDA

OCR OCR-a [oceèr -êra] m, krat. (ang. Optical Character Recognition) gl. optično prepoznavanje znakov in optično razpoznavanje znakov

očétno imé -ega -na m, gl. patronimik

odcepitev sérijske publikácie -tve -- -- ž izločitev dela serijske publikacije, ki postane samostojna serijska publikacija; prim. razcepitev serijske publikacije, združitev serijske publikacije, prevzem serijske publikacije

oddáljena podátkovna zbirka -e -e -e ž, gl. podatkovna zbirka z dostopom na daljavo

oddáljena zbirka *neustr., gl. podatkovna zbirka z dostopom na daljavo*

oddáljeni dostòp -ega -ôpa m, gl. dostop na daljavo

oddáljeni elektrónski vír -ega -ega -a m **1.** elektronski vir (1), dostopen po omrežju, npr. spletna stran, podatkovna zbirka na spletu **2.** v katalogizaciji elektronski vir (1), ki ni na fizičnem nosilcu, ki ga lahko uporabnik, katalogizator sam vstavi v periferno enoto; prim. lokalni dostop (2)

oddélčna čítalnica -e -e ž čitalnica, ki je sestavni del določenega oddelka

oddélčna knjižnica -e -e ž **1.** knjižnica, ki deluje v okviru delovne ali organizacijske enote, strokovne službe zavoda, podjetja **2.** visokošolska knjižnica na oddelku fakultete; sin. seminarska knjižnica

oddélčna postavítev -e -tve ž postavitev knjižničnega gradiva (1) v določen oddelek, kjer je namenjeno predvsem za uporabo knjižničnih delavcev; prim. redna postavitev

- oddélek** -lka m organizacijska enota v knjižnici, ki opravlja specifično vrsto knjižnične dejavnosti (npr. oddetek za izposojó, oddetek za katalogizacijo, rokopisni oddetek), ali je namenjena specifični vrsti uporabnikov (npr. otroški oddetek)
- oddélek za délo z uporabniki** -lka -- -- -- m oddetek v knjižnici, ki izvaja dejavnosti, neposredno povezane z njenimi uporabniki, npr. oddetek za izposojó, informacijski oddetek; prim. interna strokovna služba
- oddélek za dopolnjevanje knjižničnega gradíva** -lka -- -- -- m oddetek v knjižnici, ki dopolnjuje knjižnični fond z nakupi, zamenjavami, darovi, obveznim izvodom; sin. oddetek za pridobivanje knjižničnega gradíva, nabavni oddetek
- oddetek za formalno obdelavo** neustr., gl. oddetek za opisno katalogizacijo
- oddélek za izposojó** -lka -- -- m oddetek v knjižnici, ki izposoja knjižnično gradivo na dom in vodi ustrezne evidence; sin. izposoja (2), izposojevalna služba
- oddélek za katalogizácijo** -lka -- -- m oddetek v knjižnici, ki se ukvarja z izdelavo kataložnih vpisov in združuje funkcije opisne katalogizacije in vsebinske obdelave
- oddélek za medknjižnično izposojó** -lka -- -- -- m oddetek v knjižnici, ki izvaja medknjižnično izposojó in posredovanje dokumentov
- oddélek za opisno katalogizácijo** -lka -- -- -- m oddetek v knjižnici, ki se ukvarja z izdelavo kataložnih vpisov za abecedni imenski katalog
- oddélek za pridobivanje knjižničnega gradíva** -lka -- -- -- m oddetek v knjižnici, ki dopolnjuje knjižnični fond z nakupi, zamenjavami, darovi, obveznim izvodom; sin. oddetek za dopolnjevanje knjižničnega gradíva, nabavni oddetek
- oddélek za stvarno katalogizácijo** -lka -- -- -- m, nekdej, gl. oddetek za vsebinsko obdelavo
- oddélek za vsebinsko obdelávo** -lka -- -- -- m oddetek v knjižnici, ki se ukvarja z določanjem vsebinskih oznak; sin. oddetek za stvarno katalogizacijo
- odgovórni uredník** -ega -a m urednik (1), ki je pravno odgovoren za vsebino publikacije; prim. glavni urednik (2), tehnični urednik
- odjáva** -e ž, v računalništvu varovanju podatkov namenjen postopek, pri katerem se uporabnik po končanem delu logično izključi iz računalniškega sistema, informacijskega vira; prim. prijava
- odjemálec** -lca [uc] m, v računalništvu računalniški program, ki pošilja zahteve strežniku in od njega sprejema rezultate; prim. strežnik (1)
- ODK** ODK-ja [odeká] m, krat., gl. Osrednja družboslovna knjižnica Jožeta Goričarja
- ODKJG** ODKJG-ja [odekájəgə] m, krat., gl. Osrednja družboslovna knjižnica Jožeta Goričarja

- odlómek** -mka m krajši, navadno vsebinsko zaključen del kakega besedila, umetniškega dela
- odnos asociacije** neustr., gl. asociativni odnos
- odnòs dél-celôta** -ôsa -- m, gl. partitivni odnos
- odnos ekvivalence** neustr., gl. ekvivalenčni odnos
- odnòs enákosti** -ôsa -- m, gl. ekvivalenčni odnos
- odnòs nadrejênosti** -ôsa -- m, pri vsebinski obdelavi hierarhični odnos, pri katerem je pojem uvrščen višje v hierarhiji; ant. odnos podrejenosti
- odnòs podrejênosti** -ôsa -- m, pri vsebinski obdelavi hierarhični odnos, pri katerem je pojem uvrščen nižje v hierarhiji; ant. odnos nadrejenosti
- odnòsi z jávnostmi** -ov -- -- m, mn. komunikacijska politika knjižnice zaradi ustvarjanja pozitivne podobe v javnosti; sin. stiki z javnostjo
- odpis** -a m **1.** izbris knjižničnega gradiva iz knjižničnih evidenc **2.** žarg. vse knjižnično gradivo, ki je bilo v določenem času odpisano
- odpisana knjíga** -e -e ž knjiga, ki je bila izbrisana iz knjižničnih evidenc in odstranjena iz knjižničnega fonda
- odpisani izvòd knjižničnega gradíva** -ega -óda -- -- m izvod knjižničnega gradiva, ki je bil izbrisan iz knjižničnih evidenc in odstranjen iz knjižničnega fonda; prim. izločeni izvod knjižničnega gradiva
- odpisano** neskl., pri obdelavi oznaka v kataložnem zapisu, knjižničnih evidencah, ki pove, da je publikacija, dokument odpisan in zato ni dostopen
- odpisano knjížnično gradívo** -ega -ega -a s knjižnično gradivo, ki je izbrisano iz knjižničnih evidenc in odstranjeno iz fonda; prim. izločeno knjižnično gradivo
- odpisati knjížnično gradívo** -šem -- -- dov. izbrisati iz knjižničnih evidenc knjižnično gradivo, ki je odstranjeno iz fonda; prim. izločiti knjižnično gradivo
- odpošíljàtelj** -a m, gl. adresant
- odprta políca** -e -e ž, žarg., gl. polica
- odprti imprésum** -ega -a m, v katalogizaciji impresum (2), značilen za nezaključene monografske in serijske publikacije, pri katerem je navedeno samo leto izida prvega zvezka, kosa, letnika, ne pa leto izida zadnjega zvezka, kosa, letnika; prim. odprti vpis
- odprti vpís** -ega -a m kataložni vpis serijske publikacije ali monografske publikacije v več zvezkih, kosih, ki še izhaja ali je v knjižnici nekompletna in zato v bibliografskem opisu nekateri podatki niso vpisani, npr. končna letnica, število zvezkov, kosov, številčenje in/ali časovna oznaka zadnjega zvezka, kosa; prim. odprti impresum
- odprto obmóčje** -ega -a s območje v knjižnici, ki je dostopno vsem obiskovalcem, tudi nečlanom knjižnice; ant. zaprto območje
- odpŕtost** -i ž število ur, navadno dnevno ali tedensko, ko je knjižnica odprta za uporabnike

- odrábljeno knjižnično gradivo** -ega -ega -a s knjižnično gradivo, ki ga je uporabnik knjižnice prenehal uporabljati
- odrez** -éza m, pri poizvedovanju izpuščanje delov besed, besednih zvez, navadno predpon in/ali pripon, v iskalnem izrazu, npr. desni odrez, levi odrez, sredinski odrez; sin. krajšanje (2); prim. maskiranje
- odtis** -a m, v tiskarstvu kar se prenese z določeno tiskarsko tehniko na papir ali drugo tiskovno podlago, npr. krtačni odtis, poskusni odtis
- odtis mikrofilmske kópije** -a -- -- m na papir odtisnjena slika mikrofilmskega posnetka v naravni velikosti originalnega dokumenta
- odvečni izvód** -ega -óda m izvod, ki ga knjižnica ne potrebuje, ker jih ima zadostno število
- odvečnost** -i ž, gl. redundantnost
- odziv** -a m, pri poizvedovanju mera kakovosti poizvedbe (1), izražena z razmerjem med številom relevantnih zadetkov in številom vseh relevantnih dokumentov v podatkovni zbirki; sin. priklic
- ófsetni tisk** -ega -a m, v tiskarstvu najbolj razširjen strojni ploski tisk, primeren za visoke naklade
- oglasna prilóga** -e -e ž priloga (3) z oglasi, razglasi, razpisi, npr. oglasna priloga uradnega lista
- ogláti oklepáj** -ega -a m, (znak []), v katalogizaciji ločilo, ki v posameznih območjih bibliografskega opisa obdaja elemente, najdene zunaj predpisanega vira podatkov, ali katalogizatorjeve vrinke
- oglédna števílka** -e -e ž številka serijske publikacije, ki jo knjigarna, založnik pošlje knjižnici kot ponudbo za naročilo
- oglédni izvód** -ega -óda m **1.** izvod publikacije, ki je v knjigarni, na razstavi namenjen listanju, ogledovanju; sin. ogledni primerek (1) **2.** izvod publikacije, ki ga knjigarna, založba pošlje knjižnici kot ponudbo za nakup; sin. ogledni primerek (2); prim. akviziterski izvod, promocijski izvod, reklamni izvod
- oglédni primérek** -ega -rka m **1.** izvod publikacije, ki je v knjigarni, na razstavi namenjen listanju, ogledovanju; sin. ogledni izvod (1) **2.** izvod publikacije, ki ga knjigarna, založba pošlje knjižnici kot ponudbo za nakup; sin. ogledni izvod (2); prim. akviziterski primerek, promocijski izvod, reklamni izvod
- OHK** OHK-ja [ohaká] m, krat., gl. Osrednja humanistična knjižnica
- OI** neskl. [oi] m, krat. (ožji izraz) pri normativni kontroli oznaka v normativnem zapisu, ki označuje ožji izraz
- ojáčena vezáva** -e -e ž, v knjigoveštvu posebej za izposajo v javnih knjižnicah prirejena knjižna vezava; prim. knjižnična vezava
- ok.** okrajš. (okoli; lat. circa) v katalogizaciji oznaka v bibliografskem opisu pred podatkom, npr. trajanje posnetka, leto izida, ki je samo ocenjen, npr. ok. 1920; sin. ca

- oklepáj** -a m (znak ()) **1.** v UDK simbol, ki se samostojno ali skupaj z drugimi znaki uporablja za označevanje nekaterih splošnih privesnih vrstilcev; prim. okrogli oklepaj (1) **2.** pri poizvedovanju matematični znak v logičnem izrazu
- okóvje** -a s kovinski deli na platnicah srednjeveških knjig, namenjeni zaščiti in/ali okrasu, npr. gumbi, zaponi; sin. kovinsko okovje
- okrájna knjižnica** -e -e ž knjižnica, ki deluje za potrebe uporabnikov na območju okraja; sin. distriktna biblioteka; prim. okrožna knjižnica
- okrájšani opis** -ega -a m, zastar., gl. skrajšani bibliografski opis
- okrajšáva** -e ž del besede, besedne zveze, okrnjen na nezačetnem delu, npr. *ilustr., zvd., rkp.*; sin. krajšava; prim. kratica
- okrógli oklepáj** -ega -a m (znak ()) **1.** ločilo, ki v posameznih območjih bibliografskega opisa obdaja določene elemente, npr. navedbo zbirke, dopolnilo h kraju izida; prim. oklepaj (1) **2.** ločilo, ki obdaja kvalifikator ali določila v korporativni značnici
- okrožna knjižnica** -e -e ž knjižnica, ki deluje za potrebe uporabnikov na območju okrožja; prim. okrajna knjižnica
- oktáv** -a m (simbol 8°) v knjigoveštvu knjižni format (2) velikosti osmine tiskovne pole; sin. osmerka
- oktodéc** -a m, gl. osemnajsterka
- omejena dostópnost** -e -i ž omejitev uporabe gradiva glede na vrsto, povpraševanje po njem, na čas, ki je krajši od običajnega roka izposoje; prim. časovno omejena dostopnost, delna dostopnost
- omejena izposója** -e -e ž prepoved izposoje na dom za redko in dragoceno gradivo, priročnike, posamezne številke časopisja
- omejena nakláda** -e -e ž, v tiskarstvu naklada, ki izide z nekim namenom navadno v manjšem in natančno določenem številu izvodov, npr. bibliofilska naklada
- omejevalec iskánya** -lca -- [uc] m, pri poizvedovanju kriterij za omejevanje iskanja
- omejevanje iskánya** -a -- s, pri poizvedovanju ožanje iskanja z dodatnimi kriteriji, npr. z jezikom, datumom izida, tipom dokumenta
- omreževanje knjižnic** -a -- s opremljanje knjižnic z informacijsko in komunikacijsko tehnologijo za vključevanje v računalniška omrežja
- omréžje** -a s, gl. računalniško omrežje
- on-line** neskl. [onláj] prid., gl. online
- onláj** neskl., prid., gl. online
- online** neskl. [onláj] prid., ang. ki je interaktivno dostopen v oddaljenem računalniškem sistemu; sin. onlajn, on-line
- online dostòp** -- -ópa [onláj] m, gl. mrežni dostop
- online iskánje** -- -a [onláj] s interaktivno iskanje v elektronskih virih z dostopom na daljavo
- online javno dostopni katalog** neustr., gl. javni računalniški katalog

- online katalóg** -- -a [onláj] m interaktivni računalniški katalog dostopom na daljavo
- online podatkovna zbirka** -- -e -e [onláj] ž interaktivna podatkovna zbirka z dostopom na daljavo
- online poizvédba** -- -e [onláj] ž poizvedba, opravljena interaktivno na oddaljenem elektronskem viru
- online poizvedovanje** -- -a [onláj] s interaktivno poizvedovanje v elektronskih virih z dostopom na daljavo
- online storítev** -- -tve [onláj] ž interaktivna elektronska storitev z dostopom na daljavo
- online vzajemna katalogizacija** neustr., gl. vzajemna katalogizacija
- OPAC** OPAC-a [ópak] m, krat. (ang. Online Public Access Catalogue) gl. javni računalniški katalog
- OPAC-terminál** -a [ópak] m uporabniški terminal za delo z javnim računalniškim katalogom
- OpenURL povezovalnik** -- -- -a [óupən urələ] m (ang. OpenURL Resolver) gl. povezovalnik
- operánd** -a m, v informatiki podatek v iskalnem izrazu, nad katerim se izvede operacija, izražena z operatorjem, operatorji
- operátor** -ja m, v informatiki znak v iskalnem izrazu, ki določa operacijo, ki naj se izvede nad operandom, operandi, npr. logični operator, operator bližine
- operátor bližine** -ja -- m, v informatiki operator, ki določa, kolikšna sme biti v znakih, besedah izražena razdalja med operandoma; sin. operator razdalje, operator sosledja; prim. logični operator, relacijski operator
- operátor razdálje** -ja -- m, gl. operator bližine
- operátor soslédja** -ja -- m, gl. operator bližine
- óperno besedílo** -ega -a s, gl. libreto
- opísna bibliografíja** -e -e ž bibliografija (2), ki poleg osnovnih bibliografskih elementov dodaja opisu bibliografske enote (1) še druge, podrobnejše podatke; sin. deskriptivna bibliografija; prim. popisna bibliografija, opozorilna bibliografija
- opísna bibliográfska obdeláva** -e -e -e ž bibliografska obdelava, ki v bibliografskem opisu prinaša tudi natančnejši fizični opis bibliografske enote (1), npr. podatek o papirju, vezavi, ilustracijah, obsegu; sin. deskriptivna bibliografska obdelava
- opísna katalogizácija** -e -e ž izdelava kataložnih vpisov, kataložnih zapisov brez vključevanja vsebinskih oznak; sin. katalogizacija (2), abecedna imenska katalogizacija, deskriptivna katalogizacija, imenska katalogizacija; prim. predmetna katalogizacija, stvarna katalogizacija
- opisni element** neustr., gl. element bibliografskega opisa
- opisována enôta** -e -e ž, v katalogizaciji, bibliografiji publikacija, dokument, ki se ga trenutno katalogizira, bibliografira; sin. predloga; prim. opisovana

- publikacija, opisovani dokument, bibliografska enota (1), katalogizacijska enota
- opisovana publikacija** -e -e ž, v katalogizaciji, bibliografiji publikacija, ki se jo trenutno katalogizira; prim. predloga, opisovani dokument
- opisovani dokument** -ega -ênta m, v katalogizaciji, bibliografiji dokument, ki se ga trenutno katalogizira, bibliografira; prim. predloga, opisovana publikacija
- opisovani izvòd** -ega -óda m, v katalogizaciji, bibliografiji posamezni izvod opisovane publikacije, na katerega posebnosti se posebej opozori v opombi o izvodu, npr. izvod z avtorjevim posvetilom
- opistográf** -a m papirusov zvitek, pergament (2), pri katerem se besedilo s sprednje strani nadaljuje na hrbtni strani; prim. anopistograf
- opistográfski tisk** -ega -a m, v tiskarstvu dvostranski tisk najzgodnejših knjig; prim. anopistografski tisk
- opómba** -e ž **1.** krajše pojasnilo, pripis k besedilu; sin. glosa; prim. komentar **2.** dopolnilo k bibliografskemu opisu z dodatnimi podatki o vsebini in/ali obliki bibliografske enote (1); sin. bibliografska opomba **3.** v katalogizaciji element bibliografskega opisa v območju opomb, npr. opomba o prevodu
- opomba na dnu strani** neustr., gl. opomba pod črto
- opómba o bibliografiji** -e -- -- ž, v katalogizaciji opomba, ki jo uvaža izraz *bibliografija* in ki pove, da publikacija v dodatku (2) na določenih straneh vsebuje bibliografijo, seznam uporabljenih virov in/ali priporočene literature
- opómba o bibliográfskem citátu** -e -- -- -- ž, v katalogizaciji element bibliografskega opisa starejših knjig, ki vsebuje bibliografski citat (2)
- opómba o dodatkih k vsebíni** -e -- -- -- -- ž, v katalogizaciji element bibliografskega opisa, ki vsebuje podatke o dodatkih, kazalih, bibliografijah, povzetkih
- opómba o izvírnem naslôvu** -e -- -- -- ž, v katalogizaciji element bibliografskega opisa, ki vsebuje izvirni naslov prevedenega dela, objavljenega v opisovani enoti
- opómba o prevódu** -e -- -- ž, v katalogizaciji element bibliografskega opisa, ki vsebuje izvirni naslov dela v jeziku, iz katerega je delo prevedeno
- opómba o vsebíni** -e -- -- ž, v katalogizaciji element bibliografskega opisa, ki vsebuje seznam sestavnih delov opisovane enote, podatke o dodatkih, kazalih, bibliografijah, povzetkih
- opómba pod črto** -e -- -- ž opomba, napisana pod besedilom (2)
- opomín** -a m obvestilo, s katerim knjižnica opozori uporabnika, da je posojenemu gradivu potekel rok izposoje; prim. zamudnina
- opórnik** -a m, gl. **1.** knjižni opornik **2.** opornik listkov in kataložni opornik
- opórnik listkov** -a -- m pripomoček, ki daje oporo kataložnim listkom v kataložnem predalu; sin. opornik (2), kataložni opornik; prim. kataložni pregradnik

opozorilna bibliografija -e -e ž bibliografija (2), ki obvešča o novostih na knjižnem trgu, v knjižnici; sin. informativna bibliografija, signalna bibliografija; prim. opisna bibliografija, popisna bibliografija

opréma knjíge -e -- ž, gl. knjižna oprema

opréma knjižničnega gradiva -e -- -- ž oznaka lastništva, signatura, ščitni ovitek (2), knjižni listek in knjižni žep, ki se doda vsakemu kosu knjižničnega gradiva pred postavitvijo

opréma za reproducíjo -e -- -- ž tehnične naprave za reprodukcijo vseh vrst knjižničnega gradiva na katerem koli mediju (1), npr. za izdelovanje fotokopij, fotografskih posnetkov, predvajanje filmov, zvočnih posnetkov

oprémljanje gradiva -a -- s dodajanje oznake lastništva, signature, lahko tudi ščitnega ovitka (2), knjižnega listka in knjižnega žepka vsakemu kosu knjižničnega gradiva pred postavitvijo

opremljevalec -lca [ʉc] m avtor knjižne opreme; prim. oblikovalec

opremljevalka -e [ʉk] ž avtorica knjižne opreme; prim. oblikovalka

óptična plóšča -e -e ž, gl. optični disk in laserski disk

óptični brálnik -ega -a m naprava za pretvorbo optičnih analognih podatkov v digitalne; sin. optični čitalnik, skener

óptični čítálnik -ega -a m, gl. optični bralnik

óptični dísk -ega -a m disk za lasersko zapisovanje (2) in branje (4) zvočnih zapisov (npr. CD), videozapisov (npr. videodisk) ter računalniških podatkov in programov (npr. CD-ROM); sin. laserski disk, optična plošča, laserska plošča

óptični médij -ega -a m fizični medij za shranjevanje podatkov s pomočjo laserskega žarka, npr. optični disk; sin. optični nosilec, laserski nosilec, laserski medij

óptični nosílec -ega -a [ʉc] m fizični medij za shranjevanje podatkov s pomočjo laserskega žarka, npr. optični disk; sin. optični nosilec, laserski nosilec, laserski medij

óptični zapís -ega -a m zapis (1) podatkov, sporočil, berljiv z laserskim žarkom, npr. na laserskem disku; sin. laserski zapis; prim. magnetni zapis

óptično prepoznávanje znákov -ega -a -- s (krat. OCR) računalniška obdelava podatkov, pri kateri se z očmi čitljivo besedilo pretvori v računalniško čitljiv zapis; sin. optično razpoznavanje znakov

óptično razpoznavanje znákov -ega -a -- s (krat. OCR) računalniška obdelava podatkov, pri kateri se z očmi čitljivo besedilo pretvori v računalniško čitljiv zapis; sin. optično prepoznavanje znakov

optofón -a m naprava za pretvarjanje grafičnih znakov v zvočne signale, zlasti za pomoč slepim pri branju

ópus -a m celotno delo kakega ustvarjalca, zlasti v literaturi in glasbi

opustítev -tve ž, v katalogizaciji izpuščanje določenih podatkov, ki se v nekaterih primerih označi s tremi pikami

opuščaj -a m (znak ') grafično znamenje za označevanje izpuščene črke; sin. apostrof (1)

OR OR-a [ór] m, ang., pri poizvedovanju simbol za logični operator disjunkcije

orgán političnoteritorialne enôte -a -- -- m, v katalogizaciji korporacija, ki jo ustanovi ali upravlja političnoteritorialna enota in ki opravlja zakonodajne, sodne, upravne, informativne, vojaške ali diplomatske dejavnosti, npr. skupščina, ministrstvo, sodišče, enota oboroženih sil, diplomatsko predstavništvo; prim. institucija političnoteritorialne enote

organizacija knjižnice -e -- ž značilna ureditev prostora, strokovnega poslovanja in vodenja v knjižnici; prim. knjižnični menedžment (1)

Organizacija znánja -e -- ž strokovna revija na področju knjižničnih informacijskih sistemov in informacijskih znanosti, ki jo izdaja Inštitut informacijskih znanosti od leta 2002 kot četrtletnik tudi v elektronski izdaji, in je nadaljevanje časopisa COBISS obvestila

orientacijska informácija -e -e ž informacija (1) o knjižničnih storitvah, virih in gradivu

orientálska knjíga -e -e ž, gl. japonska vezava

originál -a m 1. delo v obliki in jeziku nastanka; sin. izvirnik (1), izvirno delo (1), originalno delo; ant. plagiat; prim. izvirno besedilo (1), predelano delo 2. prvi, prvotni izvod, primerek listine, publikacije; sin. izvirnik (2); prim. kopija, reprodukcija (1)

originálna izdája -e -e ž, gl. izvirna izdaja

originálne platníce -ih -nic ž, mn., gl. izvirne platnice

originálni dokumènt -ega -ênta m, gl. izvirni dokument

originálni naslòv -ega -óva m, gl. izvirni naslov

originálno délo -ega -a s, gl. izvirno delo (1) in izvirnik (1)

ornaméntika -e ž likovno okrasje dokumenta, publikacije, npr. ornamentika srednjeveškega kodeksa

osebje knjižnice -a -- s v knjižnici zaposleni delavci; sin. knjižnično osebje; prim. knjižničarski kader

osébná ávtorica -e -e ž, gl. individualna avtorica

osébná bibliografíja -e -e ž bibliografija (2), ki popisuje dokumente, publikacije določenega avtorja in/ali publikacije, dokumente o njem; sin. personalna bibliografija; prim. objektivna osebna bibliografija, subjektivna osebna bibliografija

osébná knjižnica -e -e ž knjižnica, ki je osebna last in je namenjena uporabi zlasti določenega posameznika

osébná značnica -e -e ž avtorska značnica za ime individualnega avtorja, avtorice; prim. korporativna značnica, predmetna značnica

osébni ávtor -ega -ja m, gl. individualni avtor

osébni podátek -ega -tka m, nav. v mn. podatek o posamezniku, npr. ime, priimek, naslov člana knjižnice, katerega zbiranje in varovanje predpisuje poseben zakon

- osébní račúnálník** -ega -a m (krat. PC) splošnonamenski računalnik, namenjen delu enega uporabnika; prim. delovna postaja, terminal
- osébnó imé** -ega -na s lastno ime človeka; sin. ime (2)
- osébnó kazálo** -ega -a s, gl. kazalo oseb
- osemnajstérka** -e ž (simbol 18°) v knjigoveštvu knjižni format (2) velikosti osemnajstine tiskovne pole; sin. oktodec
- OSI** OSI-ja [ósi] m, krat. (ang. Open Systems Interconnection) ISO standard za mrežno komuniciranje, ki s sedmimi nivoji komunikacijskih protokolov omogoča povezovanje računalniških sistemov različnih tipov in velikosti
- OSIC** OSIC-a [osíc] m, gl. osrednji specializirani informacijski center
- oskrba z dokuménti** -e -- -- ž posredovanje dokumentov uporabniku, navadno fotokopij, mikrofilmov, elektronskih zapisov; prim. naročanje dokumentov
- OSKZ** OSKZ-ja [oeskazé -êja] m, krat., gl. Oblika in struktura korporativnih značnic
- osmérka** -e ž (simbol 8°) v knjigoveštvu knjižni format (2) velikosti osmine tiskovne pole; sin. oktav
- osnóvna knjižnična zalóga** -e -e -e ž, gl. osnovna knjižnična zbirka in osnovni knjižnični fond
- osnóvna knjižnična zbirka** -e -e -e ž knjižnična zbirka (2), ki je pogoj za začetek delovanja knjižnice in obsega vsaj najpomembnejše knjižnično gradivo glede na strokovno usmeritev, poslanstvo knjižnice; sin. osnovni knjižnični fond, osnovni fond, osnovna zaloga, osnovna zbirka (1), temeljna zaloga, temeljna zbirka, temeljni fond; prim. začetna knjižnična zbirka
- osnóvna kópija** -e -e ž izvirni izvod, ki se uporablja za izdelovanje kopij, npr. osnovna kopija za CD-ROM, osnovna kopija filma; sin. matrica (2)
- osnóvna kópija filma** -e -e -- ž kopija filma, navadno negativ, ki se uporablja za izdelovanje delovnih kopij; prim. glavni negativ
- osnóvna zalóga** -e -e ž, gl. osnovna knjižnična zbirka in osnovni knjižnični fond
- osnóvna zbirka** -e -e ž **1.** gl. osnovna knjižnična zbirka in osnovni knjižnični fond **2.** neustr., gl. glavna zbirka
- osnóvni fónđ** -ega -a m, gl. osnovna knjižnična zbirka in osnovni knjižnični fond
- osnóvni ínđeks** -ega -a m abecedno ali numerično urejen seznam besed, besednih zvez, numeričnih podatkov kot rezultat indeksiranja (2) vseh iskalnih polj podatkovne zbirke; sin. osnovno kazalo, osnovni slovar, splošni slovar; prim. dodatni indeks
- osnóvni katalóg** -ega -a m **1.** katalog, ki je nujno potreben za osnovno delovanje knjižnice, navadno abecedni imenski katalog **2.** neustr. gl. glavni katalog
- osnovni knjižni format** neustr., gl. knjižni format (2)

- osnôvni knjižnični fônd** -ega -ega -a m knjižnična zbirka (2), ki je pogoj za začetek delovanja knjižnice in obsega vsaj najpomembnejše knjižnično gradivo glede na strokovno usmeritev, poslanstvo knjižnice; sin. začetna knjižnična zbirka, osnovni fond, osnovna zaloga, osnovna zbirka, temeljna zaloga, temeljna zbirka, temeljni fond; prim. začetni knjižnični fond
- osnôvni négativ** -ega -a m negativ (1), navadno izvornik (2), ki se uporablja za izdelovanje delovnih kopij; sin. glavni negativ; prim. arhivska kopija (2), osnovna kopija filma
- osnôvni slovár** -ega -ja m, gl. osnovni indeks
- osnôvno délo** -ega -a s, v katalogizaciji publikacija, ki ima dodano neoštevilčeno fizično enoto, prilogo, dopolnilo, npr. učbenik s slovarčkom; sin. primarna enota; prim. glavno delo, sekundarna enota
- osnôvno kazálo** -ega -a s, gl. osnovni indeks
- osnovnošôlska knjižnica** -e -e ž šolska knjižnica na osnovni šoli; prim. šolarska knjižnica, učiteljska knjižnica, profesorska knjižnica
- osrédnja čítálnica** -e -e ž, gl. glavna čitalnica
- Osrédnja družboslôvna knjižnica Jóžeta Goríčarja** -e -e -e -- -- ž (krat. ODK in ODKJG) osrednja knjižnica za področje družboslovja Fakultete za družboslovne vede Univerze v Ljubljani
- Osrédnja humanistična knjižnica** -e -e -e ž (krat. OHK) osrednja knjižnica za področje humanistike Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani
- osrédnja knjižnica** -e -e ž knjižnica, ki povezuje, usklajuje delovanje več knjižnic določenega strokovnega področja, območja ali določene organizacije; sin. centralna knjižnica, središčna knjižnica
- osrédnja nabáva** -e -e ž nabava knjižničnega gradiva za več knjižnic z enega mesta; sin. centralizirana nabava
- osrédnja regionálna knjižnica** -e -e -e ž osrednja knjižnica regije, ki ima navadno z zakonom določene posebne naloge
- osrédnja visokošôlska knjižnica** -e -e -e ž visokošolska knjižnica za širše strokovno področje
- osrédnji register knjižnic** -ega -tra -- m, nekdanj uradna, navadno republiška ali državna evidenca knjižnic s pravno pomembnimi podatki o ustanovitvi, delovanju, ukinitvi posameznih knjižnic
- osrédnji specializirani informacijski cênter** -ega -ega -ega -tra m (krat. OSIC) uradno izbran specializirani informacijski center, ki opravlja usklajevalno, redakcijsko delo za več specializiranih informacijskih centrov, navadno pri izdelavi osebnih bibliografij raziskovalcev, npr. Osrednji specializirani informacijski center za družboslovje
- ostalína** -e ž, gl. zapuščina
- osvežitev** -tve ž vsakokratno dopolnjevanje, spreminjanje integrirnega vira; sin. ažuriranje (2); prim. posodobitev (1)
- oštevílčena izdája** -e -e ž izdaja, v kateri so posamezni izvodi oštevilčeni, npr. bibliofilska izdaja

- oštevilčene strani** -ih -- ž, mn. strani, ki so označene z zaporednimi številkami, črkami v enem ali več nizih; ant. neoštevilčene strani; prim. mrtva pagina
- oštevilčeni** -a -o prid. označen z zaporednimi številkami, črkami, npr. oštevilčena zbirka; sin. številčeni
- oštevilčeni izvod** -ega -ôda m izvod z zaporedno številko, ki je navadno del posebne ali luksuzne izdaje
- oštevilčeni listi** -ih ov m, mn. listi, ki so označeni z zaporednimi številkami, črkami v enem ali več nizih; ant. neoštevilčeni listi
- Otrok in knjiga** -ôka -- -e m strokovna revija na področju mladinske književnosti, književne vzgoje in s knjigo povezanih medijev, ki jo od leta 1971 v sozaložništvu izdaja Mariborska knjižnica
- otroška izdaja** -e -e ž izdaja, katere vsebina je prirejena za otroke; sin. izdaja za otroke
- otroška knjiga** -e -e ž knjiga, ki je vsebinsko in oblikovno primerna za otroke
- otroška knjižnica** -e -e ž specializirana knjižnica za otroke; prim. mladinska knjižnica, pionirska knjižnica
- otroška knjižničarka** -e -e ž knjižničarka, ki dela v otroški knjižnici ali otroškem oddelku knjižnice; prim. mladinska knjižničarka
- otroška literatura** -e -e ž literatura, ki je vsebinsko in oblikovno primerna za otroke; prim. mladinska literatura
- otroški knjižničar** -ega -ja m knjižničar, ki dela v otroški knjižnici ali otroškem oddelku knjižnice; prim. mladinski knjižničar
- otroški oddélek** -ega -lka m oddelok knjižnice (1), namenjen otrokom v predšolski dobi in prvih razredih osnovne šole; prim. mladinski oddelok, pionirski oddelok
- ov. nasl.** okrajš. (ovojni naslov) v katalogizaciji oznaka v bibliografskem opisu, ki pove, da so pri opisovani enoti upoštevani podatki z ovoja, ali uvaja variantni naslov z ovoja
- overítev** -tve ž preverjanje in potrditev istovetnosti podatka, sistema, uporabnika; sin. avtentikacija; prim. avtorizacija (2)
- ovítek** -tka m **1.** zunanja zaščita iz papirja ali plastike, ki varuje kos knjižničnega gradiva; sin. ščitni ovitek (2), varovalni ovitek **2.** neustr., gl. ovoj
- ovòj** -ôja m, v knjigoveštvu kar obdaja in ščiti knjižni blok; prim. knjižna vezava, platnica
- ovójni naslòv** -ega -ôva m **1.** naslov na platnicah, ovoju publikacije **2.** gl. ov. nasl.
- označeválec vsebíne** -lca -- [uc] m, v MARC-formatih šifra (1), ki identificira podatkovni element in/ali podaja dodatno informacijo o njem, npr. oznaka polja, oznaka podpolja, indikator
- označeválník digitálnega objéкта** -a -- -- m (krat. DOI) alfanumerična oznaka v mednarodnem sistemu za identifikacijo publikacij in njihovih sestavnih

delov, namenjena za zaščito intelektualne lastnine zlasti elektronskih dokumentov; sin. identifikator digitalnega objekta

označevalnik knjige in sestavnega dela -a -- -- -- m (krat. BICI) oznaka v mednarodnem sistemu za identifikacijo posamezne elektronske monografske publikacije, njenih logičnih sestavin, npr. poglavja, predgovora, bibliografije, kazala (1), in tudi fizičnih sestavin, npr. določenega števila strani; sin. identifikator knjige in sestavnega dela; prim. označevalnik serijske publikacije in prispevka

označevalnik sêrijske publikacije in prispévka -a -- -- -- m (krat. SICI) oznaka v mednarodnem sistemu za identifikacijo posamezne številke elektronske serijske publikacije ali posameznega sestavnega dela v njej, npr. članka, in je neodvisna od medija (1), na katerem je objavljen, npr. na papirju, v elektronski obliki, na mikrofilmu; sin. identifikator serijske publikacije in prispevka; prim. označevalnik knjige in sestavnega dela

oznáka -e ž kar kaj označuje, opredeljuje, npr. predmetna oznaka, posebna oznaka gradiva

oznáka jezika -e -- ž, v katalogizaciji oznaka v bibliografskem opisu, ki pove, v katerem jeziku je opisovana publikacija, dokument

oznáka lastništva -e -- ž, gl. lastniški znak

oznáka na polici -e -- -- ž, gl. napis na polici

oznáka pisáve -e -- ž, v katalogizaciji oznaka v bibliografskem opisu, ki pove, v kateri pisavi (1) je opisovana publikacija, dokument; prim. oznaka transliteracije

oznáka podatkovnega elemênta -e -- -- ž, gl. oznaka podpolja

oznáka pòdpólja -e -- ž, v MARC-formatih šifra (1), ki označuje posamezno podpolje znotraj polja spremenljive dolžine in sestoji iz razmejevalca podpolja ter šifre podpolja; sin. oznaka podatkovnega elementa

oznáka pólja -e -- ž, v MARC-formatih šifra (1), ki označuje posamezno polje

oznáka transliterácije -e -- ž, v katalogizaciji oznaka v bibliografskem opisu, ki pove, iz katere pisave (1) so transliterirani podatki v bibliografskem opisu, npr. *cir.* namesto transliterirano iz cirilice; prim. oznaka pisave

ožívljanje pisáve -a -- s, v restavratorstvu metoda, s katero se zaradi starosti slabo vidno tinto osveži tako, da postane pisava bolj vidna, izrazita

óžja predmétna znáčnica -e -e -e ž, pri vsebinski obdelavi predmetna značnica, ki je ožji izraz

óžji izrâz -ega -áza m, v tezavru 1. deskriptor, ki označuje pojem, ki je hierarhično podrejen izrazu s širšim, bolj splošnim pomenom, npr. fizika - naravoslovje; sin. podrejeni izraz; ant. širši izraz; prim. najširši izraz 2. gl. OI

P

- p** neskl. [pə] okrajš., v katalogizaciji (ang. phonograph date; datum posnetja) oznaka v bibliografskem opisu, ki uvede leto posnetja zvočnega zapisa, npr. p 2005
- P** neskl. [pə] m oznaka za postavitev leposlovja v šolski ali mladinski knjižnici, ki je primerno za otroke od 4. do 6. razreda osnovne šole; prim. C, M, L
- p.** neskl. [pə] okrajš., v katalogizaciji **1.** (pagina) oznaka za pagino **2.** (lat. pars; del) oznaka v bibliografskem opisu, ki pove, da je opisovana publikacija določen del publikacije v več zvezkih
- p. a.** okrajš. (lat. pro anno; za vse leto) oznaka pred letnico pri inventarizaciji serijske publikacije, ki je opisana po prvi številki v letu, ne po celotnem letniku
- p. f.** okrajš. (prečni format) v katalogizaciji oznaka v bibliografskem opisu, ki pove, da je širina knjige večja kot višina, npr. 8° p. f.
- p. o.** okrajš. (posebni odtis) v katalogizaciji oznaka v bibliografskem opisu, ki pove, da je opisovana enota izšla kot posebni odtis
- pag.** okrajš., v katalogizaciji **1.** (pagina, paginacija) oznaka za pagino **2.** oznaka za paginacijo, npr. loč. pag.
- página** -e ž **1.** številka, črkovna oznaka strani **2.** gl. p. (1) in pag. (1)
- página viva** -e -e ž, lat., gl. živa pagina
- paginacija** -e ž **1.** označitev strani z zaporednimi številkami, črkami; sin. straničenje; prim. foliacija **2.** gl. pag. (2) in p (2)
- paginirani** -a -o prid. ki je označen z zaporednimi številkami, črkami strani; ant. nepaginirani; prim. foliirani
- paginirati** -am dov. in nedov. označiti strani z zaporednimi številkami, črkami; sin. straničiti; prim. foliirati
- pakétna obdeláva podátkov** -e -e - ž računalniška obdelava podatkov, pri kateri so izhodni podatki pripravljeni v datoteki in se v celoti opravi brez sprotnega preverjanja vmesnih rezultatov; prim. interaktivna obdelava podatkov
- pakétni vnòs podátkov** -ega -ôsa -- m prenos podatkov iz datoteke v informacijski sistem; prim. interaktivni vnos podatkov
- pálec** -lca [ɥc] m (znak ") v katalogizaciji merska enota za označevanje mer elektronskih medijev, npr. 3,5" disketa; sin. inč, inča, cola; prim. cm
- paleografija** -e ž veda o starih pisavah, pisanih spomenikih
- paleotíp** -a m, gr., gl. inkunabula in prvotisk
- paleotipíja** -e ž veda o starih tiskih
- páleotipografíja** -e ž, v tiskarstvu veda o prvotiskih
- pálična kóda** -e -e ž, zastar., gl. črtna koda

- palimpsést** -a m dokument, napisan na že rabljenem papirusu, pergamentu, s katerega je bilo prvotno besedilo zbrisano, postrgano
- pamflét** -a m spis, članek z aktualno, največkrat sramotilno vsebino
- Panizzijev čépek** -ega -pka [panícijev] m vsak od čepkov v izvrtani luknji stranice police, na katerem sloni poličnica, ki jih je mogoče premikati po višini, poimenovan po britanskem bibliotekarju A. Panizziju (1797-1879); prim. premična poličnica
- pápeška knjižnica** -e -e ž cerkvena knjižnica, ki deluje v okviru papeževe rezidence
- pápeško imé** -ega -na s ime, ki si ga izbere novo izvoljeni papež; sin. pontifikalno ime; prim. privzeto ime, svetno ime
- papír** -ja m, v papirništvu iz celuloznih, zlasti lesnih vlaken strojno ali ročno izdelana podlaga za pisanje, tiskanje
- papir iz cunj** neustr., gl. papir iz krpovine in krpovinski papir
- papir iz krpovíne** -ja -- -- m, v papirništvu kakovostnejši papir, ki mu med izdelavo dodajajo krpe; sin. krpovinski papir; prim. lesni papir, brezlesni papir
- papirologíja** -e ž proučevanje starih dokumentov, zapisov (1) na papirusu
- pápiros** -a m, gl. papirus (1)
- pápirus** -a m **1.** tropska vodna rastlina, iz katere so Egipčani izdelovali pisno podlago; sin. papiros **2.** iz te rastline izdelana pisna podlaga, ki je navadno zvita v tulec, zvitek **3.** rokopis, napisan na taki podlagi
- papirusni svítek** neustr., gl. papirusov zvitek
- pápirusov zvítek** -ega -tka m več pol papirusa (2), zlepljenih v daljši trak in zvitih za lažjo uporabo ter hranjenje; prim. opistograf
- paradigmátski odnòs** -ega -ôsa m, pri vsebinski obdelavi odnos med pojmom, razredoma, ki je vzpostavljen že v strukturi dokumentacijskega jezika; ant. sintagmatski odnos
- paralelni dostop** neustr., gl. hkratni dostop
- paralélni naslòv** -ega -ôva m, gl. vzporedni naslov
- paralélno iskánje** -ega -a s, gl. hkratno iskanje
- Paríška načêla** in **paríška načêla** -ih -čel s, mn. na mednarodni konferenci v Parizu leta 1961 sprejeta načela o funkciji in ustroju abecednega imenskega kataloga, o določanju avtorstva in oblike značnice
- parlamentárna knjižnica** -e -e ž specialna knjižnica za potrebe državnega parlamenta, skupščine; sin. skupščinska knjižnica
- parlamentárno gradívo** -ega -a s gradivo, ki je pripravljeno za obravnavo v parlamentu, skupščini ali je rezultat take obravnave; sin. skupščinsko gradivo
- párt** -a m izpis iz partiture za posamezni vokal, instrument v ansamblu, orkestru; sin. glas; prim. partitura

- partitivni odnos** -ega -a m, pri vsebinski obdelavi hierarhični odnos med pojmomoma, pri katerem je eden del drugega, npr. kataložni listek je del kataloga; sin. odnos del-celota
- partitúra** -e ž notni zapis skladbe z vsemi instrumentalnimi in vokalnimi glasovi; prim. part
- pasivna članica kooperativnega sistema** -e -e -- -- ž knjižnica, ki samo uporablja zapise (2) iz kooperativnega kataloga in vanj ne prispeva svojih zapisov (2); sin. pasivna knjižnica v kooperativnem sistemu; prim. aktivna članica kooperativnega sistema
- pasivna članica sistema vzajemne katalogizacije** -e -e -- -- -- ž, gl. pridružena članica sistema vzajemne katalogizacije
- pasivna knjižnica v kooperativnem sistemu** -e -e -- -- -- ž knjižnica, ki samo uporablja zapise (2) iz kooperativnega kataloga in vanj ne prispeva svojih zapisov (2); sin. pasivna članica kooperativnega sistema; prim. aktivna knjižnica v kooperativnem sistemu
- pasivna knjižnična zaloga** -e -e -e ž, gl. pasivna knjižnična zbirka in pasivni knjižnični fond
- pasivna knjižnična zbirka** -e -e -e ž del knjižnične zbirke, ki iz različnih razlogov ni več v uporabi, npr. zastarelo knjižnično gradivo; sin. pasivni knjižnični fond, pasivna knjižnična zaloga, pasivni fond, pasivna zbirka, pasivna zaloga; prim. aktivna knjižnična zbirka
- pasivna zaloga** -e -e ž, gl. pasivna knjižnična zbirka in pasivni knjižnični fond
- pasivna zbirka** -e -e ž, gl. pasivna knjižnična zbirka in pasivni knjižnični fond
- pasivni fond** -ega -a m, gl. pasivni knjižnični fond in pasivna knjižnična zbirka
- pasivni knjižnični fond** -ega -ega -a m del knjižničnega fonda, ki iz različnih razlogov ni več v uporabi, npr. zastarelo knjižnično gradivo; sin. pasivna knjižnična zbirka, pasivna knjižnična zaloga, pasivni fond, pasivna zbirka, pasivna zaloga; prim. aktivni knjižnični fond
- pasivni sistem za varovanje knjižničnega gradiva** -ega -a -- -- -- m sistem za elektronsko varovanje knjižničnega gradiva pred odtujevanjem, pri katerem se lastnosti varovalnega elementa, vgrajenega v knjižnično gradivo, ne spreminjajo in lahko uporabnik izposojeno gradivo dobi šele po izhodu iz varovanega območja; sin. obhodni sistem za varovanje knjižničnega gradiva; prim. aktivni sistem za varovanje knjižničnega gradiva
- pasivno informiranje** -ega -a s informiranje uporabnika na njegovo zahtevo; ant. aktivno informiranje
- patent** -ênta m **1.** javnopravna listina za zavarovanje pravic izumitelja **2.** zgod. listina, s katero je vladar podeljeval ali ukinjal naslove, službe, pravice
- patentotéka** -e ž sistematično urejena zbirka patentov
- patologíja knjige** -e -- ž veda o bolezenskih spremembah knjige
- patriótika** -e ž, gl. domoznansko gradivo

- patronínik** -a m ime, izpeljano iz očetovega osebnega imena, npr. Petrovič; sin. očetno ime
- PC** PC-ja [pəcè in pecé] m, krat. (ang. personal computer) gl. osebni računalnik
- pečát** -a m **1.** uradni znak z imenom in navadno logotipom posameznika ali korporacije za označevanje istovetnosti, lastništva; prim. šampiljka (1), žig (1) **2.** priprava, navadno kovinska, za odtiskovanje takega znaka v pečatni vosek; sin. pečatnik; prim. šampiljka (2), žig (2)
- pečátnik** -a m priprava, navadno kovinska, za odtiskovanje pečata (1) v pečatni vosek; sin. pečat (2)
- pedagóška knjižnica** -e -e ž **1.** del šolske knjižnice, ki je namenjen učiteljem, profesorjem; prim. učiteljska knjižnica, profesorska knjižnica **2.** visokošolska ali specialna knjižnica za področje pedagogike
- peek-a-boo kartica** neustr., gl. luknjana dokumentacijska kartica
- pergamènt** -énta m **1.** obstojna pisna podlaga pozne antike in srednjega veka, narejena iz ovčje, kozje, telečje ali oslovske kože, ki je dobila ime po antičnem mestu Pergamon; prim. velin (1) **2.** rokopis, napisan na taki podlagi
- pergamèntni papír** -ega -ja m, v papirništvu gost, nekoliko prosojen in gladek papir, podoben pergamentu; prim. rastlinski pergament
- pergamín** -a m, v papirništvu trpežen prosojen papir, podoben pergamentu in nadomestek zanj
- periférna opréma** -e -e ž, v računalništvu naprave, ki so z računalnikom povezane v funkcionalno celoto, a ne predstavljajo njegovega osrednjega dela, npr. monitor, tipkovnica, miška, tiskalnik; sin. zunanja oprema
- periódíčna publikácia** -e -e ž serijska publikacija, ki izhaja navadno v rednih časovnih presledkih, pogostejše kot enkrat letno in redkeje kot dvotedensko ter navadno vsebuje raznovrstne prispevke različnih avtorjev; sin. periodika; prim. letna publikacija, časnik, časopis, zbornik
- periódíčni tisk** -ega -a m tiskane periodične publikacije; prim. časopisje
- periódíčni zbórník** -ega -a m zbornik, ki izhaja v zaporednih časovnih intervalih periodično redno ali občasno
- periódíčno izhájanje** -ega -a s izhajanje serijske publikacije v rednih ali nerednih, krajših ali daljših časovnih intervalih
- periódíčno poročílo** -ega -a s poročilo o delu, dosežkih, ki se ga pripravlja v določenih časovnih presledkih, npr. polletno poročilo
- periódika** -e ž, gl. periodična publikacija
- permanéntni papír** -ega -ja m, gl. časovno obstojni papir
- permutácijsko indeksíranje** -ega -a s prikaz seznama vsebinskih oznak kakega dokumenta, v katerem so vse predmetne oznake navedene večkrat in tako, da je vsaka enkrat na prvem mestu
- permutírani índeks** -ega -a m, gl. permutirano kazalo

- permutirano kazálo** -ega -a s kazalo (2), v katerem so večbesedna imena oseb, stvari, krajev navedena tako, da je vsaka beseda enkrat na prvem mestu; sin. permutirani indeks
- peró** -éša s pisalo za pisanje s tinto, tušem na papirus, pergament, papir, npr. gosje, jekleno, nalivno pero
- personálna bibliografija** -e -e ž, gl. osebna bibliografija
- personálni ávtor** -ega -ja m, gl. individualni avtor
- pertinéntni** -tna -o prid. ki je ustrezen glede na informacijsko potrebo; ant. nepertinentni; prim. relevantni
- pertinéntnost** -í ž ustreznost glede na informacijsko potrebo; prim. relevantnost
- pêta hrbta** -e -- ž, gl. noga hrbta
- pika** -e ž (znak .) **1.** v katalogizaciji ločilo z desnim presledkom, ki kot del interpunkcijskega znaka uvaja podznačnico **2.** v katalogizaciji ločilo, ki kot del interpunkcijskega znaka uvaja posamezno območje bibliografskega opisa **3.** v UDK znak za delitev vrstila na tri mesta in za uvajanje nekaterih posebnih privesnih vrstilcev
- piktográska písáva** -e -e ž slikovna pisava s piktogrami
- piktográm** -a m pismenka poenostavljene slikovne pisave
- pínakes** neskl., mn., gr. **1.** antične pisalne tablice iz kamna, gline, lesa, brona **2.** spiski knjig na takih tablicah, ki so prvi knjižnični katalogi in jih je zapisal Kalimah v Aleksandrijski knjižnici
- pinjín** -a m uradni latinični fonetični zapis (1) kitajske pisave
- pionírska knjižnica** -e -e ž, nekdanj specializirana knjižnica za otroke in mladino do konca osnovne šole; prim. mladinska knjižnica, otroška knjižnica
- pionírski oddélek** -ega -lka m, nekdanj oddelok knjižnice, namenjen otrokom in mladini do konca osnovne šole; prim. mladinski oddelok, otroški oddelok
- pirátska izdájá** -e -e ž, v založništvu izdaja publikacije, ki je nastala brez soglasja nosilca copyrighta (1)
- pirátska zalóžba** -e -e ž, v založništvu založba, ki izda publikacijo brez soglasja nosilca copyrighta
- pisálnik** -a m, nekdanj omara, pult s poševno ploskvijo za pisanje, pisalna miza
- pisálo** -a s pripomoček za zapisovanje z roko, prilagojen različnim pisnim podlagam, npr. stilus, čopič, pero, svinčnik
- pisani vir** neutr., gl. pisni vir
- pisano gradivo** neutr., gl. pisno gradivo
- pisár** -ja m, nekdanj kdor se poklicno ukvarja s pisanjem, prepisovanjem; prim. skriptor (2), prepisovalec, amanuensis (2)
- pisárska delávnica** -e -e ž, gl. skriptorij
- pisátelj** -a m avtor proznih leposlovnih del; prim. pisec
- pisáteljica** -e ž avtorica proznih leposlovnih del
- pisáva** -e ž **1.** sistem znakov za pisno sporazumevanje, npr. slikovna, pojmovna, glasovna, črkovna pisava **2.** način pisanja, tiskanja tega

- sistema, npr. lepopisna, tehniška pisava **3.** značilen način posameznikovega zapisovanja znakov za pisno sporazumevanje; sin. rokopis (4)
- pisáva publikácije** -e -- ž pisava (1), v kateri je natisnjeno besedilo publikacije; prim. pisava ustanove
- pisáva ustanóve** -e -- ž pisava (1), ki jo uporablja knjižnica pri izdelavi kataložnih zapisov; prim. pisava publikacije
- pisáva za slépe** -e -- -- ž pisava (1), ki jo berejo slepi s tipanjem, npr. brajica
- písec** -sca m avtor besedila; prim. pisatelj
- písec sprémnega besedila** -sca -- -- m avtor dodatnega besedila, ki je navadno objavljeno v isti publikaciji skupaj z osnovnim delom, npr. pisec predgovora, spremne besede, pogovora, opomb
- pisménka** -e ž pisni znak, grafično znamenje za zapisovanje sporočil, npr. črka, hieroglif, ideogram, piktogram
- pismenost** -i ž **1.** znanje branja, pisanja **2.** znanje česa nasploh
- pisménstvo** -a s **1.** rokopisno slovstvo **2.** gl. književnost
- pismo** -a s **1.** osebno, uradno sporočilo na listu papirja v ovojnici, posredovano naslovniku **2.** v bibliologiji zapis besedila na pisni podlagi, npr. v knjigi, kodeksu, rokopisu
- pisna informácija** -e -e ž pojasnilo, odgovor, obvestilo, sporočilo o določeni stvari, vprašanju v pisni obliki; ant. ustna informacija
- pisna podlága** -e -e ž material, snov, na katerem je zapisano kakršno koli sporočilo z namenom, da se ohrani in razširja, npr. glinena ploščica, papirus, pergament, papir
- pisni dokumènt** -ega -ênta m dokument (1) z besedilom, ohranjen v pisni obliki
- pisni vír** -ega -a m informacijski vir, ki je napisan z roko, tipkan ali tiskan; prim. tiskani vir, elektronski vir (1)
- pisno gradívo** -ega -a m z roko pisani, tipkani ali tiskani dokumenti na katerem koli fizičnem nosilcu; prim. rokopisno gradivo, tiskano gradivo, elektronsko gradivo, razmnoženina, razmnožena publikacija
- pisún** -a m slab, nekvaliteten pisatelj, pisec
- PKG** PKG-ja [pekagé -êja] m, krat., gl. posebno knjižnično gradivo in posebno gradivo
- pl.** okrajš. (plan) v katalogizaciji oznaka v bibliografskem opisu, ki pove, da je opisovana enota načrt ali da opisovana enota vsebuje načrt
- pl in pl.** okrajš. (platno) oznaka za platneno vezavo
- plačljíva storítev** -e -tve ž knjižnična storitev, ki jo morajo uporabniki knjižnice plačati, npr. fotokopiranje; ant. brezplačna storitev
- plagiát** -a m kar je od drugod prevzeto in objavljeno, prikazano kot lastno; ant. original (1); prim. izvirnik (2), izvirno besedilo (2)
- plágula** -e ž, lat., zgod. kvadratna pola pravokotno prepletenih papirusovih pramenov v postopku izdelave papirusa (2)

- plakát** -a m enolistni tisk (2), navadno na velikem kosu papirja, namenjen javnemu informiranju z lepljenjem, izobešanjem; sin. poster; prim. lepak, letak
- plastifikacija** -e ž, v knjigoveštvu postopek utrjevanja in zaščite platnic s premazom ali folijo iz plastične snovi
- platnéna vezáva** -e -e ž **1.** v knjigoveštvu knjižna vezava, pri kateri je celoten ovoj oblečen v platno; sin. celo platno, platno; prim. polplatno **2.** gl. pl in pl.
- platnica** -e ž, v knjigoveštvu sprednji ali zadnji zaščitni del knjižne vezave, npr. sprednja platnica, zadnja platnica; prim. ovoj
- plátno** -a s **1.** v knjigoveštvu knjižna vezava, pri kateri je celoten ovoj oblečen v platno; sin. celo platno, platnena vezava; prim. polplatno **2.** gl. pl in pl.
- pláža** -e ž delo brez umetniške vrednosti; sin. šund
- plémiška knjižnica** -e -e ž zasebna knjižnica, ki je last določene plemiške rodbine
- plémiški nazív** -ega -a m naslov (3) osebe, naveden kot dodatek k značnici (2), npr. baron
- plóski tisk** -ega -a m, v tiskarstvu tisk, pri katerem ležijo tiskovne in proste površine na tiskovni formi v isti ravni, npr. litografija, ofsetni tisk; prim. globoki tisk, visoki tisk
- plóšča** -e -e ž plošča z analognim zapisom zvoka, ki se predvaja z gramofonom, npr. mala plošča, velika plošča; sin. gramofonska plošča (1), fonografska plošča
- plús** -a m (znak +) v katalogizaciji pisno znamenje, ki kot interpunkcijski znak v območju fizičnega opisa uvaja podatek o spremnem gradivu; prim. in (1)
- pnevmátična póšta** -e -e ž sistem internega komuniciranja v knjižnici za prenašanje sporočil v tulcih po ceveh s pomočjo zračnega pritiska
- pod.** (podoba) nekdanj, v katalogizaciji oznaka v bibliografskem opisu, ki pove, da opisovana enota vsebuje slike; prim. sl. (1)
- podáljšani líst** -ega -a m večji, daljši list, navadno zgiban in uvezan, vložen v publikacijo, na katerem so večje ilustracije, zemljevidi, tabele; sin. alonga
- podáljšanje izposojeválnega róka** -a -- -- s, gl. podaljšanje roka izposoje
- podáljšanje róka izposóje** -a -- -- s na željo uporabnika dovoljena uporaba izposojenega gradiva na domu še za en rok izposoje; sin. podaljšanje izposojevalnega roka
- podátek** -tka m **1.** kar nekaj pove o določeni stvari in omogoča njeno prepoznavanje, npr. bibliografski podatek; prim. informacija (1) **2.** sporočilo, informacija v obliki, ki omogoča računalniško obdelavo, npr. besedilni podatek, numerični podatek
- podátki o ávtorstvu** -ov -- -- m, mn. ime avtorja ali imena avtorjev, kakor so navedena v opisovani enoti; prim. navedba odgovornosti
- podátki o zalógi** -ov -- -- m, mn. lokalni podatki o knjižničnem gradivu, zlasti o posameznih letnikih, številkah serijske publikacije; prim. lokacijski podatek (2)

- podátkovna báza** -e -e ž zbrani podatki, ki skupaj z bazo znanja omogočajo ekspertnemu sistemu sklepanje in izpeljavo odločitev
- podátkovna zbirka** -e -e ž **1.** sistematično zbrani in organizirani podatki, namenjeni poizvedovanju; sin. zbirka podatkov (1) **2.** v elektronski obliki shranjeni podatki, namenjeni poizvedovanju, npr. besedilna zbirka, numerična zbirka, zbirka z besedili; sin. zbirka podatkov (2), računalniška podatkovna zbirka, računalniška zbirka podatkov, baza podatkov; prim. banka podatkov
- podátkovna zbirka besedíl** -e -e -- ž podatkovna zbirka, ki vsebuje celotna besedila (2), dokumente; sin. podatkovna zbirka celotnih besedil, računalniška zbirka besedil, zbirka besedil, zbirka celotnih besedil
- podátkovna zbirka celótnih besedíl** -e -e -- -- ž podatkovna zbirka, ki vsebuje celotna besedila (2), dokumente; sin. podatkovna zbirka besedil, računalniška zbirka besedil, zbirka besedil, zbirke celotnih besedil
- podátkovna zbirka článkov** -e -e -- ž podatkovna zbirka z besedili člankov enega ali več elektronskih časopisov
- podátkovna zbirka z diréktim doségom** -e -e -- -- -- ž podatkovna zbirka (2), pri kateri je dostop do vsakega posameznega zapisa (2) mogoč neposredno; ant. sekvenčna podatkovna zbirka
- podátkovna zbirka z dostópom na daljávo** -e -e -- -- -- -- ž podatkovna zbirka, ki je zunaj neposrednega fizičnega dosega uporabnika na oddaljenem računalniku, in jo uporabnik dosega po omrežju; sin. zbirka podatkov z dostopom na daljavo, oddaljena podatkovna zbirka; prim. lokalna podatkovna zbirka
- podátkovni elemént** -ega -ênta m, v MARC-formatih najmanjša informacijska enota, ki se jo dá nedvoumno prepoznati
- podátkovni elemént ISBD** -ega -ênta -- [iesbedé] m, v MARC-formatih vsak od podatkovnih elementov v bibliografskem zapisu, ki mora biti oblikovan v skladu z določili mednarodnih standardnih bibliografskih opisov
- podátkovni formát** -ega -a m, v računalništvu oblika, v kakršni so podatki shranjeni ali posredovani
- podátkovni formát bibliográfskega sistéma** -ega -a -- -- m format računalniško čitljivega zapisa s strukturo, ki ustreza elementom kataložnega in/ali bibliografskega vpisa; prim. MARC-format (1), Skupni komunikacijski format
- podátkovni modél** -ega -a m, v računalništvu model, ki opisuje entitete in povezave med njimi v računalniški obdelavi podatkov
- podatkóvnik** -a m sistematičen, navadno po tematskih področjih urejen priročnik s podatki o ljudeh, dogodkih, državah
- pòdkazálka** -e ž, do 1947, v klasičnem katalogu dodatni vpis, ki kaže najprej na značnico skupne kazalke in nato na značnico glavnega vpisa; prim. skupna kazalka

- podnaslòv** -ôva m dodatek k naslovu, ki je naveden pod stvarnim naslovom;
prim. nadnaslov, dostavek k stvarnemu naslovu
- podóba knjižnice** -e -- ž vtis, mnenje, ki si ga o knjižnici oblikujejo uporabniki in družbeno okolje
- podobopísna písáva** -e -e ž, gl. slikovna pisava
- podpíče** -a s (znak ;) v katalogizaciji ločilo, ki kot del interpunkcijskega znaka v posameznih območjih bibliografskega opisa uvaja določene elemente, npr. naslednjo navedbo odgovornosti, naslednji kraj izida, navedbo mer
- podpísani izvòd** -ega -óda m izvod publikacije s podpisom, navadno avtorjevim, lastnikovim
- podpólje** -a s enoznačno identificiran del polja (1)
- podpolje fiksne dolžine** neustr., gl. podpolje nespremenljive dolžine in podpolje stalne dolžine
- podpólje nespremenljive dolžine** -a -- -- s podpolje, katerega dolžina je nespremenljiva in je določena za vse mogoče primere; sin. podpolje stalne dolžine; prim. podpolje spremenljive dolžine
- podpólje spremenljive dolžine** -a -- -- s podpolje, katerega dolžina se lahko spreminja glede na dolžino podatkov; prim. podpolje nespremenljive dolžine
- podpólje stálne dolžine** -a -- -- s podpolje, katerega dolžina je nespremenljiva in je določena za vse mogoče primere; sin. podpolje nespremenljive dolžine; prim. podpolje spremenljive dolžine
- podpolje variabilne dolžine** neustr., gl. podpolje spremenljive dolžine
- podpórница** -e ž, gl. mecenka
- podpórnik** -a m, gl. mecen
- podrázred** -a m, pri vsebinski obdelavi skupina pojmov (1), ki je hierarhično podrejena določenemu razredu
- podrejéna knjižna zbirka** -e -e ž, gl. podzbirka
- podrejéna korporácija** -e -e ž, v katalogizaciji nesamostojna enota korporacije, ki lahko že z imenom izraža podrejenost; prim. nesamostojna korporacija
- podrejéna sérijska publikácija** -e -e -e ž serijska publikacija, ki izhaja v okviru glavne serijske publikacije in ima lahko lasten naslov; prim. glavna serijska publikacija, podzbirka, razdelek
- podrejéna zbirka** -e -e ž, gl. podzbirka
- podrejéna znáčnica** -e -e ž, gl. podznačnica
- podrejéni dél stvárnega naslòva** -ega -a -- -- m, gl. podrejeni naslov
- podrejéni izráz** -ega -a m, v tezavru deskriptor, ki označuje pojem, ki je hierarhično podrejen izrazu s širšim, bolj splošnim pomenom, npr. fizika - naravoslovje; sin. ožji izraz; ant. nadrejeni izraz
- podrejéni naslòv** -ega -ôva m, v katalogizaciji naslov, ki sam ne zadošča za identifikacijo publikacije in zato potrebuje še skupni naslov, naslov glavne publikacije ali naslov glavne zbirke; sin. podrejeni del stvarnega naslova; prim. skupni naslov (1), zbirni naslov

- podrejéni sestávni dél** -ega -ega -a m, v katalogizaciji vsak od sestavnih delov, ki tvorijo večdelni sestavni del
- podrejéni zapís** -ega -a m, v katalogizaciji bibliografski zapis za sestavni del ali posamezen zvezek, kos publikacije, povezan z nadrejenim zapisom za celotno publikacijo; prim. hierarhični odnos (2)
- podróbna delítev** -e -tve ž, v UDK priredna razširitev ali enostavni odnos več vrstilcev UDK, ki so kot celota povezani v enostavnem odnosu z drugim glavnim vrstilcem, in se označuje z oglatim oklepajem
- podróbno gêsljenje** -ega -a s gesljenje, pri katerem se za opis posameznega pojma iz vsebine dela, dokumenta, publikacije, izbere najožje obstoječe geslo iz geslovnika; prim. izčrpno gesljenje
- podružnična knjižnica** -e -e ž dislocirana enota splošne knjižnice; sin. knjižnična enota (1)
- podtálna izdája** -e -e ž izdaja, ki izide kljub prepovedi oblasti; sin. ilegalna izdaja
- podtálna publikácija** -e -e ž, gl. ilegalna publikacija
- podtáltni tisk** -ega -a m, gl. ilegalni tisk
- podvojéni zapís** -ega -a m ponovni kataložni zapis za isto katalogizacijsko enoto v vzajemnem katalogu, ki nastane po pomoti in predstavlja balast; sin. duplikatni zapis, duplikat (3)
- pôdzbírka** -e ž serijska publikacija, ki je del glavne zbirke in ki ima lahko samostojen naslov ali naslov, ki je podrejen naslovu glavne zbirke; sin. podrejena zbirka, podrejena knjižna zbirka; prim. podrejena serijska publikacija, razdelek, zbirka v zbirki
- pôdznáchnica** -e ž del korporativne ali formalne značnice, ki sledi imenu korporacije in obsega ime podrejene korporacije ali označuje formalno vsebino publikacije, dokumenta; sin. podrejena značnica; prim. formalna podznačnica, korporativna podznačnica, glavna značnica
- poenostávljena katalogizácija** -e -e ž opisna katalogizacija, ki zajame samo za identifikacijo dokumenta, publikacije najnujnejše podatke; prim. popolna katalogizacija, skrajšana katalogizacija
- poglavítna ávtorica** -e -e ž, gl. glavna avtorica
- poglavíttni ávtor** -ega -ja m, gl. glavni avtor
- poglavíttni naslòv** -nega -ôva m, v katalogizaciji naslov, ki je izmed dveh ali več naslovov na naslovni strani izbran kot pomembnejši
- poglavje v monografiji** neutr., gl. poglavje v monografski publikaciji
- poglávje v monográfski publikácii** -a -- -- -- s krajše, vsebinsko samostojno delo, sestavek, prispevek, objavljen v monografski publikaciji
- pogóji dostòpnosti** -ev -- m, mn. 1. pogoji, ki jih za uporabnike določi založnik, ponudnik informacijskega vira, in z njimi opredeli, omeji dostopnost vira, npr. plačljivost, uporabo gesla (4) 2. v katalogizaciji neobvezen element bibliografskega opisa, ki pove, pod kakšnimi pogoji je publikacija na voljo, npr. za člane, dostopno z geslom

- pogóštnost obíska** -i -- ž statistični podatek o tem, kako pogosto uporabnik knjižnice v obravnavanem časovnem obdobju obiše knjižnico
- pogóštnost uporábe** -i -- ž statistični podatek o tem, kako pogosto je določeno gradivo, knjižnična storitev, informacijski vir uporabljen v določenem časovnem obdobju
- pogóštost citíranja** -i -- ž 1. število bibliografskih citatov določenega članka v enem letu deljeno s številom člankov, ki jih je bilo mogoče citirati iz časopisa, v katerem je bil članek objavljen; prim. faktor vpliva 2. neustr., gl. citiranost
- pogóštost izhájanja** -i -- ž opis časovnih razmikov med objavami posameznih števil, zvezkov serijske publikacije ali števila objav serijske publikacije v določenem časovnem obdobju; sin. frekvenca izhajanja
- pogíčeno imé** -ega -na s v grščino prevedeno ali z grško končnico pisano ime; prim. nacionalna oblika imena, polatinjeno ime
- poimenováňje ávtorja** -a -- s avtorjevo ime in/ali avtorjevo ime s stalnim pridevkom, pridevki, npr. Fran Maselj Podlimbarski; sin. avtorjevo poimenovanje
- poizvédba** -e ž 1. ugotavljanje, odkrivanje podatka, podatkov v informacijskih virih; prim. poizvedovanje 2. neustr., gl. retrospektivna poizvedba, selektivna diseminacija informacij, rezultat poizvedovanja 3. za poizvedovanje oblikovano vprašanje, ki je sestavljeno po pravilih sistema za poizvedovanje in z upoštevanjem iskalnih elementov; sin. iskalna zahteva, iskalni zahtevek
- poizvedoválna metóda** -e -e ž metoda, uporabljena pri poizvedovanju, npr. poizvedovanje v naravnem jeziku, poizvedovanje z logičnimi izrazi
- poizvedovalna pravila** neustr., gl. poizvedovalna sintaksa
- poizvedoválna sintáksa** -e -e ž formalna pravila za oblikovanje poizvedbe (3)
- poizvedoválna strategíja** -e -e ž, gl. iskalna strategija
- poizvedoválni cíklus** -ega -a m zaključeno zaporedje postopkov od izražene informacijske potrebe preko oblikovanja iskalnega izraza, postopkov iskanja ter pridobivanja in vrednotenja rezultatov poizvedovanja; sin. iskalni cikel
- poizvedoválni jézik** -ega -íka m umetni jezik za oblikovanje iskalnega izraza, npr. SQL; sin. iskalni jezik; prim. naravni jezik (1)
- poizvedoválni obrázec** -ega -zca m zaslonski obrazec, namenjen poizvedovanju
- poizvedoválnó vedénje** -ega -a s ravnanje posameznika pri poizvedovanju; sin. vedenje pri poizvedovanju; prim. iskalno vedenje
- poizvedováňje** -a s (krat. IR) sistematično raziskovanje v za to pripravljenih informacijskih virih zaradi odkrivanja, izbiranja in pridobivanja podatkov, zapisov iz teh virov, npr. poizvedovanje v javnem računalniškem katalogu, podatkovni zbirki, virih na internetu; prim. iskanje, poizvedba (1), iskanje podatkov

- poizvedovanje v naravnem jeziku** -a -- -- s poizvedovanje, pri katerem je iskalni zahtevek oblikovan kot stavek brez omejitev glede na iskalne ključne, iskalno sintakso; sin. iskanje v naravnem jeziku
- pojasnjevalna kazalka** -e -e ž, v katalogizaciji kazalka (1), ki uporabnika kataloga opozori na to, pod kakšno značnico je treba iskati želeno publikacijo, dokument, npr. *zakoni: išči pod imenom države, za katero zakon velja*
- pojasnjevalna značnica** -e -e ž, v katalogizaciji značnica na pojasnjevalni kazalki
- pojasnjevalno napotilo** -ega -a s, pri vsebinski obdelavi napotilo, ki pojasnjuje okoliščine, v katerih je treba upoštevati tudi druge značnice
- pojávna oblika** -e -e ž, v FZBZ-ju izrazna oblika, uresničena na katerem koli fizičnem nosilcu, npr. rokopis (3), publikacija, slika
- pójem** -jma m 1. pri vsebinski obdelavi beseda, besedna zveza za poimenovanje abstraktne predstave, predmeta (1), dogodka, kraja 2. v FZBZ-ju abstraktna predstava, ideja
- pojmovna determinanta** neustr., gl. tematsko določilo
- pojmovna pisáva** -e -e ž slikovna pisava s pojmovnimi znaki; sin. ideografska pisava
- pojmovni znak** -ega -a m pismenka slikovne pisave, ki označuje tudi abstraktni pojem, dejanje; sin. ideogram
- pokazatelj uspešnosti knjižnice** neustr., gl. kazalec uspešnosti knjižnice in kazalnik uspešnosti knjižnice
- poklična bibliografija** -e -e ž posebna bibliografija, ki popisuje dokumente, publikacije avtorjev glede na njihov poklic
- poklična knjižničarka** -e -e ž ženska, ki je strokovno usposobljena za delo v knjižnici in je v njej redno zaposlena; ant. amaterska knjižničarka
- poklični knjižničar** -ega -ja m oseba, ki je strokovno usposobljena za delo v knjižnici in je v njej redno zaposlena; ant. amaterski knjižničar
- pokónčni formát** -ega -a m, v knjigoveštvu format knjige, pri kateri je višina knjige večja od širine; prim. prečni format
- pokrajinska bibliografija** -e -e ž bibliografija (2), ki popisuje dokumente, publikacije avtorjev iz določene pokrajine in/ali dokumente, publikacije, ki o tej pokrajini govorijo; sin. regionalna bibliografija; prim. domoznanska bibliografija
- pokrajinska knjižnica** -e -e ž osrednja knjižnica pokrajine
- pokrajinski centrálni katalóg** -ega -ega -a m centralni katalog, ki ga vodi pokrajinska knjižnica za svoje območje
- pokrítost podróčja** -i -- ž stopnja zagotavljanja ustrezne količine in kakovosti knjižničnega gradiva, informacijskih virov, storitev za določeno strokovno, tematsko področje
- pokrovítelj** -a m ugledna osebnost ali korporacija, ki simbolično in/ali gmotno skrbi za prireditve, razstavo; prim. donator, sponzor, mecen

- pokroviteljica** -a ž ugledna ženska ali korporacija, ki simbolično in/ali gmotno skrbi za prireditve, razstavo; prim. donatorka, sponzorka, mecenka
- polatínjeno imé** -ega -na s v latinščino prevedeno ali z latinsko končnico pisano ime, npr. Jacobus Gallus, Homerus; sin. latinizirano ime; prim. nacionalna oblika imena, pogrčeno ime
- políca** -e ž ogródje s poličnicami za postavitev, shranjevanje knjižničnega gradiva; sin. odprta polica; prim. knjižna polica, polica za časopise
- políca za časopíse** -e -- -- ž polica, prirejena za postavitev tekočih številč časopisja; prim. knjižni regal
- políce v prôstem pristópu** -íc -- -- -- ž, mn. knjižne police, police za časopise, ki so postavljene v območju prostega pristopa
- políčna oznáka** -e -e ž napis z informacijo o knjižničnem gradivu, postavljenem po določenem sistemu v knjižno polico
- políčnica** -e ž **1.** vodoravna deska, plošča v knjižni polici, omari **2.** neustr., gl. knjižna polica
- poliglótski slovár** -ega -ja m, gl. večjezični slovar
- polihierárhični odnôs** -ega -ôsa m, pri vsebinski obdelavi hierarhični odnos, v katerem ima predmetna značnica več nadrejenih značnic
- políptih** -a m, zgod. več z obročki ali usnjenimi trakovi povezanih preklonnih povoščenih tablic; prim. diptih, triptih
- polítičnoteritoriálna enôta** -e -e ž, v katalogizaciji korporacija, ki v celoti ali delno opravlja vladne funkcije, npr. samostojne države, države članice skupnosti držav, zvezne enote ter njihove regionalne in lokalne enote; prim. organ političnoteritorialne enote, institucija političnoteritorialne enote
- polítika knjižnice** neustr., gl. knjižnična politika
- pólje** -a s enoznačno identificiran del računalniškega zapisa (1), ki vsebuje določen podatek, določene podatke; prim. podpolje
- polje fiksne dolžine** neustr., gl. polje nespremenljive dolžine in polje stalne dolžine
- pólje nèspremenljíve dolžíne** -a -- -- s polje, katerega dolžina je nespremenljiva in je določena v naprej; sin. polje stalne dolžine; prim. polje spremenljive dolžine
- pólje spremenljíve dolžíne** -a -- -- s polje, katerega dolžina se lahko spreminja glede na dolžino podatkov; prim. polje stalne dolžine, polje nespremenljive dolžine
- pólje stálne dolžíne** -a -- -- s polje, katerega dolžina je nespremenljiva in je določena v naprej; sin. polje nespremenljive dolžine; prim. polje spremenljive dolžine
- polje variabilne dolžine** neustr., gl. polje spremenljive dolžine
- pólje vhdnega obrázca** -a -- -- s razdelek, okence vhodnega obrazca, namenjen vpisovanju določenega podatka, npr. rubrika (3) za ime avtorja; sin. rubrika vhodnega obrazca; prim. vnosno polje
- polje za vnos** neustr., gl. vnosno polje

- poljúdna izdája** -e -e ž izdaja, ki znanstveno vsebino poda na poljuden način
- poljúdni članek** -ega -nka m članek, ki znanstveno vsebino prikaže na poljuden način; prim. strokovni članek, znanstveni članek
- poljúdni prispevek** -ega -vka m prispevek, ki znanstveno vsebino prikaže na poljuden način; prim. strokovni prispevek, znanstveni prispevek
- poljudnoznanstvena publikácija** -e -e ž publikacija, v kateri je objavljeno poljudnoznanstveno delo, npr. poljudnoznanstvena knjiga; prim. znanstvena publikacija, strokovna publikacija
- poljudnoznanstveno délo** -ega -a s delo, ki podaja znanstveno vsebino na lažje razumljiv, poenostavljen način, npr. poljudnoznanstveni članek; prim. znanstveno delo, strokovno delo
- pólkrêpki tisk** -ega -a [ɤk] m, v tiskarstvu natis besedila s črkami, ki so po debelini potez med navadnimi in krepkimi
- pólletna publikácija** -e -e [ɤl] ž, gl. polletnik
- pólletnik** -a [ɤl] m periodična publikacija, ki izide dvakrat v letu; sin. polletna publikacija
- pólmešečnik** -a [ɤm] m časnik ali časopis, ki izhaja dvakrat mesečno; prim. štirinajstdnevnik
- pólni bibliográfski zápis** -ega -ega -a m bibliografski zapis, ki zajame vse bibliografske podatke v skladu s katalogizacijskimi pravili; sin. polni zapis; prim. popolni bibliografski zapis, skrajšani bibliografski zapis
- polni tekst** neustr., gl. celotno besedilo (2)
- pólni zápis** -ega -a [ɤn] m bibliografski zapis, ki zajame vse bibliografske podatke v skladu s katalogizacijskimi pravili; sin. polni bibliografski zapis; prim. popolni bibliografski zapis, skrajšani bibliografski zapis
- polnílni znák** -ega -a [ɤn] m, v računalništvu znak, s katerim se niz znakov zapolni do predpisane dolžine polja, podpolja; prim. zapolnitveni znak, prazni znak (2)
- pólno besedílo** -ega -a [ɤn] s, gl. celotno besedilo (2)
- pólno imé** -ega -na [ɤn] s avtorjevo ime, zapisano z vsemi imeni, priimki ter plemiškimi in drugimi vzdevki
- polnoprávna článica sistéma vzajemne katalogizácije** -e -e -- -- [ɤn] ž v sistemu COBISS knjižnica, ki prispeva zapise (2) v vzajemno bazo podatkov glede na predhodno verifikacijo usposobljenosti njenih katalogizatorjev; sin. aktivna članica sistema vzajemne katalogizacije
- polovíčna vezáva** -e -e ž, v knjigoveštvu vezava, pri kateri so hrbet in včasih tudi vogali platnic prevlečeni z drugim materialom kot platnice, npr. polplatno, polusnje; prim. celovita vezava
- polpl.** okrajš. (polplatno) oznaka za polplatneno vezavo; sin. pp, pp.
- pólplatnéna vezava** -e -e [ɤp] ž 1. v knjigoveštvu knjižna vezava, pri kateri je samo hrbet knjige oblečen v platno, platnice pa so iz kartona; sin. polplatno (1); prim. platno, celo platno, platnena vezava 2. gl. polpl. in pp in pp.

- pôlplátno** -a [ɥp] s **1.** v knjigoveštvu knjižna vezava, pri kateri je samo hrbet knjige oblečen v platno, platnice pa so iz kartona; sin. polplatnena vezava; prim. platno, celo platno, platnena vezava **2.** gl. polpl. in pp in pp.
- pôlpublicírani dokumènt** -ega -ênta [ɥp] m, gl. polpublikacija
- pôlpublicírano gradívo** -ega -a [ɥp] s, gl. siva literatura
- pôlpublikácija** -e [ɥp] ž vsak od objavljenih dokumentov, ki niso dosegljivi na knjižnem trgu in je namenjen ožji ciljni skupini, npr. diplomsko delo, doktorska disertacija; sin. polpublicirani dokument; prim. siva literatura
- pôltédnik** -a [ɥt] m časnik, ki izhaja dvakrat tedensko
- pôlunciála** -e [ou] ž latinična pisava z manjšimi in bolj okroglimi črkami od unciale
- pôlurádna publikácija** -e -e [ou] ž publikacija, ki jo izda državna ustanova, ne pa vlada ali drugi državni organi; prim. uradna publikacija
- polus.** okrajš. (polusnje) oznaka za polusnjeno vezavo; sin. pu in pu.
- pôlúsnje** -a [ou] s **1.** v knjigoveštvu knjižna vezava, pri kateri je hrbet iz usnja, platnice pa iz cenejšega materiala; sin. polusnjena vezava; prim. celo usnje, usnjena vezava **2.** gl. polus. in pu in pu.
- pôlusnjéna vezáva** -e -e [ou] ž **1.** v knjigoveštvu knjižna vezava, pri kateri je hrbet iz usnja, platnice pa iz cenejšega materiala; sin. polusnje; prim. celo usnje, usnjena vezava **2.** gl. polus.
- pomagalo za uvrščanje** neutr., gl. pripomoček za uvrščanje
- pomišljáj** -a m (znak -) v katalogizaciji ločilo, ki kot del interpunkcijskega znaka ločuje posamezna območja bibliografskega opisa; prim. črtica (1)
- pomn. izd.** okrajš., zastar. (pomnožena izdaja) v katalogizaciji oznaka v bibliografskem opisu, ki pove, da je opisovana enota izšla kot razširjena izdaja
- pomnilniški médij** -ega -a m fizični medij za shranjevanje računalniško čitljivih podatkov, npr. magnetni disk, optični disk, bliskovni pomnilnik
- pomnožêna izdájá** -e -e ž **1.** zastar., gl. razširjena izdaja **2.** gl. pomn. izd.
- pomôrska kárta** -e -e ž karta (2), ki prikazuje morske površine z označenimi globinami, vodnimi tokovi, in obalni pas z orientacijsko pomembnimi objekti; sin. navtična karta
- pomóžne táblice** -ih -lic ž, mn., v UDK seznam splošnih privesnih vrstilcev; prim. glavne tablice
- pomóžni índeks** -ega -a m, gl. pomožno kazalo
- pomóžni katalóg** -ega -a m izbirni katalog, navadno interni, urejen po manj običajnih elementih, npr. katalog knjižnih zbirk
- pomóžni list** -ega -a m, zastar. kataložni listek s pomožnim vpisom
- pomóžni vpís** -ega -a m, v klasičnem katalogu vpis v abecednem imenskem katalogu, ki je povezan z glavnim vpisom in omogoča večjo učinkovitost kataloga, npr. dodatni, napotilni, pregledni in začasni vpis
- pomožni vrstílec** neutr., gl. privesni vrstilec

- pomožno kazálo** -ega -a s, v bibliografiji kazalo (2), ki omogoča iskanje po izbranem vidiku, npr. avtorsko kazalo (2), predmetno kazalo, kazalo prevajalcev; sin. pomožni indeks; prim. dodatni indeks
- ponarédek** -dka m ponarejen, potvorjen dokument; sin. falzifikat
- ponarejeválec** -lca [ʋc] m kdor izdela ponaredek; sin. falzifikator
- ponarejeváka** -e [ʋk] ž ženska, ki izdela ponaredek; sin. falzifikatorka
- ponatís** -a m ponovni natis razprodane ali kako drugače nedostopne publikacije z mogočimi manjšimi popravki, spremembami; sin. reprint (2); prim. faksimile, dotis
- ponderíranje** -a s, gl. tehtanje in uteževanje
- ponovítev** -tve ž, v katalogizaciji primerek integrirnega vira ob izidu ali ob kateri koli spremembi; sin. iteracija (1); prim. verzija
- ponovljívo pôdpólje** -ega -a s podpolje, ki ga je mogoče v istem polju ponoviti; prim. ponovljivo polje
- ponovljívo pólje** -ega -a s polje, ki ga je mogoče v istem računalniškem zapisu (1) ponoviti; prim. ponovljivo podpolje
- pontifikálno imé** -ega -na s ime, ki si ga izbere novo izvoljeni papež; sin. papeško ime; prim. privzeto ime, svetno ime
- ponudnik informacij** neustr., gl. ponudnik informacijskih virov
- ponúdnik informacijskih storítev** -a -- -- m kdor organizira in izvaja informacijske storitve za posameznike in institucije, npr. knjižnica, informacijski center; sin. informacijski ponudnik (2)
- ponúdnik informacijskih vírov** -a -- -- m kdor pripravlja, ureja in ponuja v uporabo informacijske vire posameznikom in institucijam; sin. informacijski ponudnik (1)
- ponudnik storitev** neustr., gl. ponudnik informacijskih storitev
- popís knjižnične zbirke** -a -- -- m, gl. inventura
- popís knjižničnega fóna** -a -- -- m, gl. inventura
- popísati** -pišem dov. 1. narediti bibliografski vpis, kataložni vpis 2. narediti inventarni popis
- popisna bibliografíja** -e -e ž bibliografija (2), ki opisuje bibliografske enote samo z osnovnimi bibliografskimi elementi; sin. indikativna bibliografija (2), registracijska bibliografija; prim. opisna bibliografija, opozorilna bibliografija
- popísna bibliográfka obdeláva** -e -e -e ž bibliografska obdelava, ki v bibliografskem opisu prinaša le osnovne bibliografske podatke in ne vsebuje opomb
- popólna izdájá** -e -e [ʋn] ž izdaja, ki v odnosu do skrajšane izdaje vsebuje celotno, neokrnjeno besedilo
- popólna izdájá UDK-táblíc** -e -e -- [ʋn udeká] ž najobširnejša izdaja UDK-tablic, ki vsebuje vse veljavne UDK-vrstilce; sin. kompletna izdaja UDK-tablic; prim. srednja izdaja UDK-tablic, skrajšana izdaja UDK-tablic

- popôlna katalogizacija** -e -e [ɯn] ž opisna katalogizacija, pri kateri so zajeti vsi mogoči, obvezni in neobvezni elementi; prim. poenostavljena katalogizacija, skrajšana katalogizacija
- popôlni bibliografski opis** -ega -ega -a [ɯn] m bibliografski opis z vsemi mogočimi elementi, priporočen za nacionalne bibliografije; prim. skrajšani bibliografski opis, minimalni bibliografski opis
- popôlni katalóg** -ega -a [ɯn] m, gl. splošni katalog
- popôlni kataložni vpis** -ega -ega -a [ɯn] m kataložni vpis, ki obsega bibliografski opis, značnico, signaturo in razporejevalni ključ
- popr. izd.** okrajš. (popravljen izdaja) v katalogizaciji oznaka v bibliografskem opisu, ki pove, da je opisovana enota izšla kot popravljena izdaja
- popravilo gradiva** -a -- s navadno knjigoveški posegi na knjižničnem gradivu, poškodovanem zaradi uporabe; sin. popravilo knjižničnega gradiva; prim. malo popravilo gradiva
- popravilo knjižničnega gradiva** -a -- -- s navadno knjigoveški posegi na knjižničnem gradivu, poškodovanem zaradi uporabe; sin. popravilo gradiva; prim. malo popravilo gradiva
- poprávki** -ov m, mn. publikaciji priložen listek s seznamom napak in popravkov; sin. errata (2), corrigenda (2); prim. tektura
- popravljen izdaja** -e -e ž 1. izdaja, ki se razlikuje od prvotne, prejšnje izdaje po popravkih 2. gl. popr. izd.
- popularni naslov** neustr., gl. konvencionalni naslov
- porazdeljeni informacijski systém** -ega -ega -a m informacijski sistem, ki deluje na več medsebojno povezanih računalnikih; sin. distribuirani informacijski sistem
- poročilo** -a s dokument, publikacija, ki navadno uradno seznanja z dogajanjem, stanjem, npr. letno poročilo, raziskovalno poročilo
- portál** -a m, v računalništvu osrednja spletna stran s spletnim iskalnikom, imeniki spletnih mest, povezavami na druge portale, namenjena združevanju informacijskih virov za uporabniško prijazno in učinkovito poizvedovanje po internetu z možnostjo osebne uporabniške prilagoditve vmesnika (2); sin. dveri
- porumenélost papírja** -i -- ž rumena in rjava obarvanost starejšega papirja, zlasti zaradi učinkov vlage, svetlobe in kislosti papirja
- posébna bibliografija** -e -e ž bibliografija (2), ki popisuje bibliografske enote po kriteriju, ki ni vsebinski, npr. po poklicu avtorja, obliki publikacije; sin. specialna bibliografija
- posébna čítálnica** -e -e ž vsaka od čitalnic, v kateri je na razpolago posebno gradivo, npr. kartografsko, rokopisno, glasbeno gradivo
- posebna kazalka** neustr., gl. dodatni vpis
- posébna knjižnična zbirka** -e -e -e ž po določenih kriterijih zbran in oddeljen del knjižničnega fonda, npr. kartografska, rokopisna, domoznanska zbirka; sin. posebna zbirka, specialna zbirka

- posébna oblika glásbenega tiska** -e -e -- -- ž, v katalogizaciji beseda, besedna zveza v tretjem območju bibliografskega opisa glasbenega tiska, ki pove, v kakšni obliki je delo, npr. klavirski izvleček, partitura
- posébna oznáka gradíva** -e -e -- ž, v katalogizaciji poimenovanje posebne vrste, oblike gradiva, ki mu publikacija pripada, npr. gramofonska plošča, partitura, zemljevid, zgibanka; prim. splošna oznaka gradiva
- posébna skupína uporabnikov** -e -e -- ž, nav. v mn. vrsta uporabnikov, ki ima glede na svoje značilnosti posebne zahteve, npr. otroci, zaporniki, slabovidni
- posébna stvárna znáchnica** -e -e -e ž, v katalogizaciji ubesedeni začetek stvarnega naslova, če se na opisovani enoti stvarni naslov začne s številko ali drugačnim znakom, npr. Gama žarki, Tisoč in ena noč; prim. fingirana značnica
- posébna števílka** -e -e ž številka serijske publikacije, ki je v celoti ali v večjem delu posvečena določeni aktualni tematiki, dogodku in je navadno tako tudi označena; sin. izredna številka; prim. redna številka, jubilejna številka, tematska priloga
- posébna zbirka** -e -e ž, žarg., gl. posebna knjižnična zbirka
- posébna zbirka učbenikov** -e -e -- ž zbirka učbenikov, ki je oblikovana glede na učni program, in navadno za krajši čas postavljena na posebno, izpostavljeno mesto v knjižnici; prim. učbeniška zbirka
- posébni katalóg** -ega -a m katalog (1), ki zajema vpise posebnega knjižničnega gradiva, npr. neknjižno gradivo, rokopise; sin. specialni katalog; prim. izbirni katalog, glavni katalog
- posébni naslòv** -ega -ôva m, nekdam, gl. vmesni naslov
- posébni naslòvni líst** -ega -ega -a m naslovni list pred bibliografsko nesamostojnim delom
- posébni odtís** -ega -a m 1. sestavek, ki je odtisnjen kot samostojna publikacija in je hkrati objavljen v kaki publikaciji; sin. separat, separatni članek; prim. iztržek 2. gl. p. o.
- posebni pomožni vrstílec** neustr., gl. posebni privesni vrstílec
- posébni privésni vrstílec** -ega -ega -lca [ȳc] m, v UDK privesni vrstílec, ki ga je dovoljeno uporabljati samo za določene razrede v klasifikaciji, npr. književne zvrsti; prim. splošni privesni vrstílec
- posébni znáki** -ih -ov m, mn., v računalništvu vsak od znakov, ki jih uporabljajo nekateri jeziki, vendar v naboru ASCII niso predvideni, npr. č, š, ž
- posébno gradívo** -ega -a s (krat. PKG) gradivo, ki glede na svoje značilnosti zahteva drugačno obravnavo kot knjižno gradivo, npr. kartografsko, slikovno, rokopisno, mikrofilmsko gradivo; sin. posebno knjižnično gradivo; prim. neknjižno gradivo (1)
- posébno knjižnično gradívo** -ega -ega -a s (krat. PKG) gradivo, ki glede na svoje značilnosti zahteva drugačno obravnavo kot knjižno gradivo, npr.

- kartografsko, slikovno, rokopisno, mikrofilmsko gradivo; sin. posebno gradivo; prim. neknjižno gradivo (1)
- poskúsní líst** -ega -a m, v založništvu odtis strani, pogosto naslovne, kot vzorčni primerek, namenjen predstavitvi publikacije
- poskúsní snôpič** -ega -a m, v založništvu v snopiču izdan izbrani del nastajajoče obsežnejše publikacije, kot vzorčni primerek, namenjen njeni predstavitvi
- poslánstvo knjižnice** -a -- s kratka zgoščena izjava, ki opredeljuje dejavnosti knjižnice, njene vrednote, cilje glede na okolje, v katerem deluje in kateremu je namenjena
- poslovánje knjižnice** -a -- s, gl. knjižnično poslovanje
- poslónna skúpnost knjižnic** -e -i -- ž združenje vseh knjižnic, posameznih vrst ali tipov knjižnic za medsebojno usklajevanje poslovanja in odnosov v družbenem okolju; sin. skupnost knjižnic
- poslónni réd knjižnice** -ega -a -- m, gl. knjižnična pravila in poslovnik knjižnice
- poslónnik knjižnice** -a -- m določila, ki podrobneje urejajo delovanje knjižnice; sin. knjižnična pravila, pravila knjižnice, poslovni red knjižnice, knjižnični poslovnik; prim. knjižnični red, statut knjižnice
- posmrtna izdája** -e -e ž izdaja, ki prvič izide po avtorjevi smrti; sin. postumna izdaja; prim. postumno delo
- posodívna bukvrnica** -e -e ž, zastar., gl. izposojevalna knjižnica
- posodobítev** -tve ž **1.** dopolnitev z novjšimi podatki, npr. posodobitev podatkovne zbirke, posodobitev podatkov, publikacije; sin. ažuriranje (1); prim. migracija (1), osvežitev **2.** v računalništvu spreminjanje, dopolnjevanje računalniškega programa, sistema z novjšimi komponentami; sin. ažuriranje (2) **3.** listi, ki se kasneje kot dopolnilo (3) vključijo v publikacijo z nevezanimi listi
- posodóbljena izdája** -e -e ž izdaja, ki se razlikuje od prvotne, prejšnje izdaje po posodobitvah (1)
- posojnína** -e ž, zastar., gl. izposojnina
- posrédna odgovórnost** -e -i ž, v katalogizaciji odgovornost za delo, po katerem je nastalo neko novo delo, npr. odgovornost za roman, po katerem je nastala dramatizacija; prim. neposredna odgovornost
- posrédni vír informácij** -ega -a -- m vir informacij, ki je zapisan na fizičnem nosilcu; ant. neposredni vir informacij
- posrednik informacij** ^{neustr.}, gl. informacijski posrednik
- posrédniško iskánje** -ega -a s iskanje, ki ga za uporabnika opravi informacijski posrednik; prim. uporabniško iskanje, posredniško poizvedovanje
- posrédniško poizvedovánje** -ega -a s poizvedovanje, ki ga za končnega uporabnika opravi informacijski posrednik; prim. uporabniško poizvedovanje, posredniško iskanje

- posredovanje dokumentov** -a -- s pošiljanje in/ali posredovanje naročenih izvirnih dokumentov, njihovih fotokopij, skeniranih kopij ali elektronskih dokumentov knjižnicam ali posameznikom; prim. posredovanje gradiva
- posredovanje gradiva** -a -- s dajanje, pošiljanje naročenega knjižničnega gradiva knjižnicam ali posameznikom; prim. posredovanje dokumentov
- posredovanje informacij** -a -- s dajanje informacij končnemu uporabniku iz določenega informacijskega vira; prim. informiranje
- posredovati informacije** -ujem -- dov. in nedov. dajati informacije končnemu uporabniku iz določenega informacijskega vira; prim. informirati
- postajališče bibliobúsa** -a -- s kraj, kjer se redno ustavlja bibliobus in nudi storitve uporabnikom
- postajališče potujoče knjižnice** -a -- -- s kraj, kjer se redno ustavlja potujoča knjižnica in nudi storitve uporabnikom
- postavitev** -tve ž **1.** razporeditev obdelanega knjižničnega gradiva v skladišče, čitalnico, prosti pristop, navadno po obliki, vsebini, velikosti; sin. postavitev knjižničnega gradiva (1), postavitev gradiva (1); prim. ureditev knjižničnega gradiva **2.** uvrstitev na novo pridobljenega knjižničnega gradiva v redni knjižnični fond, npr. zapuščine; sin. postavitev knjižničnega gradiva (2), postavitev gradiva (2)
- postavitev gradiva** -tve -- ž **1.** razporeditev obdelanega knjižničnega gradiva v skladišče, čitalnico, prosti pristop, navadno po obliki, vsebini, velikosti; sin. postavitev (1), postavitev knjižničnega gradiva (1); prim. ureditev knjižničnega gradiva **2.** uvrstitev na novo pridobljenega knjižničnega gradiva v redni knjižnični fond, npr. zapuščine; sin. postavitev (2), postavitev knjižničnega gradiva (2)
- postavitev knjižničnega gradiva** -tve -- -- ž **1.** razporeditev obdelanega knjižničnega gradiva v skladišče, čitalnico, prosti pristop, navadno po obliki, vsebini, velikosti; sin. postavitev (1), postavitev gradiva (1); prim. ureditev knjižničnega gradiva **2.** uvrstitev na novo pridobljenega knjižničnega gradiva v redni knjižnični fond, npr. zapuščine; sin. postavitev (2), postavitev gradiva (2)
- postavitev po formátu** -tve -- -- ž postavitev knjižničnega gradiva v police tako, da je na isti policični gradivo podobne velikosti, formata (1) in je zato med policičnicami kar najmanj praznega prostora
- postavitev po número su currensu** -tve -- -- -- [kúrensu] ž, gl. postavitev po tekočih številkah
- postavitev po tekočih številkah** -tve -- -- -- ž postavitev knjižničnega gradiva navadno v skladišče tako, da si sledi mehanično le po zaporednih številkah; sin. postavitev po número su currensu
- postavitev v prôsti pristòp** -tve -- -- -- ž postavitev knjižničnega gradiva, urejenega po določenem sistemu glede na vsebino, v police, do katerih imajo uporabniki prost dostop in si lahko gradivo sami izbirajo; prim. postavitev v skladišče

- postavitev v skladišče** -tve -- -- ž postavitev knjižničnega gradiva v police tako, da uporabniki do njega nimajo dostopa, ker je v zaprtem skladišču; prim. postavitev v prosti pristop
- postavitevna shéma** -e -e ž načrt postavitve knjižničnega gradiva v prostem pristopu; sin. prikaz postavitve
- postavitevna skupina** -e -e ž ožja ali širša oznaka kakega področja, določena za postavitev knjižničnega gradiva, navadno v prostem pristopu; prim. postavitveni UDK (1)
- postavitevni izvòd** -ega -óda m izvod publikacije, ki gre v redno postavitev; prim. arhivski izvod
- postavitevni seznam** -ega -a m, pri obdelavi seznam publikacij, ki so trenutno v postopku postavitve (2)
- postavitevni UDK** -ega -ja [udeká] m **1.** poenostavljena shema Univerzalne decimalne klasifikacije, prilagojena za postavitev knjižničnega gradiva v prostem pristopu; prim. postavitevna skupina **2.** žarg. gl. postavitveni UDK-vrstilec
- postavitevni UDK-vrstilec** -ega -lca [udeká, ŭc m] m UDK-vrstilec, prilagojen za označevanje knjižničnega gradiva v prostem pristopu; sin. postavitveni UDK (2)
- postávljanje v vrsto** -a -- -- s, žarg., pri obdelavi postopek razvrščanja knjižničnega gradiva zaradi postavitve po formatu
- postdatirani** -a -o prid. opremljen z datumom, ki je kasnejši od pravega, npr. postdatiran rokopis; ant. antedatirani
- póster** -ja m, gl. plakat
- postúmna izdája** -e -e ž izdaja, ki prvič izide po avtorjevi smrti; sin. posmrtna izdaja; prim. postumno delo
- postúmno délo** -ega -a s delo (2), prvič objavljeno po avtorjevi smrti; prim. postumna izdaja
- posvetilni naslòv** -ega -ôva m naslov, ki se pojavi na prigodni publikaciji kot stvarni ali kak drug naslov
- posvétna literatúra** -e -e ž literatura, katere vsebina ni verskega, cerkvenega značaja; ant. verska literatura
- pošévna črta** -e -e ž (znak /) **1.** v katalogizaciji pisni znak, ki kot del interpunkcijskega znaka v posameznih območjih bibliografskega opisa uvaja prvo navedbo odgovornosti; sin. poševnica **2.** v UDK pisni znamk za širitev na zapovrstne decimalne vrstilce
- pošévница** -e ž, gl. poševna črta (1)
- poškódba gradíva** -e -- ž spremembe, prizadetost fizičnega nosilca zaradi nepazljivega ravnanja, delovanja glodalcev, žuželk, plesni, vlage, ognja
- poškodováni izvòd** -ega -óda m izvod, ki je spremenjen zaradi obrabe, poškodb; prim. defektni izvod, nepopolni izvod

- poškodováno** neskl., pri obdelavi oznaka v kataložnem zapisu, knjižničnih evidencah, da je publikacija, dokument poškodovan in zato ni dostopen; prim. v vezavi
- poškodováno knjižnično gradivo** -ega -ega -a s gradivo, ki je spremenjeno zaradi obrabe, poškodb
- potenciálna informacijska potreba** -e -e -e ž informacijska potreba, ki jo knjižnica pričakuje od svojih uporabnikov in ima zato pripravljene informacijske vire; prim. dejanska informacijska potreba, izražena informacijska potreba
- potenciálni uporabnik** -ega -a m vsakdo, ki mu je knjižnica namenjena, a je še ne uporablja; sin. možni uporabnik; prim. nebralec (1), dejanski uporabnik
- potoválna knjižnica** -e -e ž, zastar., gl. potujoča knjižnica
- potujoča knjižnica** -e -e ž knjižnica, ki oskrbuje bralce s pomočjo bibliobusa, ladje, železnice, letala; sin. potovalna knjižnica
- potujoča knjižničarka** -e -e ž knjižničarka, ki dela v potujoči knjižnici
- potujoči knjižničar** -ega -ja m knjižničar, ki dela v potujoči knjižnici
- poučna literatura** -e -e ž določenim skupinam bralcev namenjena poljudna literatura s poučno vsebino
- povéčani tisk** -ega -a m, v katalogizaciji splošna oznaka gradiva za tiskano besedilo z večjimi črkami, namenjeno slepim in slabovidnim
- povežani zapis** -ega -a m **1.** v računalniškem katalogu računalniški zapisi (2), ki so med seboj v hierarhičnem odnosu (2); ant. nepovezani zapis **2.** v vzajemnem katalogu računalniška zapisa (2) za isto bibliografsko enoto (1), ki sta istočasno v lokalnem katalogu (1) in v vzajemni podatkovni zbirki in sta logično povezana
- povezovální element** -ega -ênta m element, ki povezuje bibliografski opis sestavnega dela z navedbo matične publikacije, ki se navaja kot *V*: ali //
- povezoválnik** -a m programska oprema, ki nudi na spletu različne storitve glede na uporabnikov kontekst, npr. povezavo z besedilom članka na podlagi prejetih bibliografskih podatkov; sin. OpenURL povezovalnik
- povezoválno pólje** -ega -a s, v MARC-formatih polje, ki vsebuje podatke o drugi bibliografski enoti (1) in lahko kaže na bibliografski zapis, ki to enoto opisuje; prim. vgrajeno polje
- povòd objáve** -ôda -- m, gl. povod za objavo
- povod publikacije** neustr., gl. povod za objavo
- povòd za objávo** -óda -- -- m, v katalogizaciji povod, razlog, zaradi katerega je publikacija nastala; sin. povod objave
- povoščéna plôščica** -e -e ž (lat. tabula cerata) zgod. antična pisna podlaga v obliki lesene ploščice, prevlečene z voskom; sin. povoščena tablica, voščena tablica; prim. diptih, triptih, poliptih
- povoščéna táblica** -e -e ž (lat. tabula cerata) zgod. antična pisna podlaga v obliki lesene ploščice, prevlečene z voskom; sin. povoščena ploščica, voščena tablica; prim. diptih, triptih, poliptih

- povzémanje** -a s, pri vsebinski obdelavi predstavitev vsebine dokumenta (1) s povzetkom; prim. abstrahiranje, anotiranje
- povzétek** -tka m 1. glavne, bistvene misli sporočila, zlasti napisanega; sin. rezime (1); prim. nadomestni izvleček 2. zgoščena, neocenjujoča, navadno v tujem jeziku zapisana predstavitev vsebine dokumenta, ki lahko nadomesti čitanje izvirnika; sin. rezime (2); prim. anotacija (1), izvleček, sinopsis (1), konspekt
- pozicijski izvleček** -ega -čka m, gl. strukturirani izvleček
- póztiv** -a m posnetek, navadno na fotografskem papirju, ki ima enake barve kot izvirnik (2); ant. negativ (1)
- póztiv fílm** -- -a m film (1), na katerem posnetki ohranijo barvne vrednosti; ant. negativ film
- póztivni míkrofilm** -ega -a m mikrofilm, na katerem posnetki ohranijo barvne vrednosti; prim. negativ (1)
- pozivna točka** neustr., gl. iskalni element
- poznéjša vezáva** -e -e ž, v knjigoveštvu vezava, ki jo dobi knjiga, zvezek šele po izidu, npr. knjižnična vezava; prim. izvirna vezava, prevezava
- pp in pp.** okrajš. (polplatno) oznaka za polplatno vezavo; sin. polpl.
- práknjžničárstvo** -a s prvotne oblike knjižnic pri starejših pisnih civilizacijah, npr. pri Sumerjih, Hetitih, Asircih; sin. arheobibliotekarstvo
- pránje papírja** -a -- s, v restavraciji postopek mokrega čiščenja papirja, zlasti starih dokumentov, publikacij
- prátika** -e ž knjiga s koledarjem, celoletnimi vremenskimi napovedmi, praktičnimi in poučnimi sestavki, krajšimi literarnimi prispevki
- práva ávtorica** -e -e ž ženska, ki je nesporno avtorica dela, katerega avtorstvo so prisojali kaki drugi osebi, ali je bilo izdano anonimno ali pod psevdonimom; prim. domnevna avtorica, neznana avtorica, neugotovljena avtorica, anonimna avtorica
- právi ávtor** -ega -ja m kdor je nesporno avtor dela, katerega avtorstvo so prisojali kaki drugi osebi, ali je bilo izdano anonimno ali pod psevdonimom; prim. domnevni avtor, neugotovljeni avtor, neznani avtor, anonimni avtor
- pravíca distribúcije** -e -- ž, v pravu dovoljenje za distribucijo naklade avtorskega dela (3)
- pravíca izdájanja** -e -- ž, v pravu dovoljenje za izdajanje avtorskega dela (3); sin. izdajateljska pravica, pravica publiciranja; prim. založniška pravica
- pravíca izposójanja** -e -- ž, v pravu dovoljenje za izposojanje avtorskega dela (3) v knjižnici; sin. pravica posojanja
- pravíca objáve** -e -- ž, v pravu dovoljenje za objavo avtorskega dela (3); sin. pravica objavljanja; prim. založniška pravica
- pravíca objávljanja** -e -- ž, gl. pravica objave
- pravíca posójanja** -e -- ž, v pravu dovoljenje za posojanje avtorskega dela (3) v knjižnici; sin. pravica izposojanja

- pravica prevájanja** -e -- ž, v pravu dovoljenje za prevajanje in objavo prevoda avtorskega dela (3)
- pravica publicíranja** -e -- ž, gl. pravica izdajanja
- pravica razmnoževánja** -e -- ž, gl. pravica reproduciranja
- pravica reproduciranja** -e -- ž, v pravu dovoljenje za razmnoževanje, predvajanje avtorskega dela (3); sin. pravica razmnoževanja
- pravíla izposóje** -íl -- s, mn. knjižnična določila, ki podrobneje urejajo pravice, dolžnosti, omejitve pri izposoji
- pravíla knjižnice** -íl -- s, mn., gl. knjižnična pravila in poslovnik knjižnice
- pravíla za indeksíranje** -íl -- -- s, mn. pravila, ki določajo način označevanja vsebine dokumenta, publikacije z indeksirnimi izrazi; prim. pravila za klasifikacijo
- pravíla za katalogizácijo** -íl -- -- s, mn. pravila, ki določajo način vpisovanja knjižničnega gradiva v abecedni imenski katalog; sin. katalogizacijska pravila, kataložna instrukcija; prim. katalogizacijski pravilnik, katalogizacijski priročnik
- pravíla za klasifikácijo** -íl -- -- s, mn. pravila, ki določajo način razvrščanja pojmov (1), publikacij, dokumentov po vsebini v zvrsti, razrede; prim. pravila za indeksiranje
- pravíla za uporábo knjižnice** -íl -- -- s, mn., gl. knjižnična pravila
- pravíla za uvíščanje** -íl -- -- s, mn. pravila, ki določajo zaporedje črk, besed, celotnih bibliografskih vpisov v katalogu, bibliografiji; prim. uvrščanje v katalog, vlaganje v katalog
- právljičar** -ja m mladinski knjižničar, ki pripravlja in izvaja ure pravljic
- právljičarka** -e ž mladinska knjižničarka, ki pripravlja in izvaja ure pravljic
- právljična sóba** -e -e ž prostor v otroški knjižnici, kjer potekajo ure pravljic
- právná knjižnica** -e -e ž visokošolska ali specialna knjižnica za področje prava; sin. juridična knjižnica
- právo imé** -ega -na s v uradnih dokumentih zapisano ime osebe, korporacije, ki uporablja še druga imena; prim. konvencionalno ime, psevdonim (1, 2)
- prázni médij** -ega -a m, gl. nepopisani medij
- prázni znák** -ega -a m **1.** v tiskarstvu tiskarski znak, ki se ne natisne in označuje presledek med znaki, besedami **2.** v MARC-formatih znak, ki v določenem polju, podpolju označuje, da v njem ni podatka; prim. zapolnitveni znak, polnilni znak
- PRECIS** PRECIS-a [précis] m, krat. (ang. Preserved Context Index System) splošni tezaver in sistem verižnega indeksiranja, ki se je uporabljal od leta 1984 za izdelavo Britanske nacionalne bibliografije
- precíznost** -i ž, gl. natančnost
- prečíščena izdája** -e -e ž **1.** izdaja s prečiščenim besedilom, npr. zakona **2.** izdaja z izpuščenimi, prirejenimi deli besedila, ki bi lahko bili moralno sporni

- préčni formát** -ega -a m **1.** v knjigoveštvu knjižni format, pri katerem je širina knjige večja od višine; prim. pokončni format, format (3) **2.** gl. p. f.
- prečrkováni** -a -o prid. zapisan s črkami neke pisave, ki je drugačna od pisave predloge, npr. ime ruskega avtorja, prečrkovano iz cirilice v latinico; sin. transliterirani
- prečrkováne** -a s zamenjava kakšne pisave z drugo pisavo, npr. cirilice z latinico, na podlagi mednarodno standardiziranih ali drugih jezikovnih znakov; sin. transliteracija
- prečrkováti** -kújem dov. in nedov. zapisati črke določene pisave s črkami druge pisave, npr. cirilice z latinico, na podlagi mednarodno standardiziranih ali drugih jezikovnih znakov; sin. transliterirati
- pred. izd.** okrajš. (predelana izdaja) v katalogizaciji oznaka v bibliografskem opisu, ki pove, da je opisovana enota izšla kot predelana izdaja (1)
- predakcesija** -e ž izbiranje in naročanje gradiva pred akcesijo (1)
- predálnik za zemljevide** -a -- -- m predalnik za plosko shranjevanje razgrnjenih, neprepognjenih zemljevidov tudi večjih formatov
- prèdbrálno obdóbjje** -ega -a s obdobje do začetka osnovne šole, ko otroci še ne berejo sami; prim. bralno obdobje (2)
- predélana izdája** -e -e ž **1.** izdaja, ki se razlikuje od prvotne, prejšnje izdaje zaradi spremenjenega, popravljenega besedila, vsebine; sin. spremenjena izdaja (1) **2.** izdaja, ki vsebuje predelano, spremenjeno delo; sin. spremenjena izdaja (2) **3.** gl. pred. izd.
- predélano délo** -ega -a s, v katalogizaciji delo, ki je preoblikovano v drugo literarno obliko, razen v prozno, ali je vsebinsko tako spremenjeno, da postane avtorsko delo predelovalca novo delo; sin. predelava; prim. original (1), preoblikovano delo, prirejeno delo
- predeláva** -e ž, gl. predelano delo
- predeloválec** -lca [ʉc] m avtor predelanega dela; prim. prireditelj
- predelováka** -e [ʉk] ž avtorica predelanega dela; prim. prirediteljica
- predgôvor** -a m dodatek, spremno besedilo, objavljeno v isti publikaciji pred osnovnim delom; prim. zagovor
- predhódna izdája** -e -e ž začasna izdaja v nedokončni obliki, navadno namenjena pripombam, kritikam, popravkom, ki ji sledi dokončna izdaja; sin. preliminarne izdaja
- predhódna objáva** -e -e ž objava dela, lahko začasna, ki napoveduje objavo v drugi obliki, npr. samostojna predhodna objava članka; prim. predobjava (1)
- predhódni naslòv** -ega -ôva m vsak od naslovov, ki jih je serijska publikacija imela pred naslovom opisovane enote; prim. prejšnji naslov (1)
- prediskalni pogovor** neustr., gl. referenčni pogovor
- prèdlíst** -a m, gl. spojni list in vezni list
- predlóga** -e ž **1.** v katalogizaciji, bibliografiji publikacija, dokument, ki se ga trenutno katalogizira, bibliografira; sin. opisovana enota; prim. opisovana

- publikacija, opisovani dokument, bibliografska enota (1), katalogizacijska enota 2. dokument (1), po katerem nastane prepis, kopija
- predmet** -éta m 1. pri vsebinski obdelavi pojem, kombinacija pojmov, ki predstavljajo temo dokumenta 2. v FZBZ-ju materialna stvar
- predmétna bibliografíja** -e -e ž, zastar., gl. strokovna bibliografija
- predmétna katalogizácija** -e -e ž izdelava kataložnih vpisov za abecedni stvarni katalog; prim. stvarna katalogizacija, opisna katalogizacija
- predmétna kazálka** -e -e ž, nekdaž kazalka v stvarnem katalogu
- predmétna normatívna datotéka** -e -e -e ž normativna datoteka za predmetne oznake
- predmétna oznáka** -e -e ž, pri vsebinski obdelavi beseda, besedna zveza, vzeta iz vnaprej določenega seznama, ki opredeljuje vsebino, temo dokumenta; sin. geslo (1), stvarno geslo; prim. klasifikacijska oznaka, umetna značnica, vsebinska oznaka
- predmétna znáčnica** -e -e ž, pri vsebinski obdelavi prva beseda ali besedna zveza predmetnega niza; prim. imenska značnica, korporativna značnica, osebna značnica
- predmétni katalóg** -ega -a m, gl. abecedni stvarni katalog
- predmétni kljúč** -ega -a m register (1) vrstilcev, uporabljenih v klasifikacijskem sistemu, urejen po abecedi njihovih ubesedenih pomenov; prim. register UDK
- predmétni níz** -ega -a m predmetna oznaka, ki je sestavljena iz predmetne značnice in določil; prim. deskriptor, ključna beseda (1), sprejeti izraz, umetna značnica
- predmétno določílo** -ega -a s, pri vsebinski obdelavi beseda, besedna zveza, ki predmetno oznako dodatno opredeli tematsko, zemljepisno, časovno in/ali oblikovno in z njo tvori predmetni niz
- predmetno geslo** neustr., gl. predmetni niz
- predmetno iskanje** neustr., gl. iskanje po vsebini
- predmétno kazálo** -ega -a s kazalo (2) v publikaciji omenjenih imen, pojmov, stvari z navedbo strani, mesta omembe; sin. stvarno kazalo, abecedno predmetno kazalo, abecedno geselsko kazalo, abecedno stvarno kazalo, geselsko kazalo; prim. analitično kazalo, besedni register, abecedni register
- prednaročílo** -a s naročilo pred izidom publikacije, navadno po nižji ceni; sin. subskripcija
- prednaročníška céna** -e -e ž znižana cena za naročnike publikacije pred njenim izidom; sin. subskripcijska cena
- prednaslòv** -ôva m naslov na prednaslovnem listu; sin. sprednji naslov
- prednaslòvni list** -ega -a m list pred naslovnim listom, navadno z nekaterimi podatki o publikaciji
- prednatís** -a m znanstveni, strokovni članek, ki navadno še čaka na recenzijo in je dostopen že pred dokončno objavo
- prédnostni izrâz** -ega -áza m, žarg., gl. sprejeti izraz

prednostni vir podatkov -ega -a -- m, v katalogizaciji vir podatkov, ki ima med več mogočimi viri podatkov prednost pred drugimi, npr. naslovna stran ima prednost pred kolofonom; sin. glavni vir podatkov; prim. prednostno zaporedje virov podatkov, predpisani vir podatkov

prednostno zaporedje virov podatkov -ega -a s, v katalogizaciji z mednarodnimi standardi določena prednost posameznih virov podatkov pred drugimi, iz katerih katalogizator črpa podatke; prim. prednostni vir podatkov, predpisani vir podatkov

predobjava -e ž **1.** objava in distribucija dokumentov, navadno strokovnih člankov, znanstvenih člankov, še pred njihovo redno objavo v časopisu; sin. predpublikacija (1); prim. predhodna objava **2.** tako objavljen dokument, navadno strokovni članek, znanstveni članek; sin. predpublikacija (2), preprint

predpapir -ja m, gl. spojni list in vezni list

predpisana raba ločil -e -e -- ž, v katalogizaciji uporabljanje interpunkcijskih znakov, ki po mednarodnih standardih uvajajo ali oklepajo posamezne elemente bibliografskega opisa, npr. presledek-dvopičje-presledek uvaja podnaslov, dodatek k naslovu v prvem območju, ime založbe v četrtem območju; sin. raba ločil

predpisani vir podatkov -ega -a -- m, v katalogizaciji vir podatkov, ki je predpisan za posamezno območje bibliografskega opisa; prim. prednostni vir podatkov, prednostno zaporedje virov podatkov

predpóna -e ž predlog, spolnik ali druga beseda kot sestavni del priimka, npr. de la, von; sin. prefiks; prim. stalna predpona

predpublikacija -e ž **1.** objava in distribucija dokumentov, navadno strokovnih člankov, znanstvenih člankov, še pred njihovo redno objavo v časopisu; sin. predobjava (1); prim. predhodna objava **2.** tako objavljen dokument, navadno strokovni članek, znanstveni članek; sin. preprint, predobjava (2)

predpublikacijski zapis -ega -a m, gl. zapis za CIP

predstavítvena strán -e -í ž spletna stran z vsebino o določeni osebi, instituciji; sin. domača stran

predstávnost -i ž kar omogoča predstavljanje informacij, npr. besedilo, slika, zvok, videoposnetek; sin. medij (2); prim. večpredstavnost

predstójnica knjižnice -e -- ž ženska, ki ima vodilni in upravni položaj v knjižnici; sin. direktorica knjižnice, ravnateljica knjižnice, upravnica knjižnice, upravnica biblioteke

predstójnik knjižnice -a -- m kdor ima vodilni in upravni položaj v knjižnici; sin. direktor knjižnice, ravnatelj knjižnice, upravnik knjižnice, upravnik biblioteke; prim. vodja knjižnice

prèdsgódba -e ž samostojno literarno delo, navadno roman ali film (3), ki dopolnjuje zgodbo nekega drugega samostojnega dela, vendar v času pred njo; prim. nadaljevanje (2)

prefékt -a m, nekdaž oseba, ki je skrbela za delovanje knjižnice

- preferénčni odnòs** -ega -ôsa m, pri vsebinski obdelavi formalni odnos med deskriptorjem in nedeskriptorjem, ki sta sinonima
- prefiks** -a m, gl. predpona
- pregíb** -a m pregibno mesto med platnicami, hrbtom in knjižnim blokom, npr. notranji pregib, zunanji pregib
- pregléd doséžkov** -a -- m analitično-sintetična predstavitev novih dognanj na določenem področju, praviloma v tekočem besedilu; prim. analitični pregled
- pregled knjižničnega fonda** neustr., gl. revizija
- pregled napredka** neustr., gl. pregled dosežkov
- pregled stanja gradiva in zbirk** neustr., gl. revizija
- preglédana izdájá** -e -e ž izdaja, ki se razlikuje od prvotne, predhodnje po pregledanem, popravljenem besedilu, vsebini
- preglédni článek** -ega -nka m članek, v katerem so obravnavana, povzeta, analizirana, vrednotena in sintetizirana najnovejša že objavljena dela določenega znanstvenega področja, dela posameznega raziskovalca ali raziskovalne skupine; sin. pregledni znanstveni članek
- preglédni listek** -ega -tka m, v klasičnem katalogu kataložni listek s pomožnim vpisom pod določeno značnico, vložen pred skupino listkov z isto značnico, ki opozarja uporabnika na vse vzporedne in variantne značnice za individualnega avtorja, korporativnega avtorja ali enotni naslov; prim. normativni vpis
- preglédni vpís** -ega -a m vpis v abecednem imenskem katalogu, ki zajame vse monografske publikacije v več zvezkih ali serijske publikacije, ki so izšle pod skupnim naslovom, npr. Knjižna zbirka Kondor, Slovenski bibliografski leksikon
- preglédni znánstveni článek** -ega -ega -nka m, gl. pregledni članek
- preglédno délo** -ega -a s delo, ki predstavi neko temo, stroko, npr. pregledni znanstveni, strokovni članek; sin. zbirno delo
- pregledoválník** -a m uporabniški program za dostop do dokumentov na svetovnem spletu in njihovo pregledovanje; sin. brkljalnik, brskalnik
- pregledováńje rezúltátov** -a -- s, pri poizvedovanju uvodna presoja izidov poizvedovanja, kateri navadno sledijo vrednotenje rezultatov poizvedovanja, izbor rezultatov ali preoblikovanje poizvedbe
- pregrádník** -a m, gl. kataložni pregradnik
- prehòd** -óda m računalniški sistem, ki omogoča prenos podatkov med nezdružljivimi omrežji, tako da reformatira podatke v obliko, ki je sprejemljiva za uporabnikovo omrežje
- preiskováńje** neustr., gl. poizvedovanje
- prêjšnja lastníca** -e -e ž ženska ali korporacija, ki je imela pred spremembo lastništva v lasti opisovano enoto
- prêjšnji lastník** -ega -a m oseba ali korporacija, ki je imela pred spremembo lastništva v lasti opisovano enoto

- prejšnji naslòv** -ega -ôva m 1. naslov, pod katerim je delo izšlo v prejšnji izdaji, prejšnjih izdajah; prim. predhodni naslov 2. zadnji naslov, ki ga je serijska publikacija imela pred naslovom opisovane enote
- prekatalogizácija** -e ž ponovna katalogizacija že obdelanega gradiva po novih pravilih; sin. rekatalogizacija; prim. preklasificiranje, primarna katalogizacija
- preklasificiranje** -a s spreminjanje, dopolnjevanje klasifikacijskih oznak, ki so bile pred tem določene dokumentu, publikaciji; prim. prekatalogizacija
- preklícati stálno naročilo** -čem -- -- dov. prekiniti naročniško razmerje za stalno naročilo zbirke (1), serijske publikacije; prim. obnoviti naročilo
- prekolacionírati** -am dov. preveriti pravilno zaporedje strani, listov, pol v knjižnem bloku, npr. po restavriranju listov in pred ponovno vezavo
- prekoračítev izposojeválnega róka** -tve -- -- ž, gl. prekoračitev roka izposoje
- prekoračítev róka izposóje** -tve -- -- ž raba izposojenega gradiva po preteku dovoljenega časa za izposajo na dom; sin. prekoračitev izposojevalnega roka; prim. zamudnina
- prekrití imprésúm** -ega -a m impresum, ki je v opisovani enoti prelepljen ali kako drugače prekrit in navadno nadomeščen z novim
- prekrivanje knjižničnih fónšov** -a -- -- s vsebinsko ujemanje, skladanje knjižničnega gradiva dveh ali več knjižnic
- prelim. str.** okrajš. (preliminarne strani) v katalogizaciji oznaka v bibliografskem opisu, ki pove, da so pri opisovani enoti upoštevani podatki z začetnih strani
- preliminárna izdája** -e -e ž, gl. predhodna izdaja
- preliminárne straní** -ih -- -- ž, mn., v katalogizaciji vse strani pred začetkom besedila, navadno naslovna stran, naslovne strani publikacije skupaj s hrbtno stranjo vsakega naslovnega lista; sin. začetne strani; prim. naslovna pola
- preliminárni zapís** -ega -a m začasen, nepopoln kataložni zapis, ki bo kasneje dopolnjen, npr. zapis za CIP
- premična políca** -a -a ž knjižna polica, knjižna omara na tirnicah v zaprtem skladišču; prim. kompaktni sistem polic
- premična poličnica** -e -e ž poličnica, ki se lahko zaradi varčevanja s prostorom v polici premakne navzgor ali navzdol glede na format (1) nanjo postavljenega knjižničnega gradiva; ant. nepremična poličnica; prim. Panizzijev čepek
- premična postavítev** -e -tve ž spremenljivo mesto, na katerem je postavljen kak kos knjižničnega gradiva, npr. pri postavitvi v prostem pristopu; ant. stalna postavitev
- premična zbirka** -e -e ž del knjižnične zbirke, pogosto oblikovan iz zbirke potujoče knjižnice, ki je namenjen za postavitev v izposojevališčih in ga knjižnica periodično menjava

- prenéhana publikácija** -e -e ž publikacija, navadno serijska, ki je nehala izhajati; prim. tekoča publikacija (1), nezaključena serijska publikacija
- prenòs podatkov** -òsa -- m, v računalništvu pošiljanje in sprejemanje podatkov med dvema računalnikoma s pomočjo omrežja, prenosljivega zunanega pomnilnika, npr. diskete
- preobilje** -a s, gl. redundanca (1, 2)
- preobilnost** -i ž, gl. redundantnost
- preoblikován zápis** -ega -a m, v računalništvu računalniški zapis (1), ki je bil spremenjen, dopolnjen in se zato razlikuje od prvotne verzije; sin. modificiran zapis (2)
- preoblikována poizvédba** -e -e ž poizvedba (3), spremenjena in/ali dopolnjena zaradi pridobivanja relevantnejših zadetkov, zmanjševanja ali povečevanja njihovega števila; sin. modificirana poizvedba
- preoblikovánje poizvédbe** -a -- s, pri poizvedovanju spreminjanje, dopolnjevanje poizvedbe (3) zaradi pridobivanja relevantnejših zadetkov, zmanjševanja ali povečevanja njihovega števila; sin. modificiranje poizvedbe
- preoblikováno dílo** -ega -a s v drugo literarno obliko predelano literarno delo; prim. predelano delo, prirejeno delo
- preostáli izvòd** -ega -óda m, nav. v mn., gl. remitenda in neprodani izvod
- prepisoválec** -lca [uc] m, nekdanj kdor se poklicno ukvarja s prepisovanjem besedil, npr. v srednjeveških samostanih; sin. kopist; prim. pisar, skriptor (2), amanuensis (2)
- prepovedana beseda** neustr., gl. blokirana beseda
- prepovedana izdája** -e -e ž izdaja publikacije, ki je zaradi uradne prepovedi ni dovoljeno prodajati, distribuirati; prim. zaplenjena izdaja
- prepovedana publikácija** -e -e ž publikacija, ki je zaradi vsebinske neprimernosti z uradnim aktom izločena iz prodaje, širjenja, posojanja, branja
- prepovedana številka** -e -e ž posamezna številka serijske publikacije (2), ki je zaradi uradne prepovedi ni dovoljeno prodajati, distribuirati; prim. zaplenjena številka
- prepoznávanje informacijskega probléma** -a -- -- s del informacijskega procesa, v katerem posameznikova nezavedna informacijska potreba preide v izraženo informacijsko potrebo
- preprínt** -a m, gl. predobjava (2) in predpublikacija (2)
- prepústni tisk** -ega -a m, v tiskarstvu tisk z matricami (1), ki prepuščajo tiskarsko barvo, npr. sitotisk, ciklostil (2)
- presignírati** -am dov., pri obdelavi določiti novo signaturo kosu knjižničnega gradiva
- pretákanje podatkov** -a -- s, v računalništvu prenos podatkov, programov z enega računalnika na drugega, npr. pretakanje rezultatov poizvedbe; prim. nalaganje podatkov, snemanje podatkov

- pretòk informácij** -óka -- m nadzorovano ali nenadzorovano prehajanje informacij od vira informacij do uporabnika informacij
- pretvórba podátkov** -e -- ž, gl. konverzija
- preusmérjanje knjižničnega gradíva** -a -- -- s premestitev knjižničnega gradiva iz ene enote knjižnice v drugo
- preusmérjeno** neskl., pri obdelavi oznaka v kataložnem zapisu, knjižničnih evidencah, da je publikacija, dokument v postopku postavitve preusmerjen v drug oddelek, čitalnico, na drugo lokacijo
- prevajálec** -lca [uc] m oseba, ki prevede besedilo iz enega jezika v drugega ali iz zastarele jezikovne oblike v sodobno
- prevajálka** -e [uk] ž ženska, ki prevede besedilo iz enega jezika v drugega ali iz zastarele jezikovne oblike v sodobno
- prevedêno délo** -ega -a s delo, ubesedeno v drugem jeziku kot izvirnik (1); sin. prevod; prim. izvirno delo (1), izvirno besedilo (1)
- prevérjanje duplikátov** -a -- s, gl. preverjanje dvojnic (1, 2)
- prevérjanje dvójnic** -a -- s **1.** pri obdelavi ugotavljanje s pomočjo kataloga, ali knjižnica že ima v svojem knjižničnem fondu določeno gradivo; sin. preverjanje duplikatov (1) **2.** ugotavljanje, ali obstaja duplikatni zapis; sin. preverjanje duplikatov (2)
- prevérjanje fóna** -a -- s, gl. revizija
- prevézana knjíga** -e -e ž knjiga, ki ni več v prvotni vezavi, ker je vezava obnovljena, spremenjena
- prevézati knjígo** -žem -- dov., v knjigoveštvu obnoviti, spremeniti vezavo knjige
- prevezáva** -e ž, v knjigoveštvu obnova, sprememba vezave; prim. poznejša vezava, izvirna vezava, primarna vezava
- prevladujúóce imé** -ga -na s, v katalogizaciji ime, oblika imena osebe ali korporacije, ki se najpogosteje uporablja v delih te osebe, korporacije, ali v referenčnih virih
- prevléčni papír** -ega -ja m, v papirništvu papir, ki se uporablja v knjigoveštvu za prelepljanje platnic; prim. knjigoveški papir
- prevòd** -óda m delo, ubesedeno v drugem jeziku kot izvirnik (1); sin. prevedeno delo; prim. izvirno besedilo (1), izvorno delo (1)
- prevòd déla** -óda -- m, v katalogizaciji oznaka v bibliografskem opisu, ki uvede naslov dela v jeziku, iz katerega je bila opisovana enota prevedena, npr. Prevod dela: The lord of the rings; prim. izvirni naslov (1), prevod in priredba dela
- prevòd in prirédba déla** -óda -- -e -- m, v katalogizaciji oznaka v bibliografskem opisu, ki uvede naslov dela v jeziku, iz katerega je bila opisovana enota prevedena in prirejena; prim. prevod dela
- prevódna bibliografíja** -e -e ž bibliografija (2), ki popisuje prevedene dokumente, publikacije, npr. Index Translationum; sin. bibliografija prevodov

- prevzèm sêrijske publikácie** -éma -- -- m dejstvo, da serijska publikacija priključi drugo serijsko publikacijo in obdrži prvotni naslov; prim. združitev serijske publikacije, odcepitev serijske publikacije, cepitev serijske publikacije
- prevzèm zapísa** -éma -- m sprejem bibliografskega ali kataložnega zapisa iz drugega računalniškega kataloga in dopolnitev v lokalnem katalogu; prim. izvirna katalogizacija
- prevzéti zapís** -ega -a m kataložni zapis, ki je bil prevzet iz drugega računalniškega kataloga, navadno vzajemnega; sin. kopirani zapis; prim. primarni zapis
- prevzéti zapís** -vzámem -- dov., v katalogizaciji vključiti v katalog kataložni zapis iz drugega, navadno vzajemnega kataloga; sin. kopirati zapis; prim. kreirati zapis
- prezénčna izposója** -e -e ž izposojanje knjižničnega gradiva samo za uporabo v prostorih knjižnice; prim. čitalniška izposoja, prezenčna uporaba, referenčna izposoja
- prezénčna knjižnica** -e -e ž knjižnica, katere knjižnično gradivo se uporablja samo v njenih prostorih; ant. izposojevalna knjižnica
- prezénčna uporába** -e -e ž uporaba knjižničnega gradiva v prostorih knjižnice, navadno brez vodenja ustrezne evidence; prim. čitalniška izposoja, prezenčna izposoja, referenčna izposoja
- prezénčna zbirka** -e -e ž del knjižnične zbirke (2), namenjen uporabi samo v prostorih knjižnice; prim. referenčna zbirka
- prezénčni izvód** -ega -óda m izvod, namenjen uporabi samo v prostorih knjižnice
- prezénčni katalóg** -ega -a m, nekdaž kartoteka knjižnih listkov neizposojenega knjižničnega gradiva, zlasti v manjših knjižnicah; prim. kartoteka izposojenega gradiva
- prezervácija knjižničnega gradíva** -e -- -- ž postopki za varovanje knjižničnega gradiva pred poškodbami in obolenji; sin. varovanje knjižničnega gradiva; prim. konzerviranje knjižničnega gradiva, restavriranje knjižničnega gradiva, higiena knjige, zaščita knjižničnega gradiva
- prí** -- (znak @) v računalništvu znak, ki se uporablja npr. v naslovih elektronske pošte in ima dogovorjen pomen ali funkcijo; sin. afna
- pridobívanje gradíva** -a -- s, gl. pridobivanje knjižničnega gradiva
- pridobívanje knjižničnega gradíva** -a -- -- s dopolnjevanje knjižničnega fonda z nakupi, zamenjavami, darovi, obveznimi izvodi; sin. pridobivanje gradiva
- pridrúžena článica sistéma vzajemne katalogizácie** -e -e -- -- -- ž, v sistemu COBISS knjižnica, ki ima sklenjeno pogodbo s knjižničnim informacijskim servisom za kopiranje zapisov iz vzajemne baze podatkov v svoj lokalni katalog; sin. pasivna članica sistema vzajemne katalogizacije

- prigódna publikácija** -e -e ž publikacija, ki izide ob določeni priložnosti, npr. ob jubileju določenega dogodka; sin. prigodni spis, priložnostna publikacija; prim. jubilejna publikacija, prigodni zbornik
- prigódni spís** -ega -a m, zastar., gl. prigodna publikacija in priložnostna publikacija
- prigódni zbórník** -ega -a m zbornik, ki izide ob določeni priložnosti, npr. ob jubileju kake osebe, korporacije; sin. priložnostni zbornik; prim. prigodna publikacija
- príímek** -mka m ime, ki ga ima kdo navadno po starših; sin. družinsko ime, rodbinsko ime
- príjáva** -e ž, v računalništvu varovanju podatkov namenjen postopek, pri katerem se uporabnik z uporabniškim imenom in geslom (4) logično poveže z računalniškim sistemom, informacijskim virom; prim. odjava
- prikáz** -áza m predstavitev podatkov, dokumenta na računalniškem zaslonu; sin. zaslonski izpis, zaslonski prikaz; prim. izpis
- prikáz postavítve** -áza -e m načrt postavitve knjižničnega gradiva v prostem pristopu; sin. postavitvena shema
- prikáz uredítve** -áza -- m shema ureditve bibliografije, kataloga, knjižničnega gradiva s pojasnili in primeri
- priklénjene knjíge** -ih -ig ž, mn. (lat. libri catenati) v srednjem veku z verižico na poseben drog knjižnega pulta pripete knjige
- priklíc** -a m mera kakovosti poizvedbe (1), izražena z razmerjem med številom relevantnih zadetkov in številom vseh relevantnih dokumentov v podatkovni zbirki; sin. odziv
- prikljúčeno délo** -ega -a s vsebinsko samostojno delo, ki je v publikaciji objavljeno ob glavnem delu, ima navadno lastno naslovno stran in je lahko tiskano v obratni smeri; prim. glavno delo, prikrito delo
- prikljúčni čas** -ega časa m trajanje povezave z računalniškim sistemom, podatkovno zbirko, elektronskim časopisom, ki je lahko element za statistiko uporabe, izračun stroškov uporabe
- priknjížna bibliografíja** -e -e ž bibliografija (2), objavljena kot dodatek knjigi; prim. skrita bibliografija, objavljena bibliografija
- prikríta bibliografíja** -e -e ž, gl. skrita bibliografija
- prikríta izdája** -e -e ž publikacija z lažnim naslovom, včasih tudi impresumom, ki sicer zaradi prepovedane vsebine ne bi mogla iziti; prim. ilegalna izdaja
- prikrító délo** -ega -a s vsebinsko samostojno delo, ki je v publikaciji objavljeno ob glavnem delu in katerega naslov ni naveden ob naslovu glavnega dela niti nima lastne naslovne strani; prim. glavno delo, priključeno delo
- pril.** okrajš. (priloga) v katalogizaciji oznaka v bibliografskem opisu, ki pove, da je opisovana enota priloga ali da opisovana enota vsebuje priloge

prilóga -e ž **1.** v katalogizaciji publikacija, ki dopolnjuje določeno izdajo kakega dela, a se katalogizira kot enota osnovnega dela, ker nima lastnega izrazitega naslova; sin. dopolnilo (2), sekundarna enota; prim. dodatek (1) **2.** v knjigo uvezan list s kakršno koli ponazoritvijo (risba, fotografija, faksimile rokopisa, zemljevid, grafični prikaz), ki ni zajet v številčenje strani, listov; prim. slikovna priloga, spremno gradivo **3.** serijska publikacija, ki redno ali občasno izhaja skupaj z drugo serijsko publikacijo, lahko vanjo uvezana in ima lahko lastno številčenje zvezkov **4.** gl. pril.

prilóžnostna publikácija -e -e ž publikacija, ki izide ob določeni priložnosti, npr. ob jubileju določenega dogodka; sin. prigodna publikacija, prigodni spis; prim. jubilejna publikacija, prigodni zbornik

prilóžnostni zbórník -ega -a m zbornik, ki izide ob določeni priložnosti, npr. ob jubileju kake osebe, korporacije; sin. prigodni zbornik; prim. priložnostna publikacija

primárna ávtorica -e -e ž avtorica, ki je nosilka odgovornosti za glavno vsebino dela, dokumenta, publikacije; sin. primarna nosilka odgovornosti; prim. sekundarna avtorica

primárna bibliografíja -e -e ž bibliografija (2), v kateri so bibliografske enote popisane neposredno po gradivu; ant. sekundarna bibliografija

primárna dokumentácija -e -e ž dokumentacija, ki jo oblikuje dokumentacijski center z obdelavo primarnih dokumentov; prim. sekundarna dokumentacija

primárna enôta -e -e ž, v katalogizaciji publikacija, ki ima dodano neoštevilčeno fizično enoto, prilogo, dopolnilo, npr. slovarček, statistične priloge, komentar; sin. osnovno delo; prim. glavno delo, sekundarna enota

primárna informácija -e -e ž informacija v primarnem viru

primárna katalogizácija -e -e ž prva katalogizacija še nekatalogiziranega knjižničnega gradiva; prim. prekatalogizacija

primárna literatúra -e -e ž literatura, ki je za obravnavani predmet temeljni vir ali je temeljnega pomena; prim. sekundarna literatura

primárna nosílka odgovórnosti -e -lka -- [ʉk] ž, gl. primarna avtorica

primarna odgovornost neustr., gl. primarno avtorstvo

primárna publikácija -e -e ž publikacija, v kateri je objavljen primarni dokument, npr. monografija, ali vsebuje več primarnih dokumentov, npr. zbornik referatov, posamezna številka časopisa; prim. sekundarna publikacija, terciarna publikacija (2), referenčna publikacija, primarni vir

primárna revíja -e -e ž revija, ki zaradi svoje vsebine sodi med primarno literaturo določenega strokovnega ali znanstvenega področja; sin. primarni časopis; prim. sekundarna revija

primárna vezáva -e -e ž, v knjigoveštvu vezava, ki jo dobi knjiga, zvezek že ob samem izidu; sin. izvirna vezava; prim. poznejša vezava, prevezava

- primárni ávtor** -ega -ja m avtor, ki je nosilec odgovornosti za glavno vsebino dela, dokumenta, publikacije; sin. primarni nosilec odgovornosti; prim. sekundarni avtor
- primárni časopís** -ega -a m časopis, ki zaradi svoje vsebine sodi med primarno literaturo določenega strokovnega ali znanstvenega področja; sin. primarna revija; prim. sekundarni časopis
- primárni dokumènt** -ega -ênta m, v dokumentalistiki objavljen ali neobjavljen zapis informacije v izvirni obliki, npr. članek; prim. primarni vir, sekundarni dokument (2), terciarni dokument, kvartarni dokument
- primárni informacijski vír** -ega -ega -a m vir informacije, ki je oseba, dokument (1); sin. primarni vir; prim. sekundarni informacijski vir
- primarni izvor informacij** neustr., gl. primarni vir in primarni informacijski vir
- primárni nosilec odgovórnosti** -ega -lca -- [ȳc] m, gl. primarni avtor
- primárni vír** -ega -a m vir informacije, ki je oseba, dokument (1); sin. primarni informacijski vir; prim. primarni dokument, primarna publikacija
- primárni zapís** -ega -a m prvi kataložni zapis za določen dokument, publikacijo v vzajemnem katalogu, ki ga za svoje potrebe prevzamejo članice sistema vzajemne katalogizacije; prim. prevzeti zapis
- primárno ávtorstvo** -ega -a s avtorstvo glavnega besedila, vsebine publikacije, dela; prim. sekundarno avtorstvo
- primárno domoznánsko gradívo** -ega -ega -a s domoznansko knjižnično gradivo, ki se po vsebini nanaša na določeni kraj, območje; prim. sekundarno domoznansko gradivo
- primárno gradívo** -ega -a s 1. knjižnično gradivo, ki sestoji iz primarnih publikacij, primarnih dokumentov; sin. primarno knjižnično gradivo; prim. sekundarno gradivo (1) 2. neustr., gl. primarno domoznansko gradivo
- primárno knjížnično gradívo** -ega -ega -a s knjižnično gradivo, ki sestoji iz primarnih publikacij, primarnih dokumentov; sin. primarno gradivo; prim. sekundarno knjižnično gradivo (1)
- primérek** -rka m vsaka od več istovrstnih stvari, npr. knjiga, izvod, kos knjižničnega gradiva
- primerjálni odnòs** -ega -ôsa m, pri vsebinski obdelavi asociativni odnos, pri katerem so nedvoumno razvidne lastnosti vsakega od pojmov
- primerjálnó bibliotekárstvo** -ega -a s veda o primerjalnem vrednotenju razvoja in stanja na področju knjižničarstva v različnih okoljih; sin. primerjalno knjižničarstvo
- primerjálnó knjížničarstvo** -ega -a s, gl. primerjalno bibliotekarstvo
- pripomóček za razvíščanje** -čka -- -- m, gl. pripomoček za uvrščanje
- pripomóček za uvrščanje** -čka -- -- m, v katalogizaciji beseda, besedna zveza, vrinjena med značnico in bibliografski opis, ki določa mesto kataložne enote med ostalimi kataložnimi enotami z isto avtorsko značnico in se uporablja, kadar prvi element bibliografskega opisa ni primeren za to nalogo; sin. pripomoček za razvrščanje

priporočeni izraz neustr., gl. sprejeti izraz

priporočilna bibliografija -e -e ž izbirna bibliografija, ki popisuje gradivo, primerno za določeno skupino ljudi glede na starost, izobrazbo, svetovni nazor ali za določen namen, npr. proslavo, dopolnilna literatura; prim. priporočilni seznam

priporočilni sét centrálné katalogizácie -ega -a -- -- m, v Sloveniji od 1968 do 1992 set centralne katalogizacije, ki zajema vpise publikacij, ki so primerne in priporočene za določeno vrsto knjižnic, npr. šolski set

priporočilni seznam -ega -a m seznam gradiva, primerne za določeno skupino uporabnikov glede na starost, izobrazbo, svetovni nazor ali za določen namen, npr. za proslave; prim. priporočilna bibliografija

priporočilo -a s pravila, smernice, navodila za opravljanje dejavnosti in doseganje rezultatov na določenem področju zaradi optimalne stopnje urejenosti; prim. standard (1), normativ

pripovedovalec -lca [ʉc] m bralec besedila v filmu (3), na zvočnem posnetku

pripovedovalka -lka [ʉk] ž bralka besedila v filmu (3), na zvočnem posnetku

prirást -ásta m **1.** povečevanje knjižničnega fonda neglede na način pridobivanja knjižničnega gradiva; sin. prirastek (2) **2.** knjižnično gradivo, pridobljeno v določenem časovnem obdobju, npr. letni prirast; sin. prirastek (1)

prirástek -tka m **1.** knjižnično gradivo, pridobljeno v določenem časovnem obdobju, npr. letni prirastek; sin. prirast (2) **2.** zastar. gl. prirast (1)

prirédba -e ž, gl. prirejeno delo

priredítelj -a m kdor priredi kako delo; prim. predelovalec

priredíteljica -e ž ženska, ki priredi kako delo; prim. predelovalka

prirédna razšíritev -e -tve ž, v UDK povezanost dveh ali več vrstitev UDK, ki so v tablicah UDK navedeni na različnih mestih, in se označuje z znakom +; sin. prirednost

prirédnost -i ž, gl. priredna razširitev

prirejéno délo -ega -a s, v katalogizaciji delo, ki je dopolnjeno, skrajšano, posodobljeno ali predelano v prozno obliko, vendar ostane avtorsko delo prvotnega avtorja; sin. priredba; prim. predelano delo, preoblikovano delo

priróčna knjižnica -e -e ž **1.** referenčna knjižnica v prostem pristopu **2.** izbor knjižničnega gradiva, namenjen uporabi na delovnem mestu; sin. priročna zbirka

priróčna zbirka -e -e ž izbor knjižničnega gradiva, namenjen uporabi na delovnem mestu; sin. priročna knjižnica (2)

priróčnik -a m **1.** publikacija, ki v zgoščeni obliki in sistematični ureditvi prinaša podatke, pojasnjuje informacije različne vsebine, oblike, izvora, npr. enciklopedija, leksikon, slovar, vodnik po knjižnicah; sin. terciarna publikacija (3); prim. referenčno gradivo, referenčna publikacija, sekundarna publikacija **2.** publikacija o določeni temi, ki na pregleden

- način vsebuje podatke, navodila, npr. kuharska knjiga, matematični priročnik, strojniški priročnik, bibliografski priročnik
- prispevek** -vka m krajši sestavek v serijski publikaciji, zborniku, leksikonu, navadno literarne vsebine; prim. članek
- pristránski odnòs** -ega -òsa m, pri vsebinski obdelavi asociativni odnos med področjem kot celoto in pojmom, ki pripada drugemu področju
- privátna knjižnica** -e -e ž, gl. zasebna knjižnica
- privésni vrstílec** -ega -lca m, v UDK nesamostojni dodatek glavnemu vrstilcu, ki dodatno opredeli in/ali omeji vsebino; prim. glavni vrstílec
- privezano delo** neutr., gl. privezek in adligat
- privezek** -zka m samostojno izdana publikacija, ki je uvezana z drugimi samostojno izdanimi publikacijami v eno knjigoveško enoto; sin. adligat
- privílegij** -a m **1.** v računalništvu pravica do izvajanja določene funkcije, npr. zaklepanja zapisa **2.** zgod. izključna pravica tiskanja avtorskih del, ki so jo do uveljavitve avtorskega prava vladarji podeljevali založnikom, tiskarjem, univerzi
- privzémanje** -a s sprejemanje izbranih podatkov, zapisov iz drugega računalniškega sistema, podatkovne zbirke in njihovo vključevanje v lastni sistem, podatkovno zbirko, npr. privzemanje bibliografskih zapisov iz OCLC; prim. snemanje podatkov
- privzéti priímek** -ega -mka m nov, zaradi poroke, ločitve, posvojitve ali drugih razlogov spremenjeni priimek; prim. privzeto ime
- privzéto imé** -ega -na s novo, spremenjeno ime avtorja zaradi poroke, redovništva, papeštva ali iz drugih razlogov; sin. spremenjeno ime; prim. izvirno ime, papeško ime, privzeti priimek
- pró áño** lat., gl. p. a.
- procesiranje** neutr., gl. **1.** obdelava podatkov **2.** računalniška obdelava podatkov
- procesiranje dokumentov** neutr., gl. dokumentalistična obdelava
- procesiranje poizvedbe** neutr., gl. poizvedovanje
- prodájni katalóg** -ega -a m publikacija s seznamom izdelkov, knjig, ki jih prodaja eno ali več podjetij, knjigarn, založb
- producènt** -ênta m **1.** oseba ali korporacija, ki nosi umetniško in/ali intelektualno odgovornost za vsebino enote (1), npr. filma (3) **2.** kdor se ukvarja s financiranjem filmov (3), večjih umetniških projektov **3.** neutr., gl. izdelovalec
- profésorska čítálnica** -e -e ž čitalnica, ki je namenjena učnemu osebju na srednji, višji ali visoki šoli
- profésorska knjižnica** -e -e ž del šolske knjižnice, ki je namenjen profesorjem na srednji šoli; prim. dijaška knjižnica, pedagoška knjižnica (1), učiteljska knjižnica
- profil SDI** -a -- [esdeí tudi esdiáj] m z iskalnimi izrazi opisana iskalna zahteva za selektivno diseminacijo informacij; sin. SDI-profil; prim. interesni profil

- profil uporabnika** -a -- m, gl. **1.** tip uporabnika **2.** interesni profil
- program** -a m, gl. računalniški program
- program knjižnice** -a -- m načrt, ki ga knjižnica pripravi za izvajanje svojih aktivnosti in nalog v določenem obdobju in izhaja iz njenega poslanstva
- program za iskanje** -a -- -- m računalniški program, ki omogoča iskanje, poizvedovanje, npr. po podatkovni zbirki, internetu
- programje** -a s, gl. programska oprema
- programska opréma** -e -e ž vse vrste računalniških programov in vanje vgrajeno znanje; sin. programje; prim. sistemska programska oprema, uporabniška programska oprema, strojna oprema
- programski módul** -ega -a m, v računalništvu vsebinsko povezani računalniški programi za izvajanje določenega opravila, npr. programski modul za katalogizacijo, isposajo
- programski pakét** -ega -a m, v računalništvu vsebinsko povezani programski moduli, ki delujejo samostojno ali soodvisno, npr. programski paket za avtomatizacijo poslovanja manjše knjižnice
- proizvajálec** -lca [ȳc] m oseba ali institucija, ki nosi odgovornost za tehnične vidike izdelave enote (1), npr. za montažo, mešanje zvoka; prim. izdelovalec
- proj.** okrajš. (projekcija) v katalogizaciji oznaka v bibliografskem opisu kartografskega gradiva, ki pove, da je navedeni podatek ime projekcije
- projékcija** -e ž **1.** način, kako je prikazana zemeljska površina na zemljevidu, npr. Gauss-Krügerjeva projekcija **2.** gl. proj.
- projicirno gradívo** -ega -a s podoba, komplet podob, izdelan na prozornem mediju, namenjen predvajanju posameznih slik s projektorjem ali s povečevalno napravo, kot so diaskop, grafoskop, mikroskop, npr. diapozitiv, diafilm, prosojnica, mikroskopski preparat; prim. slikovno gradivo
- proksimiti operator** neustr., gl. operator bližine
- prológ** -a m **1.** posebni, navadno uvodni del kakega literarnega dela **2.** uvodni nagovor
- promócijski izvód** -ega -óda m vsak od izvodov, ki je ob promociji publikacije razdeljen brezplačno; prim. akviziterski izvod, ogledni izvod, reklamni izvod
- propagándno gradívo** -ega -a s v propagandne namene izdelani dokumenti, publikacije; prim. informativno gradivo
- prosójnica** -e ž prosojni list, folija s podobami za prikazovanje z grafoskopom
- prospékt** -a m informativen, navadno s slikovnim gradivom opremljen drobn tisk (1) za napoved in predstavitev poslovne dejavnosti, izdelka, npr. knjige
- prospektivna bibliografíja** -e -e ž bibliografija (2), ki popisuje še neobjavljene dokumente

- prôsta signatúra** -e -e ž, pri obdelavi signatura, ki še ni bila dodeljena in jo je zato enoti knjižničnega gradiva mogoče dodeliti; ant. zasedena signatura; prim. sproščena signatura
- prôsti izvôd** -ega -ôda m posamezni izvod določene publikacije, dokumenta, ki je na razpolago za izposajo; prim. izposojeno gradivo
- prôsti pristôp** -ega -ôpa m ureditev knjižnice, pri kateri ima uporabnik dostop do knjižničnega gradiva in si ga sam izbira; ant. pultni sistem
- prôsto indeksiranje** -ega -a s indeksiranje s poljubno izbranimi besedami brez usklajevanja z nekim indeksirnim sistemom; ant. kontrolirano indeksiranje
- prosvétna knjižnica** -e -e ž, nekaj splošna knjižnica (2)
- prôti** predl., gl. dvopičje (2)
- protokól** -a m, v računalništvu dogovorjeni formati, postopki za izmenjavo podatkov med različnimi računalniškimi omrežji, računalniškimi sistemi, npr. internetni protokol TCP/IP
- proveniénca** -e ž podatki o zgodovini in lastništvu določenega predmeta, dokumenta, publikacije, na podlagi katerih se določata pristnost in lastništvo; sin. izvor
- prôstni odtís** -ega -a m skupina znakov, vzeti iz publikacije po določenem pravilu, ki v bibliografskem opisu enoznačno identificirajo opisovano enoto
- Prúske instrúkcije** -ih -cij ž, mn. navodila za katalogizacijo v pruskih knjižnicah, nastala 1899 v Berlinu, kasneje v rabi v Nemčiji, Avstro-Ogrski, Avstriji, Skandinavskih državah, Rusiji in tudi Sloveniji (do 1947) in Hrvaški, katerih glavna značilnost je bila upoštevanje slovničnih pravil in vodilnega samostalnika pri razvrščanju naslovov; sin. Pruske inštrukcije
- Prúske inštrúkcije** -ih -cij ž, mn., gl. Pruske instrukcije
- prva čítanka** -e -e ž učbenik za začetni pouk branja in pisanja; sin. abecednik, prvo berilo
- prva stôpnja bibliográfskega opisa** -e -e -- -- ž, v katalogizaciji začetni del stopenjskega opisa, ki obsega tiste bibliografske elemente, ki veljajo za vse letnike, zvezke, kose; prim. druga stopnja bibliografskega opisa
- prvénc** -nca m prvo avtorjevo objavljeno umetniško delo
- prvo berilo** -ega -a s učbenik za začetni pouk branja in pisanja; sin. abecednik, prva čitanka
- prvopís** -a m izvirnik literarnega, znanstvenega besedila, dokumenta
- prvotisk** -a m knjiga, tiskana do vključno leta 1500; sin. inkunabula, paleotip
- prvôtni ávtor** -ega -ja m, gl. bibliografski predhodnik (2)
- ps.** okrajš. (psevdonim) v katalogizaciji oznaka v bibliografskem opisu, ki pove, da je navedeno ime avtorja njegov psevdonim; sin. psevd.
- psevd.** okrajš. (psevdonim) v katalogizaciji oznaka v bibliografskem opisu, ki pove, da je navedeno ime avtorja njegov psevdonim; sin. ps.

- psevdoním** -a m **1.** nepravo ime, priimek, ki ga uporabljajo avtorji, zlasti pisatelji, da prikrijejo svoje pravo ime; sin. izmišljeno ime; prim. pravo ime **2.** nepravo ime v obliki imena in priimka; sin. izmišljeno ime; prim. pravo ime **3.** gl. ps. in psevd.
- psevdonímna znácnica** -e -e ž osebna značnica, ki sestoji iz psevdonima
- psihologíja brálcev** -e -- [uč] ž področje psihologije, ki proučuje tipe bralcev, njihove potrebe, navade; sin. bibliopsihologija
- psihologíja bránja** -e -- ž področje psihologije, ki proučuje metode branja (1, 2), bralne navade
- Ptolemájaska knjižnica** -e -e ž, gl. Aleksandrijska knjižnica
- pu in pu.** okrajš. (polusnje) oznaka za polusnjeno vezavo; sin. polus.
- publicírati** -am dov. in nedov., gl. objaviti
- publicíst** -a m pisec v časopisju, na radiu, televiziji objavljenih besedil, ki so namenjena obveščanju, seznanjanju javnosti
- publicístka** -e ž ženska, ki piše v časopisju, na radiu, televiziji objavljena besedila, ki so namenjena obveščanju, seznanjanju javnosti
- publicístika** -e ž dejavnost, namenjena obveščanju, seznanjanju o kakem dosežku, pojavu, dogodku v množičnih medijih
- publikácija** -e ž javnosti namenjena in na katerem koli mediju objavljena izrazna oblika dela
- publikácija brez stvárnega naslôva** -e -- -- -- ž **1.** v katalogizaciji publikacija, ki vsebuje dve deli ali več del in nima zbirnega naslova **2.** publikacija brez kakršnega koli naslova, npr. letak
- publikácija v več kósih** -e -- -- -- ž, v katalogizaciji monografska publikacija v omejenem številu fizično ločenih kosov, ki so zasnovani kot celota, npr. zvočni posnetek na več laserskih ploščah; sin. monografska publikacija v več kosih, zaključena publikacija v več kosih; prim. publikacija v več zvezkih, večdelna publikacija
- publikácija v več zvézkah** -e -- -- -- ž, v katalogizaciji monografska publikacija v omejenem številu fizično ločenih zvezkov, ki so zasnovani kot celota, npr. knjiga v več zvezkih; sin. monografska publikacija v več zvezkih, zaključena publikacija v več zvezkih; prim. publikacija v več kosih
- publikácija z nèvézanimi listi** -e -- -- -- ž publikacija v obliki mape, fascikla, v kateri listi niso vezani, speti; prim. nevezani listi
- publikácija z zamenljívimí listi** -e -- -- -- ž publikacija z nevezanimi listi, ki se dopolnjuje, spreminja z dodajanjem, odstranjevanjem, zamenjavanjem posameznih listov
- púltna izposója** -e -e ž izposoja (1) v knjižnici, kjer uporabnik nima dostopa do knjižničnega gradiva, ampak mu ga posreduje knjižničar (1) pri izposojevalnem pultu; sin. izposoja pri pultu
- púltna signatúra** -e -e ž, zgod. signatura (1), sestavljena iz črke in številke, ki je v srednjem veku določala mesto knjige na pultu

púltni systém -nega -a m ureditev knjižnice, pri kateri uporabnik nima dostopa do knjižničnega gradiva, ampak mu ga posreduje knjižničar (1) pri izposojevalnem pultu; ant. prosti pristop
púščica -e ž (znak ->) simbol za napotitev

R

r. in **r^o** okrajš. (recto) v katalogizaciji oznaka za recto

rába ločil -e -- ž, v katalogizaciji uporabljane interpunkcijskih znakov, ki po mednarodnih standardih uvajajo ali oklepajo posamezne elemente bibliografskega opisa, npr. presledek-dvopičje-presledek uvaja podnaslov, dodatek k naslovu v prvem območju, ime založbe v četrtem območju; sin. predpisana raba ločil

rábi neskl. kot pojasnilo napotilo, ki v tezavru, predmetnem normativnem vpisu, usmerja uporabnika od nedeskriptorja k deskriptorju, neprednostnega izraza k prednostnemu izrazu; prim. rabi za

rábi za neskl. kot pojasnilo napotilo, ki v tezavru, predmetnem normativnem vpisu navaja nedeskriptor, nesprejeti izraz; sin. uporabi za; prim. rabi

rábljena knjiga -e -e ž **1.** knjiga, ki je že bila v uporabi, npr. knjiga v antikvariatu **2.** knjiga, ki jo je uporabnik v prostem pristopu prelistal in jo mora odložiti na mizo, ne sme pa je vložiti nazaj v polico

računalník -a m elektronska naprava, ki podatke sprejme, shrani, obdela v skladu z navodili računalniškega programa in rezultate posreduje uporabniku v čitljivi obliki

računalník gostitelj -a -a m, gl. gostitelj sistema (1)

računalníška datotéka -e -e ž, gl. datoteka

računalníška diskéta -e -e ž, gl. disketa in gibki disk

računalníška igra -e -e ž **1.** uporabniški program, namenjen razvedrilu, zabavi in/ali izobraževanju, npr. šah, simulator letenja; sin. igra (2) **2.** elektronska naprava, ki omogoča samostojno uporabo takega programa brez računalnika; sin. elektronska igra

računalníška informácija -e -e ž informacija, pridobljena in/ali posredovana z računalnikom

računalníška izdeláva abstráktov -e -e -- ž, gl. avtomatska izdelava izvlečkov

računalníška izdeláva izvlečkov -e -e -- ž, gl. avtomatska izdelava izvlečkov

računalníška izposója -e -e ž izposoja, pri kateri so postopki vodeni računalniško; sin. avtomatizirana izposoja

računalníška kárta -e -e ž, gl. elektronski zemljevid

računalníška komunikájska opréma -e -e -e ž računalniška oprema, ki omogoča povezovanje računalnikov

računalníška mréža -e -e ž, gl. računalniško omrežje

- računalniška obdelava podatkov** -e -e -- ž (krat. AOP) zbiranje, vnos, urejanje, shranjevanje, iskanje in uporaba podatkov s pomočjo računalnika; sin. avtomatska obdelava podatkov, elektronska obdelava podatkov, strojna obdelava podatkov; prim. obdelava podatkov
- računalniška oprema** -e -e ž vsa strojna oprema in programska oprema
- računalniška pismenost** -e -i ž usposobljenost za uporabo računalnika v vsakdanjem življenju
- računalniška podatkovna zbirka** -e -e -e ž, gl. podatkovna zbirka (2) in zbirka podatkov (2)
- računalniška podatkovna zbirka besedil** neustr., gl. podatkovna zbirka besedil in podatkovna zbirka celotnih besedil
- računalniška zbirka besedil** -e -e -- ž, gl. podatkovna zbirka besedil in podatkovna zbirka celotnih besedil
- računalniška zbirka podatkov** -e -e -- ž, gl. podatkovna zbirka (2) in zbirka podatkov (2)
- računalniški** -a -o prid. voden z računalnikom in ustrezno programsko opremo; sin. elektronski (2); prim. avtomatizirani
- računalniški abstrakt** -ega -a m, gl. računalniški izvleček
- računalniški format** -ega -a m, gl. format računalniško čitljivega zapisa
- računalniški informacijski sistem** -ega -ega -a m informacijski sistem, ki je voden z računalnikom in ustrezno programsko opremo; prim. avtomatizirani informacijski sistem
- računalniški informacijski vir** -ega -ega -a m, gl. elektronski vir (1)
- računalniški izpis** -ega -a m z računalnikom obdelani podatki, izpisani s tiskalnikom; prim. trda kopija
- računalniški izpis na mikroobliko** -ega -a -- -- m (krat. COM) tehnika neposrednega prenosa podatkov iz računalniško čitljive oblike na mikrofilm, mikrofiš, npr. COM-katalog, COM-kartica
- računalniški izvleček** -ega -čka m izvleček, izdelan z metodami avtomatske obdelave besedila; sin. računalniški abstrakt
- računalniški katalog** -ega -a m katalog (1), pri katerem so podatki vneseni in dostopni z računalnikom; sin. avtomatizirani katalog, elektronski katalog; ant. klasični katalog
- računalniški medij** -ega -a m medij (1), ki omogoča shranjevanje in prenos računalniško čitljivih zapisov (2), npr. magnetni trak, disk, disketa, cederom; sin. elektronski medij (1)
- računalniški program** -ega -a m logično zaključena skupina ukazov in navodil, ki omogočajo uporabniku z računalnikom opraviti določeno nalogo, rešiti problem; sin. program
- računalniški sistem** -ega -a m fizično in logično povezana strojna in programska oprema, ki deluje kot usklajena celota
- računalniški sistem za proizvodovanje** -ega -a -- -- m, zastar., gl. sistem za proizvodovanje

računalniški slovár -ega -ja m, gl. elektronski slovar

računalniški tisk -ega -a m, v tiskarstvu tiskanje z računalnikom pripravljenega gradiva neposredno na tiskalniku brez tiskovne forme, npr. laserski, kapljični tisk; sin. digitalni tisk

računalniški vir -ega -a m, gl. elektronski vir (2)

računalniški zapis -ega -a m **1.** v računalništvu skupek logično povezanih podatkov, ki je osnovna enota podatkovne zbirke, npr. podatki o vsakem članu v evidenci uporabnikov, bibliografski vpis v računalniškem katalogu; sin. elektronski zapis (1), zapis (2) **2.** zapis besedila, podatkov v računalniško čitljivi obliki na elektronskem mediju (1); sin. digitalni zapis (2), elektronski zapis (2), strojni zapis

računalniški zemljevid -ega -a m, gl. elektronski zemljevid

računalniško čitljivi -- -a -- -o prid. zapisan v obliki, ki jo lahko računalnik neposredno prepozna in uporabi za nadaljnjo obdelavo, npr. računalniško čitljiv dokument; sin. strojno čitljivi

računalniško indeksiranje -ega -a s, pri vsebinski obdelavi izbor ključnih besed iz besedila, dokumenta s pomočjo računalnika brez sodelovanja človeka; sin. avtomatsko indeksiranje; ant. intelektualno indeksiranje

računalniško iskanje -ega -a s iskanje v elektronskih virih z uporabo računalniške opreme; prim. nekonvencionalno iskanje, računalniško poizvedovanje

računalniško klasificiranje -ega -a s, gl. avtomatsko klasificiranje

računalniško naročanje -ega -a s **1.** naročanje knjižničnega gradiva po računalniku za izposajo; sin. elektronsko naročanje (1) **2.** neposredno naročanje publikacij pri založbah, knjigarnah po računalniku; sin. elektronsko naročanje (2)

računalniško omrežje -ega -a s, v računalništvu obsežen sistem med seboj povezanih računalnikov; sin. računalniška mreža, omrežje

računalniško podprti neustr., gl. računalniški

računalniško podprti informacijski sistem neustr., gl. računalniški informacijski sistem

računalniško podprti katalog neustr., gl. računalniški katalog

računalniško poizvedovanje -ega -a s poizvedovanje v elektronskih virih z uporabo računalniške opreme; prim. računalniško iskanje, nekonvencionalno iskanje

računalniško prevajanje -ega -a s prevajanje besedil iz enega jezika v drugega s pomočjo računalnika in z avtomatskim prevajalnikom (1); sin. avtomatsko prevajanje

računalniško vodena podatkovna zbirka neustr., gl. podatkovna zbirka (2) in zbirka podatkov (2)

računalniško vodeni katalog neustr., gl. računalniški katalog in avtomatizirani katalog in elektronski katalog

- RAK** RAK-a [rák] m, krat. (nem. Regelung für die alphabetische Katalogisierung) gl. Nemška katalogizacijska pravila
- Ranganathanova klasifikacija** -e -e [ranganátanova] ž fasetna klasifikacija, poimenovana po S. R. Ranganathanu (1821-1972), pri kateri se uporablja 5 osnovnih faset; sin. dvopična klasifikacija
- rangiranje dokuméntov** -a -- s, žarg., gl. rangiranje zadetkov
- rangiranje zadétkov** -a -- s, pri poizvedovanju razvrščanje (2) zadetkov po določenem kriteriju, npr. po relevantnosti, datumu objave; sin. rangiranje dokumentov
- rára** -e ž, lat. zbirka (1) raritet in dragocenega gradiva
- raritéta** -e ž v malo izvodih ohranjen dokument, publikacija; prim. redka publikacija, redki tiski, dragocena knjiga (2)
- rastlínski pergamènt** -ega -ênta m, v papirništvu iz celuloze narejena, pergamentu podobna pisna podlaga; prim. pergamentni papir
- ravnátelj bibliotéke** -a -- m, gl. ravnatelj knjižnice in upravnik knjižnice
- ravnátelj knjižnice** -a -- m kdor ima vodilni in upravni položaj v knjižnici; sin. direktor knjižnice, predstojnik knjižnice, upravnik knjižnice, ravnatelj biblioteke, upravnik biblioteke; prim. vodja knjižnice
- ravnáteljica bibliotéke** -e -- ž, gl. ravnateljica knjižnice in upravnica knjižnice
- ravnáteljica knjižnice** -e -- ž ženska, ki ima vodilni in upravni položaj v knjižnici; sin. direktorica knjižnice, predstojnica knjižnice, upravnica knjižnice, ravnateljica biblioteke, upravnica biblioteke; prim. vodja knjižnice
- razbíranje vrstílcev** -a -- s, pri vsebinski obdelavi ugotavljanje pomena posameznih vrstilcev in njihovih sestavnih delov; prim. določanje vrstilcev
- razcepítev sêrijske publikácije** -tve -- -- ž razdelitev serijske publikacije na dve novi in ločeni serijski publikaciji ali na več takih publikacij; sin. cepitev serijske publikacije; prim. odcepitev serijske publikacije, združitev serijske publikacije, prevzem serijske publikacije
- razdélek** -lka m vsaka iz skupine serijskih publikacij, ki imajo poleg skupnega naslova še dodatno oznako, naslov, po katerem se razlikuje od drugih serijskih publikacij iste skupine; sin. sekcija (2); prim. podrejena serijska publikacija, podzbirka
- razdolžítev** -tve [už] ž razbremenitev bralčevega konta z vpisom podatkov o vrnjenem gradivu; sin. razknjiženje; prim. zadolžitev
- razdolžíti** -im [už] dov. razbremeniti bralčev konto z vpisom podatkov o vrnjenem gradivu; sin. razknjižiti; prim. zadolžiti
- razdréti knjigo** -drèm -- dov., v knjigoveštvu razstaviti knjižno vezavo in knjižni blok
- razdréti vezávo** -drèm -- dov. razstaviti vezavo zaradi popravila, fotokopiranja, skeniranja; sin. razvezati; prim. vezati
- razglédnica** -e ž kartonček za krajša sporočila po pošti s fotografijo ali likovno upodobitvijo na eni strani

- raziskáva bránja** -e -- ž študija uporabnikov, ki ugotavlja njihove bralne navade ali bralne navade prebivalstva
- raziskava uporabnikov** *neustr., gl. študija uporabnikov*
- raziskovalna nalóga** -e -e ž 1. delo, ki nastaja v okviru organizirane raziskave 2. dokument, publikacija, ki prinaša rezultate raziskovalne dejavnosti; prim. raziskovalno poročilo
- raziskovalno poročílo** -ega -a s poročilo o poteku in rezultatih raziskovalnega dela na določenem področju; prim. raziskovalna naloga (2)
- razkislínjenje** -a s, v restavratorstvu zaščita knjižničnega gradiva s kemično nevtralizacijo papirja; sin. deacidifikacija, nevtralizacija
- razknjíženje** -a s, gl. razdolžitev
- razknjížiti** -im dov., gl. razdolžiti
- razkóšna izdájá** -e -e ž izdaja, ki je v celoti natisnjena na boljšem papirju in vezana v razkošno vezavo; sin. luksuzna izdaja, krasotna izdaja, lepotna izdaja
- razkóšna vezáva** -e -e ž, v knjigoveštvu vezava, pri kateri so uporabljeni dragocenejši materiali in umetniško oblikovani okraski, kot npr. slonovina, specialne vrste usnja in blaga, zlate, srebrne in emajlirane ploščice, dragulji, kovinske sponke in okovje; sin. luksuzna vezava, dragocena vezava, krasotna vezava
- razkuževánje** -a s, v restavratorstvu zaščita knjižničnega gradiva z uničevanjem kužnih klic
- razlíčica** -e ž vsaka od oblik, predelav istega besedila, publikacije, podatkovne zbirke; sin. verzija; prim. iteracija (1)
- razlíčica izvóda** -e -- ž, v katalogizaciji tiskani izvodi določenega natisa starejše monografske publikacije, natisnjeni z določenimi posebnostmi, ki jih ločujejo od ostalih izvodov tega natisa, npr. z novo naslovno stranjo; prim. različica stavka
- razlíčica stávka** -e -- ž, v katalogizaciji razlike v starejši monografski publikaciji, ki jo ločijo od ostalih izvodov istega natisa, vendar ne z namenom, ki bi ga založnik posebej navedel; prim. različica izvoda
- razlikoválen za črke** -lna -- -- -o -- -- prid., v računalništvu tak, ki razlikuje med malimi in velikimi črkami, npr. iskalnik
- razmejeválec** -lca [ʉc] m, gl. ločilec
- razmejeválec pòdpólja** -lca -- [ʉc] m, v UNIMARC-formatu znak \$, ki se uporablja kot prvi del oznake podpolja, npr. \$a; prim. ločilec podpolja
- razmnožéna publikácija** -e -e ž publikacija, ki nastane z razmnoževanjem; prim. razmnoženina, tiskano gradivo, elektronska publikacija, elektronsko gradivo
- razmnoženína** -e ž gradivo, ki nastane s preprostejšimi razmnoževalnimi, kopirnimi tehnikami, npr. s fotokopiranjem; sin. razmnoženo gradivo; prim. razmnožena publikacija, pisno gradivo, tiskano gradivo, elektronsko gradivo

razmnoženo gradivo -ega -a s, gl. razmnoženina

razmnoževanje -a s izdelovanje več kopij dokumenta z različnimi tehnikami, npr. razmnoževanje na ciklostilu (1)

razni médiji -ih -ev m, mn., v katalogizaciji oznaka v bibliografskem opisu, ki pove, da je opisovana enota publikacija v več kosih, ki so na različnih fizičnih nosilcih (1); sin. garnitura (2)

razpečevanje -a s razdeljevanje, razpošiljanje ali drugačno razširjanje naklade; sin. distribucija

razpečevati -am nedov. razdeljevati, razpošiljati ali drugače razširjati naklado; sin. distribuirati

razpečevalec -lca [ʋc] m kdor razdeljuje, razpošilja ali drugače razširja naklado; sin. distributer

razpečevalka -lke [ʋk] ž ženska, ki razdeljuje, razpošilja ali drugače razširja naklado; sin. distributerka

razporejevalka -e [ʋk] ž kataložni pregradnik v sistematskem katalogu, ki ločuje in podrobneje razčlenjuje kataložne listke po klasifikacijskih oznakah

razporejevalna beséda -e -e ž beseda v geslu, naslovu, značnici, ki pri abecedni ureditvi beseda za besedo določa mesto gesla, naslova, bibliografskega vpisa v katalogu, kazalu, bibliografiji; prim. razporejevalna črka

razporejevalna črka -e -e ž črka v geslu, naslovu, značnici, ki pri abecedni ureditvi črka za črko določa mesto gesla, naslova, bibliografskega vpisa v katalogu, kazalu, bibliografiji; prim. razporejevalna beseda

razporejevalni element -ega -ênta m vsak del bibliografskega vpisa, bibliografskega zapisa, kataložnega vpisa, kataložnega zapisa v katalogu, podatkovni zbirki, ki omogoča njegovo razvrščanje, uvrščanje, npr. značnica, leto izida; prim. razporejevalni ključ (2), sledišče (2)

razporejevalni ključ -ega -a m **1.** v klasičnem katalogu na vsakem glavnem vpisu matičnega kataloga zabeležena navedba vseh značnic, gesel, decimalnih vrstilcev, inventarnih števil, pod katerimi je publikacija uvrščena v knjižnične kataloge, evidence; sin. dislokacijski ključ, razvidnica vpisov; prim. sledišče (2) **2.** vsak element računalniškega zapisa, po katerem se podatke sortira (2); sin. sortirni ključ; prim. razporejevalni element

razpráva -e ž sestavek, ki strokovno, znanstveno obravnava kako vprašanje

razprodána nakláda -e -e ž naklada, katere izvodi na tržišču niso več dostopni; prim. izčrpana naklada

razprti tisk -ega -a m, v tiskarstvu natis besedila z večjimi presledki med črkami

rázred -éda m, pri vsebinski obdelavi skupina pojmov (1), ki jih družijo vsaj ena skupna lastnost

- razrédna knjižnica** -e -e ž, nekdam del šolske knjižnice, ki je nameščen v razredu in namenjen učencem osnovne ali srednje šole; prim. dijaška knjižnica, šolarska knjižnica
- razréšeni psevdoním** -ega -a m psevdonim osebe, za katero je ugotovljeno pravo ime
- razrézati knjigo** -réžem -- dov., žarg. razrezati pole vezane, vendar neobrezane knjige
- razstáva novósti** -e -- ž razstava v najnovejšem obdobju pridobljenega knjižničnega gradiva
- razstávni katalóg** -ega -a m publikacija, ki popisuje, opisuje, pojasnjuje ali našteva razstavljen dela; sin. katalog (2), katalog razstave
- razšírítev poizvédbé** -tve -- ž, pri poizvedovanju preoblikovanje poizvedbe tako, da je rezultat večje število zadetkov; prim. zožitev poizvedbe
- razšíranje informácij** -a -- s, gl. diseminacija informacij
- razšírjena izdája** -e -e ž izdaja, ki se razlikuje od prvotne, prejšnje po tem, da vsebuje več podatkov, besedila; sin. pomnožena izdaja; prim. dopolnjena izdaja
- razšírjeni naslov** neustr., gl. izpisani naslov
- razšírjeno gêslo** -ega -a s, pri vsebinski obdelavi geslo, sestavljeno iz dveh enakovrednih pojmov, povezanih z veznikom *in*, s katerim je izraženo nasprotje ali sorodnost, npr. teorija in praksa; prim. razvito geslo, večbesedno geslo
- razšírljivi označeválni jézik** -ega -ega -íka m (krat. XML) v računalništvu poenostavljena oblika standardiziranega splošnega označevalnega jezika, namenjena za uporabo na svetovnem spletu
- razúra** -e ž, zgod. **1.** brisanje, strganje starega besedila s pergamenta **2.** tako zbrisano mesto v rokopisu, besedilu
- razvézati** -véžem dov. razstaviti vezavo zaradi popravila, fotokopiranja, skeniranja; sin. razdreti vezavo; prim. vezati
- razvíd dodátnih vpisov** -a -- -- m, v katalogizaciji razvid pomožnih vpisov, ki vsebuje samo navedbo značnic, za katere so izdelani dodatni vpisi
- razvíd knjižnic** -a -- m uradna, z zakonom določena evidenca samostojnih in nesamostojnih javnih knjižnic s pravno pomembnimi podatki o ustanovitvi, delovanju, ukinitvi posamezne knjižnice; prim. register knjižnic
- razvíd pomóžnih vpisov** -a -- -- m, v katalogizaciji del glavnega vpisa z navedbo značnic, za katere so izdelani dodatni in napotilni vpisi; sin. sledišče (2); prim. razporejevalni ključ (1)
- razvídnica vpisov** -e -- ž, zastar., gl. razporejevalni ključ in dislokacijski ključ
- razvíto gêslo** -ega -a s, pri vsebinski obdelavi večdelno geslo, pri katerem ena ali več besed dodatno opredeljuje nosilno besedo, npr. Tretja Internacionala, sociologija kulture, nacionalna bibliografija; prim. razširjeno geslo, večbesedno geslo

- razvòj knjižnične zbirke** -ôja -- -- m spreminjanje knjižnične zbirke v skladu s poslanstvom knjižnice, knjižničnimi standardi in knjižnično politiko; sin. razvoj knjižničnega fonda
- razvòj knjižničnega fónda** -ôja -- -- m spreminjanje knjižničnega fonda v skladu s poslanstvom knjižnice, knjižničnimi standardi in knjižnično politiko; sin. razvoj knjižnične zbirke
- razvrščanje** -a s **1.** ločevanje knjižničnega gradiva, dokumentov po nekem kriteriju na določene skupine; sin. sortiranje (1) **2.** urejanje, npr. imen, kataložnih zapisov po abecedi, letu izida; sin. sortiranje (2)
- razvrščanje v skupine** -a -- -- s, v informatiki statistična metoda, ki na osnovi izračuna podobnosti omogoča avtomatsko grupiranje in/ali klasificiranje pojmov, dokumentov
- razvrščati** -am nedov. **1.** ločevati knjižnično gradivo, dokumente po nekem kriteriju na določene skupine; sin. sortirati (1) **2.** urejati, npr. imena, kataložne zapise po abecedi, letu izida; sin. sortirati (2)
- reálni katalóg** -ega -a m, zastar., gl. stvarni katalog
- rèbrasti papir** -ega -ja m, v papirništvu papir z rebrastim vodnim znakom, v preteklosti navadno uporabljan za tiskanje knjig
- recenzènt** -ènta m avtor recenzije
- recenzèntka** -e ž avtorica recenzije
- recenzija** -e ž **1.** neobjavljeno strokovno mnenje o kakovosti, ustreznosti kakega dela pred objavo **2.** bibliografska opomba, ki kritično vrednoti vsebino bibliografske enote **3.** poročilo o objavljenem delu; prim. kritika, ocena
- recenzijski izvòd** -ega -óda m izvod, ki ga založba da uredništvu ali posamezniku v oceno
- reciklirani papír** -ega -ja m, v papirništvu papir, izdelan s predelovanjem starega, odpadnega papirja, kartona, lepenke; sin. ekološki papir
- recto** -a [rékto] m (okrajš. r. in r^o) lat. zgornja, prva oziroma neparna stran popisanega papirusa, pergamenta, potiskanega lista papirja; sin. čelna stran, desna stran; prim. verso
- redákcia katalóga** -e -- ž **1.** popravljanje in/ali spreminjanje ureditve kataloga; prim. vodenje kataloga, vzdrževanje kataloga **2.** razvrščanje kataložnih enot po formalnih in/ali vsebinskih vidikih; sin. urejanje kataloga
- redáktor** -ja m, gl. urednik (1, 2)
- redáktorica** -e ž, gl. urednica (1, 2)
- redigirati** -ram dov. in nedov. urejati, popravljati besedilo za tisk
- rédička knjiga** -e -e ž knjiga, ki je ohranjena v manjšem številu izvodov; sin. dragocena knjiga (2); prim. rariteta
- rédička publikácija** -e -e ž publikacija, ki je ohranjena v manjšem številu izvodov; prim. rariteta
- rédički tíski** -ih -ov m, mn. dragocene tiskane publikacije, ki so ohranjene v manjšem številu izvodov; prim. rariteta

- rédična létna knjižna zbirka** -e -e -e -e ž, v založništvu knjižna zbirka, ki jo navadno knjižna družba izdaja vsako leto predvsem za svoje člane
- rédična postavitev** -e -tve ž postavitev knjižničnega gradiva (1) tako, da je dostopno za izposojajo (1); prim. oddelčna postavitev
- rédična prilóga** -e -e ž priloga (3) periodične publikacije, ki izhaja v rednih časovnih intervalih, npr. Sobotna priloga časnika Delo; prim. občasna priloga
- rédična številka** -e -e ž številka serijske publikacije, ki glede na uredniško politiko izide v naprej določenem časovnem zaporedju; prim. posebna številka, jubilejna številka
- rédično izhajanje** -ega -a s izhajanje serijske publikacije v predvidenih časovnih intervalih; sin. tekoče izhajanje (2); ant. neredno izhajanje
- redóvniško imé** -ega -na s osebno ime, ki ga redovnik prevzame ob vstopu v cerkveni red; sin. meniško ime; prim. redovno ime
- redóvno imé** -ega -na s ob vstopu v cerkveni red privzeto ime reda, npr. Jezuit; prim. redovniško ime
- redundánca** -e ž **1.** pri vsebinski obdelavi uporaba večjega števila vsebinskih oznak kot je potrebno, navadno zato, da se uporabnikom olajša iskanje; sin. preobilje (1) **2.** pri poizvedovanju uporaba večjega števila iskalnih besed kot je potrebno, navadno zaradi izločanja informacijskega šuma; sin. preobilje (2)
- redundántna informácija** -e -e ž informacija, ki v sporočilu ni nujno potrebna, da bi bil njegov pomen popoln
- redundántno indeksiranje** -ega -a s, pri vsebinski obdelavi indeksiranje (1) z uporabo večjega števila indeksirnih izrazov kot je potrebno za razumevanje
- redundántnost** -i ž uporaba večjega števila vsebinskih oznak, iskalnih besed, računalniških sistemov kot je potrebno, da se zagotovi lažje iskanje, izloči informacijski šum ali zagotovi delovanje računalniških sistemov ob okvarah; sin. preobilnost, odvečnost
- referálna báza podatkov** -e -e -- ž, gl. referalna podatkovna zbirka in referalna zbirka podatkov
- referálna dejávnost** -e -i ž posredovanje informacij o drugih virih informacij in usmerjanje uporabnika na te vire, druge knjižnice, kjer bo našel potrebno informacijo, rešil svoj informacijski problem; sin. napotitvena dejavnost; prim. referenčna dejavnost
- referálna informácija** -e -e ž informacija, ki uporabnika napoti na druge informacijske vire, oddelke, druge knjižnice, kjer bo našel potrebno informacijo, razrešil svoj informacijski problem; sin. napotitvena informacija, usmerjevalna informacija; prim. referenčna informacija
- referálna podatkována zbirka** -e -e -e ž podatkovna zbirka (2) z informacijami, ki usmerjajo uporabnika na druge vire informacij kot so organizacije,

- osebe, spletne strani, npr. rumene strani telefonskega imenika; sin. referalna zbirka podatkov, referalna baza podatkov
- referalna služba** -e -e ž organizacija, del organizacije, ki opravlja referalno dejavnost; sin. referalni center
- referalna zbirka podatkov** -e -e -- ž podatkovna zbirka (2) z informacijami, ki usmerjajo uporabnika na druge vire informacij kot so organizacije, osebe, spletne strani, npr. rumene srani telefonskega imenika; sin. referalna podatkovna zbirka, referalna baza podatkov
- referalni cénter** -ega -tra m organizacija, del organizacije, ki opravlja referalno dejavnost; sin. referalna služba
- referalni časopis** neutr., gl. bilten izvlečkov
- referát** -a m **1.** strokovni, znanstveni prispevek, predstavljen na posvetovanju, sestanku **2.** neutr., gl. izvleček in abstrakt
- referativni bilten** neutr., gl. referatni časopis
- referátna kártica** -e -e ž, gl. analitična kartica
- referátna podatkovna zbirka** -e -e -e ž podatkovna zbirka, v kateri so opisi bibliografskih enot dopolnjeni z izvlečki; sin. referatna zbirka
- referátna slúžba** -e -e ž strokovna služba, ki dokumentira gradivo s pripravljanjem izvlečkov
- referátna zbirka** -e -e ž, gl. referatna podatkovna zbirka
- referátni biltén** -ega -a m, gl. bilten izvlečkov
- referátni časopis** -ega -a m, zastar., gl. bilten izvlečkov
- referátni systém** -ega -a m, gl. referentski sistem
- referátni žurnál** -ega -a m, zastar., gl. bilten izvlečkov
- referénca** -e ž **1.** napotitev v katalogu, bibliografiji, besedilu na drugo značnico, besedo, ime, mesto v besedilu, npr. *glej, glej tudi, rabi, rabi za*; sin. napotilo; prim. napotilni vpis, vodilka **2.** gl. bibliografski citat (1) in bibliografska navedba
- referénčna baza** neutr., gl. referenčna podatkovna zbirka in referenčna zbirka podatkov
- referénčna baza podatkov** neutr., gl. referenčna podatkovna zbirka in referenčna zbirka podatkov
- referénčna bibliotékárka** -e -e ž bibliotekarka (1), ki opravlja referenčno delo; prim. bibliotekarka informatorka
- referénčna čítálnica** -e -e ž čitalnica, v kateri je na razpolago referenčno gradivo
- referénčna dejávnost** -e -i ž dejavnost, ki združuje informacijsko dejavnost in pomoč uporabnikom pri samostojnem iskanju informacij; prim. referalna dejavnost
- referénčna informácija** -e -e ž **1.** informacija, ki jo navadno referenčni knjižničar posreduje končnemu uporabniku za razreševanje informacijske potrebe; prim. referalna informacija **2.** neutr., gl. referalna informacija

- referenčna izposoja** -e -e ž izposoja priročnikov, enciklopedij, bibliografij, slovarjev in drugih informacijskih pomagala za delo v čitalnici; prim. čitalniška izposoja, prezenčna izposoja
- referenčna knjižnica** -e -e ž knjižnica, ki vsebuje referenčno gradivo
- referenčna knjižničarka** -e -e ž knjižničarka (1), ki opravlja referenčno delo; prim. knjižničarka informatorka
- referenčna kópija** -e -e ž kopija, navadno mikrofilma, mikrofiša, namenjena za uporabo, distribucijo; sin. delovna kopija; prim. glavni negativ, arhivska kopija (2)
- referenčna literatura** neustr., gl. referenčno gradivo
- referenčna podatkovna zbirka** -e -e -e ž podatkovna zbirka (2), ki vsebuje referenčne vire; sin. referenčna zbirka podatkov (1), referenčna zbirka (2)
- referenčna publikacija** -e -e ž publikacija, ki vsebuje popise, pregleda primarnih dokumentov, virov informacij, npr. bibliografija, referatni časopis, ali je priročnik (1), npr. enciklopedija, leksikon, terminološki slovar; prim. primarna publikacija, sekundarna publikacija, terciarna publikacija (2), priročnik (1)
- referenčna služba** -e -e ž oddelek, del oddelka v knjižnici, ki opravlja referenčno delo; sin. referenčni oddelek; prim. informacijska služba
- referenčna številka** -e -e ž številka v kazalu (2), bibliografiji (2), pod katero je mogoče najti podatke o dokumentu, publikaciji v podatkovni zbirki, bibliografiji; sin. napotilna številka; prim. identifikacijska številka
- referenčna zbirka** -e -e ž **1.** knjižnična zbirka (2) referenčnega gradiva, navadno za uporabo v čitalnici; prim. prezenčna zbirka **2.** gl. referenčna podatkovna zbirka in referenčna zbirka podatkov
- referenčna zbirka podatkov** -e -e -- ž **1.** podatkovna zbirka (2), ki vsebuje referenčne vire; sin. referenčna podatkovna zbirka, referenčna zbirka (2) **2.** gl. referenčna zbirka (1)
- referenčni bibliotekar** -ega -ja m bibliotekar (1), ki opravlja referenčno delo; prim. bibliotekar informator
- referenčni dialog** -ega -a m, gl. referenčni pogovor
- referenčni intervju** -ega -ja m, gl. referenčni pogovor
- referenčni knjižničar** -ega -ja m knjižničar (1), ki opravlja referenčno delo; prim. knjižničar informator
- referenčni model** -ega -a m posplošen model določenega procesa, ki temelji na najboljšem primeru tovrstnih procesov in se uporablja za zgled modeliranja konkretnih procesov, npr. referenčni model ISO/OSI
- referenčni oddélek** -ega -lka m, gl. referenčna služba
- referenčni pogóvor** -ega -a m komunikacija (1) med knjižničarjem informatorjem in uporabnikom zaradi razčlenitve in natančne opredelitve informacijske potrebe ter oblikovanja informacijskega vprašanja; sin. referenčni dialog, referenčni intervju

- referénčni procès** -ega -ésa m vsa stanja in postopki od zaznavanja informacijske potrebe pri uporabniku do referenčnega pogovora, poizvedovanja in vrednotenja rezultatov
- referénčni pult** neustr., gl. informacijski pult
- referénčni vír** -ega -a m informacijski vir, ki je referenčno gradivo
- referénčno délo** -ega -a s dajanje informacij in pomoč uporabnikom pri iskanju informacij; prim. delo z bralci, delo z uporabniki
- referénčno gradívo** -ega -a s priročniki, enciklopedije, bibliografije, slovarji in druga informacijska pomagala; prim. sekundarna publikacija, terciarna publikacija (2), priročnik (1)
- referénčno vprašanje** -ega -a s ubesedenje informacijske potrebe; sin. informacijsko vprašanje, informacijski zahtevek, informacijska zahteva
- referéntsky sistém** -ega -a m organizacija strokovnega dela v knjižnici, ki temelji na delitvi dela med strokovne referente; sin. referatni sistem, sistem referentov, sistem strokovnih referentov
- regést** -a m, lat., zgod. **1.** prepis ali izvleček iz pomembnih spisov, listin, npr. dvorne pisarne **2.** mn. kronološko urejen seznam takih listin z datumom nastanka, označbo vsebine
- regiónálna bibliografíja** -e -e ž, gl. pokrajinska bibliografija
- regiónálna knjižnica** -e -e ž območna knjižnica za določeno regijo
- regiónálny katalóg** -ega -a m centralni katalog, ki zajema popis knjižničnega gradiva knjižnic določenega območja; sin. območni centralni katalog; prim. nacionalni centralni katalog
- regíster** -tra m **1.** seznam v publikaciji, dokumentu omenjenih imen oseb, stvari, krajev z navedbo strani, mesta omembe; sin. kazalo (2), indeks (1); prim. konkordanca (1) **2.** uradni seznam z določenimi podatki, namenjen evidenci, ki daje vpisanemu določen pravni položaj; prim. razvid knjižnic
- regíster brálcev** -tra -- [ʉc] m, zastar., gl. imenik članov
- regíster knjižnic** -tra -- m uradna evidenca knjižnic s pravno pomembnimi podatki o ustanovitvi, delovanju, ukinitvi posameznih knjižnic; prim. razvid knjižnic
- regíster UDK** -tra -- [udeká] m register (1) vrstilcev, uporabljenih v UDK-tablicah, urejen po abecedi njihovih ubesedenih pomenov; sin. UDK-register; prim. predmetni ključ
- registrácíja knjižnice** -e -- ž prijava in vpis v razvid knjižnic, register knjižnic
- registrácijska bibliografíja** -e -e ž, gl. popisna bibliografija
- registríranje izposóje** -a -- s, zastar., gl. evidenca izposoje
- rekatalogizácíja** -e ž, gl. prekatalogizacija
- reklamácíja** -e ž **1.** sporočilo založniku, dobavitelju, da dobava naročenega gradiva ni v skladu z dogovorom, pričakovanjem, npr. dobava zamuja, cena ne ustreza **2.** sporočilo založniku, dobavitelju, da je dobavljeni izvod defekten, makulaturen **3.** žarg. izvod, za katerega je bilo poslano tako sporočilo

- reklamánt** -a m začetna beseda v srednjeveških rokopisih, navedena na dnu strani in s katero se začenja naslednja stran; prim. kustoda (2)
- reklámni izvòd** -ega -óda m vsak od izvodov, ki je v reklamne namene razposlan brezplačno; prim. ogledni izvod (2), akviziterski izvod, promocijski izvod
- rekonstruiranje knjižničnega gradiva** -a -- -- s obnavljanje delov poškodovanega knjižničnega gradiva, npr. nadomestitev uničene vezave
- relácijska podatkovna báza** -e -e -e ž podatkovna zbirka, v kateri so podatki strukturirani in shranjeni v povezanih tabelah glede na relacijski podatkovni model; sin. relacijska podatkovna zbirka
- relácijska podatkovna zbirka** -e -e -e ž podatkovna zbirka, v kateri so podatki strukturirani in shranjeni v povezanih tabelah glede na relacijski podatkovni model; sin. relacijska podatkovna baza
- relácijski operátor** -ega -ja m, v informatiki operator, ki pri poizvedovanju določa, da mora biti vrednost v operandu enaka, večja ali manjša od zahtevane vrednosti, npr. leto izida *manj od* 1990; prim. logični operator, operator bližine
- relativna lokacija** neustr., gl. premična postavitev
- relevántni** -tna -o prid. ki je ustrezen glede na informacijsko vprašanje, npr. relevantni dokument, podatek, zadetek; ant. irrelevantni; prim. pertinentni
- relevántnost** -i ž ustreznost glede na informacijsko vprašanje, npr. stopnja relevantnosti; ant. nerelevantnost; prim. pertinentnost
- relief** -a m tridimenzionalen prikaz Zemljinega površja, objektov na njem v pomanjšanem merilu
- reliefni tisk** -ega -a m, v tiskarstvu tisk z dvignjenimi, izbočenimi znaki; prim. Braillova pisava
- remítenda** -e ž neprodana knjiga, serijska publikacija, ki se iz prodaje vrne založniku, distributerju; sin. neprodani izvod, preostali izvod
- repertórij** -a m, zastar. seznam, popis s pregledno urejenimi podatki o določenem gradivu, npr. repertorij periodike
- repetitórij** -a m priročnik za ponavljanje učne snovi
- repozitórij** -a m 1. skladišče, ki sprejema v hrambo izloženo knjižnično gradivo določenih knjižnic, npr. neke regije, države; sin. depozitno skladišče 2. skupno skladišče sodelujočih knjižnic, knjižničnih sistemov, namenjeno hrambi gradiva za medknjižnično izposojlo med temi knjižnicami 3. digitalni arhiv (2), namenjen navadno prostemu dostopu do besedil disertacij, strokovnih, znanstvenih člankov
- repr.** okrajš. (reprodukcija) gl. reprodukcija
- reprint** -a m 1. ponatis, ki za znanstvene in bibliofilske namene skrbno reproducira predvsem potiskane strani izvirnika; prim. faksimile 2. gl. ponatis 3. neustr., gl. posebni odtis

reprod. okrajš. (reprodukcija) v katalogizaciji oznaka v bibliografskem opisu, ki pove, da je opisovana enota reprodukcija ali da opisovana enota vsebuje reprodukcije; sin. repr.

reproducirati -ram dov. in nedov. **1.** razmnoževati slike, fotografije, posnetke, fotokopije predvsem z mehaničnimi postopki **2.** predvajati zvočne posnetke, videoposnetke

reprodukcija -e ž **1.** slika, fotografija, posnetek, nastal z mehaničnim razmnoževanjem; prim. izvirnik (2), kopija **2.** izdelovanje takih slik, fotografij, posnetkov **3.** predvajanje, prikazovanje npr. filma, zvočnega posnetka **4.** gl. repr. in reprod.

reprografija -e ž vsi reprodukcijski in tiskarski postopki in tehnike razmnoževanja tradicionalnih dokumentov, publikacij, navadno na papirju

repúbliška mátična knjižnica -e -e -e ž (krat. RMK) knjižnica, ki po zakonskih določenih skrbih za strokovni razvoj knjižničarstva in razvid knjižnic na območju republike

repúbliška mátična služba -e -e -e ž oddelek knjižnice, ki po zakonskih določenih skrbih za razvoj knjižničarstva in razvid knjižnic na območju republike

respondent -ênta m, gl. disertant

respondéntka -e ž, gl. disertantka

restavrátor -ja m strokovnjak za restavriranje knjižničnega gradiva; prim. konzervator

restavrátorka -e ž strokovnjakinja za restavriranje knjižničnega gradiva; prim. konzervatorica

restavrátorska delávnica -e -e ž oddelek, prostor za konzerviranje in restavriranje knjižničnega gradiva

restavrátorstvo -a s **1.** dejavnost, ki se ukvarja z varovanjem knjižničnega gradiva, biblioterapevtski postopki za obnavljanje poškodovanega in zdravljenje obolelega knjižničnega gradiva; prim. konzervatorstvo (1) **2.** znanost, ki proučuje vzroke za poškodbe knjižničnega gradiva in postopke za varovanje knjižničnega gradiva, biblioterapevtske postopke za obnavljanje poškodovanega in zdravljenje obolelega knjižničnega gradiva; prim. konzervatorstvo (2)

restavriranje baze podatkov neustr., gl. obnavljanje podatkovne zbirke in obnavljanje zbirke podatkov

restavriranje knjižničnega gradiva -a -- -- s biblioterapevtski postopki za obnavljanje poškodovanega in zdravljenje obolelega knjižničnega gradiva; prim. konzerviranje knjižničnega gradiva, varovanje knjižničnega gradiva

restavriranje podatkovne zbirke neustr., gl. obnavljanje podatkovne zbirke in obnavljanje zbirke podatkov

restavriranje zbirke podatkov neustr., gl. obnavljanje podatkovne zbirke in obnavljanje zbirke podatkov

- restavrirati knjižnično gradivo** -am -- -- dov. in nedov. z biblioterapevtskimi postopki obnavljati poškodovano in zdraviti obolelo knjižnično gradivo
- resúrs** -a m kar knjižnica potrebuje, uporablja za svoje delovanje, npr. računalniški resursi, človeški resursi; sin. vir (3)
- rešerša** neustr., gl. poizvedba
- retikulárni informacijski procés** -ega -ega -a m proces posredovanja informacij krogu potencialnih uporabnikov, npr. s katalogi, bilteni; prim. aksialni informacijski proces
- rétrokonvêrzija** -e ž, gl. retrospektivna konverzija in retrospektivna pretvorba
- rétrokonvêrzija katalóga** -e -- ž, gl. retrospektivna konverzija kataloga
- retrospektívna báza podátkov** -e -e -- ž, gl. retrospektivna podatkovna zbirka in retrospektivna zbirka podatkov
- retrospektívna bibliografija** -e -e ž bibliografija (2), ki popisuje dokumente, publikacije, ki so izšli v krajšem, daljšem ali celotnem preteklem obdobju; prim. tekoča bibliografija, zaključena bibliografija, retrospektivni katalog
- retrospektívna informácija** -e -e ž informacija, pridobljena s poizvedovanjem po informacijskih virih za določeno daljše ali celotno preteklo obdobje; prim. sprotna informacija
- retrospektívna katalogizácija** -e -e ž prekatalogizacija starejšega knjižničnega gradiva, navadno za zapis na drugem mediju
- retrospektívna konvêrzija** -e -e ž pretvorba bibliografskih podatkov iz človeku čitljive oblike v računalniško čitljivo obliko; sin. retrokonverzija, retrospektivna pretvorba
- retrospektívna konvêrzija katalóga** -e -e -- ž pretvorba podatkov iz listkovnega kataloga v računalniški katalog; sin. retrokonverzija kataloga, retrospektivna pretvorba kataloga
- retrospektívna nacionalna bibliografija** -e -e -e ž nacionalna bibliografija za krajše, daljše ali celotno preteklo obdobje; prim. tekoča nacionalna bibliografija, retrospektivna narodna bibliografija
- retrospektívna národna bibliografija** -e -e -e ž narodna bibliografija za krajše, daljše ali celotno preteklo obdobje; prim. tekoča narodna bibliografija, retrospektivna nacionalna bibliografija
- retrospektívna podátkovna zbirka** -e -e -e ž podatkovna zbirka, ki vsebuje podatke za daljše ali celotno preteklo obdobje in se navadno ne dopolnjuje z novjšimi podatki; sin. retrospektivna zbirka podatkov, retrospektivna baza podatkov
- retrospektívna poizvédba** -e -e ž (krat. RP) poizvedba, pri kateri se zberejo podatki o želenih dokumentih, objavljenih v daljšem ali celotnem preteklem obdobju; prim. retrospektivno iskanje, sprotna poizvedba, selektivna diseminacija informacij
- retrospektívna pretvórbá** -e -e ž, gl. retrospektivna konverzija
- retrospektívna pretvórbá katalóga** -e -e -- ž, gl. retrospektivna konverzija kataloga

- retrospektívna zbirka podátkov** -e -e -- ž zbirka podatkov, ki vsebuje podatke za daljše ali celotno preteklo obdobje in se navadno ne dopolnjuje z novjšimi podatki; sin. retrospektivna podatkovna zbirka, retrospektivna baza podatkov
- retrospektívni** -vna -o prid. ki se nanaša na daljše ali celotno preteklo obdobje, npr. retrospektivna poizvedba, retrospektivna bibliografija
- retrospektívni čas** -ega časa m čas, ki ga zajema kaka retrospektivna bibliografija ali retrospektivni katalog
- retrospektívni katalóg** -ega -a m knjižnični katalog, ki vključuje kataložne enote za zaključeno preteklo obdobje; prim. retrospektivna bibliografija
- retrospektívni vnos** ^{neustr.}, gl. retrospektivna katalogizacija
- retrospektívno informiranje** -ega -a s informiranje uporabnika o izbranem strokovnem, znanstvenem področju na zahtevo zaradi seznanjanja s področjem; prim. sprotno informiranje
- retrospektívno iskánje** -ega -a s iskanje podatkov za določeno daljše ali celotno preteklo obdobje; prim. retrospektivna poizvedba
- retrospektívno mikrófilmanje** -ega -a s mikrofилmanje starejših dokumentov, publikacij, vseh letnikov določenega časnika, časopisa; prim. tekoče mikrofилmanje
- retrospektívno poizvedovánje** -ega -a s poizvedovanje v informacijskih virih s podatki za določeno daljše ali celotno preteklo obdobje; prim. sprotno poizvedovanje
- revidírana izdájá** -e -e ž pregledana, lahko tudi spremenjena izdaja
- revíja** -e ž serijska publikacija, ki izhaja tedensko ali v daljših presledkih in se po vsebini omejuje na določeno strokovno področje ali na določen sloj prebivalcev; sin. časopis; prim. časnik
- revíjska čítálnica** -e -e ž, gl. časopisna čitalnica
- revíjski oddélek** -ega -lka m, gl. časopisni oddelek
- revizíja** -e ž sistematičen pregled knjižničnega fonda zaradi ugotavljanja njegove popolnosti, poškodovanosti, npr. celotna, delna revizija; sin. preverjanje fonda; prim. inventura, inventurni popis
- rezervácija** -e ž, gl. rezervacija gradiva
- rezervácija gradíva** -e -- ž postopek in/ali oznaka, ki zagotavlja uporabniku knjižnice možnost uporabe, izposoje določenega knjižničnega gradiva ob določenem času; sin. rezervacija
- rezervírati publikácijo** -am -- dov. zagotoviti uporabniku možnost za uporabo želene publikacije v določenem času
- rezimé** -éja m, gl. gl. povzetek (1, 2)
- rezultát iskánja** -a -- m, nav. v mn. vsi zadetki neke poizvedbe, npr. shraniti, natisniti rezultate iskanja; sin. rezultat poizvedovanja
- rezultát poizvedovánja** -a -- m, nav. v mn. vsi zadetki neke poizvedbe, npr. shraniti, natisniti rezultate poizvedovanja; sin. rezultat iskanja

- rimске številke** -ih -lk ž, mn. 1. sedem navadno velikih črk (I, V, X, L, C, D, M) za zapisovanje števil, ki se sestavljajo v skupine brez upoštevanja mestnih vrednosti in ki so jih za foliacijo, paginacijo konec srednjega veka zamenjale arabske številke; še vedno se uporabljajo za označevanje poglavij, dodatkov, zvezkov, letnic, za oštevilčenje začetnih strani; prim. arabske številke 2. take številke II, III, IV kot del signature, ki povejo, da je knjiga formata kvart (II), folio (III), veliki folio (IV)
- rimski pergament** -ega -ênta m navadni pergament, za katerega je značilno, da mesna stran ni posebno skrbno zglajena
- rkp.** okrajš. (rokopis) v katalogizaciji oznaka v bibliografskem opisu, ki pove, da je opisovana enota rokopis ali da opisovana enota vsebuje rokopis; sin. ms.
- RMK** RMK-ja [rəməkə] m, gl. republiška matična knjižnica
- rób knjige** -a -- m skrajni zunanji del knjižne vezave, ki ga označujejo robovi knjižnega bloka in platnic; prim. notranji rob knjige, zunanji rob knjige
- róbná opómba** -e -e ž, gl. obrobna pripomba
- róbná številka** -e -e ž številka ob robu besedila, ki označuje vrstico, verz, odstavek
- róbnó kazálo** -ega -a s navadno polkrožni izrezi na sprednji obrezi knjige z oznakami črk, besed, števil, simbolov, ki kažejo abecedno, vsebinsko ureditev besedila in olajšajo iskanje npr. v slovarju, leksikonu
- róbnó lúknjana kártica** -- -e -e ž, nekdanj dokumentacijska kartica s sistemom luknjic na robu, ki ponazarja vsebinske oznake ter omogoča mehansko obdelavo z iglo ali žarkom; prim. sredinsko luknjana kartica
- róčna krnítev** -e -tve ž krčenje besede na koren, krn ob upoštevanju jezikoslovnih značilnosti jezika brez uporabe računalnika; prim. avtomatska krnitev, ročni odrez
- róčni izbòr** -ega -ôra m zadnja faza poizvedovanja, v kateri poizvedovalec na zaslonu ali na papirju oceni zadetke in izbere najustreznejše
- róčni mikročítálník** -ega -a m manjši mikročitalnik, primeren za prenašanje in osebno ročno uporabo
- róčni odréz** -ega -éza m, pri poizvedovanju odrez, ki ga opravi uporabnik, informacijski posrednik; prim. avtomatski odrez, ročna krnitev
- róčni papír** -ega -ja m, v papirništvu papir v listih, izdelan z ročnim postopkom in sušen na zraku; ant. strojni papir
- róčni vnòs podátkov** -ega -ôsa -- m, gl. vnos podatkov (2)
- róčno indeksíranje** -ega -a s, gl. intelektualno indeksiranje
- róčno iskánje** -ega -a s, gl. konvencionalno iskanje
- rodbínska predmétna oznáka** -e -e -e ž, pri vsebinski obdelavi predmetna oznaka, ki označuje rodbino, obravnavano v dokumentu, publikaciji, npr. Celjski, Turjaški
- rodbínsko imé** -ega -na s ime, ki ga ima kdo navadno po starših; sin. družinsko ime, priimek

- rodoslóvna preglédnica** -e -e ž **1.** shematski prikaz rodoslovnih podatkov; sin. genealoška preglednica **2.** gl. geneal. tabla
- rôjstno imé** -ega -na s osebno ime, ki se dobi ob rojstvu; prim. krstno ime
- rók izposóje** -a -- m po knjižničnih pravilih dovoljeni čas uporabe knjižničnega gradiva na domu; sin. izposojevalni rok, izposojni rok, rok posoje, rok vračila
- rók posóje** -a -- m, zastar., gl. rok izposoje
- rók vračila** -a -- m, gl. rok izposoje
- rokopís** -a m **1.** z roko napisano besedilo; sin. manuskript (1) **2.** besedilo, predloženo za objavo, natis; sin. manuskript (2) **3.** dokument, pisan z roko, s pisalnim strojem, tiskalnikom; prim. tipkopis **4.** značilen način posameznikovega zapisovanja znakov za pisno sporazumevanje; sin. pisava (3) **5.** gl. rkp. in ms.
- rokopísna čítálnica** -e -e ž čitalnica, v kateri je na razpolago rokopisno knjižnično gradivo, npr. srednjeveški kodeksi, avtografi, korespondenca
- rokopísna knjíga** -e -e ž z roko napisana srednjeveška knjiga pred iznajdbo tiska; sin. kodeks (1); prim. tiskana knjiga
- rokopísna muzikálíja** -e -e ž z roko napisan notni zapis glasbenih del; prim. tiskana muzikalija
- rokopísna opómba** -e -e ž opomba (1), pripisana k besedilu z roko, navadno v knjigi
- rokopísna zbírka** -e -e ž **1.** knjižnična zbirka (2) z rokopisnim gradivom; prim. rokopisni fond **2.** neustr., gl. rokopisni oddelek
- rokopísne marginálíje** -ih -lij ž, mn. z roko napisane marginalije, navadno avtorja, lastnika knjige
- rokopísni fónđ** -ega -a m knjižnični fond ali del knjižničnega fonda, ki ga sestavlja rokopisno gradivo; prim. rokopisna zbirka (1)
- rokopísni katalóg** -ega -a m **1.** ročno pisani katalog; prim. rokopisni listek **2.** neustr., gl. katalog rokopisov
- rokopisni kodeks** neustr., gl. kodeks (1)
- rokopísni listek** -ega -tka m ročno napisan kataložni listek; prim. rokopisni katalog (1)
- rokopísni oddélek** -ega -lka m oddelek knjižnice (1) z rokopisnim gradivom
- rokopísni zvítek** -ega -tka m rokopis (1) v obliki zvitka
- rokopísno délo** -ega -a s delo, ki še ni objavljeno, natisnjeno
- rokopísno gradívo** -ega -a s z roko pisani ali tipkani dokumenti na katerem koli mediju, npr. rokopis, rokopisna knjiga, rokopisno delo; prim. pisno gradivo
- rotacíjski časopísni papír** -ega -ega -ja m časopisni papir v zvitkih; sin. roto papir
- rotacíjski tisk** -ega -a m, v tiskarstvu strojni tisk predvsem časnikov z vrtečo se tiskovno formo in neskončnim papirnim trakom
- róto papír** -- -ja m, žarg., gl. rotacijski časopisni papir

- rototisk** -a m, nekdam časopisje in knjige, ki prinašajo napete, solzave zgodbe;
prim. rumeni tisk
- rotulus** -a m **1.** gl. zvitek **2.** nekdam uvod v sistematski katalog, ki vsebuje natančen pregled vseh oddelkov in pododdelkov
- RP** RP-ja [erpé -êja] m, krat., gl. retrospektivna poizvedba
- RSS** RSS-a [eresès -êsa] m **1.** krat., v računalništvu (ang. really simple syndication) protokol, ki vzpostavlja okolje za objavo in distribucijo spletnih vsebin v formatu XML **2.** neustr., gl. vir RSS
- rubricirani** -a -o prid., zgod. ki ima z rdečo barvo, tinto naslikan, napisan naslov, poudarjene posamezne vrstice, besede, npr. rubriciran rokopis
- rubrika** -e ž **1.** stalen stolpec, razdelek, stran v časopisu, navadno s specializirano vsebino; prim. kolumna (1) **2.** zgod. naslov srednjeveškega rokopisa, poglavja, naslikan ali napisan z rdečo barvo, tinto **3.** navadno s črtami omejen razdelek, okence v obrazcu za vpisovanje podatkov
- rubrika vhodnega obrázca** -e -- -- ž razdelek, okence vhodnega obrazca, namenjen vpisovanju določenega podatka, npr. rubrika (3) za ime avtorja; sin. polje vhodnega obrazca; prim. vnosno polje
- rubrikátor** -ja m, nekdam skriptor (2), ki se ukvarja s pisanjem, krašenjem in barvanjem rubrik (2)
- rumène strani** -ih -- ž, mn. poslovni telefonski imenik ali del telefonskega imenika, ki vsebuje podatke o pravnih osebah, urejene po dejavnostih in po abecedi; prim. bele strani
- rumenénje** -a s rdečerrjave ali rumenkaste lise na starejšem, predvsem strojnem papirju s konca 18. in začetka 19. stoletja, ki jih povzročajo glivice in atmosferski vplivi
- rumèni tisk** -ega -a m populistični, senzacionalistični časopisi in časniki; prim. bulvarski tisk, tabloid, rototisk
- rúna** -e ž vsaka od najstarejših pismenk germanskih ljudstev, uporabljanih od 3. do 10. stoletja, npr. anglosaške, germanske, nordijske rune
- rúska ciríllica** -e -e ž cirilica, ki se uporablja za ruščino in se po nekaterih znakih razlikuje od drugih cirilic
- rutínska zahtéva** -e -e ž informacijsko vprašanje, ki se pogosto ponavlja in navadno ni zahtevno; sin. rutinsko vprašanje, rutinski zahtevek
- rutínski zahtévek** -ega -vka m, gl. rutinsko vprašanje in rutinska zahteva
- rutínsko vprašánje** -ega -a s informacijsko vprašanje, ki se pogosto ponavlja in navadno ni zahtevno; sin. rutinski zahtevek, rutinska zahteva

S

- s.** okrajš. (stran) v katalogizaciji, bibliografiji oznaka v bibliografskem opisu, uporabljena pri navedbi obsega opisovane enote, kadar so listi oštevilčeni na obeh straneh; sin. str.; prim. f.

- s. a.** okrajš. (lat. sine anno; brez leta) v katalogizaciji oznaka v bibliografskem opisu, ki pove, da v opisovani enoti ni navedeno in ni ugotovljeno leto izida; sin. b. l.
- s. d.** okrajš. (lat. sine die; brez datuma) v katalogizaciji oznaka v bibliografskem opisu, ki pove, da v opisovani enoti ni naveden in ni ugotovljen datum izida; sin. b. d.
- s. l.** okrajš. (lat. sine loco; brez kraja) v katalogizaciji oznaka v bibliografskem opisu, ki pove, da v opisovani enoti ni naveden in ni ugotovljen kraj izida; sin. b. k.
- s. l. a.** okrajš. (lat. sine loco et anno; brez kraja in leta) v katalogizaciji oznaka v bibliografskem opisu, ki pove, da v opisovani enoti nista navedena in nista ugotovljena kraj in leto izida; sin. b. k. l.
- s. l. t. a.** okrajš. (lat. sine loco, typographo et anno; brez kraja, tiskarne in leta) v katalogizaciji oznaka v bibliografskem opisu, ki pove, da v opisovani enoti niso navedeni in niso ugotovljeni kraj izida, založba, tiskarna in leto izida; sin. b. k. t. l.
- s. n.** okrajš. (lat. sine nomine; brez imena) v katalogizaciji oznaka v bibliografskem opisu, ki pove, da v opisovani enoti ni naveden in ni ugotovljen založnik; sin. b. i.
- s. n. l.** okrajš. (lat. sine nomine et loco; brez imena in kraja) v katalogizaciji oznaka v bibliografskem opisu, ki pove, da v opisovani enoti nista navedena in nista ugotovljena založnik in kraj izida; sin. b. i. k.
- s. n. l. a.** okrajš. (lat. sine nomine, loco et anno; brez imena, kraja in leta) v katalogizaciji oznaka v bibliografskem opisu, ki pove, da v opisovani enoti niso navedeni in niso ugotovljeni založnik, kraj in leto izida; sin. b. i. k. d.
- s. t.** okrajš. (lat. sine typographo; brez tiskarne) v katalogizaciji oznaka v bibliografskem opisu, ki pove, da v opisovani enoti nista navedena in nista ugotovljena založba in tiskarna; sin. b. t.
- sámizdat** -a m, nekdanj zlasti v nekdanji Sovjetski zvezi razširjeno ilegalno tiskanje in razširjanje knjig, rokopisov, fotokopij besedil, ki jih državne založbe zaradi cenzure in samocenzure niso objavljale; prim. samozaložba (1)
- samó za čítalnico** neskl., kot pojasnilo oznaka v katalogu, na nalepki, ki pove, da je določeno knjižnično gradivo dovoljeno uporabljati samo v čitalnici; sin. samo za referenčno izposajo
- samó za referénčno izposójo** neskl., kot pojasnilo oznaka v katalogu, na nalepki, ki pove, da je določeno knjižnično gradivo dovoljeno uporabljati samo v čitalnici; sin. samo za čitalnico
- sámocitát** -a m citat, v katerem avtor navaja svoje delo; sin. avtocitat
- sámocitíranje** -a s citiranje lastnega dela
- samokopírni papír** -ega -ja m, v papirništvu svetel papir, oslojen s posebnim premazom, ki pod pritiskom pisala, tipke pusti barvno sled, npr. zadolžnica na samokopirnem papirju

- samostánska knjižnica** -e -e ž cerkvena knjižnica, ki deluje v okviru samostana
- samostánska vezáva** -e -e ž, v knjigoveštvu vezava in oprema knjižničnega fonda, značilna za posamezni samostan, npr. stiška vezava; sin. meniška vezava; prim. knjižnična vezava
- samostánski knjižničar** -ega -ja m knjižničar, ki dela v samostanski knjižnici
- samostójna bibliográfska enôta** -e -e -e ž, v katalogizaciji publikacija, ki izide samostojno, navadno z lastnim impresumom; sin. samostojna katalogizacijska enota; ant. nesamostojna bibliografska enota; prim. samostojno delo
- samostójna bibliotekárka** -e -e ž strokovni naziv v bibliotekarstvu, za stopnjo višji od bibliotekarke (4)
- samostójna bibliotekárska referêntka** -e -e -e ž strokovni naziv v bibliotekarstvu, za stopnjo višji od višje bibliotekarske referentke
- samostójna bibliotekárska sodélavka** -e -e -e ž strokovni naziv v bibliotekarstvu, za stopnjo višji od višje bibliotekarske sodelavke
- samostójna katalogizácijska enôta** -e -e -e ž, v katalogizaciji publikacija, ki izide samostojno, navadno z lastnim impresumom; sin. samostojna bibliografska enota; ant. nesamostojna bibliografska enota; prim. samostojno delo
- samostójna knjižnica** -e -e ž knjižnica, ki je organizirana kot ustanova, zavod; ant. nesamostojna knjižnica
- samostójna knjižničarska referêntka** -e -e -e ž strokovni naziv v bibliotekarstvu, za stopnjo višji od višje knjižničarske referentke
- samostójna objáva** -e -e ž 1. dejstvo, da je delo objavljeno kot samostojna publikacija, ne kot sestavni del publikacije 2. gl. samostojna publikacija
- samostójna publikácija** -e -e ž publikacija, ki izide samostojno; sin. samostojna objava (2)
- samostójni bibliotekár** -ega -ja m strokovni naziv v bibliotekarstvu, za stopnjo višji od bibliotekarja (4)
- samostójni bibliotekárski referènt** -ega -ega -ênta m strokovni naziv v bibliotekarstvu, za stopnjo višji od višjega bibliotekarskega referenta
- samostójni bibliotekárski sodélavec** -ega -ega -vca m strokovni naziv v bibliotekarstvu, za stopnjo višji od višjega bibliotekarskega sodelavca
- samostójni knjižničarski referènt** -ega -ega -ênta m strokovni naziv v bibliotekarstvu, za stopnjo višji od višjega knjižničarskega referenta
- samostójno délo** -ega -a s delo, ki je vsebinsko zaključena celota in izide samostojno ali skupaj z drugimi deli v isti publikaciji; sin. vsebinsko samostojno delo; prim. samostojna bibliografska enota
- samostójno vsebínsko kazálo** -ega -ega -a s kazalo (1), ki izide samostojno, ločeno in navadno pozneje kot obsežno in težje pregledno osnovno delo
- samozal.** okrajš. (samozaložba) v katalogizaciji oznaka v bibliografskem opisu, ki pove, da je izšla opisovana enota v samozaložbi

- sámozalóžba** -e ž **1.** v založništvu dejstvo, da kdo sam izda, založi in distribuira neko delo, navadno avtor lastno delo; prim. založba, samizdat **2.** gl. samozal.
- sámozaložníca** -e ž, v založništvu ženska, ki sama izda, založi in distribuira neko delo, navadno avtorica lastno delo; prim. založnik
- sámozaložník** -a m, v založništvu kdor sam izda, založi in distribuira neko delo, navadno avtor lastno delo; prim. založnik
- satiníрани papír** -ega -ja m, v papirništvu kvaliteten tiskovni ali pisalni papir z zglajeno površino, tudi brez leska
- SB** SB-ja [esbé -êja] m, krat., gl. Slovenska bibliografija
- SBK** SBK-ja [esbeká] m, krat., gl. Splošna bibliografska kontrola
- SBL** SBL-a [esbeél -êla] m, krat., gl. Slovenski biografski leksikon
- scenárij** -a m dramsko besedilo z opisi dogajanja in dialogi za snemanje dramskega dela, oddaje, filma (3)
- scenaríst** -a m avtor scenarija
- scenarístka** -e ž avtorica scenarija
- scenográf** -a m avtor scenografije
- scenografíja** -e ž likovna oprema prizorišča v gledališču, filmu (3)
- scenográfka** -e ž avtorica scenografije
- SCI** SCI-ja [esceí] m, krat. (ang. Science Citation Index) citatno kazalo za področje naravoslovja in tehnike, ki ga pripravlja in izdaja Inštitut za znanstvene informacije; prim. AHCI, SSCI
- scrinium** -a [skrínium] m, lat., zgod. posoda v obliki valja s pokrovom, namenjena za shranjevanje rokopisnih zvitkov pri starih Rimljanih; prim. capsula
- SDI** SDI-ja [esdeí tudi esdiáj] m, krat., gl. selektivna diseminacija informacij
- SDI-prófil** -a [esdeí tudi esdiáj] m, gl. profil SDI
- SDP** SDP-ja [esdepé -êja] m, krat., gl. Splošna dostopnost publikacij
- se nadaljúje** neskl., (znak % in '/') kot pojasnilo **1.** v klasičnem katalogu opozorilo, ki pove, da se kataložni vpis nadaljuje na nadaljevalnem listku **2.** opozorilo na koncu strani, dokumenta, ki napoveduje nadaljevanje
- Sears** -a [sírs] m, žarg., gl. geslovník Sears
- sédec** -a m (simbol 16°) v knjigoveštvu knjižni format (2) velikosti šestnajstine tiskovne pole; sin. šestnajsterka
- sek** okrajš. (sekunda) v katalogizaciji oznaka merske enote v bibliografskem opisu ob navedbi trajanja posnetka, npr. 57 sek
- sékcija** -e ž **1.** podrejena organizacijska enota, ki deluje v okviru širše celote, npr. sekcija društva **2.** gl. razdelek
- sekundárna ávtorica** -e -e ž avtorica, ki je sodelovala pri nastanku dela, dokumenta, publikacije, a ni primarna avtorica, npr. ilustratorica, prevajalka, urednica; sin. drugotna avtorica; prim. primarna avtorica
- sekundárna bibliografíja** -e -e ž bibliografija (2), v kateri so opisi bibliografskih enot prevzeti iz drugih virov, npr. bibliografij, knjižničnih katalogov; ant. primarna bibliografija

sekundárna dokumentácia -e -e ž dokumentacija, ki jo oblikuje dokumentacijski center s prevzemanjem sekundarnih dokumentov iz drugih centrov, sekundarnih publikacij; prim. primarna dokumentacija

sekundárna enôta -e -e ž, v katalogizaciji publikacija, ki dopolnjuje določeno izdajo nekega dela, a se katalogizira kot enota osnovnega dela, ker nima lastnega izrazitega naslova; sin. dopolnilo (2), priloga (1); prim. dodatek (1), primarna enota

sekundárna informácia -e -e ž informacija v sekundarnem viru

sekundárna literatúra -e -e ž literatura, ki je za obravnavani predmet dopolnilnega pomena; prim. primarna literatura

sekundarna odgovornost neutr., gl. sekundarno avtorstvo

sekundárna publikácia -e -e ž publikacija, ki vsebuje popise, pregled primarnih dokumentov, virov informacij, npr. bibliografija, referatni časopis, ali je priročnik (1), npr. enciklopedija, leksikon, terminološki slovar; sin. referenčna publikacija; prim. primarna publikacija, sekundarni vir, terciarna publikacija (2), sekundarni dokument, referenčna publikacija, referenčno gradivo, priročnik (1)

sekundárna revija -e -e ž revija, ki zaradi svoje vsebine sodi med sekundarno literaturo določenega strokovnega ali znanstvenega področja; sin. sekundarni časopis; prim. primarna revija

sekundárni ávtor -ega -ja m avtor, ki je sodeloval pri nastanku dela, dokumenta, publikacije, a ni primarni avtor, npr. ilustrator, prevajalec, urednik; sin. drugotni avtor, sekundarni nosilec odgovornosti; prim. primarni avtor

sekundárni časopís -ega -a m časopis, ki zaradi svoje vsebine sodi med sekundarno literaturo določenega strokovnega ali znanstvenega področja; sin. sekundarna revija; prim. primarni časopis

sekundárni dokumént -ega -ênta m, v dokumentalistiki **1.** zapis (1), ki kot rezultat analitične obdelave (1) predstavi vsebino primarnega dokumenta, primarne publikacije, npr. izvleček, geslo, klasifikacijska oznaka **2.** objavljen ali neobjavljen popis, pregled primarnih dokumentov, virov informacij, npr. bibliografija (2), katalog (1), referatni časopis; prim. primarni dokument, sekundarna publikacija, terciarni dokument, kvartarni dokument

sekundárni informacijski vír -ega -ega -a m **1.** vir informacije, ki je sekundarni dokument (2), sekundarna publikacija; sin. drugotni vir (1), sekundarni vir; prim. primarni informacijski vir **2.** v katalogizaciji vir bibliografskih podatkov, ki ni prednostni vir **3.** informacijski vir, ki popisuje primarne vire

sekundárni nosílec odgovórnosti -ega -lca -- [ʉc] m, gl. sekundarni avtor in drugotni avtor

sekundárni vír -ega -a m vir informacije, ki je sekundarni dokument (2), sekundarna publikacija; sin. drugotni vir (1), sekundarni informacijski vir (1); prim. primarni informacijski vir

sekundarni vpis neustr., gl. dodatni vpis

sekundárno ávtorstvo -ega -a s avtorstvo dodatnih besedil, vsebin v publikaciji, npr. uvoda, spremne besede, ilustracij, prevoda, kazal, ureditve publikacije; prim. primarno avtorstvo

sekundárno domoznánsko gradívo -ega -ega -a s domoznansko knjižnično gradivo, ki je po svojem izvoru vezano na določeni kraj, območje; prim. primarno domoznansko gradivo

sekundárno gradívo -ega -a s 1. knjižnično gradivo, ki sestoji iz sekundarnih publikacij, sekundarnih dokumentov; sin. sekundarno knjižnično gradivo; prim. primarno knjižnično gradivo 2. neustr., gl. sekundarno domoznansko gradivo

sekundárno knjižnično gradívo -ega -ega -a s knjižnično gradivo, ki sestoji iz sekundarnih publikacij, sekundarnih dokumentov; sin. sekundarno gradivo (1); prim. primarno knjižnično gradivo (1)

sekvénčna podatkovna zbirka -e -e -e ž podatkovna zbirka (2), pri kateri je dostop do vsakega posameznega zapisa (2) mogoč le s predhodnim zaporednim branjem vseh zapisov pred njim; ant. podatkovna zbirka z direktnim dosegom

sekvénčno iskánje -ega -a s poizvedovanje v podatkovni zbirki, izvedeno z zaporednim pregledovanjem vseh zapisov (2); prim. indeksno iskanje

selekcijska informacijska -e -- ž element kompleksa ETAKSA kot vmesna faza organiziranega pretoka informacij, v kateri se informacije izbirajo, analitično obdelajo in usmerijo glede na izražene ali potencialne potrebe uporabnikov

selektivna bibliografija -e -e ž, gl. izbirna bibliografija

selektivna diseminácijska informacijska -e -e -- ž (krat. SDI) priprava in pošiljanje najnovejših informacij z izbranega znanstvenega, strokovnega področja uporabniku za ponavljajoče obveščanje; prim. retrospektivna poizvedba, signalna informacija (1)

selektivna katalogizácijska -e -e ž 1. katalogizacija po dogovorjenem izboru publikacij 2. katalogizacija z uporabo skrajšanega bibliografskega opisa; sin. skrajšana katalogizacija; prim. poenostavljena katalogizacija, popolna katalogizacija

semántični odnós -ega -ôsa m, pri vsebinski obdelavi odnos med pojmi, ki so lahko formalizirani v dokumentacijskem jeziku in je lahko logičen, ontološki ali psihološki

Semeniška knjižnica -e -e ž knjižnica v Bogoslovnem semenišču v Ljubljani, ustanovljena leta 1701 kot knjižnica družbe Academia operosorum, razglašena 1951 za kulturni spomenik

seminárska knjižnica -e -e ž, gl. oddelčna knjižnica (2)

separát -a m sestavek, ki je objavljen v kaki publikaciji in je hkrati odtisnjen kot samostojna publikacija; sin. posebni odtis, separadni članek; prim. iztržek

separátni článek -ega -nka m, gl. separat in posebni odtis

separadni odtis neustr., gl. separat in posebni odtis

separator neustr., gl. ločilec

seriál -a m, žarg., v založništvu povest, roman, ki izhaja v nadaljevanjih (1) v snopičih ali kot priloga časopisu, tako da s pregibanjem in zlaganjem nastane zvezek (1)

sêrija -e ž **1.** skupina stvari s skupnimi lastnostmi, značilnostmi, ki si sledijo v določenem zaporedju, npr. serija glinastih tablic **2.** neustr., gl. knjižna zbirka

sêrija glinastih plôščic -e -- -- ž, gl. serija glinastih tablic

sêrija glínastih táblic -e -- -- ž, zgod. skupek glinastih tablic, ki tvorijo vsebinsko zaključeno celoto; sin. serija glinastih ploščic, serija glinenih tablic, serija glinenih ploščic

sêrija glínenih plôščic -e -- -- ž, gl. serija glinastih tablic

sêrija glinénih táblic -e -- -- ž, gl. serija glinastih tablic

serija v seriji neustr., gl. zbirka v zbirki

sêrijska informácija -e -e ž, žarg. informacija, za katero se poizvedovanje opravlja večkrat zapored, navadno v določenih časovnih intervalih, npr. ob ažuriranju podatkovne zbirke

sêrijska publikácija -e -e ž publikacija, ki izhaja v zaporednih zvezkih, kosih, navadno s številčnimi in/ali časovnimi oznakami in nima vnaprej določenega obsega in časa izhajanja, npr. časnik, časopis, knjižna zbirka, letna publikacija; sin. tekoča publikacija (2); prim. periodična publikacija, monografska publikacija (2)

sêrijska publikácija z izdájami -e -e -- -- ž serijska publikacija, ki ima občasno ali redno posebne samostojne izdaje, priloge

serijska številka neustr., gl. številka serijske publikacije (1)

sêrijski katalóg glínastih plôščic -ega -a -- -- m, gl. serijski katalog glinastih tablic

sêrijski katalóg glínastih táblic -ega -a -- -- m, zgod. popis serij glinastih tablic v knjižnici; sin. serijski katalog glinenih tablic, serijski katalog glinastih ploščic, serijski katalog glinenih ploščic; prim. tablični katalog

sêrijski katalóg glinénih plôščic -ega -a -- -- m, gl. serijski katalog glinastih tablic

sêrijski katalóg glinénih táblic -ega -a -- -- m, gl. serijski katalog glinastih tablic

serijski vir neustr., gl. serijska publikacija

server neustr., gl. strežnik (1, 2)

sêrvis -a m **1.** ustanova, oddelek ustanove, ki omogoča uporabo določenih virov, storitev, npr. bibliografski servis, informacijski servis **2.** neustr., gl. storitev

sestánek -nka m, v katalogizaciji poimenovanje dogodka, priložnostnega srečanja skupine, ki jo kaj povezuje, druží, npr. kongres, simpozij, zborovanje, srečanje, festival, sejem, razstava, odprava, kulturna, športna prireditve

sestáva knjižnične zalóge -e -- -- ž, gl. sestava knjižničnega fonda in sestava knjižnične zbirke

sestáva knjižnične zbírke -e -- -- ž deleži dokumentov, publikacij v knjižnični zbirki glede na število, vrsto, strokovna področja; sin. sestava knjižnične zaloge, sestava knjižničnega fonda, struktura knjižničnega fonda, struktura knjižnične zaloge, struktura knjižnične zbirke

sestáva knjižničnega fóna -e -- -- ž deleži dokumentov, publikacij v knjižničnem fondu glede na število, vrsto, strokovna področja; sin. sestava knjižnične zaloge, sestava knjižnične zbirke, struktura knjižničnega fonda, struktura knjižnične zaloge, struktura knjižnične zbirke

sestávek -vka m krajše besedilo, npr. članek, prispevek

sestavljálec -lca [ʉc] m **1.** kdor iz različnih podatkov sestavi novo delo, npr. sestavljalec slovarja, bibliografije, zbirke formul; prim. zbiralec, kompilator **2.** kdor izbere dela ali odlomke del ter jih sestavi v novo celoto, npr. v antologijo, berilo; prim. zbiralec, kompilator

sestavljálka -e [ʉk] ž **1.** ženska, ki iz različnih podatkov sestavi novo delo, npr. sestavljalica slovarja, bibliografije, zbirke formul; prim. zbiralka, kompilatorica **2.** ženska, ki izbere dela ali odlomke del ter jih sestavi v novo celoto, npr. antologijo, berilo; prim. zbiralka, kompilatorica

sestávljena predmétna oznáka -e -e -e ž, pri vsebinski obdelavi predmetna oznaka, ki sestoji iz dveh ali več besed, npr. zgodovina filozofije; ant. enostavna predmetna oznaka; prim. enostavno geslo

sestávljena znácnica -e -e ž, pri vsebinski obdelavi predmetna značnica, ki sestoji iz več kot ene besede; ant. enostavna značnica; prim. sestavljeno geslo

sestávljeni deskriptor -ega -ja m, pri vsebinski obdelavi deskriptor, ki sestoji iz besedne zveze; prim. enostavni deskriptor

sestávljeni podátek -ega -tka m podatek, ki sestoji iz dveh ali več podatkovnih elementov; ant. enostavni podatek

sestávljeni priímek -ega -mka m priimek, ki je a) dvojni, npr. Meyer-Lübke, Garcia Lorca b) sestavljen iz več besed, npr. Freiherr von Eichendorf, von der Vogelweide; prim. večdelni priimek, dvojni priimek

sestávljeni vrstílec -ega -lca m, v klasifikaciji vrstilec, sestavljen iz kombinacije glavnih vrstilcev, privesnih vrstilcev in oznak, ki niso iz klasifikacijskega sistema; prim. enostavni vrstilec

sestávljeno géslo -ega -a s, pri vsebinski obdelavi geslo (1, 2), sestavljeno iz dveh ali več besed, npr. sociologija kulture; sin. večbesedno geslo; ant. enostavna predmetna oznaka, enostavno geslo; prim. sestavljena značnica, razširjeno geslo, razvito geslo

sestávljeno imé -ega -na s poimenovanje z več imeni, priimki

sestávni dél -ega -a m, v katalogizaciji vsak od delov matične publikacije, ki ga za potrebe bibliografskega opisa in/ali dosegljivosti identificira naslov publikacije, v kateri je objavljen, npr. članek v serijski publikaciji, prispevek v zborniku, skladba na zvočnem CD-ju; sin. nesamostojna bibliografska enota; ant. samostojna bibliografska enota; prim. večdelni sestavni del, podrejeni sestavni del, samostojna bibliografska enota, matična publikacija

seš. okrajš. (sešitek) gl. sn.

sešítek -tka m, zastar., gl. snopič

sét A -a -- m, nekdam set centralne katalogizacije slovenskega tiska za knjige, ki so primerne predvsem za splošne in šolske knjižnice

sét B -a -- [bé] m, nekdam set centralne katalogizacije slovenskega tiska za ves pomembnejši slovenski tisk (2), ki ni namenjen širši javnosti in ga navadno v knjigarnah ni najti

sét centrálné katalogizácie -a -- -- m izbor kataložnih vpisov centralne katalogizacije, namenjen določenim vrstam knjižnic, uporabnikov, npr. set A, set Š; prim. priporočilni set centralne katalogizacije

sét CF -a -- [ceěf] m, nekdam set centralne katalogizacije slovenskega tiska za elektronsko gradivo

sét CM -a -- [ceëm] m, nekdam set centralne katalogizacije slovenskega tiska za kartografsko gradivo

sét NBM -a -- [enbeëm] m, nekdam set centralne katalogizacije slovenskega tiska za neknjižno gradivo

sét PM -a -- [peëm] m, nekdam set centralne katalogizacije slovenskega tiska za glasbene tiske

sét S -a -- [ès] m, nekdam set centralne katalogizacije slovenskega tiska za serijske publikacije

sét Š -a -- [šè] m, nekdam set centralne katalogizacije slovenskega tiska za knjige, primerne za šolske knjižnice v osnovnih šolah; sin. šolski set centralne katalogizacije

sét U -a -- m, nekdam poimenovanje seta centralne katalogizacije slovenskega tiska za knjige, primene za šolske knjižnice v srednjih šolah

seznám blokíraníh beséd -a -- -- m popis besed, ki so zaradi pogostosti ali nepomembnosti izločene iz postopkov poizvedovanja, avtomatskega indeksiranja

seznám dvójnic -a -- m seznam knjižničnega gradiva, ki ga ima knjižnica v večjem številu izvodov, kot jih potrebuje, in jih namenja za zamenjavo

seznám oznáčeníh zadétkov -a -- -- m, pri poizvedovanju seznam zadetkov, izbranih in zaznamovanih za nadaljnjo uporabo, npr. za shranjevanje zadetkov, izpis na tiskalnik; sin. košarica

seznám prírástka -a -- m, zgod. letni popis dotoka knjižničnega gradiva po zaporedju prihoda v knjižnico; prim. akcesijski protokol, inventar (2), inventarna knjiga, inventarni katalog, inventarni zapisnik

- SGML** SGML-ja [səgəmələ] m, krat. (ang. Standard Generalized Markup Language) gl. standardizirani splošni označevalni jezik
- shéma postavítve** -e -- ž prikaz postavitve knjižničnega gradiva (1) v prostem pristopu
- shrániti** -im dov., v računalništvu zapisati podatke na elektronski medij (1), npr. shraniti bibliografski zapis, datoteko; prim. izbrisati, zapisati (2)
- shranjevánje rezultatov** -a -- s, pri poizvedovanju zapisovanje zadetkov, rezultatov poizvedovanja na pomnilniški medij, npr. na disketo, USB-ključ, za nadaljnjo uporabo; prim. snemanje podatkov, shranjevanje zadetkov
- shranjevánje zadétkov** -a -- s, pri poizvedovanju zapisovanje zadetkov na pomnilniški medij, npr. na disketo, USB-ključ za nadaljnjo uporabo; prim. shranjevanje rezultatov, snemanje podatkov
- SI** neskl. [esí] m, krat. (sorodni izraz) pri normativni kontroli oznaka v normativnem zapisu, ki označuje sorodni izraz
- SIC** SIC-a [síc] m, gl. specializirani informacijski center
- sic** neskl. [sík] lat. (točno tako) v katalogizaciji oznaka, ki v oglatem oklepaju označuje tiskarsko napako, prepisano iz publikacije; prim. klicaj, i. e.
- SICI** SICI-ja [síci] m, krat. (ang. Serial Item and Contribution Identifier) gl. identifikator serijske publikacije in prispevka in označevalnik serijske publikacije in prispevka
- SICRIS** SICRIS-a [síkris] m (ang. Slovenian current research information system) gl. Informacijski sistem o raziskovalni dejavnosti Slovenije
- sigla** -e ž **1.** stalna evidenčna in identifikacijska številka knjižnice v razvidu knjižnic, kooperativnem katalogu; sin. knjižnična številka **2.** redko kratica, sestavljena iz začetnih črk, ki nadomešča daljša imena, nazive, navadno v starih knjigah, npr. SPQR (Senatus populusque Romanus); prim. abreviatura, kratica
- signálna bibliografíja** -e -e ž, gl. informativna bibliografija in opozorilna bibliografija
- signálna informácija** -e -e ž **1.** nav. v mn. hitro in sprotno obveščanje uporabnikov zlasti znanstvene, visokošolske knjižnice o izidu novih dokumentov, predvsem člankov z določenega strokovnega področja; prim. selektivna diseminacija informacij **2.** mn. navadno serijska publikacija, ki s preslikanimi kazali strokovnih časopisov obvešča o najnovejših člankih, delih določenega strokovnega področja; prim. informativna bibliografija
- signální biltén** -ega -a m, gl. bilten signalnih informacij
- signatúra** -e ž **1.** številka, črkovna ali kombinirana oznaka mesta, na katerem je shranjen kos knjižničnega gradiva v knjižnici; sin. lokus **2.** gl. tiskarska signatura
- signatúrna beléžka** -e -e ž, pri obdelavi beležnica s pregledom, spiskom prostih in porabljenih signatur

- signatúrna knjíga** -e -e ž knjiga s popisom knjižnične zaloge po signaturah, kakor si posamezni kosi sledijo na policah v skladišču; prim. signaturni katalog
- signatúrna naléпка** -e -e ž, pri opremljanju knjižničnega gradiva nalepka z navedbo signature
- signatúrni katalóg** -ega -a m katalog (1), urejen po signaturah, kakor si posamezni kosi sledijo po policah v skladišču; sin. lokacijski katalog, lokalni katalog (2), krajevni katalog, topografski katalog (2); prim. signaturna knjiga
- signatúrni seznám** -ega -a m seznam knjižnične zaloge, urejen po signaturah
- signét** -a m, v tiskarstvu likovno znamenje kot zaščitni znak, ki označuje določeno založbo, tiskarno; prim. založniški znak, tiskarski znak
- signírani** -a -o prid. ki je opremljen s signaturo, npr. signirana knjiga; ant. nesignirani
- signíranje** -a s, pri opremljanju knjižničnega gradiva dodeljevanje signature in njeno vpisovanje v/na kos knjižničnega gradiva
- signírati** -am dov. in nedov., pri opremljanju knjižničnega gradiva dodeliti signaturo in z njo opremiti kos knjižničnega gradiva
- SIK** SIK-a [sík] m, krat., gl. splošnoizobraževalna knjižnica
- silábična písáva** -e -e ž glasovna pisava, pri kateri pismenke zaznamujejo zloge; sin. zlogovna pisava, logografska pisava; prim. črkovna pisava, fonetična pisava
- sílibos** -a m, gr., gl. naslovni trak
- sílos** -a m, žarg., gl. stolpno skladišče
- simból** -a m 1. standardiziran znak, ki ima določen pomen, npr. poševna črta 2. dogovorjen črkovni ali nečrkovni znak, ki nadomesti besedo, besedno zvezo, npr. simbol za kvart, ali kaže odnose med njimi, npr. med vrstilci
- simpózijsko gradívo** -ega -a s, gl. kongresno gradivo (1)
- simultáni dostop** neustr., gl. hkratni dostop
- simultáni uporabnik** neustr., gl. hkratni uporabnik
- sindikálna knjižnica** -e -e ž splošna knjižnica (2), ki deluje v okviru sindikata
- síne áнно** lat., gl. b. l.
- síne díe** lat., gl. b. d.
- síne loco** [lóko] lat., gl. b. k.
- síne loco et anno** [lóko áno] m, lat., gl. b. k. l.
- síne nómine** lat., gl. b. i.
- sinonimni odnòs** -ega -ôsa m, pri vsebinski obdelavi odnos med pojmomoma, ki imata enak pomen, a različno besedno obliko; sin. sopomenski odnos; prim. antonimni odnos
- sinópsis** -a m 1. kratka vsebina, pregled kakega besedila; prim. anotacija (1), izvleček, povzetek (2) 2. krajše, navadno literarno delo, osnutek za scenarij, igro

- sintagmátski odnòs** -ega -ôsa m, pri vsebinski obdelavi odnos med pojmomoma, razredoma, ki se vzpostavi pri indeksiranju in pred tem ni natančno določen v strukturi dokumentacijskega jezika; ant. paradigmatski odnos
- sintétična klasifikácija** -e -e ž klasifikacijski sistem, v katerem se formalni odnosi med klasifikacijskimi oznakami določajo pri klasificiranju in se klasifikacijska oznaka sintetizira s spajanjem posameznih klasifikacijskih oznak, npr. hierarhična klasifikacija; ant. analitična klasifikacija
- SIST** SIST-a [síst] m, krat., gl. Slovenski nacionalni standard
- sistém referéntov** -a -- m, gl. referentski sistem
- sistém strokóvnih referéntov** -a -- -- m, gl. referentski sistem
- sistém za iskánje informácij** -a -- -- -- m, gl. sistem za poizvedovanje
- sistém za poizvedováñje** -a -- -- m (krat. IRS in IR-sistem) računalniški sistem za zbiranje, obdelavo, shranjevanje in iskanje informacij; sin. sistem za iskanje informacij, računalniški sistem za poizvedovanje
- sistém za varováñje knjižničnega gradíva** -a -- -- -- m navadno elektronski sistem za zaščito knjižničnega gradiva pred nepooblaščenim odnašanjem, krajo, npr. z magnetno nitko (2); prim. aktivni sistem za varovanje knjižničnega gradiva, pasivni sistem za varovanje knjižničnega gradiva
- Sistém znánstvenega in téhničnega informíranja** -a -- -- -- m (krat. SZTI) nekdanj državni informacijski sistem, namenjen zbiranju, obdelavi in posredovanju informacij za potrebe strokovne in znanstvene dejavnosti
- sistem znanstvenih in strokovnih informacij** neutr., gl. Sistem znanstvenega in tehničnega informiranja
- Sistem znanstveno-tehničnega informiranja** neutr., gl. Sistem znanstvenega in tehničnega informiranja
- sistemátična uredítev** neutr., gl. sistematska ureditev
- sistemátični katalog** neutr., gl. sistematski katalog
- sistemátika znánosti** -e -- ž veda o razvoju, razvoju in terminologiji posameznih strok, znanstvenih disciplin
- sistemátska postavítev** -e -tve ž postavitev (1) po določenem klasifikacijskem sistemu, npr. po UDK; prim. sistematska ureditev
- sistemátska uredítev** -e -tve ž ureditev, pri kateri so bibliografske in kataložne enote, knjižnično gradivo, razvrščeni po vnaprej izbranem klasifikacijskem sistemu; prim. ureditev po vsebinskih oznakah, sistematska postavitev
- sistemátski katalóg** -ega -a m stvarni katalog, urejen po določenem klasifikacijskem sistemu, npr. UDK-katalog; prim. abecedni stvarni katalog
- sistemátski tezáver** -ega -vra m tezaver, pri katerem so deskriptorji urejeni po strokah; prim. abecedni tezaver, grafični tezaver
- sistémska prográmska opréma** -e -e -e ž programska oprema, ki zagotavlja usklajeno delovanje računalniškega sistema; prim. uporabniška programska oprema, uporabniški program

- sistémški knjižničar** -ega -ja m knjižničar (1), ki skrbi za razvoj in vzdrževanje računalniških sistemov v knjižnici, knjižničnem sistemu, predvsem računalniških katalogov, za dostop do bibliografskih podatkovnih zbirk in drugih elektronskih virov
- sitotisk** -a m, v tiskarstvu **1.** ročni ali strojni prepustni tisk z nanašanjem barve skozi fino sito za izdelavo umetniške in reprodukcijske grafike **2.** odtis v tej tehniki
- sítubos** -a m, gr., zgod. paličica z naslovnim trakom na papirusovem zvitku; sin. index
- síva literatúra** -e -e ž objavljeni dokumenti (1), ki niso dosegljivi na knjižnem trgu (2) in so namenjeni ožji ciljni skupini, npr. interne publikacije korporacij; sin. polpublicirano gradivo; prim. polpublikacija
- SK** SK-ja [eská] gl. **1.** krat. specialna knjižnica **2.** stvarni katalog
- skéner** -ja m, gl. optični bralnik
- skeniranje** -a s pretvorba podatkov iz optično zaznavne podobe v digitalno obliko za računalniško obdelavo, prenos podatkov; prim. digitalizacija
- skenirati** -am dov. in nedov. pretvoriti podatke iz optično zaznavne podobe v digitalno obliko za računalniško obdelavo, prenos podatkov; prim. digitalizirati
- skenogram** -a m z optičnim bralnikom digitalizirana slika, npr. skenogram rokopisa, fotografije
- skladatelj** -a m avtor glasbenega dela, navadno skladbe
- skladateljica** -e ž avtorica glasbenega dela, navadno skladbe
- skladišče** -a s, gl. knjižnično skladišče
- skladiščna knjižnica** -e -e ž **1.** žarg. knjižnica z zaprtim skladiščem in pultno izposajo brez prostega pristopa **2.** gl. depozitna knjižnica (1)
- skladiščna knjižnična zalóga** -e -e -e ž, gl. skladiščna knjižnična zbirka in skladiščni knjižnični fond
- skladiščna knjižnična zbírka** -e -e -e ž del knjižnične zbirke, ki je v zaprtem skladišču; sin. skladiščna knjižnična zaloga, skladiščni knjižnični fond, skladiščna zaloga, skladiščna zbirka, skladiščni fond
- skladiščna zalóga** -e -e ž, gl. skladiščna knjižnična zbirka in skladiščni knjižnični fond
- skladiščna zbírka** -e -e ž, gl. skladiščna knjižnična zbirka in skladiščni knjižnični fond
- skladiščni fónđ** -ega -a m, gl. skladiščni knjižnični fond in skladiščna knjižnična zbirka
- skladiščni knjižnični fónđ** -ega -ega -a m del knjižničnega fonda, ki je v zaprtem skladišču; sin. skladiščna knjižnična zaloga, skladiščna knjižnična zbirka, skladiščna zaloga, skladiščna zbirka, skladiščni fond
- sklénjenotráčna kaséta** -e -e ž (ang. cartridge) kaseta s kolutom filmskega ali magnetnega traku, pri kateri sta konca speta, kar omogoča neskončno

- predvajanje brez previjanja; sin. zaprta kaseta; prim. kaseta, nesklenjenotračna kaseta
- skrajšana izdaja** -e -e ž izdaja, ki se razlikuje od popolne izdaje po tem, da vsebuje skrajšano, navadno poenostavljeno besedilo
- skrajšana izdaja UDK-táblíc** -e -e -- [udeká] ž izdaja UDK-tablic, ki vsebuje še manj podrobno delitev kot srednja izdaja UDK-tablic, primerna tudi za manjše knjižnice; prim. popolna izdaja UDK-tablic, srednja izdaja UDK-tablic
- skrajšana katalogizácija** -e -e ž katalogizacija z uporabo skrajšanega bibliografskega opisa; sin. selektivna katalogizacija (2); prim. poenostavljena katalogizacija, popolna katalogizacija
- skrajšani bibliográfski opis** -ega -ega -a m bibliografski opis, ki vsebuje samo nekatere pomembnejše elemente bibliografskega opisa, in se lahko uporablja v inventarni knjigi, katalogih in bibliografijah; sin. okrajšani opis; prim. popolni bibliografski opis, minimalni bibliografski opis, polni bibliografski zapis
- skrajšani naslòv** -ega -òva m **1.** dolg stvarni naslov, ki se v bibliografskem opisu smiselno okrajša; prim. dolgovezni naslov **2.** skrajšan ključni naslov serijske publikacije, namenjen za citiranje
- skrčenje** -a s skrajševanje dolgih in pogosto ponavljajočih se besed v starih besedilih in rokopisih, npr. DS = Dominus; sin. kontrakcija
- skrípta** skrípt s, mn. **1.** rokopisni, s ciklostilom ali fotokopirnim strojem razmnoženi zapiski predavanj **2.** broširan učbenik z navadno natipkanimi predavanji
- skríptor** -ja m, nekdam **1.** strokovni uslužbenec v knjižnici; prim. amanuensis (1) **2.** kdor se poklicno ukvarja s pisanjem, prepisovanjem rokopisov, zlasti v srednjeveških samostanih, na dvoru; prim. amanuensis (2), pisar, prepisovalec
- skríptórij** -a m, nekdam prostor za pisanje, prepisovanje rokopisnih del, kodeksov, zlasti v srednjeveških samostanih; sin. pisarska delavnica
- skríta bibliografíja** -e -e ž bibliografija (2), objavljena kot dodatek v dokumentu, publikaciji; sin. prikrita bibliografija; prim. objavljena bibliografija, priknjižna bibliografija
- skrító imé** -ega -na s, gl. kriptonim
- skrívno imé** -ega -na s, gl. kriptonim
- skupína UDK** -e -- [udeká] ž, v klasifikaciji vsako od desetih področij znanja, kot ga opredeljuje Univerzalna decimalna klasifikacija; sin. UDK-skupina
- skupínska osébná bibliografíja** -e -e -e ž več v isti bibliografiji (2) združenih osebnih bibliografij
- skupínski psevdoním** -ega -a m psevdonim (1), pod katerim se skriva več oseb; sin. kolektivni psevdonim
- skúpna kazálka** -e -e ž, do 1947, v klasičnem katalogu dodatni vpis, ki ima v značnici imeni navadno dveh avtorjev; prim. podkazalka

- skúpna uporabnost** -e -i ž sposobnost sistema, da sodeluje z okoljem drugega sistema brez uporabnikovega poseganja, npr. omogočanje povezljivosti informacijskih virov na internetu; sin. interoperabilnost
- skúpni abstrákt** -ega -a m, gl. skupni izvleček in zbirni izvleček in kumulativni izvleček
- skúpni dél stvárnega naslóva** -ega -a -- -- m, gl. skupni naslov (1)
- skúpni izvléček** -ega -čka m izvleček, ki povzema vsebino več, praviloma vsebinsko povezanih dokumentov; sin. kumulativni izvleček, zbirni izvleček, skupni abstrakt, kumulativni abstrakt, zbirni abstrakt
- skúpni katalóg** -ega -a m katalog (1), ki zajema popise gradiva več knjižnic; prim. centralni katalog, kooperativni katalog, lokalni katalog (2), vzajemni katalog, izbirni katalog, vzajemna podatkovna zbirka
- Skúpni komunikácijski formát** -ega -ega -a m (krat. CCF) standardizirani format računalniško čitljivega zapisa za mednarodno izmenjavo bibliografskih podatkov; prim. MARC-format (1), podatkovni format bibliografskega sistema
- skúpni naslòv** -ega -ôva m, v katalogizaciji **1.** tisti del stvarnega naslova, ki povezuje skupino sorodnih publikacij, od katerih ima vsaka še svoj lastni naslov; sin. nadrejeni del stvarnega naslova, skupni del stvarnega naslova; prim. zbirni naslov, podrejeni naslov **2.** neutr. gl. zbirni naslov
- skúpni naslòv knjižne zbirke** -ega -ôva -- -- m, gl. naslov knjižne zbirke
- skupni naslov serije** neutr., gl. naslov knjižne zbirke
- skúpni stvární naslòv** -ega -ega -ôva m, nekdam, gl. zbirni naslov
- skúpno ávtorstvo** -ega -a s, gl. kolektivno avtorstvo
- skúpno délo** -ega -a s delo več avtorjev, ki je lahko enovito, tako da deleži posameznikov niso razvidni, ali pa je zasnovano kot vsebinsko zaokrožena celota, katere posamezni deli, poglavja imajo različne avtorje; prim. družno delo
- skúpno kazálo** -ega -a s publikaciji v več zvezkih dodano kazalo za celotno delo; prim. kumulativno kazalo
- Skúpnost jugoslovánskih nacionálnih knjižnic** -i -- -- -- ž (srb. Zajednica nacionalnih biblioteka Jugoslavije, krat. ZNBJ) od 1962 do 1991 zveza nacionalnih knjižnic jugoslovanskih republik in pokrajin, namenjena pospeševanju sodelovanja in usklajevanju njihovega delovanja
- skúpnost knjižnic** -i -- -- ž, gl. poslovna skupnost knjižnic
- skupščínska knjižnica** -e -e ž specialna knjižnica za potrebe državnega parlamenta, skupščine; sin. parlamentarna knjižnica
- skupščínsko gradívo** -ega -a s gradivo, ki je pripravljeno za obravnavo v parlamentu, skupščini ali je rezultat take obravnave; sin. parlamentarno gradivo
- sl.** okrajš., v katalogizaciji **1.** (slika) oznaka v bibliografskem opisu, ki pove, da opisovana enota vsebuje slike; prim. pod. **2.** (sličica) oznaka v

- bibliografskem opisu pri navedbi števila sličic na diafilmu, mikrofilmskem traku
- sl./sek** okrajš. (sličice na sekundo) oznaka merske enote v bibliografskem opisu filmskega traku pri navedbi hitrosti predvajanja
- sledišče** -a s **1.** pri normativni kontroli del normativnega vpisa z navedbo variantnih in sorodnih značnic, za katere je izdelan napolilni vpis **2.** v katalogizaciji del glavnega vpisa z navedbo značnic, za katere so izdelani dodatni in napolilni vpisi; sin. razvid pomožnih vpisov; prim. razporejevalni ključ (1), razporejevalni element
- slépi tisk** -ega -a m, v tiskarstvu tiskanje z odtisovanjem brez barvila
- slepilna izdaja** -e -e ž izdaja publikacije z lažnimi bibliografskimi podatki zaradi prikritja njene prave vsebine, npr. turistični prospekt s skritim političnim besedilom
- sličica** -e ž **1.** dvodimezionalna upodobitev, navadno na diafilmu, mikrofilmskem traku **2.** gl. sl. (2)
- sličice na sekúndo** -ic -- -- ž, mn. **1.** merska enota za navajanje hitrosti predvajanja filmskega gradiva **2.** gl. sl./sek
- slika** -e ž **1.** dvodimenzijska upodobitev, navadno na neprosojnim ozadju, vidna s prostim očesom **2.** gl. sl.
- slikanica** -e ž publikacija s slikami brez besedila ali s kratkim besedilom, namenjena otrokom
- slikóvna písáva** -e -e ž pisava (1) s pismenkami za hierogliffe, piktograme, ideograme; sin. podobopisna pisava
- slikóvna prilóga** -e -e ž list z ilustrativnim gradivom, ki navadno ni vključen v številčenje listov, strani; prim. priloga (2)
- slikóvna zbirka** -e -e ž zbirka (2) slikovnega gradiva
- slikóvni CD** -ega CD-ja [cedé -êja] m, gl. foto CD
- slikóvni podátek** -ega -tka m podatek v obliki slike; sin. grafični podatek
- slikóvni zapís** -ega -a m gledanju namenjen posnetek slike, gibljivih slik, npr. diapozitiv, prosojnica, film; sin. vizualni zapis
- slikóvno gradívo** -ega -a s dvodimenzijske podobe, kompleti podob, izdelanih s tehnikami kot so risanje, slikanje ali fotografija, npr. grafični list, reprodukcije likovnih del, plakati, razglednice, fotografije, stenske slike; prim. projicirno gradivo
- slónova nôga** -e -e ž okrogla premična stopnička na kolescih, ki se ob obremenitvi neha premikati, za doseganje knjižničnega gradiva na višjih policah
- Slovánska knjižnica** -e -e ž specialna javna knjižnica za slovansko literaturo, ustanovljena 1946 v Ljubljani kot naslednica Mestne knjižnice, ustanovljene leta 1901
- slovár** -ja m **1.** seznam navadno po abecedi razvrščenih in pojasnjenih besed; sin. besednjak **2.** v podatkovni zbirki seznam besed, šifer, npr. osnovni indeks, frazni indeks

- slovár deskriptorjev** -ja -- m abecedni, nehierarhični seznam deskriptorjev; prim. tezaver
- slovár iskalnega elêmenta** -ja -- -- m prikaz vsebine iskalnega elementa pri indeksiranih podatkovnih zbirkah, navadno s številom pojavljanj vsake vrednosti; sin. indeks (3), iskalni indeks, slovar polja
- slovár iskalnih pójmov** -ja -- -- m seznam vrednosti iskalnega elementa, ki se uporablja kot pomoč pri poizvedovanju, npr. slovar imen avtorjev
- slovár kontroliranih izrázov** -ja -- -- m seznam vsebinskih oznak z natančno določeno strukturo in pravili za oblikovanje, dopolnjevanje; sin. kontrolirani slovar
- slovár pólja** -ja -- m, gl. slovar iskalnega elementa in indeks (3)
- slovénica** -e [ka] ž, lat., gl. slovenika
- slovénika** -e ž dela slovenskih avtorjev in izdaje slovenskih založnikov, ne glede na jezik in kraj izdaje, ter dela o Sloveniji in Slovencih; sin. slovenica; prim. inozemika, karniolika, stiriaka
- Slovénska bibliografíja** -e -e ž (krat. SB) letna narodna bibliografija, ki jo od leta 1948 izdaja Narodna in univerzitetna knjižnica v Ljubljani
- Slovénska štúdijska knjižnica** -e -e -e ž (krat. SŠK) osrednja slovenska knjižnica v Celovcu, ustanovljena leta 1927
- Slovénski biográfski léksikon** -ega -ega -a m (krat. SBL) biobibliografski leksikon za Slovenijo pomembnih osebnosti, ki je izhajal v letih 1925 do 1985 v Ljubljani
- Slovénski nacionálni stándard** -ega -ega -a m (krat. SIST) nacionalni standard za Republiko Slovenijo
- slóvníčno načêlo** -ega -a s, nekdej, v katalogizaciji v pruskih instrukcijah uveljavljeno načelo, pri katerem vodilni samostalni v stvarnem naslovu postane iztočnica, tudi če ni prva beseda stvarnega naslova; sin. gramatično načelo, gramatični princip
- slučajni adligat** neutr., gl. naključni adligat in naključni privezek
- slúšna kaséta** -e -e ž, gl. avdiokaseta in zvočna kaseta
- slúšni zápis** -ega -a m, gl. zvočni zapis in zvočni posnetek in fonogram (1)
- službena publikacija** neutr., gl. uradna publikacija
- Smérnice za normatívne in napotílne vpíse** -ic -- -- -- -- ž, mn. (krat. GARE) mednarodna standardna navodila za izdelavo normativnih in napotilnih vpisov
- Smérnice za predmétné in normatívne napotílne vpíse** -ic -- -- -- -- -- ž, mn. (krat. GSARE) mednarodna standardna navodila za izdelavo predmetnih normativnih in napotilnih vpisov
- Smérnice za uporábo ISBD-jev pri opísu sestávnih délov** -nic -- -- -- -- -- [iesbedé] ž, mn. (ang. Guidelines for the Application of the ISBDs to the Description of Component Parts) mednarodna določila za bibliografski opis in identifikacijo sestavnih delov

- sn.** okrajš. (snopič) oznaka v bibliografskem opisu, ki pove, da je opisovana enota določeni snopič publikacije v več zvezkih, npr. sn. I; sin. seš.
- snémanje** -a s, v računalništvu prenos podatkov, programov z zunanjega pomnilnika, navadno cederoma, na trdi disk osebnega računalnika, npr. snemanje podatkov z enciklopedije na cederomu
- snémanje podatkov** -a -- s, v računalništvu sprejemanje podatkov, programov z oddaljenega računalnika na lokalni računalnik, navadno osebni, npr. snemanje podatkov z interneta; prim. nalaganje podatkov, privzemanje, shranjevanje podatkov, shranjevanje zadetkov
- snôpič** -a m **1.** v knjigoveštvu vsak od več posameznih delov knjige, tiskane publikacije, navadno v broširani vezavi; sin. sešitek **2.** gl. sn. in seš.
- sòávtor** -ja m vsak od enakovrednih avtorjev istega dela; sin. koavtor
- sòávtorica** -e ž vsaka od enakovrednih avtorjev oziroma avtoric istega dela; sin. soavtorka, koavtorica
- sòávtorka** -e ž, gl. soavtorica
- sòávtorstvo** -a s dejstvo, da sodelujeta pri nastanku dela dva avtorja ali več avtorjev; sin. koavtorstvo
- sočasni dostòp** -ega -ópa m, gl. hkratni dostop
- sočasni uporabnik** -ega -a m, gl. hkratni uporabnik
- sočasno iskánje** -ega -a s, gl. hkratio iskanje
- sodélavec** -vca m kdor je v manjši meri sodeloval z avtorjem, urednikom pri nastanku kakega dela
- sodélavka** -e ž ženska, ki je v manjši meri sodelovala z avtorjem, urednikom pri nastanku kakega dela
- sodóбно tiskárstvo** -ega -a s, zgod. tiskarstvo, ki je temeljilo na tisku s premičnimi črkami
- sòimenják** -a m, v katalogizaciji vsaka od oseb z enakim imenom, ki potrebujejo v katalogu, bibliografiji za razlikovanje dodatne identifikacijske oznake
- sòizdajátelj** -a m izdajatelj, ki skupaj z drugim izdajateljem izda publikacijo
- sòpoménski odnòs** -ega -ósa m, pri vsebinski obdelavi odnos med pojmom, ki imata enak pomen, a različno besedno obliko; sin. sinonimni odnos; prim. nasprotni odnos
- soródna znáchnica** -e -e ž, v katalogizaciji vsaka od dveh ali več enotnih značnic, ki so med seboj bibliografsko povezane, in je pod vsako od njih izdelan normativni ali napotilni vpis; prim. variantna značnica
- soródni dokumènt** -ega -ênta m, pri poizvedovanju dokument (1), ki ga z drugim dokumentom, dokumenti veže določen skupni podatek, npr. isti bibliografski citat
- soródni izràz** -ega -áza m **1.** v tezavru vsak od deskriptorjev, ki so v asociativnem odnosu **2.** gl. SI
- soródni naslòv** -ega -ôva m, v katalogizaciji naslov v publikaciji, ki je drugačen od stvarnega ali vzporednega naslova, npr. ovojni naslov, čelni naslov, hrbtni naslov, tekoči naslov

- sortiranje** -a s 1. ločevanje knjižničnega gradiva, dokumentov po nekem kriteriju na določene skupine; sin. razvrščanje (1) 2. urejanje, npr. imen, kataložnih zapisov po abecedi, letu izida; sin. razvrščanje (2)
- sortirati** -am dov. in nedov. 1. ločevati knjižnično gradivo, dokumente po nekem kriteriju na določene skupine; sin. razvrščati (1) 2. urejati npr. imena, kataložne zapise po abecedi, letu izida; sin. razvrščati (2)
- sortirna igla** -e -e ž, nekdanj, v dokumentalistiki igla za selekcijo, iskanje informacij na luknjanih dokumentacijskih karticah; prim. nabiranje na iglo
- sortirni ključ** -ega -a m vsak element računalniškega zapisa, po katerem se podatke sortira (2); sin. razporejevalni ključ (2); prim. razporejevalni element
- sortirno zaporedje** -ega -a s določen vrstni red črk, števil, znakov, ki se upošteva pri sortiranju (2)
- sortni ključ** neutr., gl. sortirni ključ in razporejevalni ključ (2)
- sòzaložništvo** -a s, v založništvu sodelovanje dveh ali več založb; sin. koprodukcija (1)
- soznáchnica** -e ž, zastar. vsi deli značnice, ki sledijo iztočnici
- specializirana báza podátkov** -e -e -e ž, gl. specializirana podatkovna zbirka
- specializirana bibliográfska báza podátkov** -e -e -e -- ž, gl. specializirana bibliografska podatkovna zbirka
- specializirana bibliográfska podátkovna zbirka** -e -e -e -e ž bibliografska podatkovna zbirka, ki vsebinsko pokriva določeno specializirano strokovno, znanstveno področje; sin. specializirana bibliografska baza podatkov
- specializirana knjižnica** -e -e ž knjižnica, ki je namenjena splošni vzgoji, izobraževanju, kulturi in razvedrilu posebnih skupin uporabnikov, npr. mladinska, bolnišnična, zaporniška knjižnica, knjižnica za slepe, za turiste; sin. knjižnica za posebne vrste bralcev; prim. splošna knjižnica (2)
- specializirana knjižničarka** -e -e ž knjižničarka, ki je posebej usposobljena za določeno vrsto knjižničarskega dela
- specializirana podatkovna zbirka** -e -e -e ž podatkovna zbirka, ki vsebinsko pokriva določeno specializirano strokovno, znanstveno področje, npr. specializirana podatkovna zbirka za ekonomijo; sin. specializirana baza podatkov
- specializirana zbirka** neutr., gl. specializirana podatkovna zbirka
- specializirani informacijski cénter** -ega -ega -tra m (krat. SIC) informacijski center, navadno pri osrednji knjižnici, ki je specializiran za določeno strokovno, znanstveno področje in gradi specializirane podatkovne zbirke
- specializirani knjižničar** -ega -ja m knjižničar, ki je posebej usposobljen za določeno vrsto knjižničarskega dela
- speciálna bibliografíja** -e -e ž, gl. posebna bibliografija
- speciálna bibliotekárka** -e -e ž bibliotekarka, ki dela v specialni knjižnici; sin. specialna knjižničarka

- speciálna čítalnica** -e -e ž čitalnica, v kateri je na razpolago knjižnično gradivo posebne zbirke, npr. glasbena, kartografska čitalnica; ant. splošna čitalnica
- speciálna knjižnica** -e -e ž (krat. SK) 1. knjižnica, ki deluje v okviru gospodarske organizacije, združenja, raziskovalne organizacije, muzeja in je namenjena domačim uporabnikom 2. knjižnica, ki je omejena na knjižnično gradivo in informacije določene vrste ali specialno strokovno področje; sin. strokovna knjižnica, specialna znanstvena knjižnica; ant. splošna knjižnica (1)
- speciálna knjižničarka** -e -e ž knjižničarka, ki dela v specialni knjižnici; sin. specialna bibliotekarka
- specialna podatkovna zbirka** neustr., gl. specializirana podatkovna zbirka
- speciálna zbirka** -e -e ž, gl. posebna knjižnična zbirka
- speciálna znánstvena knjižnica** -e -e -e ž, zastar., gl. specialna knjižnica (2)
- speciálni bibliotekár** -ega -ja m bibliotekar, ki dela v specialni knjižnici; sin. specialni knjižničar
- speciálni centrálni katalóg** -ega -ega -a m centralni katalog, ki zajema gradivo določenega strokovnega področja
- speciálni katalóg** -ega -a m katalog (1), ki zajema vpise posebnega knjižničnega gradiva, npr. neknjižno gradivo, rokopise; sin. posebni katalog; prim. izbirni katalog, glavni katalog, skupni katalog
- speciálni knjižničar** -ega -ja m knjižničar, ki dela v specialni knjižnici; sin. specialni bibliotekar
- speciálni papír** -ega -ja m, v papirništvu kakovosten papir iz izbranih vlaknin, posebej dodelan in oplemeniten
- specialno gradivo** neustr., gl. posebno gradivo
- speciálno knjižničarstvo** -ega -a s knjižnična dejavnost specialnih knjižnic
- spirálna vezáva** -e -e ž, v knjigoveštvu cenejša in manj obstojna vezava, navadno delovnih gradiv, z luknjanjem listov in spenjanjem s spiralo
- spis** -a m 1. navadno krajše literarno, strokovno besedilo, npr. poljudni spis 2. besedilo, napisano v posebni obliki, navadno z uradno veljavnostjo; prim. listina 3. izvirno oblikovan pisni izdelek v šoli, npr. prosti spis
- splèt** -éta m (krat. WWW, ang. World Wide Web) porazdeljen internetni informacijski sistem, v katerem so spletne strani, spletni dokumenti povezani s hiperpovezavami; sin. svetovni splet
- spletišče** -a s skupek pomensko povezanih spletnih strani; sin. spletno mesto
- splétna publikácija** -e -e ž elektronska publikacija objavljena na svetovnem spletu
- splétna strán** -e -í ž dokument v jeziku HTML, ki je dostopen na svetovnem spletu; prim. spletni dokument
- splétni dnévník** -ega -a m spletna stran z osebnimi, aktualnimi, navadno dnevnimi zapisi (1), ki jih avtor redno objavlja in jih je mogoče komentirati; sin. blog, spletapis

- splétni dokumènt** -ega -ênta m dokument, ki je dostopen na svetovnem spletu; prim. spletna stran
- splétni iskálnik** -ega -a m uporabniški program na spletnem strežniku (2), namenjen učinkovitemu poizvedovanju po spletnih dokumentih, podatkovnih zbirkah, spletnih straneh, npr. Najdi.si, Yahoo, Google; sin. iskalni stroj (2)
- splétni stréžnik** -ega -a m, v računalništvu **1.** strežnik (1), ki na zahtevo pregledovalnika pošilja spletne strani **2.** strežnik (2), na katerem se izvaja tak program
- splétničar** -ja m avtor spletnega dnevnika; sin. blogger
- splétno mésto** -ega -a s skupek pomensko povezanih spletnih strani; sin. spletišče
- splétno založništvo** -ega -a s elektronsko založništvo na svetovnem spletu
- spletópís** -a m, gl. spletni dnevnik
- splóšna bibliografíja** -e -e ž bibliografija (2), ki popisuje dokumente, publikacije ne glede na njihovo vsebino; prim. strokovna bibliografija
- Splóšna bibliográfška kontróla** -e -e -e ž (krat. SBK in UBC) mednarodni projekt bibliografske kontrole zaradi zagotavljanja mednarodne izmenjave bibliografskih zapisov; sin. Univerzalna bibliografska kontrola
- splóšna bibliotekonomíja** -e -e ž področje bibliotekonomije, ki obravnava strukturo, načrtovanje in vodenje knjižničarstva kot javne službe in knjižnice kot institucije; prim. strokovna bibliotekonomija
- splóšna čítálnica** -e -e ž čitalnica, v kateri je na razpolago po vrsti ali stroki različno knjižnično gradivo; ant. specialna čitalnica
- splóšna dostópnost gradíva** -e -i -- ž dostopnost gradiva vsem uporabnikom v skladu z mednarodnim programom UAP
- Splóšna dostópnost publikácíj** -e -i -- ž (krat. SDP in UDP) (ang. UAP) mednarodni program za dostopnost objavljenega gradiva uporabnikom v vsakem kraju in ob vsakem času; sin. Univerzalna dostopnost publikacij
- splóšna kazálka** -e -e ž, nekdam kazalka
- splóšna knjižnica** -e -e ž **1.** knjižnica, ki razpolaga s knjižničnim gradivom različnih vrst in strok; sin. univerzalna knjižnica; ant. specialna knjižnica (2), strokovna knjižnica **2.** knjižnica, ki je namenjena splošni vzgoji, izobraževanju, kulturi in razvedrilu; sin. splošnoizobraževalna knjižnica, ljudska knjižnica, prosvetna knjižnica; prim. specializirana knjižnica
- splóšna knjižničarka** -e -e ž knjižničarka, ki dela v splošni knjižnici (2); sin. ljudska knjižničarka
- splóšna opómba** -e -e ž, v UNIMARC-formatu opomba (2), ki se s kakršnega koli vidika nanaša na opisovano enoto ali bibliografski zapis zanjo
- splóšna oznáka gradíva** -e -e -- ž, v katalogizaciji poimenovanje, ki na splošno opredeljuje vrsto gradiva, ki mu publikacija pripada, npr. elektronski vir, glasbeni tisk, kartografsko gradivo, projicirno gradivo; prim. posebna oznaka gradiva

- splošna znanstvena knjižnica** -e -e -e ž znanstvena knjižnica, ki zbira temeljno literaturo z vseh znanstvenih področij; ant. specialna znanstvena knjižnica
- Splóšni informacijski prográm** -ega -ega -a m (krat. GIP) mednarodni program iz leta 1976 za informacijsko politiko, ki jo UNESCO uveljavlja v državah članicah OZN
- splošni katalóg** -ega -a m abecedni imenski katalog, ki zajema vpise celotnega knjižničnega gradiva; sin. popolni katalog, univerzalni katalog; prim. glavni katalog
- splošni knjižničar** -ega -ja m knjižničar, ki dela v splošni knjižnici (2); sin. ljudski knjižničar
- Splóšni mednárodní stándardni bibliográfski opis** -ega -ega -ega -ega -a m (krat. ISBD(G)) splošna določila za opis in identifikacijo publikacij
- splošni privésni vrstílec** -ega -ega -lca m, v UDK privesni vrstilec, ki ga je dovoljeno uporabljati za vse razrede in opredeljuje vsebino glede na čas, jezik, kraj, etnične skupine in narodnosti, rase, obliko, snov, lastnosti, odnose, osebe; prim. posebni privesni vrstilec
- splošni slovár** -ega -ja m, gl. osnovni indeks
- splošno knjižničarstvo** -ega -a s knjižnična dejavnost splošnih knjižnic (2); sin. splošnoizobraževalno knjižničarstvo
- splošnoizobraževálna knjižnica** -e -e ž (krat. SIK) nekdanja knjižnica, ki je namenjena splošni vzgoji, izobraževanju, kulturi in razvedrilu; sin. splošna knjižnica (2), ljudska knjižnica
- splošnoizobraževálno knjižničarstvo** -ega -a s, nekdanja knjižnična dejavnost splošnoizobraževalnih knjižnic; sin. splošno knjižničarstvo
- spódnja platníca** -e -e ž, nekdanja, gl. zadnja platnica
- spódnji naslòv** -ega -ôva m, v tiskarstvu navadno skrajšan naslov, ki je natisnjen pod besedilom poleg tiskarske signature na vsaki prvi strani tiskovne pole; sin. norma
- spójiťev sêrijske publikácije** -tve -- -- ž, gl. združitev serijske publikacije
- spójni list** -ega -a m, v knjigoveštvu list, ki povezuje notranjo stran platnice s knjižnim blokom; sin. predlist, vezni list
- spójni papír** -ega -ja m, v papirništvu močen papir za uveze knjižnih platnic
- spomeníca** -e ž, gl. jubilejna publikacija
- spónzor** -ja m oseba ali korporacija, ki v reklamne namene, navadno pogodbeno, gmotno podpre, omogoči kako dejavnost, izvedbo česa, npr. sponzor razstave, jubilejnega zbornika; prim. pokrovitelj, donator, mecen
- spónzorka** -e ž ženska ali korporacija, ki v reklamne namene, navadno pogodbeno, gmotno podpre, omogoči kako dejavnost, izvedbo česa, npr. sponzorka razstave, jubilejnega zbornika; prim. pokroviteljica, donatorka, mecenka
- sporočílo** -a s informacija, ki jo določena oseba ali naprava posreduje drugi osebi, napravi

- sprédnja platníca** -e -e ž, v knjigoveštvu sprednji, zgornji zaščitni del knjižne vezave; sin. zgornja platnica
- sprédnji naslòv** -ega -ôva m, gl. prednaslov
- sprejéti izràz** -ega -áza m, pri vsebinski obdelavi pojem (1), ki je v določenem indeksirnem sistemu dovoljen, predpisan; sin. prednostni izraz; ant. nesprejeti izraz; prim. deskriptor, nedeskriptor
- spremémba naslòva** -e -- ž, v katalogizaciji dejstvo, da se v času izhajanja stvarni naslov serijske publikacije ali publikacije v več zvezkih spremeni in se izdela nov bibliografski vpis
- spremenjéna izdájá** -e -e ž **1.** izdaja, ki se razlikuje od prvotne, prejšnje izdaje zaradi spremenjenega, popravljenega besedila, vsebine; sin. predelana izdaja (1) **2.** izdaja, ki vsebuje predelano, spremenjeno delo; sin. predelana izdaja (2)
- spremenjéni naslòv** -ega -ôva m, v katalogizaciji naslov, ki je spremenjen glede na prejšnje izdaje, prejšnje zvezke (2)
- spremenjéno imé** -ega -na s, gl. privzeto ime
- spremenljíva lokácija** neustr., gl. premična postavitev
- spremenljívi podátek** -ega -tka m, gl. dinamični podatek
- sprémna beséda** -e -e ž spremno besedilo (1), ki navadno komentira, pojasnjuje osnovno delo
- sprémni list** -ega -a m list s seznamom uporabnikov, ki so udeleženi v kroženju publikacij
- sprémni lístek** -ega -tka m, pri obdelavi listek, ki spremlja enega ali več kosov knjižničnega gradiva med obdelavo, s popisom tega knjižničnega gradiva
- sprémnica** -e ž obrazec pri medknjižnični izposoji, ki spremlja izposojeni kos knjižničnega gradiva do vračila; prim. zadolžnica
- sprémno besedílo** -ega -a s **1.** besedilo, ki je v publikaciji dodano osnovnemu delu **2.** pojasnjevalno besedilo na podnapisih ob eksponatih na razstavi
- sprémno gradívo** -ega -a s katero koli gradivo, ki spremlja glavni del publikacije, vendar ni uvezano kot njen del, in se skupaj z njo tudi uporablja; sin. dodatno gradivo; prim. priloga (2)
- sproščéna signatúra** -e -e ž, pri obdelavi signatura, ki je vnovič na voljo za dodeljevanje; prim. zasedena signatura, prosta signatura
- sprótna bibliografíja** -e -e ž tekoča bibliografija, ki popisuje bibliografske enote takoj po izidu
- sprótna informácíja** -e -e ž informacija, pridobljena s poizvedovanjem po najnovejših informacijskih virih; sin. tekoča informacija; prim. retrospektivna informacija
- sprótna poizvédba** -e -e ž poizvedba, ki se opravlja periodično in pri kateri se zberejo podatki o dokumentih na določeno temo, objavljenih v najnovejšem času; prim. retrospektivna poizvedba
- sprotni naslov** neustr., gl. tekoči naslov
- sprótno gradívo** -ega -a s gradivo, ki prihaja v knjižnico takoj po izidu; prim. tekoča periodika

sprótno informiranje -ega -a s redno informiranje uporabnika o novostih na izbranem strokovnem, znanstvenem področju, navadno na delovnem mestu uporabnika; sin. tekoče informiranje; prim. retrospektivno informiranje

sprótno poizvedovanje -ega -a s periodično poizvedovanje po najnovejših podatkih, informacijah; sin. tekoče iskanje; prim. retrospektivno poizvedovanje

sredinska trunkacija neustr., gl. sredinski odrez in sredinsko krajšanje

sredínski odrèz -ega -éza m, pri poizvedovanju manj pogosti odrez, pri katerem se z znakom za odrez okrajša srednji del besede, besedne zveze; sin. notranje krajšanje, notranji odrez, sredinsko krajšanje; prim. desni odrez, levi odrez

sredínsko krájšanje -ega -a s, pri poizvedovanju manj pogosti odrez, pri katerem se z znakom za odrez okrajša srednji del besede, besedne zveze; sin. notranji odrez, notranje krajšanje, sredinski odrez; prim. desno krajšanje, levo krajšanje

sredínsko lúknjana kártica -- -e -e ž, nekdanja dokumentacijska kartica s sistemom luknjic v sredini, ki ponazarja vsebinske oznake ter omogoča mehansko obdelavo z iglo ali žarkom; prim. robno luknjana kartica

sredíščna knjížnica -e -e ž, zastar., gl. osrednja knjižnica in centralna knjižnica

srednja izdája UDK-táblíc -e -e -- [udeká] ž izdaja UDK-tablic, ki ne vsebuje najpodrobnejše delitve in zato nima nekaterih zelo podrobnih UDK-vrstilcev; prim. popolna izdaja UDK-tablic, skrajšana izdaja UDK-tablic

srednje imé -ega -na s priimek očeta, matere, žene ali drugo ime, zapisano med imenom in priimkom

srednješólska knjížnica -e -e ž šolska knjižnica na srednji šoli

SSCI SSCI-ja [esesečí] m, krat. (ang. Social Sciences Citation Index) citatno kazalo za področje družboslovja, ki ga pripravlja in izdaja Inštitut za znanstvene informacije; prim. AHCI, SCI

SŠK SŠK-ja [səšəkà] m, krat., gl. Slovenska študijska knjižnica

stacionárij -a m, zgod. **1.** v antičnem Rimu prodajalec in izdelovalec knjig po naročilu **2.** v antičnem Rimu delavnica, kjer so izdelovali in hranili knjige **3.** v srednjem veku izposojevalec rokopisov na univerzi, ki je rokopise tudi sam izdeloval in z njimi trgoval

stalna lokacija neustr., gl. stalna postavitev

stálna postavítev -e -tve ž stalno mesto, na katerem je postavljen kak kos knjižničnega gradiva, npr. v postavitvi po tekoči številki; ant. premična postavitev

stálna predpóna -e -e ž, v katalogizaciji predpona, ki ni niti predlog niti člen, a je neločljivi del priimka in pride v iztočnico značnice, npr. Mac, O', Fitz, Saint

stálna prilóga -e -e ž priloga (3), ki izhaja redno in ima svoj naslov

- stálni pridévek** -ega -vka m, v katalogizaciji sestavni del avtorjevega poimenovanja, kakršno je določeno za enotno značnico, tj. imenski del sestavljenega priimka, stalni pridevek po kraju, plemiški pridevek, npr. (Janez) Svetokriški; prim. agnomen (2), vzdevek
- stálno naročilo** -ega -a s naročilo zbirke (3), serijske publikacije, ki velja do preklica naročila ali do takrat, ko je publikacija zaključena ali preneha izhajati; sin. abonma, trajni nalog; prim. letno naročilo
- stálno zaporédje** -ega -a s, v UDK ustaljeno zaporedje elementov sestavljenih vrsticev UDK, ki se označuje z dvojnim dvopičjem
- stándard** -a m **1.** dogovorna pravila, smernice za opravljanje dejavnosti in doseganje rezultatov na določenem področju zaradi optimalne stopnje urejenosti in enotnosti; prim. normativ, priporočilo **2.** dokument, ki vsebuje taka pravila, smernice
- stándardi knjižničarske dejávnosti** -ov -- -- m, mn., gl. knjižničarski standardi
- stándardi za nacionálne knjižnice** -ov -- -- -- m, mn. dogovorna pravila in/ali priporočila za strokovno in učinkovito delovanje nacionalnih knjižnic, načrtovanje, financiranje in spremljanje njihove uspešnosti in učinkovitosti
- stándardi za speciálne knjižnice** -ov -- -- -- m, mn. dogovorna pravila in/ali priporočila za strokovno in učinkovito delovanje specialnih knjižnic, načrtovanje, financiranje in spremljanje njihove uspešnosti in učinkovitosti
- stándardi za splóšne knjižnice** -ov -- -- -- m, mn. dogovorna pravila in/ali priporočila za strokovno in učinkovito delovanje splošnih knjižnic, načrtovanje, financiranje in spremljanje njihove uspešnosti in učinkovitosti
- stándardi za šolske knjižnice** -ov -- -- -- m, mn. dogovorna pravila in/ali priporočila za strokovno in učinkovito delovanje šolskih knjižnic, načrtovanje, financiranje in spremljanje njihove uspešnosti in učinkovitosti
- stándardi za visokošólske knjižnice** -ov -- -- -- m, mn. dogovorna pravila in/ali priporočila za strokovno in učinkovito delovanje visokošolskih knjižnic, načrtovanje, financiranje in spremljanje njihove uspešnosti in učinkovitosti
- standardizírani splóšni označeválni jézik** -ega -ega -ega -íka m (krat. SGML) v računalništvu standard za določanje sintakse besedilnih označevalnih jezikov
- stándardna izdájá** -e -e ž navadna, splošno uveljavljena izdaja
- stándardna števílka** -e -e ž vsaka od dogovorjenih števil, navadno mednarodnih, ki enolično identificirajo publikacijo, dokument, npr. ISBN, ISSN, DOI
- standardni bibliografski opis** neutr., gl. mednarodni standardni bibliografski opis

- stándardni formát katalóžnega listka** -ega -a -- -- m mednarodno dogovorjen in uveljavljen format kataložnega listka velikosti 75 x 125 mm; sin. mednarodni format kataložnega listka, ameriški format
- standardni naslov** *neustr., gl. enotni naslov*
- standardotéka** -e ž **1.** ustanova, oddelek, ki zbira, obdeluje, hrani in posreduje standarde (2) in informacije o njih **2.** sistematično urejena zbirka standardov (2)
- stánje dokumênta** -a -- s podatek o dostopnosti oziroma razlogu za trenutno nedostopnost dokumenta, npr. naročeno, v vezavi; sin. status dokumenta
- stánje zapísa** -a -- s podatek o vrsti kataložnega zapisa glede na računalniško obdelavo, npr. nov zapis, popravljen zapis; sin. status zapisa
- stáranje gradíva** -a -- s spreminjanje fizičnih in kemičnih lastnosti gradiva tekom časa; prim. umetno staranje gradiva
- starêjša knjíga** -e -e ž, v katalogizaciji knjiga, ki je izšla pred uvedbo strojnega stavljenja, to je do okrog 1835; sin. antikvarna knjiga (3)
- starêjša publikácija** -e -e ž publikacija, ki je izšla pred uvedbo strojnega stavljenja, to je do okrog 1835
- stári tiski** -ih -ov m, mn. tiski (2), nastali pred uvedbo modernih tiskarskih strojev, tj. od prvotiskov do okrog 1835
- stárostna stôpnja** -e -e ž razvojno obdobje, za katerega so primerne določene otroške, mladinske leposlovne knjige, npr. mladostniško obdobje; prim. C, P, M
- statična báza** *neustr., gl. statična podatkovna zbirka*
- statična podatkovna zbirka** -e -e -e ž podatkovna zbirka, v kateri ostajajo podatki nespremenjeni in se vanjo novi zapisi ne vključujejo, npr. zbirka na cederomu; ant. dinamična podatkovna zbirka
- statični podátek** -ega -tka m podatek, ki se zaradi svoje narave in/ali vsebine ne spreminja, npr. stvarni naslov; sin. nespremenljivi podatek; ant. dinamični podatek
- statistična publikácija** -e -e ž publikacija, ki prinaša statistične pregledne
- statistično poročílo** -ega -a s poročilo s številčnimi podatki o poslovanju institucije, npr. letno statistično poročilo knjižnice
- statistika brálcev** -e -- ž **1.** zbiranje in analiziranje številčnih podatkov o bralcih (1); sin. statistika uporabnikov (1) **2.** prikaz zbranih podatkov o bralcih (1) za določeno časovno obdobje; sin. statistika uporabnikov (2)
- statistika izposóje** -e -- ž **1.** zbiranje in analiziranje številčnih podatkov o uporabnikih, knjižničnem gradivu in transakcijah v izposoji (1) **2.** prikaz zbranih podatkov o uporabnikih, knjižničnem gradivu in transakcijah v izposoji (1) za določeno časovno obdobje
- statistika uporabníkov** -e -- ž **1.** zbiranje in analiziranje številčnih podatkov o uporabnikih knjižnice; sin. statistika bralcev (1) **2.** prikaz zbranih podatkov o uporabnikih knjižnice za določeno časovno obdobje; sin. statistika bralcev (2)

- státus dokumênta** -a -- m, gl. stanje dokumenta
- státus zapísa** -a -- m, gl. stanje zapisa
- statút knjižnice** -a -- m pravni akt, ki določa osnovno organiziranost in poslovanje knjižnice; prim. knjižnična pravila
- sténčas** -a m, okrajš., gl. stenski časopis
- sténski časopís** -ega -a m (okrajš. stenčas) na desko pritrjeni članki in obvestila v šolah, ustanovah, podjetjih
- stéreo** okrajš. (stereofonski) v katalogizaciji oznaka v bibliografskem opisu, ki pove, da je posnetek stereofonski; prim. mono, kvadro
- stereofónski** -a -o prid. **1.** ki omogoča reprodukcijo zvoka z dvema neodvisnima kanaloma in dvema zvočnikoma ter daje poslušalcu prostorski zvočni vtis; prim. kvadrofonski, monofonski **2.** gl. stereo
- stíki z javnostjo** -ov -- -- m, mn., gl. odnosi z javnostmi
- stilizirani izvléček** -ega -čka m, gl. strukturirani izvleček
- stílus** -a m, lat., zgod. antično pisalo v obliki paličice, ki je na eni strani zašiljena in na drugi ploščata, za pisanje na povoščeno tablico; sin. graphium
- stiriáka** -e ž, nav. v mn. publikacije, dokumenti z območja Štajerske ali o njej; sin. styriaca; prim. karniolika, slovenika
- STM** neskl. [esteèm -êma] m, krat. (ang. Scientific, Technical and Medical) oznaka za naravoslovno, tehniško in medicinsko strokovno in znanstveno literaturo ter založnike na tržišču
- stóa** -e ž, lat., zgod. dvorana za branje in študij v antični knjižnici
- stólpčna uredítev straní** -e -tve -- ž razvrstitev besedila po stolpcih na eni strani
- stólpec** -pca m besedilo, ki zajema le del strani glede na njeno širino
- stólpno skladišče** -ega -a s večnadstropno knjižnično skladišče navadno kovinske konstrukcije z etažami na kovinskih mrežah; sin. silos
- stop lista** neustr., gl. seznam blokiranih besed
- stópenjski opis** -ega -a m, v katalogizaciji bibliografski opis serijske publikacije, publikacije v več zvezkih, kosih, ki na prvi stopnji prinaša opis elementov, ki veljajo za celoto, na drugi in naslednjih stopnjah opis elementov, značilnih za vsak posamezni letnik, zvezek, kos; sin. večstopenjski opis (1); prim. dvostopenjski opis, prva stopnja bibliografskega opisa, druga stopnja bibliografskega opisa
- stópnja dostópnosti** -e -- ž oznaka, ki opozarja na delno ali časovno omejeno dostopnost gradiva, npr. samo v čitalnici, samo dva tedna
- stópnja pománjšanja** -e -- ž, gl. stopnja pomanjšave
- stópnja pománjšáve** -e -- ž podatek o tem, kolikokrat je pomanjšana podoba dokumenta, publikacije npr. na mikrofilmu, mikrofišu; sin. stopnja pomanjšanja
- storítev** -tve ž dejavnost, namenjena zadovoljevanju potreb uporabnikov, npr. knjižnična storitev, informacijska storitev

- str.** okrajš. (stran) v katalogizaciji, bibliografiji oznaka v bibliografskem opisu, uporabljena pri navedbi obsega opisovane enote, kadar so listi oštevilčeni na obeh straneh; sin. s.; prim. f.
- strán** -í ž **1.** vsaka od obeh ploskev lista **2.** gl. s. in str.
- strán s copyrightom** -í -- -- [kópirájtom] ž navadno hrbtna stran naslovnega lista, na kateri je oznaka za copyright (2) z navedbo leta copyrighta
- straničenje** -a s, gl. paginacija
- straničiti** -im nedov., gl. paginirati
- stránski náslov** -ega -ôva m naslov, ki ni na naslovni strani, ampak drugje v publikaciji in se razlikuje od stvarnega naslova, npr. začetni naslov, ovojni naslov, končni naslov; sin. variantni naslov
- stránski zemljevid** -ega -a m, v katalogizaciji navadno manjši zemljevid, načrt mesta, natisnjen ob strani večjega zemljevida
- strategija iskánya** -e -- ž, gl. iskalna strategija
- stratéško načrtováne knjižnice** -ega -a -- s proces povezovanja knjižnice z okoljem, ki vključuje analizo informacij o okolju, oblikovanje ciljev, načrtov dela in njihovo izvedbo zaradi oblikovanja čim kakovostnejših knjižničnih zbirk in storitev
- stréžnik** -a m, v računalništvu **1.** računalniški program, ki sprejema in izvaja zahteve odjemalca ali več odjemalcev ter jim vrne rezultate; prim. odjemalec **2.** računalnik, ki izvaja tak program ali več takih programov, npr. spletni strežnik
- strip** -a m **1.** zgodba, prikazana z zaporedjem slik in z besedilom, ki je navadno predstavljeno v posebej oblikovanih poljih, oblačkih **2.** publikacija s takimi zgodbami
- stróga abecéda** -e -e ž razvrstitev značnic, gesel, naslovov tako, da je upoštevana abeceda vseh črk in zaporedje drugih dogovorjenih znakov; sin. notranja abeceda (2); ant. groba abeceda
- strojep. avtogr.** okrajš. (strojepisni avtogram) v katalogizaciji oznaka v bibliografskem opisu, ki pove, da je opisovana enota razmnožena na stroju za odtis z matric; sin. cikl.
- strojepisni avtográ**m -ega -a m **1.** v katalogizaciji tisk (2), razmnožen na ciklostilu (1), šapirografu **2.** gl. strojep. avtogr. in cikl.
- strôjna obdeláva podátkov** -e -e -- ž, gl. avtomatska obdelava podatkov in računalniška obdelava podatkov
- strôjna opré**ma -e -e ž računalnik in druge aparature, ki omogočajo njegovo delovanje, uporabo; prim. programska oprema
- strôjni papír** -ega -ja m, v papirništvu papir v listih, polah ali zvitkih, izdelan s strojnim postopkom; ant. ročni papir
- strôjni zapís** -ega -a m, zastar., gl. računalniški zapis (2) in elektronski zapis (2) in digitalni zapis (2)
- strôjno čítljívi** -- -a -- -O prid., zastar., gl. računalniško čitljivi

- strojno čitljivi katalog** *neustr., gl. računalniški katalog in avtomatizirani katalog in elektronski katalog*
- strojno čitljivi medij** *neustr., gl. računalniški medij in elektronski medij (1)*
- strojno iskanje** *neustr., gl. računalniško iskanje*
- strokovna bibliografija** *-e -e ž bibliografija (2), ki popisuje dokumente, publikacije določene stroke, strokovnega področja, znanstvene discipline; sin. predmetna bibliografija; prim. splošna bibliografija*
- strokovna bibliotekonomija** *-e -e ž področje bibliotekonomije, ki obravnava teorijo, metodologijo in tehnologijo obdelave ter uporabe knjižničnega gradiva; prim. splošna bibliotekonomija*
- strokovna knjižnica** *-e -e ž knjižnica, ki je omejena na knjižnično gradivo in informacije določene vrste ali na specialno strokovno področje; sin. specialna knjižnica (2); ant. splošna knjižnica (1)*
- strokovna literatura** *-e -e ž 1. literatura (1), ki obravnava določena strokovna področja na poljudnem, poljudnoznanstvenem ali znanstvenem nivoju; prim. leposlovje 2. publikacije, dokumenti, ki vsebujejo strokovna dela; prim. znanstvena literatura*
- strokovna publikacija** *-e -e ž publikacija, v kateri je objavljeno strokovno delo, npr. strokovni časopis; prim. znanstvena publikacija, poljudnoznanstvena publikacija*
- strokovna ureditev knjižnice** *-e -tve -- ž ureditev knjižnice v skladu s knjižničnimi in knjižničarskimi standardi; sin. ureditev knjižnice*
- strokovni članek** *-ega -nka m članek, v katerem je opisana uporaba znanja v praksi; prim. poljudni članek, znanstveni članek*
- strokovni katalóg** *-ega -a m, gl. stvarni katalog*
- strokovni naziv** *-ega -a m naziv (1), ki ga pridobi knjižnični delavec s strokovnim izobraževanjem in delom, navadno s strokovnim izpitom, npr. bibliotekar (1), višji bibliotekar (2)*
- strokovni prispevek** *-ega -vka m prispevek, v katerem je opisana uporaba znanja v praksi; prim. poljudni prispevek, znanstveni prispevek*
- strokovni referent** *-ega -ênta m knjižničar (1), ki je zadolžen za nabavo, vsebinsko obdelavo knjižničnega gradiva in posredovanje informacij z določenega strokovnega, znanstvenega področja*
- strokovni svet za knjižničarstvo** *-ega -éta -- -- m upravni strokovni organ za vodenje knjižničarske dejavnosti*
- strokovni vódja knjižnice** *-ega -e -- m oseba, ki skrbi za strokovno delo v knjižnici*
- strokovno délo** *-ega -a s delo, ki posreduje spoznanja določene stroke, znanstvene panoge, dejavnosti, npr. strokovni članek, strokovna razprava; prim. znanstveno delo, poljudnoznanstveno delo*
- struktúra knjižnične zalóge** *-e -- -- ž, gl. sestava knjižnične zbirke in sestava knjižničnega fonda*

- struktúra knjižnične zbirke** -e -- -- ž, gl. sestava knjižnične zbirke in sestava knjižničnega fonda
- struktúra knjižničnega fonda** -e -- -- ž, gl. sestava knjižničnega fonda in sestava knjižnične zbirke
- struktúra podatkovne zbirke** -e -- -- ž, v računalništvu opredelitev entitet, atributov in relacij v podatkovni zbirki
- struktúra zapisa** -e -- ž opredelitev sestavnih delov računalniškega zapisa (1) in odnosov med njimi
- strukturirani abstrakt** -ega -a m, gl. strukturirani izvleček
- strukturirani izvleček** -ega -čka m izvleček, ki povzema vsebinske elemente dokumenta po vnaprej določeni standardni shemi; sin. pozicijski izvleček, stilizirani izvleček, strukturirani abstrakt
- stsl. cir.** okrajš. (staroslovanska cirilica) v katalogizaciji oznaka v bibliografskem opisu, ki pove, da so podatki v opisovani enoti v staroslovanski cirilici in so v bibliografskem opisu transliterirani
- stv. nasl.** okrajš. (stvarni naslov) v katalogizaciji oznaka v bibliografskem opisu za stvarni naslov, npr. stv. nasl. fing., stv. nasl. skrajšan
- stvarna informacija** -e -e ž, gl. **1.** informacija iz gradiva **2.** faktografska informacija
- stvarna katalogizacija** -e -e ž izdelava kataložnih vpisov za stvarne kataloge; prim. predmetna katalogizacija, opisna katalogizacija
- stvarna oznaka** neustr., gl. geslo (1), predmetna oznaka
- stvarna značnica** -e -e ž značnica, ki sestoji iz stvarnega naslova ali dela stvarnega naslova; prim. posebna stvarna značnica
- stvarni indeks** neustr., gl. predmetno kazalo
- stvarni katalóg** -ega -a m (krat. SK) katalog (1), v katerem so vpisi urejeni po vsebinskih oznakah; sin. realni katalog, strokovni katalog; prim. abecedni stvarni katalog, sistematski katalog
- stvarni naslòv** -ega -ôva m, v katalogizaciji **1.** ime publikacije, dokumenta, navedeno na naslovni strani ali na nadomestilu naslovne strani; sin. glavni stvarni naslov, naslov v ožjem smislu; prim. glavni naslov, naslov (2) **2.** gl. stv. nasl.
- stvarni register** neustr., gl. predmetno kazalo
- stvarno gêslo** -ega -a s, gl. geslo (1) in predmetna oznaka
- stvarno kazálo** -ega -a s, gl. predmetno kazalo
- styriaca** -e [stiriáka] ž, lat., gl. stiriaka
- subjektivna bibliografija** -e -e ž, gl. subjektivna osebna bibliografija
- subjektivna osébná bibliografija** -e -e -e ž bibliografija (2), ki popisuje dokumente, publikacije določenega avtorja; sin. subjektivna bibliografija; prim. objektivna osebna bibliografija
- subskrípcija** -e ž, gl. prednaročilo
- subskrípcijska céna** -e -e ž, gl. prednaročniška cena
- substantívum régens** -a -a m, lat., gl. vodilni samostalnik

- súho čiščenje** -ega -a s, v restavraciji čiščenje gradiva s suhimi čopiči, sesalcem za prah, radirko; prim. mokro čiščenje
- sumérska písáva** -e -e ž najstarejši klinopis Sumercev in drugih ljudstev na Bližnjem Vzhodu, poznana od 18. stoletja pr.n.št.
- súper ekslíbris** -- -a m navadno umetniško zasnovana oznaka lastnika knjige, natisnjena, vtisnjena na zunanjo stran platnic; sin. supralibros; prim. ekslibris
- súper exlíbris** -- -a [ekslibris] m, gl. super ekslibris
- súperfiš** -a m mikrofíš z zelo pomanjšanimi posnetki, npr. do 400 posnetkov na kartico; prim. ultrafiš
- suplément** -ênta m zvezek, snopič, ki dopolnjuje glavno publikacijo; prim. dopolnilo (2)
- súpralíbro** -a m navadno umetniško zasnovana oznaka lastnika knjige, natisnjena, vtisnjena na zunanjo stran platnic; sin. super ekslibris; prim. ekslibris
- svét knjižnice** -éta -- m, gl. knjižnični svet
- svétli tisk** -ega -a m, v tiskarstvu natis besedila s črkami s tankimi potezami
- svétno imé** -ega -na s ime redovnika, papeža, ki ga je nosil pred spremembo imena; ant. cerkveno ime
- Svéto písmo** -ega -a s temeljna knjiga krščanstva; sin. Biblija
- svetoválec** -lca [uç] m kdor s svojim znanjem z določenega področja sodeluje pri nastajanju in realizaciji dela, predvsem avdiovizualnega; sin. konzultant
- svetováka** -e [yk] ž ženska, ki s svojim znanjem z določenega področja sodeluje pri nastajanju in realizaciji dela, predvsem avdiovizualnega; sin. konzultantka
- svetóvna bibliografija** -e -e ž bibliografija (2), ki poskuša zajeti vsa umetniška, znanstvena dela na svetu; sin. univerzalna bibliografija; prim. mednarodna bibliografija
- Svetóvna konvencija o ávtorski pravíci** -e -e -- -- -- ž, v pravi mednarodna konvencija iz 1952. leta o varstvu avtorskih pravic; prim. Bernska konvencija
- svetóvni splét** -ega -éta m (krat. WWW, ang. World Wide Web) porazdeljen internetni informacijski sistem, v katerem so spletne strani, spletni dokumenti povezani s hiperpovezavami; sin. splet
- svínčnik** -a m pisalo iz lesene cevke s trdim vložkom, ki pušča sled na pisni podlagi, npr. srebrni, grafitni, tintni svinčnik
- svítek** -tka m, gl. zvitek
- svobodni pristop** neustr., gl. prosti pristop
- SZTI** SZTI-ja [səzətəi] m, krat., gl. Sistem znanstvenega in tehničnega informiranja

Š

šapirográf -a m, v tiskarstvu naprava za razmnoževanje manjše naklade rokopisnih, strojepisnih odtisov z barvnih matric (1); prim. ciklostil (1)

ščitni ovitek -ega -tka m **1.** zaščitni, likovno oblikovan ovitek knjige, navadno s podatki o delu, avtorju; sin. knjižni ovitek **2.** zunanja zaščita iz papirja ali plastike, ki varuje kos knjižničnega gradiva; sin. ovitek (1), varovalni ovitek

ščitni papír -ega -ja m, v knjigoveštvu tanek, polprozoren papir, ki ščiti v knjigo uvezan grafični list

ščitnik -a m polkrožni ali ploščati, navadno kovinski deli, pritrjeni na platnice srednjeveške knjige, namenjeni zaščitni platnic pred obrabo in/ali okrasu, npr. vogalni, sredinski, okrogli, železni, medeninasti ščitniki; sin. gumb (2), kovinski gumb

šelak -a m, žarg., gl. šelak plošča

šelak plôšča -- -e ž, do 1950 gramofonska plošča, izdelana iz smole nekaterih indijskih dreves, zato bolj občutljiva in lomljiva kot vinilna plošča; sin. šelak

šestnajstérka -e ž (simbol 16°) v knjigoveštvu knjižni format (2) velikosti šestnajstine tiskovne pole; sin. sedec

ŠI neskl. [eši] m, krat. (širši izraz) pri normativni kontroli oznaka v normativnem zapisu, ki označuje širši izraz

šibíka -e ž kovinska palica v kataložnem predalu, na katero so nanizani preluknjani kataložni listki in tako zaščiteni pred zamenjavo, izgubo

šifra -e ž **1.** dogovorjen znak iz ene ali več črk, števk, besed za lažje, hitrejše označevanje, razvrščanje; sin. koda (1) **2.** v računalništvu dogovorjeno zaporedje znakov, ki dovoli dostop do določenega računalniškega sistema, elektronskega vira (1); sin. geslo (4), koda (2); prim. uporabniško ime

šifránt -a m seznam šifer (1) in njihovih pomenov

šifrírani bibliográfski podátek -ega -ega -tka m bibliografski podatek, ki je v računalniškem zapisu (1) predstavljen s šifro (1), npr. jezik publikacije, vrsta gradiva; sin. kodirani bibliografski podatek

širši izràz -ega -áza m **1.** v tezavru deskriptor, ki označuje pojem, ki je hierarhično nadrejen drugemu izrazu z bolj specifičnim pomenom, npr. naravoslovje - fizika; sin. nadrejeni izraz; ant. ožji izraz; prim. najširši izraz **2.** gl. ŠI

šívana knjíga -e -e ž, v knjigoveštvu knjiga, pri kateri sta knjižni blok in hrbet s platnicami šivana; prim. nešivana vezava, lepljena knjiga

ŠK ŠK-ja [ešká] krat., gl. šolska knjižnica

škofíjska knjižnica -e -e ž cerkvena knjižnica, ki deluje v okviru škofije

- šólsarska knjižnica** -e -e ž del šolske knjižnice, ki je namenjen učencem osnovne šole; prim. osnovnošolska knjižnica, učiteljska knjižnica
- šólska čítálnica** -e -e ž čitalnica v osnovni ali srednji šoli, ki je sestavni del šolske knjižnice
- šólska knjižnica** -e -e ž (krat. ŠK) knjižnica, ki je predvsem namenjena učencem in učiteljem osnovnih ter srednjih šol, npr. osnovnošolska, srednješolska, gimnazijska knjižnica
- Šólska knjižnica** -e -e ž strokovni časopis šolskih knjižničarjev, ki ga od leta 1991 kot četrtletnik izdaja Zavod RS za šolstvo
- šólska knjižničarka** -e -e ž knjižničarka, ki dela v šolski knjižnici
- šólski knjižničar** -ega -ja m knjižničar, ki dela v šolski knjižnici
- šólski sét centrálné katalogizácie** -ega -a -- -- m, gl. set Š
- šólski spís** -ega -a m, zastar., v katalogizaciji monografska ali serijska publikacija s poročili, programi šol, npr. šolsko glasilo
- šólsko knjižničarstvo** -ega -a s knjižnična dejavnost šolskih knjižnic
- št.** okrajš. (številka) oznaka v bibliografskem opisu, ki pove, da je opisovana enota določena številka publikacije v več zvezkih, številka serijske publikacije
- štampljka** -e ž **1.** uradni znak z imenom in navadno logotipom korporacije za označevanje istovetnosti, lastništva; sin. žig (1); prim. pečat (1) **2.** priprava, navadno gumijasta, za odtiskovanje takega znaka; prim. žig (2), pečat (2)
- šteti** neustr., gl. številčeni in oštevilčeni
- šteta knjižna zbirka** neustr., gl. številčena knjižna zbirka
- šteta zbirka** neustr., gl. številčena knjižna zbirka
- šetje** neustr., gl. številčenje
- številčena knjižna zbirka** -e -e -e ž knjižna zbirka, katere zvezki, kosi izhajajo redno ali občasno in so oštevilčeni; prim. neštevilčena knjižna zbirka
- številčeni** -a -o prid. označen z zaporednimi števkami, črkami, npr. številčena zbirka; sin. oštevilčeni; ant. neštevilčeni
- številčenje** -a s **1.** označevanje vsakega od zaporednih zvezkov, kosov v knjižni zbirki, periodični publikaciji, ki lahko vključuje tudi okrajšano poimenovanje zvezka, številke, letnika **2.** v katalogizaciji element bibliografskega opisa serijske publikacije, ki vsebuje take oznake prvega, in ko je izhajanje zaključeno, tudi zadnjega zvezka, in ki omogoča njeno identifikacijo, npr. letn. 1, št. 1 - letn. 30, št. 12; sin. navedba številčenja
- številčiti** -im nedov. označevati s števkami, navadno zaporednimi
- številčna oznáka** -e -e ž oznaka, ki sestoji samo iz števk; sin. numerična oznaka; prim. črkovna oznaka, alfanumerična oznaka
- števílka** -e ž **1.** znak za število, navadno za označevanje zaporedja strani, zaporednih kosov serijske publikacije **2.** vsak kos serijske publikacije z zaporedno oznako, navadno številčno, časovno, npr. številka elektronskega časopisa; sin. številka serijske publikacije (2); prim. časovna oznaka, zvezk (2)

- številka klišeja** -e -- ž številčna oznaka, ki jo glasbenemu tisku dodeli založnik, in je navadno natisnjena na dnu vsake strani; prim. založniška številka
- številka napotila** -e -- ž številka, ki v računalniškem tezavru enolično določa mesto izraza, ki je vir za kazalke in vodilke v tiskanem kazalu
- številka sérijske publikacije** -e -- -- ž **1.** zaporedna oznaka, navadno številčna, posamezne serijske publikacije **2.** vsak kos serijske publikacije z zaporedno oznako, navadno številčno, časovno, npr. številka elektronskega časopisa; sin. številka (2); prim. zvezek (2)
- številka za izposójo** -e -- -- ž številka, navadno na nalepki s črtno kodo, ki označuje vsak kos knjižničnega gradiva in omogoča evidenco izposoje, zlasti računalniške; sin. izposojevalna številka
- števílski podátek** -ega -tka m podatek, ki ga predstavljajo številke; sin. numerični podatek; ant. črkovni podatek; prim. alfanumerični podatek
- števílski znák** -ega -a m znak, ki predstavlja števko; sin. numerični znak; prim. črkovni znak
- štírinájstdnévnik** -a m časnik ali časopis, ki izhaja vsak drugi teden; prim. polmesečnik
- štúdij uporabnikov** -a -- m proučevanje uporabnikov zaradi ugotavljanja zakonitosti pretoka in uporabe informacij
- štúdijska uporabnikov** -e -- ž raziskava o informacijskih zahtevah, potrebah, o iskalnih navadah uporabnikov zaradi ugotavljanja ustreznosti knjižničnih informacijskih storitev
- štúdijska célica** -e -e ž manjši prostor v knjižnici, ki je namenjen za delo posameznika; sin. bralna celica, karel; prim. bralna niša
- štúdijska knjižnica** -e -e ž splošna znanstvena knjižnica, ki zbira predvsem knjižnično gradivo za študijske namene in za domoznansko raziskovanje
- štúdijska literatúra** -e -e ž literatura (1), predvidena za študij po določenem študijskem programu
- štúdijska zbirka** -e -e ž del knjižnične zbirke, ki vsebuje študijsko literaturo
- štúdijski oddélek** -ega -lka m odderek splošne knjižnice (2) predvsem s knjižničnim gradivom za študijske namene; prim. ljudski odderek
- šúm** -a m, gl. informacijski šum
- šúnd** -a m delo brez umetniške vrednosti; sin. plaža

T

- t.** okrajš. (tiskal, tiskarna) v katalogizaciji oznaka v bibliografskem opisu, ki ji sledi navedba tiskarja, tiskarne
- tab.** okrajš. (tabela) v katalogizaciji oznaka v bibliografskem opisu, ki pove, da je opisovana enota tabela ali da opisovana enota vsebuje tabele

- táblica** -e ž z besedami, številkami in slikami potiskan kartonček, namenjen hitremu prikazovanju pri poučevanju; sin. učni kartonček
- táblíce UDK** -ic -- [udeká] ž, mn. numerično urejen seznam UDK-vrstilcev z ubesedenimi pomeni, ki obsega glavne tablice in pomožne tablice, npr. popolna izdaja tablic UDK, skrajšana izdaja tablic UDK; sin. UDK-tablice
- táblični katalóg** -ega -a m, zgod. popis vseh glinastih tablic, ki pripadajo isti seriji glinastih tablic; prim. serijski katalog glinastih tablic
- tabloíd** -a m časnik, časopis manjšega formata (1) s krajšimi sestavki populistične, senzacionalistične vsebine in številnimi fotografijami ter poudarjenimi naslovi prispevkov; prim. rumeni tisk
- tábula ceráta** -e -e ž, lat., gl. povoščena ploščica in povoščena tablica
- tabulárna inkunábula** -e -e ž, zgod. inkunabula, pri kateri so strani odtisnjene z lesenih, kovinskih plošč; prim. ksilografska knjiga, tipografska inkunabula
- tájna písáva** -e -e ž pisava, za katero ve ozek krog ljudi; sin. tajnopis (2)
- tajnopís** -a m 1. besedilo, sporočilo s prikrito vsebino 2. pisava, za katero ve ozek krog ljudi; sin. tajna pisava
- taksonomíja vírov** -e -- ž 1. sistematično poimenovanje in uvrščanje informacijskih virov po določenih kriterijih v skupine, npr. vir z dostopom na daljavo, vir z lokalnim dostopom; prim. tipologija dokumentov (1) 2. strokovna merila za tako poimenovanje in razvrščanje; prim. tipologija dokumentov (2)
- Tálmut** -a m zbirka judovskega verskega izročila
- tanínsko úsnje** -ega -a s, zgod., v knjigoveštvu, v restavraciji trše usnje, izdelano z najstarejšim načinom predelave kože, zlasti za prevleko lesenih platnic kodeksov in prvih knjig
- tantiéma** -e ž, nav. v mn. avtorjev oziroma avtorčin delež dohodka od objavljenega, javno izvajanega dela; sin. avtorska tantiema
- tastatúra** -e ž, gl. tipkovnica
- TDF** TDF-a [tedeěf -êfa] m (ang. Transborder DataFlow) gl. globalni pretok podatkov
- tédenska bibliografíja** -e -e ž tekoča bibliografija, ki izhaja enkrat na teden
- tédnik** -a m časnik ali časopis, ki izhaja enkrat tedensko
- téhnična informácija** -e -e ž, nav. v mn. 1. strokovna informacija, npr. znanstvene in tehnične informacije 2. informacija, navadno dokumentacija proizvajalca o določenem izdelku
- téhnična slúžba** -e -e ž oddelek, služba v knjižnici, ki opravlja tehnična dela, npr. fotokopirnica, knjigovoznica, tiskarna
- téhnični uredník** -ega -a m urednik (1), ki je odgovoren za tehnično pripravo in izdelavo publikacije; prim. glavni urednik (2), odgovorni urednik
- téhnično poročílo** -ega -a s poročilo, v katerem so opisani stanje, potek in izsledki znanstvene raziskave; sin. znanstveno poročilo

- téhnika bránja** -e -- ž način branja (2), s katerim bralec v določenem času doseže zaželeni cilj branja, npr. tehnika hitrega branja, diagonalno branje, študijska tehnika branja
- téhniška knjižnica** -e -e ž visokošolska ali specialna knjižnica za področje tehnike
- téhtanje** -a s, pri poizvedovanju, v informatiki določanje relativne pomembnosti iskalnim pojmom v poizvedbi ali v dokumentu; sin. ponderiranje, uteževanje
- TEI** TEI-ja [teí] m, krat. (ang. Text Encoding Initiative) mednarodni interdisciplinarni standard za označevalni jezik, ki omogoča knjižnicam, muzejem, založnikom in posameznikom strukturirati različne vrste besedil v elektronski obliki
- téka** -e ž, zgod. iz preganjenega pergamenta izdelan ovoj za shranjevanje papirusovih listov
- tekóča bibliografija** -e -e ž bibliografija (2), ki izhaja v določenih časovnih presledkih in popisuje zlasti nove dokumente publikacije, npr. tedenska, mesečna, letna bibliografija; ant. zaključena bibliografija; prim. retrospektivna bibliografija, sprotna bibliografija
- tekóča evidénca sérijskih publikácij** -e -e -- -- ž sprotno vpisovanje posameznih števil serijskih publikacij v akcesijske evidence
- tekóča informácija** -e -e ž, gl. sprotna informacija
- tekóča nacionalna bibliografija** -e -- -- ž nacionalna bibliografija, ki izhaja v določenih časovnih presledkih in popisuje zlasti nove dokumente, publikacije; prim. retrospektivna nacionalna bibliografija, tekoča narodna bibliografija
- tekóča národna bibliografija** -e -- -- ž narodna bibliografija, ki izhaja v določenih časovnih presledkih in popisuje zlasti nove dokumente, publikacije; prim. retrospektivna narodna bibliografija, tekoča nacionalna bibliografija
- tekóča paginácija** -e -e ž paginacija pri publikacijah v več zvezkih in serijskih publikacijah, ki se nadaljuje iz zvezka v zvezek; sin. tekoče številčenje strani
- tekóča períodika** -e -e ž periodične publikacije, ki jih knjižnica dobiva v določenem obdobju, navadno v tekočem letu; prim. sprotno gradivo
- tekóča publikácija** -e -e ž **1.** serijska publikacija, ki še izhaja; sin. nezaključena serijska publikacija; prim. prenehanja publikacija **2.** zastar., gl. serijska publikacija
- tekóča številka** -e -e ž **1.** številka, ki brez prekinitve v določenem redu sledi številki prejšnje enote **2.** žarg., gl. tekoča številka serijske publikacije **3.** žarg., gl. tekoča številka periodične publikacije **4.** gl. numerus currens
- tekóča številka períodične publikácije** -e -e -- -- ž trenutno zadnja, najnovejša številka periodične publikacije; sin. tekoča številka (3)

- tekóča številka sêrijske publikácie** -e -e -- -- ž trenutno zadnja, najnovejša številka serijske publikacije (2); sin. tekoča številka (2)
- tekoče gradivo** neustr., gl. sprotno gradivo
- tekoče informiranje** -ega -a s, gl. sprotno informiranje
- tekoče iskánje** -ega -a s, gl. sprotno poizvedovanje
- tekoče izhájanje** -ega -a s **1.** nezaključeno izhajanje serijske publikacije **2.** žarg., gl. redno izhajanje
- tekoče mikrófilmanje** -ega -a s sprotno mikrofílmanje novih dokumentov, publikacij, tekočih letnikov časnikov, časopisov; prim. retrospektivno mikrofílmanje
- tekoče števílčenje** -ega -a s številčenje (1), pri katerem tečejo številke v določenem zaporedju iz letnika (1) v letnik (1) brez prekinitve
- tekoče števílčenje straní** -ega -a -- s, gl. tekoča paginacija
- tekóči časopís** -ega -a m časopis, ki ga knjižnica dobiva v določenem obdobju, navadno v tekočem letu
- tekóči létník** -ega -a m trenutno zadnji, najnovejši letnik (1)
- tekóči méter políc** -ega -tra -- m enota za merjenje razpoložljivega ali z gradivom zasedenega prostora na poličnicah
- tekóči naslòv** -ega -ôva m naslov v živi pagini, ki se ponavlja na vsaki strani knjige, serijske publikacije
- tekóči prírásť** -ega -a m prirast (1) v določenem krajšem obdobju, npr. mesečni prirast
- tekóči trák** -ega -ú m **1.** tehnična naprava za prenos knjižničnega gradiva v obliki neskončnega traku; prim. transporter, transportni sistem **2.** pri obdelavi organiziran pretok gradiva skozi posamezne oddelke v postopku knjižnične obdelave **3.** žarg. oddelki, službe v knjižnici, ki so vključeni v tak pretok gradiva
- tékst** -a m, gl. besedilo (2, 3)
- tekstovna podatkovna zbirka** neustr., gl. besedilna podatkovna zbirka in besedilna zbirka
- tekstovna zbirka** neustr., gl. besedilna podatkovna zbirka
- tekstovni podatek** m, neustr., gl. besedilni podatek (1, 2)
- tekstualna zbirka** neustr., gl. besedilna podatkovna zbirka
- tekstúra** -e ž, v papirništvu struktura površine papirja, zlasti glede na grobost vlaken, gladkost površine
- tektúra** -e ž listek s popravki, nalepljen čez napačno napisano, natiskano besedilo; prim. errata (2), popravki
- TEL** TEL-a [tél] m, krat. (ang. The European Library) gl. Evropska knjižnica
- telefónska informácia** -e -e ž ustna informacija, posredovana po telefonu
- telekomunikácia** -e ž, nav. v mn. **1.** izmenjava, posredovanje podatkov in informacij na daljavo z elektronskimi sistemi **2.** sredstvo, naprava, ki omogoča tako izmenjavo, posredovanje podatkov in informacij
- teloním** -a m psevdonim, sestavljen iz končnih črk imena in priimka

- temátični katalóg** -ega -a m **1.** seznam del posameznega skladatelja, navadno urejen kronološko ali po zvrsteh skladb z notnim incipitom za vsako skladbo, sestavek **2.** neutr., gl. tematski katalog
- temátska bibliografíja** -e -e ž bibliografija (2), ki popisuje dokumente, publikacije o določenem pojavu, pojmu, temi; prim. objektivna bibliografija
- temátska determináнта** -e -e ž, gl. tematsko določilo
- temátska kárta** -e -e ž, gl. tematski zemljevid
- temátska oznáka** -e -e ž **1.** oznaka za leposlovne teme **2.** gl. tematska predmetna oznaka
- temátska poizvédba** -e -e ž poizvedba, ki zbere podatke, dokumente o določenem tematskem področju
- temátska predmétna oznáka** -e -e -e ž, pri vsebinski obdelavi predmetna oznaka, ki označuje temo, obravnavano v dokumentu, publikaciji, kadar tema ni oseba, korporacija, rodbina, zemljepisno ime, časovno obdobje ali zvrst dokumenta, npr. bibliotekarstvo; sin. tematska oznaka (2)
- temátska prilóga** -e -e ž publikacija, ki dopolnjuje določeno izdajo kakega dela, ima značilen lastni naslov in vsebino z enotno tematiko; prim. posebna številka, tematska številka
- temátska števílka** -e -e ž številka serijske publikacije, ki je v celoti posvečena eni sami tematiki; sin. monotematska številka; prim. avtorska številka, tematska priloga
- temátska uredítev** -e -tve ž abecedna ureditev po določeni tematski oznaki
- temátski katalóg** -ega -a m abecedni stvarni katalog za leposlovje, navadno v mladinskih knjižnicah
- temátski zemljévíd** -ega -a m zemljevid, ki z vrisanimi posebnimi znaki, simboli prikazuje določene značilnosti območja, npr. geološka karta, arheološki zemljevid; sin. tematska karta
- temátsko določílo** -ega -a s, pri vsebinski obdelavi določilo, ki podrobneje tematsko opredeli in/ali omeji predmetno značnico; sin. tematska determinanta
- temátsko iskánje** -ega -a s, gl. iskanje po vsebini
- temátsko poizvedováňje** -ega -a s, gl. iskanje po vsebini
- têmeljna bibliografíja** -e -e ž bibliografija (2), ki popisuje osnovno literaturo o stroki, predmetu; sin. elementarna bibliografija
- têmeljna literatúra** -e -e ž najpomembnejša, za spoznavanje problematike strokovnega področja neobhodno potrebna literatura (1)
- têmeljna zalóga** -e -e ž, gl. osnovna knjižnična zbirka in osnovni knjižnični fond
- têmeljna zbírka** -e -e ž, gl. osnovna knjižnična zbirka in osnovni knjižnični fond
- têmeljni fónđ** -ega -a m, gl. osnovna knjižnična zbirka in osnovni knjižnični fond
- temeljni podatek opisa** neutr., gl. obvezni element bibliografskega opisa

- têmeljno knjižnično gradivo** -ega -ega -a s gradivo s temeljnimi deli glede na stroko, vrsto uporabnikov, namen knjižnice
- tenákel** -kla m, zgod. držalo za rokopise pri prepisovanju
- tendénčna knjižnica** -e -e ž knjižnica, ki si s svojim gradivom in delovanjem prizadeva doseči posebne učinke
- teolóška knjižnica** -e -e ž visokošolska ali specialna knjižnica za področje teologije
- terciárna informácija** -e -e ž informacija v terciarnem viru
- terciárna publikácija** -e -e ž **1.** publikacija, ki vsebuje popis, pregled sekundarnih dokumentov (2), npr. bibliografija bibliografij **2.** pripomoček za analitično obdelavo (1) primarnih dokumentov ali virov informacij, npr. tezaver, klasifikacijske tablice; prim. primarna publikacija, sekundarna publikacija, referenčno gradivo, referenčna publikacija, terciarni vir, terciarni dokument **3.** po nekaterih opredelitvah priročnik (1)
- terciárni dokumènt** -ega -ênta m, v dokumentalistiki zapis (1), ki je rezultat preoblikovanja, zgostitve, preureditve podatkov iz že obstoječih primarnih in sekundarnih dokumentov, publikacij; prim. terciarna publikacija (2), terciarni vir, primarni dokument, sekundarni dokument (2), kvartarni dokument
- terciárni vír** -ega -a m vir informacije, ki je terciarni dokument, terciarna publikacija
- térjati izposójeno gradivo** -am -- -- nedov. zahtevati od uporabnika, da po izteku roka vrne izposojeno knjižnično gradivo
- termálni tiskálnik** -ega -a m, gl. toplotni tiskalnik
- têrmični tiskálnik** -ega -a m, gl. toplotni tiskalnik
- terminál** -a m računalniška naprava s tipkovnico in monitorjem, ki ne deluje samostojno in je namenjena komuniciranju z računalniškimi sistemi; prim. osebni računalnik
- téstna báza** -e -e ž, gl. testna zbirka (2)
- téstna zbirka** -e -e ž **1.** podatkovna zbirka, namenjena preizkušanju, ocenjevanju npr. novih programskih rešitev **2.** kataložni zapisi, ki jih katalogizator pripravi za ocenjevanje kot dokazilo o svoji usposobljenosti za pridobitev licence za aktivno sodelovanje v kooperativnem bibliografskem sistemu; sin. testna baza
- tête-bêche** neskl. [têt bêš] m, fra., žarg., gl. obratni tisk
- tezáver** -vra m kontroliran seznam deskriptorjev z navedbo semantičnih in hierarhičnih odnosov; prim. slovar deskriptorjev, kontrolirani slovar
- tínta** -e ž obarvana tekočina za pisanje s čopičem, peresom; prim. tuš
- típ brálca** -a -- [ȳc] m kar je med bralci iste vrste posebno značilno glede na njihove potrebe, zahteve, obnašanje, npr. zahtevni bralec; sin. tip uporabnika (1); prim. vrsta bralca
- típ dokumènta** -a -- m kar ima med knjižničnim gradivom posebne značilnosti, npr. strokovni, znanstveni članek

- tip knjižnice** -a -- m kar je med knjižnicami iste vrste posebej značilno za organiziranje in poslovanje določene skupine knjižnic, npr. samostojna, nesamostojna, javna, zasebna knjižnica; prim. vrsta knjižnice
- tip uporabnika** -a -- m **1.** pri poizvedovanju kar je med knjižničnimi uporabniki iste vrste posebno značilno glede na njihove potrebe, zahteve, obnašanje, npr. zahtevni uporabnik; sin. tip bralca; prim. vrsta uporabnika **2.** kar je med uporabniki sistemov za poizvedovanje posebno značilno glede na izkušnje s temi sistemi, npr. začetnik, izkušeni uporabnik
- tipa** -e ž, v tiskarstvu ulita črka za ročno stavljenje
- tipkopis** -a m dokument, napisan s pisalnim strojem; sin. daktiloskript; prim. rokopis (3)
- tipkovnica** -e ž naprava za pisanje, vnos podatkov, ukazov s pritiskanjem na tipke, na katerih so označene črke, številke, znaki, npr. tipkovnica pisalnega stroja, računalniška tipkovnica; sin. tastatura
- tipno gradivo** -ega -a s gradivo z izbočenimi znaki in/ali različno oblikovano površino, namenjeno slepim in slabovidnim, npr. tiski v brajci
- tipograf** -a m oseba, odgovorna za izbor in razpored črk pri ročnem stavljenju
- tipografija** -e ž prenos pisanega besedila v tiskano obliko z umetniškim oblikovanjem tiskarskega dela in z napravami, ki omogočajo izdelavo tiskarskega stavka
- tipografka** -e ž ženska, odgovorna za izbor in razpored črk pri ročnem stavljenju
- tipografska bibliografija** -e -e ž, zgod. bibliografija (2), ki popisuje tiske (2) kakega tiskarja, tiskarjev določenega območja
- tipografska enôta** -e -e ž, v tiskarstvu merska enota za velikost tiskarskih črk, ki meri 0,376 mm
- tipografska inkunábula** -e -e ž, zgod. inkunabula, tiskana s premičnimi črkami; prim. tabularna inkunabula
- tipografski papir** -ega -ja m, zgod., v papirništvu tiskovni papir za tiskanje s sestavljivimi tipami za črke, znake, okraske
- tipologija brálcev** -e -- [uč] ž sistematično uvrščanje bralcev v tipe; sin. tipologija uporabnikov
- tipologija dokuméntov** -e -- ž **1.** sistematično uvrščanje dokumentov po določenih kriterijih v skupine, npr. strokovni članki, disertacije; prim. taksonomija virov (1), tipologija gradiva (1) **2.** strokovna merila za tako razvrščanje; prim. taksonomija virov (2), tipologija gradiva (2)
- tipologija gradiva** -e -- ž **1.** sistematično uvrščanje gradiva po določenih značilnostih v skupine, npr. monografske publikacije, serijske publikacije, kartografsko gradivo, disertacije, drobni tiski; prim. tipologija dokumentov (1) **2.** strokovna merila za tako razvrščanje; prim. tipologija dokumentov (2)
- tipologija uporabnikov** -e -- ž sistematično razvrščanje uporabnikov knjižnice v tipe; sin. tipologija bralcev

tiráža -e ž, gl. naklada

tisk -a m **1.** postopki razmnoževanja dvodimenzionalnih grafičnih podob na tiskovnem materialu z odtiskovanjem matrice (1) in z uporabo tiskarske barve; sin. tiskanje (1) **2.** tako razmnožene publikacije, npr. drobni tisk, emigrantski tisk

tiskálnik -a m, v računalništvu naprava za izpisovanje podatkov na papir, npr. laserski, matrični, toplotni tiskalnik

tiskálniški papir -ega -ja m, v papirništvu gladek brezlesni papir, lahko perforiran, ki se uporablja za tiskanje z računalniškimi tiskalniki; prim. tiskovni papir

tiskana bibliografija -e -e ž bibliografija (2), razmnožena s tiskom; prim. elektronska bibliografija

tiskana izdája -e -e ž tiskana publikacija, kot izide v enkratni nakladi, obliki; prim. elektronska izdaja

tiskana knjíga -e -e ž s tiskarsko tehniko izdelana knjiga; prim. rokopisna knjiga, elektronska knjiga (1)

tiskana muzikálíja -e -e ž tiskana ali kako drugače razmnožena publikacija z notnimi zapisi glasbenih del; sin. glasbeni tisk; prim. rokopisna muzikalija

tiskana publikácíja -e -e ž publikacija, razmnožena s tiskom; prim. elektronska publikacija, nekonvencionalna publikacija (1)

tiskani katalóg -ega -a m klasični katalog, razmnožen s tiskom

tiskani vír -ega -a m informacijski vir, ki je izdelan s tiskarsko tehniko; prim. pisni vir, elektronski vir (1)

tiskanje -a s **1.** postopki razmnoževanja dvodimenzionalnih grafičnih podob na tiskovnem materialu z odtiskovanjem matrice (1) in z uporabo tiskarske barve; sin. tisk (1); prim. razmnoževanje **2.** izpisovanje računalniških podatkov s tiskalnikom

tiskanje na zahtévo -a -- -- s tiskanje elektronsko izdelane publikacije tako, da se ne natisne celotna naklada, ampak se vsakič natiska, dotiska samo naročeno število izvodov; prim. izdajanje na zahtevo, založništvo na zahtevo

tiskano gradívo -ega -a s gradivo, razmnoženo s tiskom; prim. razmnoženina, netiskano gradivo, pisno gradivo, elektronsko gradivo, razmnožena publikacija

tiskár -ja m **1.** kdor se poklicno ukvarja s tiskarstvom **2.** oseba, ki natisne publikacijo **3.** kdor je odgovoren za natis publikacije

tiskárna -e ž **1.** obrat grafične dejavnosti, ki izdeluje publikacije s tiskanjem (1) **2.** gl. t.

tiskárska napáka -e -e ž, v tiskarstvu napačna postavitev, odtis tiskarskega znaka, besede, slike pri stavljenju, tiskanju, ki ni v skladu z vsebino, obliko; sin. tiskovna napaka, tiskarska pomota, tiskarski škrat

tiskárska pôla -e -e ž **1.** odtisnjena nerazrezana in nepreganjena pola papirja, ki predstavlja 8 listov ali 16 strani v knjigi; sin. tiskovna pola (1) **2.** mera

za količino tiskanega besedila v takem obsegu; sin. tiskovna pola (2); prim. avtorska pola

tiskárska pomóta -e -e ž, gl. tiskarska napaka in tiskovna napaka

tiskárska prodúkcija -e -e ž **1.** publikacije tiskarjev na določenem območju, natiskane v določenem časovnem obdobju, npr. tiskarska produkcija v Sloveniji leta 2006 **2.** žarg. publikacije, ki so jih slovenski tiskarji natisnili za tuje založbe in so jih oddali kot obvezni izvod

tiskárska signatúra -e -e ž, v tiskarstvu oznaka pod besedilom na vsaki prvi strani tiskovne pole, ki omogoča pravilno sestavljanje pol pri vezavi; sin. signatura (2); prim. kustoda (1)

tiskárski adligát -ega -a m vsak od adligatov, ki jih v eno knjigoveško enoto združi tiskar; sin. tiskarski privezek; prim. založniški adligat, naključni adligat

tiskárski papír -ega -ja m, v papirništvu vsak papir, ki se uporablja za tiskanje, razmnoževanje; prim. tiskovni papir

tiskárski privézek -ega -zka m vsak od privezkov, ki jih v eno knjigoveško enoto združi tiskar; sin. tiskarski adligat; prim. založniški privezek, naključni privezek

tiskárski signét -ega -a m, gl. tiskarski znak

tiskárski škrát -ega škráta m, gl. tiskarska napaka in tiskovna napaka

tiskárski znák -ega -a m, v tiskarstvu grb, simbol, s katerim so tiskarji zlasti v 15. in 16. stoletju označevali svoje izdelke; sin. tiskarski signet; prim. založniški znak, signet

tiskôvna fórna -e -e ž, v tiskarstvu grafična predloga, s katere se besedila in slike, vtisnjene vanjo, na tiskarskem stroju z barvili prenesejo na tiskovni material, npr. na papir

tiskôvna napáka -e -e ž, v tiskarstvu napačna postavitev, odtis tiskarskega znaka, besede, slike pri stavljenju, tiskanju, ki ni v skladu z vsebino, obliko; sin. tiskarska napaka, tiskarska pomota, tiskarski škrat

tiskôvna pôla -e -e ž **1.** odtisnjena nerazrezana in nepreganjena pola papirja, ki predstavlja 8 listov ali 16 strani v knjigi; sin. tiskarska pola (1) **2.** mera za količino tiskanega besedila v takem obsegu; sin. tiskarska pola (2); prim. avtorska pola

tiskôvni papír -ega -ja m, v papirništvu papir v listih, polah, zvitkih, ki je primeren za tiskanje v določeni tiskarski tehniki; prim. tiskarski papir, tiskalniški papir

tísoč -a m, šte., nav. v mn., v založništvu navedba izdaje, novega natisa samo z razponom števila izvodov, npr. 10.000 - 15.000

titulatúra -e ž, v katalogizaciji naslov (3), naziv (1) avtorja, npr. dr., prof., msg., plemeniti, baron, ki se v bibliografskem opisu ne navaja

títulus -a m, lat., gl. naslovni trak

- tj.** okrajš. (to je) v katalogizaciji oznaka v bibliografskem opisu pri napačnih ali okrajšanih podatkih na predlogi, ki ji sledi popravljen ali izpisan podatek; sin. i. e.; prim. sic, klicaj
- tómos** -a m, gr., zgod. več metrov dolg trak, pisna podloga iz papirusa (1); sin. harton
- tonska kaseta** neustr., gl. avdiokaseta in zvočna kaseta
- tónski zapís** -ega -a m, gl. zvočni zapis in fonogram in zvočni posnetek
- toplôtni tiskálnik** -ega -a m, v računalništvu tiskalnik, pri katerem se prenos slike, besedila na poseben papir opravi s pomočjo toplote, primeren zlasti za manjše izpise, npr. potrdila pri izposoji (1); sin. termalni tiskalnik, termični tiskalnik
- topográfška uredítev** -e -tve ž ureditev kataložnih enot po lokacijskih oznakah (1)
- topográfški katalóg** -ega -a m **1.** katalog (1), urejen po zemljepisnih imenih **2.** zastar., gl. lokacijski katalog in signaturni katalog
- topográfško kazálo** -ega -a s, gl. kazalo krajev
- tráčna enôta** -e -e ž računalniška periferna enota za zapisovanje podatkov na magnetni trak in branje podatkov z magnetnega traku
- tráčna kaséta** -e -e ž, gl. kaseta
- tradiciónálna knjižnica** -e -e ž knjižnica, ki ima zlasti konvencionalno knjižnično gradivo; prim. digitalna knjižnica (1), hibridna knjižnica, virtualna knjižnica (1)
- tradiciónálna knjižnična storítev** -e -e -tve ž knjižnična storitev, ki so jo knjižnice opravljale tudi v preteklosti in pred uporabo računalnika, npr. izposoja (1), referenčno delo brez uporabe računalnika; sin. klasična knjižnična storitev; prim. elektronska storitev
- tradiciónálni informacijski vír** -ega -ega -a m, gl. konvencionalni vir
- tradiciónálni katalóg** -ega -a m, gl. klasični katalog
- trájna izposója** -e -e ž, gl. izposoja za nedoločen čas (1, 2)
- trájni dostòp** -ega -ópa m **1.** časovno neomejeni dostop do elektronskega vira **2.** možnost dostopa do elektronskega vira, predvsem elektronskega časopisa, za plačano obdobje tudi po prenehanju naročila
- trájni nálog** -ega -a m, gl. stalno naročilo
- trájni papír** -ega -ja m, gl. časovno obstojni papir
- trájno arhivíranje** -ega -a s strokovni in tehnični postopki za zagotavljanje dostopa do elektronskih virov v prihodnosti; sin. trajno ohranjanje
- trájno obstòjni papír** -- -ega -ja m, gl. časovno obstojni papir
- trájno ohránjanje** -ega -a s strokovni in tehnični postopki za zagotavljanje dostopa do elektronskih virov v prihodnosti; sin. trajno arhiviranje
- trajnostni dostop** neustr., gl. trajni dostop
- trájnostni papír** -ega -ja m, gl. časovno obstojni papir
- trák mikrofílna** -ú -- m kratek kos mikrofilma, ki ni navit na kolut; prim. kolut mikrofilma, mikrofilmski zvitek

- trankacija** neustr., gl. odrez in krajšanje (2)
- transakcija** -e ž, v računalništvu sestavljena zaključena operacija v podatkovni zbirki, npr. izposoja (1) kosa knjižničnega gradiva
- transkribirati** -am dov. in nedov. izgovorjavi določenega jezika prilagoditi prepis iz drugega jezika
- transkripcija** -e ž izgovorjavi določenega jezika prilagojen prepis iz drugega jezika, npr. Dostojevski
- transliteracija** -e ž zamenjava kakšne pisave z drugo pisavo, npr. cirilice z latinico, na podlagi mednarodno standardiziranih ali drugih jezikovnih znakov; sin. prečrkovanje
- transliterirani** -a -o prid., gl. prečrkovani
- transliterirati** -am dov. in nedov. zapisati črke določene pisave s črkami druge pisave, npr. cirilice z latinico, na podlagi mednarodno standardiziranih ali drugih jezikovnih znakov; sin. prečrkovati
- transmisija informacije** -e -- ž element kompleksa ETAKSA kot vmesna faza organiziranega pretoka informacij, v kateri se z objavo zagotovi njeno širjenje
- transportér** -ja m tehnična naprava za prenos knjižničnega gradiva; prim. tekoči trak (1), transportni sistem
- transportni systém** -ega -a m tehnični sistem za prenos knjižničnega gradiva v knjižnici, npr. iz skladišča v oddelek za izposajo; prim. transporter, tekoči trak (1)
- trda kópja** -e -e ž, žarg. papirna kopija, izpis elektronskega dokumenta ali dokumenta na mikroobliki; prim. računalniški izpis
- trda vezáva** -e -e ž, v knjigovestvu vezava, pri kateri so platnice iz lepenke, ki je preoblečena s prevlečnim papirjem, platnom, usnjem, npr. vezava v polplatno, platno, polusnje, usnje, umetno usnje; prim. mehka vezava
- trdi disk** -ega -a m disk v obliki toge kovinske plošče za magnetno zapisovanje (2) podatkov; sin. magnetni disk; prim. disketa
- trezór** -ja m posebno zavarovana omara, prostor za shranjevanje dragocenega gradiva
- trg informácij** -a -- m kupovanje in/ali prodajanje informacij glede na ponudbo in povpraševanje
- trídimenzionalna enôta** -e -e ž, v katalogizaciji enota knjižničnega gradiva, pri kateri se mere izrazi z višino, širino in globino, npr. diorama, relief; sin. trodimenzionalna enota
- trípičje** -a s (znak . . .) v katalogizaciji ločilo, sestavljeno iz treh pik, ki označuje opustitev besede, podatka; sin. znak izpuščanja, znak za izpuščanje, znak za opuščanje
- triplikát** -a m **1.** tretji izvod originalne listine; prim. duplikat (1) **2.** tretji izvod iste publikacije v knjižnici; prim. dvojnica
- tríptih** -a m, zgod. tri z obročki ali usnjenimi trakovi povezane preklopne povoščene tablice; prim. diptih, poliptih

- tródimenzionalna enôta** -e -e ž, gl. tridimenzionalna enota
- trómesečnik** -a m serijska publikacija, ki izide štirikrat v letu; sin. četrtnik, četrtna publikacija
- trunkacija** neustr., gl. odrez in krajšanje (2)
- trunkacijski znak** neustr., gl. znak za odrez in znak za krajšanje
- trúp lista** -a -- m, nekdaš, v katalogizaciji glavni, osrednji del kataložnega listka z značnico, naslovom, impresumom; prim. glava lista, vznožje lista
- trženje informacij** -a -- s načrtne dejavnosti knjižnice, ki z metodami trženja ponuja in usklajuje svoje informacijske dejavnosti s potencialnimi potrebami uporabnikov
- túja knjíga** -e -e ž knjiga, ki je izšla zunaj države, v kateri je knjižnica, ki jo kupi, obdela; sin. inozemska knjiga; ant. domača knjiga
- túja literatúra** -e -e ž publikacije, ki so izšle zunaj države, v kateri je knjižnica, ki jih kupuje, obdeluje; sin. inozemska literatura; ant. domača literatura; prim. zamejski tisk
- tuji bralec** neustr., gl. zunanji uporabnik
- turístična knjižnica** -e -e ž specializirana knjižnica za goste hotelov, zdravilišč, počitniških naselij
- túš** -a m tekočina z netopnimi barvili za pisanje, risanje s čopičem, peresom, ki so jo iznašli na Kitajskem v 2. tisočletju pr.n.št.; prim. tinta

U

- UAP** UAP-ja [uapé -êja] m, krat. (ang. Universal Availability of Publications) gl. Splošna dostopnost publikacij
- UBC** UBC-ja [ubecé -êja tudi jubisí] m, krat. (ang. Universal Bibliographic Control) gl. Splošna bibliografska kontrola in Univerzalna bibliografska kontrola
- UBK** UBK-ja [ubeká] m, krat., gl. Univerzalna bibliografska kontrola
- účbenik** -a m publikacija, katere vsebina je namenjena učenju
- účbeniška zbirka** -e -e ž del knjižnične zbirke, navadno univerzitetne ali visokošolske knjižnice, šolske knjižnice, ki vsebuje učbenike za predmete na univerzi, fakulteti, šoli, namenjene študentom, učencem; sin. zbirka učbenikov; prim. posebna zbirka učbenikov
- učiteljska čítalnica** -e -e ž čitalnica v osnovni šoli, ki je namenjena njenemu učnemu osebju
- učiteljska knjižnica** -e -e ž del šolske knjižnice, ki je namenjen učiteljem osnovne šole; prim. osnovnošolska knjižnica, pedagoška knjižnica (1), profesorska knjižnica, šolarska knjižnica
- účni kartónček** -ega -čka m z besedami, številkami in slikami potiskan kartonček, namenjen hitremu prikazovanju pri poučevanju; sin. tablica

- UDK** UDK-ja [udeká] m **1.** krat., gl. Univerzalna decimalna klasifikacija **2.** neutr., gl. UDK-vrstilec in vrstilec UDK
- UDK-katalóg** -a [udeká] m sistematski katalog, urejen po Univerzalni decimalni klasifikaciji; sin. decimalni katalog
- UDK-register** -tra [udeká] m register (1) vrstilcev, uporabljenih v UDK-tablicah, urejen po abecedi njihovih ubesedenih pomenov; sin. register UDK; prim. predmetni ključ
- UDK-skupína** -e [udeká] ž, v klasifikaciji vsako od desetih področij znanja, kot ga opredeljuje Univerzalna decimalna klasifikacija; sin. skupina UDK
- UDK-táblíce** -ic [udeká] ž, mn. numerično urejen seznam veljavnih UDK-vrstilcev z ubesedenimi pomeni, ki obsega glavne tablice in pomožne tablice, npr. popolna izdaja UDK-tablic, skrajšana izdaja UDK-tablic; sin. tablice UDK
- UDK-vrstilec** -a [udeká] m, v klasifikaciji vrstilec v sistemu Univerzalne decimalne klasifikacije; sin. vrstilec UDK
- UDP** UDP-ja [udepé -êja] m, krat. (Univerzalna dostopnost publikacij) gl. Splošna dostopnost publikacij
- UI** UI-ja [uí] m, krat., gl. umetna inteligenca
- ukázni** -zna -o prid., v računalništvu ki je voden z neposrednim vpisovanjem ukazov, npr. ukazni način dela; prim. menijski
- UKM** UKM-a [ukaèm -êma] m, krat., gl. Univerzitetna knjižnica Maribor
- UKMARC-formát** -a [ukmárk] m (ang. United Kingdom MARC) različica MARC-formata, ki se uporablja v Veliki Britaniji; sin. format UKMARC
- últrafiš** -a m mikrofiš z zelo pomanjšanimi posnetki, npr. do 3000 posnetkov na kartico; prim. superfiš
- umbilicus** -a [umbílikus] m, lat., zgod. okrogel glavič lesene palice, na katero je prilepljen in navit papirusov zvitek
- umétna inteligénca** -e -e ž (krat. UI in AI) (ang. AI) področje računalništva, ki obravnava računalniške sisteme za opravljanje takih človeških opravil, ki vključujejo mišljenje, sklepanje in strokovno znanje
- umétna znácnica** -e -e ž, zastar., pri vsebinski obdelavi beseda, besedna zveza, vzeta iz naslova, podnaslova ali iz vsebine dokumenta, publikacije; prim. geslo (1), predmetna oznaka, ključna beseda (1), predmetni niz
- umétni jêzik** -ega -íka m **1.** pri vsebinski obdelavi sistem znakov, simbolov, številskih oznak ali besed, besednih zvez iz kontroliranega slovarja za označevanje vsebine; prim. indeksirni jezik **2.** pri poizvedovanju take oznake, sintaktično združene v iskalni izraz; ant. naravni jezik (1) **3.** umetno ustvarjen jezik za mednarodno sporazumevanje, npr. esperanto
- umétnikova nakláda** -e -e ž prvi odtis grafičnih listov, ki veljajo kot izvirnik in jih je odtisnil umetnik sam
- umétniška mápa** -e -e ž, gl. grafična mapa
- umétniška reproducija** -e -e ž reprodukcija (1) umetniškega dela, navadno kot del komercialne izdaje

- umetniški papír** -ega -ja m, v papirništvu satinirani brezlesni papir za zelo kakovosten večbarvni tisk
- umetniški tisk** -ega -a m slikovno gradivo, natisnjeno s plošče, ki jo pripravi umetnik, npr. gravura, lesorez, litografija
- umétno stáranje gradíva** -ega -a -- s, v restavraciji eksperimentalno hitrejšo staranje gradiva v nadzorovanih laboratorijskih pogojih; prim. staranje gradiva
- unciála** -e ž latinična pisava iz kvadratno oblikovanih starorimskih in etruščanskih majuskul; sin. majuskulna kurziva
- UNICODE** UNICODA [unikód] m, krat., v računalništvu (ang. Unified character encoding) mednarodni sistem za standardizirano 16-bitno kodiranje črk, znakov v različnih pisavah
- unikát** -a m navadno edini primerek dokumenta, publikacije; sin. enojnik
- UNIMARC-formát** -a [unimárk] m (ang. Universal MARC) različica MARC-formata, ki je nastala pod okriljem IFLE za mednarodno izmenjavo katalogskih, bibliografskih zapisov; sin. format UNIMARC
- univerzálna bibliografíja** -e -e ž, gl. svetovna bibliografija
- Univerzálna bibliográfska kontrolá** -e -e -e ž (krat. UBK in SBK in UBC) (ang. UBC) mednarodni projekt bibliografske kontrole zaradi zagotavljanja mednarodne izmenjave bibliografskih zapisov; sin. Splošna bibliografska kontrola
- Univerzálna decimálna klasifikácíja** -e -e -e ž (krat. UDK in UDC) decimalna klasifikacija, ki sta jo P. Otlet (1868-1944) in H. La Fontaine (1854-1934) naredila po Deweyevi decimalni klasifikaciji
- Univerzálna dostópnost publikácíj** -e -i -- ž (krat. UDP) gl. Splošna dostopnost publikacij
- univerzálna knjižnica** -e -e ž, gl. splošna knjižnica (1)
- univerzálni katalóg** -ega -a m, gl. splošni katalog
- univerzitétna bibliografíja** -e -e ž bibliografija (2), ki objavlja osebne bibliografije pedagoških in znanstvenih sodelavcev določene univerze
- univerzitétna bibliotéka** -e -e ž, gl. univerzitetna knjižnica
- univerzitétna knjižnica** -e -e ž glavna visokošolska knjižnica univerze; sin. univerzitetna biblioteka, vseučiliška knjižnica, vseučilišna knjižnica; prim. univerzna knjižnica
- Univerzitétna knjižnica Máribor** -e -e -- ž (krat. UKM) glavna knjižnica Univerze v Mariboru
- univerzitétni knjižnični informacijski sistém** -ega -ega -ega -a m knjižnični informacijski sistem, ki vključuje vse visokošolske knjižnice določene univerze, npr. Knjižnični informacijski sistem Univerze v Ljubljani, Knjižnični informacijski sistem Univerze v Mariboru; sin. univerzni knjižnični informacijski sistem
- univerzitétni knjižnični sistém** -ega -ega -a m knjižnični sistem, ki vključuje vse visokošolske knjižnice določene univerze; sin. univerzni knjižnični sistem

- univêrzna knjižnica** -e -e ž visokošolska knjižnica na fakulteti, oddelku univerze; prim. univerzitetna knjižnica, visokošolska knjižnica
- univêrzni knjižnični informacijski systém** -ega -ega -ega -a m, gl. univerzitetni knjižnični informacijski sistem
- univêrzni knjižnični systém** -ega -ega -a m, gl. univerzitetni knjižnični sistem
- uporába gradíva** -e -- ž, gl. uporaba knjižničnega gradiva
- uporába knjižničnega gradíva** -e -- ž študij, branje knjižničnega gradiva v knjižnici in zunaj nje; sin. uporaba gradiva; prim. izposoja (1)
- uporábi** neskl., kot pojasnilo napotilo, ki v tezavru, predmetnem normativnem vpisu usmerja uporabnika od nedeskriptorja k deskriptorju, neprednostnega izraza k prednostnemu izrazu; sin. rabi; prim. rabi za
- uporábi za** neskl. 1. kot pojasnilo napotilo, ki v tezavru, predmetnem normativnem vpisu navaja nedeskriptor, nesprejeti izraz; sin. rabi za; prim. uporabi 2. gl. UZ
- uporábница** -e ž 1. gl. uporabnica knjižnice in knjižnična uporabnica in bralka (1) 2. ženska, ki uporablja podatkovno zbirko, sistem za poizvedovanje
- uporábница knjižnice** -e -e ž ženska, ki v knjižnici uporablja knjižnične storitve in knjižnično gradivo; sin. bralka (1), knjižnična obiskovalka (2), obiskovalka knjižnice (2), knjižnična uporabnica, uporabnica (1)
- uporábnik** -a m 1. gl. uporabnik knjižnice in knjižnični uporabnik in bralec (1) 2. kdor uporablja podatkovno zbirko, sistem za poizvedovanje
- uporábnik knjižnice** -a -- m kdor v knjižnici uporablja knjižnične storitve in knjižnično gradivo; sin. knjižnični uporabnik, bralec (1), obiskovalec knjižnice (2), knjižnični obiskovalec (2), uporabnik (1)
- uporábnik s posébnimi potrebami** -a -- -- m, nav. v mn. uporabnik knjižnice, ki potrebuje zaradi svojih telesnih, psihičnih posebnosti ali drugih omejitev knjižnično gradivo posebne vrste ali prilagojene storitve, npr. slepi, slabovidni, gluhi, fizično ovirani uporabnik
- uporabnína** -e ž znesek, ki ga uporabnik knjižnice plača za uporabo določenega knjižničnega gradiva, npr. videokasete; prim. izposojnina
- uporábniška dokumentácija** -e -e ž uporabniku namenjen, prilagojen opis funkcij, vsebine podatkovne zbirke
- uporábniška prijáznost** -e -i ž lastnost uporabniškega vmesnika, sistema za poizvedovanje, ki združuje funkcionalnost in prijazno delovno okolje za učinkovito, uspešno in enostavno delo; prim. uporabnost
- uporábniška prográmska opréma** -e -e -e ž, v računalništvu programska oprema, ki omogoča zadovoljevanje specifičnih praktičnih potreb končnemu uporabniku; sin. aplikativna programska oprema; prim. uporabniški program, sistemska programska oprema
- uporabniška študija** neustr., gl. študija uporabnikov
- uporábniški formát** -ega -a m, v računalniškem katalogu izpisni format z oznakami in poimenovanji polj, podpolj, npr. skrajšani uporabniški format, polni uporabniški format

uporabniški katalóg -ega -a m, gl. javni katalog

uporabniški prográm -ega -a m, v računalništvu računalniški program, ki uporabniku omogoča izvajanje določenih postopkov, nalog, npr. urejevalnik besedil; sin. aplikativni program, aplikacija; prim. uporabniška programska oprema, sistemska programska oprema

uporabniški terminál -ega -a m prosto dostopen, uporabnikom namenjen terminal za iskanje v katalogu, za izposajo, naročanje gradiva; sin. javni terminal

uporabniški vmésnik -ega -a m **1.** vmesnik (2), ki omogoča uporabniku delo s programom, npr. iskalni vmesnik, grafični vmesnik **2.** računalniška oprema, ki omogoča komuniciranje človeka z računalnikom

uporabniško imé -ega -na s, v računalništvu dogovorjena oznaka, ki identificira uporabnika pri dostopu do določenega računalniškega sistema, elektronskega vira (1); prim. geslo (4)

uporabniško iskánje -ega -a s iskanje, ki ga opravi uporabnik brez informacijskega posrednika; prim. posredniško iskanje, posredniško poizvedovanje

uporabniško poizvedováñje -ega -a s poizvedovanje, ki ga opravi končni uporabnik brez sodelovanja informacijskega posrednika; prim. posredniško poizvedovanje, uporabniško iskanje

uporabniško prijázni -- -zna -- -o prid. ki združuje funkcionalnost in prijazno delovno okolje za učinkovito, uspešno in enostavno delo, npr. uporabniško prijazen računalniški katalog

uporabnost -i ž lastnost uporabniškega vmesnika, sistema za poizvedovanje, ki pove, v kolikšni meri je z njim mogoče učinkovito opravljati postopke, za katere je namenjen; prim. uporabniška prijaznost

uprávljanje informácij -a -- s zbiranje, obdelava, shranjevanje in posredovanje informacij od njihovega vira do uporabnikov; sin. upravljanje z informacijami, menedžment informacij

uprávljanje knjižnične zbirke -a -- -- s uporaba načel in metod menedžmenta pri izgradnji knjižnične zbirke, njeni organizaciji in vzdrževanju; sin. menedžment knjižnične zbirke, management knjižnične zbirke; prim. obnavljanje knjižnične zbirke

uprávljanje z informácijami -a -- -- s zbiranje, obdelava, shranjevanje in posredovanje informacij od njihovega vira do uporabnikov; sin. upravljanje informacij, menedžment informacij

uprávnica bibliotéke -e -- ž, gl. upravnica knjižnice

uprávnica knjižnice -e -- ž ženska, ki ima vodilni in upravni položaj v knjižnici; sin. direktorica knjižnice, predstojnica knjižnice, ravnateljica knjižnice, ravnateljica biblioteke, upravnica biblioteke; prim. vodja knjižnice

uprávnik bibliotéke -a -- m, gl. upravnik knjižnice

upravnik knjižnice -a -- m oseba, ki ima vodilni in upravni položaj v knjižnici; sin. direktor knjižnice, predstojnik knjižnice, ravnatelj biblioteke, ravnatelj knjižnice, upravnik biblioteke; prim. vodja knjižnice

úra bránja -e -- ž, gl. bralna ura

úra právljic -e -- ž skupinska oblika knjižne vzgoje z branjem pravljic za otroke v predbralnem obdobju; prim. bralna ura

urádna publikácija -e -e ž publikacija, ki jo izda organ oblasti, npr. ustava, zakon, odlok; sin. uradni spis (1); prim. vladna publikacija

urádni list -ega -a m časopis, v katerem so objavljeni sprejeti pravni predpisi, razglasi in objave uradne narave, npr. Uradni list Republike Slovenije

urádni spís -ega -a m, gl. 1. zastar., gl. uradna publikacija (1) 2. dokument (3)

urádno imé korporácije -ega -na -- s celotno uradno registrirano ime korporacije; prim. konvencionalno ime

urbár -ja m, do zemljiške odveze leta 1848 ročno pisan pregled premoženjskega stanja, prihodkov in pravic zemljiškega gospoda in dajatev, obveznosti in služnosti podložnikov; sin. urbarij

urbárij -a m, gl. urbar

uredítev -tve ž razvrstitev česa po določenem sistemu, načelu

uredítev beséda za besédo -tve -- -- -- ž abecedna ureditev, pri kateri je upoštevana vsaka beseda kot samostojna enota, npr. v tem vrstnem redu: O morju, Ob stoletnici, Obisk v posvetovalnici; prim. ureditev črka za črko

uredítev bibliografíje -tve -- ž razvrstitev bibliografskih enot po formalnih in/ali vsebinskih elementih, npr. abecedna, geselska, kronološka, sistematska, križna ureditev, ureditev po stvarnih geslih

uredítev črka za črko -tve -- -- -- ž abecedna ureditev, pri kateri niso upoštevani presledki med besedami, npr. v tem vrstnem redu: Obisk v posvetovalnici, Ob stoletnici, O morju; prim. ureditev beseda za besedo

uredítev katalóga -tve -- ž razvrstitev kataložnih enot po formalnih in/ali vsebinskih elementih, npr. abecedna, geselska, kronološka, križna, sistematska, tematska ureditev kataloga; prim. kataložni sistem

uredítev kazála -tve -- ž način ureditve imen, gesel, številskih oznak v kazalu (2) z navedenim mestom nahajanja, npr. abecedna ureditev

uredítev knjižnice -tve -- ž, žarg., gl. strokovna ureditev knjižnice

uredítev knjižničnega gradíva -tve -- -- ž razvrstitev knjižničnega gradiva po dogovorjenih sistemih, načelih, navodilih; prim. postavitev knjižničnega gradiva (1)

uredítev po géslih -tve -- -- ž, gl. geselska ureditev

uredítev po strókah -tve -- -- ž ureditev po vsebinskih oznakah, ki upoštevajo členitev stroke, področja znanosti

uredítev po stvárnih géslih -tve -- -- -- ž, gl. geselska ureditev

uredítev po vsebíni -tve -- -- ž, gl. ureditev po vsebinskih oznakah

uredítev po vsebínskíh oznákah -tve -- -- -- ž ureditev, pri kateri so bibliografske in kataložne enote, knjižnično gradivo, razvrščeni po

- vnaprej izbranem klasifikacijskem sistemu ali po abecedi gesel; sin. vsebinska ureditev, ureditev po vsebini; prim. geselska ureditev, sistematska ureditev
- urednica** -e ž **1.** ženska ali korporacija, odgovorna za pripravo, ureditev vsebine publikacije, npr. urednica časopisa, urednica pesniške zbirke; sin. redaktorica (1) **2.** ženska, ki pripravi ali popravi besedilo kakega dela za tisk; sin. redaktorica (2)
- urednik** -a m **1.** oseba ali korporacija, odgovorna za pripravo, ureditev vsebine publikacije, npr. urednik časopisa, urednik pesniške zbirke; sin. redaktor (1) **2.** kdor pripravi ali popravi besedilo kakega dela za tisk; sin. redaktor (2)
- urednik kataloga** -a -- m knjižničar (1), ki ureja katalog
- urêjanje gradiva v prôstem pristôpu** -a -- -- -- s vračanje odrabljenega knjižničnega gradiva v knjižne police in urejanje knjižnih polic v območju prostega pristopa
- urêjanje kataloga** -a -- s razvrščanje kataložnih enot po formalnih in/ali vsebinskih vidikih; sin. redakcija kataloga (2); prim. vodenje kataloga, vzdrževanje kataloga
- urêjanje knjižnih polic** -a -- -- s preverjanje in razvrščanje knjižničnega gradiva v knjižnih policah; prim. kontrola knjižnih polic
- urgénca** -e ž ponovitev reklamacije (1, 2)
- urgíratí** -am dov. in nedov. ponoviti reklamacijo (1, 2)
- URI** URI-ja [úri] m, krat. (ang. Uniform Resource Identifier) gl. enotni označevalnik vira in enotni identifikator vira
- URL** URL-ja [urələ] m, krat. (ang. Uniform Resource Locator) gl. enotni naslov vira in enolični krajevnik vira
- URN** URN-ja [urənə] m, krat. (ang. Uniform Resource Name) gl. enotno ime vira
- ús** okrajš. (usnje) oznaka za usnjeno vezavo
- USB-kljúč** -a [usəbè in uesbé -êja] m majhna, prenosljiva pomnilniška naprava, na kateri je mogoče podatke zapisovati, spreminjati in brisati; sin. ključ USB, ključ (2)
- usklajêna informacijska potreba** -e -e -e ž informacijska potreba, ki je oblikovana v skladu z zahtevami informacijskega sistema; sin. kompromisna informacijska potreba
- usklajevánje nabáve** -a -e s načrtno in sistematično usklajevanje nabavne politike in nabave dveh ali več knjižnic, npr. usklajevanje nabave inozemskih časopisov; sin. koordinacija nabave
- USMARC-formát** -a [uesmárk] m (ang. United States MARC) različica MARC-formata, ki se uporablja predvsem v ZDA; sin. format USMARC
- usmérjanje knjižničnega gradíva** -a -- -- s odločanje o tem, kam bo šlo izločeno knjižnično gradivo iz posameznih knjižnic, kar je navadno naloga in pristojnost matične knjižnice

- usmerjevalna informacija** -e -e ž, gl. napotitvena informacija in referalna informacija
- usnjena vezava** -e -e ž **1.** v knjigovestvu knjižna vezava, pri kateri je celoten ovoj oblečen v usnje; sin. celo usnje; prim. polusnjena vezava **2.** gl. us
- uspešnica** -e ž uspelo delo, navadno literarno, ki v določenem času doživi več izdaj in visoko skupno naklado; sin. bestseler
- uspešnost iskanja** -i -- ž stopnja doseganja pričakovanih rezultatov iskanja, števila relevantnih zadetkov glede na pričakovane rezultate
- ústna bibliografija** -e -e ž pregled literature (1), podan ustno, npr. na predavanju
- ústna informacija** -e -e ž izrečeno, nenapisano pojasnilo, odgovor, obvestilo, sporočilo o določeni stvari, vprašanju; ant. pisna informacija
- uteževanje** -a s, pri poizvedovanju, v informatiki določanje relativne pomembnosti iskalnim pojmom v poizvedbi ali v dokumentu; sin. ponderiranje, tehtanje
- utripáč** -a m, gl. kazalec
- uvájanje uporabnika** -a -- s seznanjanje novega uporabnika z osnovami delovanja knjižnice, uporabe njenih storitev, informacijskih virov
- uvéšana prilóga** -e -e ž oštevilčena ali neoštevilčena priloga, ki je uvezana v knjigo, serijsko publikacijo
- uvézati** -žem dov., v knjigovestvu z dodatno vezavo vključiti kaj v vezano publikacijo
- uvòd** -òda m del govora, besedila, v katerem se napove predmet, namen
- uvòdno vprašanje** -ega -a s, gl. začetno vprašanje
- uvòz podátkov** -òza -- m sprejemanje podatkov iz drugega informacijskega sistema v lastnega; prim. izvoz podatkov
- uvíščanje v katalóg** -a -- s razporejanje kataložnih listkov v katalog; prim. vlaganje v katalog, pravila za uvrščanje
- UZ** neskl. [uzé] m, krat. (uporabi za) pri normativni kontroli oznaka za napotilo, ki navaja nesprejeti izraz

V

- v króženju** neskl., kot pojasnilo, pri obdelavi oznaka v kataložnem zapisu, knjižničnih evidencah, ki pove, da je dokument, publikacija v postopku kroženja publikacij in zato ni dostopen
- v obdelávi** neskl., kot pojasnilo, pri obdelavi oznaka v kataložnem zapisu, knjižničnih evidencah, ki pove, da je publikacija, dokument v knjižnico že prispel, vendar je v postopku obdelave in zato še ni dostopen; prim. naročeno
- v revizíji** neskl., kot pojasnilo, pri obdelavi oznaka v kataložnem zapisu, knjižničnih evidencah, ki pove, da je publikacija, dokument v postopku revizije in zato ni dostopen

- v **vezávi** neskl., kot pojasnilo, pri obdelavi oznaka v kataložnem zapisu, knjižničnih evidencah, ki pove, da je publikacija, dokument v postopku vezave, prevezave in zato ni dostopen; prim. poškodovano
- V-ISAN** V-ISAN-a [vé isán] m, krat. (International Standard Audiovisual Number - Version Identifier) gl. Mednarodna standardna številka avdiovizualnega dela - identifikator verzije
- v. in **v^o** okrajš. (verso) v katalogizaciji oznaka za verso
- variabilno podpolje** neustr., gl. podpolje spremenljive dolžine
- variabilno polje** neustr., gl. polje spremenljive dolžine
- variánta ávtorjevega iména** -e -- -- ž oblika avtorjevega poimenovanja, ki ni bila uporabljena za enotno značnico
- variánta izvóda** -e -- -- ž, v katalogizaciji vsak od izvodov, navadno starejših tiskov, ki se od ostalih izvodov znotraj iste izdaje razlikuje po besedilu naslovne strani ali spremembah v besedilu, nastalih po tiskanju, npr. izvod z avtorjevimi marginalijami
- variánta stvarnega naslova** neustr., gl. variantni naslov in stranski naslov
- variántna znáčnica** -e -e ž, v katalogizaciji značnica, ki temelji na enem od variantnih imen osebe, korporacije, variantnih naslovov anonimnega dela in se razlikuje od enotne značnice; prim. sorodna značnica, vzporedna značnica (1)
- variántni naslòv** -ega -ôva m, v katalogizaciji naslov, ki ni na naslovni strani, ampak drugje v publikaciji in se razlikuje od stvarnega naslova, npr. začetni naslov, ovojni naslov, končni naslov; sin. stranski naslov
- variantni stvarni naslov** neustr., gl. variantni naslov in stranski naslov
- várnostna kópija** -e -e ž **1.** v računalništvu kopija podatkov, navadno na drugem mediju in drugi lokaciji, ki se uporabi, če so poškodovani ali uničeni originalni podatki; sin. arhivska kopija (1) **2.** mikrofilmska kopija dragocenega gradiva, arhivskih izvodov
- várnostni arhív** -ega -a m arhiv (1), v katerem so shranjene varnostne kopije računalniških podatkov, elektronskih dokumentov in/ali mikrofilmske kopije dragocenega gradiva, arhivskih izvodov; sin. varnostni depozit (1)
- várnostni depozít** -ega -a m **1.** gl. varnostni arhiv **2.** neustr. gl. varnostna kopija (1, 2)
- várnostni načrt** -ega -a m načrt zaščite, varovanja in reševanja knjižničnega gradiva v primeru raznih nesreč, npr. naravnih nesreč, vojne, kraje
- várnostno arhivíranje** -ega-a s arhiviranje varnostnih kopij zaradi trajne zaščite podatkov, dokumentov, publikacij
- várnostno mikrófilmanje** -ega -a s mikrofílmanje dragocenih dokumentov, publikacij, arhivskih izvodov zaradi njihove zaščite; sin. arhivsko mikrofílmanje
- varoválni ovítek** -ega -tka m, zastar., gl. ščitni ovitek (2) in ovitek (1)
- varováne knjižničnega gradíva** -a -- -- s postopki za zaščito knjižničnega gradiva pred poškodbami in obolenji; sin. prezervacija knjižničnega

- gradiva; prim. konzerviranje knjižničnega gradiva, nega knjižničnega gradiva, restavriranje knjižničnega gradiva, higiena knjige
- varováno območje** -ega -a s območje v knjižnici, iz katerega je izhod mogoč le skozi vrata s sistemom za varovanje knjižničnega gradiva; prim. zaprto območje
- Vatikanska apostólska knjižnica** -e -e -e ž (it. Biblioteca Apostolica Vaticana) ena najbogatejših knjižnic na svetu, ustanovljena med 1451 in 1475 v Vatikanu
- večbárvni tisk** -ega -a m, gl. barvni tisk
- večbesédni psevdonim** -ega -a m, v katalogizaciji psevdonim, sestavljen iz več besed, od katerih ena opravlja funkcijo priimka, npr. Ksaver Šandor Gjalski; prim. dvobesedni psevdonim
- večbesédno gêslo** -ega -a s, pri vsebinski obdelavi geslo, sestavljeno iz dveh ali več besed, npr. sociologija kulture; sin. sestavljeno geslo; prim. razširjeno geslo, razvito geslo, enostavno geslo
- veččlénška značnica** -e -e ž značnica, ki sestoji iz iztočnice in drugih delov; prim. enočlenska značnica
- večdélna enóta** -e -e ž publikacija, ki jo sestavljata dva kosa ali več kosov; sin. večdelna publikacija; prim. publikacija v več kosih
- večdélna iztóčnica** -e -e ž, v katalogizaciji iztočnica avtorske ali stvarne značnice, sestavljena iz dveh ali več besed, ki so po pravilih o značnici neločljive, npr. De Amicis, Saint Exupéry, La Paz; prim. večdelni priimek
- večdélna publikácija** -e -e ž publikacija, ki jo sestavljata dva kosa ali več kosov; sin. večdelna enota; prim. publikacija v več kosih
- večdélni priimek** -ega -mka m, v katalogizaciji priimek, sestavljen iz a) predpone, tj. člena, predloga ali kombinacije obeh in priimka, npr. La Fontaine, De Breja b) dveh priimkov, npr. Marentič-Požarnik c) priimka in vzdevka, npr. Slana-Miros; prim. sestavljeni priimek, večdelna iztočnica
- večdélni sestávni dél** -ega -ega -a m sestavni del, ki sestoji iz dveh ali več podrejenih sestavnih delov, npr. večdelni članek v serijski publikaciji; prim. podrejeni sestavni del
- večérna izdájá** -e -e ž izdaja časnika, dnevnika, katerega del naklade izide v večernih urah in ne objavlja zadnjih novic tistega dne; prim. jutranja izdaja
- večérnik** -a m dnevnik (1), ki izhaja zvečer; prim. jutranjik
- večjezični** -čna -o prid. ki vsebuje besedilo v več kot dveh jezikih, npr. večjezični slovar; prim. enojezični, dvojezični
- večjezični slovár** -ega -ja m slovar (1), v katerem so gesla (3) in/ali razlage v več kot dveh jezikih; sin. poliglotski slovar; prim. enojezični slovar, dvojezični slovar
- večji formát** -ega -a m knjižni format (2), ki je večji od standardnega knjižnega formata (2), npr. četverka, folio; prim. manjši format
- večmédijsko gradívo** -ega -a s, gl. multimedijško gradivo

- večpredstavnost** -i ž **1.** usklajeno sodelovanje več različnih načinov predstavljanja informacij hkrati z besedilom, sliko, zvokom, videoposnetkom; sin. multimedialnost; prim. predstavnost **2.** gl. multimedij (1)
- večpredstavnostni** -tna -o prid. ki omogoča predstavljanje informacij s hkratnim prikazovanjem besedila, slike, zvoka, videoposnetka, npr. večpredstavnostna enciklopedija; sin. multimedijski
- večstopenjski opis** -ega -a m **1.** v katalogizaciji bibliografski opis publikacije v več zvezkih ali kosih, ki na prvi stopnji prinaša opis elementov, ki veljajo za celoto, na drugi in/ali naslednjih stopnjah pa opis elementov za vsak posamezni kos; sin. stopenjski opis (1); prim. dvostopenjski opis **2.** v COBIB-u bibliografski opis publikacije v več zvezkih ali kosih, pri katerem so podatki o posameznih zvezkih ali kosih navedeni v opombi o vsebini
- večstopenjsko iskánje** -ega -a s poizvedovanje v več korakih, ki se nadaljuje na podlagi rezultatov predhodnega poizvedovanja, poizvedovanj; sin. iterativno iskanje
- večuporabniška instalácija** -e -e ž, v računalništvu, gl. večuporabniška namestitvev
- večuporabniška namestitév** -e -tve ž, v računalništvu namestitvev uporabniškega programa, ki omogoča delo večjega števila uporabnikov hkrati; sin. večuporabniška instalacija; ant. enouporabniška namestitvev; prim. mrežna namestitvev
- večvrstna publikácija** -e -e ž, v katalogizaciji publikacija v več kosih, ki so na različnih fizičnih medijih; sin. multimedijska publikacija (2), multimedijska enota, garnitura (1); prim. multimedijsko gradivo (2)
- vedénje prí poizvedovánju** -a -- -- s, gl. poizvedovalno vedenje
- véjica** -e ž (znak ,) v katalogizaciji ločilo, ki kot del interpunkcijskega znaka v posameznih območjih bibliografskega opisa uvaja določene elemente, npr. letnico izida, ISSN zbirke
- velíka čítálnica** -e -e ž glavna čitalnica v knjižnici, navadno z značilno arhitekturo
- velíka osmérka** -e -e ž (simbol V8°) v knjigoveštvu osmerka velikosti do 25 cm; sin. veliki oktav
- velíka plôšča** -e -e ž vinilna gramofonska plošča premera 30 cm z analognim zvočnim zapisom, nekdanj zelo razširjen nosilec zvočnega zapisa; sin. LP-plošča; prim. mala plošča
- velíke ávtorske pravíce** -ih -ih -vic ž, nav. v mn. pravice do razmnoževanja in razpečavanja avtorskih del; prim. male avtorske pravice
- velíki fólio** -ega -a m (simbol F°, V2°) v knjigoveštvu folio velikosti nad 45 cm
- velíki oktav** -ega -a m (simbol V8°) v knjigoveštvu oktav velikosti do 25 cm; sin. velika osmerka
- velikost knjige** neutr., gl. knjižni format (1)
- velin** -a [velén] m **1.** zgod. najfinejši pergament, navadno iz kože mrtvorojenih telet **2.** gl. velin papir

- velin papír** -- ja [velén] m, v papirništvu boljše vrste gladkega pisalnega ali tiskovnega papirja, podobnega najfinejšemu pergamentu; sin. velin (2)
- verížno gêsljenje** -ega -a s gesljenje, pri katerem so poleg najožjega pojma navedene še vse vsebinske oznake, ki so mu v indeksirnem sistemu nadrejene; sin. verižno indeksiranje
- verížno indeksíranje** -ega -a s, gl. verižno gesljenje
- verížno iskánje** -ega -a s iskanje, ki temelji na spremljanju niza med seboj vsebinsko povezanih dokumentov
- vérška literatúra** -e -e ž literatura, katere vsebina je verskega, cerkvenega značaja; ant. posvetna literatura
- verso** -a [vêrzo] m (okrajš. v. in v^o) lat. spodnja, druga oziroma parna stran popisanega papirusa, pergamenta, potiskanega lista papirja; sin. hrbtna stran, leva stran; prim. recto
- verzálka** -e ž velika črka; sin. majuskula; ant. minuskula
- verzifikácija** -e ž predelava proznega dela v pesniško obliko
- vêrzija** -e ž vsaka od oblik, predelav istega besedila, publikacije, podatkovne zbirke; sin. različica (1); prim. iteracija
- vesóljška kárta** -e -e ž dvodimenzionalna upodobitev severne ali južne strani neba, kakega večjega dela neba ali površine posameznih nebesnih teles, npr. Meseca; prim. nebesna karta
- véstnik** -a m glasilo kake organizacije, ustanove, navadno s strokovno vsebino, npr. Geografski vestnik; prim. glasilo
- vézana knjíga** -e -e ž **1.** v knjigoveštvu knjižni blok, ki je obdan in povezan s platnicami in hrbtom; ant. nevezana knjiga **2.** knjiga v trdi in kartonirani vezavi
- vézani létnik** -ega -a m navadno v eno knjigoveško enoto združene vse tekoče številke, zvezki letnika
- vézanje** -a s, v knjigoveštvu šivanje, lepljenje, spajanje pol, listov in njihovo združevanje s platnicami
- vézati** -žem nedov., v knjigoveštvu šivati, lepiti, spajati pole, liste in jih združevati s platnicami; prim. razvezati, razdreti vezavo
- vezáva** -e ž, v knjigoveštvu zaščita pisne podlage in pisma (2) z vezanjem
- vezíca** -e ž, v knjigoveštvu prečna izboklina na hrbtu knjige in vanje vlepljene vrvíce, na katere je prišit knjižni blok, npr. prave vezice, ponarejene vezice, glavna, osrednja, kapitelska vezica
- vézni líst** -ega -a m, v knjigoveštvu list, ki povezuje notranjo stran platnic s knjižnim blokom; sin. spojni list, predlist, predpapir
- vézni trák** -ega -ú m, v knjigoveštvu navadno platnen trak v notranjosti vezave za ojačitev vezi med hrbtom in platnicami
- vézni znák** -ega -a m, v UDK klasifikacijski simbol, ki povezuje dva ali več samostojnih vrstilcev, npr. plus
- vgrajéno pólje** -ega -a s, v MARC-formatih polje, ki je vključeno v povezovalno polje

- vhódna strán** -e -í ž prva, naslovna spletna stran spletnega mesta; sin. vstopna stran
- vhódni dokumènt** -ega -ênta m, pri računalniški obdelavi s podatki izpolnjen vhodni obrazec
- vhódni formulár** -ega -ja m, gl. vhodni obrazec
- vhódni obrázec** -ega -zca m obrazec (1) za pripravo podatkov na papirju pred njihovim vnosom v računalnik; sin. vhodni formular, vhodni dokument
- VI** neskl. [veí] krat. (vrhnji izraz) pri normativni kontroli oznaka v normativnem zapisu, ki označuje vrhnji izraz
- videodisk** -a m optični disk za shranjevanje in predvajanje videoposnetkov; sin. laserska videoplošča
- videogradívo** -a s neknjižno gradivo v obliki videoposnetkov
- videográm** -a m gledanju namenjen posnetek zaporedja slik, ki dajejo vtis gibanja, navadno ob spremljavi zvoka, in je namenjen predvajanju na televizijskem sprejemniku; sin. videoposnetek, videozapis
- videokaséta** -e ž kaset z magnetnim trakom za zapisovanje in predvajanje videoposnetkov
- videoposnétek** -tka m gledanju namenjen posnetek zaporedja slik, ki dajejo vtis gibanja, navadno ob spremljavi zvoka, in je namenjen predvajanju na televizijskem sprejemniku, računalniku; sin. videozapis, videogram
- videotéka** -e ž **1.** ustanova, oddelek, ki zbira, obdeluje, hrani in posreduje videogradivo in informacije o njem **2.** sistematično urejena zbirka videogradiva
- videozapís** -a m gledanju namenjen posnetek zaporedja slik, ki dajejo vtis gibanja, navadno ob spremljavi zvoka, in je namenjen predvajanju na televizijskem sprejemniku, računalniku; sin. videoposnetek, videogram
- víki** -ja m (ang. Wiki) spletna publikacija, pri kateri uredniška politika vsakomur omogoča ustvarjanje in urejanje prispevkov, vsebina je prosto dostopna, prav tako ponovna uporaba in kopiranje; sin. hitre strani, wiki
- vinílka** -e ž, žarg., gl. vinilna plošča
- vinílna plóšča** -e -e ž, od leta 1950 velika plošča ali mala plošča, izdelana iz polivinilklorida in zato bolj odporna od šelak plošče; sin. vinilka
- vinjéta** -e ž okras besedila, sprva v obliki vitic vinske trte, zlasti na začetku in koncu razdelkov, poglavij
- vír** -a m **1.** gl. vir informacije **2.** v katalogizaciji izrazna oblika ali pojavna oblika dela, npr. bibliografski vir (2), integrirni vir, elektronski vir **3.** kar knjižnica potrebuje, uporablja za svoje delovanje, npr. človeški viri; sin. resurs
- vír informácije** -a -- m dokument, publikacija, oseba, od koder informacija izvira; sin. vir (1); prim. informacijski vir
- vír objáve** -a -- m publikacija, v kateri je objavljeno bibliografsko nesamostojno delo, članek, sestavek

- vir podatkov** -a -- m, v katalogizaciji mesto v publikaciji, dokumentu, npr. naslovna stran, kolofon, iz katerega se črpajo podatki za posamezni element ali posamezno območje bibliografskega opisa; prim. predpisani vir podatkov
- vir RSS** -a --- [eresès -êsa] m (ang. really simple syndication) skupek zapisov (1) na spletnih straneh za obveščanje o novostih po protokolu RSS, ki vzpostavlja okolje za objavo in distribucijo spletnih vsebin v formatu XML
- vir v nadaljevanju** -a -- -- m, gl. kontinuirani vir
- virtuálna knjižnica** -e -e ž **1.** knjižnične in informacijske storitve, ki omogočajo uporabo decentraliziranih elektronskih informacijskih virov s strojno, komunikacijsko in programsko opremo brez časovnih in prostorskih omejitev; sin. digitalna knjižnica (1), knjižnica brez zidov; prim. digitalna knjižnica (2), hibridna knjižnica, tradicionalna knjižnica **2.** zbirka naslovov informacijskih virov na internetu, navadno zbranih in urejenih po strokovnih področjih
- visôki tisk** -ega -a m, v tiskarstvu tisk, pri katerem je tiskovna površina izbočena, npr. knjigotisk; prim. ploski tisk, globoki tisk
- visokošolska knjižnica** -e -e ž (krat. VK) knjižnica, ki je namenjena študentom in učiteljem na univerzi in v drugih visokošolskih ustanovah, npr. univerzitetna knjižnica, fakultetna knjižnica; sin. akademska knjižnica
- visokošolska knjižničarka** -e -e ž knjižničarka, ki dela v visokošolski knjižnici
- visokošolski knjižničar** -ega -ja m knjižničar, ki dela v visokošolski knjižnici
- visokošolsko knjižničarstvo** -ega -a s knjižnična dejavnost visokošolskih knjižnic
- višja bibliotekárka** -e -e ž **1.** do 2009 strokovni naziv v bibliotekarstvu za delavko z visoko izobrazbo in večletnimi izkušnjami **2.** strokovni naziv v bibliotekarstvu, za stopnjo višji od samostojne bibliotekarke
- višja bibliotekárka specialístka** -e -e -e ž, do 2009 strokovni naziv v bibliotekarstvu za bibliotekarko specialistko z večletnimi izkušnjami
- višja bibliotekárska referêntka** -ega -ega -e ž strokovni naziv v bibliotekarstvu, za stopnjo višji od bibliotekarske referentke
- višja bibliotekárska sodêlavka** -e -e -e ž strokovni naziv v bibliotekarstvu, za stopnjo višji od bibliotekarske sodelavke
- višja bibliotekárska svetováka** -e -e -e [uk] ž strokovni naziv v bibliotekarstvu, za stopnjo višji od bibliotekarke z magisterijem
- višja knjižničarka** -e -e ž **1.** do 2009 strokovni naziv v bibliotekarstvu za delavko z višjo izobrazbo **2.** strokovni naziv v bibliotekarstvu za delavko z višjo strokovno ali višješolsko izobrazbo
- višja knjižničarska referêntka** -e -e -e ž **1.** do 2009 strokovni naziv v knjižničarstvu za višjo knjižničarko z večletnimi izkušnjami **2.** strokovni naziv v bibliotekarstvu, za stopnjo višji od knjižničarske referentke

- višji bibliotekár** -ega -ja m **1.** do 2009 strokovni naziv v bibliotekarstvu za delavca z visoko izobrazbo in večletnimi izkušnjami **2.** strokovni naziv v bibliotekarstvu, za stopnjo višji od samostojnega bibliotekarja
- višji bibliotekár specialist** -ega -ja -a m, do 2009 strokovni naziv v bibliotekarstvu za bibliotekarja specialista z večletnimi izkušnjami
- višji bibliotekárski referènt** -ega -ega -ênta m strokovni naziv v bibliotekarstvu, za stopnjo višji od bibliotekarskega referenta
- višji bibliotekárski sodélavec** -ega -ega -vca m strokovni naziv v bibliotekarstvu, za stopnjo višji od bibliotekarskega sodelavca
- višji bibliotekárski svetoválec** -ega -ega -lca [uc] m strokovni naziv v bibliotekarstvu, za stopnjo višji od bibliotekarja z magisterijem
- višji knjižničar** -ega -ja m **1.** do 2009 strokovni naziv v bibliotekarstvu za delavca z višjo izobrazbo **2.** strokovni naziv v bibliotekarstvu za delavca z višjo strokovno ali višješolsko izobrazbo
- višji knjižničarski referènt** -ega -ega -ênta m **1.** do 2009 strokovni naziv v knjižničarstvu za višjega knjižničarja z večletnimi izkušnjami **2.** strokovni naziv v bibliotekarstvu, za stopnjo višji od knjižničarskega referenta
- vizualna kartica** neustr., gl. luknjana dokumentacijska kartica
- vizuálni zapís** -ega -a m gledanju namenjeni posnetek slike, gibljivih slik, npr. diapozitiv, prosojnica, film; sin. slikovni zapis
- vizualno gradívo** -ega -a s neknjižno gradivo, ki vsebuje vizualne zapise in je namenjeno gledanju, npr. diapozitiv, prosojnica
- VK** neskl. [veká] krat., gl. visokošolska knjižnica
- vladársko imé** -ega -na s ime vladarja s številko in/ali stalnim pridevkom
- vládna publikácija** -e -e ž uradna publikacija, ki jo izda vlada in njeni organi
- vláganje v katalóg** -a -- -- s uvrščanje kataložnih listkov v listkovni katalog; prim. uvrščanje v katalog, pravila za uvrščanje
- vmésni naslòv** -ega -ôva m naslov bibliografsko nesamostojnega dela na posebnem naslovnem listu v notranjosti knjige, publikacije; sin. posebni naslov; prim. delni naslov
- vmésni rezultát iskánja** -ega -a -- m rezultati vsakega koraka pri večstopenjskem iskanju
- vmésnik** -a m **1.** del strojne opreme, ki povezuje dva računalnika ali računalnik in periferno opremo **2.** programska oprema, ki povezuje delovanje dveh računalnikov, računalnik in periferno opremo, ali človeka in računalnik
- vmésno poročílo** -ega -a s raziskovalno poročilo na določeni stopnji izvajanja projekta, raziskave; sin. fazno poročilo; prim. zaključno poročilo
- vnòs podatkov** -ôsa -- m **1.** v računalništvu prenos podatkov v računalniški sistem z vhodno periferno opremo, npr. tipkovnico, optičnim bralnikom **2.** tak postopek, ki ga opravi človek s pomočjo tipkovnice; sin. ročni vnos podatkov

- vnôсна máška** -e -e ž del uporabniškega vmesnika (1), navadno sestavljen iz vnosnih polj, namenjen enostavnemu zaslonскому pregledovanju, vnašanju, popravljanju in brisanju podatkov; sin. maska za vnos podatkov
- vnôšno pólje** -ega -a s del vnosne maske, namenjen enostavnemu zaslonскому pregledovanju, vnašanju, popravljanju in brisanju podatkov enega polja, npr. vnosno polje za ime avtorja; prim. polje vhodnega obrazca
- vódeni ogléd** -ega -êda m organiziran ogled knjižnice, navadno za skupine obiskovalcev, ki ga vodi za to usposobljen knjižnični delavec
- vódenje katalóga** -a -- s organizirano urejanje in vzdrževanje kataloga; prim. redakcija kataloga (1), urejanje kataloga, vzdrževanje kataloga
- vodič** -a m publikacija, ki omogoča spoznavanje nečesa, seznanjanje in lažji pregled nad čem, npr. turistični vodič, vodič po internetu; sin. vodnik
- vodilka** -e ž napotilo, ki v katalogu, bibliografiji, enciklopediji opozori uporabnika, naj išče dodatne informacije pod variantno, sorodno ali vzporedno značnico, ki je navedena navadno za *glej tudi*; prim. kazalka (1), referenca (1)
- vodilni list** -ega -a m, zastar., gl. kataložni pregradnik
- vodilni samostálnik** -ega -a m samostalničnik v stvarnem naslovu, ki po pruskih instrukcijah postane iztočnica, tudi če ni prva beseda; sin. substantivum regens
- vodilnica** -e ž, zastar., gl. kataložni pregradnik
- vódja knjižnice** -e -- m kdor skrbi za delovanje knjižnice; prim. direktor knjižnice, predstojnik knjižnice, ravnatelj knjižnice, upravitelj knjižnice
- vôdni znák** -ega -a m, v papirništvu znak, ki se naredi med izdelavo papirja, viden zlasti pri opazovanju papirja proti svetlobi; sin. vodni žig, filigran
- vôdni žíg** -ega -a m, gl. vodni znak
- vodnik** -a m publikacija, ki omogoča spoznavanje nečesa, seznanjanje in lažji pregled nad čem, npr. turistični vodnik, vodnik po internetu; sin. vodič
- vodorávna léga** -e -e ž, v katalogizaciji oznaka položaja sličic na mikrofilmu, diafilmu, pri katerem je daljša stranica okvira vzporedna z robovi filma; ant. navpična lega
- vódstvo po knjižnici** -a -- -- s strokovna predstavitev knjižnice skupini obiskovalcev
- vol.** okrajš. **1.** (volumen) v katalogizaciji oznaka v bibliografskem opisu, ki pove, da je opisovana enota monografska publikacija z nevezanimi listi **2.** oznaka za volumen
- volílo** -a s, gl. zapuščina
- volontérska knjižničarka** -e -e ž ženska, ki prostovoljno, neplačano, nepoklicno dela v knjižnici; sin. knjižničarka volonterka; prim. amaterska knjižničarka
- volontérski knjižničar** -ega -ja m oseba, ki prostovoljno, neplačano, nepoklicno dela v knjižnici; sin. knjižničar volonter; prim. amaterski knjižničar
- volontérsko délo** -ega -a m navadno strokovno delo osebe, ki ga prostovoljno, neplačano, nepoklicno opravlja v knjižnici

- volúmen** -mna m 1. vse številke serijske publikacije, ki izidejo praviloma v enem koledarskem ali šolskem letu; sin. letnik (1) 2. vsak od kosov tiskane monografske publikacije; sin. zvezek (2), knjiga (5), vol. (2) 3. gl. vol. (1) in vol. (2)
- voščéna táblíca** -e -e ž, zgod. antična pisna podloga v obliki lesene ploščice, prevlečene z voskom; sin. povoščena ploščica, povoščena tablica; prim. diptih, triptih, poliptih
- voziček** -čka m ročni voziček s poličnicami, navadno na štirih kolescih, za prevažanje knjižničnega gradiva, npr. v skladišču, med oddelki
- vpís** -a m 1. gl. vpis v knjižnico 2. neustr., gl. bibliografski vpis 3. gl. kataložni vpis
- vpis v knjižnico** -a -- -- m včlanitev v knjižnico
- vpisnina** -e ž znesek, ki se plača za vpis v knjižnico
- vprašáj** -a m (znak ?) 1. pri poizvedovanju eden pogostejše uporabljanih maskirnih znakov 2. v katalogizaciji znak, ki opazarja na ocenjeno, nepotrjeno letnico izida
- vpraševálec** -lca [ʉc] m oseba, ki vodi pogovor, zastavlja vprašanja in pripravi intervju za objavo; sin. izpraševalec, intervjuvar, zapisovalec pogovora; prim. vpraševanec
- vpraševálka** -e [ʉk] ž ženska, ki vodi pogovor, zastavlja vprašanja in pripravi intervju za objavo; sin. intervjuvarka, zapisovalka razgovora, izpraševalka; prim. vpraševanka
- vpraševánek** -nca m oseba, ki v intervjuju odgovarja na vprašanja; sin. intervjuvanec, izpraševanec (2); prim. vpraševalec
- vpraševánka** -e ž ženska, ki v intervjuju odgovarja na vprašanja; sin. intervjuvanka, izpraševalka; prim. vpraševalka
- vračílo** -a s vrnitev izposojenega knjižničnega gradiva po uporabi v čitalnici, na domu, v medknjižnični izposoji; prim. izposoja (1)
- vréčasta knjíga** -e -e ž, zgod. 1. v srednjem veku navadno debelejša knjiga manjšega formata (1) v usnjeni vezavi, ki se v spodnjem delu podaljša kot dodatna zaščita na potovanjih ali kot pritrditev za pas oblačila 2. japonska vezava, pri kateri so listi spredaj prepognjeni, zadaj pa na štirih ali petih luknjah zvezani
- vrédnost ískálnega elemênta** -i -- -- ž vsak konkreten podatek, ki ga vsebuje iskalni element; sin. vrednost iskalnega ključa
- vrédnost ískálnega kljúča** -i -- -- ž, gl. vrednost iskalnega elementa
- vrednôtenje** -a s analiziranje, kritično tehtanje, presojanje objektivnih podatkov zaradi oblikovanja sodbe o vrednosti, pomenu, kakovosti česa, npr. vrednotenje knjižničnih storitev, vrednotenje informacijskih virov; sin. evalvacija
- vrednôtenje fónða** -a -- s, gl. vrednotenje knjižničnega fonda in vrednotenje knjižnične zbirke

- vrednôtenje informácij** -a -- s analitično ocenjevanje kakovosti, strokovne pomembnosti, relevantnosti in primernosti informacij za določeno knjižnico, posameznega uporabnika; sin. evalvacija informacij
- vrednôtenje informacijskih virov** -a -- -- s analitično ocenjevanje kakovosti, strokovne pomembnosti in primernosti informacijskih virov za določeno knjižnico, skupino uporabnikov, posameznega uporabnika; sin. evalvacija informacijskih virov
- vrednôtenje iskánya** -a -- s ocenjevanje relevantnosti rezultatov iskanja; sin. evalvacija iskanja; prim. vrednotenje rezultatov iskanja
- vrednôtenje knjižnične zalóge** -a -- -- s, gl. vrednotenje knjižničnega fonda in vrednotenje knjižnične zbirke
- vrednôtenje knjižnične zbirke** -a -- -- s ocenjevanje kakovosti, strokovne pomembnosti in primernosti knjižnične zbirke za določeno knjižnico glede na standarde in priporočila, njeno poslanstvo in potrebe knjižničnih uporabnikov; sin. vrednotenje knjižničnega fonda, vrednotenje knjižnične zaloge, evalvacija knjižničnega fonda, evalvacija knjižnične zbirke, evalvacija knjižnične zaloge, vrednotenje fonda, vrednotenje zaloge, vrednotenje zbirke; prim. analiza knjižnične zbirke
- vrednôtenje knjižničnega fóna** -a -- -- s ocenjevanje kakovosti, strokovne pomembnosti in primernosti knjižničnega fonda za določeno knjižnico glede na standarde in priporočila, njeno poslanstvo in potrebe knjižničnih uporabnikov; sin. vrednotenje knjižnične zbirke, vrednotenje knjižnične zaloge, evalvacija knjižničnega fonda, evalvacija knjižnične zbirke, evalvacija knjižnične zaloge; prim. analiza knjižničnega fonda
- vrednôtenje rezultatov iskánya** -a -- -- s analitično ocenjevanje kakovosti, strokovne pomembnosti in relevantnosti rezultatov iskanja; sin. evalvacija rezultatov iskanja, evalvacija rezultatov poizvedovanja, vrednotenje rezultatov poizvedovanja; prim. vrednotenje iskanja
- vrednôtenje rezultatov poizvedovánja** -a -- -- s analitično ocenjevanje kakovosti, strokovne pomembnosti in relevantnosti rezultatov poizvedovanja; sin. evalvacija rezultatov iskanja, evalvacija rezultatov poizvedovanja, vrednotenje rezultatov iskanja; prim. vrednotenje iskanja
- vrednôtenje zalóge** -a -- s, gl. vrednotenje knjižnične zbirke in vrednotenje knjižničnega fonda
- vrednôtenje zbirke** -a -- s, gl. vrednotenje knjižnične zbirke in vrednotenje knjižničnega fonda
- víhnyi izráz** -ega -a m, v tezavru **1.** deskriptor, ki je v hierarhičnem odnosu najvišje **2.** gl. VI
- víhnyi naslòv** -ega -ôva m, nekdaš naslov, natisnjen nad okvirom zemljevida; sin. zgornji naslov
- vrínek** -nka m, v katalogizaciji popravek v bibliografskem opisu, ki ga katalogizator naredi v navedbi, prevzeti iz opisovane publikacije, npr. manjkajoča črka, beseda; prim. dopolnilo (I)

- vrsta brálca** -e -- [ʋc] ž opredelitev osnovnih skupin bralcev glede na starost, spol, izobrazbo; sin. vrsta uporabnika; prim. tip bralca
- vrsta knjižnice** -e -- ž kar po mednarodni sistemski opredelitvi osnovnih skupin knjižnic opredeljuje posamezno knjižnico glede na področje njenega delovanja v eno od teh skupin, npr. narodna, splošna, visokošolska, šolska, specialna knjižnica; prim. tip knjižnice
- vrsta uporabnika** -e -- ž opredelitev osnovnih skupin uporabnikov glede na starost, spol, izobrazbo; sin. vrsta bralca; prim. tip uporabnika (1)
- vrstilec** -lca m, v klasifikaciji črka, številka, simbol ali njihova kombinacija, ki opredeljuje vsebino, zvrst dokumenta, publikacije in ga razvršča v določeno skupino klasifikacijskega sistema, npr. vrstilec UDK; sin. notacija (2), klasifikacijska oznaka
- vrstilec UDK** -lca -- [udeká] m, v klasifikaciji vrstilec v sistemu Univerzalne decimalne klasifikacije; sin. UDK-vrstilec
- vrstilnik** neustr., gl. vrstilec
- vrstna publikacija** -e -e ž serijska publikacija, ki ima vrstni naslov in izhaja praviloma enkrat na leto; prim. letna publikacija, letnik (2)
- vrstni naslov** -ega -a m naslov, ki je privzet po zvrsti publikacije, npr. Adresar, Bilten, Koledar, Letopis, Statut; sin. formalni naslov, generični naslov; ant. izraziti naslov
- vrzel v fóndu** -i -- -- [eʋ] ž, gl. vrzel v knjižničnem fondu in vrzel v knjižnični zbirki
- vrzel v knjižničnem fóndu** -i -- -- -- [eʋ] ž mesto v knjižničnem fondu, kjer manjka knjižnično gradivo, ki bi ga knjižnica sicer morala imeti, npr. manjkajoči letnik, publikacija, ali ga knjižnica ni nabavila; sin. vrzel v knjižnični zalogi, vrzel v knjižnični zbirki, vrzel v zalogi, vrzel v zbirki
- vrzel v knjižnični zalógi** -i -- -- -- [eʋ] ž, gl. vrzel v knjižničnem fondu in vrzel v knjižnični zbirki
- vrzel v knjižnični zbirki** -i -- -- -- [eʋ] ž mesto v knjižnični zbirki, kjer manjka knjižnično gradivo, ki bi ga knjižnica sicer morala imeti, npr. manjkajoči letnik, publikacija, ali ga knjižnica ni nabavila; sin. vrzel v knjižnični zalogi, vrzel v knjižničnem fondu, vrzel v fondu, vrzel v zalogi, vrzel v zbirki
- vrzel v zalógi** -i -- -- [eʋ] ž, gl. vrzel v knjižnični zalogi in vrzel v knjižničnem fondu
- vrzel v zbirki** -i -- -- [eʋ] ž, gl. vrzel v knjižnični zbirki in vrzel v knjižničnem fondu
- vse pravíce pridržáne** neskl., kot pojasnilo, v založništvu opomba v knjigi, publikaciji, navadno na hrbtu naslovne strani, ki opozarja na nosilca avtorskih pravic in možnost pravnega postopka proti kršitelju copyrighta
- vsebína** -e ž 1. kar delo, dokument, publikacija izraža, pripoveduje 2. seznam poglavij, sestavkov v dokumentu, publikaciji z navedbo strani 3. v

- katalogizaciji oznaka v bibliografskem opisu, ki uvede naslove del v opisovani enoti
- vsebinska obdeláva** -e -e ž jedrnata predstavitev vsebine dokumenta, publikacije z določanjem vsebinskih oznak za katalog (1), bibliografijo (2); prim. analitična obdelava (1)
- vsebinska oznáka** -e -e ž, pri vsebinski obdelavi predmetna in/ali klasifikacijska oznaka, ki opredeljuje vsebino dokumenta, npr. časovna, geografska, tematska predmetna oznaka; prim. geslo (1)
- vsebinska uredítev** -e -tve ž, žarg., gl. ureditev po vsebinskih oznakah
- vsebinski naslòv** -ega -ôva m, v katalogizaciji izraziti naslov, ki nakazuje, izraža vsebino dela; prim. fingirani naslov
- vsebinski opis** -ega -a m rezultat vsebinske obdelave
- vsebinsko kazálo** -ega -a s, gl. kazalo (1)
- vsebinsko kazálo časopísa** -ega -a -- s kazalo vsebine člankov, prispevkov v določenem časopisu, navadno za daljše obdobje; prim. bibliografsko kazalo
- vsebinsko označevánje** -ega -a s, pri vsebinski obdelavi označevanje vsebine dokumenta, publikacije z indeksirnimi izrazi, npr. deskriptorji, ključnimi besedami, notacijami določene klasifikacije; sin. indeksiranje (1)
- vsebinsko samostójno délo** -- -ega -a s, gl. samostojno delo
- vsebník** -a m ohišje, škatla za shranjevanje, zaščito publikacije, tudi večdelne enote, npr. škatla za optični disk, ovitek za gramofonsko ploščo, mapa za nevezane liste
- vseučilíščna knjižnica** -e -e ž, zastar., gl. univerzitetna knjižnica
- vseučilíška knjižnica** -e -e ž, gl. univerzitetna knjižnica
- vstópna strán** -e -í ž prva, naslovna spletna stran spletnega mesta; sin. vhodna stran
- vstópna tóčka** -e -e ž **1.** spletna stran, na kateri uporabnik dostopa do elektronskega vira z dostopom na daljavo, npr. vstopna stran podatkovne zbirke, elektronskega časopisa **2.** gl. iskalni element
- vzájemna báza** -e -e ž, gl. vzajemna baza podatkov in vzajemna podatkovna zbirka
- vzájemna báza podátkov** -e -e -- ž podatkovna zbirka v vzajemnem katalogu, v kateri so zbrani kataložni zapisi o knjižničnem gradivu vseh sodelujočih knjižnic; sin. vzajemna podatkovna zbirka, vzajemna baza; prim. lokalni katalog (1), skupni katalog
- vzájemna katalogizácia** -e -e ž katalogizacija za vzajemni katalog; prim. kooperativna katalogizacija
- vzájemna knjižnica** -e -e ž, nekdanja splošna knjižnica (2) v podjetju, za katero skrbita občinska splošna knjižnica in podjetje
- vzájemna podátkovna zbirka** -e -e -e ž podatkovna zbirka v vzajemnem katalogu, v kateri so zbrani kataložni zapisi o knjižničnem gradivu vseh sodelujočih knjižnic; sin. vzajemna baza podatkov, vzajemna baza; prim. lokalni katalog (1), skupni katalog

- vzajemna uporaba víra** -e -e -- ž uporaba elektronskega vira (1), do katerega ima dostop na daljavo več knjižnic
- vzajemni katalóg** -ega -a m računalniški kooperativni katalog, ki omogoča tudi prevzemanje in uporabo kataložnih zapisov drugih knjižnic; prim. centralni katalog, kooperativni katalog
- vzajemni vír** -ega -a m elektronski vir (1) z dostopom na daljavo, ki ga v sodelovanju uporablja več knjižnic
- vzdévek** -vka m ime, ki ga oseba uporablja poleg osebne imena in priimka in je lahko po njem bolj znana, npr. Tintoretto, Grozni; prim. agnomen (2), stalni pridevek
- vzdrževanje katalóga** -a -- s dopolnjevanje, popravljanje kataloga; prim. redakcija kataloga (1), urejanje kataloga, vodenje kataloga
- vznóžje lista** -a -- s, nekdej, v katalogizaciji spodnji del kataložnega listka z značnico, naslovom, impresumom; prim. glava lista, trup lista
- vzórčna knjižnica** -e -e ž uspešna, organizacijsko in strokovno dobro delujoča knjižnica, ki je formalno priznana in priporočena kot zgled drugim knjižnicam
- vzorčni izvod** neustr., gl. ogledni izvod in ogledni primerek
- vzpor. nasl. str.** okrajš. (vzporedna naslovna stran) v katalogizaciji oznaka v bibliografskem opisu, ki pove, da so pri opisovani enoti upoštevani podatki z vzporedne naslovne strani
- vzpor. pag.** okrajš. (vzporedna paginacija) v katalogizaciji oznaka v bibliografskem opisu, ki pove, da teče številčenje strani skozi vso publikacijo in hkrati ločeno za vsak prispevek posebej
- vzporedna izdája** -e -e ž vsaka od izdaj istega dela, ki je izšlo istočasno na različnih medijih, kot tiskana in elektronska izdaja; sin. izdaja na drugem mediju
- vzporedna naslôvna strán** -e -e -í ž 1. stran, ki je levo od naslovne strani 2. gl. vzpor. nasl. str.
- vzporedna navédba** -e -e ž, v katalogizaciji hkratna navedba določenega elementa bibliografskega opisa v drugem jeziku in/ali pisavi
- vzporedna paginácija** -e -e ž 1. v katalogizaciji vzporedno oštevilčenje strani, kjer je zadnja stran posameznega lista oštevilčena z isto številko kakor prednja stran naslednjega lista; prim. dvojna paginacija (1) 2. gl. vzpor. pag.
- vzporedna značnica** -e -e ž 1. v katalogizaciji vsaka od različnih oblik normativne značnice, ki temelji na imenu ali naslovu v kakem drugem jeziku, jezikovni obliki ali pisavi, npr. United Nations, Nations Unies, Vereinte Nationen; prim. variantna značnica 2. pri vsebinski obdelavi vsaka od različnih oblik normativne predmetne značnice, ki temelji na drugem jeziku, drugi jezikovni obliki ali pisavi, npr. Schweiz, Suisse, Svizzera; sin. alternativna značnica
- vzporedni dostòp** -ega -ópa m, gl. hkratni dostop

vzporedni naslòv -ega -ôva m stvarni naslov v drugem jeziku in/ali pisavi, naveden na naslovni strani; sin. paralelni naslov, vzporedni stvarni naslov
vzporedni naslòv zbirke -ega -ôva -- m, v katalogizaciji naslov zbirke, v drugem jeziku in/ali pisavi kot stvarni naslov zbirke
vzporedni pòdnaslòv -ega -ôva m, v katalogizaciji podnaslov, ki je v predpisanem viru podatkov naveden v drugem jeziku in/ali pisavi
vzporedni stvárni naslòv -ega -ega -ôva m, gl. vzporedni naslov
vzporedno izdájanje -ega -a s istovrstna vzporedna priprava, izdelava in distribucija publikacije na različnih medijih, npr. v tiskani in elektronski obliki
vzporedno štetje strani neutr., gl. vzporedna paginacija

W

wiki -ja [víki] m (ang. Wiki) spletna publikacija, pri kateri uredniška politika vsakomur omogoča ustvarjanje in urejanje prispevkov, vsebina je prosto dostopna, prav tako ponovna uporaba in kopiranje; sin. hitre strani, viki
WORM WORM-a [vórm] m, krat. (ang. Write Once Read Many times) zapisljivi optični disk (1), predhodnik zapisljivega CD-ja (1), ki zaradi nezanesljivosti ni doživel širše uporabe
WWW WWW-ja [vəvəvə in vevevé -êja] m, krat. (ang. World Wide Web) gl. svetovni splet in splet

X

XML XML-a [iksemèl -êla] m, krat. (ang. Extensible Markup Language) gl. razširljivi označevalni jezik

Z

Z neskl. [zè] m, krat. (zamenja) pri inventarizaciji oznaka v inventarni knjigi za način pridobitve knjižničnega gradiva z zamenjavo
zabávna elektrónika -e -e ž elektronski aparati, ki so namenjeni zabavi, razvedrilu, npr. gramofon, laserski gramofon, računalniška igra (2)
začasna izposója -e -e ž, gl. izposoja za določen čas
začasni líst -ega -a m, zastar. kataložni listek z začasnim vpisom
začasni podatki -ih -ov m, mn. podatki v začasnem vpisu, ki se spreminjajo ob prejemu posameznega zvezka, kosa, številke (2)
začasni vpís -ega -a m, v katalogizaciji kataložni vpis, ki nima izpolnjenih vseh podatkov ali vsebuječasne podatke, ker publikacija še izhaja ali ker

knjižnica nima vseh njenih delov, zvezkov, kosov, števil, in ki začasno nadomesti glavni vpis, dokler ni zaključen

začetna knjižnična zaloga -e -e -e ž, gl. začetna knjižnična zbirka in začetni knjižnični fond

začetna knjižnična zbirka -e -e -e ž knjižnična zbirka, ki jo ima knjižnica ob ustanovitvi; sin. začetna knjižnična zaloga, začetni knjižnični fond, začetna zaloga, začetna zbirka, začetni fond; prim. osnovna knjižnična zbirka

začetna letnica -e -e ž, v katalogizaciji letnica izida prvega zvezka, številke opisovane publikacije; prim. končna letnica

začetna zaloga -e -e ž, gl. začetni knjižnični fond in začetna knjižnična zbirka

začetna zbirka -e -e ž, gl. začetna knjižnična zbirka in začetni knjižnični fond

začetne strani -ih -- ž, mn., v katalogizaciji vse strani pred začetkom besedila, navadno naslovna stran, naslovne strani publikacije skupaj s hrbtno stranjo vsakega naslovnega lista; sin. preliminarne strani; prim. naslovna pola

začetni fond -ega -a m, gl. začetni knjižnični fond in začetna knjižnična zbirka

začetni knjižnični fond -ega -ega -a m knjižnični fond, ki ga ima knjižnica ob ustanovitvi; sin. začetna knjižnična zaloga, začetna knjižnična zbirka, začetna zaloga, začetna zbirka, začetni fond; prim. osnovni knjižnični fond

začetnica -e ž velika začetna črka besede, imena; sin. inicialka (1)

začetno vprašanje -ega -a s uporabnikovo vprašanje, s katerim se prične referenčni pogovor in ki pogosto ni vprašanje o tem, kar uporabnik išče; sin. uvodno vprašanje

zadetek -tka m zapis, podatek, dobljen z iskanjem, poizvedovanjem v računalniškem katalogu, podatkovni zbirki; prim. zgrešek, rezultati poizvedovanja

zadnja platnica -e -e ž, v knjigoveštvu zadnji, spodnji zaščitni del knjižne vezave; sin. spodnja platnica

zadnja številka -e -e ž **1.** najnovejša številka serijske publikacije **2.** številka serijske publikacije, s katero je ta prenehala izhajati **3.** številka serijske publikacije, s katero je knjižnica naročilo prekinila, čeprav serijska publikacija še izhaja

zadnji letnik -ega -a m **1.** najnovejši, tekoči letnik serijske publikacije **2.** letnik serijske publikacije, s katerim je ta prenehala izhajati **3.** letnik serijske publikacije, s katerim je knjižnica naročilo prekinila, čeprav serijska publikacija še izhaja

zadolžitev -tve [už] ž obremenitev bralčevega konta s podatki o izposojenem gradivu; prim. razdolžitev

zadolžiti -im [už] dov. obremeniti bralčev konto s podatki o izposojenem gradivu; prim. razdolžiti

- zadólžnica** -e [už] ž obrazec, na katerem uporabnik z lastnoročnim podpisom potrdi prejem izposojenega knjižničnega gradiva; sin. izposojevalni listek, obrazec za izposajo; prim. spremnica
- zadovoljèn informacijski zahtévek** -ega -ega -vka m, gl. zadovoljena informacijska zahteva
- zadovoljèna informacijska zahtéva** -e -e -e ž informacijsko vprašanje, na katero je dobil uporabnik knjižnice zadostno število dovolj kakovostnih, relevantnih informacij; sin. zadovoljen informacijski zahtevek; ant. nezadovoljena informacijska zahteva
- zadovoljstvo uporabnikov** -a -- s kazalnik uspešnosti knjižnice, ki ugotavlja, v kolikšni meri so uporabniki zadovoljni s storitvami knjižnice
- zagóvor** -a m dodatek, spremno besedilo, objavljeno v isti publikaciji za osnovnim delom; prim. predgovor
- zahtévni uporabnik** -ega -a m, gl. izkušeni uporabnik
- zahtévno iskánte** -ega -a s, v podatkovni zbirki, računalniškem katalogu iskanje z uporabniškim vmesnikom, ki je namenjen bolj večim uporabnikom, v iskalnem obrazcu ponuja iskanje po vseh iskalnih poljih, in navadno omogoča tudi iskanje z ukaznim načinom; prim. enostavno iskanje
- zajémanje internétnih vírov** -a -- -- s zbiranje in organizacija podatkov s spletnih strani in drugih internetnih virov, navadno zaradi trajnega arhiviranja predvsem izvirno digitalnih dokumentov
- zajémanje podatkov** -a -- s zbiranje, organizacija in vnos podatkov za nadaljnjo obdelavo in uporabo, npr. za bibliografijo
- zaklèp** -épa m zapiralo na platnicah srednjeveške knjige, navadno kovinsko, sestavljeno iz trdega in gibljivega dela; prim. zapon
- zaključena bibliografija** -e -e ž bibliografija (2), katere izhajanje velja za končano; ant. tekoča bibliografija; prim. retrospektivna bibliografija
- zaključena enôta** -e -e ž, v katalogizaciji dokument, publikacija, ki je zaključena celota že v enem zvezku, kosu, ali ko izidejo vsi predvideni zvezki, kosi
- zaključena izdája** -e -e ž izdaja, v kateri so izšli vsi predvideni zvezki, deli
- zaključena knjižna zbirka** -e -e -e ž 1. knjižna zbirka, ki je prenehala izhajati, ker so izšli vsi predvideni zvezki; prim. nezaključena knjižna zbirka 2. knjižna zbirka v omejenem številu zvezkov in s predvidenim koncem izhajanja
- zaključena publikácija** -e -e ž publikacija, ki izide navadno v enem kosu, enem zvezku in je vnaprej omejena; sin. monografska publikacija; prim. serijska publikacija
- zaključena publikácija v več kósih** -e -e -- -- -- ž, gl. publikacija v več kosih
- zaključena publikácija v več zvézkah** -e -e -- -- -- ž, gl. publikacija v več zvezkih
- zaključeni integrírni vír** -ega -ega -a m integrirni vir, ki se spreminja in dopolnjuje v določenem časovnem obdobju s predvidenim koncem izhajanja, npr. spletna stran dogodka, ki se z njim tudi sklene; ant. nezaključeni integrirni vir

- zaključeni katalóg** -ega -a m katalog (1), ki se ne dopolnjuje več
- zaključeválec zapísa** -lca -- [ȳc] m, v MARC-formatih kontrolni znak na koncu zapisa (1), ki ga loči od naslednjega
- zaključno poročílo** -ega -a s raziskovalno poročilo ob zaključku projekta; sin. končno poročilo; prim. vmesno poročilo
- zákon o distribúciiji článkov** -óna -- -- -- m, gl. Bradfordov zakon in zakon o razpršenosti článkov
- zákon o produktívnosti ávtorjev** -óna -- -- -- m, gl. Lotkov zakon
- zákon o razpršenosti článkov** -óna -- -- -- m, v bibliometriji zakon o razporeditvi článkov v znanstvenih časopisih glede na njihovo znanstveno področje; sin. Bradfordov zakon, zakon o distribuciji článkov; prim. Lotkov zakon
- zákon o založníštvu** -óna -- -- m, nekdanj zakon, ki je urejal izdajanje, zalaganje in distribucijo vseh vrst tiskanega gradiva in določal, s katerimi podatki mora biti opremljena publikacija
- zakoník** -a m knjiga z zbranimi zakoni in drugimi pravnimi akti
- zalóga** -e ž **1.** neustr., gl. knjižnični fond in knjižnična zbirka **2.** pri inventarizaciji podatki o posameznih prispelih številkah serijske publikacije, številu izvodov posamezne publikacije
- zalóžba** -e ž, v založništvu podjetje, zavod, inštitucija, organizacija, ki se organizirano ukvarja z izdajanjem, zalaganjem in distribucijo knjig, publikacij; prim. samozaložba (1)
- založêno** neskl., kot pojasnilo, pri obdelavi oznaka v kataložnem zapisu, knjižničnih evidencah, ki pove, da je publikacija, dokument založen v policah, skladišču in zato ni dostopen; prim. nenajdljivo gradivo, izgubljeno
- založítí** -ím dov. **1.** v založništvu predvsem financirati, navadno tudi pripraviti izdajo in natis, izdelavo publikacije in distribuirati naklado; prim. izdati, objaviti **2.** uvrstiti na napačno mesto, npr. knjigo, publikacijo
- založníca** -e ž ustanova, ki financira in navadno tudi pripravi izdajo in natis publikacije in distribuira naklado, npr. založnica SAZU; sin. izdajateljica (2)
- založník** -a m podjetje, ustanova, ki financira in navadno tudi pripravi izdajo in natis publikacije ter distribuira naklado; sin. izdajatelj (2); prim. samozaložnik
- založníška bibliografíja** -e -e ž bibliografija (2), ki popisuje izdaje določene založbe ali tudi literaturo o njej; prim. založniški katalog
- založníška dejávnost** -e -i ž **1.** dejavnost, ki se organizirano ukvarja z izdajanjem, zalaganjem in distribucijo knjig, publikacij; sin. založništvo **2.** financiranje natisa rokopisa knjige, publikacije, ki ga pripravi izdajatelj (2)
- založníška pogódba** -e -e ž, v založništvu pravni akt, s katerim avtor izvirnega dela ali prevoda prenese na založbo, založnika založniško pravico do objave dela
- založníška právíca** -e -e ž, v založništvu po pogodbi z avtorjem pridobljena pravica do natisa, ponatisa, prevoda njegovega dela; prim. copyright (1), pravica izdajanja, pravica objave

- založniška produkcija** -e -e ž publikacije založnikov, izdane in/ali založene v določenem časovnem obdobju, na določenem območju, npr. založniška produkcija v Sloveniji leta 2004; prim. nezaložniška produkcija, knjižna produkcija
- založniška sêrija** -e -e ž **1.** zastar., gl. knjižna zbirka (1, 2) **2.** zbirka (2)
- založniška številka** -e -e ž številka in/ali črkovna oznaka, ki jo založba določi svoji publikaciji; prim. številka klišeja
- založniška vezáva** -e -e ž, v knjigovestvu enaka vezava celotne naklade ali njenega dela, ki jo določi založnik
- založniški** -a -o prid. nanašajoč se na založbo, založnika, založništvo
- založniški adligát** -ega -a m vsak od adligatov, ki jih v eno knjigoveško enoto združi založnik in ki imajo navadno skupen naslov ter sorodno vsebino; sin. založniški privezek; prim. tiskarski adligat, naključni adligat
- založniški arhív** -ega -a m urejena zbirka (1) arhivskih izvodov lastne produkcije, ki jih hrani založba za svoje potrebe; sin. arhiv založbe
- založniški katalóg** -ega -a m tiskan ali drugače razmnožen seznam publikacij, ki so ali bodo izšle pri določeni založbi, založbah; prim. založniška bibliografija
- založniški komisionár** -ega -ja m, v založništvu posrednik za distribucijo knjig, publikacij med založbami in knjigarnami ali drugimi kupci; prim. knjigarniški komisionar, komisijska založba
- založniški privézek** -ega -zka m vsak od privezkov, ki jih v eno knjigoveško enoto združi založnik in ki imajo navadno skupen naslov ter sorodno vsebino; sin. založniški adligat; prim. tiskarski privezek, naključni privezek
- založniški znák** -ega -a m, v tiskarstvu dogovorjen lik in/ali napis, ki označuje določeno založbo; prim. signet, tiskarski znak
- založniško glasílo** -ega -a s periodična publikacija s podatki o delovanju, novih izdajah založbe
- založniško naznanílo** -ega -a s informativno obvestilo o novi publikaciji, publikacijah določene založbe
- založništvo** -a s dejavnost, ki se organizirano ukvarja z izdajanjem, zalaganjem in distribucijo knjig, publikacij; sin. založniška dejavnost (1)
- založništvo na zahtévo** -a -- -- s založniška dejavnost elektronsko izdelanih publikacij tako, da se ne izda celotna naklada, ampak se vsakič natisne, izda samo število naročenih izvodov; prim. izdajanje na zahtevo, tiskanje na zahtevo
- založništvo po potrebi** neustr., gl. založništvo na zahtevo
- zamejski tisk** -ega -a m publikacije, ki jih izdajajo založniki zamejskih Slovencev; prim. izseljenski tisk, tuja literatura
- zamána** -e ž **1.** pridobivanje knjižničnega gradiva z izmenjavo publikacij med knjižnicami; sin. zamenjava (1) **2.** tako pridobljeno knjižnično gradivo **3.** gl. Z
- zamenjáva** -e ž **1.** pridobivanje knjižničnega gradiva z izmenjavo publikacij med knjižnicami; sin. zamenja (1) **2.** gl. Z

zamenjava dublét -e -- ž, gl. zamenjava dvojnic

zamenjava duplikátov -e -- ž, gl. zamenjava dvojnic

zamenjava dvójnic -e -- ž pridobivanje knjižničnega gradiva z izmenjavo odvečnih dvojnic med knjižnicami; sin. zamenjava dublet, zamenjava duplikatov

zamudnina -e ž znesek, ki ga po preteku roka izposoje plača uporabnik za vsak dan prekoračenja roka; prim. prekoračitev roka izposoje, opomin

zaostánki -ov m, mn., pri obdelavi knjižnično gradivo, ki zaradi različnih razlogov dalj časa čaka na obdelavo

zapis -a m **1.** kar je na kateri koli način zapisano, posneto **2.** v računalništvu skupek logično povezanih podatkov, ki je osnovna enota podatkovne zbirke, npr. bibliografski vpis v računalniškem katalogu, podatki o vsakem članu v evidenci uporabnikov knjižnice; sin. računalniški zapis (1), elektronski zapis (1)

zapis za CIP -a -- -- [cíp] m bibliografski zapis o publikaciji, v kateri je natisnjen; sin. CIP-zapis, predpublikacijski zapis

zapisati -šem dov. **1.** s pisanjem na pisno podlago ohraniti v času in prostoru **2.** v računalništvu s tehničnimi postopki narediti, da se podatki ohranijo v času in prostoru na elektronskem mediju (1), npr. zapisati datoteko na trdi disk; prim. shraniti, izbrisati

zapisljivi Blu-ray dísk -ega -- -a [blú réj] m **1.** (krat. BD-R) Blu-ray disk, na katerega je podatke mogoče enkrat zapisati (2) **2.** (krat. BR-RE) Blu-ray disk, na katerem je podatke mogoče večkrat zapisati (2), spreminjati in brisati

zapisljivi CD -ega CD-ja [cedé -êja] m **1.** (krat. CD-R) kompaktni disk, na katerega je podatke mogoče enkrat zapisati (2); prim. CD-ROM **2.** (krat. CD-RW) kompaktni disk, na katerem je podatke mogoče večkrat zapisati (2), spreminjati in brisati; prim. CD-ROM

zapisljivi DVD -ega DVD-ja [devedé -êja] m **1.** (krat. DVD-R) DVD, na katerega je podatke mogoče enkrat zapisati (2) **2.** (krat. DVD-RW) DVD, na katerem je podatke mogoče večkrat zapisati (2), spreminjati in brisati

zapisljivi láaserski dísk -ega -ega -a m **1.** laserski disk, na katerega je podatke mogoče enkrat zapisati (2), npr. CD-R, DVD-R, BD-R; sin. zapisljivi optični disk (1); prim. izbrisljivi optični disk **2.** laserski disk, na katerem je podatke mogoče večkrat zapisati (2), spreminjati in izbrisati, npr. CD-RW, DVD-RW, BD-RE; sin. zapisljivi optični disk (2); prim. izbrisljivi laserski disk

zapisljivi óptični dísk -ega -ega -a m **1.** optični disk, na katerega je podatke mogoče enkrat zapisati (2), npr. CD-R, DVD-R, BD-R; sin. zapisljivi laserski disk (1); prim. izbrisljivi optični disk **2.** optični disk, na katerem je podatke mogoče večkrat zapisati (2), spreminjati in izbrisati, npr. CD-RW, DVD-RW, BD-RE; sin. zapisljivi laserski disk (2); prim. izbrisljivi optični disk

- zapisovalec** -lca [ȳc] m oseba, ki zapiše, zapisuje ljudsko blago; prim. zbiralec
- zapisovalec razgôvora** -lca -- [ȳc] m oseba, ki vodi pogovor, zastavlja vprašanja in pripravi intervju za objavo; sin. vpraševalec, intervjuvar, izpraševalec; prim. intervjuvanec
- zapisoválka** -e [ȳk] ž ženska, ki zapiše, zapisuje ljudsko blago; prim. zbiralka
- zapisoválka razgôvora** -e -- [ȳk] ž ženska, ki vodi pogovor, zastavlja vprašanja in pripravi intervju za objavo; sin. intervjuvarka, vpraševalka, izpraševalka; prim. intervjuvanka
- zaplénjena izdájá** -e -e ž izdaja publikacije, ki je uradno prepovedana in zaplenjena; prim. prepovedana izdaja
- zaplénjena števílka** -e -e ž posamezna številka serijske publikacije (2), ki je uradno prepovedana in je celotna naklada zaplenjena; prim. prepovedana številka
- zapolnitveni znák** -ega -a m, v MARC-formatih znak, ki se ga uporabi na določenem mestu v bibliografskem zapisu, kadar ni na voljo ustreznega podatka, čeprav bi bil smiseln; prim. prazni znak (2), polnilni znak
- zapóna** -e ž navadno kovinski mehanizem za zapenjanje srednjeveških knjig z lesenimi platnicami; sin. klavzura; prim. zaklep
- zaporédna razšíritev** -e -tve ž, v UDK uporaba vseh vrstilcev UDK v zaporednem nizu med navedenima vrstilcema in se označuje z znakom /
- zapórniška knjižnica** -e -e ž specializirana knjižnica za zapornike; sin. jetniška knjižnica; prim. kaznilniška knjižnica
- zapírta kaséta** -e -e ž, gl. sklenjenotračna kaseta
- zapírta políca** -e -e ž, žarg., gl. knjižna omara
- zapírto obmóčje** -ega -a s območje v knjižnici, ki je dostopno samo članom knjižnice z izkaznico, navadno elektronsko, ali samo osebu knjižnice; ant. odprto območje; prim. varovano območje
- zapírto skladišče** -ega -a s skladišče, do katerega ima dostop samo pooblaščen knjižničar
- zapuščína** -e ž knjižnično gradivo, ki ga posameznik navadno z oporoko zapusti knjižnici ali to storijo njegovi dediči; sin. volilo, ostalina, legat
- zapuščínski kórpús** -ega -a m zapuščina, ki ostane v knjižničnem fondu kot korpus separatum
- zasébná knjižnica** -e -e ž knjižnica, ki je zasebna lastnina, navadno namenjena določeni skupini uporabnikov, npr. družinska, plemiška knjižnica; sin. privatna knjižnica; ant. javna knjižnica
- zasédena signatúra** -e -e ž, pri obdelavi signatura, ki je že bila dodeljena enoti knjižničnega gradiva in je zato ni mogoče ponovno dodeliti; ant. prosta signatura; prim. sproščena signatura
- zaslòn** -óna m ploskev za prikazovanje slike, besedila, npr. računalniški zaslon, televizijski zaslon; sin. ekran

- zaslòn na dotík** -ôna -- -- m računalniški zaslon, na katerem uporabnik izbira možnosti in izvaja ukaze tako, da se s prstom dotika označenih mest; sin. na dotik občutljiv zaslon
- zaslónska máska** -e -e ž, gl. zaslonski obrazec
- zaslónski izpis** -ega -a m predstavitev podatkov, dokumenta na računalniškem zaslonu; sin. prikaz, zaslonski prikaz; prim. izpis
- zaslónski mení** -ega -ja m, gl. meni
- zaslónski obrázec** -ega -zca m rubrika (3) na računalniškem zaslonu, namenjena za vnos podatkov; sin. zaslonka maska, obrazec (2)
- zaslónski prikáz** -ega -áza m predstavitev podatkov, dokumenta na računalniškem zaslonu; sin. prikaz, zaslonski izpis; prim. izpis
- zastáranje informacij** *neustr.*, gl. zastarevanje informacij
- zastaréla knjižnična zalóga** -e -e -e ž, gl. zastareli knjižnični fond in zastarela knjižnična zbirka
- zastaréla knjižnična zbirka** -e -e -e ž knjižnična zbirka, ki ni dopolnjevana z novjšimi dokumenti, publikacijami in zato ne ustreza poslanstvu knjižnice; sin. zastareli knjižnični fond, zastarela knjižnična zaloga, zastarela zaloga, zastarela zbirka, zastareli fond
- zastaréla literatúra** -e -e ž literatura, katere vsebina ni več v skladu s strokovnimi, jezikovnimi normami
- zastaréla zalóga** -e -e ž, gl. zastarela knjižnična zbirka in zastareli knjižnični fond
- zastaréla zbirka** -e -e ž, gl. zastarela knjižnična zbirka in zastareli knjižnični fond
- zastaréli fónđ** -ega -a m, gl. zastareli knjižnični fond in zastarela knjižnična zbirka
- zastaréli knjižnični fónđ** -ega -ega -a m knjižnični fond, ki ni dopolnjen z novjšimi dokumenti, publikacijami in zato ne ustreza poslanstvu knjižnice; sin. zastarela knjižnična zbirka, zastarela knjižnična zaloga, zastarela zaloga, zastarela zbirka, zastareli fond
- zastarévanje fónđa** -a -- s, gl. zastarevanje knjižničnega fonda in zastarevanje knjižnične zbirke
- zastarévanje informáci** -a -- s zmanjševanje vrednosti, točnosti informacij, ki niso obnovljene, dopolnjene, posodobljene z najnovjšimi podatki
- zastarévanje knjižnične zalóge** -a -- -- s, gl. zastarevanje knjižničnega fonda in zastarevanje knjižnične zbirke
- zastarévanje knjižnične zbirke** -a -- -- s zmanjševanje vrednosti knjižnične zbirke, ki ni dopolnjevana z novjšimi dokumenti, publikacijami; sin. zastarevanje knjižničnega fonda, zastarevanje knjižnične zaloge, zastarevanje fonda, zastarevanje zaloge, zastarevanje zbirke
- zastarévanje knjižničnega fónđa** -a -- -- s zmanjševanje vrednosti knjižničnega fonda, ki ni dopolnjen z novjšimi dokumenti, publikacijami; sin.

- zastarevanje knjižnične zbirke, zastarevanje knjižnične zaloge, zastarevanje fonda, zastarevanje zaloge, zastarevanje zbirke
- zastarévanje zalóge** -a -- s, gl. zastarevanje knjižnične zbirke in zastarevanje knjižničnega fonda
- zastarévanje zbírke** -a -- s, gl. zastarevanje knjižnične zbirke in zastarevanje knjižničnega fonda
- zaščíta knjížničnega gradíva** -e -- -- ž postopki za preprečevanje poškodb in obolenj, prezervacijo, konzerviranje in restavriranje knjižničnega gradiva
- zaúпно gradívo** -ega -a s gradivo zaupne narave, ki je dostopno le pod posebnimi pogoji
- zavaróvanje knjížničnega gradíva** -a -- -- s ukrepi za preprečevanje poškodb, uničenja knjižničnega gradiva v izrednih razmerah, npr. ob požaru, poplavi
- zavéstna informacijska potreba** -e -e -e ž informacijska potreba, ki je zaznana, vendar ni jasno povedana; prim. nezavedna informacijska potreba
- zavíhek** -hka m zavihani del ovitka (1) na sprednji in zadnji platnici, navadno s podatki o avtorju, publikaciji, knjižni zbirki
- ZBDJ** ZBDJ-ja [zəbədəjə] m, krat., gl. Zveza bibliotekarskih društev Jugoslavije
- ZBDS** ZBDS-ja [zəbədəsə] m, gl. Zveza bibliotekarskih društev Slovenije
- zbirálec** -lca [ʉc] m oseba ali korporacija, ki zbira izdelke ljudske književnosti ali glasbe; sin. zbiratelj; prim. sestavljalec, kompilator, zapisovalec
- zbirálka** -e [ʉk] ž ženska, ki zbira izdelke ljudske književnosti ali glasbe; sin. zbirateljica; prim. sestavljalka, kompilatorka, zapisovalka
- zbiranje bibliográfskega gradíva** -a -- -- s začetna faza bibliografskega dela pri pripravi bibliografije; prim. zbiranje gradiva
- zbiranje gradíva** -a -- s načrtno pridobivanje knjižničnega gradiva za izgradnjo knjižnične zbirke; prim. zbiranje bibliografskega gradiva
- zbirátelj** -a m oseba ali korporacija, ki zbira izdelke ljudske književnosti ali glasbe; sin. zbiralec; prim. sestavljalec, kompilator, zapisovalec
- zbiráteljica** -e ž ženska, ki zbira izdelke ljudske književnosti ali glasbe; sin. zbiralka; prim. sestavljalka, kompilatorka, zapisovalka
- zbirka** -e ž **1.** sistematično zbrana in urejena skupina podatkov, predmetov, navadno istovrstnih, npr. podatkovna zbirka, referenčna zbirka **2.** založniška oznaka za skupino posameznih publikacij s skupnim naslovom; sin. založniška serija (2); prim. knjižna zbirka (1) **3.** publikacije, ki so izšle s tako oznako; prim. knjižna zbirka (2) **4.** žarg., gl. knjižnična zbirka (2) in knjižnični fond **5.** gl. antologija
- zbirka besedíl** -e -- ž, gl. podatkovna zbirka besedil in podatkovna zbirka celotnih besedil
- zbirka celótnih besedíl** -e -- -- ž, gl. podatkovna zbirka besedil in podatkovna zbirka celotnih besedil
- zbirka dróbnih tískov** -e -- -- ž **1.** zbirka (1) z drobnimi tiski (1, 2) **2.** žarg. oddelek knjižnice z drobnimi tiski (1, 2)

zbirka podatkov -e -- ž **1.** sistematično zbrani in organizirani podatki, namenjeni poizvedovanju; sin. podatkovna zbirka (1) **2.** v elektronski obliki shranjeni podatki, namenjeni poizvedovanju, npr. besedilna zbirka, numerična zbirka; sin. podatkovna zbirka (2), računalniška podatkovna zbirka, računalniška zbirka podatkov, baza podatkov; prim. banka podatkov

zbirka podatkov z dostopom na daljavo -e -e -- -- -- -- ž, gl. podatkovna zbirka z dostopom na daljavo

zbirka učbenikov -e -- ž del knjižnične zbirke, navadno univerzitetne ali visokošolske knjižnice, šolske knjižnice, ki vsebuje učbenike za predmete na univerzi, fakulteti, šoli, namenjene študentom, učencem; sin. učbeniška zbirka; prim. posebna zbirka učbenikov

zbirka v zbirki -e -- -- ž knjižna zbirka z lastnim posebnim naslovom, ki je del druge, nadrejene knjižne zbirke ali serijske publikacije; prim. podzbirka

zbirka z besedili neustr., gl. podatkovna zbirka besedil in podatkovna zbirka celotnih besedil

zbirka z dostopom na daljavo neustr., gl. podatkovna zbirka z dostopom na daljavo

zbirna funkcija -e -e ž, v katalogizaciji naloga abecednega imenskega kataloga, da so podatki o delih istega avtorja, ki jih ima knjižnica, zbrani na istem mestu v katalogu; prim. iskalna funkcija

zbirna vodilka -e -e ž vodilka, ki opozarja uporabnika na podrobnejše predmetne oznake

zbirni abstrakt -ega -a m, gl. zbirni izvleček in skupni izvleček in kumulativni izvleček

zbirni enótni naslòv -ega -ega -ôva m naslov, pod katerim so v katalogu uvrščena dela določenega avtorja, npr. zbrana dela, izbrana dela

zbirni izvleček -ega -čka m izvleček, ki povzema vsebino več, praviloma vsebinsko povezanih dokumentov; sin. zbirni abstrakt, kumulativni izvleček, skupni izvleček, skupni abstrakt, kumulativni abstrakt

zbirni katalóg -ega -a m, gl. centralni katalog

zbirni naslòv -ega -ôva m, v katalogizaciji naslov publikacije, v kateri je zbranih več samostojnih del; sin. zbirni stvarni naslov, skupni stvarni naslov; prim. skupni naslov (1), podrejeni naslov

zbirni stvárni naslòv -ega -ega -ôva m, gl. zbirni naslov

zbirni zapís -ega -a m, v katalogizaciji skupni bibliografski zapis za več kosov knjižničnega gradiva, navadno drobnih tiskov, ki imajo skupno značilnost, po kateri se določi fingirani naslov, npr. volitve 1990

zbirno délo -ega -a s, gl. pregledno delo

zbirno kazálo -ega -a s, gl. skupno kazalo

zbórník -a m publikacija s samostojnimi strokovnimi, literarnimi prispevki več avtorjev, npr. jubilejni, domoznanski, književni, spominski zbornik

zborovódja -e m kdor umetniško vodi pevski zbor; prim. dirigent

- zborovódkinja** -e ž ženska, ki umetniško vodi pevski zbor; prim. dirigentka
- zbráno délo** -ega -a s vsa dela kakega avtorja, objavljena v isti publikaciji; prim. izbrano delo
- zbrisljívi dísk** neustr., gl. izbrisljivi laserski disk in izbrisljivi optični disk
- združeválni ískálník** -ega -a m iskalnik, ki omogoča hkratno poizvedovanje po več različnih iskalnikih, podatkovnih zbirkah z uporabo le enega uporabniškega vmesnika, in enoten prikaz rezultatov iskanja; sin. metaiskalnik; prim. knjižnični portal
- združeválno ískánje** -ega -a s poizvedovanje z uporabo združevalnega iskalnika
- zdrúžítev sêrijske publikácije** -tve -- -- ž nastanek serijske publikacije iz dveh ali več serijskih publikacij tako, da se njen stvarni naslov bistveno razlikuje od prejšnjih naslovov; sin. spojitev serijske publikacije; prim. prevzem serijske publikacije, razcepitev serijske publikacije, odcepitev serijske publikacije, cepitev serijske publikacije
- zdrúžljívi** -a -o prid., v računalništvu ki se lahko logično in tehnično povezuje, združuje z drugimi sistemi, napravami, npr. združljivi podatki, združljiva računalniška oprema; sin. kompatibilni; ant. nezdružljivi
- zdrúžljívo** -i ž zmožnost povezovanja, združevanja, skupnega delovanja v drugi, logično urejeni celoti, npr. združljivost računalniških sistemov, programske opreme, podatkov, formatov računalniško čitljivega zapisa; sin. kompatibilnost
- zdrúžljívo** podátkov -i -- ž zmožnost povezovanja, združevanja, prenosa podatkov v druge sisteme, ker so usklajeni glede formata računalniško čitljivega zapisa, programske opreme, npr. združljivost bibliografskih podatkov; sin. kompatibilnost podatkov; ant. nezdružljivost podatkov
- zemljépísna oznáka** -e -e ž, pri vsebinski obdelavi, gl. geografska predmetna oznaka in zemljepisna predmetna oznaka
- zemljépísna predmétna oznáka** -e -e -e ž, pri vsebinski obdelavi predmetna oznaka, ki označuje kraj ali zemljepisni pojem, obravnavan v dokumentu, publikaciji, npr. Alpe, Ptuj; sin. geografska oznaka, geografska predmetna oznaka, zemljepisna oznaka
- zemljépísno določílo** -ega -a s, pri vsebinski obdelavi določilo, ki podrobneje zemljepisno opredeli in/ali omeji predmetno značnico; sin. geografsko določilo, geografska determinanta
- zemljévíd** -a m **1.** dvodimenzionalna upodobitev dela Zemljinega površja, objektov na njem v pomanjšanem merilu, navadno na papirju, npr. stenski zemljevid, žepni zemljevid; sin. karta (1), geografska karta **2.** gl. zvd in zvd.
- zgíb** -a m, v knjigoveštvu mesto prepogiba pole papirja pri vezavi
- zgíbanka** -e ž publikacija na enem, večkrat zganjenem listu; sin. zloženka; prim. leporelo
- zgodovína bibliotekárstva** -e -- ž veda o zgodovinskem razvoju bibliotekarstva; prim. zgodovina knjižničarstva

- zgodovina iskanja** -e -- ž pregled vseh postopkov in dogajanj v času iskanja, poizvedovanja z vsemi ponovitvami, iskalnimi zahtevami, rezultati iskanja; sin. zgodovina poizvedovanja
- zgodovina knjižnice** -e -- ž opis delovanja določene knjižnice od njenih začetkov; sin. knjižnična zgodovina
- zgodovina knjižničarstva** -e -- ž veda o zgodovinskem razvoju knjižnic in knjižničarstva; sin. bibliotekologija, knjižničarska zgodovina; prim. zgodovina bibliotekarstva
- zgodovina poizvedovanja** -e -- ž pregled vseh postopkov in dogajanj v času iskanja, poizvedovanja z vsemi ponovitvami, iskalnimi zahtevami, rezultati poizvedovanja; sin. zgodovina iskanja
- zgornja platnica** -e -e ž, nekdaž, gl. sprednja platnica
- zgornji naslov** -ega -ôva m, nekdaž naslov, natisnjen nad okvirom zemljevida; sin. vrhnji naslov
- zgoščênka** -e ž (krat. CD) optični disk premera 12 cm, ki se je pojavil leta 1982, prvotno namenjen za distribucijo in predvajanje zvočnih zapisov v digitalni obliki, npr. glasbeni CD; sin. cede, cedejka, kompaktni disk, kompaktna plošča, CD-plošča
- zgrêsek** -ška m relevanten zapis v računalniškem katalogu, podatkovni zbirki, ki v postopku iskanja, poizvedovanja ni bil najden; prim. zadetek
- zlogôvna pisáva** -e -e ž glasovna pisava, pri kateri pismenke zaznamujejo zloge; sin. silabična pisava, logografska pisava; prim. črkovna pisava, fonetična pisava
- zloženka** -e ž publikacija na enem, večkrat zganjenem listu; sin. zgibanka; prim. leporelo
- zmogljivost** -i ž sposobnost vsebovati, sprejeti kaj vase, zlasti v večji količini, npr. zmogljivost skladišča, zmogljivost pomnilnika; sin. kapaciteta
- zmogljivost pomnilniškega média** -i -- -- ž največja količina podatkov, ki jih je mogoče shraniti na pomnilniškem mediju; sin. kapaciteta pomnilniškega medija
- zmogljivost skladišča** -i -- ž podatek o tem, koliko enot knjižničnega gradiva je mogoče shraniti v knjižničnem skladišču glede na njegovo velikost in opremljenost; sin. kapaciteta skladišča
- značilni naslov** -ega -ôva m, gl. izraziti naslov
- značnica** -e ž avtorjevo ime, stvarni naslov, predmetna oznaka, ki omogoča razvrščanje in iskanje bibliografskih vpisov v katalogu (1), bibliografiji (2), npr. avtorska značnica, predmetna značnica, stvarna značnica; prim. element za razvrščanje
- značnica dodatnega vpisa** -e -- -- ž, v katalogizaciji značnica, pod katero je dodatni vpis uvrščen v katalog, bibliografijo (2)
- značnica glavnega vpisa** -e -- -- ž, v katalogizaciji značnica, pod katero je glavni vpis uvrščen v katalog, bibliografijo (2)

- značnica kazálke** -e -- ž, v katalogizaciji značnica, pod katero je kazalka uvrščena v katalog, bibliografijo (2)
- značnica napotilnega vpísa** -e -- -- ž, gl. napotilna značnica
- znák** -a m **1.** kar je samostojno ali kot del kakšnega sporočila nosilec informacije, npr. črka, ločilo, znaki v UDK **2.** lik, predmet, ki ima določen pomen, npr. logotip
- znák izpúščanja** -a -- m, gl. tripičje in znak za izpuščanje
- znák za izključitev razvrščanja** -a -- -- -- m, v računalništvu znamenje za označevanje besede, znaka, ki se pri abecednem razvrščanju ne upošteva
- znák za izpúščanje** -a -- -- m, (znak . . .) ločilo, sestavljeno iz treh pik, ki označuje opustitev besede, podatka; sin. tripičje, znak izpuščanja, znak za opuščanje
- znák za krájšanje** -a -- -- m, pri poizvedovanju znak, ki v besedi, besedni zvezi označuje desni, levi ali sredinski odrez, navadno z znaki *, # ali \$; sin. znak za odrez; prim. maskirni znak
- znák za odrèz** -a -- -- m, pri poizvedovanju znak, ki v besedi, besedni zvezi označuje desni, levi ali sredinski odrez, navadno z znaki *, # ali \$; sin. znak za krajšanje; prim. maskirni znak
- znák za opúščanje** -a -- -- m, gl. tripičje in znak za izpuščanje
- znakôvna písava** -e -e ž pisava, ki uporablja za zapisovanje od govorjenega jezika neodvisne znake, npr. kitajska pisava
- znánstvena bibliotéka** -e -e ž, gl. znanstvena knjižnica
- znánstvena fantástika** -e -e ž literarna dela, ki temeljijo na predvidevanih izsledkih znanosti
- znánstvena informacijska dejávnost** -e -e -i ž informacijska dejavnost za potrebe strokovnega in znanstvenega dela
- znánstvena knjigárna** -e -e ž specializirana knjigarna za prodajo znanstvenih in strokovnih publikacij
- znánstvena knjižnica** -e -e ž knjižnica, ki deluje za potrebe znanstvenega dela; sin. znanstvena biblioteka
- znánstvena literatúra** -e -e ž publikacije, dokumenti, ki vsebujejo znanstvena dela; prim. strokovna literatura (2)
- znánstvena publikácija** -e -e ž publikacija, v kateri je objavljeno znanstveno delo, npr. znanstveni časopis, znanstvena monografija; prim. strokovna publikacija, poljudnoznanstvena publikacija
- znánstveni článek** -ega -nka m članek, v katerem so opisani potek in izsledki znanstvene raziskave; sin. izvirni znanstveni članek; prim. poljudni članek, strokovni članek
- znánstveni prispévek** -ega -vka m prispevek, v katerem so opisani potek in izsledki znanstvene raziskave; sin. izvirni znanstveni članek; prim. poljudni prispevek, strokovni prispevek
- znánstveno délo** -ega -a s delo, ki prinaša metodično in sistematično izpeljana, urejena in dokazljiva spoznanja z določenega področja, npr.

- znanstveni članek, znanstvena razprava; prim. strokovno delo, poljudnoznanstveno delo
- znánstveno poročílo** -ega -a s poročílo, v katerem so opisani stanje, potek in izsledki znanstvene raziskave; sin. tehnično poročílo
- ZNBJ** ZNBJ-ja [zənəbəjə] m (srb. Zajednica nacionalnih biblioteka Jugoslavije) gl. Skupnost jugoslovanskih nacionalnih knjižnic
- zožítev poizvédb**e -tve -- ž, pri poizvedovanju preoblikovanje poizvedbe tako, da je rezultat manjše število zadetkov, npr. z omejevanjem iskanja; prim. razširitev poizvedbe
- zrcálo stávka** -a -- s, v tiskarstvu velikost in lega potiskane površine strani; sin. zrcalo strani
- zrcálo straní** -a -- s, v tiskarstvu velikost in lega potiskane površine strani; sin. zrcalo stavka
- zunánja oblíka katalóga** -e -e -- ž, gl. oblika kataloga
- zunánja opréma** -e -e ž, v računalništvu naprave, ki so z računalnikom povezane v funkcionalno celoto, a ne predstavljajo njegovega osrednjega dela, npr. monitor, tipkovnica, miška, tiskalnik; sin. periferna oprema
- zunanja uredítev kataloga** neustr., gl. oblika kataloga
- zunánji dísk** -ega -a m, v računalništvu dodatni trdi disk, ki je prirejen za enostavno priključevanje na osebni računalnik in prenašanje; prim. izmenljivi disk
- zunánji pregíb** -ega -a m, v knjigoveštvu pregib med platnico in hrbtom; prim. notranji pregib
- zunánji rób knjíge** -ega -a -- m, v knjigoveštvu skrajni zunanji del platnic; prim. notranji rob knjige
- zunánji uporabník** -ega -a m uporabnik, ki ne pripada matični instituciji knjižnice; ant. domači uporabnik
- zv.** okrajš. (zvezek) oznaka v bibliografskem opisu, ki pove, da je opisovana enota določeni zvezek publikacije v več zvezkih
- zvd in zvd.** okrajš. (zemljevid) v katalogizaciji oznaka v bibliografskem opisu, ki pove, da je opisovana enota zemljevid ali da opisovana enota vsebuje zemljevid
- Zvéza bibliotékárskih drúštev Jugoslávije** -e -- -- -- ž (krat. ZBDJ, srb. Savez društava bibliotekara Jugoslavije) zgod., do 1991 zveza jugoslovanskih republiških bibliotekarskih društev, ki je bila ustanovljena leta 1949 v Ljubljani; prim. Društvo bibliotekarjev Jugoslavije
- Zvéza bibliotékárskih drúštev Slovénije** -e -- -- -- ž (krat. ZBDS) bibliotekarsko društvo v Sloveniji, ki je nastalo leta 1983 s preoblikovanjem Društva bibliotekarjev Slovenije
- zvézdica** -e ž (znak *) **1.** v tiskarstvu grafično znamenje za označevanje opombe pod črto; sin. asterisk **2.** v UDK simbol za vključitev druge klasifikacije **3.** pri poizvedovanju eden pogostejše uporabljenih znakov za krajšanje; prim. grabljice (2)

- zvézdna kárta** -e -e ž dvodimenzionalna upodobitev lege nebesnih teles; sin. astronomska karta, nebesna karta, nebovid; prim. vesoljska karta
- zvézdni átlas** -ega -a m knjiga zvezdnih kart; sin. nebesni atlas
- zvézec** -zka m **1.** kar je zbrano v enem povezu **2.** vsak od kosov tiskane monografske publikacije; sin. knjiga (5), volumen (2); prim. številka (2) **3.** gl. ZV.
- zvítek** -tka m prožna lista ali več prožnih listov, spetih, zašitih ali zlepljenih v trak, ki se pri branju previja, npr. papirusni zvitek, pergamentni zvitek; sin. rotulus (1), svitek
- zvóčna kaséta** -e -e ž kaseta z zapisom govora, glasbe, zvokov na magnetnem traku; sin. avdiokaseta, slušna kaseta
- zvóčna knjíga** -e -e ž zvočni zapis besedila knjige; sin. govoreča knjiga, zvočnica
- zvóčna knjížnica** -e -e ž, gl. fonoteka
- zvočna plošča** neutr., gl. plošča in gramofonska plošča (1)
- zvočni CD** -ega CD-ja [cedé -êja] m (krat. CD-A) kompaktni disk za predvajanje zvočnih zapisov, npr. glasbeni CD
- zvočni film** -ega -a m, od leta 1927 film (2), na katerem je zapisan tudi zvok; prim. nemi film
- zvočni podátek** -ega -tka m podatek v obliki zvočnega zapisa
- zvočni posnétek** -ega -tka m **1.** poslušanju namenjeno neknjižno gradivo, npr. zvočna kaseta, gramofonska plošča; sin. avdiodokument **2.** poslušanju namenjeni posnetek govora, glasbe, zvokov; sin. avdiozapis, tonski zapis, zvočni zapis, fonogram, slušni zapis
- zvočni trák** -ega -ú m magnetni trak z zapisom govora, glasbe, zvokov; sin. avdiotrak
- zvočni zápis** -ega -a m poslušanju namenjen posnetek govora, glasbe, zvokov; sin. avdiozapis, tonski zapis, zvočni posnetek (2), fonogram (1), slušni zapis
- zvočnica** -e ž, gl. zvočna knjiga in govoreča knjiga
- zvóčno gradívo** -ega -a s neknjižno gradivo, ki vsebuje zvočne zapise in je namenjeno poslušanju; sin. fonografsko gradivo; prim. avdiovizualno gradivo
- zvók** -a m, v katalogizaciji oznaka v bibliografskem opisu, ki pove, da vsebuje opisovana enota zvočne podatke

Ž

- želatína** -e ž najfinejši klej iz živalskih kož, ki se uporablja v restavratorstvu za restavriranje pergamenta, papirja in v preteklosti v papirništvu za glajenje površine papirja
- žlatinírati** -am dov. in nedov., v restavratorstvu obnavljati krhek, izsušen pergament z želatino

železozgálno črnílo -ega -a s, zgod. črnilo, ki vsebuje železo in čreslovino, in se po daljšem času pod vplivom svetlobe in vlage postopoma razkraja in poškoduje pisno podlago

žénska oblika priimka -e -e -- ž oblika priimka avtorice zlasti pri slovanskih narodih, kjer za priimke splošno in uradno uporabljajo priimek z ženskim obrazilom, npr. Nemcova, Ahmatova, Petrova, Adamkiene

žépna izdája -e -e ž cenejša izdaja, navadno broširana in manjšega formata (1)

žépna knjíga -e -e ž manjša, cenena broširana knjiga, navadno v visoki nakladi in na manj kakovostnem papirju

žíg -a m **1.** uradni znak z imenom in navadno logotipom za označevanje istovetnosti, lastništva; sin. šampiljka (1); prim. pečat (1) **2.** priprava, navadno kovinska, za odtiskovanje takega znaka; prim. šampiljka (2), pečat (2)

žigósanje -a s opremljanje z žigom, npr. žigosanje knjižničnega gradiva

žíva knjižnična zalóga -e -e -e ž, gl. živa knjižnična zbirka in živi knjižnični fond

žíva knjižnična zbirka -e -e -e ž del knjižnične zbirke, ki je v uporabi; sin. živa knjižnična zaloga, živi knjižnični fond, aktivna knjižnična zbirka, aktivna knjižnična zaloga, aktivni knjižnični fond, aktivna zaloga, živa zaloga, aktivna zbirka, aktivni fond; prim. mrtvi knjižnični fond

žíva página -e -e ž podatek o avtorju, naslovu dela ali o abecednem obsegu strani, naveden na strani nad besedilom; sin. pagina viva

žíva zalóga -e -e ž, gl. živa knjižnična zbirka in živi knjižnični fond

žíva zbirka -e -e ž, gl. živa knjižnična zbirka in živi knjižnični fond

žívi fónđ -ega -a m, gl. živi knjižnični fond in živa knjižnična zbirka

žívi knjižnični fónđ -ega -ega -a m del knjižničnega fonda, ki je v uporabi; sin. živa knjižnična zaloga, živa knjižnična zbirka, živa zaloga, aktivna knjižnična zbirka, aktivna knjižnična zaloga, aktivni knjižnični fond; prim. mrtvi knjižnični fond

življenjepís -a m pisni prikaz življenja, dela kake osebe; sin. biografija; prim. biografski roman

življenjepísec -sca m sestavljaec, pisec življenjepisa; sin. biograf

živlênska dóba knjižničnega gradíva -e -e -- -- ž starost, število izposoj (1) posameznega kosa knjižničnega gradiva do te mere, da ni več uporaben zaradi obrabe, poškodb

žléb -a m, v knjigoveštvu poglobljeno mesto vzdolž hrbta na pregibu debelejših platnic

župníjska knjižnica -e -e ž cerkvena knjižnica, ki deluje v okviru župnije; sin. farna knjižnica (1)

Znaki in simboli

/	poševna črta, poševnica	&	in
.	pika	'	apostrof, opuščaj
-	črtica; pomišljaj	()	oklepaj, okrogli oklepaj
...	tripičje	*	asterisk, zvezdica
F ^o	veliki folio	+	in; plus
f ^o	mali folio	,	vejica
M8 ^o	mala osmerka, mali oktav	:	dvopičje; proti
r ^o	recto	::	dvojno dvopičje
V2 ^o	veliki folio	;	podpičje
V8 ^o	velika osmerka, veliki oktav	< >	koničasti oklepaj, lomljeni oklepaj
2 ^o	folio; mali folio	<	levi koničasti oklepaj
4 ^o	četverka, kvart	<<	dvojni levi koničasti oklepaj
8 ^o	osmerka, oktav	=	enačaj
12 ^o	dvanajsterka, duodec	?	vprašaj
16 ^o	šestnajsterka, sedec	@	afna, pri
18 ^o	osemnajsterka, oktodec	[]	oglati oklepaj
!	klicaj	©	copyright
"	narekovaj; palec, inč, inča	§	člen, paragraf
#	grabljice, lojtra	→	puščica; glej tudi
\$	dolar	%	se nadaljuje
		./.	se nadaljuje

Bibliotekarski terminološki slovar

Ivan Kanič, Zvonka Leder, Majda Ujčič, Polona Vilar, Gorazd Vodeb

Recenzenta Jože Urbanija in France Novak

Slovarsko gradivo je obdelal, uredil in oblikoval Ivan Kanič
s programskim sistemom Eva Primoža Jakopina

Izdali

Zveza bibliotekarskih društev Slovenije
zanjo Melita Ambrožič
in

Narodna in univerzitetna knjižnica
zanjo Mateja Komel Snoj

Tisk

Copis d.o.o.

Vezava

Biro M

Naklada

1650 izvodov

Izid publikacije omogočila

Ministrstvo za kulturo Republike Slovenije
Javna agencija za knjigo Republike Slovenije